

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ & ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

Διπλωματική Εργασία

**Η ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΟΥ ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ
ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ**

ΤΟΥ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΛΥΣΣΑΝΔΡΟΥ ΠΑΥΛΙΔΗ

Επιβλέπων Καθηγητής

Μιχαήλ Βιτούλης

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης
στη διοίκηση & οργάνωση εκπαιδευτικών μονάδων

Θεσσαλονίκη, Ιούνιος 2018

Η παρούσα Διπλωματική Εργασία καλύπτεται στο σύνολό της νομικά από
δημόσια άδεια πνευματικών δικαιωμάτων CreativeCommons:

Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση - Παρόμοια Διανομή

Μπορείτε να:

- **Μοιραστείτε:** αντιγράψετε και αναδιανέμετε το παρόν υλικό με κάθε μέσο και τρόπο
- **Προσαρμόστε:** αναμείξτε, τροποποιήστε και δημιουργήστε πάνω στο παρόν υλικό

Υπό τους ακόλουθους όρους:

- **Αναφορά Δημιουργού:** Θα πρέπει να καταχωρίσετε αναφορά στο δημιουργό, με σύνδεσμο της άδειας, και με αναφορά αν έχουν γίνει αλλαγές. Μπορείτε να το κάνετε αυτό με οποιονδήποτε εύλογο τρόπο, αλλά όχι με τρόπο που να υπονοεί ότι ο δημιουργός αποδέχεται το έργο σας ή τη χρήση που εσείς κάνετε.
- **Μη Εμπορική Χρήση:** Δε μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το υλικό για εμπορικούς σκοπούς.
- **Παρόμοια Διανομή:** Αν αναμείξετε, τροποποιήσετε, ή δημιουργήσετε πάνω στο παρόν υλικό, πρέπει να διανείμετε τις δικές σας συνεισφορές υπό την ίδια άδεια CreativeCommonsόπως και το πρωτότυπο.

Αναλυτικές πληροφορίες νομικού κώδικα στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode>

Υπεύθυνη Δήλωση

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις που προβλέπονται από τον Κανονισμό Σπουδών του Μεταπτυχιακού Προγράμματος στη Διοίκηση & Οργάνωση Εκπαιδευτικών Μονάδων του Αλεξάνδρειου ΤΕΙ Θεσσαλονίκης, δηλώνω υπεύθυνα ότι:

- Η παρούσα Διπλωματική Εργασία αποτελεί έργο αποκλειστικά δικής μου δημιουργίας, έρευνας, μελέτης και συγγραφής.
- Για τη συγγραφή της Διπλωματικής μου Εργασίας δεν χρησιμοποίησα ολόκληρο ή μέρος έργου άλλου δημιουργού ή τις ιδέες και αντιλήψεις άλλου δημιουργού χωρίς να γίνεται σαφής αναφορά στην πηγή προέλευσης(βιβλίο, άρθρο από επιστημονικό περιοδικό, ιστοσελίδα κλπ.).

Θεσσαλονίκη, 23, Ιουνίου, 2018

Ο Δηλών: Αλέξανδρος Λύσανδρος Παυλίδης

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα έρευνα, η οποία πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια της διπλωματικής εργασίας για την απόκτηση μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης στη Διοίκηση και Οργάνωση Εκπαιδευτικών Μονάδων, είχε ως σκοπό να διερευνήσει τις στάσεις των μαθητών σε σχέση με τις αρχές του κονεκτιβισμού ως ανάχωμα απέναντι στην ανεργία. Διερευνήθηκαν δηλαδή οι αντιλήψεις των μαθητών ως προς την επιλογή ειδικότητας και επαγγέλματος, την εύρεση εργασίας, την πιθανή εξειδίκευση τους. Επειδή ο κονεκτιβισμός ως θεωρία μάθησης είναι συνδεδεμένος και με τη διαδικτυακή εκπαίδευση διερευνήθηκαν επίσης οι στάσεις και οι αντιλήψεις των μαθητών απέναντι στη διαδικτυακή εκπαίδευση μέσω της καταγραφής των ωφελειών της, των εμποδίων-μειονεκτημάτων της και των παραγόντων που κρίνουν ως επιτυχή μια διαδικτυακή εκπαίδευση.

Χρησιμοποιήθηκε η ποσοτική έρευνα και κατασκευάστηκε ένα ερωτηματολόγιο το οποίο δόθηκε και συμπληρώθηκε από τους μαθητές της Α' τάξης ΕΠΑΛ (σε δύο ΕΠΑΛ του Νομού Ρεθύμνης) στα πλαίσια του μαθήματος του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού. Τα ευρήματα ανέδειξαν σε μεγάλο βαθμό τη συμφωνία των μαθητών σχεδόν σε όλα τα ερωτήματα σε σχέση με τη βοήθεια που προσφέρει ο κονεκτιβισμός. Ως σημαντικότερα οι μαθητές κρίνουν ότι είναι η ευκολία να βρουν ειδικότητες με μεγαλύτερη ζήτηση στην αγορά εργασίας, να καταρτιστούν σε νέα ειδικότητα με καλύτερες προοπτικές εργασίας και να βρουν μία νέα θέση εργασίας είτε στην Ελλάδα είτε στο εξωτερικό. Σε σχέση με τα οφέλη της διαδικτυακής εκπαίδευσης ως κυριότερο οι μαθητές κρίνουν ότι είναι η πρόσβαση οποιαδήποτε στιγμή στο εκπαιδευτικό υλικό. Σημαντικότερο μειονέκτημα οι μαθητές θεωρούν ότι είναι η δυσκολία πρόσβασης στο διαδίκτυο και η χαμηλή ταχύτητα πρόσβασης σε αυτό. Κυριότερο παράγοντα επιτυχίας μιας διαδικτυακής μάθησης οι μαθητές θεωρούν ότι είναι η τεχνική υποστήριξη σε πιθανά τεχνικά προβλήματα. Ακόμη η έρευνα ανέδειξε διαφορές σε σχέση με το φύλο, την καταγωγή, τον τόπο διαμονής, την εμπειρία χρήσης των ΤΠΕ. Τα ευρήματα της έρευνας θα μπορούσαν να θεωρηθούν σημαντικά γιατί οι μαθητές δείχνουν, μέσω των απαντήσεών τους, ότι θέλουν να εμπλακούν περαιτέρω με τις αρχές του κονεκτιβισμού και με τη διαδικτυακή μάθηση.

Λέξεις κλειδιά: Κονεκτιβισμός, διαδικτυακή μάθηση, οφέλη και μειονεκτήματα διαδικτυακής μάθησης, παράγοντες επιτυχίας, Συμβουλευτική σταδιοδρομίας, Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός

ABSTRACT

The present study, which was conducted in the framework of the thesis statement for the postgraduate diploma in Management and Organization of Educational Units, aims at exploring students' attitudes towards the principles of connectivism as a measure to combat unemployment. The study explores the students' perceptions when it comes to choosing their vocation as well as their career, and their potential vocational training. Moreover, connectivism as a learning theory, in general, is linked to online learning. Therefore students' attitudes and perceptions towards online education have also been explored via recording what they consider to be its benefits, barriers and disadvantages and which factors contribute to successful online education.

Quantitative research was used and a questionnaire was created and filled out by the students of the first grade in the First Vocational Senior High School of Rethymno (EPAL) (there are two such schools in the prefecture of Rethymno) within the framework of the School Vocational Guidance course. The findings highlight the student's concession regarding the aid that connectivism has to offer. Students deem that the following are of the utmost importance: how easy it is to find a vocation which is in high demand in the job market, to be trained in a number of contemporary vocations in order to have better job prospects and to find a new job either in Greece or abroad. In relation to the benefits of online education, students consider having access to educational material at any time, a great benefit. However, a major disadvantage is that students may find it difficult to access the Internet itself as well as its low speed. According to the students, a primary success factor of online learning is that they are technically supported in case they are faced with technical difficulties. The results also revealed differences in students' answers depending on their gender, origin, place of residence and ICT user experience. These findings may be considered important because students, through their responses, exhibit their willingness to be more involved in both the principles of connectivism and online learning.

Keywords: *Connectivism, online learning, online learning benefits and disadvantages, success factors, Career Counseling, Vocational School Guidance*

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	6
<i>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΕΡΓΑΣΙΑ</i>	<i>1</i>
1.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	1
1.2 ΓΙΑΤΙ ΕΡΓΑΖΕΤΑΙ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ;	1
1.3 Η ΕΡΓΑΣΙΑ ΩΣ ΕΡΓΟ	2
1.4. Ο ΚΑΤΑΜΕΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	3
1.5. ΟΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	5
1.6. ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΙ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	9
1.7. ΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ	10
<i>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ</i>	<i>12</i>
2.1. ΟΡΙΣΜΟΣ - ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	12
2.2. Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΩΣ ΠΟΛΥΔΙΑΣΤΑΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ	14
2.3. ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	17
2.4. Η ΣΤΑΣΗ ΜΑΣ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ	19
2.5. ΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ	20
<i>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΑΝΕΡΓΙΑ</i>	<i>22</i>
3.1. ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΝΕΡΓΙΑ	22
3.2. ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ	22
3.3. ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ	24
3.4. Η ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΕ	25
3.5. Η ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	29
<i>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ</i>	<i>34</i>
4.1. ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ	34
4.2. ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟ ΤΡΟΠΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	35
4.3. ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ	37
4.4. ΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ	38
<i>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ – ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ</i>	<i>42</i>
5.1. ΟΡΙΣΜΟΣ – ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	42
5.2. ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ – ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ	44
5.3. Η ΑΝΑΓΚΗ ΥΠΑΡΕΞΗΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	45
5.4. Η ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΩΣ ΕΠΑΚΟΛΟΥΘΟ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ	47
5.5. Η ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΩΣ ΕΠΑΚΟΛΟΥΘΟ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΟΜΕΝΟΥ	48

5.6. Η ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ Ο ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	50
5.7. Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΥΤΟΑΝΤΙΛΗΨΗΣ ΣΤΗ ΛΗΨΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	52
5.8. ΟΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ	55
5.9. Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΣΤΗ ΛΗΨΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΓΟΝΕΩΝ	57
5.10. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ	60
5.11. Η ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	62
5.12. ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟ	63
5.13. ΣΕ ΠΟΙΟΥΣ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ Η ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ	64
5.14. Η ΣΥΝΕΧΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ Ο ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ	68
5.15. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ	70
<i>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ – ΜΟΟΣ</i>	72
6.1. ΓΕΝΙΚΑ	72
6.2. ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ (CONNECTIVISM)	72
6.3. ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΙΣΤΟΥ 2.0	77
6.4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ	78
6.5. WIKI	79
6.6. ΙΣΤΟΛΟΓΙΑ (BLOGS)	80
6.7. ΜΙΚΡΟΙΣΤΟΛΟΓΙΟ (TWITTER)	81
6.8. ΜΟΟΣ	82
6.9. ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ	83
<i>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 ΕΡΕΥΝΑ</i>	85
7.1. ΓΕΝΙΚΑ	85
7.2. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΚΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	87
7.3. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ	88
7.4. ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ – ΔΕΙΓΜΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	90
7.5. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ	90
7.6. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	93
7.7. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	93
7.8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	126
<i>ΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ – ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ</i>	139
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	155

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΕΡΓΑΣΙΑ

1.1 Η έννοια της εργασίας

Η λέξη **εργασία** προέρχεται από το ρήμα εργάζομαι που σημαίνει: χρησιμοποιώ τις σωματικές και πνευματικές μου δυνάμεις, για την απόκτηση διάφορων αγαθών με τα οποία θα ικανοποιήσω τις ανάγκες μου.

Θα μπορούσε, λοιπόν, να οριστεί η **εργασία** ως "η δραστηριότητα με την οποία οι άνθρωποι παράγουν από το φυσικό κόσμο και κατά αυτόν τον τρόπο διασφαλίζουν την επιβίωση τους".

Η εργασία είναι κύρια μορφή της ανθρώπινης συμπεριφοράς και αποτελεί τη βάση για την πολύπλευρη ανάπτυξη και καταξίωση του ανθρώπου. Θεωρείται ότι είναι θεμελιώδης ανθρώπινη δραστηριότητα επειδή συνδέεται άμεσα με τη νόηση και τη συνεργασία. Οι άνθρωποι, χάρη στη νοημοσύνη τους και τη συνεργατικότητα τους, καταρτίζουν σχέδια, θέτουν σκοπούς και δημιουργούν τις προϋποθέσεις για την εξέλιξη τους. Η εργασία είναι ιδιότητα ανθρώπινη, αφορά αποκλειστικά τον άνθρωπο και είναι η ειδοποιός διαφορά του έναντι των ζώων. Στον κόσμο των ζώων δεν υπάρχει εργασία με τον τρόπο που την εννοούμε στους ανθρώπους. Ο άνθρωπος σε αντίθεση με τα ζώα παράγει συνειδητά οτιδήποτε μπορεί, επεμβαίνοντας δυναμικά στο φυσικό κόσμο.

Αυτή η επέμβαση του ανθρώπου στον κόσμο με την εργασία του, θέτει το ζήτημα της σχέσης του ανθρώπου με το φυσικό περιβάλλον.(A. Giddens, sociology, εκδ. polity press, Cambridge 1993, σελ 747).

1.2 Γιατί εργάζεται ο άνθρωπος;

Η εργασία επειδή είναι στενά συνδεδεμένη με τον άνθρωπο, χαρακτηρίζεται και ως φυσικός όρος της ύπαρξης του. Όμως, ποιοι παράγοντες ωθούν τον άνθρωπο στο να εργάζεται; Για ποιους λόγους εργάζεται;

Τα παραπάνω ερωτήματα αποσκοπούν στον εντοπισμό των κινήτρων τα οποία υποκινούν τον άνθρωπο για εργασία. Οι απαντήσεις που μπορεί να δοθούν είναι πολλές. Ο άνθρωπος εργάζεται επειδή μ' αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζει τα μέσα διαβίωσης του και απολαμβάνει κάποια χρηματική αμοιβή ή επειδή αισθάνεται ότι δημιουργεί και προσφέρει

στο κοινωνικό σύνολο. Επίσης, ίσως να εργάζεται επειδή αναγκάζεται ή αντίθετα επειδή καταξιώνεται ως προσωπικότητα και ως μέλος της κοινωνίας (Κώττης 1996).

Το να θεωρήσουμε κάποιες ερμηνείες σωστές ή λανθασμένες είναι υπερβολή. Η διαφωνία άλλωστε όλων των προσεγγίσεων δεν επικεντρώνεται στην εργασία, αλλά στις συνθήκες στις οποίες εργάζεται ο άνθρωπος. Ως προς την εργασία, είναι **κοινά παραδεκτό** πλέον η θέση ότι αποτελεί κατεξοχήν ανθρώπινη δραστηριότητα, παρόλο που αυτή η "ξεχωριστή ανθρώπινη ιδιότητα" δεν αντιμετωπιζόταν ανέκαθεν με τον ίδιο τρόπο. Από κοινωνία σε κοινωνία και από εποχή σε εποχή οι αντιλήψεις για την εργασία άλλαζαν και εξακολουθούν να αλλάζουν. Έτσι, επιχειρείται η υποστήριξη δύο γνωστών θέσεων:

α. Ότι ο θεσμός της εργασίας διαμορφώνεται μέσα στον ιστορικό χρόνο και αποτελεί αναγκαίο συστατικό της ύπαρξης του ανθρώπου και παράλληλα συμβάλλει στη διαμόρφωση του Ανθρώπου και της Ιστορίας του.

β. Ότι η εργασία ως απασχόληση και μέσο βιοπορισμού διαμορφώνει το ήθος του ανθρώπου στις σχέσεις του με τους συνανθρώπους του, με τρόπο θετικό, όταν χαίρεται την εργασία του και απολαμβάνει ή συναπολαμβάνει τα αγαθά της, με τρόπο αρνητικό όταν αποστρέφεται την εργασία ή την υποτιμά ή τη στερείται ή επιχειρεί να καρπωθεί τα αγαθά της εργασίας άλλων.

1.3 Η εργασία ως έργο

Το βασικό χαρακτηριστικό της εργασίας των ανθρώπων είναι ότι αυτή **προσανατολίζεται σε ένα στόχο**. Ο στόχος αυτός είναι το συγκεκριμένο αντικείμενο εργασίας το οποίο οι εργαζόμενοι προσπαθούν να φέρουν σε πέρας, δηλαδή να κατασκευάσουν, να ολοκληρώσουν, να πραγματοποιήσουν.

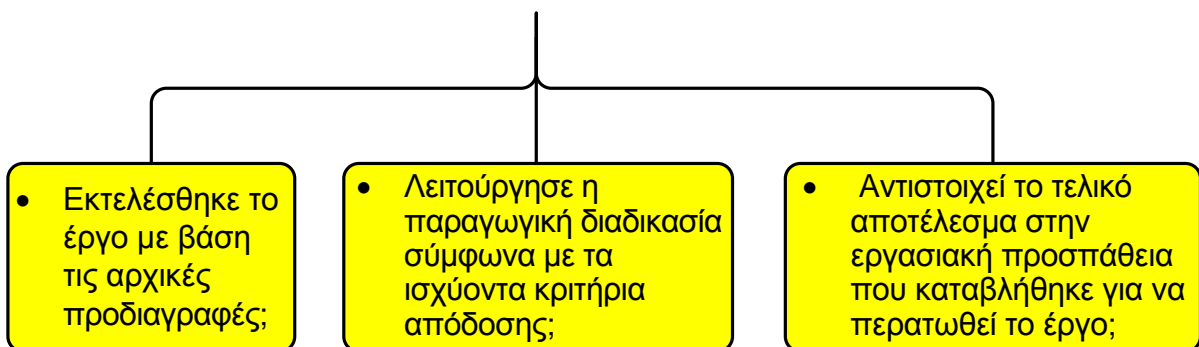
Αν, για παράδειγμα, το αντικείμενο εργασίας είναι η λειτουργία ενός μουσείου, τότε όλες οι εργασίες που απαιτούνται για τη λειτουργία του, όπως η επιλογή της χωροθέτησής του, ο σχεδιασμός των κτιριακών εγκαταστάσεων, η οικοδόμηση του, η στελέχωση του με κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό κ.λπ., συγκλίνουν στην επίτευξη αυτού του συγκεκριμένου στόχου, ο οποίος είναι η προσφορά πολιτισμικών υπηρεσιών.

Επειδή η εργασία είναι κοινωνική δραστηριότητα, κατά την οποία αναλώνεται σωματική και πνευματική ενέργεια προκειμένου να επιτευχθεί ένας προκαθορισμένος στόχος, μας

επιτρέπει να την ξεχωρίσουμε από άλλες κοινωνικές δραστηριότητες, οι οποίες, αν και απαιτούν κάποια προσπάθεια, δεν οδηγούν στην πραγματοποίηση συγκεκριμένου έργου.

Για παράδειγμα, ένας περίπατος στην παραλία, στη διάρκεια του οποίου ο περιπατητής μπορεί να απολαμβάνει τη φύση και να εξασκείται σωματικά, είναι δραστηριότητα, την οποία δε θα χαρακτηρίζαμε ως εργασία, επειδή δεν επιδιώκεται με αυτή η επίτευξη ενός τελικού, συγκεκριμένου σκοπού. (Ελληνική εκπαιδευτική εγκυκλοπαίδεια, τομ. 22, εργασία).

Το γεγονός ότι η εργασία ως συμπεριφορά είναι προσανατολισμένη στην επίτευξη συγκεκριμένων στόχων είναι ιδιαίτερα σημαντικό, διότι μας επιτρέπει να κρίνουμε την αρτιότητα του παραγόμενου έργου, όπως:

Συνεπώς η σύγκριση του παραγόμενου έργου με τον αρχικό στόχο, μάς παρέχει τα κριτήρια αξιολόγησης τόσο του εργασιακού προϊόντος όσο και της ίδιας της εργασίας.

Πιο συγκεκριμένα αξιολογούνται:

- ✓ η ποιότητα δουλειάς, η τήρηση χρονικών περιορισμών,
- ✓ ο βαθμός συνεργασίας μεταξύ των εργαζομένων,
- ✓ η υιοθέτηση καινοτομιών (δηλαδή νέων τεχνικών εργασίας έτσι ώστε να αναβαθμίζεται ο τρόπος δουλειάς),
- ✓ η αντιμετώπιση και η επίλυση πρακτικών δυσκολιών και προβλημάτων κατά την παραγωγή των αγαθών.

Η κατανόηση των κριτηρίων, με τα οποία αξιολογείται κάθε μορφή εργασίας, αφενός βοηθά τους εργαζομένους να κρίνουν και να ελέγχουν το έργο τους, αφετέρου τους διευκολύνει στο να αναζητούν καλύτερες μεθόδους εργασίας.

1.4. Ο καταμερισμός της εργασίας

Ο τρόπος με τον οποίο οργανώνεται η ανθρώπινη εργασία είναι διαφορετικός στις λεγόμενες απλές κοινωνίες (για παράδειγμα οι συλλεκτικές κοινωνίες) και στις σύνθετες κοινωνίες (για παράδειγμα η φεουδαρχική κοινωνία και κατά μείζονα λόγο η βιομηχανική). Συγκεκριμένα:

Στις **απλές κοινωνίες** η αλληλεξάρτηση ήταν φυσική και η κατανομή των εργασιών **γινόταν** με βάση την ηλικία ή το φύλο (φυσικές ιδιότητες των ανθρώπων). Αποκαλούμε συνεπώς τον καταμερισμό που ίσχυε τότε, **φυσικό καταμερισμό εργασίας**.

Η μετάβαση στις **σύνθετες κοινωνίες** προσδιορίζεται από τη σταδιακή αλλαγή στον καταμερισμό της εργασίας. Η βελτίωση της τεχνολογίας και η καλυτέρευση των συνθηκών ζωής προκάλεσαν αύξηση του πληθυσμού και κατ' επέκταση αλλαγές στην οργάνωση της εργασίας. Από δω και πέρα ο καταμερισμός λέγεται **κοινωνικός καταμερισμός της εργασίας**, ο οποίος όμως εκ των πραγμάτων υφίσταται κατά κόρον σήμερα την αξιολογική κριτική, η οποία σχετίζεται με τη δημιουργία κοινωνικών τάξεων.

Ο κοινωνικός καταμερισμός της εργασίας αφορά τον τρόπο με τον οποίον οι άνθρωποι σε μια κοινωνία εξειδικεύονται στην εκτέλεση ενός συγκεκριμένου έργου, αλλά καταναλώνουν τα προϊόντα της εργασίας άλλων ανθρώπων.

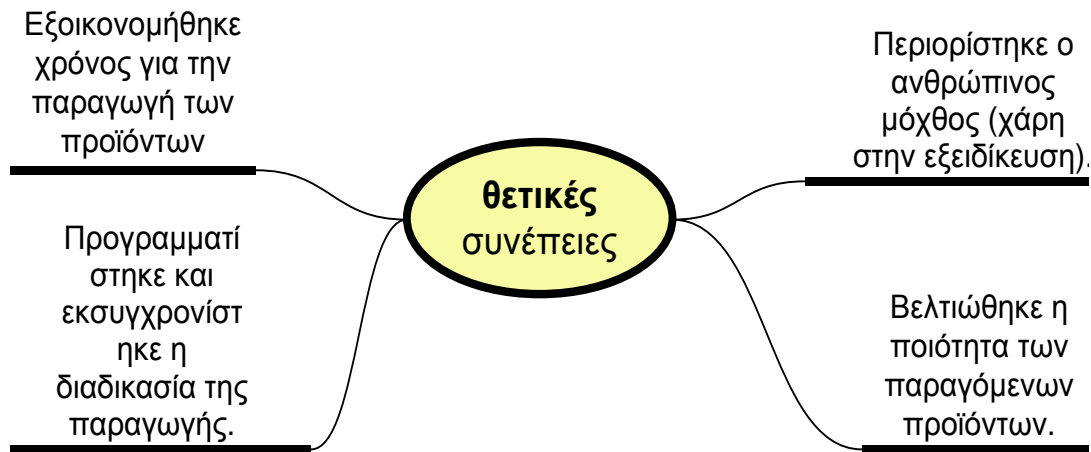
Σήμερα ζούμε σε ένα παγκόσμιο σύστημα, που δεν έχει όμοιο του σε προηγούμενες εποχές. Τα προϊόντα κατασκευάζονται και ανταλλάσσονται σ' όλον τον κόσμο μέσω ενός πραγματικά παγκόσμιου καταμερισμού εργασίας. Για παράδειγμα, εξετάστε τα ρούχα που φοράτε, το δωμάτιο που κάθεστε ή το φαγητό που θα φάτε στο επόμενο γεύμα σας. Είναι απίθανο να έχετε φτιάξει εσείς τα ρούχα σας, να έχετε κτίσει την κατοικία σας ή να έχετε καλλιεργήσει ότι καταναλώνετε. (A. Giddens, 1989, σελ. 43-44). Τα διάφορα είδη εργασίας διαχωρίστηκαν σε 3 τομείς της οικονομίας και σε επιμέρους κλάδους της παραγωγής. Κάθε τομέας περιλαμβάνει κλάδους παραγωγής, στους οποίους κατατάσσονται οι διάφορες μονάδες παραγωγής προϊόντων, καθώς και τα επαγγέλματα που συναντώνται σ' αυτές.

Ο καταμερισμός της εργασίας στη βιομηχανική κοινωνία αποκτά νέες διαστάσεις. Δεν περιορίζεται μόνο στο επίπεδο της παραγωγής προϊόντων, αλλά συνδέεται και με τη διάκριση των επαγγελμάτων στους διάφορους τομείς και κλάδους της οικονομικής ζωής. Προκύπτει, συνεπώς, ο λεγόμενος "τεχνικός καταμερισμός της εργασίας" ο

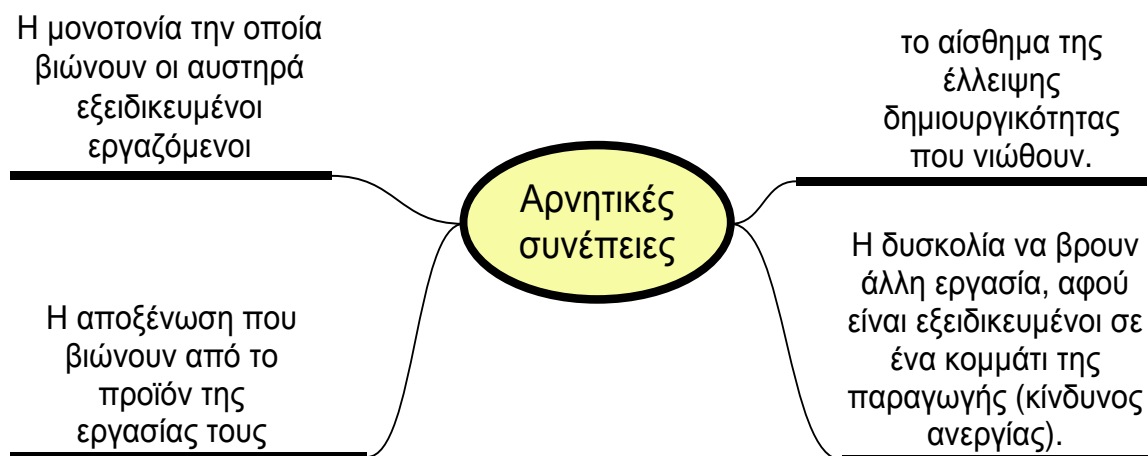
οποίος αναφέρεται στην αλληλεξάρτηση των επιμέρους εργασιών (επαγγέλματα) που επιτελούν οι εργαζόμενοι.(Γ. Κριμπάς, Αθήνα, 1979, σελ 49).

Ο κοινωνικός (αλλά και ο τεχνικός) καταμερισμός της εργασίας **επηρέασε** θετικά και αρνητικά τη διαδικασία της παραγωγής και «τις εργασιακές σχέσεις.

Σ' ότι αφορά τις **θετικές** συνέπειες:

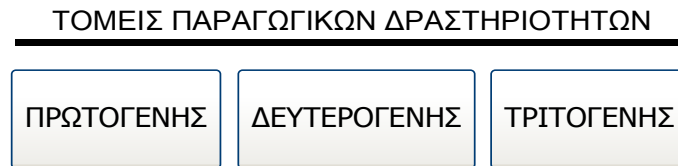
Ταυτόχρονα όμως ανέκυψαν και **αρνητικές** συνέπειες για τους εργαζομένους:

1.5. Οι παραγωγικοί τομείς εργασίας

Οι σύγχρονες κοινωνίες συχνά αποκαλούνται **σύνθετες** (δηλαδή παρουσιάζουν πληθώρα φαινομένων, τα οποία χαρακτηρίζονται ως οικονομικά, κοινωνικά, πολιτικά

και πολιτισμικά). Ο χαρακτηρισμός αυτός αφορά και τη σφαίρα της παραγωγής, όπως αυτή έχει εξελιχθεί στο πέρασμα των αιώνων. Το πλήθος των παραγωγικών δραστηριοτήτων, που εκτελούνται κατά την παραγωγική διαδικασία, μπορεί να διαιρεθεί σε τρεις κεντρικούς τομείς:

1.5.1 Ο πρωτογενής τομέας

Ο πρωτογενής τομέας περιλαμβάνει εκείνες τις παραγωγικές δραστηριότητες με τις οποίες μας παρέχονται αυτούσια τα αγαθά από τη φύση, χωρίς, αυτά να έχουν υποστεί παραπέρα επεξεργασία. Τέτοιες δραστηριότητες είναι η γεωργία, η αλιεία, η κτηνοτροφία, η εξόρυξη ορυκτών κ.α.

Η καλλιέργεια αγροτικών προϊόντων στηρίζεται στην ύπαρξη της γης, του εδάφους ως το φυσικό υπόστρωμα στο οποίο αναπτύσσονται τα φυτά, ακόμα σε φυσικούς κανόνες και στην εναλλαγή των εποχών του έτους.

Στο βαθμό που η κτηνοτροφία στηρίζεται στην ανεπεξέργαστη παραγωγή ζωικών προϊόντων (κρέας, γάλα, μαλλί κ.α.) τότε κατατάσσεται στον πρωτογενή τομέα. Αν, εντούτοις, η εκτροφή των ζώων έχει βιομηχανοποιηθεί, έτσι ώστε να έχουμε κατευθυνόμενη παραγωγή ζωικών προϊόντων με ιδιότητες και χαρακτηριστικά που είναι αποτέλεσμα ανθρώπινης μεσολάβησης, τότε αυτές οι παραγωγικές δραστηριότητες ανήκουν στο μεταποιητικό (δευτερογενή) τομέα. Το ίδιο ισχύει και στην ιχθυοκαλλιέργεια, όταν έχουμε βιομηχανική παραγωγή γόνου και ψαριών σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές του είδους, του τύπου και της ποιότητας ψαριών, στην οποία είναι προσανατολισμένη η ιχθυοκαλλιέργεια.

Στον πρωτογενή τομέα παραγωγής ανήκει επίσης η εξόρυξη των ορυκτών και των μεταλλευμάτων. Τα μεταλλεύματα και τα ορυκτά αν και σπανίως εντοπίζονται σε καθαρή μορφή στη φύση και χρειάζεται στοιχειώδης επεξεργασία για να εξορυχτούν (όπως ο χαλκός, ο άνθρακας, ο λιγνίτης, το μάρμαρο κ.τ.λ.), εντούτοις ανευρίσκονται σε φυσικά κοιτάσματα και είναι μέρος του φυσικού περιβάλλοντος.

Τέλος, μια άλλη παραγωγική δραστηριότητα του πρωτογενούς τομέα είναι η ξυλεία,

δηλαδή η ξύλευση των δασών, η κοπή των δένδρων και η χρησιμοποίησή τους ως πρώτης ύλης για την κατασκευή διάφορων αντικειμένων, όχι μόνο ξύλινων, αλλά και χάρτινων όπως είναι π.χ. οι εφημερίδες, τα περιοδικά και τα βιβλία. Από την περιγραφή των δραστηριοτήτων, που συναποτελούν τον πρωτογενή τομέα, γίνεται αντιληπτό πόσο σημαντικός είναι ο τομέας αυτός για τη διαίωνιση των κοινωνιών και την υλική αναπαραγωγή των ανθρώπων, μια και προσφέρει όλων των ειδών τις πρώτες ύλες που είναι χρήσιμες για τη ζωή. Επιπλέον, παρέχει τους υλικούς πόρους που είναι αναγκαίοι στο δευτερογενή τομέα.(Α. Κόντης 1998).

1.5.2 Ο δευτερογενής τομέας

Ο δευτερογενής τομέας ή τομέας της μεταποίησης αναφέρεται σ' όλες τις βιομηχανικά οργανωμένες διαδικασίες μετατροπής των πρώτων υλών σε έτοιμα προϊόντα. (Συσκευασμένα τρόφιμα, εργαλεία, μηχανές, αυτοκίνητα κ.ά.).

Οι πρώτες ύλες τις οποίες παράγει ο πρωτογενής τομέας, φεύγουν απ' αυτόν και εισέρχονται στο δευτερογενή τομέα. Αυτό δε σημαίνει ότι ο δευτερογενής τομέας έχει και δευτερεύουσα σημασία. Η βιομηχανική επανάσταση, η οποία γιγαντώθηκε τον 20ο αιώνα, έφερε τη βιομηχανία στην πρωτοκαθεδρία.

Έγινε ο κυριότερος και μεγαλύτερος τομέας της παραγωγής, έτσι ώστε οι κοινωνικοί επιστήμονες να ονομάζουν τις σύγχρονες κοινωνίες **βιομηχανικές**. Η επέκταση και γιγάντωση της βιομηχανίας τείνει να μεταμορφώνει και τους άλλους τομείς της παραγωγής κατ' εικόνα και καθ' ομοίωση της. Γι' αυτό και αναφέραμε προηγουμένως ότι τμήματα του πρωτογενούς τομέα εκβιομηχανίζονται (όπως η κτηνοτροφία) και οδηγούνται στην απορρόφηση τους από το δευτερογενή τομέα.(Α. Κόντης 1998).

1.5.3 Ο τριτογενής τομέας

Ο τρίτος βασικός τομέας της παραγωγής είναι ο τομέας παροχής υπηρεσιών ή τριτογενής τομέας. Ο τομέας αυτός αναφέρεται στο σύνολο των ενεργειών, που είναι απαραίτητες για να φτάσει η πρωτογενής και η δευτερογενής παραγωγή στον καταναλωτή όπως ασφάλειες, τράπεζες, εμπόριο κ.λπ. Το βασικό χαρακτηριστικό, το οποίο τον διαφοροποιεί από το δευτερογενή τομέα, είναι ο άυλος χαρακτήρας των υπηρεσιών που προσφέρονται.

Αν στο βιομηχανικό τομέα έχουμε τη μεταποίηση υλικών αντικειμένων που είναι ορατά και χειροπιαστά, με τη χρήση πολυάριθμων μηχανών, στον τριτογενή τομέα

ανήκουν οι εργασίες, οι οποίες δεν αφορούν αντικείμενα αλλά τους ίδιους τους ανθρώπους. Για παράδειγμα, σημαντικό τμήμα του τριτογενούς τομέα αποτελούν οι εκπαιδευτικές υπηρεσίες.

Οι δάσκαλοι και οι καθηγητές σε κάθε εκπαιδευτικό σύστημα χρησιμοποιούν μια σειρά από τεχνικές (παιδαγωγικές τεχνικές) μέσω των οποίων επιδιώκουν τη μετάδοση γνώσεων στους εκπαιδευόμενους. Επειδή όμως οι γνώσεις έχουν άυλη μορφή, δηλαδή είναι υπαρκτές όχι όμως και ορατές, για να διαπιστωθεί κατά πόσο έχουν μεταφερθεί στους εκπαιδευόμενους, έχουμε ένα πλέγμα αξιολογήσεων (π.χ. εξετάσεις) σύμφωνα με το οποίο κρίνεται η αποτελεσματικότητα αυτών των παραγωγικών δραστηριοτήτων.

Ο τριτογενής τομέας, ιδιαίτερα μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο και κυρίως από τη δεκαετία του '60 και μετέπειτα, έχει γνωρίσει αλματώδη ανάπτυξη και έχει προσφέρει το μεγαλύτερο αριθμό νέων θέσεων εργασίας. Ενώ οι δύο άλλοι τομείς συρρικνώνονται συνεχώς (κυρίως ο πρωτογενής) αν όχι σε μέγεθος, τουλάχιστον στον αριθμό των ανθρώπων, τους οποίους απασχολούν, η ανάπτυξη των υπηρεσιών έχει κατορθώσει να αντισταθμίσει τις απώλειες θέσεων εργασίας. Το αποτέλεσμα της μετατόπισης θέσεων εργασίας από τις αγροτικές εργασίες και τη βιομηχανική απασχόληση προς τις υπηρεσίες, είναι η μαζική παρουσία του τριτογενούς τομέα στην παραγωγή.

Σήμερα, ο τριτογενής τομέας αποτελεί το βασικότερο τροφοδότη εργασιακής απασχόλησης στις δυτικές κοινωνίες (συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας).

Σχεδιάγραμμα των τομέων παραγωγής

Πρωτογενής τομέας	Δευτερογενής τομέας	Τριτογενής τομέας
<i>Κλάδοι:</i>	<i>Κλάδοι:</i>	<i>Κλάδοι:</i>
Γεωργία	Βαριά Βιομηχανία	Εμπόριο
Κτηνοτροφία κ.ά.	Ελαφρά Βιομηχανία	Επικοινωνίες κ.ά.
Μεταλλεία	Οικοδομήσεις	Υπηρεσίες
Ορυχεία κ.ά.	Δημόσια έργα κ.ά.	Τράπεζες κ.ά.
<i>Διάφορα</i>		<i>Επαγγέλματα</i>

1.6. Επιδιώξεις και προσανατολισμοί σχετικά με την αγορά εργασίας

Σύμφωνα με Σ. Ρόμπολη και Κ. Δημουλά (1996) αποτέλεσμα των προαναφερόμενων είναι η ένταση των κοινωνικών ανισοτήτων και η επιδείνωση των συνθηκών διαβίωσης μεγάλων τμημάτων του πληθυσμού εξαιτίας των απολύσεων, της ανεργίας, της μετανάστευσης και του περιορισμού των κοινωνικών δαπανών. Σ' αυτή τη βάση η επικρατούσα θεώρηση της αγοράς εργασίας επιδιώκει την παράπλευρη ανάδειξη ενός μοντέλου κοινωνικής οργάνωσης όπου είναι ρυθμιστικός ο ρόλος του τρίτου τομέα της οικονομίας. Προκειμένου να επεκταθεί ο τρίτος κοινωνικός τομέας, το παραδοσιακό κράτος προβαίνει:

- α) σε υποστήριξη της τεχνολογικής διείσδυσης στις επιχειρήσεις,
- β) στην χορήγηση σκιάδους αμοιβής εθελοντικής εργασίας όπου ο εργαζόμενος με μερική απασχόληση, θα εργάζεται εθελοντικά με κίνητρο φοροαπαλλαγές στο εισόδημά του από την μερική απασχόληση,
- γ) στην χορήγηση στους ανέργους όχι επιδόματος ανεργίας αλλά «κοινωνικής αμοιβής», με την έννοια της εκπαίδευσης και κατάρτισής τους, προκειμένου να εργαστούν εθελοντικά στον τρίτο κοινωνικό τομέα,
- δ) στην παροχή χορηγιών των επιχειρήσεων προς τον τρίτο τομέα, με κίνητρο τις φοροαπαλλαγές,
- ε) στην διαφοροποίηση των πηγών των φορολογικών εσόδων, με την επέκταση των φόρων κατανάλωσης (ΦΠΑ, κλπ) αφού με την ανάπτυξη του τρίτου τομέα δεν θα υπάρχει εισόδημα από μισθωτή εργασία αλλά σκιάδεις αμοιβές από εθελοντική εργασία.

Παράλληλα, η θεώρηση αυτή τονίζει ως αδιαμφισβήτητες και προς το παρόν αναπόφευκτες τις εξής καταστάσεις σε διεθνές επίπεδο:

- α) Την αβεβαιότητα ως προς τις οικονομικές εξελίξεις και την απασχόληση,
- β) Την ανάγκη διαρκούς αναδιάρθρωσης και εξέλιξης της παραγωγής, των υπηρεσιών και των προϊόντων στο πλαίσιο μιας παγκόσμιας αγοράς και
- γ) Την απαίτηση για διαρκή κινητικότητα και αναπροσαρμογή του ανθρώπινου δυναμικού στις συνεχώς μεταβαλλόμενες καταστάσεις.

Τις σημαντικές αυτές πτυχές του εν λόγω ζητήματος θα εξετάσουμε διεξοδικά σε επόμενο κεφάλαιο της εργασίας μας σε συνδυασμό με την αναγκαιότητα εφαρμογής

μιας νέας Συμβουλευτικής στήριξης όλων όσων συμμετέχουν στις παραγωγικές διαδικασίες.

Όπως τονίστηκε σε σχετικό απόσπασμα της Έκθεσης του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας για την κατάρτιση και την απασχόληση του 2000, η εκπαίδευση θα έπρεπε:

- ✓ Να προετοιμάζει τους νέους για ευέλικτη επαγγελματική σταδιοδρομία και την πιθανότητα πολλών αλλαγών επαγγέλματος κατά τη διάρκεια του εργασιακού τους βίου.
- ✓ Να προωθεί μία θετική εικόνα για την επιχείρηση και την επιχειρηματικότητα, να αποδομεί τα στερεότυπα για τα φύλα και να προβάλλει την ευαισθησία στις έμφυλες διαφορές.
- ✓ Να αναπτύξει την ικανότητα των νέων να βελτιώνονται και να είναι δημιουργικοί και γενικότερα, να τους διευκολύνει να διαχειρίζονται την πολυπλοκότητα ενός κόσμου που αλλάζει ραγδαία.

Με την επικαιροποίηση αυτών των δεξιοτήτων, είναι περισσότερο από ποτέ άλλοτε αναγκαία, η προαγωγή της απασχολησιμότητας του καθενός από το εκπαιδευτικό σύστημα, με την ανάδειξη της σε κύριο καθήκον της βασικής εκπαίδευσης. (ILO, Training for Employment: Social Inclusion, Productivity and Youth Employment. Report V, 88η συνεδρία, Γενεύη, 2000).

1.7. Κριτική θεώρηση

Από τη σύντομη ιστορική και όχι μόνο προσέγγιση της μελέτης μας, μπορούμε να καταλήξουμε στις παρακάτω γενικές διαπιστώσεις:

- Η εργασία συνδέεται ευθέως με τη ζωή του ανθρώπου, την ιστορική του πορεία και εξέλιξη και προσδιορίζει τους όρους διαβίωσης του. Καταλυτικό ρόλο στη διαμόρφωση της σχέσης μεταξύ εργασίας και ζωής παίζει η εκάστοτε πολιτική βούληση, η οποία δίνει και το στίγμα των προθέσεων της αντίστοιχης πολιτικής ηγεσίας

- Ως προς τη μορφή της, η ανθρώπινη εργασία συνδέεται με την τεχνολογική πρόοδο της εκάστοτε κοινωνίας. Στις απλές κοινωνίες η εργασία του ανθρώπου ήταν τέτοια, ώστε να μη δημιουργείται περίσσειμα προϊόντων. Αντίθετα στις σύνθετες κοινωνίες η τεχνική πρόοδος οδήγησε στην παραγωγή υπερπροϊόντος, η οποία με τη σειρά της δημιούργησε σοβαρές ανακατατάξεις στην οικονομική και κοινωνική ζωή.

- Το προϊόν της ανθρώπινης εργασίας δεν κατανέμεται (στα μέλη) πάντα με τον ίδιον τρόπο: Στις λεγόμενες απλές κοινωνίες η κατανομή των προϊόντων της εργασίας ήταν τέτοια που όλοι έπαιρναν από ένα μερίδιο για να επιζήσουν. Στις σύνθετες όμως κοινωνίες, τα προϊόντα της εργασίας κατανέμονται διαφορετικά και με άνισο τρόπο μεταξύ των μελών.

- Η διαφορετική κατανομή των αγαθών συνδέεται αναπόφευκτα με την αξιολόγηση της ανθρώπινης εργασίας. Με άλλα λόγια η εργασία αποτιμάται διαφορετικά σε κάθε ιστορική φάση. Η αποτίμηση αυτή συνδέεται με τις κοινωνικές ομάδες που χαρακτηρίζουν κάθε εποχή και κοινωνία, καθώς και με τις αντιλήψεις που επικρατούν κάθε φορά.

- Τέλος, όσον αφορά τον τρόπο οργάνωσης της εργασίας και αυτός διαφοροποιείται ιστορικά. Αναφερόμαστε στον εκάστοτε καταμερισμό της ανθρώπινης εργασίας που ως έννοια αξίζει να αναλυθεί διεξοδικά.

Ολοκληρώνοντας το συγκεκριμένο υποκεφάλαιο τονίζουμε το ρόλο που παίζει το αγαθό «εργασία», τόσο ως προς την επιβίωση των δισεκατομμυρίων πτωχών εργαζομένων του πλανήτη μας όσο – και αυτό είναι το πρωτεύον – και ως προς την αύξηση του πλούτου, όσων κυριαρχούν στα μέσα μαζικής παραγωγής και εμπορίας των αγαθών. Το κεφάλαιο, που ακολουθεί, η παγκοσμιοποίηση, αναδεικνύει το σαρωτικό κύμα των αλλαγών, που ήδη άρχισαν να γίνονται ορατές στην οικονομική ζωή και όχι μόνο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ

2.1. Ορισμός - Περιεχόμενο

Ας ορίσουμε κατ' αρχάς την έννοια. Η λέξη είναι σύνθετη. Προέρχεται από τις λέξεις παν και κόσμος και ποίηση (εκ του ποιώ, που σημαίνει κάνω). Δηλαδή **παγκοσμιοποίηση είναι η διαδικασία, με την οποία κάτι το καθιστώ παγκόσμιο, πιο απλά κάνω κάτι να αφορά ολόκληρο τον κόσμο.** Καθοριστικό συνθετικό της λέξης είναι το 'ποίηση', που υποδηλώνει τη διαδικασία, με την οποία κάτι γίνεται παγκόσμιο, αλλιώς θα χρησιμοποιούσαμε τη λέξη παγκοσμιότητα. Αφορά δηλ. το 'γίγνεσθαι' του παγκόσμιου κι όχι στατικά το 'είναι'. Αυτό το 'γίγνεσθαι', αυτή η δυναμική, που γίνεται όλο και πιο αισθητή, μέχρι τον κάτοικο του πιο μακρινού χωριού του πλανήτη, είναι που διαφοροποιεί με γρήγορους ρυθμούς τη ζωή μας και ίσως γι' αυτό προβληματίζει, ανησυχεί ή και φοβίζει. Εμπεριέχουσα εξ ορισμού τη δύναμη συνεχών εξελίξεων και διαφοροποιήσεων καλεί το σύγχρονο άνθρωπο να παίρνει συνεχώς θέση σε σχέση με αυτές. (Οικονομικό περ. Press Code, Αλεξ. Ναστός, Παγκοσμιοποίηση, 25-2-2005)

Η **παγκοσμιοποίηση** ως όρος στο σύγχρονο λεξιλόγιο έλκει την καταγωγή της στην ιδέα του ανθρώπου να δημιουργήσει μια παγκόσμια αγορά. Από τη στιγμή που οι τεχνολογικές εξελίξεις "κατήργησαν" τις αποστάσεις, συντομεύοντας μέσω των τεχνικών καινοτομιών το χρόνο μεταφοράς και αποκτήθηκε έτσι η δυνατότητα μετακίνησης και επικοινωνίας από το ένα μέρος της γης στο άλλο, δημιουργήθηκε μια οικουμενική αγορά στην οποία τα προϊόντα κινούνται ελεύθερα χωρίς σημαντικούς περιορισμούς.

Η παγκοσμιοποίηση είναι ένα πολυσύνθετο φαινόμενο και επεκτείνεται σ' όλα τα επίπεδα της ανθρώπινης ζωής: στο οικονομικό το πολιτικό, το επιστημονικό, το κοινωνικό, το πολιτιστικό, το ηθικό, το θρησκευτικό, το πνευματικό. Πολλοί τη συνδέουν με την οικονομία, γιατί στον τομέα αυτό παρουσίασε ραγδαία εξέλιξη και τα σημεία της είναι πίοτερο εμφανή. Επειδή η οικονομία έχει "στρατηγική σπουδαιότητα" για τους "δυνατούς" της γης, αφού σ' αυτήν στηρίζονται για να διατηρήσουν ή όχι την παγκόσμια κυριαρχία τους.

Ειδικότερα σήμερα, η παγκοσμιοποίηση πραγματοποιείται περισσότερο από ποτέ. Και αυτό διότι τόσο η ανάπτυξη της τεχνολογίας (δορυφόροι, υπολογιστές, συγκοινωνιακά μέσα κ.ά.) όσο και το επίπεδο ανάπτυξης της κοινωνίας γενικότερα, το επιτρέπουν και το καθιστούν εφικτό. Με άλλα λόγια οι κοινωνικές συνθήκες έχουν ωριμάσει ώστε η παγκόσμια

κοινωνία να γίνεται πραγματικότητα κάθε μέρα και περισσότερο. (Η προοπτική της παγκοσμιοποίησης, περ. Οικονομικός Ταχυδρόμος 1991).

Για τις περισσότερες χώρες της Γης, η παγκοσμιοποίηση δεν ήταν επιλογή. Προέκυψε από τα πράγματα και τις εξελίξεις. Δεν ήταν για κανέναν αποτέλεσμα ψυχρής επιλογής η τεχνολογική επανάσταση, κανένας δεν υποχρέωσε το σύνολο των κρατών του “υπαρκτού” να μην προσαρμοσθούν σε αυτήν με αποτέλεσμα να οδηγούν και γι' αυτόν τον λόγο στην κατάρρευση του συστήματός τους, κανένας δεν μπορούσε και δεν μπορεί να εμποδίσει την εμφάνιση στο παγκόσμιο οικονομικό προσκήνιο της Ασίας και σιγά σιγά άλλων περιοχών, ως πρόσφατα υπανάπτυκτων. Θα ήταν μάλιστα ανήθικο, ανεδαφικό και απαράδεκτο να αποφασίζουμε “προοδευτικά και επαναστατικά” εμείς ότι οι άλλοι πρέπει να πεθαίνουν της πείνας για να εξασφαλίζουμε εργασία και συντάξεις.

Γιατί όλοι σήμερα μιλάμε για παγκοσμιοποίηση; Η βασικότερη αιτία της παγκοσμιοποίησης σήμερα είναι η ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας. Η εκμηδένιση των αποστάσεων, με τα υπερεξελιγμένα μέσα συγκοινωνίας, αλλά κυρίως με τα μέσα επικοινωνίας.

Η κινητή τηλεφωνία και βέβαια το INTERNET, είναι τα μέσα, με τα οποία διακινούνται αγαθά, υπηρεσίες και ιδέες. Το ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα επίσης. Αν και το ΕΥΡΩ , θα μπορούσαμε να ισχυρισθούμε, πως αποτελεί αποτέλεσμα και όχι αίτιο του τεράστιου και συνεχώς διαπλεκόμενου δικτύου της παγκόσμιας οικονομίας, που μέσω των πολυεθνικών επιχειρήσεων και της ευκολίας διακίνησης των αγαθών επέβαλε την ανάγκη του ενιαίου νομίσματος, εντούτοις, “το χρήμα δεν έχει ούτε θρησκεία, ούτε πατρίδα” και στο βαθμό που βρίσκει τους τρόπους, μέσα και από την τεχνολογία να αποκτάται και να διακινείται, θα καταργεί τα σύνορα.

Άρρηκτα δεμένη εξάλλου η παγκοσμιοποίηση, εμφανίζεται μετά την κατάρρευση του λεγόμενου “υπαρκτού σοσιαλισμού”. Οι αγορές των χωρών αυτών, που λειτουργούσαν “κεκλεισμένων των θυρών”, άνοιξαν διάπλατα τις πόρτες τους σε οτιδήποτε “δυτικό” από κόκα κόλα και χάμπουργκερ, μέχρι ποταμούς δολαρίων από δάνεια που πήραν και τους εγκλώβισαν με τέτοιο τρόπο, ώστε για να μπορούν ν’ ανασάνουν, να παρακαλούν να εισέλθουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στο NATO.

Άλλη βασική αιτία είναι το ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν κοινές ανάγκες και προβλήματα, στα οποία η αγορά μπορεί να δώσει κοινές λύσεις. Επί πλέον, προκειμένου να αυξάνει τα κέρδη της, φροντίζει να δημιουργεί επίκτητες ανάγκες, έχοντας σήμερα μελετήσει την ανθρώπινη ψυχολογία και συμπεριφορά. Το σύγχρονο marketing γνωρίζει πολύ καλά πως να δημιουργεί “επιθυμίες” και πώς να μετατρέπει τις επιθυμίες σε ανάγκες. Γνωρίζει επίσης

την αλληλεπίδραση της ανθρώπινης σκέψης και μέσω της διαφήμισης, η οποία κυριαρχεί παντού, μέσω των μέσων μαζικής ενημέρωσης και του διαδικτύου, δημιουργεί στρατιές καταναλωτών.

Έτσι βλέπουμε πως η παγκοσμιοποίηση διαμορφώνει την κοινή ζωή του πλανήτη, τόσο στη βάση του, δηλ. στην παραγωγή, όσο και στο επικοινωνιακό, δηλ. στον πολιτισμό. Τόσο στα κράτη, επιδρώντας άμεσα στις αγορές τους και στη διαμόρφωση της χρηματοοικονομικής τους πολιτικής, όσο και στα έθνη, επιδρώντας πάνω στα εθνικά πολιτιστικά χαρακτηριστικά τους, στα ήθη, στα έθιμα, στη γλώσσα, στις μορφές επικοινωνίας, στις ιδέες και ιδεολογίες, στην τέχνη.

Θεσμοί όπως το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (Δ.Ν.Τ.), το οποίο ασχολείται με τις οικονομίες όλων των χωρών, ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.) ή το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο καταδεικνύουν την αλληλεξάρτηση των κρατικών αγορών. Για να μη μιλήσουμε για τη Βορειοατλαντική Συμμαχία (ΝΑΤΟ), που φροντίζει για τα συμφέροντα της τεράστιας πολεμικής αγοράς.

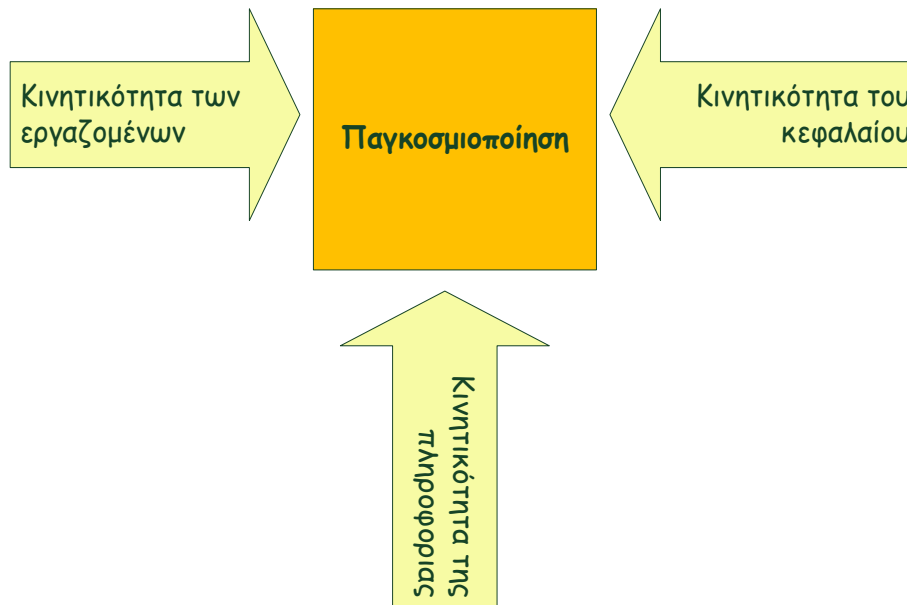
Αλλά, επειδή δεν μπορεί να αλληλεξαρτώνται οι οικονομίες των κρατών και να μην επηρεάζονται τα έθνη, βλέπουμε, για παράδειγμα, πως μαράζωσε ο ευρωπαϊκός κινηματογράφος με τους ποταμούς των δολαρίων του Hollywood ή πως όλο και περισσότεροι άνθρωποι στον κόσμο μαθαίνουν αγγλικά, για να επιβιώσουν ή πόσο πιο γρήγορα αλλάζει ο τρόπος ζωής των διαφόρων λαών, που λόγω των τηλεπικοινωνιών, μολιάζεται από άλλους πολιτισμούς.

Παράλληλα παρατηρούμε πως πέφτουν κάθε μορφής σύνορα, τάξεων και φυλών και χωρών στο θέμα της οικολογικής καταστροφής. Ο πλανήτης καταστρέφεται κι αυτό έχει επίδραση σε όλους, έστω κι αν οι αιτίες ανάγονται κυρίως στο ότι οι μεγάλες οικονομικές μονάδες προτάσσουν το κέρδος, πάνω από αυτόν.

2.2. Η παγκοσμιοποίηση ως πολυδιάστατο φαινόμενο

Σύμφωνα με Σ. Ρόμπολη και Κ. Δημουλά (1996) στη βιβλιογραφία των τελευταίων χρόνων εμφανίζεται πολύ συχνά η έννοια της «παγκοσμιοποίησης» της οποίας όμως το περιεχόμενο και ο χαρακτήρας παραμένουν ασαφείς. Αν και κατά βάση η «παγκοσμιοποίηση» αναφέρεται στο χαρακτήρα των οικονομικών σχέσεων και ειδικότερα στις διεθνείς κινήσεις του χρηματιστικού κεφαλαίου, συχνά γίνεται αναφορά στην ψηφιακή τεχνολογία ως ένα παγκόσμιο κοινό χαρακτηριστικό όπως αυτό διαμορφώνεται από την εικονική πραγματικότητα του δια-δικτύου. Σε αρκετές περιπτώσεις, η «παγκοσμιοποίηση»

ταυτίζεται άμεσα ή έμμεσα με τις επιπτώσεις των τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνίας στην κοινωνική και οικονομική οργάνωση των σύγχρονων κοινωνιών.

Αν θέλαμε να προσδιορίσουμε «ιδεοτυπικά» το περιεχόμενο της «παγκοσμιοποίησης» θα την ορίζαμε ως *την ιστορική στιγμή κατά την οποία επικρατεί η ελεύθερη και απρόσκοπτη διακίνηση ανθρώπων, ιδεών και αγαθών σε παγκόσμιο επίπεδο*. Αυτό σημαίνει ότι δεν υφίστανται πλέον οι τεχνικοί, κοινωνικοί, πολιτικοί, θεσμικοί και πολιτισμικοί περιορισμοί που εμπόδιζαν τη μέχρι σήμερα επικράτηση των εθνικών και γεωγραφικών οντοτήτων, οι οποίες δομήθηκαν από την Αναγέννηση και μέχρι πρόσφατα και αποκρυσταλλώθηκαν στο έθνος- κράτος.

Στο τεχνικό επίπεδο η άρση των εμποδίων της ελεύθερης κίνησης συσχετίζεται με τις δυνατότητες της πληροφορικής και της ψηφιακής τεχνολογίας, την ανάπτυξη δικτύων διακίνησης δεδομένων και πληροφοριών, την επιτάχυνση των μεταφορών και τις τεχνικές διευκολύνσεις στην κίνηση του χρηματοπιστωτικού κεφαλαίου.

2.2.1. Η κινητικότητα της πληροφορίας

Η τεχνολογική επανάσταση ήταν αυτή που κατέστησε δυνατή τη δημιουργία μιας παγκόσμιας κοινωνίας. Η ανάπτυξη των τηλεπικοινωνιών, των ηλεκτρονικών υπολογιστών και γενικότερα της πληροφορικής, ευνόησε τη δημιουργία ενός διεθνούς δικτύου επικοινωνίας, όπου οι άνθρωποι πια μπορούν και επικοινωνούν την ίδια ακριβώς στιγμή σε όποιο σημείο της γης κι αν βρίσκονται.

Με την εξέλιξη όλων των τεχνολογικών μέσων που σχετίζονται με την επικοινωνία, ο πλανήτης μας μετατράπηκε σε ένα **παγκόσμιο χωριό** κατά την έκφραση του αμερικανού θεωρητικού των μέσων ενημέρωσης Μάρσαλ Μακ Λούαν. Οι αποστάσεις έχουν εκμηδενιστεί και ο χώρος αλλά και ο χρόνος δεν αποτελούν πλέον εμπόδιο στις συναλλαγές των ανθρώπων.

2.2.2. Η κινητικότητα των εργαζομένων

Η ιδέα για τη δημιουργία μιας παγκόσμιας αγοράς, οδήγησε στην κινητικότητα των κεφαλαίων, με αποτέλεσμα τη δημιουργία τεράστιων παραγωγικών δραστηριοτήτων σ' όλα τα σημεία της γης. Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο, οι εργαζόμενοι είναι σε θέση να μετακινούνται ελεύθερα, προκειμένου να εργασθούν όπου αυτοί επιθυμούν. Τους δίνεται, δηλαδή, επίσημα η δυνατότητα να επιλέγουν το χώρο εργασίας τους ανάλογα με τα συμφέροντα τους, αλλά και τις δεξιότητες που διαθέτουν.

Θεωρητικά, η ιδέα της ελεύθερης μετακίνησης των εργαζομένων μοιάζει ιδανική και απόλυτα σύμφωνη με το όραμα της παγκοσμιοποίησης. Στην πράξη, όμως, δημιουργείται πρόβλημα από τη στιγμή που τα κράτη δεν έχουν το ίδιο επίπεδο ανάπτυξης, με αποτέλεσμα τη δημιουργία άνισων σχέσεων μεταξύ ανεπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών του κόσμου.

Πολλοί εργαζόμενοι από τις αναπτυσσόμενες χώρες του Τρίτου Κόσμου αλλά και την Ανατολική Ευρώπη, στην προσπάθειά τους να πετύχουν καλύτερη ζωή, μετακινούνται προς τα ανεπτυγμένα κράτη (οικονομικοί μετανάστες). Οι προσπάθειές τους να ενταχθούν στις χώρες υποδοχής, είτε δεν βρίσκουν ανταπόκριση, είτε γίνονται δειλά – δειλά λόγω πολλών και σοβαρών προβλημάτων (πολιτιστική διαφορετικότητα, γλώσσα, στόχοι ζωής, κ.λ.π.). Οι εργοδότες αφενός τους εκμεταλλεύονται (εκμεταλλεύονται δηλαδή την ανάγκη τους για εργασία και προκοπή, συχνά οι εργοδότες προτιμούν για εργάτες τους μετανάστες διότι δουλεύουν με χαμηλότερα μεροκάματα) και αφετέρου οι μετανάστες εισπράττουν την εχθρότητα των ντόπιων, επειδή θεωρείται ότι τους παίρνουν τις δουλειές. Όλα αυτά οδηγούν σε αρνητικά και δυσάρεστα φαινόμενα όπως η εκμετάλλευση, η φτώχεια, η περιθωριοποίηση, οι ανισότητες, ο ρατσισμός, η εγκληματικότητα.

Το φαινόμενο της κινητικότητας γενικότερα, συνδέεται και με μια άλλη πλευρά: τη μετακίνηση κεφαλαίων προς τις λεγόμενες αναπτυσσόμενες χώρες. Οι επενδυτές και οι επιχειρηματίες από τα ανεπτυγμένα κράτη αναζητώντας οικονομικά οφέλη, πραγματοποιούν δραστηριότητες σε φτωχές χώρες που διαθέτουν φθηνές πρώτες ύλες και φθινό εργατικό δυναμικό. Αυτό σημαίνει πως, ειδικά στις αναπτυσσόμενες χώρες, δημιουργείται καθεστώς οικονομικής εκμετάλλευσης με αποτέλεσμα την αναπαραγωγή και τη διαιώνιση των ανισοτήτων στον αναπτυσσόμενο κόσμο.

2.2.3. Η κινητικότητα του κεφαλαίου

Σε οικονομικό αλλά και σε πολιτικό επίπεδο σ' ολόκληρη την Ευρώπη, προωθήθηκε η ιδέα της ελεύθερης κυκλοφορίας των αγαθών, δημιουργώντας τεράστιες αγορές ανά τον κόσμο. Τόσο η εδραίωση της βιομηχανικής κοινωνίας όσο και η εξάπλωση του καπιταλισμού, οδήγησαν την ανθρωπότητα σε ένα στάδιο εξέλιξης όπου το κεφάλαιο έγινε παγκόσμια υπόθεση. Ο σύγχρονος κόσμος τείνει να αποτελέσει μια ενιαία αγορά, μια και τα κεφάλαια κινούνται και επενδύονται από τη μια άκρη της γης στην άλλη. Το χρήμα πια δεν έχει πατρίδα και μπορεί εύκολα να μετακινείται, αρκεί να γεννά περισσότερο χρήμα γι' αυτούς που το κατέχουν.

Καταλαβαίνουμε, λοιπόν, πως το διεθνές δίκτυο κεφαλαίων, προϊόντων και αγορών λειτουργεί ακριβώς όπως και τα συγκοινωνούντα δοχεία. Οι εξελίξεις στο χρηματιστήριο ή το τραπεζικό σύστημα μιας χώρας προκαλούν αλυσιδωτές εξελίξεις στα χρηματιστήρια και τις τράπεζες κάποιων άλλων χωρών, ακόμα κι αν βρίσκονται στο άλλο ημισφαίριο του πλανήτη. Ο κόσμος μας είναι μια τεράστια αγορά όπου τα κεφάλαια κινούνται ελεύθερα σε σημαντικό βαθμό, ενώ τα πάντα όλο και περισσότερο αλληλοσχετίζονται και αλληλεξαρτώνται. Στο θεσμικό επίπεδο η «παγκοσμιοποίηση» αναφέρεται σε κοινούς κανόνες παραγωγής και διακίνησης προϊόντων.

Γενικά, με τον όρο «παγκοσμιοποίηση» αναφερόμαστε σε μία νέα φάση της διεθνοποίησης του κεφαλαίου όπου επικρατούν ευρύτερες του έθνους-κράτους οντότητες και η μεγάλη ελευθερία στην κίνηση του κεφαλαίου. Βασικά χαρακτηριστικά αυτής της φάσης είναι:

- η επιβολή των νεοφιλελεύθερων αρχών στην κοινωνική οργάνωση,
- η επικράτηση των κανόνων της αγοράς σε πολλές πλευρές της κοινωνικής οργάνωσης,
- η μετατροπή του κράτους πρόνοιας σε φιλανθρωπικό κράτος της εργασίας(workfare state) και
- η επίτευξη υψηλών επιπέδων παραγωγικότητας στην κατεύθυνση της στρατηγικής «ανταγωνιστικότητα- ποσότητα» και όχι στην κατεύθυνση της στρατηγικής «ανταγωνιστικότητα-ποιότητα».

(Η προοπτική μιας παγκόσμιας κοινωνίας, Περιοδικό *Le Monde Diplomatique*, Ελληνική έκδοση του *Maniere de Voir*, τεύχος 13).

2.3. Οι Επιπτώσεις της Παγκοσμιοποίησης στην Οργάνωση και Αγορά της Εργασίας και στην Επαγγελματική Δραστηριότητα

Τα τελευταία χρόνια παρατηρούμε θεαματικές εξελίξεις στους περισσότερους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας. Έτσι η ανθρωπότητα περνά σε μια τρίτη φάση εξέλιξης, τη φάση του «τρίτου κύματος» με ριζική αναδόμηση της παγκόσμιας οικονομίας.

Κατά τους Μ. Κασσωτάκη και Ι. Μαραμαρινό (2005), οι παραδοσιακές βιομηχανίες καταρρέουν, ενώ άλλες αναπτύσσονται με ταχύτατους ρυθμούς σε νέους τομείς, όπως είναι π.χ. η βιοτεχνολογία, η πληροφορική, η ανακύκλωση διάφορων προϊόντων και άλλα παρόμοια. Η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας οδηγεί σταδιακά στην κατάργηση της έννοιας της τοπικής αγοράς και στην εξάλειψη της εξάρτησης των επιχειρήσεων από τις τοπικές πλουτοπαραγωγικές πηγές και, προπαντός, από τις τοπικές καταναλωτικές ανάγκες. Από την άλλη πλευρά η οργάνωση των ίδιων των επιχειρήσεων μεταβάλλεται ταχύτατα, φαινόμενο που αναμένεται να ενταθεί ακόμη περισσότερο στο προσεχές μέλλον. Οι εφαρμογές των νέων τεχνολογιών, η ανάπτυξη των εσωτερικών δικτύων ανταλλαγής πληροφοριών και η συνεχής πρόοδος της τηλεπικοινωνιακής τεχνολογίας έχουν καταστήσει ξεπερασμένη την παραδοσιακή ιεραρχική δομή των επιχειρήσεων και οργανισμών. Ευνοούν τη δημιουργία μιας πιο ευέλικτης οργανωτικής δομής, η οποία διευκολύνει τη μεταξύ των εργαζόμενων συνεργασία και αλληλεπίδραση. Η δομή αυτή απαιτεί νέας μορφής εργασιακές σχέσεις και επαγγελματικές δεξιότητες. (Μ. Κασσωτάκης και Ι. Μαραμαρινός, 2005).

Η ενίσχυση των τάσεων που προαναφέρθηκαν σε συνδυασμό και με τις μεταβολές των μεθόδων παραγωγής, που προκαλούνται από τις εξελίξεις της τεχνολογίας, απαιτούν επιχειρηματική και παραγωγική ευελιξία και υψηλό βαθμό προσαρμοστικότητας τόσο των επιχειρήσεων όσο και των εργαζομένων στις συνεχείς αλλαγές.

Ιδιαίτερα πρέπει να επισημανθεί μια άλλη διάσταση των επιπτώσεων της σύγχρονης τεχνολογίας, η οποία επηρεάζει όλο και περισσότερο τα ζητήματα της επαγγελματικής κατάρτισης και του επαγγελματικού προσανατολισμού. Η νέα τεχνολογία επιτρέπει την εκτέλεση πολλών εργασιών (εργασίες λογισμικού (Software), λογιστικά, συγγραφή βιβλίων και περιοδικών, διαφήμιση, σχεδίαση ενδυμάτων, κοσμημάτων και άλλων ειδών μόδας κτλ.) ακόμη και την πλήρη απασχόληση στο σπίτι. Όλα αυτά δίδουν νέο περιεχόμενο στην έννοια: «*αυτοαπασχολούμενος*». Ο τελευταίος μπορεί σήμερα να αναπτύσσει δραστηριότητες που υπερβαίνουν, μερικές φορές, τα συμβατικά επίπεδα της ντόπιας αγοράς, χωρίς να μετακινείται από το σπίτι του.

Παράλληλα, όμως, μεταβάλλεται και η έννοια της επαγγελματικής ζωής, αφού τα όρια ανάμεσα στην επαγγελματική, την οικογενειακή και την προσωπική ζωή γίνονται όλο και πιο ασαφή. Η εξέλιξη αυτή επηρεάζει σημαντικά τον τρόπο ζωής των πολιτών και μεταβάλλει παγιωμένες συνήθειες και πρακτικές της καθημερινής ζωής.

Στο σημείο αυτό θεωρούμε σκόπιμο να αναφερθούμε και στο σύγχρονο κίνημα αναθεώρησης της έννοιας του επαγγέλματος και επαναπροσδιορισμού των διαδικασιών και των προσόντων που απαιτούνται για την άσκηση των διαφόρων επαγγελματικών δραστηριοτήτων, το οποίο ενισχύθηκε τα τελευταία χρόνια. Το κίνημα αυτό, γνωστό ως «νέος επαγγελματισμός» (new professionalism) διαμορφώνει νέα επαγγελματικά πρότυπα και καινούργιους κανόνες επαγγελματικής ηθικής σε αρκετούς τομείς των ασχολιών του ανθρώπου.

Σ' όσα προαναφέρθηκαν πρέπει να προστεθεί η ιλιγγιώδης ταχύτητα αύξησης των γνώσεων, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα να παλιώνει γρήγορα κάθε είδους αρχική εκπαίδευση και κατάρτιση των εργαζομένων. Η παλαιώση αυτή έχει σημαντική επίδραση τόσο στην εκπαίδευση και την κατάρτιση, όσο και στον επαγγελματικό προσανατολισμό των ατόμων.

Στο εγγύς μέλλον θα τετραπλασιάζονται οι γνώσεις της ανθρωπότητας, κατά το διάστημα που θα μεσολαβεί ανάμεσα στη γέννηση ενός ατόμου και την αποφοίτηση του από το Πανεπιστήμιο. Η εξέλιξη που προαναφέρθηκε οδηγεί αναπόφευκτα στην ταχύτερη απαξίωση των γνώσεων, ιδιαίτερα στον τομέα της Τεχνολογίας και των Θετικών Επιστημών από την άποψη της πρακτικής τους αξιοποίησης. Η παραπάνω εξέλιξη οδηγεί σε κρίση την Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση με την παραδοσιακή της, τουλάχιστον, μορφή.

Κι ενώ η γνώση αλλάζει όλο και πιο γρήγορα, από την άλλη πλευρά φαίνεται να διαδραματίζει όλο και μεγαλύτερο ρόλο στην εργασία. Μέσα στη σύγχρονη *«κοινωνία της γνώσης»* είναι βέβαιο ότι ο ρόλος της «διανοητικής εργασίας και της δημιουργικής ικανότητας» στο χώρο της παραγωγής θα συνεχίσει να ενισχύεται. Αντίθετα, θα μειώνεται συνεχώς η σημασία της χειρωνακτικής εργασίας. Εύστοχα, λοιπόν, λέγεται ότι *«οι μετοχές των προηγμένων επιχειρήσεων αντιπροσωπεύουν όλο και περισσότερο "άυλη περιουσία" που είναι εναποθηκευμένη στο μυαλό των στελεχών τους»*.

Η γνώση, με τη μορφή της τεχνογνωσίας ιδιαίτερα, είναι σήμερα το σημαντικότερο όπλο του διεθνούς οικονομικού και εμπορικού ανταγωνισμού, τον οποίο χαρακτηρίζει η ταχύτητα στην κυκλοφορία των παραγόμενων αγαθών, η διαφοροποίηση των παραγόμενων βιομηχανικών ειδών και η βραχύτητα της ζωής τους. Ο ανταγωνισμός αυτός επηρεάζει αναπόφευκτα και τα εκπαιδευτικά συστήματα.

2.4. Η στάση μας απέναντι στην παγκοσμιοποίηση

Η παγκοσμιοποίηση δεν είναι κάτι που έρχεται ως επιβαλλόμενο status από κάποιους στυγνούς μηχανισμούς, που καλείται ο άνθρωπος ν' αντιπαλέψει. Είναι μια διαδικασία, που εξελίσσεται και η άρνηση είναι σαν να αρνείσαι την πραγματικότητα.

Σήμερα το ένα τρίτο του πληθυσμού της γης, περίπου 1.200.000.000 άνθρωποι μαστιζονται στην κυριολεξία από πείνα, δίψα και ασθένειες. Επίσης σύμφωνα με στοιχεία του Ο.Η.Ε., 1 δις. άνθρωποι ζουν στην έσχατη φτώχεια, ενώ το 20% των πλουσίων της γης χρησιμοποιούν τα 2/3 των πόρων της και κατέχουν το 86% του παγκόσμιου εισοδήματος.

Το μόνο που μένει είναι να μάθουμε να κολυμπάμε μέσα σε αυτό το ποτάμι και να παρεμβαίνουμε έτσι, ώστε να στρέψουμε τον ρου του από ένα ταξίδι με όραμα το χρήμα σε ένα ταξίδι με όραμα τον άνθρωπο και το σπίτι του, που είναι ο πλανήτης.

Το χρέος μας, με κέντρο όχι το κέρδος, αλλά με σεβασμό στον άνθρωπο, στη Φύση και στην αρμονία της ζωής, είναι να είμαστε συνεχώς σε εγρήγορση, προκειμένου να:

- Να διασφαλίζουμε τις πολιτιστικές ιδιαιτερότητες
- Να κατοχυρωθούν τα δικαιώματα του ανθρώπου γενικότερα και του εργαζόμενου ειδικότερα
- Να αγωνιζόμαστε για μια αξιοπρεπή διαβίωση σε παγκόσμιο επίπεδο
- Να συνεργαστούν οι λαοί για τη σωτηρία του πλανήτη, η οποία κινδυνεύει από τη ξέφρενη κούρσα της συσσώρευσης του πλούτου από την πλευρά κάποιων ολίγων, ισχυρών της γης

2.5. Κριτική θεώρηση

Η σύγχρονη τεχνολογική επανάσταση και η παγκοσμιοποίηση έχουν και θετικές, αλλά και αρνητικές επιπτώσεις στα άτομα και στους λαούς. Δημιουργούν νέες ευκαιρίες για παραγωγικές δραστηριότητες και διαμορφώνουν καινούργιες δυνατότητες απασχόλησης. Παράλληλα, όμως διατυπώνονται φόβοι ότι η παγκοσμιοποίηση εγκυμονεί τον κίνδυνο διεύρυνσης του χάσματος μεταξύ πλούσιων και φτωχών, ενδεχόμενο που θα προκαλέσει νέες εντάσεις σε παγκόσμιο επίπεδο και θα φέρει στο προσκήνιο νέες κοινωνικές συγκρούσεις. Ο κίνδυνος, επίσης, να εμφανισθούν νέες μορφές κοινωνικού αποκλεισμού, οι οποίες έχουν σχέση με τη δυνατότητα πρόσβασης στις πληροφορίες και την ικανότητα χρήσης των νέων τεχνολογιών είναι πολύ μεγάλος, αν δεν ληφθούν μέτρα για να αντιμετωπισθεί η παραπάνω κατάσταση. Ανάμεσα στα μέτρα αυτά περιλαμβάνονται και ενέργειες που σχετίζονται με την επαγγελματική ενημέρωση, την καθοδήγηση των πολιτών και τον αναπροσανατολισμό τους σε νέες δραστηριότητες, τον οποίο οι σύγχρονες συνθήκες καθιστούν ολοένα και πιο αναγκαίο.

Οι διαπιστώσεις μας σχετικά με την παγκοσμιοποίηση συνοψίζονται στα εξής:

- Η ανισότητα που υπάρχει μεταξύ των εργαζομένων πολύ δύσκολα μπορεί να ανατραπεί,

με αποτέλεσμα το δικαίωμα για ελεύθερη μετακίνηση να μην οδηγεί στην πλήρη εξισορρόπηση των αντιθέσεων.

Για παράδειγμα, στα πλαίσια της Ενωμένης Ευρώπης, ένας, σχεδιαστής εσωτερικών χώρων από την Πορτογαλία δε θα μπορούσε να ανταγωνιστεί εύκολα τους Γάλλους σχεδιαστές στο Παρίσι. Ένας Γάλλος σχεδιαστής όμως, θα μπορούσε κάλλιστα να ανταγωνιστεί τους Πορτογάλους, ακόμα και μέσα στην ίδια τους τη χώρα.

- Γίνεται αντιληπτό, πως η παγκοσμιοποίηση του κεφαλαίου δημιούργησε σημαντικές αλλαγές στον εργασιακό χώρο. Οι εργαζόμενοι στα πλαίσια της διεθνούς αγοράς, για να μπορούν να επιβιώσουν, είναι αναγκασμένοι να καταρτίζονται διαρκώς, αλλά και να προσαρμόζονται στις νέες συνθήκες που η αγορά εργασίας τους επιβάλλει(δια βίου μάθηση και κατάρτιση).

Για παράδειγμα, ο Έλληνας γραφίστας θα πρέπει να είναι σε θέση να ανταγωνιστεί τον Άγγλο που θα έρθει στην πατρίδα μας, να εργαστεί νόμιμα. Το ίδιο όμως ισχύει και για τον Άγγλο στην πατρίδα του. Αντιλαμβανόμαστε, ότι η πρώτη περίπτωση είναι σαφώς πιο πιθανή και είναι αυτή, η οποία γεννά τις πιο πολλές ανησυχίες.

- Το σίγουρο είναι ότι οι αλλαγές και οι ανακατατάξεις στον εργασιακό χώρο εντείνουν το άγχος και την ανασφάλεια και οδηγούν πολλές φορές στην αβεβαιότητα και την ανεργία, το φάσμα της οποίας έχει διευρυνθεί στην εποχή μας ανησυχητικά και απειλεί μεγάλο μέρος του πληθυσμού σε όλες τις χώρες του κόσμου.

Στο επόμενο κεφάλαιο προσεγγίζουμε το σημαντικό φαινόμενο της ανεργίας αναδεικνύοντας όλες τις πτυχές του, που σχετίζονται με τις συνέπειές του στην ανθρώπινη οντότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΑΝΕΡΓΙΑ

3.1. Τι είναι ανεργία

Η ανεργία είναι πολυσήμαντο κοινωνικό φαινόμενο που χαρακτηρίζει όλες τις βιομηχανικές και μεταβιομηχανικές κοινωνίες της εποχής μας. **Μπορούμε να ορίσουμε την ανεργία ως ανισορροπία της αγοράς εργασίας, δηλαδή τη μειωμένη προσφορά θέσεων εργασίας στην οικονομία σε σχέση με την αυξημένη ζήτηση από άτομα που επιδιώκουν να ενταχθούν στην παραγωγή.**

Μια μερίδα των κοινωνιολόγων συνδέει την **ανεργία** με το φαινόμενο της υποαπασχόλησης, δηλαδή των παροδικά και ευκαιριακά εργαζομένων οι οποίοι σε σύντομο χρονικό διάστημα καθίστανται άνεργοι, παραμένουν στην ανεργία μερικούς μήνες, ξαναβρίσκουν δουλειά μερικούς μήνες κ.ο.κ.

Σε αντιδιαστολή με αυτή τη μεταβαλλόμενη παρουσία - απουσία των εργαζομένων στην αγορά εργασίας, όταν οι άνεργοι συστηματικά και συνεχώς δε βρίσκουν δουλειά σε χρονικά διαστήματα μεγαλύτερα του έτους, τότε ορίζουμε αυτόν τον τύπο ανεργίας, ως **μακροχρόνια ανεργία**. (Μπούζας Ν & Κετσετζοπούλου Μ., Αθήνα 1998)

3.2. Οι κοινωνικές συνέπειες της ανεργίας

Η ανεργία είναι ένα από τα σημαντικότερα κοινωνικά προβλήματα της εποχής μας. Αυτό οφείλεται στο ότι οι κοινωνίες στις οποίες ζούμε είναι πλήρως εκχρηματισμένες. Δηλαδή, χωρίς χρήματα δεν μπορεί ένα άτομο να επιβιώσει μόνο του. Η πρόσβαση στα αγαθά και τις υπηρεσίες είναι δυνατή μόνο με την κατοχή χρημάτων, ειδάλως το άτομο δεν μπορεί να ικανοποιήσει τις ανάγκες του. (Δαρεμάς Γ., 1998).

Ο μόνος νόμιμος τρόπος για να αποκτήσουν τα άτομα χρήματα (πέραν της κατοχής ιδιωτικής περιουσίας) είναι η εργασία τους, δηλαδή η συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας.

Οι άνεργοι, λοιπόν, επειδή είναι εκτός αγοράς εργασίας, δυσκολεύονται να επιβιώσουν. Έτσι το κράτος επιδοτεί τους ανέργους ένα περιορισμένο χρονικό διάστημα, με ένα κατώτερο εισόδημα.

Σε κάποιο βαθμό και ο θεσμός της οικογένειας διασφαλίζει ένα ελάχιστο όριο κοινωνικής επιβίωσης στα άνεργα μέλη της. Όμως, η πλειονότητα των ανέργων η οποία διαβιώνει με ελάχιστα μέσα, δεν μπορεί να συμμετέχει ισότιμα στις κοινωνικές και πολιτισμικές διεργασίες, γι' αυτό και αποκόβεται από τον τρόπο ζωής της πλειονότητας των κατοίκων μιας εθνικής κοινωνίας.

Πολλοί άνεργοι αρχίζουν να ζουν στο κοινωνικό περιθώριο, δηλαδή περιθωριοποιούνται. Νιώθουν ότι είναι ξεκομμένοι από το κοινωνικό γίγνεσθαι, ότι δεν συνεισφέρουν στην κοινωνία, ότι είναι παραμελημένοι και γι' αυτό διέπονται από χαμηλή αυτοεκτίμηση. Η κοινωνική αποτελμάτωση επιβαρύνει την κατάσταση τους και αυξάνει τη μακροχρόνια ανεργία.

Όσο δεν αντιμετωπίζεται το κοινωνικό πρόβλημα της ανεργίας, η περιθωριοποίηση των ανέργων τείνει να εξελίσσεται σε γκετοποίηση ιδιαίτερα στις δυτικές κοινωνίες. Οι άνεργοι ζουν σε υποβαθμισμένες γειτονιές, με ελλιπή υποδομή και με ένα κοινωνικό δίκτυο το οποίο βρίσκεται σχεδόν σε αποσύνθεση. Δημιουργούν το δικό τους κώδικα αξιών και κοινωνικής συμπεριφοράς και η κοινωνική τους συνύπαρξη υποβιβάζεται σε αγώνα επιβίωσης, στον οποίον κυριαρχούν οι συγκρούσεις και η απαξίωση του ανθρώπου.

Επιπλέον, εξαιτίας του κοινωνικού τους αποκλεισμού, στιγματίζονται κοινωνικά σαν υπεύθυνοι για την κατάσταση τους. Ο κοινωνικός στιγματισμός είναι μηχανισμός που επικυρώνει τον κοινωνικό αποκλεισμό. Οι άνεργοι αντιμετωπίζονται ως κοινωνικό στρώμα το οποίο ζει έξω από τους κεντρικούς θεσμούς της κοινωνίας. Μερικοί κοινωνικοί επιστήμονες συνδέουν το φαινόμενο της ανεργίας με άλλα φαινόμενα κοινωνικής αποδιοργάνωσης όπως εγκληματικότητα, παραοικονομία κ.ά.

Για πολλούς η ανεργία είναι άρρηκτα δεμένη με την εγκληματικότητα. Λόγω της ανισότητας στην οικονομική ανάπτυξη, τα ρεύματα των οικονομικών μεταναστών παραλύουν από φόβο τις συντηρητικές δυνάμεις, τις κάνουν να στρέφονται ακόμη πιο δεξιά, αναπτύσσοντας την αίσθηση της ξενοφοβίας και της ανθρωποφοβίας και καθώς η Τρίτη Βιομηχανική Επανάσταση εξαπλώνεται σε όλους τους τομείς της οικονομίας, είναι γεγονός ότι τόσο η βία όσο και η εγκληματικότητα θα αυξάνονται με ταχύτατους ρυθμούς.

Γενικά, η άνοδος των δυνάμεων των ακραίων πολιτικών κομμάτων ανά τον κόσμο συνδέονται με την ανεργία και με τα αισθήματα ξενοφοβίας κατά των κυμάτων των μεταναστών από την Αφρική και την Ανατολική στη Δυτική Ευρώπη και από τη Νότια στη

Βόρεια Αμερική. Βέβαια, οι ιδεολογίες των ακροδεξιών κομμάτων δεν αναφέρονται στην ανεργία που υπάρχει λόγω της τεχνολογικής εκτόπισης, κατηγορώντας τους μετανάστες, ωστόσο, η μείωση του μεγέθους των επιχειρήσεων και ο επανασχεδιασμός τους λόγω της αυτοματοποίησης αφαιρούν δουλειές. Κατά συνέπεια, θα υπάρξουν περιπτώσεις στο εγγύς μέλλον όπου οι πολυπληθείς τάξεις των ανέργων θα αντιμετωπίσουν μια μοίρα χειρότερη και από την αποικιοκρατία: την οικονομική περιθωριοποίηση.

Πρόσφατα παραδείγματα κοινωνικών συγκρούσεων αποτελούν η εξέγερση των μαύρων στο Λος Άντζελες το 1992 και οι συνεπακόλουθες λεηλασίες και ληστείες καταστημάτων και περιουσιών με αφορμή την άδικη αθώωση δύο αστυνομικών που είχαν ξυλοκοπήσει έναν ομόφυλό τους, το πλιάτσικο στη γειτονική Αλβανία πριν από λίγο καιρό με αφορμή τα χρήματα που έχασαν οι εξεγερμένοι λόγω των σκανδάλων με τις κρατικές πυραμίδες, αλλά και η συνεχιζόμενη απάνθρωπη πυρπόληση κατοικιών τούρκων και μαύρων μεταναστών στη Γερμανία και στην Ολλανδία.

Και στις τρεις περιπτώσεις τα αίτια είναι η ανεργία, η ανέχεια, το άγχος, ο ρατσισμός, η ξενοφοβία και η έλλειψη έστω και μερικής απασχόλησης. Αφορμές για τις κοινωνικές ή ομαδικές αυτές εξεγέρσεις θα εξευρίσκονται συνέχεια γιατί οι αιτίες είναι συνεχείς η ανεργία συνεχώς θα αυξάνεται και πάντα θα υπάρχουν”.

(Ντίνος Σιώτης, 2001, στην παρουσίαση του βιβλίου του Τζέρεμι Ρίφκιν, «Το τέλος της εργασίας»)

Κάθε πολιτισμένη κοινωνία που αποσκοπεί στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου της και ενστερνίζεται τις αρχές της ελευθερίας, της ισότητας, της κοινωνικής αλληλεγγύης και του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, είναι υποχρεωμένη να θέτει σε προτεραιότητα την **επίλυση του κοινωνικού προβλήματος της ανεργίας**, καθόσον ενός κακού, μύρια έπονται.

3.3. Οι επιπτώσεις της ανεργίας στην υγεία

Τα τελευταία χρόνια η ανάπτυξη του φαινομένου της ανεργίας ήρθε να προσθέσει μια νέα διάσταση στη σχέση της οικονομίας με την υγεία. Η εισαγωγή νέων τεχνολογιών, η συρρίκνωση του πρωτογενούς τομέα παραγωγής και η εισαγωγή φτηνής αλλοδαπής εργατικής δύναμης έχει οδηγήσει σε απώλεια πολλών θέσεων εργασίας, κυρίως στις αναπτυγμένες χώρες.

Όλες οι σχετικές μελέτες έχουν διαπιστώσει μεγαλύτερη σωματική και ψυχική νοσηρότητα στους άνεργους απ' ότι στους εργαζόμενους, τόσο στους άνδρες όσο και στις γυναίκες.

Σε ότι αφορά την ψυχική υγεία, μειωμένα επίπεδα ψυχικής ευεξίας διαπιστώθηκαν από όλες τις μελέτες που συνέκριναν άνεργους με εργαζόμενους όλων των ηλικιών και των δύο φύλων. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση νέων ανέργων, που, ενώ δεν παρουσίαζαν χαμηλούς δείκτες ψυχικής υγείας, όσο ακόμα ήταν μαθητές, εμφάνισαν ψυχικές διαταραχές όταν βρέθηκαν άνεργοι, ενώ εν συνεχεία, όταν βρήκαν ξανά δουλειά, η ψυχική τους υγεία αποκαταστάθηκε. (Reynolds S. & Gilbert P., (1991), Psychological impact of unemployment: Interactive effects of vulnerability and protective factors on depression. Journal of Counseling Psychology).

Στην Ελλάδα, όπου η ανεργία έχει αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια, οι επιπτώσεις στην υγεία αποκτούν σοβαρές διαστάσεις. Σε μελέτη του Πανεπιστημίου Πατρών σε άνεργους της Πάτρας και της Σύρου διαπιστώθηκε μεγαλύτερη συχνότητα ψυχικών διαταραχών και κατάθλιψης σε σχέση με τον γενικό πληθυσμό.

3.4. Η απασχόληση και η ανεργία στην ΕΕ

Τον Ιούνιο του 2017 βγήκαν στη δημοσιότητα διάφορες στατιστικές για την απασχόληση της ΕΕ, οι οποίες δείχνουν σημαντικές διαφορές ανά μορφωτικό επίπεδο, ηλικία και φύλλο και βρίσκονται στο επίκεντρο πολλών πολιτικών της ΕΕ. Το [ποσοστό απασχόλησης](#), δηλαδή το ποσοστό του πληθυσμού σε εργάσιμη ηλικία που απασχολείται, θεωρείται ότι αποτελεί βασικό κοινωνικό δείκτη για σκοπούς ανάλυσης όταν μελετώνται οι εξελίξεις στο εσωτερικό των αγορών εργασίας.

3.4.1. Ποσοστά απασχόλησης ανά μορφωτικό επίπεδο, ηλικία και φύλλο

Σε έρευνα για το εργατικό δυναμικό της ΕΕ (ΕΕΔ της ΕΕ) που πραγματοποιήθηκε το 2016, το ποσοστό απασχόλησης για άτομα 20 έως 64 ετών ανερχόταν σε 71,1%, το οποίο είναι το μεγαλύτερο που έχει καταγραφεί ποτέ στην ΕΕ. Παρόλα αυτά εύκολα μπορούν να διαπιστωθούν διαφορές μεταξύ των χωρών (χάρτης 1, παράρτημα Α). η Σουηδία με 81,2% είναι το μοναδικό κράτος μέλος με συντελεστή άνω του 80%. Επίσης μεγαλύτερο συντελεστή

του 80% έχουν και χώρες με ειδική σχέση με την ΕΕ όπως η Ισλανδία με 87,8% και η Ελβετία με 83,3%.

Οι χώρες με ποσοστά στη ζώνη του 70% είναι η Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Γαλλία. Οι χώρες με ποσοστά στη ζώνη του 60% αποτελούνται από δύο ομάδες: η μία ομάδα της Δυτικής Μεσογείου/Αδριατικής (Ισπανία, Ιταλία και Κροατία) και η άλλη ομάδα στα ανατολικά σύνορα της ΕΕ, από τη νότια άκρη της Βαλτικής Θάλασσας έως το νοτιοδυτικό άκρο του Εύξεινου Πόντου (Πολωνία, Σλοβακία, Βουλγαρία, Ρουμανία). Επιπλέον, αυτή η ομάδα χωρών περιλαμβάνει επίσης το Βέλγιο. Τέλος, υπάρχει μια ομάδα των νοτίων Βαλκανίων και του Καυκάσου, με ποσοστά κάτω από 60 % (πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Ελλάδα και Τουρκία).

Ας δούμε τώρα την εξέλιξη του ποσοστού απασχόλησης για γυναίκες και άνδρες από το 1993 και μετά (σχήμα 1, παράρτημα Α). Το πιο σημαντικό χαρακτηριστικό είναι η εμφανής μείωση της διαφοράς του μεταξύ τους ποσοστού απασχόλησης. Τις πιο πολλές φορές οφείλεται στην αύξηση των ποσοστών απασχόλησης των γυναικών όπως στην Ισπανία και στις Κάτω Χώρες. Υπάρχουν όμως και χώρες όπως Ελλάδα και Κύπρος, στις οποίες το μικρότερο χάσμα οφείλεται στη μείωση των ποσοστών απασχόλησης των ανδρών. Ακόμη υπάρχει και μία κατηγορία από ομάδες χωρών στις οποίες η εξέλιξη των ποσοστών απασχόλησης των ανδρών και των γυναικών αντικατοπτρίζει η μία την άλλη, δημιουργώντας ένα σταθερό ποσοστό απασχόλησης μεταξύ των δύο φύλων. Αυτό συμβαίνει για παράδειγμα στην Τσεχία (διαφορά 19,1 εκατοστιαίων μονάδων (ε.μ.) το 1998 και 16,0 ε.μ. το 2016) και στη Σουηδία (2,9 ποσοστιαίες μονάδες το 1996 και 3,8 ποσοστιαίες μονάδες το 2016). Τα ποσοστά απασχόλησης είναι χαμηλότερα στις γυναίκες από ότι στους άνδρες σε όλα τα έτη, σε όλες τις χώρες, με δύο εξαιρέσεις: Την Λετονία και τη Λιθουανία το 2010, ύστερα από απότομη πτώση στα ποσοστά για τους άνδρες, και πολύ πιο αργή πτώση για τις γυναίκες. Επίσης μπορούμε να δούμε από το ίδιο σχήμα 1 ότι οι χώρες έχουν αντιμετωπίσει ξεχωριστές και διαφορετικές καταστάσεις της αγοράς εργασίας. Υπάρχει μια ομάδα χωρών (Βέλγιο, Γερμανία, Γαλλία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες, Αυστρία, Φινλανδία, Σουηδία, Ηνωμένο Βασίλειο, Τουρκία), η οποία είχε μια σταθερή και ομαλή αύξηση του ποσοστού απασχόλησης. Άλλη ομάδα χωρών (Δανία, Ιταλία, Πορτογαλία, Σλοβενία, Σλοβακία, Νορβηγία, Ελβετία) έμεινε σε μια σχεδόν αμετάβλητη πορεία, ενώ υπάρχει και μία ομάδα χωρών (Βουλγαρία, Εσθονία, Ιρλανδία, Ισπανία, Λεττονία, Λιθουανία και Πολωνία) στις οποίες σημειώθηκαν σημαντικές αυξομειώσεις αλλά με μεγαλύτερο ποσοστό το 2016 από διαφορετικά σημεία εκκίνησης.

Τα ποσοστά απασχόλησης για τα άτομα μεταξύ 25-54 ετών έχουν μείνει σχεδόν σταθερά και αμετάβλητα από το 2001, ενώ έχουν αυξηθεί αρκετά για τα άτομα μεταξύ 55-64 ετών και έχουν μειωθεί για νέους μεταξύ 15-24 ετών (Σχήμα 2, παράρτημα Α).

Σε σχέση με το μορφωτικό επίπεδο τα ποσοστά απασχόλησης παρουσιάζουν αρκετές και σημαντικές διακυμάνσεις (Σχήμα 3, παράρτημα Α). εδώ να αναφέρουμε ότι τα στοιχεία σχετικά με το μορφωτικό επίπεδο στηρίζονται στην ηλικιακή ομάδα μεταξύ των 25-64 ετών, γιατί τα πιο νέα άτομα μπορεί να βρίσκονται σε στάδιο εκπαίδευσης κυρίως στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Έτσι παρατηρούμε ότι τα άτομα μεταξύ των 25-64 ετών που είχαν ολοκληρώσει τριτοβάθμια εκπαίδευση τα ποσοστά απασχόλησης ήταν 84,8%. Τα ποσοστά για τα άτομα που είχαν ολοκληρώσει πρωτοβάθμια εκπαίδευση ή το πολύ κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ήταν 54,3%, ενώ τα ποσοστά για τα άτομα που είχαν ολοκληρώσει δευτεροβάθμια εκπαίδευση ή μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση μη τριτοβάθμιου επιπέδου ήταν 74,8%.

Τα άτομα που έχουν ολοκληρώσει την κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση πλήττονται ακόμη περισσότερο από την κρίση. Κατά την περίοδο 2007-2013 το ποσοστό απασχόλησης σε αυτή την ομάδα μειώθηκε κατά 5.1%, για τα άτομα με δευτεροβάθμια εκπαίδευση το ποσοστό μειώθηκε κατά 1,7%, ενώ για τα άτομα με τριτοβάθμια εκπαίδευση μειώθηκε κατά 1,8%.

Ακόμη από το Σχήμα 3 μπορούμε να δούμε το πόσο σημαντικό είναι να έχει κανείς τουλάχιστον δευτεροβάθμια εκπαίδευση για να μπορέσει να έχει πιθανότητα να ενταχθεί στην αγορά εργασίας σε χώρες όπως: Βέλγιο, Βουλγαρία, Τσεχία, Λιθουανία, Πολωνία, Σλοβακία, αλλά μικρότερη στη Δανία, την Εσθονία, την Ελλάδα, την Κύπρο και το Λουξεμβούργο.

3.4.2. Συμβάσεις εργασίας μερικής απασχόλησης

Αναφερόμενοι πάντα στην ομάδα ατόμων 25-64 ετών το ποσοστό των εργαζομένων οι οποίοι ήταν με καθεστώς μερικής απασχόλησης αυξήθηκε από 14,9% το 2002 σε 19% το 2015. Την επόμενη χρονιά το 2016 έπεσε οριακά σε 18,9%.

Το μεγαλύτερο ποσοστό εργαζομένων με καθεστώς μερικής απασχόλησης το 2016 παρατηρήθηκε στις Κάτω Χώρες με 46,6% και ακολουθούν Αυστρία, Γερμανία, Βέλγιο, Ηνωμένο Βασίλειο, Σουηδία, Δανία, Ιρλανδία όπου οι εργαζόμενοι με καθεστώς μερικής απασχόλησης αντιπροσωπεύουν το ένα πέμπτο των απασχολούμενων. Από την αντίθετη σκοπιά το καθεστώς μερικής απασχόλησης θεωρείται εξαιρετικά σπάνιο στη Βουλγαρία με 1,9% των απασχολούμενων, όπως και στην Ουγγαρία, Τσεχία, Σλοβακία όπου το ποσοστό κυμαίνεται από 4,8% έως 5,7% των απασχολούμενων. (Σχήμα 4, παράρτημα Α). μεταξύ γυναικών και ανδρών το ποσοστό μερικής απασχόλησης διαφέρει αρκετά. Στην ΕΕ-28 μόλις

κάτι λιγότερο από το ένα τρίτο των γυναικών (31,4%) εργαζόταν με καθεστώς μερικής απασχόλησης, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στους άνδρες ήταν μόνο 8,2%. Στις Κάτω Χώρες περίπου τα τρία τέταρτα (74,8%) εργάζονταν με καθεστώς μερικής απασχόλησης το 2016, που είναι το μεγαλύτερο ποσοστό στην ΕΕ. Μεταξύ των ετών 1993-2016 η μερική απασχόληση έχει αυξηθεί σημαντικά σε χώρες όπως Γερμανία, Ιρλανδία, Ιταλία, Αυστρία ενώ μειώθηκε αισθητά στην Ισλανδία.

3.4.3. Άτομα με περισσότερες από μία θέσεις εργασίας

Το ποσοστό των ατόμων που έχουν περισσότερες από μία θέση εργασίας είναι μικρό. Επίσης τα άτομα με τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι πιο πιθανό να κατέχουν δεύτερη εργασία σε σχέση με τα άτομα με χαμηλό ή μέσο επίπεδο εκπαίδευσης (Σχήμα 5, παράρτημα Α). Για τα έτη 2002-2016 αυτή η κατάσταση έμεινε αναλλοίωτη στην ΕΕ-28, περίπου 5% για τα άτομα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και περίπου 3% για τα άτομα των άλλων δύο κατηγοριών. Το μεγαλύτερο ποσοστό το κατέχει η Πολωνία με 16,3% το 2000 για άτομα με υψηλό μορφωτικό επίπεδο, ενώ το χαμηλότερο το κατέχει η Βουλγαρία (2010-2016) με 0,3% για άτομα με μέσο επίπεδο εκπαίδευσης. Αρκετά συνήθης είναι η δεύτερη εργασία σε χώρες όπως: Δανία, Εσθονία, Λετονία, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία, Σουηδία, Ισλανδία, Νορβηγία.

3.4.4. Επαγγέλματα

Το 2016 στην ΕΕ-28 η μεγαλύτερη ομάδα επαγγελματιών είναι οι προσωπικές υπηρεσίες και οι εργαζόμενοι στις πωλήσεις με ποσοστό που αγγίζει το 9,5% του εργατικού δυναμικού ή περίπου 21,4 εκατομμύρια άτομα (Σχήμα 6, παράρτημα Α). Η ομάδα αυτή ξεπερνάει τις υπόλοιπες ομάδες επαγγελματιών, όπου υπάρχουν οι εργαζόμενοι σε γεωργικά επαγγέλματα, τα μέλη των ενόπλων δυνάμεων, οι εργαζόμενοι σε βιομηχανίες επεξεργασίας τροφίμων. Την ομάδα υπηρεσιών και πωλήσεων ακολουθούν οι υπάλληλοι και μετά επιχειρηματικά και διοικητικά στελέχη ενδιάμεσης βαθμίδας.

3.4.5. Συμβάσεις ορισμένου χρόνου

Το 2016 στην ΕΕ-28 το ποσοστό των απασχολούμενων (25-64 ετών) με σύμβαση ορισμένου χρόνου ήταν 14,2%. Περισσότεροι από ένας στους πέντε εργαζομένους με σύμβαση ορισμένου χρόνου είχαν: Πολωνία (27,5 %), Ισπανία (26,3 %), Κροατία και Πορτογαλία (και στις δύο χώρες 22,3 %) Κάτω Χώρες (20,8 %) (Σχήμα 7, παράρτημα Α). για τις άλλες χώρες τα ποσοστά κυμαίνονται από 1,4% στη Ρουμανία έως 71% στη Σλοβενία. Υπάρχουν διαφορές και μεταξύ των χωρών και μεταξύ των επαγγελματιών. Στις περισσότερες χώρες της ΕΕ-28 λιγότερο πιθανό να έχουν συμβάσεις ορισμένου χρόνου έχουν τα διευθυντικά στελέχη σε αντίθεση με τους εργαζομένους με το πιο χαμηλό επίπεδο θέσεων εργασίας. Ωστόσο, τα επίπεδα διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους: 44,1 % των εργαζομένων

σε θέση χαμηλότερου επιπέδου στην Πολωνία βρίσκονται σ' αυτή την κατάσταση, ενώ ο αντίστοιχος αριθμός για τη Ρουμανία είναι μόνο 3,2 %. Οι μεγάλες διαφορές όσον αφορά την τάση για χρήση συμβάσεων ορισμένου χρόνου μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ μπορεί, τουλάχιστον σε κάποιο βαθμό, να αντικατοπτρίζουν εθνικές πρακτικές, την προσφορά και ζήτηση εργασίας, εκτιμήσεις του εργοδότη σχετικά με τη δυνητική ανάπτυξη/συρρίκνωση και την ευκολία με την οποία οι εργοδότες μπορούν να προσλαμβάνουν και να απολύουν υπαλλήλους.

3.5. Η απασχόληση και η ανεργία στην Ελλάδα

Σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) τα αποτελέσματα της έρευνας εργατικού δυναμικού για το Β' τρίμηνο του 2017 είναι τα παρακάτω.

Ο αριθμός των απασχολούμενων ανήλθε σε 3.791.408 άτομα και των ανέργων σε 1.016.571 (Γράφημα 1, Παράρτημα Α).

Το ποσοστό ανεργίας ήταν 21,1%, έναντι 23,3% του προηγούμενου τριμήνου (Α' τρίμηνο του 2017) και 23,1% το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους (Β' τρίμηνο του 2016).

Η απασχόληση αυξήθηκε κατά 3,6%, σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, και κατά 2,4%, σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους.

Ο αριθμός των ανέργων μειώθηκε κατά 8,8%, σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, και κατά 8,6%, σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους.

Η κατάσταση απασχόλησης κατά φύλλο, ηλικία, περιφέρεια, επίπεδο εκπαίδευσης και υπηκοότητας παρουσιάζεται στον Πίνακα 1 (Παράρτημα Α). Παρατηρούμε ότι τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας παρατηρούνται στις γυναίκες, στα άτομα ηλικίας 15 - 19 ετών, στη Δυτική Μακεδονία και στα άτομα που έχουν ολοκληρώσει έως λίγες τάξεις Δημοτικού. Το μεγαλύτερο ποσοστό εργατικού δυναμικού παρατηρείται στους άνδρες, στα άτομα ηλικίας 30 - 44 ετών, στο Νότιο Αιγαίο, στα άτομα που έχουν ολοκληρώσει μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση και στα άτομα ξένης υπηκοότητας

Ας δούμε τώρα τα χαρακτηριστικά των απασχολούμενων (Πίνακας 2, Παράρτημα Α). Εδώ παρουσιάζονται το πλήθος των απασχολούμενων, κατά θέση στο επάγγελμα, επάγγελμα με πλήρη-μερική απασχόληση και μόνιμη-προσωρινή εργασία για το Β' τρίμηνο του 2017. Ακόμη παρουσιάζονται τα αντίστοιχα στοιχεία του Α' τριμήνου του 2017 και του αντίστοιχου τριμήνου του προηγούμενου έτους. Σύμφωνα με τον πίνακα αυτό:

Κατά το Β' τρίμηνο του 2017 το μεγαλύτερο ποσοστό των απασχολούμενων εργάζονται ως μισθωτοί (66,1%), ενώ σημαντικό είναι και το ποσοστό των αυτοαπασχολούμενων χωρίς προσωπικό (22,7%). Σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, καθώς και σε σχέση με το ίδιο

τρίμηνο του προηγούμενου έτους, εμφανίζεται αύξηση στην απασχόληση σε όλες τις κατηγορίες.

Το ποσοστό μερικής απασχόλησης ανέρχεται σε 9,9%, ενώ το ποσοστό των ατόμων που έχουν προσωρινή εργασία σε 8,3%. Η μερική απασχόληση εμφανίζεται μειωμένη σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο και αυξημένη σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους. Η προσωρινή απασχόληση έχει αυξηθεί σημαντικά σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο καθώς και σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους.

Τα επαγγέλματα που συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο ποσοστό των απασχολουμένων είναι οι εργαζόμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές (23,7%), οι επαγγελματίες (19,4%) και οι ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς (11,1%). Σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο εμφανίζεται μείωση στα ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη, και αύξηση σε όλες τις άλλες κατηγορίες. Σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους, εμφανίζεται μείωση στα ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη, στους τεχνικούς και ασκούντες συναφή επαγγέλματα, στους ειδικευμένους γεωργούς, κτηνοτρόφους, δασοκόμους και αλιείς και στους ειδικευμένους τεχνίτες και αύξηση σε όλα τα άλλα επαγγέλματα.

Αν εξετάσουμε την εξέλιξη της κατανομής του πλήθους των απασχολουμένων σε ευρείες ομάδες επαγγελμάτων, παρατηρούμε ότι, κατά την περίοδο Α' τρίμηνο 2007 - Β' τρίμηνο 2017, αυξάνεται σημαντικά το ποσοστό των απασχολουμένων σε μη χειρωνακτικά επαγγέλματα χαμηλής ειδίκευσης(3), μειώνεται το ποσοστό των απασχολουμένων σε μη χειρωνακτικά επαγγέλματα υψηλής ειδίκευσης και σε χειρωνακτικά με εξειδίκευση, ενώ παραμένει σχετικά σταθερό το ποσοστό των απασχολουμένων σε γεωργικά και στοιχειώδη επαγγέλματα (Γράφημα 2, Παράρτημα Α).

Ο Πίνακας 3 (Παράρτημα Α) παρουσιάζει το πλήθος των απασχολουμένων, κατά μονοψήφιο κλάδο οικονομικής δραστηριότητας για το Β' τρίμηνο του 2017. Παρουσιάζονται, επίσης, τα αντίστοιχα στοιχεία του προηγούμενου τριμήνου και του αντίστοιχου τριμήνου του προηγούμενου έτους, καθώς και η ποσοστιαία μεταβολή ως προς το προηγούμενο τρίμηνο και το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους.

Αν εξετάσουμε την εξέλιξη του ποσοστού των απασχολουμένων σε ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας κατά την περίοδο Α' τρίμηνο 2007 - Β' τρίμηνο 2017, διαπιστώνουμε αύξηση του ποσοστού όσων εργάζονται στο εμπόριο, τις μεταφορές και τις επικοινωνίες, τα ξενοδοχεία και την εστίαση και μείωση του ποσοστού όσων εργάζονται στις κατασκευές και τη βιομηχανία (Γράφημα 3, Παράρτημα Α).

Το μεγαλύτερο ποσοστό των απασχολουμένων (43,0%) δηλώνει ότι εργάστηκε 40 - 47 ώρες την εβδομάδα αναφοράς, ενώ ένα σημαντικό ποσοστό (29,0%) δηλώνει ότι εργάστηκε 48 ή περισσότερες ώρες. Η πλειονότητα των απασχολουμένων (84,0%) δηλώνει ότι εργάστηκε τις συνήθεις ώρες, ενώ το 12,0% δηλώνει ότι θα επιθυμούσε να εργάζεται περισσότερες ώρες, το 2,9% δηλώνει ότι έχει και δεύτερη εργασία, ενώ το 2,1% αναζητά εργασία αν και εργάζεται (Γράφημα 4, Παράρτημα Α).

Πάμε τώρα να δούμε και τα χαρακτηριστικά των ανέργων.

Ο Πίνακας 4 (Παράρτημα Α) παρουσιάζει το πλήθος των ανέργων, κατά τον λόγο που σταμάτησαν την τελευταία τους εργασία, τη διάρκεια ανεργίας, το είδος εργασίας που αναζητούν και την εγγραφή τους στον ΟΑΕΔ για το Β' τρίμηνο του 2017. Παρουσιάζονται, επίσης, τα αντίστοιχα στοιχεία του προηγούμενου τριμήνου και του αντίστοιχου τριμήνου του προηγούμενου έτους, καθώς και η ποσοστιαία μεταβολή ως προς το προηγούμενο τρίμηνο και το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους.

Οι βασικοί λόγοι που σταμάτησαν οι άνεργοι να εργάζονται είναι είτε γιατί απολύθηκαν (28,1%) είτε γιατί η εργασία τους ήταν περιορισμένης διάρκειας και τελείωσε (25,1%). Κατά το Β' τρίμηνο 2017, ο αριθμός των ανέργων που σταμάτησαν να εργάζονται, ανεξαρτήτως του λόγου που τερματισμού της εργασίας τους, εμφανίζεται μειωμένος σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο και σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Το μεγαλύτερο ποσοστό ανέργων εργαζόταν στον κλάδο του εμπορίου (18,5%). Σε ότι αφορά στο επάγγελμα της προηγούμενης εργασίας τους, το μεγαλύτερο ποσοστό (29,3%) απασχολούνταν στην παροχή υπηρεσιών ή ως πωλητές (Γράφημα 5). Το ποσοστό των ανέργων που δεν έχουν εργαστεί στο παρελθόν (νέοι άνεργοι) είναι 20,1%.

Η πλειονότητα των ανέργων (74,0%) αναζητά εργασία ένα έτος ή περισσότερο (μακροχρόνια άνεργοι), ενώ ποσοστό 91,5% των ανέργων αναζητά εργασία ως μισθωτός με πλήρη απασχόληση. Το ποσοστό των ανέργων που δηλώνουν ότι δεν είναι εγγεγραμμένοι στον ΟΑΕΔ ανέρχεται σε 24,4%, ενώ το ποσοστό αυτών που δηλώνουν ότι λαμβάνουν επίδομα ή βοήθημα από τον ΟΑΕΔ ανέρχεται σε 9,8%.

Όλες οι νησιωτικές περιφέρειες, με εξαίρεση την περιφέρεια Βόρειου Αιγαίου, εμφανίζουν ποσοστό ανεργίας μικρότερο του «εθνικού» μέσου όρου. Οι περιφέρειες Δυτικής Μακεδονίας, Δυτικής Ελλάδας και Ηπείρου, εμφανίζουν τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας (Γράφημα 6, Παράρτημα Α).

Ο Πίνακας 5 (Παράρτημα Α) παρουσιάζει το πλήθος των μη ενεργών, ηλικίας κάτω των 75 ετών, κατά εργασιακή εμπειρία, λόγους που σταμάτησαν να εργάζονται και λόγους που δεν αναζητούν εργασία για το Β' τρίμηνο του 2017. Παρουσιάζονται, επίσης, τα αντίστοιχα

στοιχεία του προηγούμενου τριμήνου και του αντιστοίχου τριμήνου του προηγούμενου έτους, καθώς και η ποσοστιαία μεταβολή ως προς το προηγούμενο τρίμηνο και το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους.

Η πλειονότητα των μη ενεργών ηλικίας 15 - 74 ετών δεν έχει εργαστεί ποτέ στο παρελθόν (47,1%) ή έχουν περάσει περισσότερα από 8 έτη από τότε που σταμάτησαν την τελευταία τους εργασία (26,6%).

Από τα άτομα που εργάστηκαν μέσα στα τελευταία 8 έτη, το μεγαλύτερο ποσοστό σταμάτησε να εργάζεται, επειδή συνταξιοδοτήθηκε (67,6%) ή επειδή η εργασία του ήταν περιορισμένης διάρκειας και τελείωσε (7,1%).

Οι βασικοί λόγοι που δεν αναζητούν εργασία οι μη ενεργοί είναι το ότι βρίσκονται σε σύνταξη (39,4%) ή εκπαιδεύονται (24,2%). Το 0,8% των μη ενεργών αναζητά εργασία, αλλά δεν είναι άμεσα διαθέσιμο να την αναλάβει, και το 1,2% δεν αναζητά εργασία, επειδή πιστεύει ότι δε θα βρει ή δε γνωρίζει που θα απευθυνθεί.

Ας δούμε τώρα μερικές από τις έννοιες για τις οποίες αναφερθήκαμε παραπάνω.

Απασχολούμενοι: τα άτομα ηλικίας 15 ετών και άνω που την εβδομάδα αναφοράς είτε εργάστηκαν έστω και μία ώρα, με σκοπό την αμοιβή ή το κέρδος, ή ως μη αμειβόμενοι βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση, είτε δεν εργάστηκαν, αλλά είχαν μία εργασία ή επιχείρηση από την οποία απουσίαζαν προσωρινά.

Άνεργοι: τα άτομα ηλικίας 15 - 74 ετών που δε χαρακτηρίστηκαν ως απασχολούμενοι (σύμφωνα με τον ορισμό της προηγούμενης παραγράφου), ήταν άμεσα διαθέσιμοι για εργασία και είτε αναζητούσαν ενεργά εργασία τις τελευταίες τέσσερις εβδομάδες είτε έχουν βρει μία εργασία που θα αναλάβουν μέσα στους επόμενους τρεις μήνες.

Οικονομικά μη ενεργοί: τα άτομα που δε χαρακτηρίζονται απασχολούμενα ή άνεργα.

Οικονομικά ενεργός πληθυσμός (εργατικό δυναμικό): οι απασχολούμενοι και οι άνεργοι.

Ποσοστό ανεργίας: το πηλίκο των ανέργων διά του εργατικού δυναμικού.

Περιφέρειες: οι 13 δευτεροβάθμιοι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης στους οποίους διαιρείται η Ελλάδα.

Επίπεδο εκπαίδευσης: ο ανώτατος ολοκληρωμένος κύκλος σπουδών σε 5 κατηγορίες. Η κατηγορία «Έως λίγες τάξεις Δημοτικού» περιλαμβάνει και τα άτομα που δεν πήγαν σχολείο. Η κατηγορία «Πρωτοβάθμια εκπαίδευση» περιλαμβάνει τα άτομα που έχουν ολοκληρώσει έως και Δημοτικό και η κατηγορία «Δευτεροβάθμια εκπαίδευση» περιλαμβάνει τα άτομα που έχουν ολοκληρώσει έως και Λύκειο. Η κατηγορία «Τριτοβάθμια εκπαίδευση» περιλαμβάνει τα άτομα που έχουν ολοκληρώσει ΑΕΙ, ΑΤΕΙ, μεταπτυχιακό ή διδακτορικό.

Αυτοαπασχολούμενοι με προσωπικό: τα άτομα που εργάζονται στην επιχείρησή τους ή ως ελεύθεροι επαγγελματίες, με σκοπό το κέρδος, και απασχολούν τουλάχιστον ένα άτομο.

Αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό: τα άτομα που εργάζονται στην επιχείρησή τους ή ως ελεύθεροι επαγγελματίες, με σκοπό το κέρδος, και δεν απασχολούν άτομα.

Μισθωτοί: τα άτομα που εργάζονται για κάποιον εργοδότη, είτε στον δημόσιο είτε στον ιδιωτικό τομέα, και αποζημιώνονται υπό μορφή μισθού, ημερομισθίου, αμοιβών, εφάπαξ καταβολής, πληρωμής ανάλογα με το αποτέλεσμα ή πληρωμής σε είδος.

Βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση: τα άτομα που βοηθούν άλλο μέλος της οικογένειας στη λειτουργία της οικογενειακής επιχείρησης, υπό τον όρο ότι δεν κατατάσσονται ως μισθωτοί (δε λαμβάνουν μισθό και δεν έχουν άμεσο κέρδος από την επιχείρηση).

Μερική απασχόληση: η απασχόληση κατά την οποία οι συνήθεις ώρες εργασίας είναι λιγότερες από αυτές των παρόμοιων εργαζομένων πλήρους απασχόλησης. Η διάκριση μεταξύ πλήρους και μερικής απασχόλησης βασίζεται στην αυθόρμητη απάντηση του ερωτωμένου στο σχετικό ερώτημα.

Προσωρινή εργασία: η εργασία μισθωτών που θα τερματιστεί είτε μετά από συγκεκριμένη περίοδο, γνωστή εκ των πρότερων, είτε μετά από μία περίοδο που δεν είναι γνωστή εκ των προτέρων, αλλά προσδιορίζεται από αντικειμενικά κριτήρια (για παράδειγμα, λήξη έργου ή επιστροφή άλλου υπαλλήλου που είχε αντικατασταθεί προσωρινά).

Διάρκεια ανεργίας: το χρονικό διάστημα που ο ερευνώμενος αναζητούσε εργασία και ταυτόχρονα δεν ήταν απασχολούμενος.

Ολοκληρώνοντας το Κεφάλαιο 3 σημειώνουμε ότι αποτελεί πλέον κοινό τόπο ότι το φάσμα της ανεργίας απειλεί πρωτίστως, όσους δεν μπορούν από άποψη γνώσης και προσόντων να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.

Έτσι είναι ευνόητο ότι η διαρκής προσπάθεια για εκπαίδευση και μάθηση γενικότερα, αποτελεί ασπίδα προστασίας κατά της ανεργίας. Ο θεσμός πλέον «δια βίου μάθηση», εφαρμόζεται και στη χώρα μας και σε αυτόν αναφέρεται το αμέσως επόμενο κεφάλαιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

4.1. Δια βίου μάθηση

Τα τελευταία χρόνια ο **χώρος της εκπαίδευσης** υπόκειται σε συνεχείς αλλαγές κάτω από την πίεση των κυρίαρχων οικονομικών τάσεων, την μετατόπιση των οικονομικών πολιτικών, την διαφοροποίηση του ρόλου του Κράτους, την πολυπολιτισμική διάσταση των σύγχρονων κοινωνιών, την καθοριστική επίδραση των νέων τεχνολογιών. Επίσης μια σειρά άλλων παραγόντων, οι οποίοι θέτουν ή και αξιοποιούνται για να θέσουν σε αμφισβήτηση, δομικά στοιχεία των εκπαιδευτικών συστημάτων.

Διαμορφώνεται έτσι μια **ηγεμονική τάση για προσαρμογή του εκπαιδευτικού συστήματος** στη συνεχώς μεταβαλλόμενη αγορά, στο πλαίσιο μιας οικονομίας που παγκοσμιοποιείται, ως επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό με στόχο τον ευέλικτο και αποτελεσματικό εργαζόμενο. Αρωγός σε αυτή την προσπάθεια υπεισέρχεται ένα πλέγμα πολιτικών και δράσεων (εντός και εκτός του επίσημου εκπαιδευτικού συστήματος), με βάση το οποίο διαμορφώνεται μια ευρύτερη ατζέντα, η οποία παρά τους στόχους των «πολλαπλών ευκαιριών μάθησης», προς «όλους» τους εργαζόμενους και πολίτες ευρύτερα, **υποκύπτει στην εξυπηρέτηση** του τρίπτυχου της απασχολησιμότητας, επιχειρηματικότητας και προσαρμοστικότητας, γεγονός το οποίο επηρεάζει σαφώς, και κατ' αναλογία, τόσο τις εκπαιδευτικές δομές, όσο και τις δομές απασχόλησης.

Το σύστημα συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης εξακολουθεί να παρουσιάζει δομικά προβλήματα. Παρά την λειτουργική του βελτίωση με την υπαγωγή του αρχικά στο **Εθνικό Κέντρο Πιστοποίησης (ΕΚεΠις)**, δεν ανταποκρίνεται επαρκώς στην παραγωγική διάρθρωση της χώρας ή ειδικότερα στις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Επίσης, δεν λειτουργεί συμπληρωματικά και συντονισμένα προς την αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, αλλά ανεξάρτητα και πολλές φορές με στόχο την επούλωση των αδυναμιών του συστήματος της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Σημαντικό τμήμα των πολιτικών που εφαρμόζονται, επαφίεται στη διάθεση και τη δυνατότητα της ιδιωτικής πρωτοβουλίας.

Ταυτόχρονα λειτουργεί κυρίως ως υποκατάστατο των πολιτικών προστασίας από την ανεργία και όχι ως πολιτική ενίσχυσης των δυνατοτήτων απασχόλησης.

Τέλος, όλες οι πολιτικές επαγγελματικής κατάρτισης, είτε είναι αρχική, είτε συνεχιζόμενη, είτε είναι κατάρτιση ανέργων και εργαζομένων, δεν εφαρμόζουν ένα ολο-

κληρωμένο σύστημα αξιολόγησης και παρακολούθησης των αποτελεσμάτων τους, που να επιτρέπει τη διαρκή ανατροφοδότηση και αναπροσαρμογή, αλλά λειτουργούν ως κλειστά συστήματα, όπου ο καθοριστικός παράγοντας για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση πολιτικών, είναι η προσφορά και όχι η ζήτηση των σχετικών επαγγελματιών και ειδικεύσεων.

Εστιάζοντας σε όλες αυτές τις δυσλειτουργίες ιδρύθηκε ο **Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.)**, ο οποίος είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.), εποπτευόμενο από τον Υπουργό Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων, με έδρα την Αθήνα. Είναι η συνέχεια, δηλαδή ο διάδοχος φορέας της συγχώνευσης του Εθνικού Οργανισμού Πιστοποίησης Προσόντων (Ε.Ο.Π.Π.), του Εθνικού Κέντρου Πιστοποίησης Δομών Δια Βίου Μάθησης (Ε.ΚΕ.ΠΙΣ.) και του Εθνικού Κέντρου Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Κ.Ε.Π.).

Ο Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. με την πιστοποίηση και τον επαγγελματικό προσανατολισμό θέλει και πρέπει να εστιάσει σε αξιόπιστες, αποτελεσματικές και ποιοτικές υπηρεσίες δια βίου μάθησης στην Ελλάδα.

Κεντρική επιδίωξη του Οργανισμού είναι η όσο το δυνατόν πιο στενή σύνδεση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, η αναβάθμιση των επαγγελματιών προσόντων του εργατικού δυναμικού, η ενδυνάμωση των προοπτικών απασχόλησής του και η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, με στόχο τη δημιουργία μιας οικονομίας περισσότερο ανταγωνιστικής και μιας κοινωνίας περισσότερο συνεκτικής, με κοινό προσανατολισμό την επένδυση στον ενεργό πολίτη στο πλαίσιο της σύγχρονης κοινωνίας και της οικονομίας της γνώσης.

Βασικοί στόχοι του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. είναι η ποιοτική αναβάθμιση:

- Στην παροχή της μη-τυπικής εκπαίδευσης
- Στα αποτελέσματα της μάθησης
- Στην παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού

4.2. Οι εξελίξεις στο τρόπο λειτουργίας της αγοράς εργασίας

Οι σύγχρονες εξελίξεις στην αγορά εργασίας μεταβάλλουν τη σύγχρονη κοινωνία και οικονομία και επηρεάζουν καθοριστικά τη δομή και την λειτουργία τους. Οι δημογραφικές τάσεις αύξησης του προσδόκιμου ορίου ζωής, οι επιστημονικές - τεχνολογικές επιτεύξεις, η ταχύτητα αλλά και ο ρόλος και η σημασία της πληροφορίας, η διεθνοποιημένη λειτουργία της αγοράς, αναδιαμορφώνουν και αλλάζουν τις οικονομίες, τα μοντέλα παραγωγής και τη σύνθεση της απασχόλησης.

Η αγορά εργασίας δεν είναι πλέον στατική. Οι μεταπολεμικές ρυθμίσεις της λειτουργίας της ανατρέπονται, προκαλώντας ανακατατάξεις στη δομή της απασχόλησης και στις απαιτήσεις για εργασία.

Οι γνώσεις, οι ικανότητες και το περιεχόμενο των ειδικοτήτων και των επαγγελμάτων διαφοροποιούνται, υπό την σωρευτική επίδραση:

α. Οργανωτικών αλλαγών. Οι αλλαγές αυτές παρατηρούνται και εφαρμόζονται:

- στη διεύρυνση και επέκταση της αγοράς,
- στη διάδοση και επέκταση των τεχνολογιών πληροφόρησης,
- στη παγκοσμιοποίηση της παραγωγής,
- στην αλλαγή των προτύπων κατανάλωσης και του τρόπου ζωής,
- στην ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος,
- στη μεταφορά σημαντικών τμημάτων της παραγωγής παραδοσιακών μεταποιητικών κλάδων, σε άλλες χώρες (βαλκανικές χώρες, χώρες ανατολικής Ευρώπης, Ασία, Αφρική) αλλάζοντας την παραδοσιακή δομή της απασχόλησης.

β. Τεχνολογικών εξελίξεων. Αυτές παρατηρούνται/εφαρμόζονται:

- στην παραγωγική διαδικασία,
- στη στρατηγική επέκτασης και εφαρμογής των νέων τεχνολογιών, ως μέσου βελτίωσης της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και των εθνικών οικονομιών,
- στην εισαγωγή του λογικού προγραμματισμού, της ρομποτικής και της μηχανοργάνωσης στις διαδικασίες και το περιβάλλον παραγωγής.

γ. Δημογραφικών εξελίξεων. Είναι γνωστό ότι η πρόοδος της ιατρικής και της βιολογίας έχουν βελτιώσει τις συνθήκες διαβίωσης και το προσδοκώμενο όριο ζωής των ανθρώπων, με έμμεση συνέπεια, την αλλαγή της ηλικιακής σύνθεσης του πληθυσμού των ανεπτυγμένων χωρών. Το εκτός παραγωγής εργατικό δυναμικό έχει αυξήσει τη σχετική του βαρύτητα. Η μαζική είσοδος των γυναικών στην αγορά εργασίας, τροποποίησε τα παραδοσιακά οικογενειακά πρότυπα και αυξάνει τις ανάγκες των κοινωνιών για προσωπικές υπηρεσίες, οι οποίες με τη σειρά τους συμβάλλουν στην εμφάνιση νέων ειδικοτήτων, επαγγελμάτων και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

δ. Πολιτικών και Διοικητικών αλλαγών. Οι αλλαγές αυτές αφορούν τη δημιουργία και την ενίσχυση διεθνικών/ διακρατικών πολιτικών ενοτήτων με την ταυτόχρονη αποκέντρωση και ενίσχυση της περιφερειακής διάστασης των πολιτικών και στη διεθνή μετατόπιση από το

Κεϋνσιανό προς το νέο φιλελεύθερο οικονομικό μοντέλο. Οι οικονομικές αυτές πολιτικές ως κυρίαρχα στοιχεία αναδεικνύουν:

- τη μείωση του πληθωρισμού και των δημοσίων ελλειμμάτων
- των έλεγχο παρεμβατικών λειτουργιών του κράτους στην αγορά μέσω, του περιορισμού των κρατικών δαπανών και της ιδιωτικοποίησης, καθώς και
- την ενίσχυση του διεθνούς εμπορίου με τον περιορισμό ή και την κατάργηση δασμών και επιδοτήσεων στις τιμές των προϊόντων (Ενιαία Αγορά, GATT).

4.3. Οι επιδράσεις στην εκπαίδευση και στην διά βίου μάθηση

Ο προσανατολισμός αρκετών τμημάτων και δραστηριοτήτων του εκπαιδευτικού συστήματος, τα οποία δημιουργήθηκαν και ενισχύθηκαν με σχεδόν αποκλειστικό σκοπό την κάλυψη στελεχιακών αναγκών του παρεμβατικού κράτους και του ευρύτερου δημόσιου τομέα επηρεάζεται καθοριστικά. Η απεμπόληση αρκετών δραστηριοτήτων και οι αλλαγές στους τρόπους άσκησης άλλων (π.χ. κοινωνική προστασία - υγεία), ανατρέπουν τον προσανατολισμό αρκετών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων αλλά και το περιεχόμενο αρκετών επαγγελμάτων, τα οποία δεν λειτουργούν υπό την ομπρέλα του «κρατικού μονοπωλίου» αλλά στα πλαίσια ενός ανταγωνιστικού περιβάλλοντος.

Η ανάγκη εξατομίκευσης της εκπαίδευσης και η δια βίου (αυτό)μάθηση **μετατρέπουν την εκπαίδευση και τη μόρφωση** από κοινωνικό δικαίωμα, το οποίο και συνταγματικά αποτελεί υποχρέωση του κράτους, σε στοιχείο επένδυσης που επιδέχεται cost-effective ανάλυση ως μορφή κεφαλαίου. Από την άποψη αυτή, η εκπαίδευση και η επαγγελματική κατάρτιση αποτελούν συστατικό στοιχείο της ανταγωνιστικότητας και ταυτόχρονα δικαίωμα αλλά και υποχρέωση του εργαζόμενου, στον οποίο μεταφέρεται η ευθύνη διατήρησης και αναπαραγωγής της ικανότητάς του για απασχόληση.

Το εκπαιδευτικό σύστημα και το σύστημα επαγγελματικής κατάρτισης καλούνται να ενισχύσουν αυτή τη στρατηγική μέσα από μορφές αξιολόγησης και αποτίμησης του εκπαιδευτικού έργου σε σχέση με την ανταπόκρισή του στις ανάγκες της αγοράς και της επερχόμενης κοινωνίας της μάθησης όπου, παρόλη τη μείωση του εργάσιμου χρόνου, τμήματα του «ελεύθερου χρόνου» μετατρέπονται σε «μαθησιακό χρόνο» με στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας. Κατ' αυτό τον τρόπο, η μείωση του διασπείρεται και καλύπτει μία πληθώρα ειδικών αλλά και γενικών κατηγοριών του πληθυσμού.

Στα κείμενα πολιτικής των διεθνών οργανισμών και «σχημάτων» (Ε.Ε - Ο.Ο.Σ.Α. - Διεθνής Οργάνωση Εργασίας - Ουνέσκο) αποτυπώνεται χαρακτηριστικά η εννοιολογική

ευρύτητα του όρου. Το ενδιαφέρον όμως εστιάζεται στην διαμόρφωση του περιεχομένου της δια βίου μάθησης, η οποία να μεν περιλαμβάνει κάθε αποτέλεσμα, το οποίο προκύπτει από τυπικές, μη τυπικές και άτυπες εκπαιδευτικές διαδικασίες και πρακτικές, αποσκοπούσε όμως εξίσου στην ανάπτυξη της προσωπικότητας του ατόμου και στην επιδίωξη της συμμετοχής του στην κοινωνική, πολιτική, πολιτισμική και οικονομική ζωή, στο πλαίσιο δηλ. ενός έντονα δημοκρατικού / ανθρωπιστικού προσανατολισμού.

Οι βασικές κατευθύνσεις - πλαίσιο για τη δια βίου μάθηση, από επεξεργασίες της Ουνέσκο, την θεωρούν ως μια διαδικασία η οποία υπερβαίνει την εκπαίδευση και την διδασκαλία, οι οποίες όμως θεωρούνται ως η απαραίτητη βάση και προϋπόθεση επί της οποίας αναπτύσσεται, χωρίς ιεραρχημένο σύστημα, η δια βίου μάθηση, σε όλη την διάρκεια του βίου και με ευρύτατη ποικιλία περιεχομένου.

Οι θεωρητικοί επιστήμονες της «δια βίου μάθησης», υπό την επίδραση του πνεύματος της Ουνέσκο, θεωρούν ότι η τελευταία, υπερβαίνει την εκπαίδευση και τη διδασκαλία, υπό την έννοια ότι αυτή υλοποιείται εκτός ιεραρχημένου εκπαιδευτικού συστήματος και διαρκεί εφόρου ζωής.

Αντίθετα, στο πλαίσιο της Ε.Ε., οι επεξεργασίες, οι θέσεις και η πολιτική της αντίστοιχης Ευρωπαϊκής επιτροπής, στρέφουν τους προσανατολισμούς της δια βίου μάθησης, «από την προσωπική ανάπτυξη στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας». Οι πολιτικές αυτές τονίζουν με έμφαση ότι η ανάπτυξη της εκπαίδευσης και της κατάρτισης αποτελούν βασική προϋπόθεση ενός νέου μοντέλου μιας περισσότερο προσανατολισμένης προς την απασχόληση, οικονομικής μεγέθυνσης (growth). (Χαραλάμπους, Αθήνα 2007).

Η σύνοδος κορυφής της Λισσαβόνας , υπό τον στρατηγικό στόχο ανάπτυξης της «Κοινωνίας της Γνώσης», αναδεικνύει την εκπαιδευτική πολιτική σε βασική παράμετρο της οικονομικής πολιτικής και μάλιστα των μακροοικονομικών της επιδιώξεων.

4.4. Κριτική θεώρηση

Η επιδίωξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη διαμόρφωση μιας συνεκτικής πολιτικής διά βίου μάθησης είναι περισσότερο από ποτέ αναγκαία. Απ' αυτή την άποψη, ο καθορισμός των δομικών στοιχείων που διαμορφώνουν το πλαίσιο για συνεκτικές και ολοκληρωμένες στρατηγικές προς την κοινωνία της γνώσης, αποτελούν κρίσιμο σημείο της Ευρωπαϊκής στρατηγικής. Στοιχεία όπως ο καταμερισμός ρόλων και αρμοδιοτήτων, η συνεργασία σε όλο το φάσμα της μάθησης, η κατανόηση των μαθησιακών αναγκών, η διασφάλιση της επαρκούς χρηματοδότησης, η διευκόλυνση της πρόσβασης στις ευκαιρίες μάθησης και η δημιουργία μαθησιακής κουλτούρας, όπως η ίδια η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνωρίζει, αποτελούν

κρίσιμες μεταβλητές προώθησης της κοινωνίας της γνώσης και συγκροτούν το πλαίσιο ολοκληρωμένων και συνεκτικών πολιτικών. Ωστόσο ενώ τα δομικά στοιχεία και οι στρατηγικές διακρίνονται από μία εμπειριστατωμένη περιγραφική ανάλυση, στο επίπεδο της ανάπτυξης των δράσεων και μέτρων, που πρέπει να αναληφθούν, η ανακοίνωση της Επιτροπής χαρακτηρίζεται από «ατολμία».

Επισημαίνεται για παράδειγμα ότι η βελτίωση της χρηματοδότησης της «δια βίου μάθησης» είναι αναγκαία σε όλα τα επίπεδα και τις μορφές της και γι' αυτό το σκοπό θα πρέπει να υπάρξει γενναία αύξηση της δημόσιας χρηματοδότησης της εκπαίδευσης. Απ' αυτή την άποψη θεωρούμε άκαιρη τη συζήτηση για αναδιανομή των χρηματοδοτήσεων χωρίς ταυτόχρονη διασφάλιση της αύξησης του συνολικού αλλά και των επιμέρους επιπέδων της.

Η ανάγκη χρηματοδότησης και ενίσχυσης επιλεκτικών διαδικασιών «δια βίου μάθησης» για ειδικές πληθυσμιακές ομάδες, που αναφέρει η ανακοίνωση, δεν θα πρέπει να αναιρέσει την αναγκαιότητα καθολικής βελτίωσης των υπηρεσιών μάθησης για όλους τους πολίτες.

Τονίζουμε τον ορατό κίνδυνο δημιουργίας νέων αποκλεισμών εξαιτίας της ελλιπούς πρόσβασης μεγάλου αριθμού πολιτών και εργαζομένων στις διαθέσιμες υπηρεσίες και δυνατότητες μάθησης. Είναι απαραίτητο να ληφθούν εκείνα τα αναγκαία μέτρα για την αποτροπή αυτού του κινδύνου και τη διασφάλιση ελάχιστου εκπαιδευτικού επιπέδου σε όλους τους πολίτες.

Ιδιαίτερης σημασίας θεωρούμε την ενίσχυση της προσχολικής εκπαίδευσης και της εκπαίδευσης με τη χρήση της πληροφορικής στην υποχρεωτική εκπαιδευτική βαθμίδα μιας και η εμπειρία δείχνει ότι αυτό το στάδιο είναι καθοριστικό για τη μετέπειτα μαθησιακή πορεία του ατόμου. Επιπλέον η επιτυχημένη προσχολική εκπαίδευση απελευθερώνει πόρους και δυνάμεις από τους εργαζόμενους γονείς, τις οποίες μπορεί να διαθέσουν για τη βελτίωση της δικιάς τους μάθησης.

Στην ίδια κατεύθυνση, επισημαίνεται ότι η δημιουργία της μαθησιακής κουλτούρας, δεν μπορεί να εξαντλείται σε μέτρα ενημέρωσης και πληροφόρησης για τα οφέλη της μάθησης, αλλά είναι αναγκαίο να συνδυαστεί με την αντίληψη της δια βίου μάθησης ως κοινωνικό δικαίωμα του ατόμου. Είναι απαραίτητο να δοθούν κίνητρα, όπως είναι η επιβράβευση των μαθησης του εργαζόμενου με την καταβολή επιπλέον αμοιβών ή και η σύνδεσή της με την ανοδικού χαρακτήρα επαγγελματική κινητικότητα. Η μάθηση αποτελεί ατομικό δικαίωμα του εργαζόμενου και ειδικότερα η ανάγκη γενικευμένης καθιέρωσης της ατομικής εκπαιδευτικής άδειας με αποδοχές. Αυτό το σημείο είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τους εργαζόμενους στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και πολύ περισσότερο στις πολύ μικρές επιχειρήσεις, που αποτελούν τον κανόνα στη χώρα μας.

Επιπλέον, μέτρα όπως:

- η διάδοση καλών πρακτικών,
- η προτροπή για ατομικό σχέδιο κατάρτισης για κάθε εργαζόμενο,
- το σήμα ή η σφραγίδα ποιότητας στην παραγωγή προϊόντων ή στην παροχή υπηρεσιών,
- καθώς και η επιδίωξη του συντονισμού των εθνικών πολιτικών με υψηλού επιπέδου ομάδες ανώτερων εκπροσώπων των υπουργείων,

ενώ συμβάλουν στην ενίσχυση της «δια βίου μάθησης», ενδέχεται να εξαντλήσουν την Ευρωπαϊκή πολιτική αποκλειστικά σ' αυτά, κάτι που δεν βελτιώνει ουσιαστικά την πρόσβαση της πλειοψηφίας των εργαζομένων στη χώρα μας στη «δια βίου μάθηση».

Στα παραπάνω πρέπει να προστεθούν:

- Η θέσπιση της εκπαιδευτικής άδειας των εργαζομένων ως ατομικό δικαίωμα,
- Η δημιουργία ενός Ενιαίου Συστήματος Πιστοποίησης και Αναγνώρισης της μάθησης και η σύνδεσή τους με τα επαγγελματικά προσόντα,
- Η καλλιέργεια και ανάπτυξη εκείνων των ικανοτήτων και δεξιοτήτων που επιτρέπουν τη διαρκή προσαρμογή και αναπροσαρμογή του εργατικού δυναμικού στις μεταβολές της οικονομίας και της απασχόλησης θα πρέπει να αποτελέσει άμεση προτεραιότητα(διαρκής επιμόρφωση κατά περιόδους),
- Η εξοικείωση των εργαζομένων με τη χρήση των νέων τεχνολογιών,
- Η υποχρεωτική εκμάθηση δύο ξένων γλωσσών

Η επιδίωξη περισσότερων επενδύσεων στη δια βίου μάθηση και η προβολή της ανάγκης αναδιανομής των πόρων στις διαφορετικές μορφές μάθησης, χωρίς αυτό να συνδυαστεί με την ανάπτυξη στέρεων βάσεων από το σύστημα της αρχικής εκπαίδευσης, κινδυνεύει να οδηγήσει στην ανάπτυξη επιλεκτικών και επιμέρους πολιτικών, οι οποίες δεν εντάσσονται σε ένα ενιαίο πλαίσιο στόχων και προτεραιοτήτων. Ταυτόχρονα ωθεί στην εξατομίκευση των κοινωνικών σχέσεων και της συλλογικής ευθύνης για τη μάθηση. Αν η δια βίου μάθηση δεν συνοδεύεται από γενναία αύξηση των δημοσίων επενδύσεων γι' αυτή κινδυνεύει να οδηγήσει στη μεταφορά του κόστους μάθησης από το κράτος και τις επιχειρήσεις αποκλειστικά στα άτομα.

Η προώθηση της δια βίου μάθησης θα πρέπει να συνδυαστεί με πολιτικές αντιμετώπισης της ανασφάλειας που δημιουργούν οι νέες συνθήκες στην αγορά εργασίας. Η ενίσχυση της κοινωνικής πολιτικής και ειδικότερα των πολιτικών κοινωνικής προστασίας των εργαζομένων στην «κοινωνία της γνώσης» διαμέσου της συλλογικής ρύθμισης των

συνθηκών και προϋποθέσεων εργασίας, αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ασφάλεια της εργασίας και την αναβάθμιση του χαρακτήρα της εξαρτημένης απασχόλησης.

Η μάθηση δεν αποτελεί τη δεσπόζουσα παράμετρο δημιουργίας απασχόλησης και αντιμετώπισης της ανεργίας, υπό την έννοια ότι όποιος έχει επίπεδο γνώσεων βρίσκει σίγουρα θέση εργασίας. Η κατάληψη μιας θέσης εργασίας εξαρτάται και από τις πολιτικές, κ.λ.π. και από τις διεθνείς εξελίξεις και συγκυρίες.

Η ουσιαστική αύξηση του βαθμού συσχέτισης των αλλαγών στο σύστημα εκπαίδευσης και της κατάρτισης στην προοπτική της δια βίου μάθησης, με τις μεταβολές και τις διαρθρωτικές αλλαγές στην αγορά εργασίας, προϋποθέτει το συστηματικό σχεδιασμό και ανάπτυξη των σχετικών ενεργειών, μέτρων και πολιτικών σε άμεση συνάφεια με την αναβάθμιση της κοινωνικής πολιτικής και της κοινωνικής θέσης των εργαζομένων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ – ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

5.1. Ορισμός – Βασικές έννοιες

Συμβουλευτική – Προσανατολισμός είναι μία ουσιαστική έκφραση της φροντίδας και της βοήθειας των κοινωνικών συνόλων για τα μέλη τους, στα πλαίσια των γενικότερων θεσμών επικούρησης του ανθρώπου.

Είναι δηλαδή, μία οργανωμένη και συστηματική προσπάθεια της κοινωνίας, που σαν γενικό σκοπό της έχει να προσφέρει οργανωμένη βοήθεια στο κάθε μέλος της ώστε να εξελιχθεί σωστά, για να ενταχθεί επιτυχώς στο κοινωνικό σύνολο και να αξιοποιήσει τον εαυτό του, προς όφελος τόσο του ιδίου όσο και του συνόλου. Βέβαια ο γενικός αυτός σκοπός μπορεί να αναλυθεί σε πολλούς γενικότερους στόχους που αναφέρονται τόσο στο άτομο όσο και στη σχέση του με το (κοινωνικό, εκπαιδευτικό, επαγγελματικό κ.λ.π.) περιβάλλον του (Δημητρόπουλος, 1994). Στην παρούσα εργασία, μας ενδιαφέρει η συμβουλευτική να αφορά τον επαγγελματικό προσανατολισμό, για να μπορέσουν οι νέοι άνθρωποι αφ' ενός να αναπτύξουν μια ολοκληρωμένη προσωπικότητα και αφ' ετέρου να κάνουν τη σωστή επιλογή σπουδών και επαγγέλματος.

Η Συμβουλευτική και ο Προσανατολισμός σαν έννοιες μπήκαν σχετικά πρόσφατα στη χώρα μας, γι αυτό κανείς μπορεί να δει πολλούς ορισμούς και μεγάλη πολυμορφία, η οποία τις περισσότερες φορές οφείλεται στην προσπάθεια ικανοποιητικής απόδοσης ξένων όρων στη γλώσσα μας. Επίσης η πολυφωνία αυτή μπορεί να οφείλεται στο ότι η Συμβουλευτική και ο Προσανατολισμός δεν αποτελούν αυτοδύναμους επιστημονικούς κλάδους, αλλά μάλλον αντλούν τα στοιχεία τους από άλλες επιστήμες, όπως η Ψυχολογία και η Παιδαγωγική.

Η εκπαιδευτική και επαγγελματική συμβουλευτική έχει σαν στόχο να προσφέρει βοήθεια στον άνθρωπο στην εξελικτική του πορεία προς την κοινωνική του προσαρμογή, την αυτοπραγμάτωση και τελικά την ολοκλήρωσή του (Killeen, 1996 , Killeen & Kidd, 1991).

Η εκπλήρωση στόχων όπως η αναγνώριση κλίσεων, ικανοτήτων και φιλοδοξιών του ατόμου, η σωστή στοχοθεσία, η συνετή επιλογή, η επαγγελματική, κοινωνική και προσωπική ανάπτυξη, μπορεί να βοηθήσει το άτομο στην πορεία του προς την κοινωνική προσαρμογή, την αυτοπραγμάτωση και την ολοκλήρωση που είναι ο γενικός σκοπός της εκπαιδευτικής και επαγγελματικής συμβουλευτικής. Άρα μπορούμε να βγάλουμε το συμπέρασμα ότι ο Προσανατολισμός έχει εξελικτικό, διαχρονικό μάλλον και όχι στατικό χαρακτήρα (Δημητρόπουλος, 1998).

Σαν καινούριο αντικείμενο στην Ελλάδα είναι επόμενο η Συμβουλευτική να μην έχει παγιωμένη ορολογία στη γλώσσα μας. Γι αυτό θα δώσουμε έναν γενικό ορισμό του περιεχομένου των βασικών όρων (Δημητρόπουλος, 1998).

Αποκεντρωτικός Προσανατολισμός: Προσανατολισμός που δεν διεξάγεται αποκλειστικά σε ένα κεντρικό γραφείο από έναν κεντρικό λειτουργό, αλλά κατανέμεται σε πολλά ή ακόμη και σε όλα τα πρόσωπα του σχολικού περιβάλλοντος εφαρμογής.

Δασκαλοκεντρικός Προσανατολισμός: Ο Προσανατολισμός στον οποίο βασικός λειτουργός είναι ο εκπαιδευτικός.

Εκπαιδευτική Συμβουλευτική: Κλάδος της Συμβουλευτικής που ασχολείται με επικούρηση σε θέματα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Περιέχει και τον εκπαιδευτικό προσανατολισμό. Είναι προφανές ότι ο όρος προέρχεται από το ρήμα «συν-βουλεύομαι» με την έννοια του «συνεξετάζω μαζί με κάποιον άλλο ένα πρόβλημα» και όχι την έννοια του «παρέχω συμβουλές».

Επαγγελματική Συμβουλευτική: Κλάδος της Συμβουλευτικής που ασχολείται με την επικούρηση σε θέματα επαγγέλματος, απασχόλησης κτλ. Περιέχει και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό.

Επαγγελματική Αγωγή: Ο όρος έχει καθιερωθεί στο εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου για να αποδώσει την αγγλοσαξωνική «career(s) education».

Επαγγελματικός Προσανατολισμός: Προσανατολισμός πάνω σε επαγγελματικά θέματα.

Καθηγητής Προσανατολισμού ή Εκπαιδευτικός Προσανατολισμού: Ο εκπαιδευτικός που υλοποιεί το αντικείμενο του Προσανατολισμού στο σχολείο. Όταν δεν διδάσκεται αντίστοιχο μάθημα, ο κάθε εκπαιδευτικός μπορεί να είναι λειτουργός Προσανατολισμού. Ο όρος είναι λειτουργικός, δηλαδή αντιπροσωπεύει ενασχόληση με τη διδασκαλία του αντικειμένου και όχι τίτλο προετοιμασίας.

Λειτουργός Συμβουλευτικής – Προσανατολισμού: Γενικός όρος που αποδίδεται σε κάθε άτομο που υλοποιεί το θεσμό αυτό.

Προσανατολισμός: Ο όρος χρησιμοποιείται για να αποδώσει:

- Περιοχή γνώσης
- Διαδικασία και δραστηριότητα εφαρμογής
- Την υπηρεσία ή τον φορέα που προσφέρει Προσανατολισμό

«Προσανατολισμός - Συμβουλευτική»: Γενικός τίτλος που περιλαμβάνει όλες μαζί τις λειτουργίες και δραστηριότητες τόσο του Προσανατολισμού, όσο και της Συμβουλευτικής.

Σταδιοδρομία: Η εξελικτική πορεία που περιέχει το σύνολο των ενασχολήσεων του ατόμου στην επαγγελματική-επιστημονική του ζωή, είτε αμειβόμενων είτε, κάποτε, μη αμειβόμενων.

Συμβουλευόμενος: Το άτομο το οποίο συνεργάζεται με τον Σύμβουλο για την πρόληψη ή τη λύση ενός προβλήματος.

Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας: Σύνθεση διαφόρων κλάδων της Συμβουλευτικής, όπως της Εκπαιδευτικής και Επαγγελματικής Συμβουλευτικής, που έχει σαν στόχο να σχεδιάσει και να προγραμματίσει την επαγγελματική ανάπτυξη και εξέλιξη του ατόμου.

Συμβουλευτική Ψυχολογία: Κλάδος της Ψυχολογίας που ασχολείται με την Συμβουλευτική.

Συμβουλευτική: Τίτλος της επιστημονικής περιοχής που αποδίδεται διεθνώς με τον όρο (Counselling).

Συμβολοκεντρικός Προσανατολισμός: Ο Προσανατολισμός στον οποίο κύριος λειτουργός είναι ο Σύμβουλος.

Σύμβουλος Προσανατολισμού ή απλά Σύμβουλος: Λειτουργός Συμβουλευτικής – Προσανατολισμού που έχει κάνει τουλάχιστον μονοετή μεταπτυχιακή προετοιμασία.

Σύμβουλος Σταδιοδρομίας: Σύμβουλος που έχει την εξειδίκευση να εφαρμόζει την Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας.

Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός: Τίτλος που χρησιμοποιείται για την εφαρμογή του θεσμού στο σχολείο.

Σχολικός Προσανατολισμός: Ο Προσανατολισμός όπως εφαρμόζεται στο σχολικό περιβάλλον ή προγραμματίζεται, κατευθύνεται και επιβλέπεται από το σχολείο. Είναι φυσικό ότι ο Σχολικός Προσανατολισμός περιέχει κάθε δραστηριότητα Προσανατολισμού που μπορεί και πρέπει να εφαρμοστεί στο σχολείο.

Φορέας Προσανατολισμού: Ο όρος αναφέρεται στο φορέα εποπτείας και υλοποίησης του Προσανατολισμού και στην αντίστοιχη υπηρεσία.

(Δημητρόπουλος, 1994).

5.2. Εξέλιξη Συμβουλευτικής – Προσανατολισμού

Ο άνθρωπος έχει την ανάγκη για δια βίου Συμβουλευτική και δια βίου Προσανατολισμό (Ασημάκης, 2003). Αυτό γιατί ο άνθρωπος έχει την ανάγκη να γνωρίσει τον εαυτό του, να εξασκηθεί στη λήψη απόφασης, να παίρνει πληροφορίες, να αναπτυχθεί επαγγελματικά και να αποκτήσει δεξιότητες ζωής. Άρα καθόλη τη διάρκεια της ζωής του χρειάζεται Συμβουλευτική.

Η πρώτη μορφή συμβουλευτικής και προσανατολισμού μπορούμε να πούμε ότι υπήρχε στην Αρχαία Ελλάδα και την ασκούσε το Μαντείο των Δελφών. Ακόμη μπορούμε να πούμε

ότι η μαιευτική μέθοδος του Σωκράτη ήταν μια πρωτοπόρος μέθοδος συμβουλευτικής προσέγγισης (Καλαβά – Μυλωνά Ν., 2006).

Σε αντιδιαστολή με την ψυχοθεραπεία και την ψυχανάλυση η Συμβουλευτική ξεκίνησε με τον εθελοντισμό και την προσφορά του ατόμου (Συμβούλου), το οποίο ασκούσε μια μορφή Συμβουλευτικής, η οποία αρχικά ήταν δωρεάν για τους ενδιαφερόμενους (Ασημάκης, 2003). Μια πρώτη μορφή συμβουλευτικής προσφέρθηκε από εθελοντές συμβούλους με το Εθνικό Συμβούλιο Καθοδήγησης στο Γάμο στα τέλη της δεκαετίας του 1940. Λίγο αργότερα ξεκίνησαν τα πρώτα μαθήματα συμβουλευτικής σε πανεπιστήμια, προκειμένου να προσφέρουν στους καθηγητές εκπαίδευση εντός υπηρεσίας γύρω από τη συμβουλευτική. Στον ιδιωτικό τομέα ο πρώτος σύμβουλος που δούλεψε ξεκίνησε το 1960.

Μετά είχαμε μια αργή αλλά σταθερή ανάπτυξη των ιδιωτικών λειτουργιών, ώστε το 1979 στο πρώτο ευρετήριο του Κώδικα Επαγγελματικής Δεοντολογίας για Συμβούλους (BAO) να έχουμε 127 καταχωρήσεις. Από το 1987 και μετά είχαμε γρήγορα αυξανόμενη ανάπτυξη στους ιδιωτικούς λειτουργούς.

Που βασίζονταν όμως η εκπαίδευση των Συμβούλων;

1. Στην καλλιέργεια της προσωπικής τους ευαισθησίας έτσι ώστε να λειτουργήσουν σαν αποδέκτες πληροφοριών.
2. Στην εύρεση και ανάλυση των στοιχείων εκείνων που θα τους έδιναν τη δυνατότητα να αναγνωρίσουν τα προβλήματα της συμπεριφοράς των συμβουλευομένων, έτσι ώστε να παρέμβουν.

Αυτή τους η παρέμβαση γινόταν με κλινική συνέντευξη ενώ βοηθούσε και η τεχνογνωσία και η πληροφορική.

Έτσι λοιπόν φτιάχτηκαν εργαλεία, ερωτηματολόγια, κλίμακες με τα οποία μπορούσαν να συλλεχθούν πληροφορίες σε μετρήσιμη μορφή καθώς και η επανάληψη, επαλήθευση και γενίκευση των ευρημάτων. Όμως όλα αυτά μόνο σαν βοηθήματα μπορούσαν να λειτουργήσουν και όχι να αντικαθιστούν την κλινική συνέντευξη.

5.3. Η ανάγκη ύπαρξης της σχολικής συμβουλευτικής στην ελληνική εκπαίδευση

Σήμερα στα σχολεία τους οι λειτουργοί Συμβουλευτικής καλούνται να δώσουν ιδιαίτερη βαρύτητα σε τομείς που αφορούν την προετοιμασία των μαθητών να αποδεχτούν τον πολιτισμικά αλλά και οικονομικά ποικίλο κόσμο (Μπρούζος & Ράπτη, 2001).

Προβλήματα που αντιμετωπίζει η σημερινή ελληνική κοινωνία είναι:

α. Προβλήματα ρατσισμού που όχι μόνο συνεχίζουν να υφίστανται αλλά διογκώνονται συνεχώς, παρά τις εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις που αφορούν την υποδοχή και ένταξη διαφορετικών πολιτισμικά ομάδων. Είναι φανερό ότι πρέπει να γίνουν εκπαιδευτικά προγράμματα που να απευθύνονται σε συμβούλους, εκπαιδευτικούς, γονείς και μαθητές για να μπορούν όλοι να κατανοήσουν και να αποδεχθούν τις πολιτισμικές διαφορετικότητες.

β. Προβλήματα από την αλλαγή της παραδοσιακής ελληνικής οικογένειας. Η σημερινή πραγματικότητα μας λέει ότι έχει αυξηθεί η ανατροφή παιδιών από διαζευγμένους γονείς καθώς και οι μονογονεϊκές οικογένειες (Μπρούζος, 1999). Έτσι οι σύμβουλοι θα πρέπει να καταλάβουν τις επιπτώσεις των αλλαγών στην οικογένεια και να αναπτυχθούν μέθοδοι και στρατηγικές που θα περιλαμβάνουν καθοδήγηση παραμελημένων παιδιών, παιδιά χωρισμένων γονιών, εκπαίδευση μόνων γονέων.

γ. Προβλήματα από χρήση ουσιών. Εδώ παίζει σημαντικό ρόλο να γίνεται χρήση ουσιών και στο οικογενειακό περιβάλλον. Ο σύμβουλος πρέπει να λάβει σοβαρά υπόψη του την απουσία οικογενειακής στήριξης.

δ. Προβλήματα από την κακοποίηση και την παραμέληση παιδιών.

Οι λειτουργοί συμβουλευτικής στο σχολείο πρέπει να φτιάχνουν ζεστό περιβάλλον και να έχουν επαφές με εκπαιδευτικούς, κοινωνικές υπηρεσίες και διάφορους άλλους φορείς. Εδώ θα πρέπει να αναφέρουμε ότι για αρκετά παιδιά το σχολικό περιβάλλον είναι το μόνο σταθερό σημείο αναφοράς.

Η εποχή της παγκοσμιοποίησης στην οποία ζούμε μαζί με την εξέλιξη της τεχνολογίας έχει φέρει αλλαγές σε εργασιακό και κοινωνικό επίπεδο. Έτσι ενώ πολλοί μπορούν να δεχτούν τις αλλαγές αυτές, υπάρχουν και κάποια άτομα που νιώθουν απογοήτευση, άγχος και αποξένωση. Εδώ θα πρέπει να τονίσουμε ότι και ο σύμβουλος πρέπει να γνωρίζει θέματα που να αφορούν την πληροφορική, για να μπορέσουν να αποβάλλουν το άγχος οι συμβουλευόμενοι σχετικά με θέματα πληροφορικής.

Οι λειτουργοί Συμβουλευτικής αντιμετωπίζουν μεγάλες προκλήσεις γιατί δουλεύουν με γονείς και εκπαιδευτικούς στο σύγχρονο κόσμο των μεγάλων αλλαγών.

Ο επαγγελματικός και εκπαιδευτικός προσανατολισμός γίνεται εξαιρετικά δύσκολος λόγω οικονομικών, πολιτικών, εργασιακών και κοινωνικών αλλαγών που συντελούνται στη χώρα μας (Μπρούζος, 1999). Έτσι οι σύμβουλοι επιβάλλεται, να ενημερώνουν τους μαθητές γύρω από θέματα εκπαιδευτικού και επαγγελματικού προσανατολισμού και να μπορούν να εφαρμόσουν μεθόδους που να διευρύνουν τους επαγγελματικούς ορίζοντες των μαθητών.

5.4. Η συμβουλευτική διαδικασία ως επακόλουθο των κοινωνικών αναγκών

Μέσω της συμβουλευτικής διαδικασίας το άτομο μαθαίνει να εκμεταλλεύεται τις ευκαιρίες για απόκτηση και ανάπτυξη δεξιοτήτων που συνδέονται με τις νέες μορφές οργάνωσης της εργασίας. Συγκεκριμένα το Συμβουλευόμενο άτομο θα πρέπει να αυτοδιαμορφώνεται ώστε να είναι ικανό για τα παρακάτω:

Το άτομο μαθαίνει αν είναι ικανό να λειτουργεί ως μέλος μιας ομάδας και να αναλαμβάνει διάφορους ρόλους ανάλογα με τις ανάγκες.

Να αντιμετωπίζει τις ραγδαίες και μη αναμενόμενες αλλαγές στην εργασία και διαδικασία ανάπτυξής της όχι ως εμπόδιο αλλά ως ευκαιρία να αποκτήσει νέες δεξιότητες - ικανότητες και εμπειρίες.

Να αναζητά πληροφορίες τις οποίες να αξιολογεί και να αξιοποιεί καταλλήλως.

Να αντιδρά μέσω επικοινωνιακού διαλόγου και προτάσεων και να μην παραμένει άβουλος θεατής και παρατηρητής των εξελίξεων.

Να λύνει προβλήματα, να λαμβάνει αποφάσεις, να επιδιώκει τη συνεχή βελτίωση ως ένα κομμάτι της δουλειάς του και να ασκεί κριτική, πράγμα που στηρίζεται στο επίπεδο αυτονομίας του.

Αποτέλεσμα αυτών είναι η άνοδος στο χώρο εργασίας, την οποία θα ακολουθήσει εξαιτίας της ανάπτυξης μιας κουλτούρας που βασίζεται στην ομαδικότητα και όχι εξαιτίας της ατομικής προβολής (Totterdill P, Dhondt St. & Milsome, 2002).

Ακόμη η συμβουλευτική διαδικασία μπορεί να βοηθήσει το άτομο σε οποιαδήποτε περίοδο της επαγγελματικής του πορείας (πριν εισέλθει στην αγορά εργασίας ή κατά τη διάρκεια ή κατά την αλλαγή επαγγέλματος), να αναπτύξει κίνητρα και δραστηριότητες, να επιδείξει ικανότητες πρωτοβουλίας και κριτική ικανότητα, να χειρίζεται καταστάσεις, να θέτει στόχους τους οποίους να πραγματοποιεί.

Θα πρέπει να μάθει το άτομο να αξιολογεί το βαθμό επαγγελματικής του ικανοποίησης, ως προς το τι επενδύει και ποια οφέλη αποκομίζει από την εργασία του ή το επάγγελμα που θα επιλέξει να ασκήσει αν έχει προοπτικές .

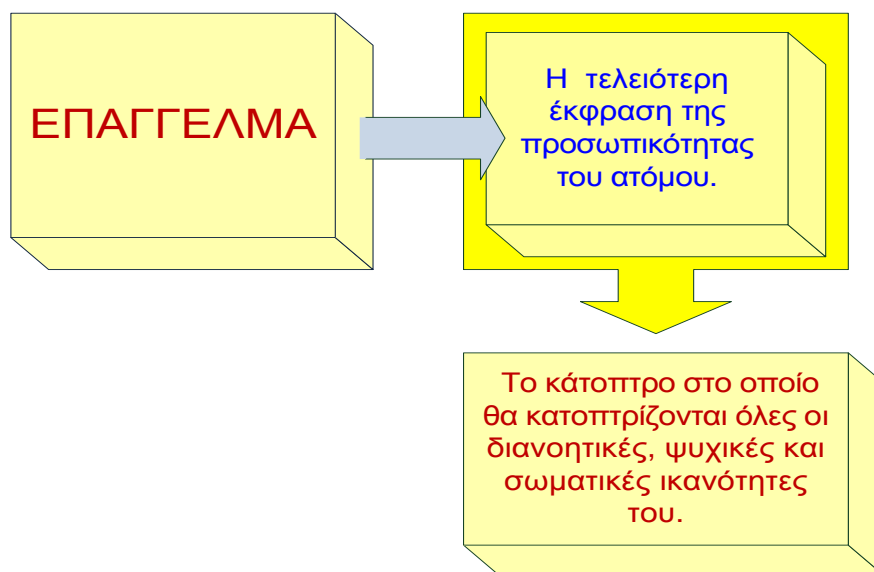
Ο χαμηλός βαθμός επαγγελματικής ικανοποίησης συχνά επηρεάζει το άτομο στην προσωπική και κοινωνική του ζωή, αλλά δύσκολα μπορεί να το οδηγήσει σε μια αλλαγή εξαιτίας του φόβου απώλειας της εργασίας, του κύρους και της ασφάλειας. Συνήθως επικρατεί ο συμβιβασμός. Αυτή όμως την κατάλληξη μπορεί να «προλάβει» ο σύμβουλος μέσω της συν-εξέτασης με τον συμβουλευόμενο όλων των διαστάσεων των επαγγελματικών επιλογών, που άπτονται των ενδιαφερόντων και των δυνατοτήτων του (European Commission, 2002).

5.5. Η Συμβουλευτική διαδικασία ως επακόλουθο των αναγκών του Συμβουλευόμενου

Σύμφωνα με τον Δημητρόπουλο (2002) ότι επιτακτική ανάγκη για τον άνθρωπο είναι η εκλογή επαγγέλματος και η αντιμετώπιση της ανεργίας καθώς αισθάνεται ότι αυτά είναι απαραίτητα στοιχεία ευτυχούς διαβίωσης.

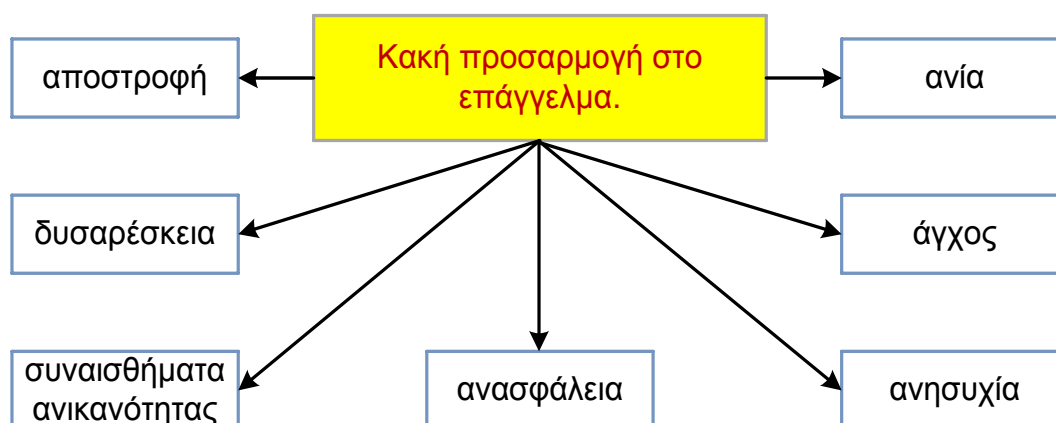
Το επάγγελμα εξασφαλίζει οικονομική αυτάρκεια, κάτι που το καθιστά ύψιστη αρετή κάθε έντιμου και ελεύθερου ανθρώπου. Επίσης αποτελεί ευτυχία για τον άνθρωπο. Δεν ευχαριστιέται όταν παραμένει αδρανής πράγμα που έχει αποδείξει και η ιστορία, όταν το άτομο κατέβαλε προσπάθεια να βρει καλύτερους τρόπους εξυπηρέτησης των αναγκών του και πολλές φορές εργαζόταν αφιλοκερδώς με μόνη αμοιβή την ικανοποίηση από την εργασία. Μέσω του επαγγέλματος εξυπηρετείται η παραγωγή, κάτι που δικαιολογεί την ανάγκη εξειδικευμένων ατόμων.

Επιπλέον επειδή το επάγγελμα εκπροσωπεί για το άτομο την αξία που έχει στην κοινωνία, είναι ανάγκη να ανταποκρίνεται πλήρως στα πνευματικά, ψυχικά χαρακτηριστικά, τις κλίσεις, τους πόθους, τα ενδιαφέροντα και τις φιλοδοξίες ώστε να ολοκληρώνεται η προσωπικότητα του και να αυξάνεται η δράση του προς όφελος του εαυτού του και του συνόλου.

Η συμβουλευτική διαδικασία μπορεί να δράσει αποτελεσματικά στα παραπάνω και να διακρίνει τη δημιουργικότητα και παραγωγικότητα του ατόμου.

Κατά τον Δημητρόπουλο (2002), αυτό επιβεβαιώνει και το αντίθετο, δηλαδή η κακή προσαρμογή στο επάγγελμα που έχει σοβαρές συνέπειες στην πνευματική και ψυχική κατάσταση του ατόμου :

Πρέπει να ενθαρρύνεται το άτομο ώστε να προχωρά προς περιοχές που στην ουσία αγαπά. Αυτό το αρχικό «πάθος» μπορεί να είναι ο σπόρος για υψηλά επίπεδα επιτυχίας του εφήβου και του ενήλικα αργότερα. Η ανάπτυξη της δημιουργικότητας από αυτή την άποψη συσχετίζεται άμεσα με την παραγωγή θετικών συναισθημάτων, κάτι που φυσικά είναι ο απώτερος στόχος κάθε συμβουλευτικής παρέμβασης.

Από τα παραπάνω συμπεραίνει κανείς γιατί το πρόβλημα εκλογής επαγγέλματος απασχολεί εκπαιδευτικούς, γονείς και νέους οι οποίοι με ωριμότητα και ικανή κρίση πρέπει να λάβουν υπεύθυνα αποφάσεις για τη μελλοντική τους σταδιοδρομία.

5.6. Η Συμβουλευτική και ο Προσανατολισμός στην Ελλάδα

Οι φορείς που προσφέρουν Συμβουλευτική και Προσανατολισμό στην Ελλάδα μπορούν να ταξινομηθούν σε τέσσερις ομάδες:

- Προσανατολισμός στον ΟΑΕΔ
- Προσανατολισμός στην εκπαίδευση
- Προσανατολισμός σε κρατικούς φορείς
- Προσανατολισμός στον ιδιωτικό τομέα

A. Προσανατολισμός στον ΟΑΕΔ

Υπάρχει στον ΟΑΕΔ η Διεύθυνση Επαγγελματικού Προσανατολισμού που προσφέρει υπηρεσίες σε όλη την Ελλάδα . Ακόμη στην Αθήνα, στη Θεσσαλονίκη, στο Ηράκλειο και στην Πάτρα λειτουργούν τέσσερα πρότυπα Κέντρα Επαγγελματικού Προσανατολισμού.

Για την εφαρμογή του Επαγγελματικού Προσανατολισμού στη χώρα μας ο ΟΑΕΔ είναι η υπηρεσία με τη μεγαλύτερη εμπειρία (Δημητρόπουλος,1994).

B. Προσανατολισμός στην εκπαίδευση

Ο θεσμός του Προσανατολισμού γίνεται σήμερα σε όλα τα Γυμνάσια και Λύκεια της χώρας (Ν.1566/1985). Η εφαρμογή του θεσμού, που για τα σχολεία έχει τον τίτλο Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός συντονίζεται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και έχει τη μορφή μαθήματος ΣΕΠ που γίνεται από εκπαιδευτικούς Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Σε κάθε Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης υπάρχει ένας υπεύθυνος ΣΕΠ, που λειτουργεί συμβουλευτικά και συντονίζει τους εκπαιδευτικούς που εφαρμόζουν το θεσμό στο σχολείο.

Με τον Ν.2525/1997 δόθηκε ώθηση στη Συμβουλευτική σταδιοδρομίας στην εκπαίδευση με την ίδρυση των παρακάτω:

- Του Εθνικού Κέντρου Επαγγελματικού Προσανατολισμού με εποπτεία των υπουργείων Παιδείας και Εργασίας (Με τη συγχώνευση του Εθνικού Οργανισμού Πιστοποίησης Προσόντων (Ε.Ο.Π.Π.), του Εθνικού Κέντρου Πιστοποίησης Δομών Δια Βίου Μάθησης (Ε.ΚΕ.ΠΙΣ.) και του Εθνικού Κέντρου Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Κ.Ε.Π.) δημιουργήθηκε ο ΕΟΠΠΕΠ
- Δικτύου Κέντρων Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού (ΚΕ.ΣΥ.Π.).

- Κατάρτιση στη συμβουλευτική και στον προσανατολισμό των καθηγητών με ένα πρόγραμμα 520 ωρών
- Γραφείων Διασύνδεσης ΑΕΙ – ΤΕΙ

Ο τομέας Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΣΕΠ) του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου μαζί με το Γραφείο ΣΕΠ στη Διεύθυνση Σπουδών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης συνεχίζουν την όλη αυτή προσπάθεια (Κασσωτάκης, 1999).

Γ. Προσανατολισμός σε κρατικούς φορείς

Υπηρεσίες Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού προσφέρουν διάφοροι κρατικοί φορείς, οι οποίοι λειτουργούν σε μόνιμη βάση και διοργανώνουν προγράμματα ανάλογα με τα κονδύλια που διαθέτουν. Αυτοί οι φορείς είναι:

- Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, που χρηματοδοτεί ή συνδιοργανώνει τέτοια προγράμματα
- Τοπική Αυτοδιοίκηση, όπου οι Δήμοι σε πολλές περιπτώσεις έχουν ιδρύσει και οργανώσει Συμβουλευτικούς Σταθμούς
- Νομαρχιακές Επιτροπές Λαϊκής Επιμόρφωσης, που οργανώνουν ή χρηματοδοτούν τέτοια προγράμματα
- Ιδρύματα Κοινωνικών Υπηρεσιών, όπως νοσοκομειακές μονάδες, Κέντρα Ψυχικής Υγιεινής, μονάδες αποτοξίνωσης, όπου είναι οργανωμένες υπηρεσίες Συμβουλευτικής διαφόρων μορφών και επιδιώξεων (π.χ. σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης, οικογενειακού-προγραμματισμού, ψυχολογικής στήριξης κακοποιημένων ατόμων), και στελεχώνονται από άτομα διαφόρων ειδικοτήτων όπως Ψυχιάτρους, Ψυχολόγους, Κοινωνικούς Λειτουργούς, Συμβούλους, Λειτουργούς Συμβουλευτικής, Συμβούλους Επαγγελματικού Προσανατολισμού.

Έτσι εδώ πρέπει να προστεθούν:

α) Τα προγράμματα, διαφόρων φορέων, που απευθύνονται σε μία μεγάλη ποικιλία αποδεκτών, όπως οι φυλακισμένοι, οι παλιννοστούντες, οι πρόσφυγες κ.ο.κ., που στο σύνολο τους σχεδόν είναι προγράμματα ένταξης και επανένταξης, με κυρίαρχο το στοιχείο του επαγγελματικού προσανατολισμού, της επαγγελματικής προσαρμογής.

β) Τα προγράμματα που έχουν ως άξονα και βάση εφαρμογής τους την εκκλησία.

Δ. Προσανατολισμός στον ιδιωτικό τομέα

Ο θεσμός στον ιδιωτικό τομέα μπορεί να διακριθεί σε δύο κατηγορίες:

- Στην ιδιωτική άσκηση του επαγγέλματος του Συμβούλου, η οποία είναι σωστά και αποτελεσματικά προσφερόμενη
- Στις εφαρμογές σε επιχειρήσεις και υπηρεσίες ιδιωτικών συμφερόντων. Εδώ ανήκουν αρκετές επιχειρήσεις οι οποίες προσφέρουν στους εργαζόμενους τους υπηρεσίες συμβουλευτικής.

5.7. Η σημασία της αυτογνωσίας και της αυτοαντίληψης στη λήψη επαγγελματικής απόφασης

Σύμφωνα με τη (Λεοντάρη Α., 1998) οι χαρακτηριστικές πλευρές της προσωπικής μας αντίληψης για τον κόσμο είναι η γνώση του εαυτού μας και η γνώση μας των άλλων ανθρώπων. Από όλες τις ιδιότητες που διαθέτουμε, η εικόνα που έχουμε για τον εαυτό μας είναι αυτή που μας προσδίδει, κατά τρόπο μοναδικό, την ανθρώπινη ιδιότητα.

Μόνο ο άνθρωπος, από όλα τα έμβια όντα, καθιστά αντικείμενο τον ίδιο του τον εαυτό, τον παρατηρεί, τον ερευνά και διαμορφώνει μια εικόνα του πώς είναι. Προσπαθώντας να γνωρίσουμε καλύτερα τον εαυτό μας βρισκόμαστε μοιραία αντιμέτωποι με τα βασικά υπαρξιακά ερωτήματα: «Ποιος είμαι; Ποια είμαι;», «Πού κατευθύνομαι;», «Ποιο δρόμο να ακολουθήσω;».

Αυτές οι ερωτήσεις αφορούν την προσωπική μας ταυτότητα, τις πραγματικές ή φανταστικές μας αδυναμίες, τα προτερήματα μας, τους προσωπικούς μας στόχους, τον τρόπο της ζωής μας, και καθορίζουν τις σχέσεις μας με τον κόσμο.

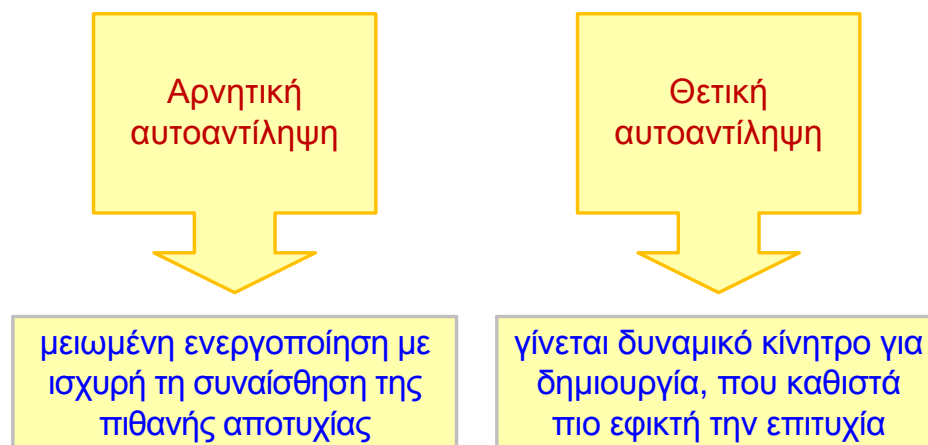
Η εικόνα την οποία διαμορφώνουμε για τον εαυτό μας φαίνεται ότι επηρεάζει καθοριστικά την επεξεργασία των πληροφοριών και τα κίνητρα για δράση και, επομένως, είναι ικανή να κατευθύνει και να καθορίζει τη μελλοντική μας συμπεριφορά. Η εικόνα αυτή θεωρείται ένα εστιακό στοιχείο της προσωπικότητας μας, που αποτελεί θεμελιακό παράγοντα για την ψυχική μας υγεία.

Τα άτομα που διαθέτουν θετική εικόνα του εαυτού παρουσιάζουν καλή προσαρμογή, δημοτικότητα, χαμηλό βαθμό άγχους, ανεξαρτησία από την ομάδα, έχουν δε καλές διαπροσωπικές σχέσεις. Φαίνεται να είναι περισσότερο ειλικρινή με τον εαυτό τους και χρησιμοποιούν σπανιότερα μηχανισμούς άμυνας, είναι ικανά να αποδεχθούν τον εαυτό τους ακόμη και με τις αδυναμίες του, έχουν εμπιστοσύνη στον εαυτό τους και ισχυρά κίνητρα για επιτυχία.

Αντίθετα, τα άτομα με αρνητική αυτοαντίληψη υποφέρουν από άγχος, υιοθετούν μια στάση άμυνας απέναντι στους άλλους, νιώθουν μοναξιά και υποτιμούν τις πραγματικές τους δυνατότητες. Επικεντρώνονται συνεχώς στις αδυναμίες τους, δεν έχουν εμπιστοσύνη στον εαυτό τους, με αποτέλεσμα να αποφεύγουν τον ανταγωνισμό με άλλους και να φοβούνται την αποτυχία (Devai, 1990).

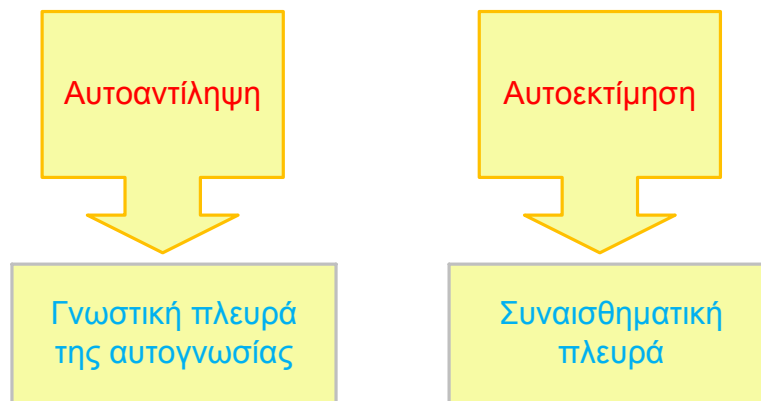
Η άποψη ότι η αυτοαντίληψη επηρεάζει ουσιαστικά τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι αντιμετωπίζουν τις καταστάσεις επίτευξης υποστηρίζεται από τα πορίσματα πολλών ερευνών.

Ενώ η αρνητική αυτοαντίληψη οδηγεί σε μειωμένη ενεργοποίηση με ισχυρή τη συναίσθηση της πιθανής αποτυχίας, η θετική αυτοαντίληψη γίνεται δυναμικό κίνητρο για δημιουργία, που καθιστά πιο εφικτή την επιτυχία.

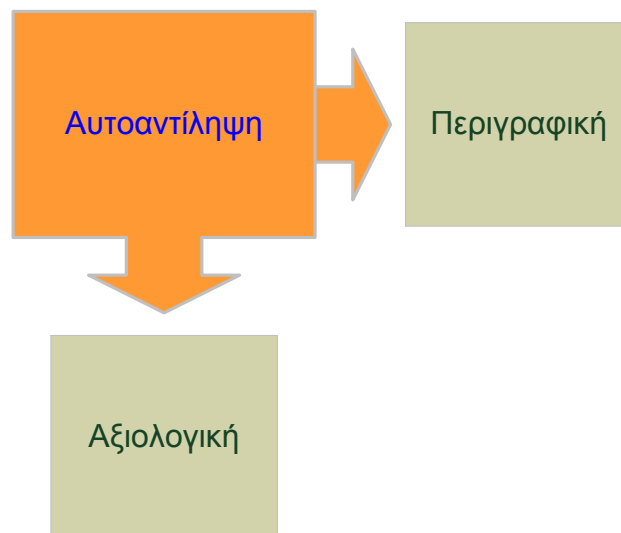
Η πληροφόρηση ότι κάποιος απέτυχε σε ένα συγκεκριμένο έργο έχει σαφώς πιο αρνητικά αποτελέσματα στα μελλοντικά κίνητρα και στη συμπεριφορά των ατόμων με αρνητική αυτοαντίληψη παρά σε εκείνα με θετική (Brockner, Deer & Laining, 1987).

Η θετική αυτοαντίληψη, επιπλέον, θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την εξασφάλιση της συμμετοχής του ατόμου στη διαδικασία της μάθησης.

Σύμφωνα με τον Coopersmith (1967) η αυτοεκτίμηση είναι μια προσωπική εκτίμηση αυτοαξίας που κάνει το άτομο, η οποία εκφράζεται στη στάση που κρατά προς τον εαυτό του.

Σύμφωνα με τον Burns (1982) η αυτοαντίληψη περιλαμβάνει δύο πτυχές:

Στα πλαίσια της εκπαιδευτικής-επαγγελματικής του ανάπτυξης τα νέα άτομα πρέπει να πάρουν μια σειρά ανάλογων αποφάσεων.

Σημαντικό ρόλο παίζει η αυτογνωσία τους. Η θεώρησή μας για τον «εαυτό» μας, για το «εγώ» μας παίζει καθοριστικό ρολό στον τρόπο με τον οποίο οργανώνουμε τη ζωή μας ή καθορίζουμε τους σκοπούς ή τις επαγγελματικές αποφάσεις μας, ιδιαίτερα κατά την εφηβική ηλικία, όπου το άτομο διαμορφώνει την αντίληψη του εαυτού του με το να αρχίζει να αποδέχεται μια ταυτότητα (Erikson, 1969).

Η αυτοεικόνα παίζει καθοριστικό ρόλο στις επιλογές μας, είτε είναι κοινωνικές είτε εκπαιδευτικές είτε επαγγελματικές (Super, 1963).

Ουσιαστικά, όπως υποστηρίζει και η Ατομική Ψυχολογία, η εαυτοαντίληψη είναι αυτή που καθορίζει τον «τρόπο ζωής» που το άτομο αποδέχεται και υιοθετεί για τον εαυτό του.(Alder, 1978 – Πάντα, 1988).

Η Συμβουλευτική και ο Προσανατολισμός είναι η βοήθεια προς τους νέους να οργανώσουν και να χτίσουν μια θετική εαυτοεικόνα και θετική αυτοαντίληψη. Τα παραπάνω σημαίνουν θετική αντιμετώπιση, συμμετοχή, προσπάθεια του ατόμου.(Argyle, 1981, Rogers 1981).

5.8. Οι σημαντικές αποφάσεις

Για το κάθε άτομο ισχύει ένα μοντέλο που περιλαμβάνει ένα δυναμικό σύστημα τεσσάρων και ενίοτε πέντε αποφάσεων, ανεξάρτητα από την εξελικτική πορεία που θα ακολουθήσει ή το επίπεδο σπουδών που θα ακολουθήσει (Δημητρόπουλος, 1998).

A. Η πρώτη σημαντική απόφαση

Είναι αυτή που ο κάθε μαθητής είναι υποχρεωμένος να πάρει στο τέλος της 3^{ης} Γυμνασίου, όπου και τελειώνει η υποχρεωτική παιδεία (Δημητρόπουλος, 1998). Είναι απόφαση εκπαιδευτική-επαγγελματική και μάλλον είναι η πιο σημαντική του ατόμου γιατί καθορίζει τα πλαίσια στα οποία θα κινείται το άτομο σε όλη του τη σταδιοδρομία. Άρα το άτομο εδώ κάνει επιλογή εκπαιδευτικής και επαγγελματικής κατεύθυνσης.

Παρατηρούμε όμως ότι μετά την τρίτη Γυμνασίου και σύμφωνα με τα σημερινά δεδομένα οι κλίσεις, οι ικανότητες, τα ενδιαφέροντα και οι αξίες του ίδιου του μαθητή, δεν είναι εμφανή για τον πολύ απλό λόγο ότι σ' εκείνο το στάδιο της ανάπτυξης του κανείς δεν έχει ακόμη αποκτήσει σαφή αντίληψη των παραπάνω κρίσιμων χαρακτηριστικών: ούτε ο ίδιος ο μαθητής, ούτε το σχολείο, ούτε η οικογένειά του.

Η επιλογή συνεπώς αυτή δεν αντικατοπτρίζει παρά τις επιθυμίες κυρίως των γονέων, ή επιδράσεις άλλων παραγόντων, έστω ακόμη κι αν η εντύπωση που δίνεται είναι διαφορετική. Στο σημείο αυτό “εμφανίζεται” ο Σύμβουλος Σταδιοδρομίας και Προσανατολισμού ο οποίος θα πρέπει να μετατρέψει την επιλογή αυτή από πλασματική σε πραγματική, με την ενεργό συμμετοχή του μαθητή.

Για να πραγματοποιηθούν τα παραπάνω πρέπει ο Σχολικός Σύμβουλος με συζήτηση και πληροφόρηση προς τους μαθητές ή ακόμη και προς τους γονείς να επιτύχει τα εξής:

Να καταλάβουν οι μαθητές πόσο σπουδαία είναι η λήψη αυτής της απόφασης, τόσο για τους ίδιους όσο και για το κοινωνικό σύνολο.

Να καταλάβουν οι μαθητές ότι η λήψη της απόφασης αποτελεί δικαίωμα αλλά και μεγάλη ευθύνη γιατί αυτό πρέπει να γίνει αβίαστα και ανεπηρέαστα από τους σημαντικούς άλλους (συγγενείς - φίλους). Θα πρέπει το άτομο να αποφασίσει με βάση το δικό του σχεδιασμό.

Να γνωρίσουν οι μαθητές οτιδήποτε σχετίζεται με την απόφαση αυτή (ειδικά στοιχεία-πληροφορίες, πλεονεκτήματα-μειονεκτήματα).

Να γνωρίσουν οι μαθητές τον σωστό τρόπο για την λήψη αποφάσεων.

B. Η δεύτερη σημαντική απόφαση

Η δεύτερη απόφαση που έχει να πάρει ο μαθητής σχετίζεται πάλι με την επιλογή *εκπαιδευτικής-επαγγελματικής κατεύθυνσης*. Μπορεί να υποστηριχτεί ότι είναι μια προέκταση της πρώτης, αλλά γίνεται σε στενότερα πλαίσια, διότι ο μαθητής βρίσκεται ήδη μέσα σε μια πορεία, στην οποία τον οδήγησε η πρώτη απόφαση.

Η συγκεκριμένη απόφαση που θα πάρει ο μαθητής εξαρτάται από την κατεύθυνση μέσα στην οποία βρίσκεται ήδη. Άλλη είναι αν βρίσκεται στο ΓΕΛ στο ΕΠΑΛ ή στην ΕΠΑΣ και, άλλη αν βρίσκεται εκτός Εκπαίδευσης. Για παράδειγμα, αν βρίσκεται στο Γενικό Λύκειο, αντιστοιχεί στην επιλογή κατεύθυνσης. Εδώ ο μαθητής μπορεί να βοηθηθεί από τον Σύμβουλο κάνοντας μια επίσκεψη στο ΚΕΣΥΠ του σχολείου και συζητώντας μαζί του τις αποφάσεις και επιλογές του.

Ο Σύμβουλος θα εντοπίσει το πιθανό πρόβλημα, θα καταγράψει τα στοιχεία και τις επαγγελματικές κλίσεις του ατόμου και θα επιλέξει τη μέθοδο βοήθειας.

Γ. Η Τρίτη σημαντική απόφαση

Αυτή την απόφαση την παίρνει το άτομο όταν διαλέγει σπουδές ειδίκευσης ανεξάρτητα από το χώρο ή τη βαθμίδα που θα κάνει αυτές τις σπουδές. Είναι απόφαση εκλογής επαγγέλματος, γιατί παίρνεται στη φάση πριν την είσοδο στις σπουδές εξειδίκευσης, οι οποίες θα τον οδηγήσουν σε μία επαγγελματική ομάδα.

Δ. Η τέταρτη σημαντική απόφαση

Αυτή η απόφαση ονομάζεται και απόφαση επιλογής εργασίας και είναι διαφορετικής μορφής σε σχέση με την τρίτη. Ενώ με την τρίτη απόφαση που είναι επιλογή επαγγέλματος,

το άτομο αποφασίζει την κατεύθυνση σπουδών και κατ' επέκταση το γενικό επαγγελματικό πλαίσιο που θα ακολουθήσει, αντίθετα με την τέταρτη που είναι απόφαση επιλογής εργασίας το άτομο διαλέγει τον ειδικότερο εργασιακό τομέα απασχόλησης σε ένα γενικό επαγγελματικό πλαίσιο. Η τέταρτη απόφαση (επιλογής εργασίας) είναι απόφαση μόνο εργασιακή – επαγγελματική και λαμβάνεται μετά τις σπουδές ειδίκευσης (Δημητρόπουλος, 1998).

E. Μία ακόμη σημαντική απόφαση παραμονής στο επάγγελμα

Είναι η απόφαση που πρέπει να πάρει το άτομο και έχει σχέση με την επαγγελματική του εξέλιξη, δηλαδή για την παραμονή του ή όχι στην εργασία που επέλεξε

(Δημητρόπουλος, 1998). Είναι σημαντική η απόφαση αυτή για το άτομο γιατί:

1. Όταν πήρε την πρώτη επαγγελματική απόφαση που τον οδήγησε στην εργασία που είναι, ήταν αρκετά πιο μικρός και άρα πιο άπειρος. Συνεπώς δεν είχε την ευχέρεια και την ωριμότητα να κρίνει με βάση τα τωρινά του κριτήρια
2. Είναι διαφορετική η πραγματικότητα μιας εργασίας και του περιβάλλοντός της όποιες πληροφορίες και αν δοθούν και όσο πλήρεις και έγκυρες κι αν είναι
3. Ακόμη και σωστή να ήταν η επιλογή εργασίας, στην εποχή της παγκοσμιοποίησης που ζούμε η κατάσταση στην αγορά εργασίας είναι ρευστή και επιφέρει αλλαγές.

Εδώ μπορούμε να αναφέρουμε ότι υπάρχει και ο λεγόμενος χρυσός κανόνας, κατά τον οποίο, άτομο με μεγάλη θέληση και καλές επιδόσεις μαθησιακές είναι πολύ πιο εύκολο να επιλέξει από ένα μεγαλύτερο πεδίο επαγγελμάτων που του ταιριάζει, ενώ άτομο χωρίς μεγάλη θέληση και με χαμηλές μαθησιακές επιδόσεις είναι καλύτερα να διαλέγει σπουδές και επαγγέλματα που του ταιριάζουν. (Κατσανέβας, 2002).

5.9. Η επίδραση της οικογένειας στη λήψη επαγγελματικής απόφασης και η Συμβουλευτική γονέων

Η οικογένεια, μέσω της οποίας το άτομο έρχεται σε επαφή με τον κοινωνικό του περίγυρο, διαμορφώνει την ταυτότητα του, τις προσδοκίες, τις φιλοδοξίες και επιθυμίες του, ενώ οι οικονομικές, εκπαιδευτικές και ψυχολογικές λειτουργίες και επιδιώξεις της θα το επηρεάσουν, άλλοτε άμεσα και άλλοτε έμμεσα στις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές του.

Οι γονείς ανήκοντας στα δύο σημαντικά κοινωνικά συστήματα, την οικογένεια και την οικονομία, ενσυνείδητα ή ασυνείδητα, μεταφέρουν στα παιδιά συστάσεις και αξίες, με τις οποίες στη συνέχεια θα τα επηρεάσουν στις επιλογές τους.

Πολλές έρευνες, καταδεικνύουν την επίδραση του οικογενειακού περιβάλλοντος στην επιλογή σπουδών και επαγγέλματος των παιδιών (Δημητρόπουλος, 1994).

Το οικογενειακό παρελθόν, το κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο, η σύνθεση της οικογένειας, το γονεϊκό πρότυπο, οι στάσεις των γονέων απέναντι στην εργασία, η προτροπή της οικογένειας για σπουδές και εξασφάλιση επαγγελματικής σταδιοδρομίας, συνιστούν καθοριστικούς παράγοντες για την εκπαιδευτική κι επαγγελματική επιλογή των παιδιών.

Σημαντική παρουσιάζεται ακόμη η επίδραση των γονέων στη διατύπωση των επαγγελματικών φιλοδοξιών, η οποία μεγαλώνει όσο η σχέση ανάμεσα σε γονείς και παιδιά είναι πιο στενή, ενώ παράλληλα διαπιστώνεται ιδιαίτερα στενή σχέση ανάμεσα στις προσδοκίες της μητέρας και στο κίνητρο επιτυχίας.

Επιπλέον, η οικογενειακή υποδομή γίνεται βασική πηγή ανισότητας στην κοινωνία, σε μια σχέση αλληλεπίδρασης μακροπρόθεσμου χαρακτήρα, που επιβεβαιώνεται από τις τάσεις της κοινωνικής κινητικότητας, που με τη σειρά τους επηρεάζονται περισσότερο από το κοινωνικό-οικονομικό-μορφωτικό περιβάλλον καταγωγής. Το τελευταίο ασκεί μάλιστα έντονη παρεμβατικότητα στην επιλογή σπουδών των παιδιών, κυρίως όσον αυτό αφορά την αρχική τους επιλογή και απόφαση.

Κατευθυντικές τάσεις, προβολή των γονεϊκών ανεκπλήρωτων επιθυμιών, προσδοκίες, έλλειψη σεβασμού στις επιθυμίες των παιδιών αλλά παράλληλα και έλλειψη πληροφόρησης και γνώσης της αγοράς εργασίας και των ατομικών ικανοτήτων των παιδιών χαρακτηρίζουν τη παρέμβαση αυτή.(Ουρ. Καλούρη & Ανδρ. Φίλιος & Δ. Λαγός, ΕΛΕΣΥΠ, τευχ. 80 – 81, 2007).

Η κοινωνική δομή και νοοτροπία επηρεάζει έμμεσα ή άμεσα τις επαγγελματικές αποφάσεις των νέων. Στην Ελληνική κοινωνία η οικογένεια επηρεάζει τη λήψη επαγγελματικής απόφασης.

Η παιδοκεντρική αντίληψη του γάμου, οδηγεί τους γονείς στην επιδίωξη της μόρφωσης και της κοινωνικής ανόδου των παιδιών τους προκειμένου να τραφούν οι ίδιοι ψυχολογικά, σύμφωνα με τα σημερινά πρότυπα της τεχνοκρατικής και καταναλωτικής εποχής μας (Κατάκη, 1984, σελ. 62-66).

Η οικογένεια προέλευσης λοιπόν λειτουργεί σαν ένα πλαίσιο όπου διαδραματίζεται η εκκίνηση της επίπονης πορείας για επαγγελματική ανάπτυξη του ατόμου και η οποία εξελίσσεται σε όλη τη διάρκεια ζωής του.

Είναι λοιπόν αναμενόμενο η λειτουργία της οικογένειας να παίζει κάποιο ρόλο στη λήψη της επαγγελματικής απόφασης των νέων και μάλιστα στην κρίσιμη ηλικία της εφηβείας.

Σημαντικοί παράγοντες, που επηρεάζουν κάθε νέο άτομο, κατά την περίοδο της εφηβείας του, είναι:

Οι συγκεκριμένοι γονεϊκοί τύποι είναι αυτοί που διαμορφώνουν την επικρατούσα οικογενειακή ατμόσφαιρα, αν θα είναι δηλ. αγχώδης, καταπιεστική, υπερπροστατευτική κ.α. (Χουρδάκη, 1992).

Μέσα λοιπόν σ' ένα κλίμα έντασης που χαρακτηρίζει την περίοδο της εφηβείας και την επικρατούσα οικογενειακή ατμόσφαιρα, καλείται ο νέος να πάρει σημαντικές αποφάσεις σχετικά με το μελλοντικό του επαγγελματικό ρόλο.

Η διαδικασία αυτή λήψης επαγγελματικών αποφάσεων είναι επίπονη και συχνά χαρακτηρίζεται από αβεβαιότητα και αναποφασιστικότητα, όταν μάλιστα λειτουργούν και κάποιοι αναχαιτιστικοί παράγοντες, όπως είναι η προβληματική λειτουργικότητα της οικογένειας και το ασταθές πλαίσιο σχέσεων που τροφοδοτούν το νεαρό άτομο από τη στιγμή της γέννησης του μέχρι την εφηβεία του. (Βουτυρά Α., ΕΛΕΣΥΠ, τευχ.80 – 81, 2007).

Επειδή η οικογένεια είναι από τους σημαντικότερους παράγοντες επιρροής για λήψη επαγγελματικής απόφασης η Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας είναι αυτή η οποία θα πληροφορήσει, ενημερώσει, βοηθήσει τους γονείς ώστε να γίνει η σωστότερη επιλογή.

Παρατηρούμε λοιπόν πόσο σημαντικός είναι ο ρόλος του γονέα στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του παιδιού και πόσο καθοριστική και καίρια μπορεί να αποβεί η σωστή συμβουλευτική παρέμβαση από μέρους του. Επειδή όμως κανένας γονέας δεν γεννιέται επαγγελματίας Σύμβουλος, θα πρέπει να εκπαιδευθεί κατάλληλα από τον Σύμβουλο για μπορέσει να παίξει αυτό τον ρόλο όσο γίνεται πιο σωστά.

5.10. Σκοπός και Στόχοι της Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας

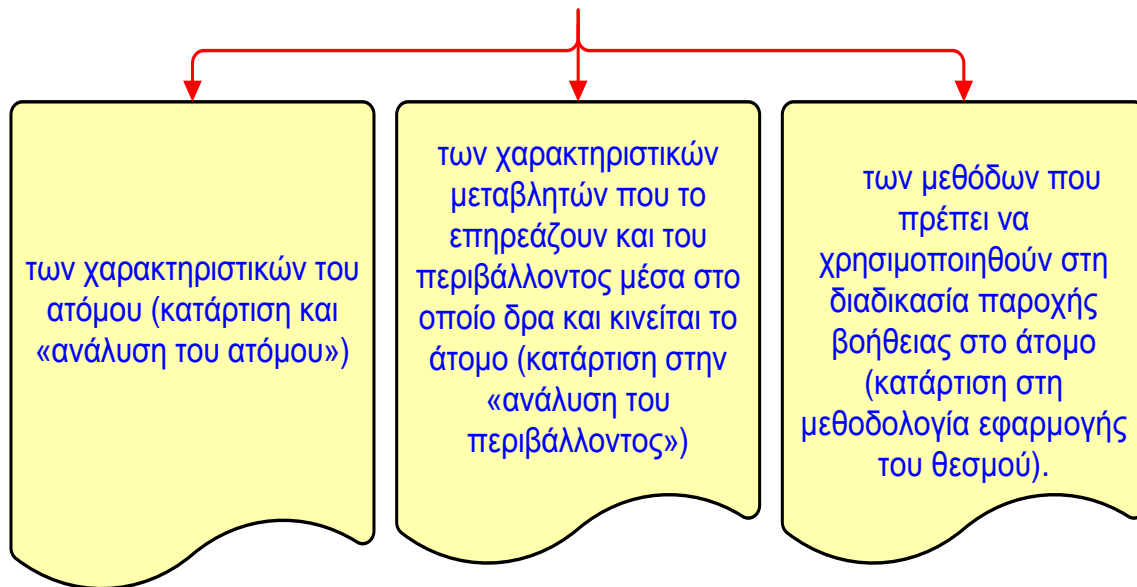
Ο γενικός σκοπός της εκπαιδευτικής και επαγγελματικής συμβουλευτικής (Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας) συμπίπτει με το γενικό σκοπό της συμβουλευτικής γενικότερα, και που δεν είναι άλλος από το να βοηθήσει το άτομο στην προσπάθεια του για φυσιολογική ανάπτυξη, για ολοκλήρωση, για εαυτοπραγμάτωση, για επιτυχή προσαρμογή, με έμφαση στην εκπαιδευτική και επαγγελματική όψη της προσπάθειας αυτής, αλλά όχι αποκλειστικά και μόνον. (Killeen 1996).

Η Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας για να είναι περισσότερο αποτελεσματική και ελεγχόμενη θα πρέπει να έχει ένα πλαίσιο στόχων με σκοπό να βοηθήσει το άτομο:

- Να γνωρίσει και να αποδεχτεί τον εαυτό του, να εντοπίσει και να κατανοήσει ατομικά του χαρακτηριστικά, όπως ικανότητες, ενδιαφέροντα, κλίσεις, φιλοδοξίες και να διαμορφώσει τις αξίες του σ' ένα ικανοποιητικό αξιολογικό σύστημα.
- Να αξιοποιεί το δυναμικό του κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο, θέτοντας στόχους βασισμένους σε ρεαλιστικά δεδομένα.
- Να προσαρμόζεται σωστά στο κοινωνικό και επαγγελματικό περιβάλλον.
- Να επιδιώκει διαρκώς την προσωπική, κοινωνική και επαγγελματική ανάπτυξή του έτσι, ώστε να εξελιχτεί σε θετικό μέλος της κοινωνίας του.
- Να προχωρεί σε συνετές, ελεύθερες και αβίαστες επιλογές εκπαιδευτικών εμπειριών και επαγγελματικών κατευθύνσεων.
- Να αντιμετωπίζει με επιτυχία τα όποια εμπόδια συναντά κατά την πορεία του στα στάδια ανάπτυξης ή κατά τις φάσεις μετάβασης.

Όλα τα παραπάνω σημαίνουν ότι ο θεσμός αυτός μπορεί να βοηθήσει το άτομο να χτίσει μια σωστή σχέση με τον εαυτό του και με το περιβάλλον του.

Για να γίνει δυνατή η υλοποίηση των παραπάνω βασικών σκοπών είναι απαραίτητο να δημιουργηθούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις, ώστε ο λειτουργός του θεσμού να αποκτήσει όσο το δυνατόν πληρέστερη θεωρητική και πρακτική γνώση:

Ο Προσανατολισμός στην ολοκληρωμένη μορφή του, είναι μια *διαχρονική, εξελικτική* και συνεχής προσπάθεια που αρχίζει πολύ νωρίς στη ζωή του ατόμου και δεν τελειώνει, παρά μόνο όταν το άτομο αποσυρθεί από κάθε ενεργό δραστηριότητα, κοινωνική ή επαγγελματική.

Ιδιαίτερα στη σημερινή εποχή, και ακόμη περισσότερο στο μέλλον, που η αλλαγή επαγγέλματος και εργασίας και φυσικά τρόπου ζωής, δύο ή και περισσότερες φορές κατά τη διάρκεια της σταδιοδρομίας του ατόμου είναι αναπόφευκτη (Ρέππα Α, 1996).

Πολλά έχουν γραφεί, και συνεχίζουν να γράφονται, σχετικά με το θέμα της *λειτουργικής τοποθέτησης* του Προσανατολισμού στο σχολείο. Δύο είναι οι αντίθετες θέσεις που γενικά υποστηρίζονται.

Κατά τη μία, ο Προσανατολισμός στο σχολείο δεν είναι παιδαγωγική λειτουργία, αλλά επικουρική, συμπληρωματική λειτουργία και καλό είναι να παραμείνει έξω από τον άξονα των σχολικών παιδαγωγικών δραστηριοτήτων.

Κατά την άλλη θέση, ο Προσανατολισμός είναι μέρος της παιδείας των μαθητών και σαφώς έχει θέση στο αναλυτικό πρόγραμμα του σχολείου (Stafford, 1975).

Σήμερα ο Προσανατολισμός αποτελεί αναπόσπαστη διαδικασία στη Δευτεροβάθμια και στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση με το μάθημα του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΣΕΠ), τη λειτουργία Κέντρων Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού (ΚΕΣΥΠ), τα γραφεία διασύνδεσης (ΑΕΙ – ΤΕΙ).

Με την προϋπόθεση ότι ο Επαγγελματικός Προσανατολισμός εφαρμόζεται κανονικά και στηρίζει το άτομο στην όλη εξελικτική του πορεία, μέχρι την ψυχοπνευματική του ενηλικίωση και τη λήψη της επαγγελματικής επιλογής, θεωρούμε ότι ορθώς χαρακτηρίζεται ως παιδαγωγική.

5.11. Η Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας στο Εκπαιδευτικό Σύστημα

Η εκπαίδευση στη χώρα μας αντιμετωπίζει τον προβληματισμό για την ανταπόκριση στις απαιτήσεις των καιρών. Στο πλαίσιο της θεσμοθέτησης των όρων κάτω από τους οποίους παρέχεται αυτή η εκπαίδευση, οι αλληπάλληλες εφαρμογές εκπαιδευτικών συστημάτων διαμορφώνουν μία ρευστή πραγματικότητα. Ως εκ τούτου, έχει διαμορφωθεί ένα κλίμα ανασφάλειας και αμφιβολίας, όσον αφορά στην επίτευξη των εκάστοτε στόχων.

Οι πρώτες προσπάθειες θεσμοθέτησης του Επαγγελματικού Προσανατολισμού στην Ελλάδα χρονολογούνται από το 1953. Στις προσπάθειες αυτές συνέβαλε καταρχήν το Υπουργείο Παιδείας με την εισαγωγή του μαθήματος του Επαγγελματικού Προσανατολισμού στα Διδασκαλεία Μέσης και Δημοτικής Εκπαίδευσης και την ίδρυση του «Πρότυπου Κέντρου Επαγγελματικού Προσανατολισμού». Ταυτόχρονα, το Υπουργείο Εργασίας εισήγαγε τον πρώτο σχετικό με τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό νόμο και ίδρυσε την πρώτη και μοναδική ειδική σχολή ένα χρόνο αργότερα.

Στο σημερινό εκπαιδευτικό σύστημα η Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας (ΣΣ) έχει τη θέση της με τη μορφή του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Σ.Ε.Π.). Ωστόσο, τόσο ο σχεδιασμός, όσο και η εφαρμογή της ιδέας του ΣΕΠ στην εκπαίδευση, αντιμετώπιζε από την αρχή και αντιμετωπίζει ακόμα και σήμερα σοβαρά προβλήματα, τα οποία οφείλονται σε δύο βασικούς παράγοντες:

1) Στην απόλυτη εξάρτηση της εφαρμογής των προγραμμάτων ΣΕΠ από τις όποιες συχνά σπασμωδικές προσπάθειες και πακέτα εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων που έχουν σα στόχο την επιλεκτική κάλυψη ειδικών περιοχών εργασίας, χωρίς σταθερό πλαίσιο και μακροπρόθεσμο στρατηγικό σχεδιασμό.

2) Στην έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού, συστήματος επιλογής και αξιολόγησης των συμβούλων καθώς και εγχειρίδιων βασισμένων σε σύγχρονη και προσαρμοσμένη στα ελληνικά δεδομένα τεχνογνωσία.

Τα προβλήματα που συνοδεύουν το θεσμό του ΣΕΠ, όπως δείχνουν οι σχετικές έρευνες (Δημητρόπουλος, 1986, Κοσμίδου - Hardy, 1996) αντικατοπτρίζονται στην αξιολόγησή του από τους ίδιους τους ενδιαφερόμενους, δηλαδή τους μαθητές (Κοσμίδου-Hardy, 1997). Το γεγονός αυτό επιβάλλει μία κριτική προσέγγιση τόσο γύρω από την έννοια και τους στόχους της ΣΣ, όσο και γύρω από τη ζωτική σχέση αλληλεπίδρασης που έχει με την εκπαίδευση.

Η έννοια της Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας είναι εξ ορισμού πολύ ευρύτερη από αυτήν του Επαγγελματικού Προσανατολισμού. Σύμφωνα με τον NVGA (National Vocational Guidance Association) η ΣΣ αφορά στη «σχέση που αναπτύσσεται μεταξύ ενός ατόμου με

ένα άλλο άτομο ή μικρή ομάδα, ανάμεσα στο σύμβουλο και τον ενδιαφερόμενο, με στόχο να βοηθηθεί ο δεύτερος στην κατανόηση του εαυτού του και του περιβάλλοντος προκειμένου να πάρει τις πιο κατάλληλες αποφάσεις για τη σταδιοδρομία του και να προβεί στις αντίστοιχες διαδικασίες προσαρμογής που απαιτούνται» (Isaacson & Brown, 1993, σελ.13).

Η επαγγελματική καθοδήγηση, όπως εκφράζεται στα εξελικτικά μοντέλα της σχετικής βιβλιογραφίας (Bailey, 1997) βασίζεται σε μία δυναμική θεώρηση του ατόμου και περιγράφεται από μία σειρά διαδικασιών υποβοήθησης του ενδιαφερόμενου σε τρία στάδια:

- 1) Καταγραφή αναγκών και προσφερόμενων εναλλακτικών οδών για την κάλυψή τους.
- 2) Στοχοθέτηση, που αφορά στη διασαφήνιση και επιλογή μιας ομάδας επιτεύξιμων στόχων.
- 3) Σχεδιασμός δράσης που αφορά στην κατάστρωση, την υλοποίηση και αξιολόγηση ενός σχεδίου δράσης.

Πέρα από και παράλληλα με την επαγγελματική καθοδήγηση, ένα εξίσου σημαντικό συστατικό στοιχείο της ΣΣ είναι και η εκπαίδευση σταδιοδρομίας (career education), η οποία αφορά τρεις παράγοντες με ιδιαίτερη βαρύτητα για την ποιότητα και τα αποτελέσματα των ανάλογων υπηρεσιών:

- 1) Η γνώση και η συνειδητοποίηση ευκαιριών.
- 2) Η γνώση και η συνειδητοποίηση του εαυτού μας.
- 3) Η εκμάθηση τεχνικών σχετικών με τη λήψη απόφασης και την αλλαγή.

Ύστερα από την ανάλυση αυτή θα μπορούσε κανείς να διαπιστώσει με ευκολία ότι όσον αφορά στην εφαρμογή της ΣΣ στην ανώτατη εκπαίδευση η έμφαση δίνεται καταρχήν στην εξεύρεση απασχόλησης και ύστερα σε μία γενικότερη καθοδήγηση. Η εκπαίδευση σταδιοδρομίας (career education) παρουσιάζει μεγάλες ελλείψεις, ποσοτικά και ποιοτικά, σε σχέση με την παροχή γνώσεων και υπηρεσιών στην εκπαίδευση. Την ίδια στιγμή ωστόσο, τα νεότερα δεδομένα σε άλλες χώρες έχουν επιβάλει τον επαναπροσδιορισμό των στόχων των υπηρεσιών ΣΣ. Σ' αυτούς τους στόχους συγκαταλέγεται πλέον η προετοιμασία για την ανεργία, για συχνές εναλλαγές θέσεων εργασίας, για ανταπόκριση σε πολλαπλούς εργασιακούς ρόλους ή ακόμη για αλλαγή καριέρας.

5.12. Υπάρχουσα κατάσταση στον Επαγγελματικό Προσανατολισμό

Παρακολουθώντας τις εξελίξεις στο χώρο της σύγχρονης εκπαίδευσης παρατηρούμε ότι πλέον ο θεσμός της Συμβουλευτικής & του Επαγγελματικού Προσανατολισμού προβάλλει ως επιτακτική ανάγκη και όχι ως πολυτελής προσφορά στους μαθητές. Φαινόμενα όπως:

- Το περίπλοκο σύστημα πρόσβασης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση,

- Η ραγδαία αύξηση των πανεπιστημιακών σχολών, με δημιουργία νέων τμημάτων,
- Η έλλειψη πληροφόρησης για το ακριβές αντικείμενο των νέων αυτών τμημάτων,
- Η αδυναμία επιλογής και εύρεσης εναλλακτικών σεναρίων από την πλευρά των μαθητών (δημιουργία άγχους & σύγχυσης),
- Η έλλειψη προσωπικής επαφής των μαθητών με την αγορά εργασίας και τα επαγγέλματα,
- Η ανάγκη των μαθητών για οργάνωση του χρόνου τους και σαφή καθορισμό των στόχων τους,
- Η ορθή ιεράρχηση των πανεπιστημιακών σχολών κατά τη συμπλήρωση του μηχανογραφικού δελτίου,

καθιστούν σαφή την ανάγκη των μαθητών για έγκυρη πληροφόρηση, για ανακάλυψη των επαγγελματικών κλίσεων και δεξιοτήτων τους, για χάραξη ξεκάθαρης στρατηγικής και υποκίνηση, με στόχο την ορθή επιλογή σταδιοδρομίας.

5.13. Σε ποιους απευθύνεται η Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας

Η συμβουλευτική σταδιοδρομίας γενικότερα, αλλά και η εκπαιδευτική και επαγγελματική συμβουλευτική ειδικότερα, απευθύνεται προς όλους αυτούς τους οποίους απευθύνεται η συμβουλευτική συνολικά, εφόσον έχουν ανάγκη επικούρησης και προσανατολισμού σε θέματα σχετικά με τη σταδιοδρομία τους, την εκπαιδευτική και επαγγελματική τους ανάπτυξη και εξέλιξη. Τέτοια άτομα είναι όλα εκείνα που βρίσκονται μπροστά σε διαδικασίες σχεδιασμού και προγραμματισμού της ζωής τους, και μπορεί να είναι νέοι που σχεδιάζουν το μέλλον τους και ενδιαφέρονται να κάνουν ανάλογες επιλογές ή ακόμη και ενήλικοι σε φάσεις αναπροσανατολισμού, (αλλαγή εργασίας) και αλλαγών της Σταδιοδρομίας τους.

Για το λόγο αυτό υπάρχει και η ανάγκη για συνεχή, δια βίου καθοδηγητική, στις κοινωνικές η ειδικές ομάδες οι οποίες προκύπτουν, σύμφωνα με τα δεδομένα της εποχής μας (ανεργία) οι οποίες έχουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους. (Δημητρόπουλος 1988).

Οι ομάδες αυτές είναι οι παρακάτω:

1. Μαθητές / φοιτητές όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων.
2. Πρώην μαθητές που για οποιονδήποτε λόγο άφησαν το σχολικό περιβάλλον.
3. Άτομα του εξωσχολικού περιβάλλοντος.
4. Οι εκπαιδευτικοί.
5. Ενήλικι που επιστρέφουν στο σχολείο «δια βίου εκπαίδευση».
6. Ενήλικες που επιστρέφουν για αλλαγή επαγγέλματος.
7. Ομάδες των «ειδικών πληθυσμών».
8. Άτομα που κρατούνται σε φυλακές.
9. Συμβουλευτική ελεύθερου χρόνου, η συμβουλευτική ηλικιωμένων.

1. Μαθητές/φοιτητές όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων. Οι μαθητές πρέπει να βοηθούνται κυρίως πριν, αλλά και μετά, την αποφοίτησή τους από το σχολείο, μέχρι και την επαγγελματική αποκατάσταση και προσαρμογή. Είναι φανερό ότι ο Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός πρέπει να αποβλέπει στην εξυπηρέτηση όλων των κατηγοριών των μαθητών.

Για να αντιληφθούμε τα παραπάνω θα πρέπει να παρατηρήσουμε ότι το πολυπολιτισμικό πρόσωπο της σύγχρονης Ελληνικής κοινωνίας άλλαξε, παρασύροντας στην αλλαγή αυτή την εικόνα του σύγχρονου Ελληνικού σχολείου.

Συγκεκριμένα, αν επιλέξουμε μια σχολική τάξη του 1980 με μια του 2000, θα διαπιστώσουμε, ενδεχομένως, τα εξής:

Ο μαθητής της τάξης του 1980, κατά πάσα πιθανότητα, προερχόταν από παρόμοιο κοινωνικό-οικονομικό στρώμα με τους συμμαθητές του και ανήκε στην ίδια εθνική ομάδα. Ακόμη, είναι πιθανό να έμενε με τους γονείς του και τα αδέρφια του σ' ένα σπίτι, όπου ο ένας γονέας, συνήθως ο πατέρας, εργαζόταν.

Αντίθετα, κάποιοι μαθητές σε σχολική τάξη του 2000 διαφέρουν από τους συμμαθητές τους ως προς το κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο και ως προς την εθνική προέλευση. Επιπλέον, είναι πιθανό κάποιοι να ζουν σε μονογονεϊκές οικογένειες. Στις περιπτώσεις που οι μαθητές ζουν και με τους δύο γονείς, είτε εργάζονται και οι δύο γονείς είτε ο ένας, αν όχι και οι δύο, είναι άνεργοι. Συμπερασματικά, η εποχή της σχετικής ομοιογένειας μιας σχολικής τάξης, ως προς τα παραπάνω χαρακτηριστικά, ανήκει στο παρελθόν. Η διαφορετικότητα της σχολικής τάξης τον 21^{ου} αιώνα είναι πραγματικότητα.

2. Πρώην μαθητές, που για οποιονδήποτε λόγο άφησαν το σχολικό περιβάλλον σχετικά νωρίς, πριν τελειώσουν τουλάχιστον το Γυμνάσιο. Αυτά τα άτομα αντιμετωπίζουν ξεχωριστά προβλήματα, αφού δεν είναι πλέον μαθητές να απολαμβάνουν τα ευεργετήματα και την

ασφάλεια της σχολικής ζωής, αλλά και δεν είναι ακόμη ώριμοι ενήλικοι για να έχουν αποκτήσει συναίσθηση του ρόλου της νέας εξελικτικής βαθμίδας και την ωριμότητα που επέρχεται σε αυτό το στάδιο της ζωής τους. (Δημητρόπουλος & Καλούση 1997 και 1998). Είναι συνήθως έφηβοι, οι οποίοι κατά πάσα πιθανότητα δοκιμάζουν περισσότερο από κάθε άλλη κατηγορία ατόμων εκείνο το αίσθημα που ο (Erikson 1968) αποκαλεί «διάχυση ρόλου».

3. Άτομα του εξωσχολικού περιβάλλοντος, που με οποιονδήποτε τρόπο επηρεάζουν αποφασιστικά τη συμπεριφορά των μαθητών, τόσο μέσα στο σχολικό περιβάλλον όσο και έξω από αυτό. Κύρια κατηγορία τέτοιων ατόμων είναι οι γονείς, κάτω από την επίδραση των οποίων βρίσκονται τα παιδιά κατά το μεγαλύτερο χρονικό διάστημα του εικοσιτετραώρου. Άλλες κατηγορίες είναι συγγενικά πρόσωπα, ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον, ομάδες ομοίων, φίλων κτλ.

4. Οι εκπαιδευτικοί, έχουν άμεση ανάγκη ενημέρωσης και συμπαράστασης από μέρους των Συμβούλων Προσανατολισμού. Αν όλοι οι γονείς στο σπίτι και όλοι οι εκπαιδευτικοί στο σχολείο έχουν ενημερωθεί από τις αρχές και τις πρακτικές του θεσμού τότε η εξέλιξη των ατόμων που βρίσκονται στη σφαίρα επιρροής του σχολείου θα είναι πληρέστερη και αποτελεσματικότερη.

5. Ενήλικοι που επιστρέφουν στο σχολείο << δια βίου εκπαίδευση >>. Στην κατηγορία αυτή δίνεται σήμερα ιδιαίτερη έμφαση σε άλλες χώρες, διότι ο αριθμός των ενηλίκων που επιστρέφουν στο σχολείο αυξάνεται συνεχώς.

Αυτό είναι αποτέλεσμα δύο κυρίως παραγόντων:

α. Αυξάνεται, πρώτα, η ανάγκη για συμπληρωματική εκπαίδευση, όπως υπαγορεύεται κυρίως από την τεχνολογική εξέλιξη και αντανακλάται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

β. Αυξάνεται, κατόπιν, η επιθυμία των ατόμων για επιπρόσθετη παιδεία, ιδίως εκείνων που για διάφορους λόγους δεν είχαν την ευκαιρία ν' αποκτήσουν τουλάχιστον τη στοιχειώδη γενική παιδεία. Επιδρά οπωσδήποτε και η παρώθηση και τα κίνητρα που προσφέρουν οι κοινωνίες για συμπληρωματική εκπαίδευση, μετεκπαίδευση, επανεκπαίδευση, επιμόρφωση κτλ.

Σήμερα, την εποχή της παγκοσμιοποίησης τα πάντα αλλάζουν ταχύτατα με τη συνεχιζόμενη δια βίου εκπαίδευση και κατάρτιση, έχει αναπτυχθεί και το ενδιαφέρον για τη δια βίου συμβουλευτική και τη δια βίου επαγγελματική συμβουλευτική ειδικότερα.

Έτσι, έχει διαμορφωθεί ένα σημαντικότατο πλέγμα υπηρεσιών αρχικής αλλά και συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, που στη χώρα μας συντονίζεται από το Υπουργείο Εργασίας και υλοποιείται μέσω των ΚΕΚ (Κέντρων Επαγγελματικής

Κατάρτισης) και εν μέρει από το Υπουργείο Παιδείας, μέσω των ΙΕΚ (Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης), και που οδήγησε στη δημιουργία για τη χώρα μας μιας νέας ομάδας εκπαιδευομένων.

6. Ενήλικοι που επιστρέφουν για αλλαγή επαγγέλματος. Ομάδες ενήλικων ατόμων που δημιούργησαν οι επαγγελματικές, κοινωνικές, οικονομικές κτλ. εξελίξεις των σημερινών κοινωνιών: Στους ανέργους (βραχυχρόνια ή μακροχρόνια), σ' αυτούς που αλλάζουν επάγγελμα ή εργασία στην ώριμη ηλικία τους, φαινόμενο που αναμένεται να ενταθεί στις επόμενες δεκαετίες (Κασσωτάκης, 1994), στις οικοκυρές και γενικότερα τις γυναίκες που αποφασίζουν σχετικά αργότερα να μουν στην αγορά εργασίας κτλ.

7. Ομάδες των «ειδικών πληθυσμών», στις ομάδες δηλαδή που αντιμετωπίζουν ξεχωριστά προβλήματα. Οι ομάδες αυτές είναι οι εξής:

α) Άτομα με Αναπηρία, ειδικά με κάποιο είδος σωματικής αναπηρίας, με ή χωρίς χαρακτηριστικά της περίπτωσης (β).

β) ΑΜΕΑ με προβλήματα νοητικής υστέρησης, με ή χωρίς χαρακτηριστικά της περίπτωσης (α).

γ) Άτομα που ανήκουν σε μια από τις ομάδες προσφύγων (πολιτικών, οικονομικών), μειονοτήτων, επαναπατριζόμενων.

δ) Άτομα που ανήκουν σε φυλετικές ή μειονοτικές ομάδες.

ε) Τέλος, άτομα που ανήκουν σε πολιτιστικά υποβαθμισμένες ή οικονομικά στερημένες ομάδες. Οι ομάδες αυτές απαιτούν ιδιαίτερη προσέγγιση σε θέματα Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού επειδή κινδυνεύουν με **κοινωνικό αποκλεισμό** (Δημητρόπουλος, & Τελιοπούλου, 1996).

8. Άτομα που κρατούνται σε φυλακές και χρειάζονται υποστήριξη για την επανένταξη τους στο κοινωνικό-επαγγελματικό σύστημα.

(Δημητρόπουλος και Παππά 1993, Τσουκνίδας 1995).

Η Συμβουλευτική στα παραπάνω άτομα έχει ως στόχο την ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση έγκλειστων εξαρτημένων προς την κατεύθυνση της απεξάρτησης. Προετοιμάζει για παραπομπή και ένταξη σε δομές θεραπείας και επανένταξης εκτός φυλακής, ενώ στοχεύει και στη σταδιακή δημιουργία ολοκληρωμένου θεραπευτικού προγράμματος στο πλαίσιο του σωφρονιστικού συστήματος.

Παρέχεται επίσης Συμβουλευτική υποστήριξη για νομικά θέματα, ενημέρωση για εργασιακά θέματα και συμβουλευτική σε άτομα του στενού οικογενειακού περιβάλλοντος των αποφυλακισμένων.

9. Συμβουλευτική ελεύθερου χρόνου, η συμβουλευτική ηλικιωμένων Είναι κλάδοι που δίνουν λανθασμένα εκ πρώτης όψεως την εντύπωση ότι δε σχετίζονται με συμβουλευτική σταδιοδρομίας, αλλά σχετίζονται οπωσδήποτε με τη συμβουλευτική ζωής στην οποία δίνεται μεγάλη έμφαση σ' αυτή την εργασία.

Τα τελευταία χρόνια η Συμβουλευτική απευθύνεται επίσης σε ανέργους σχετικά μεγάλης ηλικίας, σε νοικοκυρές, ακόμα και σε ηλικιωμένους για θέματα όπως η αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου. Στις παραπάνω περιπτώσεις, η Συμβουλευτική εντάσσεται στους «θεσμούς επικούρησης του ανθρώπου» (Δημητρόπουλος, 1998), οι οποίοι αποτελούν απάντηση στις αυξημένες ανάγκες καθοδήγησης και συμπαράστασης που απορρέουν από τους ραγδαίους ρυθμούς της τεχνολογικής ανάπτυξης, τη ρευστότητα στο χώρο της εργασίας, τις κοινωνικές εξελίξεις, την αναθεώρηση των παραδοσιακών αξιών και του ρόλου της οικογένειας και του σχολείου.

Όσον αφορά τους αποδέκτες της Συμβουλευτικής πρέπει να γίνει φανερό αλλά και επιβεβλημένο, πως θα πρέπει η Συμβουλευτική, στην εποχή των κοινωνικών και εργασιακών αλλαγών, να βοηθήσει τα παραπάνω άτομα ώστε:

Να σχεδιάσουν και να φανταστούν το εργασιακό τους μέλλον.

Να "κτίσουν" την προσωπικότητά τους.

Να μπορούν να κάνουν την αυτοεκτίμησή τους (αυτοαξιολόγηση),

Να καταλάβουν ότι η ζωή σήμερα στις σύγχρονες κοινωνίες απαιτεί διαρκή εγρήγορση και πολλές αντοχές.

5.14. Η συνεχής κατάρτιση και ο επαγγελματικός προσανατολισμός των νέων

Σύμφωνα με τη Μ. Χαραλαμπίδου (2007), η εποχή που διανύουμε (μεταβιομηχανική εποχή), είναι συνυφασμένη με την ασάφεια και την αβεβαιότητα ενός ραγδαία μεταβαλλόμενου κόσμου, όπου θα πρέπει:

- Να προϊδεάσουμε τους νέους για τον κόσμο των ενηλίκων που προετοιμάζονται να εισέλθουν. Πρέπει να μιλήσουμε για την απασχόληση, *απασχολησιμότητα*, την ευελιξία, *προσαρμοστικότητα* την ανεργία, τις νέες μορφές εργασίας (τηλεργασία π.χ.), τη διευθέτηση

του χρόνου εργασίας, το ελαστικό ωράριο, τα επαγγέλματα του μέλλοντος.

- Να επισημάνουμε ότι στο επίπεδο εκπαίδευσης πρέπει να αποκτήσουν πνευματικά, ψυχικά και γνωστικά εφόδια τέτοια που θα τους ανοίξουν διεθνείς ορίζοντες ώστε να μπορούν να παρακολουθήσουν την αγορά εργασίας που οικουμενοποιείται με όλα τα επακόλουθα ως προς τα επαγγελματικά πρότυπα, την ανατροπή του εργατικού δικαίου, την κινητικότητα κλπ.

- Η κοινωνία του μέλλοντος είναι η κοινωνία της μάθησης, της γνώσης και της πληροφορίας. επειδή η γνώση δεν είναι στατική, κάθε άτομο θα πρέπει συνεχώς θα βελτιώνεται αξιοποιώντας τις ευκαιρίες μάθησης, τόσο σε ατομικό, όσο και με συλλογικό ή κοινωνικό επίπεδο.

- Η διά βίου εκπαίδευση και κατάρτιση αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της εξέλιξης των νέων στην εργασία.

- Η αλλαγή καριέρας που μπορεί να συμβεί μέχρι επτά φορές και η ανεργία που τουλάχιστον μία φορά στη ζωή τους θα βιώσουν, πρέπει να αντιμετωπισθούν με ευελιξία και προσαρμοστικότητα.

Το πτυχίο δεν αρκεί. Όσο πιο σημαντική είναι μία θέση, τόσο πιο αυστηρά είναι τα κριτήρια εισόδου.

Γίνεται λόγος για 4 ομάδες κριτηρίων ως εξής:

α. Οι σπουδές: (η σχετικότητα του πτυχίου με τη θέση, ο βαθμός του πτυχίου, οι άλλες επιμορφώσεις, οι ξένες γλώσσες (δύο τουλάχιστον) και οι γνώσεις Η/Υ.

β. Η επαγγελματική εμπειρία: (και η συνάφεια με τη νέα θέση).

γ. Η προσωπικότητα: (η έφεση επικοινωνίας για εκτέλεση ομαδικής εργασίας και δημιουργίας συνεργασιών, η προσαρμοστικότητα για την εκτέλεση πολλών εργασιών στην επιχείρηση, η ικανότητα διοίκησης συμμετοχής των εργαζομένων στη λήψη αποφάσεων στην επιχείρηση.

δ. Τα προσωπικά στοιχεία: (η ηλικία, η δυνατότητα μετακίνησης, οι ασχολίες του υποψηφίου).

Άλλοι θεωρούν επιπρόσθετα κριτήρια, το πνεύμα πρωτοβουλίας και νεωτερισμού. Η ανάπτυξη δημιουργικής σκέψης και καινοτομίας, το marketing η παρουσίαση και η προσφορά των υπηρεσιών, η ποιοτική εργασία και η πολυ-πολιτισμική κουλτούρα είναι δεξιότητες του μέλλοντος.

Οι τάσεις στην αγορά εργασίας και η ζήτηση των επαγγελμάτων στην Ελλάδα αντανακλά τις διεθνείς τάσεις (χωριστά βέβαια απ' το γεγονός ότι ο νέος σήμερα κινείται με την προοπτική να εργασθεί σε μία άλλη χώρα).

Η κινητικότητα του εργατικού δυναμικού πρέπει να λαμβάνεται υπόψη με σοβαρότητα διότι μπορεί να αποτελέσει αφετηρία για ελκυστικές προτάσεις όπως η στελέχωση επιχειρήσεων που επεκτείνονται σε άλλες αγορές (των Βαλκανίων π.χ. με μεγαλύτερη ζήτηση στις κατασκευαστικές, την κινητή τηλεφωνία, τους Η/Υ, τις εμπορικές επιχειρήσεις, τα δίκτυα).

Από την πλευρά του, ο Επαγγελματικός Προσανατολισμός (Ε.Π.) δεν μπορεί να πει στο νέο τι να σκέπτεται, τι να αισθάνεται, τι να θέλει ή τι να κάνει. Είναι μία μεγάλη παγίδα να υποδεικνύει στους νέους λύσεις. Μπορεί όμως να πληροφορεί. Οι νέοι χρειάζονται σήμερα:

- Να καταλάβουν τις πιθανές εκδοχές και τα προβλήματα της ένταξης στην αγορά εργασίας
- Να ενθαρρυνθούν να σχηματίσουν και να διατηρήσουν θετική αυτοα-ντίληψη
- Να αποκτήσουν κίνητρα απόκτησης προσόντων
- Να τοποθετήσουν την έρευνα της εργασίας στα σημερινά της πλαίσια
- Να εφοδιαστούν με μια «στέρεη» εκπαίδευση ώστε να μπορούν να επανεκπαιδευτούν και να προσαρμόζονται στις απαιτήσεις της εργασίας.

Μπορεί μέσα από τον Ε.Π. να γίνει ένας σχεδιασμός καριέρας ή ζωής, με την προϋπόθεση ότι λόγω των ραγδαίων μεταβολών των συνθηκών στην πορεία θα προκύψουν αποκλίσεις.

Ο ίδιος ο νέος θα αποφασίσει αν θα αναπτύξει μία δυναμική σχέση με τις εξελίξεις της εποχής και αν θα έχει αντιστάσεις π.χ. στο να επιλέξει μία δουλειά χωρίς ενδιαφέρον ή με ενδιαφέρον αλλά εξοντωτικό ωράριο. Γενικότερα, αν θα έχει αντιστάσεις σε ότι καταστρατηγεί τις πανανθρώπινες αξίες και τις ισορροπίες στις ανθρώπινες δραστηριότητες, την ίδια τη ζωή και το περιβάλλον.

Επιπλέον η συμβουλευτική θα παίξει το ρόλο της ενίσχυσης σε κάθε περίπτωση, τη στιγμή που οι νέοι (άνεργοι ή μη) χρειασθούν στήριξη.

5.15. Προτάσεις για τους νέους μέσω του Επαγγελματικού Προσανατολισμού

1. Διακλαδικό αρχείο δεξιοτήτων (πέρα από την απόκτηση πτυχίου) μέσα από την οπτική γωνία των εργοδοτών.
2. Αρχείο των τομέων απασχόλησης και διοχέτευσης αποφοίτων των ΑΕΙ κατά ειδικότητα. Εμπλουτισμός της τράπεζας πληροφοριών για μια πιο ολοκληρωμένη παρέμβαση σε τοπικό επίπεδο και ευρωπαϊκό μέσω του INTERNET.
3. Αρχείο επιχειρήσεων και ειδικότητες που προσλαμβάνουν ή δυνατότητες απασχόλησης που διαθέτουν. Σύνδεση του 1ου με το 3ο με βάση δεδομένων, ανατροφοδότηση κλπ.

4. Σχεδιασμός των απαιτούμενων εργαλείων ψυχολογικής ενίσχυσης των ανέργων και για την υποβοήθηση της απασχόλησης ή κατάρτισης.
 5. Δημιουργία του θεσμού των μεντόρων, κοντά στην αγορά εργασίας και τους νέους αρχάριους επιχειρηματίες.
 6. Αποτελεσματική λειτουργία των δομών πρόβλεψης των αναγκών της εθνικής, περιφερειακής και τοπικής αγοράς εργασίας, σε συνεχιζόμενη κατάρτιση. Σημαντικό ρόλο σε αυτή την κατεύθυνση καλούνται να διαδραματίσουν το ΕΠΑ και ΚΠΑ (Εθνικό Παρατηρητήριο Απασχόλησης και τα Κέντρα Προώθησης Απασχόλησης) και συμπληρωματικά άλλοι δημόσιοι και ιδιωτικοί εκπαιδευτικοί φορείς.
 7. Άμεση πιλοτική λειτουργία Γραφείων Ενημέρωσης Εργοδοτών και Στήριξης Ανέργων μέσω προγραμματικών συμβάσεων των ΟΤΑ ή άλλων κοινωνικών φορέων.
 8. Θεσμοθέτηση και ανάπτυξη της εργασιακής εμπειρίας στο χώρο δουλειάς κατά τους θερινούς μήνες, για τους νέους από τις Λυκειακές τάξεις ακόμα.
 9. Δημιουργία κινητής μονάδας Συμβουλευτικής Πληροφόρησης και Επαγγελματικής Κατάρτισης, με στόχο την προώθηση της απασχόλησης των καταρτιζομένων ή τη δημιουργία πολλαπλασιαστών σε υποβαθμισμένες περιοχές.
- (Μαρία Χαραλαμπίδου, Σύμβουλος ΣΕΠ, ΚΕΣΥΠ, Λ. Πύργου)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ – ΜΟΟC

6.1. Γενικά

Κατά τον Jenkins (2007) με τον ιστό 2.0 (web 2.0) εισάγεται μια κουλτούρα συμμετοχής, σύμφωνα με την οποία στον καθένα ξεχωριστά δίνονται όλο και πιο πολλές ευκαιρίες για ανάπτυξη και για διαμοίραση των δημιουργιών του. Επίσης προσφέρονται ευκαιρίες για συμμετοχή του σε συνεργατική μάθηση με στόχο την εξέλιξή του σε παγκόσμιο πολίτη, ο οποίος πλέον θα καταστεί ικανός για συμμετοχή και εργασία σε διαφορετικές συνθήκες και περιβάλλοντα.

Έτσι με τον κονεκτιβισμό βλέπουμε μια τελείως διαφορετική οπτική. Σύμφωνα με τον κονεκτιβισμό, προτείνεται η μάθηση να είναι μια διεργασία κατασκευής (σηματισμού) και διάσχισης δικτύων γνώσης. Κοιτάζοντας μέσα από αυτή την οπτική ματιά, βλέπουμε ότι τα εργαλεία κοινωνικής δικτύωσης και συμμετοχικού ιστού είναι υποστηρικτικά τόσο για τους μαθητές όσο και για τους εκπαιδευτικούς, ως προς τη δημιουργία και διάσχιση τέτοιων δικτύων, προωθώντας και καλλιεργώντας παράλληλα την κουλτούρα της συμμετοχής, του μικροπεριχομένου και της ανοικτότητας (openness). Αναφερόμενοι στον όρο Ιστός 2.0 (web 2.0), εννοούμε ένα ρεύμα σκέψης και όλα τα διαδικτυακά εργαλεία που μπορούν να ενθαρρύνουν και να διευκολύνουν στη κατασκευή διαδικτυακών κοινοτήτων, δίνοντας παράλληλα τη δυνατότητα για νέες και καινοτόμες μαθησιακές εμπειρίες στους μαθητές με την εμπλοκή τους σε διάφορα περιβάλλοντα κοινωνικής δικτύωσης και ανοικτής επικοινωνίας. Μια τέτοια μορφή ανάπτυξης και μάθησης σε περιβάλλοντα κοινωνικής δικτύωσης προσφέρει ο κονεκτιβισμός. Παράλληλα μια πληθώρα πολύ γνωστών εργαλείων (social networks, Twitter, Facebook, blogs, wikis, κ.α.) υλοποιούν τη δικτύωση και γίνονται πραιτέρω αντικείμενα μελέτης και έρευνας για ως προς την αξιολόγηση των ευκαιριών που πιθανόν να προσφέρουν με την εισαγωγή τους στα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα.

Στο παρόν κεφάλαιο θα παρουσιάσουμε τις χρήσεις στην εκπαίδευση καθώς και τα χαρακτηριστικά των πιο σημαντικών εργαλείων του Ιστού 2.0.

6.2. Κονεκτιβισμός (Connectivism)

Ο George Siemens, ο οποίος είναι συγγραφέας, θεωρητικός και ερευνητής σε ζητήματα εκπαίδευσης, μάθησης, δικτύωσης, ψηφιακών τεχνολογιών, εισήγαγε την έννοια «κονεκτιβισμός». Κατά τον Siemens (2004) η μάθηση είναι μια διαδικασία που γίνεται δίχως

να είναι στον έλεγχο των ατόμων. Υπάρχει έξω από το άτομο (σε μια βάση δεδομένων), φτιάχνεται με τη μεταξύ τους διασύνδεση κάποιων ομάδων πληροφοριών και τελικά αυτές οι συνδέσεις είναι που μας κάνουν να μαθαίνουμε σημαντικότερα πράγματα από εκείνα που γνωρίζουμε ήδη.

Προκειμένου να τεθεί ένα καινούριο πλαίσιο κατανόησης των σύγχρονων τρόπων μάθησης στη νέα ψηφιακή εποχή του αιώνα μας, οι Siemens και Downes το 2007 ανέπτυξαν τη θεωρία του κονεκτιβισμού. Κεντρική ιδέα της θεωρίας είναι ότι η γνώση είναι μοιρασμένη (κατανεμημένη) σε δίκτυα συνδέσεων και η μάθηση στηρίζεται στη δυνατότητα κατασκευής και διάσχισης αυτών των δικτύων (Siemens, 2010).

Ο μαθητής μέσα σε αυτή τη τεράστια ποικιλία πηγών διαδικτυακής γνώσης, πλοηγείται και προκειμένου να εκπληρώσει τους προσωπικούς εκπαιδευτικούς του στόχους, διαλέγει τα εργαλεία, το χρόνο, τον τρόπο και το περιεχόμενο.

Ο δάσκαλος παίζει πλέον επικουρικό ρόλο, αν όχι και να απουσιάζει τελείως, και η γνώση δεν είναι εισήγηση του δασκάλου. Έτσι ο μαθητής οικοδομεί το δικό του δίκτυο μάθησης, το οποίο θα αποτελείται από διάσπαρτες πηγές, αλληλεπιδρώντας με διαφορετικούς ανθρώπους και με διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα.

Με τον τρόπο αυτό δίνεται άλλη διάσταση στους ρόλους των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευομένων. Οι εκπαιδευτικοί στοχεύουν στο να διευκολύνουν τη διαδικασία της μάθησης εισάγοντας διάφορα εκπαιδευτικά εργαλεία στην όλη εκπαιδευτική διαδικασία, ενθαρρύνουν και βοηθούν τους εκπαιδευόμενους προκειμένου να αξιοποιήσουν τους σύγχρονους τρόπους μάθησης και γενικά δρουν ως υποστηρικτές. Οι εκπαιδευόμενοι μέσω της επικοινωνίας τους μεταξύ τους, μέσω της επικοινωνίας με ειδικούς, με εκπαιδευτικούς, με γονείς και με διάφορους άλλους μπορούν και καθορίζουν μόνοι τους τη μάθησή τους. (Dawley, 2007).

Κατά τον Siemens (2006) το άτομο πρέπει να ανανεώνει συνέχεια τις γνώσεις του κάτι που δεν ισχύει με τις παραδοσιακές θεωρίες μάθησης, οι οποίες στην εποχή τους δεν είχαν επιρροή από την τεχνολογία και κατά συνέπεια δεν παρείχαν κάποιο υπόβαθρο για τη μάθηση με τη χρήση της τεχνολογίας.

Οι αρχές από τις οποίες διέπεται ο κονεκτιβισμός είναι εννέα (9):

- Η μάθηση και η γνώση προϋποθέτει ποικιλία απόψεων. Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να κάνει τη προσωπική του πορεία μάθησης.
- Η μάθηση είναι μια μέθοδος κατασκευής πηγών πληροφορίας ή δικτύων εξειδικευμένων κόμβων.

- Η γνώση μένει πάντα στα δίκτυα. Αυτά τα δίκτυα μάθησης είναι δομές που κατασκευάζουμε ώστε να βρισκόμαστε συνεχώς σε διαδικασία μάθησης, να παίρνουμε καινούριες εμπειρίες και γνώσεις και να είμαστε συνεχώς ενημερωμένοι. Υπάρχουν εσωτερικά, νευρωνικά δίκτυα στα οποία η γνώση είναι μοιρασμένη στον εγκέφαλο του ανθρώπου ή εξωτερικά δίκτυα τα οποία κατασκευάζουμε μαθαίνοντας και βάζοντας μέσα τον κόσμο που υπάρχει δίπλα μας (Siemens, 2006). Η συνέχεια ενός εσωτερικού νευρωνικού δικτύου του ανθρώπου είναι ένα εξωτερικό δίκτυο.
- Η μάθηση μπορεί να διευκολυνθεί και να ενεργοποιηθεί από την τεχνολογία ακόμη και όταν η γνώση υπάρχει και σε μη ανθρώπινες συσκευές. Αυτή μπορεί να υπάρχει σε ιστοχώρους, σε βιβλία, σε περιοδικά, σε βιβλιοθήκες και σε κάθε άλλη πηγή πληροφοριών.
- Περισσότερο σημαντικό και περισσότερο κρίσιμο είναι η ικανότητα να μαθαίνουμε καινούρια πράγματα από αυτά που τώρα είναι γνωστά.
- Το να γνωρίζουμε και να μαθαίνουμε είναι διαδικασίες συνεχώς εξελισσόμενες.
- Κρίσιμη παράμετρος για την επίτευξη της μάθησης είναι η διορατικότητα κάποιου να βλέπει τις συνδέσεις και η ικανότητά του να αντιλαμβάνεται τα πρότυπα καθώς και τα νοήματα στις αντιλήψεις και στις ιδέες.
- Κύριος στόχος της μαθησιακής δραστηριότητας του κονεκτιβισμού είναι η σύγχρονη ή επίκαιρη και η στοχευόμενη ακριβής γνώση.
- Ως γνωστόν στη διαδικασία της μάθησης εντάσσεται και η λήψη απόφασης. Επειδή όμως η πραγματικότητα συνεχώς αλλάζει σίγουρα επηρεάζει και την επιλογή κάποιου στο τι να κάνει τις πολλές πληροφορίες που παίρνει. Άρα ενώ στο παρόν μπορεί μια απάντηση να είναι σωστή, στο μέλλον αυτή η απάντηση λόγω ραγδαίων αλλαγών μπορεί να είναι λάθος.

Η επιρροή του κονεκτιβισμού στον τρόπο μάθησης και στις web 2.0 τεχνολογίες της εκπαίδευσης είναι μεγάλη και μας οδηγεί να καταλάβουμε πως θα μετατραπούν τα συστήματα εκπαίδευσης, η διδασκαλία και οι σχολικές τάξεις στο προσεχές μέλλον.

Προκειμένου να καταλάβουμε καλύτερα τους μαθητές, θα πρέπει να καταλάβουμε ότι οι σχολικές τάξεις έχουν αλλάξει με την αύξηση των web 2.0 εργαλείων, άρα οι υποστηρικτικές θεωρίες μάθησης θα πρέπει να εξεταστούν ξανά.

Η θεωρία του κονεκτιβισμού η οποία αναφέρεται και ασχολείται με τις κυρίαρχες τάσεις της μάθησης, όπως χρήση της τεχνολογίας και των δικτύων καθώς και τη μείωση του κύκλου ζωής της γνώσης, πρέπει να ερευνηθεί και να μελετηθεί για να δούμε αν μπορεί να

χρησιμοποιηθεί στη διδασκαλία και στη μάθηση στην εποχή μας όπου η online εκπαίδευση αυξάνεται με ραγδαίους ρυθμούς. Μπορούμε να πούμε ότι ο κονεκτιβισμός έχει παίξει πάρα πολύ σημαντικό ρόλο στον εξοπλισμό των εκπαιδευτικών με διάφορα εργαλεία ψηφιακής μάθησης, τα οποία έχουν μεταβάλλει τις αίθουσες (τάξεις) τόσο από την πλευρά της διδασκαλίας όσο και από την πλευρά της μάθησης.

Από τα παραπάνω βλέπουμε ότι ο κονεκτιβισμός δίνει νέα οπτική ως προς τη μάθηση. Όμως έχει δεχτεί κάποιες κριτικές και μάλιστα έντονες. Σύμφωνα με τη Bell (2010), ο κονεκτιβισμός, στο τωρινό σύστημα εκπαίδευσης και μάθησης, δεν μπορεί μόνος σαν θεωρία του να δώσει την απαιτούμενη ενίσχυση για την επίτευξη της μάθησης. Υφίσταται ως τάση που δίνει έμπνευση στους εκπαιδευτικούς και στους μαθητές ώστε να αλλάξουν την πρακτική της μάθησης τους, όμως δεν πρέπει να τη δούμε ως μία θεωρία δίχως τις απαιτούμενες μελέτες που θα ενισχύουν την ανάπτυξη μαζί με το πλαίσιο και άλλων θεωριών.

Συγκρίνοντας τρεις θεωρίες μάθησης (Συμπεριφορισμό, Οικοδομισμό, Κονεκτιβισμό) προκύπτουν τα παρακάτω:

Χαρακτηριστικά (Βασικές αρχές)

Συμπεριφορισμός Behaviorism	Οικοδομισμός Constructivism	Κονεκτιβισμός Connectivism
Με την αλληλεπίδραση με το εξωτερικό περιβάλλον και πιο συγκεκριμένα με τα ερεθίσματα του εξωτερικού περιβάλλοντος, το άτομο διαμορφώνει τη συμπεριφορά του.	Η δόμηση της γνώσης είναι μια λειτουργία που βασίζεται στις προϋπάρχουσες εμπειρίες των παιδιών.	Μέσα από τη διασύνδεση πηγών και κόμβων προκύπτει η μάθηση.
Η άμεση ενίσχυση (είτε θετική είτε αρνητική) μιας συμπεριφοράς είναι ένας σημαντικός μηχανισμός μάθησης.	Τα άτομα (άνθρωποι) διαμέσου της μεταξύ τους αλληλεπίδρασης των ιδεών τους και των εμπειριών τους δημιουργούν τη γνώση.	Η γνώση και η μάθηση βασίζεται σε πολλές και ποικίλες απόψεις.
Η τροποποίηση (αλλαγή) της συμπεριφοράς θεωρείται μάθηση.	Η μάθηση είναι μια ενεργή ατομική διαδικασία.	Η μάθηση είναι απρόσωπη. Η επίκαιρη γνώση είναι ο στόχος της μαθησιακής διαδικασίας.

Ρόλος του εκπαιδευτικού

Συμπεριφορισμός Behaviorism	Οικοδομισμός Constructivism	Κονεκτιβισμός Connectivism
Ο εκπαιδευτικός είναι η αυθεντία και βρίσκεται στο επίκεντρο της μάθησης. Η μετάδοση της γνώσης, η ενίσχυση της επιθυμητής συμπεριφοράς, η τιμωρία της ανεπιθύμητης συμπεριφοράς είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού.	Η βοήθεια που δίνει στο μαθητή για να ανακαλύψει μόνος του τη μάθηση είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού (Υποστηρικτικός ρόλος) Ο εκπαιδευτικός διευκολύνει τη μαθητική διαδικασία.	Η βοήθεια που δίνει στο μαθητή να φτιάξει και να αξιοποιήσει το δικό του δίκτυο μάθησης είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού (Βοηθητικός ρόλος) Ενσωματώνοντας νέα εργαλεία στην εκπαιδευτική διαδικασία, διευκολύνει τη μάθηση.

Ρόλος του μαθητή (εκπαιδευόμενου)

Συμπεριφορισμός Behaviorism	Οικοδομισμός Constructivism	Κονεκτιβισμός Connectivism
Δεν έχει συμμετοχή στη μάθηση, δεχόμενος παθητικά από τον εκπαιδευτικό τις πληροφορίες, αδυνατώντας έτσι να συμμετάσχει στην εκπαιδευτική διαδικασία.	Έχει ενεργή συμμετοχή στη μάθηση, χτίζοντας μόνος του τη γνώση που θα μάθει.	Βρίσκεται στο κέντρο της μάθησης, κατασκευάζοντας ένα δικό του περιβάλλον μάθησης.

Ρόλος του περιβάλλοντος

Συμπεριφορισμός Behaviorism	Οικοδομισμός Constructivism	Κονεκτιβισμός Connectivism
Ο εκπαιδευτικός δημιουργεί το εκπαιδευτικό περιβάλλον χωρίς ο μαθητής να συμμετέχει σε αυτό..	Το εκπαιδευτικό περιβάλλον φτιάχνεται έτσι ώστε να δίνει ποικιλία εμπειριών στους μαθητές και είναι από τους βασικότερους παράγοντες στην εκπαιδευτική διαδικασία.	Χρησιμοποιώντας τις διάφορες πηγές που τους δίνει το περιβάλλον οι μαθητές χτίζουν τη γνώση και επιτυγχάνουν τη μάθηση.

6.3. Βασικά χαρακτηριστικά του Ιστού 2.0

Με τον Ιστό 1.0 εννοούμε τη διάθεση της ψηφιακής πληροφορίας με το πρωτόκολλο HTTP. Με τον Ιστό 2.0 (Βικιπαίδεια, Wikipedia) δίνεται έμφαση στην συμμετοχή η οποία δίνει ώθηση στην επικοινωνία και στο μοίρασμα της πληροφορίας μέσω των κοινωνικών δικτύων. Δηλαδή πιο αναλυτικά γίνεται λόγος για:

Διαμοιρασμός και Συνεργασία: επικρατεί και εφαρμόζεται η συμμετοχή η οποία περιέχει το μοίρασμα των δημιουργιών από ομάδες και άτομα. Επικρατεί η άποψη ότι όταν δουλεύουμε μόνοι μας δεν είμαστε τόσο παραγωγικοί σε σχέση με το αν εργαζόμαστε σε συνεργασία και μοιραζόμαστε τις σκέψεις μας σε ομάδες ή κοινότητες.

Ανοικτότητα (Openness): είναι βασικό χαρακτηριστικό του Ιστού 2.0 γιατί οι χρήστες φτιάχνουν και παρουσιάζουν σε ένα ευρύτερο κοινό μικροπεριεχόμενο δίνοντάς τους την ευκαιρία να το σχολιάσουν. Το νόημα είναι ότι όσοι πιο πολλοί χρήστες το χρησιμοποιούν τόσο μεγαλύτερη είναι η δικτύωση και η διάδοση του μικροπεριχομένου.

Μάθηση κατ' απαίτηση (learning on demand): οι διάφοροι χρήστες μαθαίνουν με τον τρόπο που τους αρέσει, τη στιγμή που αυτοί θέλουν για πράγματα που τους ενδιαφέρουν μέσω της συμμετοχής. Πρόκειται δηλαδή για προσωπικά ή εξατομικευμένα περιβάλλοντα μάθησης (Personal/Personalized Learning Environments -PLEs) (Wikipedia).

Επικοινωνία και Αλληλεπίδραση: οι χρήστες μέσω του Ιστού 2.0 έχουν τεράστιες ευκαιρίες για αλληλεπίδραση και επικοινωνία όπως επίσης και στην έκφραση τους μέσω βίντεο εικόνων και ήχου και όχι μόνο μέσω κειμένων.

Μέσω του Ιστού 2.0 προκύπτει ότι οι μαθητές θα πρέπει να αποκτήσουν την ικανότητα να χειρίζονται και να αξιοποιούν τα διαθέσιμα εργαλεία του ιστού ρυθμίζοντας μόνοι τους τη μάθησή τους. Μέσα από αυτό το πρίσμα του κονεκτιβισμού προκύπτουν κάποιες εκπαιδευτικές καινοτομίες όπως: α) Μικροπεριεχόμενο (κάποια μικρά περιεχόμενα από μαθητές όπως π.χ. σχόλια, ανακοινώσεις και μηνύματα σε blog), β) Πρόγραμμα σπουδών, που μπορεί να είναι μια μίξη τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης και να είναι διαθέσιμο για διαβούλευση και αλλαγές, γ) Επικοινωνία, να δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να επικοινωνούν ανοικτά και με πολλά μέσα, δ) Διαδικασίες μάθησης, οι οποίες να είναι εγγύτερα στις προτιμήσεις των μαθητών με προοπτική τη δια βίου μάθηση, ε) Πόροι, το υλικό από το οποίο θα μαθαίνουν οι μαθητές να είναι εύκολα προσβάσιμο και διαθέσιμο, στ) Υποστήριξη, η οποία θα δίνεται στους μαθητές από ένα δίκτυο ειδικών, συμμαθητών, εκπαιδευτικών και γενικά κάποιων κοινοτήτων, ζ) Μαθησιακές δραστηριότητες – εργασίες, οι οποίες είναι ατομικές, ανοικτές για τους υπόλοιπους και μπορούν όλοι να συμμετέχουν.

6.4. Κοινωνικά Δίκτυα

Οι διάφορες εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης είναι τα εργαλεία για την επικοινωνία και τη δικτύωση των ανθρώπων μεταξύ τους. Είναι υπηρεσίες διαδικτυακές (Social Networking Services, SNS) (Βικιπαίδεια, Wikipedia) και στους χρήστες τους επιτρέπουν: α) Προφίλ, να φτιάχνουν ένα προφίλ σε αυτή την εφαρμογή όπου υπάρχουν προσωπικές πληροφορίες, ενδιαφέροντα, φωτογραφία, κλπ, β) Λίστα φίλων, δημιουργία μιας λίστας με άλλους χρήστες με τους οποίους έχουν συνήθως κοινά ενδιαφέροντα και μοιράζονται πληροφορίες, γ) Πρόσβαση στις λίστες φίλων, να μπορούν να επισκέπτονται τη λίστα των φίλων και να βλέπουν τις πληροφορίες και τις δραστηριότητες.

Το 1997 δημιουργήθηκε το πρώτο δίκτυο SNS το οποίο ήταν το SixDegrees.com (Wikipedia), στο οποίο είχαν τη δυνατότητα να φτιάξουν προφίλ, λίστες φίλων και από τις αρχές του 1998 να επισκέπτονται και να πλοηγούνται στις λίστες φίλων.

Στις μέρες μας η εφαρμογή κοινωνικής δικτύωσης που σαρώνει είναι το Facebook (<https://www.facebook.com/>). Το ξεκίνημα του χρονολογείται το 2004 και ήταν μόνο για τους φοιτητές του Πανεπιστημίου του Harvard. Για να έχει πρόσβαση ο χρήστης θα έπρεπε να έχει διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email address) με τη μορφή harvard.edu και για το λόγο αυτό δόθηκε η εντύπωση μιας ομάδας προνομιακής και κλειστής.

Πλέον στο διαδίκτυο υπάρχει πληθώρα εργαλείων που δίνει τη δυνατότητα στον καθένα να φτιάξει τη δική του υπηρεσία κοινωνικού δικτύου, όπως: SocialGo:<http://www.socialgo.com>, Groups: <http://grou.ps> , Ning: <http://ning.com>

Ο στόχος των δικτύων να μπορούν να υποστηρίξουν την κατασκευή και την επέκταση των ήδη υπαρχόντων δικτύων φίλων. Όμως απότερος σκοπός είναι και η βοήθεια που δίνουν στους χρήστες στο να βρουν νέους άγνωστους φίλους με τους οποίους μοιράζονται ενδιαφέροντα, χόμπι, κ.α. Τα δίκτυα κοινωνικής δικτύωσης έχουν τη δυνατότητα να έχουν ξεχωριστούς κανόνες ως προς τη δημιουργία σχέσεων ανάμεσα στους χρήστες. Χαρακτηριστικά υπάρχουν δύο τύποι: α) Σύνδεσμοι διπλής κατεύθυνσης (φίλος, friend), στους οποίους πρέπει να υπάρχει αμοιβαία συναίνεση για τη δημιουργία σχέσης, β) Σύνδεσμοι μονής κατεύθυνσης, (ακόλουθος follower, fan), στους οποίους ό ένας ακολουθεί τον άλλο χωρίς το αντίστροφο.

Όλες αυτές οι δυνατότητες που δίνουν οι εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης ήταν για τον τομέα της εκπαίδευσης άκρως ενδιαφέρουσες. Έτσι μπορούν να γίνουν δραστηριότητες και ενέργειες όπως: α) κατασκευή σελίδας σχολείου, β) παρουσίαση εργασιών, γ) συζήτηση

προβλημάτων, δ) ερωτήσεις, ε) κατασκευή σελίδας με δημιουργίες μαθητών, στ) συνεργατικές ομάδες

Εκτός από τα παραπάνω με τη χρήση των δικτύων αυτών υπάρχουν και κάποια κέρδη που πιθανόν να προκύψουν όπως: α) καινούριες μορφές επικοινωνίας και συνεργασίας, β) υποστήριξη της συμμετοχής σε ομάδα, γ) προετοιμασία για τη δια βίου μάθηση, δ) καλλιέργεια τεχνολογικού αλφαριθμητισμού, ε) σύνδεση του προσωπικού περιβάλλοντος με το σχολικό περιβάλλον

Καταλήγοντας για τα δίκτυα, μπορούμε να πούμε ότι έρευνες για τον ρόλο τους στην εκπαίδευση και γενικά στην εκπαιδευτική διαδικασία (Madge et al., 2009, Selwyn, 2009), αναφέρουν ως σημαντικό και κύριο πλεονέκτημα, ότι τα δίκτυα υποστηρίζουν τις φιλίες που ήδη υπάρχουν και τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις που αναπτύχθηκαν από το παρελθόν. Επιπρόσθετα οι μαθητές φεύγουν από τους υπάρχοντες ρόλους και κανόνες του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος. Μέσα από όλα αυτά συμπεραίνουμε ότι είναι σημαντική η συμβολή των εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης στην όλη εκπαιδευτική διαδικασία.

6.5. Wiki

Είναι μια δυνατότητα του διαδικτύου με την οποία οι χρήστες μπορούν να διαμορφώσουν και να αναπτύξουν ένα ψηφιακό προϊόν, όπως κείμενο ή ιστοσελίδα, ομαδικά και συνεργατικά, δίχως να κάνουν εγγραφή στην υπηρεσία (Βικιπαίδεια, Wikipedia). Στόχος του είναι η διευκόλυνση και η ομαδική συνεργασία για την επίτευξη ενός έργου. Με αυτόν τον τρόπο όλοι συμμετέχουν και ο καθένας βάζει την προσωπική του πινελιά.

Το 1994 κατασκευάστηκε το πρώτο wiki και μπήκε στον ιστό στις 25 Μαρτίου 1995 από τον Ward Cunningham (Wikipedia). Η υπηρεσία wiki μπορεί να περιέχει: α) συνεργατική συγγραφή κειμένων, β) συνεργασία στη συλλογή υλικού γ) ομαδικά έργα εκπαιδευτικών, δ) ομαδικά έργα μαθητών, ε) συζήτηση, ανταλλαγή απόψεων

Είναι εύκολο να κατασκευάσουμε το δικό μας wiki στην υπηρεσία <http://www.wikispaces.com>. Ακόμη αν θέλουμε να κάνουμε σύγκριση των διαφόρων wiki μπορούμε να το κάνουμε στην υπηρεσία <http://www.wikimatrix.org>.

Με τη χρήση τους στην εκπαιδευτική διαδικασία υπάρχουν οφέλη όπως: α) δημιουργικότητα, ως προς την συνεργατική παραγωγή του έργου και την επεξεργασία των διαφόρων πληροφοριών, β) δέσμευση, γιατί το έργο είναι ομαδικό και η ατομική τους προσφορά οδηγεί στο αίσθημα της ιδιοκτησίας του έργου, γ) συγγραφή, γιατί μπορούν να βρεθούν διαφορετικοί τρόποι έκφρασης για το ίδιο κείμενο.

Έχουν γίνει διάφορες έρευνες γύρω από τα wiki. Μία έρευνα που δείχνει μια κάπως προβληματική κατάσταση είναι των (Hemmi et al., 2009) που δείχνει ότι οι μαθητές βρίσκουν το wiki μοναχικό και λιγότερο αλληλεπιδραστικό από τα διάφορα forum, άλλη έρευνα (Neumann & Hood, 2009) δείχνει ότι η χρήση wiki στην εκπαιδευτική διαδικασία δείχνει μείωση του άγχους των μαθητών, αύξηση της αυτοπεποίθησης στη χρήση της τεχνολογίας και στη συγγραφή κειμένων. Σύμφωνα με τους (Raitman, Ngo, Augar & Zhou, 2005), οι μαθητές αισθάνονται περισσότερο ασφαλής χρησιμοποιώντας wiki.

6.6. Ιστολόγια (Blogs)

Τα ιστολόγια περιέχουν πολλές και διαφορετικές καταχωρήσεις. Τις περισσότερες φορές οι καταχωρήσεις αυτές μπορεί να είναι άρθρα, κείμενα, βίντεο, φωτογραφίες. Μπορεί να είναι ενός μόνο συγγραφέα ή και περισσότερων. Τις καταχωρήσεις αυτές τις βρίσκουμε τοποθετημένες κατά σειρά χρονολογίας, δηλαδή οι παλαιότερες καταχωρήσεις μένουν στο τέλος ενώ οι πιο πρόσφατες μπαίνουν πρώτες (Βικιπαίδεια, Wikipedia, YouTube).

Κύριο γνώρισμα των ιστολογίων είναι πως οι καταχωρήσεις είναι δυνατόν να σχολιαστούν από όσους επισκέπτες το επιθυμούν. Αυτό γίνεται με την αποστολή μηνυμάτων και έτσι προκύπτει και διατηρείται μία κουβέντα – συζήτηση μεταξύ των επισκεπτών και τον κατασκευαστή – συγγραφέα του ιστολογίου η ακόμη και μεταξύ των επισκεπτών.

Πρωτοεμφανίστηκαν στις ΗΠΑ το 1977 και είναι μια ανεπτυγμένη μορφή των προσωπικών ιστοσελίδων.

Στα ιστολόγια μπορούμε να διακρίνουμε και κάποιες άλλες έννοιες όπως:

- blogger, ο οποίος είναι ο κατασκευαστής ή ο συγγραφέας ενός ιστολογίου (blog)
- blogging, πρόκειται για τη μέθοδο πρακτική διατήρησης του ιστολογίου (blog)
- blogosphere (μπλογκόσφαιρα) (Wikipedia), αποτελεί το άθροισμα όλων των υπηρεσιών του blogging μαζί με τα ενεργά blog, μέσα από τα οποία ο οποιοσδήποτε μπορεί να μιλήσει. Πρόκειται για κοινωνική αλληλεπίδραση γιατί πρόκειται για έναν διάλογο διασυνδεδεμένο.

Κύρια γνωρίσματα των ιστολογίων είναι ο τίτλος, το κύριο μέρος των μηνυμάτων (posts), η πλάγια γραμμή εργαλείων, ο σχολιασμός.

Αν θέλουμε να βρούμε κάποια εργαλεία για την κατασκευή και την υποστήριξη ιστολογίων υπάρχουν τα παρακάτω:

<http://www.blogger.com> , <http://www.wordpress.com>, <http://www.typepad.com>

Επίσης αν θέλουμε να κατασκευάσουμε εκπαιδευτικά ιστολόγια υπάρχουν τα παρακάτω:

<http://edublogs.org/>, <http://blogs.sch.gr/>, <http://edublogawards.com/>

Συγκρίνοντας τα ιστολόγια με τα wiki βλέπουμε να υπάρχουν διαφορές αλλά και ομοιότητες. Ενώ στα wiki με τη συμμετοχή των χρηστών διαμορφώνεται ένα προϊόν στα ιστολόγια η συζήτηση μεταξύ των χρηστών γίνεται για ένα ζήτημα που έχει θέσει ο συγγραφέας.

Ιστολόγια μπορούν να χρησιμοποιήσουν τόσο οι εκπαιδευτικοί όσο και οι μαθητές δίνοντας βάση σε διαφορετικά πράγματα.

Από την πλευρά των μαθητών το περισσότερο διαδεδομένο είναι η χρήση του ιστολογίου σαν ημερολόγιο μάθησης, όπου οι μαθητές συζητούν και καταθέτουν την άποψή τους για το τι έμαθαν, πόσο καλά το έμαθαν, πως το έμαθαν, ποια πράγματα δεν κατάλαβαν, πώς να διορθώσουν τυχόν λάθη, κλπ. Ακόμη ιστολόγια μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι μαθητές και σαν επικοινωνία με άλλους μαθητές από διαφορετικά σχολεία, παρουσίαση των εργασιών που αρίστευσαν, σχολική καθημερινότητα, σχολική εφημερίδα κλπ.

Από την μεριά των εκπαιδευτικών το ιστολόγιο μπορεί να δίνει βάση σε επικοινωνία με γονείς, σε οδηγίες για μαθήματα και εργασίες, ανάθεση εργασιών, κλπ.

Ανατρέχοντας σε έρευνες σχετικά με την εισαγωγή των ιστολογίων στα εκπαιδευτικά δρώμενα, ο Farmer (2006) εστιάζει σε κάποιους παράγοντες που δεν πρέπει να αγνοηθούν όπως, ότι για να έχουν οι μαθητές τα μέγιστα κίνητρα πρέπει το ιστολόγιο να είναι κομμάτι των εργασιών για το εκάστοτε μάθημα, οι μαθητές θα πρέπει να έχουν την ελευθερία διαλόγου και έκφρασης.

6.7. Μικροιστολόγιο (Twitter)

Το Twitter (<http://www.twitter.com>) δίνει τη δυνατότητα να στέλνουμε σύντομα μηνύματα, έως 140 χαρακτήρες, οπότε θεωρείται εφαρμογή κοινωνικής δικτύωσης με τη μορφή μικροιστολογίου. Αυτοί που θέλουν να ακολουθούν, μέσω της υπηρεσίας βέβαια, τον αποστολέα μπορούν και να βλέπουν τα μηνύματα αυτά. Η διαδικασία αυτή ονομάζεται tweeting (Βικιπαίδεια, Wikipedia, About Tech). Παρουσιάζει μεγάλη ομοιότητα με την επικοινωνία μέσω απλών μηνυμάτων SMS μόνο που στο tweeting τα μηνύματα πηγαίνουν σε πολλούς παραλήπτες και όχι μόνο σε έναν.

Στα μικροιστολόγια βρίσκουμε έννοιες όπως:

- Tweet, το κείμενο που μπαίνει στο Twitter
- Twitters, όσοι χρησιμοποιούν το Twitter
- Followers είναι όσοι μας ακολουθούν (διαβάζουν τα μηνύματα που γράφουμε).

- Following όταν ακολουθήσουμε εμείς κάποιον (δηλ. διαβάζουμε στην κεντρική μας σελίδα τα μηνύματα που στέλνουν όσοι ακολουθούμε).

Σε σχέση με την εκπαιδευτική διαδικασία το σημαντικότερο στοιχείο μοιάζει να είναι τι είδος πληροφορία – μήνυμα μπορεί να σταλεί με 140 χαρακτήρες. Ενδεικτικά μπορεί να αποσταλούν ενημερώσεις προς γονείς, νέα για εκδηλώσεις κλπ.

6.8. Mooc

Όλοι όσοι εμπλέκονται στην εκπαιδευτική διαδικασία αισθάνονται περισσότερο άνετα σε νέες τάσεις που την επηρεάζουν. Αυτές οι νέες τάσεις γίνονται ορατές με τη ραγδαία ανάπτυξη των Τεχνολογιών Επικοινωνίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ). Μία τέτοια περίπτωση, η οποία έχει επιρροή στο μαθησιακό περιεχόμενο μέσω διαδικτύου είναι τα MOOC (Massive Open Online Courses) ή Μαζικά Ελεύθερα Διαδικτυακά Μαθήματα, τα οποία είναι η νεότερη εξέλιξη στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Είναι δηλαδή η συνέχεια για τις πλατφόρμες που βοηθούσαν την παραδοσιακή μάθηση, π.χ. Moodle. Η γένεση των MOOC χρονολογείται πριν από περίπου δέκα (10) χρόνια το 2008. Από τότε η ανάπτυξη και εξέλιξή τους διεθνώς είναι ραγδαία, με φυσικό επακόλουθο την αναγνώριση από τα μέσα ενημέρωσης και από τα αξιολογότερα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Guthrie, 2012; The Economist, 2013a).

Ανατρέχοντας στο λεξικό της Οξφόρδης (Oxford Dictionaries, 2013), βλέπουμε ότι τα MOOC ορίζονται σαν προγράμματα σπουδών που προσφέρονται σε πάρα πολλούς ανθρώπους μέσω του διαδικτύου χωρίς χρέωση. Συνδεδεμένος με έναν δικτυακό τόπο και εκφράζοντας την πρόθεση του να συμμετάσχει, ο οποιοσδήποτε μπορεί να παρακολουθήσει ένα MOOC. Αναλύοντας τα αρχικά MOOC παρατηρούμε Massive (μαζικά) γιατί δίνουν τη δυνατότητα για εγγραφή σε αρκετές χιλιάδες ανθρώπους, Open (ελεύθερα) γιατί ο οποιοσδήποτε με σύνδεση στο διαδίκτυο δύναται να εγγραφεί στην ελεύθερη σειρά μαθημάτων, Online (διαδικτυακά) γιατί η αλληλεπίδραση γίνεται διαδικτυακά με ομάδες συζητήσεων και Courses (μαθήματα) γιατί έχουν ημερομηνίες έναρξης και λήξης, έχουν αξιολόγηση εκπαιδευομένων και εξετάσεις (Παπαδάκης & Καλογιαννάκης, 2014). Με λίγα λόγια μπορούμε να πούμε ότι στα MOOC πάντοτε υπάρχει ένας υπεύθυνος εκπαιδευτικός, το υλικό τους είναι κατάλληλα δομημένο, υπάρχει αντιστοιχία με διδασκόμενα μαθήματα, αξιολογούνται συνεχώς και πάντα, έχουν αρχή και τέλος.

Κύριος στόχος των MOOC είναι να δώσουν σε όσο πιο πολλούς γίνεται τη δυνατότητα να έχουν ελεύθερη πρόσβαση στην εκπαίδευση. Τα στοιχεία που κάνουν τα MOOC να ξεχωρίζουν από άλλες διαδικτυακές παραδόσεις είναι: α) η ελεύθερη (ανοικτή) πρόσβαση,

δηλαδή, όλοι έχουν τη δυνατότητα να εγγραφούν σε ελεύθερα μαθήματα, β) η επεκτασιμότητα, δηλαδή, υποστηρίζεται ένας πολύ μεγάλος αριθμός εκπαιδευομένων από τα μαθήματα, γ) οι υποψήφιοι εκπαιδευόμενοι δεν υπόκεινται σε κανένα κριτήριο εγγραφής, δ) δεν υφίσταται κανένα κόστος για τους υποψήφιους εκπαιδευόμενους.

Οι εκπαιδευόμενοι μαθαίνουν ότι θέλουν αυτοί να μάθουν παίρνοντας την ύλη ή τους δίνεται η δυνατότητα να συνδεθούν σε διάφορους διαθέσιμους χώρους. Μέσω των MOOC οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να συζητούν με άλλους εκπαιδευόμενους, να αλληλοβοηθούνται.

Συνοψίζοντας για τα MOOC μπορούμε να πούμε ότι ο σχεδιασμός τους είναι να δώσουν δωρεάν πρόσβαση σε μαθήματα και σε τεχνολογίες αιχμής, έτσι ώστε στο άμεσο ορατό μέλλον να πέσει το κόστος της πανεπιστημιακού επιπέδου εκπαίδευσης και στο απώτερο μέλλον την αλλαγή και την αναδιοργάνωση της υπάρχουσας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Yuan & Powell, 2013).

Υπάρχουν δύο οπτικές γωνίες γύρω από τα MOOC οι αισιόδοξοι και οι απαισιόδοξοι.

Σύμφωνα με τον Hanley (2013), από την αισιόδοξη σκοπιά, τα MOOC θα είναι η αφορμή για μία οικονομική μάθηση, για την άνθηση νέων παιδαγωγικών μεθόδων και για την στήριξη μιας κοινής δημιουργίας γνώσης και μιας κοινότητας μάθησης σε παγκόσμιο επίπεδο.

Αντίθετα η απαισιόδοξη σκοπιά προβλέπει ότι τα MOOC θα μπου στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και θα καταστρέψει τα ιδρύματα, θα υποβαθμίσει τη μάθηση κάνοντάς την μια απλή μαθησιακή εμπειρία άμεση αλλά χωρίς περιεχόμενο. Με λίγα και απλά λόγια προβλέπεται ο παροπλισμός των τριτοβάθμιων ιδρυμάτων (Παπαδάκης & Καλογιαννάκης, 2014).

Αν δούμε από ουδέτερη σκοπιά τα πράγματα θα δούμε ότι τα MOOC είναι μια εξαιρετικά καινούρια πραγματικότητα για να μπορέσουν να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα σχετικά με τους όποιους κινδύνους, το κόστος και γενικά με την αξία τους. Άρα δεν γνωρίζουμε τα πιθανά μαθησιακά αποτελέσματα, την ποιότητα των προσφερομένων μαθημάτων καθώς και τις πιθανές απειλές και τα πιθανά κέρδη (Yuan & Powell, 2013).

6.9. Μειονεκτήματα και οφέλη της διαδικτυακής μάθησης

Η διαδικτυακή μάθηση ως ένας τρόπος απόκτησης γνώσης έχει στοιχεία που την κάνουν ελκυστική, αλλά και ορισμένα εμπόδια που την κάνουν δύσκολα εφαρμόσιμη.

Κατά την Muir (2001) υπάρχουν τα παρακάτω πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα.

Πλεονεκτήματα:

- Η μάθηση μπορεί να γίνει όπου θέλουμε, όταν θέλουμε και με οποιοδήποτε ρυθμό θέλουμε
- Υπάρχει συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου
- Ο διάλογος μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων μερών είναι υψηλής ποιότητας γιατί δεν υπάρχει περιθώριο χρόνου, ούτε η παραδοσιακή τάξη
- Οι εκπαιδευτικοί εφαρμόζουν ατομικό στυλ μάθησης για κάθε εκπαιδευόμενο και μπορούν να χρησιμοποιούν δημιουργικές μεθόδους διδασκαλίας.
- Υπάρχει μεγάλη ποικιλία από πηγές

Μειονεκτήματα:

- Όλοι οι εκπαιδευόμενοι δεν έχουν υπολογιστές τελευταίας τεχνολογίας και επίσης δεν έχουν όλοι οι εκπαιδευόμενοι την ίδια ικανότητα στη χρήση υπολογιστή
- Ορισμένα μαθήματα δεν γίνεται να γίνουν διαδικτυακά (τέχνη, μουσική)
- Δεν υπάρχει η άμεση επαφή μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου για τη σύσφιξη της εμπιστοσύνης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 ΕΡΕΥΝΑ

7.1. Γενικά

Στο κεφάλαιο αυτό (έρευνα) προσπαθούμε να αναδείξουμε το πώς η αξιοποίηση των αρχών του κονεκτιβισμού στη συμβουλευτική σταδιοδρομίας, στο πλαίσιο του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού, μπορούν να παίξουν αποφασιστικό ρόλο στην επιλογή των σπουδών καθώς και στην επιλογή επαγγέλματος (σταδιοδρομίας) με απώτερο στόχο την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη καταπολέμηση της ανεργίας..

Για να μπορέσουμε όμως να προχωρήσουμε την εργασία μας θα πρέπει να δούμε μερικές έννοιες.

Ως εκπαιδευτική έρευνα θα μπορούσαμε να ορίσουμε την συστηματική και ταυτόχρονα επιστημονική προσπάθεια λύσης ενός προβλήματος με σκοπό την εισαγωγή καινούριας γνώσης στο γενικό σύνολο των επιστημονικών γνώσεων (Παπαναστασίου & Παπαναστασίου, 2016).

Οι τύποι της έρευνας ποικίλλουν. Έτσι έχουμε έρευνα ανάλογα με τη φύση του προβλήματος:

α) Διερευνητική έρευνα, η οποία δίνει μεγαλύτερη έμφαση στο να περιγράφει τις παραμέτρους του προβλήματος και γίνονται για διερευνητικούς σκοπούς,

β) Περιγραφική έρευνα, η οποία δίνει απαντήσεις σε συγκεκριμένα ερωτήματα. Κατά τον τύπο αυτόν η έρευνα δεν μπαίνει στις αιτίες που προκάλεσαν αυτή την κατάσταση, αλλά δίνει έμφαση στη συλλογή στην ανάλυση και στην παρουσίαση των δεδομένων. Κατά την περιγραφική έρευνα τα διάφορα στοιχεία μαζεύονται με ερωτηματολόγια που δίνονται, με τηλεφωνικές συνεντεύξεις και στο τέλος τα αποτελέσματα παρουσιάζονται περιγραφικά,

γ) Επεξηγηματική έρευνα, στην οποία γίνεται έρευνα γύρω από το αίτιο και το αποτέλεσμα. Αυτός ο τύπος έρευνας δίνει έμφαση στο να μπορούν να κατανοηθούν σημαντικά φαινόμενα.

Ανάλογα με την προέλευση των στοιχείων που θα χρησιμοποιήσουμε οι έρευνες μπορεί να ταξινομηθούν σε:

- Δευτερογενής έρευνα
- Πρωτογενής έρευνα

Η δευτερογενής έρευνα είναι αυτή που χρησιμοποιεί στοιχεία από άλλες προηγούμενες έρευνες. Αυτές οι δευτερογενείς πηγές μας παρέχουν ενημέρωση και πληροφορίες που έδωσαν άλλοι, οι οποίοι δεν παρατήρησαν οι ίδιοι τα γεγονότα στα οποία αναφέρεται η

έρευνα. Τις δευτερογενείς πηγές μπορούμε να τις χρησιμοποιούμε εκεί όπου αυτές θεωρούνται απαραίτητες για να συμπληρώσουν τα οποιαδήποτε κενά μπορεί να αφήσει η πρωτογενής έρευνα. Αυτές οι δευτερογενείς πηγές ερευνώνται για την εγκυρότητα τους και αφού αυτή πιστοποιηθεί τότε μπορούν και να χρησιμοποιηθούν. Παραδείγματα δευτερογενών πηγών είναι ένα άρθρο σε μία εφημερίδα ή ένα επιστημονικό περιοδικό.

Η πρωτογενής έρευνα είναι αυτή κατά την οποία η συλλογή των στοιχείων γίνεται από τον εκάστοτε ερευνητή. Δηλαδή κατά την έρευνα αυτή οι πηγές μας δίνονται από τους εκάστοτε πρωταγωνιστές. Για να γίνει μία έρευνα είναι πολύ σημαντικό να μπορεί να γίνουν κατανοητές οι πρωτογενείς πηγές. Βέβαια σε μία έρευνα ένας ερευνητής μπορεί να αρχίσει με τη μελέτη δευτερογενών πηγών, ο βασικός του στόχος όμως είναι να βρει τις πρωτογενείς πηγές (Παπαναστασίου & Παπαναστασίου, 2016).

Ας δούμε τώρα πως μπορούμε να κάνουμε διάκριση μιας πρωτογενούς έρευνας ανάλογα με τη φύση των στοιχείων που απαιτούνται. Διακρίνονται σε:

- Ποιοτική έρευνα
- Ποσοτική έρευνα

Στην ποιοτική έρευνα γίνεται μελέτη μιας συγκεκριμένης κατάστασης, μελέτη μιας ατομικής περίπτωσης, μελέτη μιας ομάδας ατόμων. Ένα απλό παράδειγμα ποιοτικής έρευνας θα μπορούσε να είναι η μελέτη στο τι μπορεί να κάνει ένας καθηγητής φυσικής και οι περισσότεροι μαθητές του αριστεύουν σε διαγωνισμούς της φυσικής. Η βασική αρχή της ποιοτικής έρευνας είναι ότι ο κάθε άνθρωπος είναι μοναδικός και αξίζει μελέτης.

Μια ποιοτική έρευνα μπορούμε να την κάνουμε με διάφορες τεχνικές όπως:

- Ομάδες εστίασης
- Υβριδικές (συνδυασμός 2 ή περισσότερων)
- Συνεντεύξεις σε βάθος
- Εθνογραφία (καταγραφή συμπεριφορών σε φυσικό περιβάλλον)
- Online ομάδες εστίασης
- Netnography

Στην ποσοτική έρευνα η μεγαλύτερη σημασία δίνεται στα ερωτηματολόγια. Δηλαδή στο πως χρησιμοποιούνται οι προκαθορισμένες ερωτήσεις και οι επιλογές των απαντήσεων στις ερωτήσεις των ερωτηματολογίων οι οποίες συμπληρώνονται από ένα αρκετά μεγάλο πλήθος ατόμων. Άρα μπορούμε να πούμε ότι οι ποσοτικές έρευνες αποβλέπουν στη συλλογή δεδομένων από ένα μεγάλο αριθμό ανθρώπων με βασική παράμετρο ότι όλοι θα απαντήσουν

στις ίδιες προκαθορισμένες ερωτήσεις και οι απαντήσεις να δίνονται με τον ίδιο δομημένο τρόπο.

Τα είδη των ποσοτικών στοιχείων σε μία ποσοτική έρευνα μπορούν να είναι:

- Ονομαστικά στοιχεία (αυτά μπορούν να ομαδοποιηθούν βάσει κάποιου χαρακτηριστικού ή κάποιας ιδιότητας)
- Διατεταγμένα στοιχεία (από το υπερβολικά σημαντικό στο καθόλου σημαντικό)
- Στοιχεία διαστημάτων (με κάποια λογική σειρά)
- Αριθμητικά στοιχεία (π.χ. νόμισμα, ηλικία)

Οι τρόποι με τους οποίους μπορούμε να επικοινωνήσουμε για να συμπληρώσουμε τα ερωτηματολόγια είναι:

- Προσωπικές συνεντεύξεις
- Ταχυδρομική επιστολή
- Τηλεφωνική επικοινωνία
- Ηλεκτρονική επικοινωνία (internet, fax, email)

Εδώ θα πρέπει να τονίσουμε και ορισμένες διαφορές μεταξύ της ποιοτικής και της ποσοτικής έρευνας. Πιο αναλυτικά, ως προς το είδος της έρευνας η ποιοτική έρευνα είναι επεξηγηματική ενώ η ποσοτική είναι περιγραφική, το είδος των ερωτήσεων στην ποιοτική έρευνα είναι ανοιχτές ερωτήσεις ενώ στην ποσοτική είναι δομημένες ερωτήσεις, ο χρόνος εκτέλεσης στην ποιοτική έρευνα είναι ένα μικρό και σύντομο χρονικό διάστημα ενώ στην ποσοτική είναι ένα αρκετά μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, ως προς την αντιπροσωπευτικότητα η ποιοτική έρευνα έχει μικρά δείγματα ενώ η ποσοτική έχει μεγάλα δείγματα, ως προς το είδος της ανάλυσης η ποιοτική έρευνα είναι υποκειμενική και γίνεται ανάλυση περιεχομένου ενώ στην ποσοτική έρευνα η ανάλυση είναι στατιστική και περιγραφική, οι δεξιότητες του ερευνητή στην ποιοτική έρευνα είναι διαπροσωπικές ενώ στην ποσοτική έρευνα θα πρέπει να μπορεί να κάνει στατιστικές αναλύσεις και γενικά οι στόχοι της ποιοτικής έρευνας είναι ο προσδιορισμός νέων σκέψεων, ιδεών, συναισθημάτων ενώ στην ποσοτική έρευνα είναι η εγκυρότητα και αξιοπιστία των γεγονότων, οι εκτιμήσεις, οι σχέσεις, οι προβλέψεις.

7.2. Σκοπός και ανάγκη της έρευνας

Σε προηγούμενο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας αναλύθηκε δια βίου μάθηση. Με όπλο τη ραγδαία ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών, όλο και περισσότερα εκπαιδευτικά ιδρύματα και οργανισμοί επενδύουν στη διαδικτυακή μάθηση στο γενικότερο πλαίσιο της εκπαίδευσης

ενηλίκων και της δια βίου μάθησης. Επειδή ο κονεκτιβισμός στηρίζεται στη διάχυση της πληροφορίας, άρα προϋποθέτει καλή χρήση των νέων τεχνολογιών, θα θέλαμε να δούμε τις αντιλήψεις των μαθητών, για το αν οι αρχές του κονεκτιβισμού βοηθούν στην καταπολέμηση της ανεργίας, ειδικά στη δύσκολη περίοδο που ζούμε.

Παρατηρώντας την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας βλέπουμε ότι δεν υπάρχουν σχετικές έρευνες που να καταγράφουν τις αντιλήψεις μαθητών για τον κονεκτιβισμό και για τη διαδικτυακή εκπαίδευση σε σχέση με τα οφέλη, τα μειονεκτήματα και τους παράγοντες που καθιστούν επιτυχή μια διαδικτυακή μάθηση.

7.3. Ερευνητικά ερωτήματα και ερευνητικές υποθέσεις

Ο κύριος στόχος της παρούσας εργασίας (έρευνα) είναι να ερευνηθούν τα παρακάτω:

- Αν με την αξιοποίηση των αρχών του κονεκτιβισμού στη συμβουλευτική σταδιοδρομίας στα πλαίσια του ΣΕΠ, οι μαθητές διευκολύνονται στην επιλογή τομέα, ειδικότητας, σπουδών με συνέπεια την καλύτερη προσαρμογή στο επάγγελμα, την εξέλιξή τους σε αυτό, την πιθανότητα εύρεσης νέας θέσης εργασίας, προκειμένου να καταπολεμηθεί η ανεργία

Επειδή όμως ο κονεκτιβισμός είναι άμεσα συνδεδεμένος με τη διαδικτυακή μάθηση γίνεται προσπάθεια διερεύνησης και για:

- Την εμπειρία των συμμετεχόντων μαθητών στη χρήση Η/Υ ανάλογα με (φύλο, τόπο καταγωγής, τόπο διαμονής, μορφωτικό επίπεδο γονέων)
- Τις αντιλήψεις και οι στάσεις των μαθητών απέναντι:
 - α) μειονεκτήματα και οφέλη στη διαδικασία διαδικτυακής μάθησης (διδασκαλία)
 - β) παράγοντες επιτυχίας μιας διαδικτυακής μάθησης (διδασκαλίας)

Έτσι δημιουργήθηκαν τα παρακάτω ερευνητικά ερωτήματα τα οποία είναι το αποτέλεσμα της βιβλιογραφικής ανασκόπησης και των στόχων που έχουν τεθεί προς διερεύνηση. Πιο αναλυτικά:

- Ποια στοιχεία της διαδικτυακής μάθησης θεωρούν ως ωφέλιμα οι μαθητές και πως αυτές οι απόψεις διαφοροποιούνται ανάλογα με (το φύλο, το τόπο καταγωγής, το τόπο διαμονής, μορφωτικό επίπεδο γονέων, το γενικό βαθμό επίδοσης στο γυμνάσιο, το βαθμό επίδοσης στο μάθημα της πληροφορικής, την εμπειρία χρήσης των ΤΠΕ, την δυνατότητα ύπαρξης στο οικογενειακό περιβάλλον διαθέσιμου δικτύου/internet- Η/Υ)

- Ποια στοιχεία της διαδικτυακής μάθησης θεωρούν ως εμπόδια - μειονεκτήματα οι μαθητές και πως αυτές οι απόψεις διαφοροποιούνται ανάλογα με (το φύλο, το τόπο καταγωγής, το τόπο διαμονής, μορφωτικό επίπεδο γονέων, το γενικό βαθμό επίδοσης στο γυμνάσιο, το βαθμό επίδοσης στο μάθημα της πληροφορικής, την εμπειρία χρήσης των ΤΠΕ, την δυνατότητα ύπαρξης στο οικογενειακό περιβάλλον διαθέσιμου δικτύου/internet- H/Y)
- Ποια στοιχεία θεωρούν οι μαθητές ότι αποτελούν τους σημαντικούς παράγοντες για να πετύχει μια διαδικασία διαδικτυακής μάθησης και πως αυτές οι απόψεις διαφοροποιούνται ανάλογα με (το φύλο, το τόπο καταγωγής, το τόπο διαμονής, μορφωτικό επίπεδο γονέων, το γενικό βαθμό επίδοσης στο γυμνάσιο, το βαθμό επίδοσης στο μάθημα της πληροφορικής, την εμπειρία χρήσης των ΤΠΕ, την δυνατότητα ύπαρξης στο οικογενειακό περιβάλλον διαθέσιμου δικτύου/internet- H/Y)
- Αν οι αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ συμβάλλουν αποφασιστικά στην επιλογή τομέα, ειδικότητας, σπουδών, επαγγέλματος και πως αυτές οι απόψεις διαφοροποιούνται ανάλογα με (το φύλο, το τόπο καταγωγής, το τόπο διαμονής, μορφωτικό επίπεδο γονέων, το γενικό βαθμό επίδοσης στο γυμνάσιο, το βαθμό επίδοσης στο μάθημα της πληροφορικής, την εμπειρία χρήσης των ΤΠΕ, την δυνατότητα ύπαρξης στο οικογενειακό περιβάλλον διαθέσιμου δικτύου/internet- H/Y)
- Αν οι αρχές του κονεκτιβισμού συμβάλλουν στην εύρεση εργασίας είτε στην Ελλάδα είτε στο εξωτερικό, στην εύρεση πιθανής εξειδίκευσης, , στην εντόπιση πιθανών προγραμμάτων για νέους επιχειρηματίες, στην εύρεση πιθανής νέας εξειδίκευσης σε άλλο τομέα εργασίας και πως αυτές οι απόψεις διαφοροποιούνται ανάλογα με (το φύλο, το τόπο καταγωγής, το τόπο διαμονής, μορφωτικό επίπεδο γονέων, το γενικό βαθμό επίδοσης στο γυμνάσιο, το βαθμό επίδοσης στο μάθημα της πληροφορικής, την εμπειρία χρήσης των ΤΠΕ, την δυνατότητα ύπαρξης στο οικογενειακό περιβάλλον διαθέσιμου δικτύου/internet- H/Y)

Σαν ερευνητικές υποθέσεις έγιναν οι παρακάτω:

1.Επειδή πρόκειται για νέους όρους, οι μαθητές που συμμετέχουν στην έρευνα αναμένεται να είναι αρκετά επιφυλακτικοί ως προς τη διαδικτυακή μάθηση και μάλλον θα θεωρούν όλους τους παράγοντες σημαντικούς για την επιτυχία της διαδικτυακής μάθησης.

2.Οι μαθητές οι οποίοι χρησιμοποιούν περισσότερο Η/Υ αναμένεται να είναι περισσότερο δεκτικοί στην διαδικτυακή μάθηση και οι απόψεις τους να είναι διαφορετικές για την επιτυχία της διαδικτυακής εκπαίδευσης, σε σχέση με τους λιγότερο έμπειρους μαθητές.

7.4. Πληθυσμός – δείγμα έρευνας

Ο πληθυσμός που αποτελούσε στόχο της έρευνας είναι οι μαθητές που είναι εγγεγραμμένοι στην Α' τάξη των δύο (2) Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑ.Λ) του Δήμου Ρεθύμνης στα οποία διδάσκεται το μάθημα του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Σ.Ε.Π.). Η επιλογή έγινε για να φανούν οι αντιλήψεις των μαθητών σε σχέση με τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια αυτού του μαθήματος που προετοιμάζει τους μαθητές να λάβουν τις δικές τους αποφάσεις.

Το μεθοδολογικό πλαίσιο είναι οι καταστάσεις των μαθητών της Α' Τάξης του κάθε Επαγγελματικού Λυκείου με τους αριθμούς μητρώου μαθητών.

Το δείγμα είναι όλοι οι μαθητές της Α' Τάξης των ΕΠΑ.Λ.

Το εργαλείο της έρευνας είναι το ερωτηματολόγιο το οποίο θα είναι κοινό και θα απαντηθεί με τον ίδιο τρόπο και στο ίδιο χρονικό διάστημα και στα δύο σχολεία. Ο τρόπος συλλογής των ερωτηματολογίων είναι η διαθέσιμη δειγματοληψία μέσω αυτοσυμπλήρωσης με επίβλεψη. Δηλαδή συμπληρώνουν τα ερωτηματολόγια όσοι μαθητές βρίσκονται εκείνη την ώρα στην τάξη. Με τον τρόπο αυτό στο πρώτο ΕΠΑΛ από τους 161 εγγεγραμμένους μαθητές παρόντες ήταν οι 142, ενώ στο δεύτερο ΕΠΑΛ από τους 31 εγγεγραμμένους μαθητές παρόντες ήταν οι 28. Σύνολο μαθητών που συμμετείχαν στην έρευνα ήταν 170 μαθητές.

7.5. Σχεδιασμός ερωτηματολογίου

Το ερωτηματολόγιο που κατασκευάστηκε είχε έντεκα (11) σελίδες, κινήθηκε γύρω από **πέντε (5) άξονες** και δόθηκε στα πλαίσια του μαθήματος του ΣΕΠ. Προκειμένου να μειωθεί ο χρόνος συμπλήρωσής του, οι ερωτήσεις ήταν κλειστού τύπου.

Ο **πρώτος** άξονας περιείχε τα δημογραφικά στοιχεία όπως:

- Φύλο με διχοτομική μεταβλητή με πιθανές απαντήσεις «αγόρι», «κορίτσι»
- Καταγωγή με διχοτομική μεταβλητή με πιθανές απαντήσεις «Έλληνας/Ελληνίδα», «Αλλοδαπός/Αλλοδαπή»
- Διαμονή με διχοτομική μεταβλητή με πιθανές απαντήσεις «πόλη», «χωριό»

- Διαθέσιμο δίκτυο με διχοτομική μεταβλητή με πιθανές απαντήσεις «ναι», «όχι»
- Διαθέσιμος Η/Υ με διχοτομική μεταβλητή με πιθανές απαντήσεις «ναι», «όχι»
- Επίπεδο εκπαίδευσης γονιών διακριτή μεταβλητή με δικαίωμα μίας μόνο επιλογής μεταξύ «Δημοτικό», «Γυμνάσιο/Λύκειο», «ΤΕΙ/ΑΕΙ», «Μεταπτυχιακό/Διδακτορικό», «Άλλο»
- Επάγγελμα γονιών διακριτή μεταβλητή με δικαίωμα μίας μόνο επιλογής μεταξύ «Ιδιωτικός Υπάλληλος», «Δημόσιος Υπάλληλος», «Ελεύθερος Επαγγελματίας», «Συνταξιούχος», «Άνεργος», «Άλλο»
- Γενικό βαθμό επίδοσης στο Γυμνάσιο διακριτή μεταβλητή με δικαίωμα μίας μόνο επιλογής μεταξύ «10-13», «13,1-15», «15,1-17», «17,1-19», «19,1-20»
- Βαθμό επίδοσης στο μάθημα της Πληροφορικής διακριτή μεταβλητή με δικαίωμα μίας μόνο επιλογής μεταξύ «10-13», «13,1-15», «15,1-17», «17,1-19», «19,1-20»

Ο **δεύτερος** άξονας περιείχε την εμπειρία χρήσης των ΤΠΕ. Προκειμένου να ερευνηθεί η εμπειρία χρήσης ΤΠΕ των μαθητών χρησιμοποιήσαμε μία ερώτηση σχετικά με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ στα παρακάτω:

- Συγγραφή κειμένων (Word)
- Δημιουργία υπολογιστικών φύλλων (Excel)
- Συμμετοχή σε forum
- Συμμετοχή σε blogs
- Αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο
- Ενημέρωση προφίλ κοινωνικού δικτύου (facebook)
- Ενημέρωση προφίλ κοινωνικού δικτύου (twitter)
- Ενημέρωση ιστοσελίδας
- Παίξιμο παιχνιδιών
- Αποστολή μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail)
- Συμμετοχή σε εφαρμογές τηλεσυνδιάσκεψης (skype)
- Λήψη και επεξεργασία εικόνων και φωτογραφιών
- Συμμετοχή σε ομαδικές συζητήσεις (chat)

Προκειμένου να μετρηθεί η συχνότητα χρήσης των ΤΠΕ έγινε χρήση κλίμακας τύπου Likert στην οποία οι τιμές είχαν μία κλιμάκωση από καθόλου έως το πάρα πολύ σε σχέση με τη συχνότητα χρήσης του Η/Υ. Συγκεκριμένα στην πενταβάθμια αυτή κλίμακα οι πιθανές απαντήσεις ήταν «Ποτέ», «Σπάνια», «Μερικές Φορές», «Συχνά», «Πολύ Συχνά».

Τα οφέλη και τα μειονεκτήματα της διαδικτυακής μάθησης περιλαμβάνονται στον **τρίτο** άξονα του ερωτηματολογίου. Τα οφέλη που αξιολόγησαν οι μαθητές ήταν: το πολύ πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό, η πρόσβαση οποιαδήποτε στιγμή σε αυτό το υλικό, η αναζήτηση περισσότερων δεδομένων, η χρήση περισσότερων καινοτόμων μεθόδων, η επιλογή χωρίς περιορισμούς και η δικτύωση και επαφή. Σαν μειονεκτήματα οι μαθητές αξιολόγησαν: την υποβάθμιση του ρόλου του εκπαιδευτικού, το μεγάλο όγκο πληροφοριών, την απομόνωση των εκπαιδευομένων, την έλλειψη ζωντανής επικοινωνίας, τη δυσκολία πρόσβασης στο διαδίκτυο, τη συνεχή αλλαγή λογισμικών. Χρησιμοποιήθηκε η κλίμακα Likert η οποία είναι κλίμακα που δείχνει το βαθμό συμφωνίας του ερωτώμενου με μία άποψη. Δηλαδή μία πρόταση διατυπώνεται καταφατικά και ζητείται από τους μαθητές αν συμφωνούν με αυτή.

Η κλίμακα Likert που χρησιμοποιήθηκε στην έρευνα είχε πέντε τιμές απαντήσεων «Διαφωνώ απόλυτα», «Διαφωνώ», «Ούτε Συμφωνώ-Ούτε Διαφωνώ», «Συμφωνώ», «Συμφωνώ απόλυτα» (Πενταβάθμια κλίμακα).

Στον **τέταρτο** άξονα περιλαμβάνονται οι παράγοντες που καθιστούν επιτυχή μια διαδικτυακή μάθηση. Σαν τέτοιους παράγοντες οι μαθητές αξιολόγησαν: την εξοικείωση με τη χρήση διαφόρων λογισμικών, την τεχνική υποστήριξη σε πιθανά τεχνικά προβλήματα, την αλληλεπίδραση μεταξύ εκπαιδευομένων, την υποστήριξη από τον εκπαιδευτικό με διάφορα forum και online συναντήσεις, την παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού, στην άνεση και ελευθερία αναζήτησης βοήθειας, τη θέσπιση κανόνων και προδιαγραφών. Και εδώ χρησιμοποιήθηκε η κλίμακα Likert με πέντε τιμές απαντήσεων «Διαφωνώ απόλυτα», «Διαφωνώ», «Ούτε Συμφωνώ-Ούτε Διαφωνώ», «Συμφωνώ», «Συμφωνώ απόλυτα» (Πενταβάθμια κλίμακα).

Ο **πέμπτος** και σημαντικότερος άξονας περιλαμβάνει την αξιοποίηση των αρχών του κονεκτιβισμού. Δηλαδή οι μαθητές αξιολογούν κατά πόσο οι αρχές της θεωρίας του κονεκτιβισμού τους βοηθούν στην επιλογή ειδικότητας/σπουδών/επαγγέλματος λόγω προσωπικής κλίσης, λόγω καλών συνθηκών εργασίας, λόγω μεγάλης ζήτησης της συγκεκριμένης ειδικότητας, λόγω πληροφοριών για καλές αποδοχές, λόγω αντίκρουσης της παρότρυνσης των γονιών, λόγω περισσότερων επαγγελματικών επιλογών. Επίσης οι μαθητές αξιολογούν αν με τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να βρουν ευκαιρία για: εξειδίκευση πάνω στην ειδικότητα, καινούρια προγράμματα για νέους επιχειρηματίες, νέα θέση εργασίας είτε στην Ελλάδα είτε στο εξωτερικό, να βρουν νέα ειδικότητα με καλύτερες προοπτικές εργασίας, να βρουν ειδικότητες με μεγαλύτερη ζήτηση στην αγορά εργασίας. Και σε αυτόν τον άξονα χρησιμοποιήθηκε η κλίμακα Likert με πέντε τιμές απαντήσεων

«Διαφωνώ απόλυτα», «Διαφωνώ», «Ούτε Συμφωνώ-Ούτε Διαφωνώ», «Συμφωνώ», «Συμφωνώ απόλυτα» (Πενταβάθμια κλίμακα).

Το ερωτηματολόγιο περιείχε ερωτήσεις που ήταν απλά διατυπωμένες. Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου ήταν ανώνυμη και υπήρξε αμοιβαία εμπιστευτικότητα με τους μαθητές στην καταγραφή και στην παρουσίαση των αποτελεσμάτων. Τέλος εξηγήθηκε στους μαθητές ποιος είναι ο σκοπός της έρευνας.

7.6. Μεθοδολογία και σχεδιασμός της έρευνας

Αρχικά χρησιμοποιήθηκε περιγραφική στατιστική για να σκιαγραφήσει το προφίλ των ατόμων που συμμετείχαν στη μελέτη και τις πιο σημαντικές μεταβλητές.

Για τη διερεύνηση των ερευνητικών υποθέσεων της μελέτης χρησιμοποιήθηκε η επαγωγική στατιστική και συγκεκριμένα ο στατιστικός έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 που δείχνει τη σχέση μεταξύ δύο μεταβλητών. Λόγω του μικρού δείγματος ($n=170$) η χρήση των μεταβλητών για τη συγκεκριμένη ανάλυση οδηγούσε στη βασική παραβίαση της προϋπόθεσης εφαρμογής του στατιστικού τεστ, δηλαδή περισσότερα από 25% των κελιών είχαν αναμενόμενη τιμή κάτω του 5. Για το λόγο αυτό οι μεταβλητές που χρησιμοποιήθηκαν στην ανάλυση ανακωδικοποιήθηκαν με λιγότερες απαντητικές κατηγορίες. Συγκεκριμένα οι πενταβάθμιες μεταβλητές για τα οφέλη, τα μειονεκτήματα της διαδικτυακής μάθησης, τους παράγοντες επιτυχίας, καθώς και το ρόλο του κονεκτιβισμού είτε στην επιλογή τομέα/ειδικότητας/σπουδών/επαγγέλματος είτε στην εύρεση εργασίας ανακωδικοποιήθηκαν με τρεις απαντήσεις (1=Διαφωνώ, 2=Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ, 3=Συμφωνώ). Επίσης ανακωδικοποιήθηκε το επίπεδο μόρφωσης των γονέων (1=Δημοτικό/Γυμνάσιο/Λύκειο, 2=ΑΕΙ/ΤΕΙ/Μεταπτυχιακό/Διδακτορικό, 3=Άλλο) καθώς και οι μεταβλητές που αφορούν στο γενικό βαθμό επίδοσης στο Γυμνάσιο και στο μάθημα της Πληροφορικής (1=10-15, 2=15,1-17, 3=17,1-20). Επιπρόσθετα ανακωδικοποιήθηκαν οι μεταβλητές για τη μέτρηση της εμπειρίας στη χρήση ΤΠΕ (1=Ποτέ/Σπάνια, 2=Μερικές φορές, 3=Συχνά/Πολύ συχνά).

Ακόμη σε σχέση με την επαγωγική στατιστική και το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 λήφθηκε υπόψη η τιμή σημαντικότητας μικρότερη του 0,05. Τα υπόλοιπα αποτελέσματα με τιμή μεγαλύτερη του 0,05 θεωρήθηκαν στατιστικά μη σημαντικά.

7.7. Αποτελέσματα έρευνας

Τα αποτελέσματα της περιγραφικής έρευνας είναι τα παρακάτω (Βλ. Παράρτημα Β):

Σχετικά με τα δημογραφικά στοιχεία:

για το φύλο το 70% είναι αγόρια και το 30% είναι κορίτσια,
για την καταγωγή το 81,2% είναι ελληνικής καταγωγής ενώ το 18,8 % είναι αλλοδαποί,
για τη διαμονή τους το 61,8% μένουν σε χωριό και το 38,2% μένουν στην πόλη,
για το επίπεδο εκπαίδευσης του πατέρα το 73,5% είναι απόφοιτοι γυμνασίου/λυκείου, το 12,4% είναι απόφοιτοι δημοτικού, το 8,2% απόφοιτοι ΑΕΙ/ΤΕΙ, 3,5% είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού ή διδακτορικού, ενώ 3,5% κάτι άλλο,
για το επίπεδο εκπαίδευσης της μητέρας το 62,9% είναι απόφοιτες γυμνασίου/λυκείου, το 9,4% είναι απόφοιτες δημοτικού, το 18,8% απόφοιτες ΑΕΙ/ΤΕΙ, 5,3% είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού ή διδακτορικού, ενώ 3,5% κάτι άλλο,
για το επάγγελμα του πατέρα 31,2% είναι ιδιωτικοί υπάλληλοι, 9,4% δημόσιοι υπάλληλοι, 40,6% ελεύθεροι επαγγελματίες, 4,7% συνταξιούχοι, 4,1% άνεργοι, 10% κάτι άλλο,
για το επάγγελμα της μητέρας 44,7% είναι ιδιωτικοί υπάλληλοι, 11,2% δημόσιοι υπάλληλοι, 10% ελεύθεροι επαγγελματίες, 1,8% συνταξιούχοι, 17,6% άνεργες, 10% κάτι άλλο,
ο γενικός βαθμός επίδοσης στο γυμνάσιο το 25,3% είναι μεταξύ 10-13, το 38,8% μεταξύ 13,1-15, το 28,8% μεταξύ 15,1-17, το 5,3% μεταξύ 17,1-19, το 1,8% μεταξύ 19,1-20,
ο βαθμός επίδοσης στην πληροφορική το 13,5% είναι μεταξύ 10-13, το 24,7% μεταξύ 13,1-15, το 27,6% μεταξύ 15,1-17, το 24,7% μεταξύ 17,1-19, το 9,4% μεταξύ 19,1-20,
για το διαθέσιμο διαδίκτυο στο σπίτι το 85,3% έχει ενώ το 14,7% δεν έχει,
για την ύπαρξη Η/Υ στο σπίτι το 85,9% έχει ενώ το 14,1% δεν έχει,
για την ύπαρξη tablet το 60,6% έχει ενώ το 39,4 % δεν έχει,
για την ύπαρξη smartphones το 90,6% έχει ενώ το 9,4% δεν έχει.
Σχετικά με την εμπειρία των μαθητών στην χρήση των ΤΠΕ έχουμε:
για τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για συγγραφή κειμένων (word) το 21,8% δεν χρησιμοποιεί ποτέ, το 41,8% σπάνια, το 20% μερικές φορές, το 11,2% συχνά και το 5,3% πολύ συχνά,
για τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για δημιουργία υπολογιστικών φύλλων (excel) το 39,4% δεν χρησιμοποιεί ποτέ, το 41,8% σπάνια, το 12,4% μερικές φορές, το 4,1% συχνά και το 2,4% πολύ συχνά,
για τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για τη συμμετοχή σε forum το 47,1% δεν χρησιμοποιεί ποτέ, το 27,1% σπάνια, το 17,6% μερικές φορές, το 5,9% συχνά και το 2,4% πολύ συχνά,
για τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για τη συμμετοχή σε blogs το 51,8% δεν χρησιμοποιεί ποτέ, το 28,8% σπάνια, το 13,5% μερικές φορές, το 3,5% συχνά και το 2,4% πολύ συχνά,

για τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για την αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο το 5,9% δεν χρησιμοποιεί ποτέ, το 7,6% σπάνια, το 14,1% μερικές φορές, το 37,1% συχνά και το 35,3% πολύ συχνά,

για τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για την ενημέρωση προφίλ κοινωνικού δικτύου (facebook) το 12,4% δεν χρησιμοποιεί ποτέ, το 15,3% σπάνια, το 21,8% μερικές φορές, το 22,9% συχνά και το 27,6% πολύ συχνά,

για τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για την ενημέρωση προφίλ κοινωνικού δικτύου (twitter) το 71,2% δεν χρησιμοποιεί ποτέ, το 15,9% σπάνια, το 6,5% μερικές φορές, το 3,5% συχνά και το 2,9% πολύ συχνά,

για τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για την ενημέρωση ιστοσελίδας το 32,4% δεν χρησιμοποιεί ποτέ, το 23,5% σπάνια, το 24,7% μερικές φορές, το 12,9% συχνά και το 6,5% πολύ συχνά,

για τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για να παίζουν παιχνίδια το 18,8% δεν χρησιμοποιεί ποτέ, το 19,4% σπάνια, το 26,5% μερικές φορές, το 12,9% συχνά και το 22,4% πολύ συχνά,

για τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για να στέλνουν e-mail το 34,7% δεν χρησιμοποιεί ποτέ, το 25,3% σπάνια, το 23,5% μερικές φορές, το 10,6% συχνά και το 5,9% πολύ συχνά,

για τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για συμμετοχή σε skype το 45,9% δεν χρησιμοποιεί ποτέ, το 28,8% σπάνια, το 11,2% μερικές φορές, το 8,2% συχνά και το 5,9% πολύ συχνά,

για τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για λήψη και επεξεργασία φωτογραφιών το 17,1% δεν χρησιμοποιεί ποτέ, το 25,9% σπάνια, το 21,8% μερικές φορές, το 21,2% συχνά και το 14,1% πολύ συχνά,

για τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για συμμετοχή σε ομαδικές συζητήσεις (chat) το 18,2% δεν χρησιμοποιεί ποτέ, το 16,5% σπάνια, το 16,5% μερικές φορές, το 16,5% συχνά και το 32,4% πολύ συχνά,

Σχετικά με τα οφέλη της διαδικτυακής μάθησης:

για το αν το πολύ πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό είναι όφελος το 5,3% διαφωνεί απόλυτα, το 10% διαφωνεί, το 41,8% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 32,9% συμφωνεί, το 10% συμφωνεί απόλυτα,

για το αν η πρόσβαση οποιαδήποτε στιγμή σε αυτό το πολύ πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό είναι όφελος το 2,4% διαφωνεί απόλυτα, το 8,8% διαφωνεί, το 38,8% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 40% συμφωνεί, το 10% συμφωνεί απόλυτα,

για το αν η αναζήτηση περισσότερων δεδομένων σε σχέση με τις παραδοσιακές μεθόδους είναι όφελος το 2,4% διαφωνεί απόλυτα, το 8,8% διαφωνεί, το 38,8% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 40% συμφωνεί, το 10% συμφωνεί απόλυτα,

για το αν η επιλογή χωρίς περιορισμούς για το χρόνο, τον τόπο και το ρυθμό της μελέτης είναι όφελος το 5,3% διαφωνεί απόλυτα, το 18,2% διαφωνεί, το 39,4% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 24,7% συμφωνεί, το 12,4% συμφωνεί απόλυτα,

για το αν η χρήση διαφόρων και περισσότερων καινοτόμων εκπαιδευτικών μεθόδων είναι όφελος το 4,7% διαφωνεί απόλυτα, το 8,2% διαφωνεί, το 37,1% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 39,4% συμφωνεί, το 10,6% συμφωνεί απόλυτα,

για το αν η δικτύωση και η επαφή με ανθρώπους με τα ίδια ενδιαφέροντα είναι όφελος το 2,9% διαφωνεί απόλυτα, το 11,8% διαφωνεί, το 32,9% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 36,5% συμφωνεί, το 15,9% συμφωνεί απόλυτα.

Σχετικά με τα μειονεκτήματα της διαδικτυακής μάθησης:

για το αν η υποβάθμιση του ρόλου του εκπαιδευτικού με την παράλληλη αντικατάστασή του από τις νέες τεχνολογίες αποτελεί μειονέκτημα το 10,6% διαφωνεί απόλυτα, το 11,8% διαφωνεί, το 42,4% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 28,8% συμφωνεί, το 6,5% συμφωνεί απόλυτα,

για το αν ο πολύ μεγάλος όγκος των πληροφοριών είναι πρόβλημα και αποτελεί μειονέκτημα το 11,8% διαφωνεί απόλυτα, το 24,7% διαφωνεί, το 24,7% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 30% συμφωνεί, το 8,8% συμφωνεί απόλυτα,

για το αν η έλλειψη ζωντανής επικοινωνίας με τον εκπαιδευτικό και τους υπόλοιπους εκπαιδευομένους αποτελεί μειονέκτημα το 5,9% διαφωνεί απόλυτα, το 15,3% διαφωνεί, το 34,1% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 29,4% συμφωνεί, το 15,3% συμφωνεί απόλυτα,

για το αν η απομόνωση των εκπαιδευομένων και η ταυτόχρονη απομόνωση της κοινωνικοποίησης τους αποτελεί μειονέκτημα το 4,7% διαφωνεί απόλυτα, το 10,6% διαφωνεί, το 44,7% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 29,4% συμφωνεί, το 10,6% συμφωνεί απόλυτα,

για το αν η δυσκολία πρόσβασης στο διαδίκτυο και η χαμηλή ταχύτητα πρόσβασης αποτελεί μειονέκτημα το 7,1% διαφωνεί απόλυτα, το 11,8% διαφωνεί, το 28,2% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 36,5% συμφωνεί, το 16,5% συμφωνεί απόλυτα,

για το αν η συνεχής αλλαγή λογισμικών αποτελεί μειονέκτημα το 7,6% διαφωνεί απόλυτα, το 21,8% διαφωνεί, το 40,6% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 22,4% συμφωνεί, το 7,6% συμφωνεί απόλυτα.

Σχετικά με τους παράγοντες που ρυθμίζουν την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης:

για το αν η εξοικείωση με τη χρήση διαφόρων λογισμικών και προγραμμάτων αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης το 6,5% διαφωνεί

απόλυτα, το 12,9% διαφωνεί, το 32,9% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 38,8% συμφωνεί, το 8,8% συμφωνεί απόλυτα,

για το αν η τεχνική υποστήριξη σε πιθανά τεχνικά προβλήματα αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης το 2,4% διαφωνεί απόλυτα, το 5,9% διαφωνεί, το 37,1% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 40% συμφωνεί, το 14,7% συμφωνεί απόλυτα,

για το αν η υποστήριξη από εκπαιδευτικό σε διάφορα forum και online συναντήσεις αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης το 10,6% διαφωνεί απόλυτα, το 15,3% διαφωνεί, το 35,3% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 28,2% συμφωνεί, το 10,6% συμφωνεί απόλυτα,

για το αν η παρουσίαση του εκπαιδευτικού η οποία μπορεί να κρατήσει το ενδιαφέρον των εκπαιδευομένων αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης το 7,1% διαφωνεί απόλυτα, το 10% διαφωνεί, το 40% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 27,1% συμφωνεί, το 15,9% συμφωνεί απόλυτα,

για το αν η αλληλεπίδραση μεταξύ των εκπαιδευομένων αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης το 8,2% διαφωνεί απόλυτα, το 11,2% διαφωνεί, το 37,6% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 31,2% συμφωνεί, το 11,8% συμφωνεί απόλυτα,

για το αν η θέσπιση συγκεκριμένων προδιαγραφών και κανόνων αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης το 7,6% διαφωνεί απόλυτα, το 13,5% διαφωνεί, το 43,5% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 30% συμφωνεί, το 5,3% συμφωνεί απόλυτα,

για το αν η σωστή δομή και παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης το 3,5% διαφωνεί απόλυτα, το 14,7% διαφωνεί, το 30% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 36,5% συμφωνεί, το 15,3% συμφωνεί απόλυτα,

για το αν η άνεση και η ελευθερία στο να αναζητήσουν βοήθεια αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης το 5,3% διαφωνεί απόλυτα, το 10% διαφωνεί, το 31,8% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 36,5% συμφωνεί, το 16,5% συμφωνεί απόλυτα,

για το αν η επεξήγηση από τον εκπαιδευτικό όλων των στοιχείων που σχετίζονται με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης το 6,5% διαφωνεί απόλυτα, το 10,6% διαφωνεί, το 48,2% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 22,9% συμφωνεί, το 11,8% συμφωνεί απόλυτα.

Σχετικά με την αξιοποίηση των αρχών του κονεκτιβισμού:

για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ είναι ευκολότερο να διαλέξω ειδικότητα, σπουδές, επάγγελμα λόγω προσωπικής κλίσης το 11,8% διαφωνεί απόλυτα, το 10% διαφωνεί, το 24,7% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 34,7% συμφωνεί, το 18,8% συμφωνεί απόλυτα,

για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ είναι ευκολότερο να διαλέξω ειδικότητα, σπουδές, επάγγελμα λόγω πληροφοριών καλών συνθηκών εργασίας το 4,1% διαφωνεί απόλυτα, το 12,9% διαφωνεί, το 23,5% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 42,9% συμφωνεί, το 16,5% συμφωνεί απόλυτα,

για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ είναι ευκολότερο να διαλέξω ειδικότητα, σπουδές, επάγγελμα λόγω μεγάλης ζήτησης της συγκεκριμένης ειδικότητας το 7,6% διαφωνεί απόλυτα, το 11,2% διαφωνεί, το 33,5% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 34,1% συμφωνεί, το 13,5% συμφωνεί απόλυτα,

για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ είναι ευκολότερο να διαλέξω ειδικότητα, σπουδές, επάγγελμα λόγω πληροφοριών για καλές αποδοχές το 7,1% διαφωνεί απόλυτα, το 9,4% διαφωνεί, το 36,5% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 32,9% συμφωνεί, το 14,1% συμφωνεί απόλυτα,

για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ είναι ευκολότερο να διαλέξω ειδικότητα, σπουδές, επάγγελμα και να αντικρούσω την παρότρυνση των γονιών και τη βεβαιότητά τους για γρήγορη επαγγελματική αποκατάσταση το 6,5% διαφωνεί απόλυτα, το 11,2% διαφωνεί, το 41,8% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 29,4% συμφωνεί, το 11,2% συμφωνεί απόλυτα,

για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ είναι ευκολότερο να διαλέξω ειδικότητα, σπουδές, επάγγελμα λόγω πειρσσότερων επαγγελματικών επιλογών το 4,1% διαφωνεί απόλυτα, το 11,2% διαφωνεί, το 35,3% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 37,6% συμφωνεί, το 11,8% συμφωνεί απόλυτα,

για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ είναι ευκολότερο να διαλέξω ειδικότητα, σπουδές, επάγγελμα παρά να κάνω μια τυχαία επιλογή το 3,5% διαφωνεί απόλυτα, το 17,6% διαφωνεί, το 31,8% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 33,5% συμφωνεί, το 13,5% συμφωνεί απόλυτα,

για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να βρω μία νέα ευκαιρία εξειδίκευσης πάνω στην ειδικότητά μου το 4,1% διαφωνεί απόλυτα, το 11,2% διαφωνεί, το 28,2% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 41,2% συμφωνεί, το 15,3% συμφωνεί απόλυτα,

για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να μάθω για καινούρια προγράμματα που τρέχουν για νέους επιχειρηματίες το 5,9% διαφωνεί απόλυτα, το 8,8% διαφωνεί, το 40% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 28,8% συμφωνεί, το 16,5% συμφωνεί απόλυτα,

για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να βρω μία νέα θέση εργασίας το 5,3% διαφωνεί απόλυτα, το 12,9% διαφωνεί, το 34,7% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 33,5% συμφωνεί, το 13,5% συμφωνεί απόλυτα,

για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να βρω μία νέα θέση εργασίας στο εξωτερικό το 9,4% διαφωνεί απόλυτα, το 14,7% διαφωνεί, το 29,4% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 31,2% συμφωνεί, το 15,3% συμφωνεί απόλυτα,

για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ και με τη βοήθεια του ΚΕΣΥΠ είναι ευκολότερο να βρω τις ειδικότητες που έχουν μεγαλύτερη ζήτηση στην αγορά εργασίας το 2,9% διαφωνεί απόλυτα, το 6,5% διαφωνεί, το 29,4% ούτε συμφωνεί-ούτε διαφωνεί, το 40% συμφωνεί, το 21,2% συμφωνεί απόλυτα.

Αξιολογώντας τα ευρήματα της έρευνας παρατηρεί κανείς το μέτριο επίπεδο μαθητών στα ΕΠΑΛ με ποσοστό άνω του 60% με βαθμό επίδοσης στο γυμνάσιο ως 15 (πίνακας 8-γράφημα 8 παράρτημα Β), το επίπεδο των γονιών στο μεγαλύτερο ποσοστό είναι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης γύρω στο 70% (πίνακες 4,5-γράφηματα 4,5, παράρτημα Β), το συντριπτικά μεγάλο ποσοστό, πάνω από 85% έχει διαθέσιμο δίκτυο και Η/Υ στο σπίτι (πίνακας 10,11-γράφημα 10,11 παράρτημα Β)

Σε σχέση με την εμπειρία χρήσης των ΤΠΕ μεγάλο ποσοστό (72,4%) χρησιμοποιεί συχνά ή πολύ συχνά Η/Υ για αναζήτηση πληροφοριών από διαδίκτυο (πίνακας 18-γράφημα 18 παράρτημα Β). Επίσης περίπου οι μισοί μαθητές (50,5%) χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά facebook (πίνακας 19-γράφημα 19 παράρτημα Β) και συμμετέχουν σε chat (49,3%) (πίνακας 18-γράφημα 18 παράρτημα Β). Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι πολύ μεγάλο ποσοστό δεν χρησιμοποιούν ποτέ ή σπάνια (81,2%) excel (πίνακας 15-γράφημα 15 παράρτημα Β), twitter (87,1%) (πίνακας 20-γράφημα 20 παράρτημα Β), δεν συμμετέχει σε blogs (80,6%) (πίνακας 17-γράφημα 17 παράρτημα Β).

Για τα οφέλη της διαδικτυακής μάθησης μεγαλύτερο ποσοστό των μαθητών συμφωνεί με αυτά παρά διαφωνεί, με καλύτερο όφελος να θεωρείται η δικτύωση και η επαφή (52,4%) (πίνακας 32-γράφημα 32 παράρτημα Β) και να ακολουθούν η χρήση καινοτόμων μεθόδων και η πρόσβαση οποιαδήποτε στιγμή στο εκπαιδευτικό υλικό (50%) (πίνακες 28,31-γραφήματα 28,31, παράρτημα Β).

Και στα μειονεκτήματα η συμφωνία των μαθητών είναι μεγαλύτερη από τη διαφωνία. Μεγαλύτερο μειονέκτημα θεωρείται η δυσκολία πρόσβασης στο διαδίκτυο (53%) (πίνακας 37-γράφημα 37 παράρτημα Β), η έλλειψη ζωντανής επικοινωνίας (44,7%) (πίνακας 37-γράφημα 37 παράρτημα Β).

Σχετικά με τους παράγοντες επιτυχίας μιας διαδικτυακής μάθησης το ποσοστό των μαθητών που συμφωνούν είναι αρκετά μεγαλύτερο από τους μαθητές που διαφωνούν. Σημαντικότερος παράγοντας επιτυχίας οι μαθητές θεωρούν την τεχνική υποστήριξη (54,7%) (πίνακας 40-γράφημα 40-παράρτημα Β). Ακολουθούν η άνεση και η ελευθερία για βοήθεια (53%) (πίνακας 46-γράφημα 46-παράρτημα Β) και η σωστή δομή και παρουσίαση υλικού (51,8%) (πίνακας 45-γράφημα 45-παράρτημα Β).

Αναφορικά με τις αντιλήψεις των μαθητών για την αξιοποίηση των αρχών του κονεκτιβισμού για την επιλογή ειδικότητας/σπουδών/επαγγέλματος είναι εντυπωσιακό το ποσοστό των μαθητών που πιστεύει στη βοήθεια του κονεκτιβισμού. Σχεδόν σε κάθε ερώτημα είναι σχεδόν διπλάσιοι οι μαθητές που συμφωνούν σε σχέση με αυτούς που διαφωνούν, οι μαθητές πιστεύουν ότι με τη βοήθεια του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να διαλέξουν ειδικότητα λόγω συνθηκών εργασίας (59,4%) (πίνακας 49-γράφημα 49-παράρτημα Β) και μετά λόγω προσωπικής κλίσης (53,5%) (πίνακας 48-γράφημα 48-παράρτημα Β).

Ακόμη πιο εντυπωσιακές είναι οι απόψεις των μαθητών για τη βοήθεια του κονεκτιβισμού για την εύρεση εργασίας και για την εξειδίκευση. Εντυπωσιακό είναι το αποτέλεσμα σχετικά με τη βοήθεια που προσφέρει ο κονεκτιβισμός στο να βρουν ειδικότητες με τη μεγαλύτερη ζήτηση στην αγορά εργασίας (61,2%) (πίνακας 60-γράφημα 60-παράρτημα Β), η εξειδίκευση πάνω στην ειδικότητα (56,5%) (πίνακας 55-γράφημα 55-παράρτημα Β) και η κατάρτιση σε νέα ειδικότητα (50,6%) (πίνακας 58-γράφημα 58-παράρτημα Β).

Ας δούμε τώρα τα αποτελέσματα των ερευνητικών υποθέσεων.

Α) Σχετικά με την πρώτο ερευνητικό ερώτημα για το ποια στοιχεία της διαδικτυακής μάθησης θεωρούν ως ωφέλιμα οι μαθητές και πως αυτές οι απόψεις διαφοροποιούνται ανάλογα με (το φύλο, το τόπο καταγωγής, το τόπο διαμονής, μορφωτικό επίπεδο γονέων, το γενικό βαθμό επίδοσης στο γυμνάσιο, το βαθμό επίδοσης στο μάθημα της πληροφορικής, την εμπειρία χρήσης των ΤΠΕ, την δυνατότητα ύπαρξης στο οικογενειακό περιβάλλον διαθέσιμου δικτύου/internet- H/Y) παρατηρούμε

Το τεστ ανεξαρτησίας X^2 ανέδειξε στατιστικά σημαντικές διαφορές στα παρακάτω

Σε σχέση με το φύλο:

- Αν το πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό είναι σημαντικό όφελος:

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ αγοριών και κοριτσιών ως προς το όφελος του πλούσιου εκπαιδευτικού υλικού. Το 58,8% των κοριτσιών θεωρεί πολύ σημαντικό το εν λόγω όφελος σε σχέση με το 36,1% των αγοριών. Περισσότερα αγόρια (16,8%) από κορίτσια (11,8%) διαφωνούν ότι είναι σημαντικό το συγκεκριμένο όφελος. Επίσης, περισσότερα αγόρια (47,1%) από κορίτσια (29,4%) ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν με το συγκεκριμένο όφελος.

- για το αν η χρήση διαφόρων και περισσότερων καινοτόμων εκπαιδευτικών μεθόδων είναι σημαντικό όφελος:

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ αγοριών και κοριτσιών ως προς το όφελος αυτό. Το 66,7% των κοριτσιών θεωρεί πολύ σημαντικό το εν λόγω όφελος σε σχέση με το 42,9% των αγοριών. Περισσότερα αγόρια (14,3%) από κορίτσια (9,8%) διαφωνούν ότι είναι σημαντικό το συγκεκριμένο όφελος. Επίσης, περισσότερα αγόρια (42,9%) από κορίτσια (23,5%) ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν με το συγκεκριμένο όφελος.

Σε σχέση με το γενικό βαθμό επίδοσης στο γυμνάσιο:

- για το αν η επιλογή χωρίς περιορισμούς για το χρόνο, τον τόπο και το ρυθμό της μελέτης είναι σημαντικό όφελος:

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των μαθητών. Από τους μαθητές των οποίων ο γενικός βαθμός επίδοσης στο γυμνάσιο κυμαίνεται από 10 έως 15 το 33,9% συμφωνεί, το 26,6% διαφωνεί ενώ το 39,4% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές των οποίων ο γενικός βαθμός επίδοσης στο γυμνάσιο κυμαίνεται από 15,1 έως 17 το 40,8% συμφωνεί, το 16,3% διαφωνεί ενώ το 42,9% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές των οποίων ο γενικός βαθμός επίδοσης στο γυμνάσιο κυμαίνεται από 17,1 έως 20 το 50% συμφωνεί, το 25% διαφωνεί ενώ το 25% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με το γενικό βαθμό επίδοσης στο μάθημα της Πληροφορικής:

- Αν το πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό είναι σημαντικό όφελος:

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των μαθητών. Από τους μαθητές των οποίων ο βαθμός επίδοσης στο μάθημα της Πληροφορικής κυμαίνεται από 10 έως 15 το 30,8% συμφωνεί, το 26,2% διαφωνεί ενώ το 43,1% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές των οποίων ο βαθμός επίδοσης στο μάθημα της Πληροφορικής κυμαίνεται από 15,1 έως 17 το 48,9% συμφωνεί, το 8,5% διαφωνεί ενώ το 42,6% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Μαθητές των οποίων ο βαθμός επίδοσης στο μάθημα της Πληροφορικής κυμαίνεται από 17,1 έως 20 το 51,7% συμφωνεί, το 8,6% διαφωνεί ενώ το 39,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

- για το αν η επιλογή χωρίς περιορισμούς για το χρόνο, τον τόπο και το ρυθμό της μελέτης είναι σημαντικό όφελος:

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των μαθητών. Από τους μαθητές των οποίων ο βαθμός επίδοσης στο μάθημα της Πληροφορικής κυμαίνεται από 10 έως 15 το 24,6% συμφωνεί, το 33,8% διαφωνεί ενώ το 41,5% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Μαθητές των οποίων ο βαθμός επίδοσης στο μάθημα της Πληροφορικής κυμαίνεται από 15,1 έως 17 το 44,7% συμφωνεί, το 12,8% διαφωνεί ενώ το 42,6% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Μαθητές των οποίων ο βαθμός επίδοσης στο μάθημα της Πληροφορικής κυμαίνεται από 17,1 έως 20 το 44,8% συμφωνεί, το 20,7% διαφωνεί ενώ το 34,5% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με τη διαθεσιμότητα δικτύου/internet στο σπίτι:

- για το αν η επιλογή χωρίς περιορισμούς για το χρόνο, τον τόπο και το ρυθμό της μελέτης είναι σημαντικό όφελος:

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές οι οποίοι έχουν διαθέσιμο δίκτυο στο σπίτι το 40,7% συμφωνεί, το 39,3% διαφωνεί ενώ το 20% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Οι μαθητές οι οποίοι δεν διαθέτουν δίκτυο στο σπίτι το 32% συμφωνεί, το 24% διαφωνεί ενώ το 44% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Συνολικά στο σύνολο των μαθητών το 39,4% συμφωνεί, το 23,5% διαφωνεί ενώ το 39,4% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

- για το αν η δικτύωση και η επαφή με ανθρώπους με τα ίδια ενδιαφέροντα είναι σημαντικό όφελος:

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές οι οποίοι έχουν διαθέσιμο δίκτυο στο σπίτι το 51,7% συμφωνεί, το 11% διαφωνεί ενώ το 37,2% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Οι μαθητές οι οποίοι δεν διαθέτουν δίκτυο στο σπίτι το 56% συμφωνεί, το 36% διαφωνεί ενώ το 8% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Συνολικά στο σύνολο των μαθητών το 52,4% συμφωνεί, το 14,7% διαφωνεί ενώ το 32,9% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με την ύπαρξη Η/Υ στο σπίτι:

- για το αν η δικτύωση και η επαφή με ανθρώπους με τα ίδια ενδιαφέροντα είναι σημαντικό όφελος:

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές οι οποίοι έχουν διαθέσιμο Η/Υ στο σπίτι το 54,8% συμφωνεί, το 33,6% διαφωνεί ενώ το 11,6% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές οι οποίοι δεν διαθέτουν Η/Υ στο σπίτι το 37,5% συμφωνεί, το 33,3% διαφωνεί ενώ το 29,2% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Συνολικά στο σύνολο των μαθητών το 52,4% συμφωνεί, το 14,7% διαφωνεί ενώ το 32,9% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για συγγραφή κειμένων (Word):

- για το αν η επιλογή χωρίς περιορισμούς για το χρόνο, τον τόπο και το ρυθμό της μελέτης είναι σημαντικό όφελος:

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 34,3% συμφωνεί, το 27,8% διαφωνεί, το 38% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 26,5% συμφωνεί, το 20,6% διαφωνεί, το 52,9% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 60,7% συμφωνεί, το 10,7% διαφωνεί, το 28,6% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 37,1% συμφωνεί, το 23,5% διαφωνεί, το 39,5% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για τη δημιουργία υπολογιστικών φύλλων (Excel) και για την πραγματοποίηση υπολογισμών:

- για το αν η επιλογή χωρίς περιορισμούς για το χρόνο, τον τόπο και το ρυθμό της μελέτης είναι σημαντικό όφελος:

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 36,2% συμφωνεί, το 25,2% διαφωνεί, το 38,4% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 19% συμφωνεί, το 19% διαφωνεί, το 61,9% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 81,8% συμφωνεί, το 9,1% διαφωνεί, το 9,1% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 37,1% συμφωνεί, το 23,5% διαφωνεί, το 39,4% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

- για το αν η χρήση διαφόρων και περισσότερων καινοτόμων εκπαιδευτικών μεθόδων είναι σημαντικό όφελος:

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 52,2% συμφωνεί, το 10,9% διαφωνεί, το 37% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 19% συμφωνεί, το 23,8% διαφωνεί, το 57,1% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 81,8% συμφωνεί, το 18,2% διαφωνεί, το 0% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 50% συμφωνεί, το 12,9% διαφωνεί, το 37,1% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για συμμετοχή σε forum:

- για το αν η επιλογή χωρίς περιορισμούς για το χρόνο, τον τόπο και το ρυθμό της μελέτης είναι σημαντικό όφελος:

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 34,3% συμφωνεί, το 27,8% διαφωνεί, το 38% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 26,5% συμφωνεί, το 20,6% διαφωνεί, το 52,9% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 60,7% συμφωνεί, το 10,7% διαφωνεί, το 28,6% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 37,1% συμφωνεί, το 23,5% διαφωνεί, το 39,5% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για αναζήτηση πληροφοριών από το διαδίκτυο:

- Αν το πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό είναι σημαντικό όφελος:

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 34,8% συμφωνεί, το 26,1% διαφωνεί, το 39,1% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 20,8% συμφωνεί, το 29,2% διαφωνεί, το 50% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 48,8% συμφωνεί, το 10,6% διαφωνεί, το 40,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 42,9% συμφωνεί, το 15,3% διαφωνεί, το 41,8% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

- για το αν η πρόσβαση οποιαδήποτε στιγμή σε αυτό το εκπαιδευτικό υλικό είναι σημαντικό όφελος:

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 47,8% συμφωνεί, το 26,1% διαφωνεί, το 26,1% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 33,3% συμφωνεί, το 12,5% διαφωνεί, το 54,2% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 53,7% συμφωνεί, το 8,1% διαφωνεί, το 38,2% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 50% συμφωνεί, το 11,2% διαφωνεί, το 38,8% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

- για το αν η δικτύωση και η επαφή με ανθρώπους με τα ίδια ενδιαφέροντα είναι σημαντικό όφελος:

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 30,4% συμφωνεί, το 34,8% διαφωνεί, το 34,8% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 41,7% συμφωνεί, το 20,8% διαφωνεί, το 37,5% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 58,5% συμφωνεί, το 9,5% διαφωνεί, το 31,7% ούτε

συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 52,4% συμφωνεί, το 14,7% διαφωνεί, το 32,9% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για ενημέρωση προφίλ κοινωνικού δικτύου (facebook)

- για το αν η πρόσβαση οποιαδήποτε στιγμή σε αυτό το εκπαιδευτικό υλικό είναι σημαντικό όφελος:

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 57,4% συμφωνεί, το 17% διαφωνεί, το 25,5% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 24,3% συμφωνεί, το 16,2% διαφωνεί, το 54,5% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 57% συμφωνεί, το 5,8% διαφωνεί, το 37,2% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 50% συμφωνεί, το 11,2% διαφωνεί, το 38,8% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για ενημέρωση ιστοσελίδας:

- Αν το πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό είναι σημαντικό όφελος:

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 40% συμφωνεί, το 14,7% διαφωνεί, το 45,3% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 31% συμφωνεί, το 21,4% διαφωνεί, το 47,6% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 66,7% συμφωνεί, το 9,1% διαφωνεί, το 24,2% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 42,9% συμφωνεί, το 15,3% διαφωνεί, το 41,8% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

- για το αν η χρήση διαφόρων και περισσότερων καινοτόμων εκπαιδευτικών μεθόδων είναι σημαντικό όφελος:

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 47,4% συμφωνεί, το 8,4% διαφωνεί, το 44,2% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 40,5% συμφωνεί, το 23,8% διαφωνεί, το 35,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 69,7% συμφωνεί, το 12,1% διαφωνεί, το 18,2% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 50% συμφωνεί, το 12,9% διαφωνεί, το 37,1% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για αποστολή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail):

- για το αν η πρόσβαση οποιαδήποτε στιγμή σε αυτό το εκπαιδευτικό υλικό είναι σημαντικό όφελος:

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 45,1% συμφωνεί, το 13,7% διαφωνεί, το 41,2% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 45 % συμφωνεί, το 12,5% διαφωνεί, το 42,5% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 75% συμφωνεί, το 0% διαφωνεί, το 25% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 50% συμφωνεί, το 11,2% διαφωνεί, το 38,8% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

- για το αν η αναζήτηση περισσότερων δεδομένων σε σχέση με τις κλασσικές παραδοσιακές μεθόδους είναι σημαντικό όφελος:

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 33,3% συμφωνεί, το 24,5% διαφωνεί, το 42,2% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 42,5% συμφωνεί, το 10% διαφωνεί, το 47,5% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 53,6% συμφωνεί, το 3,6% διαφωνεί, το 42,9% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 38,8% συμφωνεί, το 17,6% διαφωνεί, το 43,5% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Να τονίσουμε ότι εξετάστηκαν όλες οι υπόλοιπες συσχετίσεις αλλά το P βγήκε μεγαλύτερο από 0,05 ή αλλιώς $P > 5\%$, οπότε είναι στατιστικά μη σημαντικά.

Ακόμη να τονίσουμε ότι σε κάποιες κατηγορίες που αφορούν:

Σε σχέση με επίπεδο εκπαίδευσης πατέρα:

Σε σχέση με επίπεδο εκπαίδευσης μητέρας:

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για ενημέρωση προφίλ κοινωνικού δικτύου (twitter)

υπήρξε πρόβλημα γιατί παρά τις ανακωδικοποιήσεις έχουμε παραβίαση της προϋπόθεσης για το X^2 (μέχρι το 25% των κελιών μπορούν να έχουν αναμενόμενη τιμή κάτω του 5). Οι μεταβλητές δεν μπορούν (δεν έχει νόημα) να ανακωδικοποιηθούν περαιτέρω (δεν έχει νόημα να ενώσουμε το ούτε/ούτε με το διαφωνώ) για να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα.

B) Σχετικά με το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα για το ποια στοιχεία της διαδικτυακής μάθησης θεωρούν ως εμπόδια - μειονεκτήματα οι μαθητές και πως αυτές οι απόψεις διαφοροποιούνται ανάλογα με (το φύλο, το τόπο καταγωγής, το τόπο διαμονής, μορφωτικό επίπεδο γονέων, το γενικό βαθμό επίδοσης στο γυμνάσιο, το βαθμό επίδοσης στο μάθημα της πληροφορικής, την εμπειρία χρήσης των ΤΠΕ, την δυνατότητα ύπαρξης στο οικογενειακό περιβάλλον διαθέσιμου δικτύου/internet- Η/Υ) βλέπουμε

Το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 ανέδειξε στατιστικά σημαντικές διαφορές στα παρακάτω ($P < 5\%$)

Σε σχέση με τη διαθεσιμότητα δικτύου/internet στο σπίτι:

- Για το αν η υποβάθμιση του ρόλου του εκπαιδευτικού με την παράλληλη αντικατάστασή του από τις νέες τεχνολογίες αποτελεί εμπόδιο-μειονέκτημα της διαδικτυακής μάθησης

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές οι οποίοι έχουν διαθέσιμο δίκτυο στο σπίτι το 33,8% συμφωνεί, το 20% διαφωνεί ενώ το 46,2% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές οι οποίοι δεν διαθέτουν δίκτυο στο σπίτι το 44% συμφωνεί, το 36% διαφωνεί ενώ το 20% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Συνολικά στο σύνολο των μαθητών το 35,3% συμφωνεί, το 22,4% διαφωνεί ενώ το 42,4% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

- Για το αν η έλλειψη ζωντανής επικοινωνίας με τον εκπαιδευτικό και τους υπόλοιπους εκπαιδευομένους αποτελεί εμπόδιο-μειονέκτημα της διαδικτυακής μάθησης

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές οι οποίοι έχουν διαθέσιμο δίκτυο στο σπίτι το 46,2% συμφωνεί, το 17,9% διαφωνεί ενώ το 35,9% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές οι οποίοι δεν διαθέτουν δίκτυο στο σπίτι το 36% συμφωνεί, το 40% διαφωνεί ενώ το 24% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Συνολικά στο σύνολο των μαθητών το 44,7% συμφωνεί, το 21,2% διαφωνεί ενώ το 34,1% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με την ύπαρξη Η/Υ στο σπίτι:

- για το αν ο πολύ μεγάλος όγκος πληροφοριών είναι πρόβλημα και αποτελεί εμπόδιο-μειονέκτημα της διαδικτυακής μάθησης

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές οι οποίοι έχουν διαθέσιμο Η/Υ στο σπίτι το 40,4% συμφωνεί, το 32,9% διαφωνεί ενώ το 26,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές οι οποίοι δεν διαθέτουν Η/Υ στο σπίτι το 29,2% συμφωνεί, το 58,3% διαφωνεί ενώ το 12,5% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Συνολικά στο σύνολο των μαθητών το 38,8% συμφωνεί, το 36,5% διαφωνεί ενώ το 24,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για συγγραφή κειμένων (Word):

- για το αν ο πολύ μεγάλος όγκος πληροφοριών είναι πρόβλημα και αποτελεί εμπόδιο-μειονέκτημα της διαδικτυακής μάθησης

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 40,7% συμφωνεί, το 41,7% διαφωνεί, το 17,6% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 29,4% συμφωνεί, το 29,4% διαφωνεί, το 41,2% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 42,9% συμφωνεί, το 25% διαφωνεί, το 32,1% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 38,8% συμφωνεί, το 36,5% διαφωνεί, το 24,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

- Για το αν η δυσκολία πρόσβασης στο διαδίκτυο και η χαμηλή ταχύτητα πρόσβασης αποτελεί εμπόδιο-μειονέκτημα της διαδικτυακής μάθησης

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 51,9% συμφωνεί, το 23,9% διαφωνεί, το 25% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 41,2% συμφωνεί, το 14,7% διαφωνεί, το 44,1% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 71,4% συμφωνεί, το 7,1% διαφωνεί, το 21,4% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 52,9% συμφωνεί, το 18,8% διαφωνεί, το 28,2% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για ενημέρωση προφίλ κοινωνικού δικτύου (facebook)

- Για το αν η υποβάθμιση του ρόλου του εκπαιδευτικού με την παράλληλη αντικατάστασή του από τις νέες τεχνολογίες αποτελεί εμπόδιο-μειονέκτημα της διαδικτυακής μάθησης

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 38,3% συμφωνεί, το 31,9% διαφωνεί, το 29,8% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 35,1% συμφωνεί, το 5,4% διαφωνεί, το 59,5% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 33,7% συμφωνεί, το 24,4% διαφωνεί, το 41,9% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 35,3% συμφωνεί, το 22,4% διαφωνεί, το 42,4% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για ενημέρωση ιστοσελίδας:

- Για το αν η απομόνωση των εκπαιδευομένων και η ταυτόχρονη αποδυνάμωση της κοινωνικοποίησής τους αποτελεί εμπόδιο-μειονέκτημα της διαδικτυακής μάθησης υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 43,2% συμφωνεί, το 9,5% διαφωνεί, το 47,4% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 23,8% συμφωνεί, το 28,6% διαφωνεί, το 47,6% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 51,5% συμφωνεί, το 15,2% διαφωνεί, το 33,3% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 40% συμφωνεί, το 15,3% διαφωνεί, το 44,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για παίξιμο παιχνιδιών:

- Για το αν η απομόνωση των εκπαιδευομένων και η ταυτόχρονη αποδυνάμωση της κοινωνικοποίησής τους αποτελεί εμπόδιο-μειονέκτημα της διαδικτυακής μάθησης υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 38,5% συμφωνεί, το 18,5% διαφωνεί, το 43,1% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 26,7% συμφωνεί, το 24,4% διαφωνεί, το 48,9% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 51,7% συμφωνεί, το 5% διαφωνεί, το 43,3% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 40% συμφωνεί, το 15,3% διαφωνεί, το 44,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για συμμετοχή σε εφαρμογές τηλεσυνδιάσκεψης (skype)

- Για το αν η δυσκολία πρόσβασης στο διαδίκτυο και η χαμηλή ταχύτητα πρόσβασης αποτελεί εμπόδιο-μειονέκτημα της διαδικτυακής μάθησης υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 48% συμφωνεί, το 21,3% διαφωνεί, το 30,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 47,4% συμφωνεί, το 21,1% διαφωνεί, το 31,6% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 83,3% συμφωνεί, το 4,2% διαφωνεί, το 12,5% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 52,9% συμφωνεί, το 18,8% διαφωνεί, το 28,2% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για συμμετοχή σε ομαδικές συζητήσεις (chat)

- Για το αν η δυσκολία πρόσβασης στο διαδίκτυο και η χαμηλή ταχύτητα πρόσβασης αποτελεί εμπόδιο-μειονέκτημα της διαδικτυακής μάθησης

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 50,8% συμφωνεί, το 20,3% διαφωνεί, το 28,8% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 32,1% συμφωνεί, το 35,7% διαφωνεί, το 32,1% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 61,4% συμφωνεί, το 12% διαφωνεί, το 26,5% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 52,9% συμφωνεί, το 18,8% διαφωνεί, το 28,2% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Να τονίσουμε ότι εξετάστηκαν όλες οι υπόλοιπες συσχετίσεις αλλά το P βγήκε μεγαλύτερο από 0,005 ή αλλιώς $P > 5\%$, οπότε είναι στατιστικά μη σημαντικά.

Ακόμη να τονίσουμε ότι σε κάποιες κατηγορίες που αφορούν:

Σε σχέση με το επίπεδο εκπαίδευσης πατέρα:

Σε σχέση με το επίπεδο εκπαίδευσης μητέρας:

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για δημιουργία υπολογιστικών φύλλων (excel) και για πραγματοποίηση υπολογισμών

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για συμμετοχή σε blogs

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για ενημέρωση προφίλ κοινωνικού δικτύου (twitter)

υπήρξε πρόβλημα γιατί παρά τις ανακωδικοποιήσεις έχουμε παραβίαση της προϋπόθεσης για το X^2 (μέχρι το 25% των κελιών μπορούν να έχουν αναμενόμενη τιμή κάτω του 5). Οι μεταβλητές δεν μπορούν (δεν έχει νόημα) να ανακωδικοποιηθούν περαιτέρω (δεν έχει νόημα να ενώσουμε το ούτε/ούτε με το διαφωνώ) για να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα.

Γ) Σχετικά με το τρίτο ερευνητικό ερώτημα για το ποια στοιχεία θεωρούν οι μαθητές ότι αποτελούν τους σημαντικούς παράγοντες για να πετύχει μια διαδικασία διαδικτυακής μάθησης και πως αυτές οι απόψεις διαφοροποιούνται ανάλογα με (το φύλο, το τόπο καταγωγής, το τόπο διαμονής, μορφωτικό επίπεδο γονέων, το γενικό βαθμό επίδοσης στο γυμνάσιο, το βαθμό επίδοσης στο μάθημα της πληροφορικής, την εμπειρία χρήσης των ΤΠΕ, την δυνατότητα ύπαρξης στο οικογενειακό περιβάλλον διαθέσιμου δικτύου/internet- H/Y)

Το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 ανέδειξε στατιστικά σημαντικές διαφορές στα παρακάτω ($P < 5\%$)

Σε σχέση με το φύλο

- Για το αν η σωστή δομή και παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ως προς αυτό τον παράγοντα επιτυχίας της διαδικτυακής μάθησης. Το 64,7% των κοριτσιών θεωρεί ότι είναι σημαντικός παράγοντας επιτυχίας σε σχέση με το 46,2% των αγοριών. Περισσότερα αγόρια (22,7%) από κορίτσια (7,8%) διαφωνούν. Επίσης, περισσότερα αγόρια (31,1%) από κορίτσια (27,5%) ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν με το συγκεκριμένο παράγοντα επιτυχίας.

Σε σχέση με τη διαμονή

- Για το αν η υποστήριξη από τον εκπαιδευτικό με διάφορα forum και online συναντήσεις αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των μαθητών που μένουν στην πόλη και των μαθητών που μένουν σε χωριό. Περισσότεροι μαθητές που μένουν σε πόλη (50,8%) σε σχέση με τους μαθητές που μένουν σε χωριό (31,4%) συμφωνούν ότι είναι σημαντικός παράγοντας. Περισσότεροι μαθητές που μένουν σε χωριό (27,6%) από αυτούς που μένουν στην πόλη (23,1%) διαφωνούν. Επίσης περισσότεροι μαθητές που μένουν σε χωριό (41%) από αυτούς που μένουν σε πόλη (26,2%) ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν.

Σε σχέση με την ύπαρξη Η/Υ στο σπίτι:

- Για το αν η εξοικείωση με τη χρήση διαφόρων λογισμικών και προγραμμάτων αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές οι οποίοι έχουν διαθέσιμο Η/Υ στο σπίτι το 45,2% συμφωνεί, το 17,8% διαφωνεί ενώ το 37% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές οι οποίοι δεν διαθέτουν Η/Υ στο σπίτι το 62,5% συμφωνεί, το 29,2% διαφωνεί ενώ το 8,3% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Συνολικά στο σύνολο των μαθητών το 47,6% συμφωνεί, το 19,4% διαφωνεί ενώ το 32,9% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για αναζήτηση πληροφοριών από το διαδίκτυο:

- Για το αν η εξοικείωση με τη χρήση διαφόρων λογισμικών και προγραμμάτων αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 43,5% συμφωνεί, το 30,4% διαφωνεί, το 26,1% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 20,8% συμφωνεί, το 20,8% διαφωνεί, το 58,3% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 53,7% συμφωνεί, το 19,4% διαφωνεί, το 32,9% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 47,6% συμφωνεί, το 19,4% διαφωνεί, το 32,9% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

- Για το αν η υποστήριξη από τον εκπαιδευτικό με διάφορα forum και online συναντήσεις αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 39,1% συμφωνεί, το 39,1% διαφωνεί, το 21,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 12,5% συμφωνεί, το 25% διαφωνεί, το 62,5% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 43,9% συμφωνεί, το 23,6% διαφωνεί, το 32,5% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 38,8% συμφωνεί, το 25,9% διαφωνεί, το 35,3% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

- Για το αν η σωστή δομή και παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 39,1% συμφωνεί, το 34,8% διαφωνεί, το 26,1% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 33,3% συμφωνεί, το 37,5% διαφωνεί, το 29,2% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 57,7% συμφωνεί, το 11,4% διαφωνεί, το 30,9% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 51,8% συμφωνεί, το 18,2% διαφωνεί, το 30% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για ενημέρωση προφίλ κοινωνικού δικτύου (facebook)

- Για το αν η αλληλεπίδραση μεταξύ των εκπαιδευομένων αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 29,8% συμφωνεί, το 25,5% διαφωνεί, το 44,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 56,8% συμφωνεί, το 5,4% διαφωνεί, το 37,8% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 44,2% συμφωνεί, το 22,1% διαφωνεί, το 33,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 42,9% συμφωνεί, το 19,4% διαφωνεί, το 37,6% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για παίξιμο παιχνιδιών:

- Για το αν η εξοικείωση με τη χρήση διαφόρων λογισμικών και προγραμμάτων αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 44,6% συμφωνεί, το 30,8% διαφωνεί, το 24,6% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 40% συμφωνεί, το 24,4% διαφωνεί, το 35,6% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 56,7% συμφωνεί, το 3,3% διαφωνεί, το 40% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 47,6% συμφωνεί, το 19,4% διαφωνεί, το 32,9% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

- Για το αν η τεχνική υποστήριξη σε πιθανά τεχνικά προβλήματα αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 50,8% συμφωνεί, το 15,4% διαφωνεί, το 33,8% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 44,4% συμφωνεί, το 6,7% διαφωνεί, το 48,9% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 66,7% συμφωνεί, το 1,7% διαφωνεί, το 31,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 54,7% συμφωνεί, το 8,2% διαφωνεί, το 37,1% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

- Για το αν η αλληλεπίδραση μεταξύ των εκπαιδευομένων αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 35,4% συμφωνεί, το 27,7% διαφωνεί, το 36,9% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 42,2% συμφωνεί, το

24,4% διαφωνεί, το 33,3% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 51,7% συμφωνεί, το 6,7% διαφωνεί, το 41,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 42,9% συμφωνεί, το 19,4% διαφωνεί, το 37,6% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

- Για το αν η άνεση και η ελευθερία στο να αναζητήσουν βοήθεια αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 38,5% συμφωνεί, το 24,6% διαφωνεί, το 36,9% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 64,4% συμφωνεί, το 6,7% διαφωνεί, το 28,9% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 60% συμφωνεί, το 11,7% διαφωνεί, το 28,3% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 52,9% συμφωνεί, το 15,3% διαφωνεί, το 31,8% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για λήψη και επεξεργασία εικόνων και φωτογραφιών:

- Για το αν η άνεση και η ελευθερία στο να αναζητήσουν βοήθεια αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 49,3% συμφωνεί, το 24,7% διαφωνεί, το 26% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 43,2% συμφωνεί, το 8,1% διαφωνεί, το 48,6% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 63,3% συμφωνεί, το 8,3% διαφωνεί, το 28,3% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 52,9% συμφωνεί, το 15,3% διαφωνεί, το 31,8% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για συμμετοχή σε ομαδικές συζητήσεις (chat)

- Για το αν η εξοικείωση με τη χρήση διαφόρων λογισμικών και προγραμμάτων αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 49,2% συμφωνεί, το 25,4% διαφωνεί, το 25,4% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 25% συμφωνεί, το 21,4% διαφωνεί, το 53,6% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 54,2% συμφωνεί, το 14,5% διαφωνεί, το 31,3% ούτε συμφωνεί ούτε

διαφωνεί. Στο σύνολο το 47,6% συμφωνεί, το 19,4% διαφωνεί, το 32,9% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

- Για το αν η τεχνική υποστήριξη σε πιθανά τεχνικά προβλήματα αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 50,8% συμφωνεί, το 11,9% διαφωνεί, το 37,3% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 46,4% συμφωνεί, το 21,4% διαφωνεί, το 32,1% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 60,2% συμφωνεί, το 1,2% διαφωνεί, το 38,6% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 54,7% συμφωνεί, το 8,2% διαφωνεί, το 37,1% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Να τονίσουμε ότι εξετάστηκαν όλες οι υπόλοιπες συσχετίσεις αλλά το P βγήκε μεγαλύτερο από 0,005 ή αλλιώς $P > 5\%$, οπότε είναι στατιστικά μη σημαντικά.

Ακόμη να τονίσουμε ότι σε κάποιες κατηγορίες που αφορούν:

Σε σχέση με το επίπεδο εκπαίδευσης πατέρα:

Σε σχέση με το επίπεδο εκπαίδευσης μητέρας:

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για δημιουργία υπολογιστικών φύλλων (excel) και για πραγματοποίηση υπολογισμών

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για συμμετοχή σε blogs

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για ενημέρωση προφίλ κοινωνικού δικτύου (twitter)

υπήρξε πρόβλημα γιατί παρά τις ανακωδικοποιήσεις έχουμε παραβίαση της προϋπόθεσης για το X^2 (μέχρι το 25% των κελιών μπορούν να έχουν αναμενόμενη τιμή κάτω του 5). Οι μεταβλητές δεν μπορούν (δεν έχει νόημα) να ανακωδικοποιηθούν περαιτέρω (δεν έχει νόημα να ενώσουμε το ούτε/ούτε με το διαφωνώ) για να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα.

Δ) Σχετικά με το τέταρτο ερευνητικό ερώτημα για το αν οι αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ συμβάλλουν αποφασιστικά στην επιλογή τομέα, ειδικότητας, σπουδών, επαγγέλματος και πως αυτές οι απόψεις διαφοροποιούνται ανάλογα με (το φύλο, το τόπο καταγωγής, το τόπο διαμονής, μορφωτικό επίπεδο γονέων, το γενικό βαθμό επίδοσης στο γυμνάσιο, το βαθμό επίδοσης στο μάθημα της πληροφορικής, την εμπειρία χρήσης των ΤΠΕ, την δυνατότητα ύπαρξης στο οικογενειακό περιβάλλον διαθέσιμου δικτύου/internet- Η/Υ)

Το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 ανέδειξε στατιστικά σημαντικές διαφορές στα παρακάτω ($P < 5\%$)

Σε σχέση με το φύλο

- Για το αν αξιολοιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ είναι ευκολότερο να διαλέξω ειδικότητα, σπουδές, επάγγελμα λόγω προσωπικής κλίσης υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ αγοριών και κοριτσιών. Το 68,6% των κοριτσιών συμφωνεί σε σχέση με το 47,1% των αγοριών. Περισσότερα αγόρια (25,2%) από κορίτσια (13,7%) διαφωνούν. Επίσης, περισσότερα αγόρια (27,7%) από κορίτσια (17,6%) ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν.

- Για το αν αξιολοιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ είναι ευκολότερο να διαλέξω ειδικότητα, σπουδές, επάγγελμα λόγω πληροφοριών καλών συνθηκών εργασίας υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ αγοριών και κοριτσιών. Το 74,5% των κοριτσιών συμφωνεί σε σχέση με το 52,9% των αγοριών. Περισσότερα αγόρια (21%) από κορίτσια (7,8%) διαφωνούν. Επίσης, περισσότερα αγόρια (26,1%) από κορίτσια (17,6%) ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν.

- Για το αν αξιολοιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ είναι ευκολότερο να διαλέξω ειδικότητα, σπουδές, επάγγελμα λόγω πληροφοριών για καλές αποδοχές υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ αγοριών και κοριτσιών. Το 62,7% των κοριτσιών συμφωνεί σε σχέση με το 40,3% των αγοριών. Περισσότερα αγόρια (21,8%) από κορίτσια (3,9%) διαφωνούν. Επίσης, περισσότερα αγόρια (37,8%) από κορίτσια (33,3%) ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν.

Σε σχέση με την ύπαρξη Η/Υ στο σπίτι:

- Για το αν αξιολοιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ είναι ευκολότερο να διαλέξω ειδικότητα, σπουδές, επάγγελμα λόγω προσωπικής κλίσης υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές οι οποίοι έχουν διαθέσιμο Η/Υ στο σπίτι το 56,2% συμφωνεί, το 18,5% διαφωνεί ενώ το 25,3% ούτε συμφωνεί ούτε

διαφωνεί. Από τους μαθητές οι οποίοι δεν διαθέτουν Η/Υ στο σπίτι το 37,5% συμφωνεί, το 41,7% διαφωνεί ενώ το 20,8% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Συνολικά στο σύνολο των μαθητών το 53,5% συμφωνεί, το 21,8% διαφωνεί ενώ το 24,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για αναζήτηση πληροφοριών από το διαδίκτυο:

- Για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ είναι ευκολότερο να διαλέξω ειδικότητα, σπουδές, επάγγελμα και να αντικρούσω την παρότρυνση των γονιών και τη βεβαιότητά τους για γρήγορη επαγγελματική αποκατάσταση

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 52,2% συμφωνεί, το 34,8% διαφωνεί, το 13% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 33,3% συμφωνεί, το 4,2% διαφωνεί, το 62,5% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 39,8% συμφωνεί, το 17,1% διαφωνεί, το 43,1% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 40,6% συμφωνεί, το 17,6% διαφωνεί, το 41,8% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

- Για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ είναι ευκολότερο να διαλέξω ειδικότητα, σπουδές, επάγγελμα λόγω περισσότερων επαγγελματικών επιλογών

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 52,2% συμφωνεί, το 30,4% διαφωνεί, το 17,4% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 33,3% συμφωνεί, το 12,5% διαφωνεί, το 54,2% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 52% συμφωνεί, το 13% διαφωνεί, το 35% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 49,4% συμφωνεί, το 15,3% διαφωνεί, το 35,3% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

- Για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ είναι ευκολότερο να διαλέξω ειδικότητα, σπουδές, επάγγελμα παρά να κάνω μια τυχαία επιλογή

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 52,2% συμφωνεί, το 30,4% διαφωνεί, το 17,4% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 45,8% συμφωνεί, το 0% διαφωνεί, το 54,2% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν

συχνά ή πολύ συχνά το 46,3% συμφωνεί, το 23,6% διαφωνεί, το 30,1% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 47,1% συμφωνεί, το 21,2% διαφωνεί, το 31,8% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για ενημέρωση προφίλ κοινωνικού δικτύου (facebook)

- Για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ είναι ευκολότερο να διαλέξω ειδικότητα, σπουδές, επάγγελμα λόγω προσωπικής κλίσης υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 36,2% συμφωνεί, το 36,2% διαφωνεί, το 27,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 59,5% συμφωνεί, το 16,2% διαφωνεί, το 24,3% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 60,5% συμφωνεί, το 16,3% διαφωνεί, το 23,3% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 53,5% συμφωνεί, το 21,8% διαφωνεί, το 24,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

- Για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ είναι ευκολότερο να διαλέξω ειδικότητα, σπουδές, επάγγελμα λόγω πληροφοριών για καλές αποδοχές υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 29,8% συμφωνεί, το 27,7% διαφωνεί, το 42,6% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 43,2% συμφωνεί, το 13,5% διαφωνεί, το 43,2% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 58,1% συμφωνεί, το 11,6% διαφωνεί, το 30,2% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 47,1% συμφωνεί, το 16,5% διαφωνεί, το 36,5% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

- Για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ είναι ευκολότερο να διαλέξω ειδικότητα, σπουδές, επάγγελμα και να αντικρούσω την παρότρυνση των γονιών και τη βεβαιότητά τους για γρήγορη επαγγελματική αποκατάσταση υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 38,3% συμφωνεί, το 27,7% διαφωνεί, το 34% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 24,3% συμφωνεί, το 16,2% διαφωνεί, το 59,5% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 48,8% συμφωνεί, το 12,8% διαφωνεί, το 38,4% ούτε

συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 40,6% συμφωνεί, το 17,6% διαφωνεί, το 41,8% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για ενημέρωση ιστοσελίδας:

- Για το αν αξιολοιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ είναι ευκολότερο να διαλέξω ειδικότητα, σπουδές, επάγγελμα και να αντικρούσω την παρότρυνση των γονιών και τη βεβαιότητά τους για γρήγορη επαγγελματική αποκατάσταση

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 42,1% συμφωνεί, το 16,8% διαφωνεί, το 41,1% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 21,4% συμφωνεί, το 23,8% διαφωνεί, το 54,8% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 60,6% συμφωνεί, το 12,1% διαφωνεί, το 27,3% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 40,6% συμφωνεί, το 17,6% διαφωνεί, το 41,8% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για αποστολή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail):

- Για το αν αξιολοιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ είναι ευκολότερο να διαλέξω ειδικότητα, σπουδές, επάγγελμα λόγω προσωπικής κλίσης

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 44,1% συμφωνεί, το 30,4% διαφωνεί, το 25,5% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 67,5% συμφωνεί, το 7,5% διαφωνεί, το 25% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 67,9% συμφωνεί, το 10,7% διαφωνεί, το 21,4% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 53,5% συμφωνεί, το 21,8% διαφωνεί, το 24,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Να τονίσουμε ότι εξετάστηκαν όλες οι υπόλοιπες συσχετίσεις αλλά το P βγήκε μεγαλύτερο από 0,05 ή αλλιώς $P > 5\%$, οπότε είναι στατιστικά μη σημαντικά.

Ακόμη να τονίσουμε ότι σε κάποιες κατηγορίες που αφορούν:

Σε σχέση με το επίπεδο εκπαίδευσης πατέρα:

Σε σχέση με το επίπεδο εκπαίδευσης μητέρας:

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για δημιουργία υπολογιστικών φύλλων (excel) και για πραγματοποίηση υπολογισμών

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για συμμετοχή σε blogs

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για ενημέρωση προφίλ κοινωνικού δικτύου (twitter)

υπήρξε πρόβλημα γιατί παρά τις ανακωδικοποιήσεις έχουμε παραβίαση της προϋπόθεσης για το X^2 (μέχρι το 25% των κελιών μπορούν να έχουν αναμενόμενη τιμή κάτω του 5). Οι μεταβλητές δεν μπορούν (δεν έχει νόημα) να ανακωδικοποιηθούν περαιτέρω (δεν έχει νόημα να ενώσουμε το ούτε/ούτε με το διαφωνώ) για να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα.

Ε) Σχετικά με το πέμπτο ερευνητικό ερώτημα για το αν οι αρχές του κονεκτιβισμού συμβάλλουν στην εύρεση εργασίας είτε στην Ελλάδα είτε στο εξωτερικό, στην εύρεση πιθανής εξειδίκευσης, , στην εντόπιση πιθανών προγραμμάτων για νέους επιχειρηματίες, στην εύρεση πιθανής νέας εξειδίκευσης σε άλλο τομέα εργασίας και πως αυτές οι απόψεις διαφοροποιούνται ανάλογα με (το φύλο, το τόπο καταγωγής, το τόπο διαμονής, μορφωτικό επίπεδο γονέων, το γενικό βαθμό επίδοσης στο γυμνάσιο, το βαθμό επίδοσης στο μάθημα της πληροφορικής, την εμπειρία χρήσης των ΤΠΕ, την δυνατότητα ύπαρξης στο οικογενειακό περιβάλλον διαθέσιμου δικτύου/internet- Η/Υ)

Το τεστ ανεξαρτησίας X^2 ανέδειξε στατιστικά σημαντικές διαφορές στα παρακάτω ($P < 5\%$)

Σε σχέση με τη διαμονή

- Για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να βρω μια νέα ευκαιρία εξειδίκευσης πάνω στην ειδικότητά μου

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των μαθητών που μένουν στην πόλη και των μαθητών που μένουν σε χωριό. Περισσότεροι μαθητές που μένουν σε πόλη (69,2%) σε σχέση με τους μαθητές που μένουν σε χωριό (48,6%) συμφωνούν. Περισσότεροι μαθητές που μένουν σε χωριό (18,1%) από αυτούς που μένουν στην πόλη (10,8%) διαφωνούν. Επίσης περισσότεροι μαθητές που μένουν σε χωριό (33,3%) από αυτούς που μένουν σε πόλη (20%) ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν

- Για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ και με τη βοήθεια του ΚΕΣΥΠ είναι ευκολότερο να βρω τις ειδικότητες που έχουν τη μεγαλύτερη ζήτηση στην αγορά εργασίας

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των μαθητών που μένουν στην πόλη και των μαθητών που μένουν σε χωριό. Περισσότεροι μαθητές που μένουν σε πόλη (73,8%) σε σχέση με τους μαθητές που μένουν σε χωριό (53,3%) συμφωνούν. Περισσότεροι μαθητές που μένουν σε χωριό (11,4%) από αυτούς που μένουν στην πόλη (6,2%) διαφωνούν. Επίσης περισσότεροι μαθητές που μένουν σε χωριό (35,2%) από αυτούς που μένουν σε πόλη (20%) ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν

Σε σχέση με το γενικό βαθμό επίδοσης στο γυμνάσιο:

- Για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να βρω μια νέα θέση εργασίας

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των μαθητών. Από τους μαθητές των οποίων ο γενικός βαθμός επίδοσης στο γυμνάσιο κυμαίνεται από 10 έως 15 το 42,2% συμφωνεί, το 24,8% διαφωνεί ενώ το 33% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές των οποίων ο γενικός βαθμός επίδοσης στο γυμνάσιο κυμαίνεται από 15,1 έως 17 το 55,1%

συμφωνεί, το 4,1% διαφωνεί ενώ το 40,8% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές των οποίων ο γενικός βαθμός επίδοσης στο γυμνάσιο κυμαίνεται από 17,1 έως 20 το 58,3% συμφωνεί, το 16,7% διαφωνεί ενώ το 25% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με το γενικό βαθμό επίδοσης στο μάθημα της Πληροφορικής:

- Για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να βρω μια νέα θέση εργασίας

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των μαθητών. Από τους μαθητές των οποίων ο βαθμός επίδοσης στο μάθημα της Πληροφορικής κυμαίνεται από 10 έως 15 το 38,5% συμφωνεί, το 29,2% διαφωνεί ενώ το 32,3% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Μαθητές των οποίων ο βαθμός επίδοσης στο μάθημα της Πληροφορικής κυμαίνεται από 15,1 έως 17 το 46,8 συμφωνεί, το 17% διαφωνεί ενώ το 36,2% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Μαθητές των οποίων ο βαθμός επίδοσης στο μάθημα της Πληροφορικής κυμαίνεται από 17,1 έως 20 το 56,9% συμφωνεί, το 6,9% διαφωνεί ενώ το 36,2% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με τη διαθεσιμότητα δικτύου/internet στο σπίτι:

- Για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να βρω μια νέα ευκαιρία εξειδίκευσης πάνω στην ειδικότητα μου

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές οι οποίοι έχουν διαθέσιμο δίκτυο στο σπίτι το 58,6% συμφωνεί, το 11% διαφωνεί ενώ το 30,3% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές οι οποίοι δεν διαθέτουν δίκτυο στο σπίτι το 44% συμφωνεί, το 40% διαφωνεί ενώ το 16% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Συνολικά στο σύνολο των μαθητών το 56,5% συμφωνεί, το 15,3% διαφωνεί ενώ το 28,2% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

- Για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να βρω μια νέα θέση εργασίας

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές οι οποίοι έχουν διαθέσιμο δίκτυο στο σπίτι το 48,3% συμφωνεί, το 15,2% διαφωνεί ενώ το 36,6% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές οι οποίοι δεν διαθέτουν δίκτυο στο σπίτι το 40% συμφωνεί, το 36% διαφωνεί ενώ το 24% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Συνολικά στο σύνολο των μαθητών το 47,1% συμφωνεί, το 18,2% διαφωνεί ενώ το 34,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με την ύπαρξη Η/Υ στο σπίτι:

- Για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να βρω μια νέα θέση εργασίας

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Μαθητές οι οποίοι έχουν διαθέσιμο Η/Υ στο σπίτι το 46,6% συμφωνεί, το 15,8% διαφωνεί ενώ το 37,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Μαθητές οι οποίοι δεν διαθέτουν Η/Υ στο σπίτι το 50% συμφωνεί, το 33,3% διαφωνεί ενώ το 16,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Συνολικά στο σύνολο των μαθητών το 47,1% συμφωνεί, το 18,2% διαφωνεί ενώ το 34,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για αναζήτηση πληροφοριών από το διαδίκτυο:

- Για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να μάθω για καινούρια προγράμματα που τρέχουν για νέους επιχειρηματίες

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 34,8% συμφωνεί, το 34,8% διαφωνεί, το 30,4% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 37,5% συμφωνεί, το 4,2% διαφωνεί, το 58,3% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 48,8% συμφωνεί, το 13% διαφωνεί, το 38,2% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 45,3% συμφωνεί, το 14,7% διαφωνεί, το 40% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

- Για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να βρω μία νέα θέση εργασίας στο εξωτερικό

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 47,8% συμφωνεί, το 43,5% διαφωνεί, το 8,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 20,8% συμφωνεί, το 37,5% διαφωνεί, το 41,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 51,2% συμφωνεί, το 17,9% διαφωνεί, το 30,9% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 46,5% συμφωνεί, το 24,1% διαφωνεί, το 29,4% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

- Για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ και με τη βοήθεια του ΚΕΣΥΠ είναι ευκολότερο να βρω τις ειδικότητες που έχουν τη μεγαλύτερη ζήτηση στην αγορά εργασίας

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 56,5% συμφωνεί, το 26,1% διαφωνεί, το 17,4% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 54,2% συμφωνεί, το 8,3% διαφωνεί, το 37,5% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 63,4% συμφωνεί, το 6,5% διαφωνεί, το 30,1% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 61,2% συμφωνεί, το 9,4% διαφωνεί, το 29,4% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για ενημέρωση προφίλ κοινωνικού δικτύου (facebook)

- Για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να μάθω για καινούρια προγράμματα που τρέχουν για νέους επιχειρηματίες

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 46,8% συμφωνεί, το 21,3% διαφωνεί, το 31,9% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 27% συμφωνεί, το 13,5% διαφωνεί, το 59,5% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 52,3% συμφωνεί, το 11,6% διαφωνεί, το 36% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 45,3% συμφωνεί, το 14,7% διαφωνεί, το 40% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

- Για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να βρω μια νέα θέση εργασίας

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 46,8% συμφωνεί, το 25,5% διαφωνεί, το 27,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 27% συμφωνεί, το 13,5% διαφωνεί, το 59,5% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 55,8% συμφωνεί, το 16,3% διαφωνεί, το 27,9% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 47,1% συμφωνεί, το 18,2% διαφωνεί, το 34,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

- Για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ και με τη βοήθεια του ΚΕΣΥΠ είναι ευκολότερο να βρω τις ειδικότητες που έχουν τη μεγαλύτερη ζήτηση στην αγορά εργασίας

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 53,2% συμφωνεί, το 14,9% διαφωνεί, το 31,9% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 45,9% συμφωνεί, το 13,5% διαφωνεί, το 40,5% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 72,1% συμφωνεί, το 4,7% διαφωνεί, το 23,3% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 61,2% συμφωνεί, το 9,4% διαφωνεί, το 29,4% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για ενημέρωση ιστοσελίδας:

- Για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να βρω μία νέα θέση εργασίας στο εξωτερικό

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 49,5% συμφωνεί, το 22,1% διαφωνεί, το 28,4% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 23,8% συμφωνεί, το 38,1% διαφωνεί, το 38,1% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που

χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 66,7% συμφωνεί, το 12,1% διαφωνεί, το 21,2% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 46,5% συμφωνεί, το 24,1% διαφωνεί, το 29,4% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για παίξιμο παιχνιδιών:

- Για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να βρω μια νέα θέση εργασίας

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 33,8% συμφωνεί, το 27,7% διαφωνεί, το 38,5% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 46,7% συμφωνεί, το 17,8% διαφωνεί, το 35,6% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 61,7% συμφωνεί, το 8,3% διαφωνεί, το 30% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 47,1% συμφωνεί, το 18,2% διαφωνεί, το 34,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για αποστολή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail):

- Για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να βρω μια νέα θέση εργασίας

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 41,2% συμφωνεί, το 25,5% διαφωνεί, το 33,3% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 55% συμφωνεί, το 12,5% διαφωνεί, το 32,5% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Από τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 57,1% συμφωνεί, το 0% διαφωνεί, το 42,9% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 47,1% συμφωνεί, το 18,2% διαφωνεί, το 34,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

- Για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να βρω μία νέα θέση εργασίας στο εξωτερικό

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 40,2% συμφωνεί, το 28,4% διαφωνεί, το 31,4% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 47,5% συμφωνεί, το 15% διαφωνεί, το 37,5% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 67,9% συμφωνεί, το 21,4% διαφωνεί, το 10,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 46,5% συμφωνεί, το 24,1% διαφωνεί, το 29,4% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για λήψη και επεξεργασία εικόνων και φωτογραφιών:

- Για το αν αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να βρω μια νέα ευκαιρία εξειδίκευσης πάνω στην ειδικότητα μου

υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Από τους μαθητές που δεν χρησιμοποιούν ποτέ η σπάνια το 57,5% συμφωνεί, το 23,3% διαφωνεί, το 19,2% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Μαθητές που χρησιμοποιούν μερικές φορές το 43,2% συμφωνεί, το 16,2% διαφωνεί, το 40,5% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά το 63,3% συμφωνεί, το 5% διαφωνεί, το 31,7% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο σύνολο το 56,5% συμφωνεί, το 15,3% διαφωνεί, το 28,2% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Να τονίσουμε ότι εξετάστηκαν όλες οι υπόλοιπες συσχετίσεις αλλά το P βγήκε μεγαλύτερο από 0,05 ή αλλιώς $P > 5\%$, οπότε είναι στατιστικά μη σημαντικά.

Ακόμη να τονίσουμε ότι σε κάποιες κατηγορίες που αφορούν:

Σε σχέση με το επίπεδο εκπαίδευσης πατέρα:

Σε σχέση με το επίπεδο εκπαίδευσης μητέρας:

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για δημιουργία υπολογιστικών φύλλων (excel) και για πραγματοποίηση υπολογισμών

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για συμμετοχή σε blogs

Σε σχέση με το με τη συχνότητα χρήσης Η/Υ για ενημέρωση προφίλ κοινωνικού δικτύου (twitter)

7.8. Συμπεράσματα

Βλέποντας τα αποτελέσματα της έρευνας μπορούμε να καταλήξουμε σε ορισμένα συμπεράσματα.

A) Σε σχέση με το πρώτο ερευνητικό ερώτημα για το ποια στοιχεία της διαδικτυακής μάθησης θεωρούν ως ωφέλιμα οι μαθητές και πως αυτές οι απόψεις διαφοροποιούνται ανάλογα με (το φύλο, το τόπο καταγωγής, το τόπο διαμονής, μορφωτικό επίπεδο γονέων, το γενικό βαθμό επίδοσης στο γυμνάσιο, το βαθμό επίδοσης στο μάθημα της πληροφορικής, την εμπειρία χρήσης των ΤΠΕ, την δυνατότητα ύπαρξης στο οικογενειακό περιβάλλον διαθέσιμου δικτύου/internet- Η/Υ) παρατηρούμε:

Σε σχέση με το φύλο:

ότι τα κορίτσια σε σχέση με τα αγόρια συμφωνούν με τα οφέλη της διαδικτυακής μάθησης. Συγκεκριμένα τα κορίτσια θεωρούν ως πιο σημαντικό όφελος τη χρήση

περισσότερων και διαφόρων καινοτόμων εκπαιδευτικών μεθόδων και στη συνέχεια κατά φθίνουσα σειρά, το πολύ πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό, τη δικτύωση και την επαφή με ανθρώπους με τα ίδια ενδιαφέροντα, την πρόσβαση οποιαδήποτε στιγμή στο εκπαιδευτικό υλικό, την επιλογή χωρίς περιορισμούς για το χρόνο τον τόπο και το ρυθμό μελέτης και τέλος την αναζήτηση περισσότερων δεδομένων σε σχέση με τις κλασσικές παραδοσιακές μεθόδους.

Με τη σειρά τους τα αγόρια θεωρούν πιο σημαντικό όφελος τη δικτύωση και την επαφή με ανθρώπους με τα ίδια ενδιαφέροντα και στη συνέχεια κατά φθίνουσα σειρά, την πρόσβαση οποιαδήποτε στιγμή στο εκπαιδευτικό υλικό, τη χρήση περισσότερων και διαφόρων καινοτόμων εκπαιδευτικών μεθόδων, την αναζήτηση περισσότερων δεδομένων σε σχέση με τις κλασσικές παραδοσιακές μεθόδους, το πολύ πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό και τέλος την επιλογή χωρίς περιορισμούς για το χρόνο τον τόπο και το ρυθμό μελέτης.

Εδώ μπορούμε να θεωρήσουμε σημαντικό ότι τόσο τα αγόρια όσο και τα κορίτσια έχουν σε υψηλή θέση τη δικτύωση και επαφή κάτι φυσιολογικό για τις ηλικίες στις οποίες απευθυνθήκαμε.

Σε σχέση με τον τόπο καταγωγής:

Εδώ υπάρχει μια συγκεχυμένη κατάσταση σε σχέση με τα οφέλη. Σε κάποια οφέλη όπως την πρόσβαση οποιαδήποτε στιγμή στο εκπαιδευτικό υλικό, στην αναζήτηση περισσότερων δεδομένων και στη δικτύωση και επαφή με ανθρώπους με τα ίδια ενδιαφέροντα οι έλληνες μαθητές συμφωνούν σε μεγαλύτερο βαθμό, ενώ στο πολύ πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό και στην επιλογή χωρίς περιορισμούς για το χρόνο τον τόπο και το ρυθμό μελέτης συμφωνούν σε μεγαλύτερο βαθμό οι αλλοδαποί μαθητές. Παρατηρούμε ότι στη χρήση περισσότερων και διαφόρων καινοτόμων εκπαιδευτικών μεθόδων δεν έχουμε διαφοροποίηση και έχουμε το ίδιο ποσοστό ελλήνων και αλλοδαπών μαθητών που συμφωνεί.

Σε σχέση με τον τόπο διαμονής:

Εδώ οι μαθητές που διαμένουν σε χωριό φαίνεται να θεωρούν μεγαλύτερα οφέλη πράγματα τα οποία είναι δύσκολο να έχουν. Έτσι βλέπουμε να θεωρούν σημαντικότερα οφέλη το πολύ πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό, την πρόσβαση οποιαδήποτε στιγμή στο εκπαιδευτικό υλικό, την αναζήτηση περισσότερων δεδομένων και τη δικτύωση και επαφή με ανθρώπους με τα ίδια ενδιαφέροντα. Στον αντίποδα οι μαθητές που διαμένουν στην πόλη θεωρούν περισσότερο σημαντικό την επιλογή χωρίς περιορισμούς για το χρόνο τον τόπο και το ρυθμό μελέτης και τη χρήση περισσότερων και διαφόρων καινοτόμων εκπαιδευτικών μεθόδων

Σε σχέση με το μορφωτικό επίπεδο των γονέων:

Εδώ παρατηρείται το φαινόμενο ότι όσο ψηλότερο είναι το μορφωτικό επίπεδο των γονέων οι μαθητές θεωρούν σημαντικά τα οφέλη της διαδικτυακής μάθησης. Το πιο σημαντικό όφελος οι μαθητές θεωρούν ότι είναι η πρόσβαση οποιαδήποτε στιγμή στο εκπαιδευτικό υλικό και η χρήση περισσότερων και διαφόρων καινοτόμων εκπαιδευτικών μεθόδων

Αυτό φαίνεται πιο πολύ σε σχέση με το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα παρά της μητέρας. Λόγω των ιδιόμορφων συνθηκών που επικρατούν σε διάφορα χωριά της επαρχίας όπου διενεργήθηκε η μελέτη, ίσως αυτό πρέπει να είναι αντικείμενο νέας μελέτης.

Σε σχέση με το βαθμό επίδοσης στο γυμνάσιο:

Παρατηρούμε το αναμενόμενο ότι όσο μεγαλύτερο βαθμό απόδοσης στο γυμνάσιο έχουν οι μαθητές τόσο θεωρούν σημαντικότερα τα οφέλη της διαδικτυακής μάθησης. Σημαντικότερα οφέλη κατά φθίνουσα σειρά θεωρούν την πρόσβαση οποιαδήποτε στιγμή στο εκπαιδευτικό υλικό, τη χρήση περισσότερων και διαφόρων καινοτόμων εκπαιδευτικών μεθόδων, το πολύ πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό, τη δικτύωση και επαφή με ανθρώπους με τα ίδια ενδιαφέροντα, την επιλογή χωρίς περιορισμούς για το χρόνο τον τόπο και το ρυθμό μελέτης και την αναζήτηση περισσότερων δεδομένων.

Σε σχέση με το βαθμό επίδοσης στο μάθημα της Πληροφορικής:

Και εδώ σε γενικές γραμμές οι μαθητές με μεγαλύτερο βαθμό θεωρούν σημαντικότερα τα οφέλη της διαδικτυακής εκπαίδευσης. Για δύο μόνο οφέλη όπως η χρήση περισσότερων και διαφόρων καινοτόμων εκπαιδευτικών μεθόδων και η δικτύωση και επαφή με ανθρώπους με τα ίδια ενδιαφέροντα οι μαθητές με χαμηλότερο βαθμό τα θεωρούν σημαντικότερα. Αυτό ίσως μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οι μαθητές με χαμηλότερη βαθμολογία ψάχνουν κάτι καινούριο το οποίο θα τους προκαλέσει νέο ενδιαφέρον.

Σε σχέση με τη διαθεσιμότητα δικτύου/internet στο σπίτι:

Εδώ βλέπουμε τους μαθητές που δεν έχουν διαθεσιμότητα δικτύου να θεωρούν σημαντικότερα τα οφέλη της διαδικτυακής εκπαίδευσης. Η έλλειψη αυτή της διαθεσιμότητας του διαδικτύου φαίνεται καθαρά από το ότι οι μαθητές αυτοί θεωρούν σημαντικά οφέλη κατά φθίνουσα σειρά τη δικτύωση και επαφή με ανθρώπους με τα ίδια ενδιαφέροντα, την πρόσβαση οποιαδήποτε στιγμή στο εκπαιδευτικό υλικό, τη χρήση περισσότερων και διαφόρων καινοτόμων εκπαιδευτικών μεθόδων, το πολύ πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό, την αναζήτηση περισσότερων δεδομένων και την επιλογή χωρίς περιορισμούς για το χρόνο τον τόπο και το ρυθμό μελέτης.

Σε σχέση με την ύπαρξη Η/Υ στο σπίτι:

Και εδώ βλέπουμε τους μαθητές που δεν έχουν Η/Υ να θεωρούν σημαντικότερα τα οφέλη της διαδικτυακής εκπαίδευσης. Η έλλειψη αυτή της ύπαρξης Η/Υ φαίνεται καθαρά από το ότι οι μαθητές αυτοί θεωρούν σημαντικά οφέλη κατά φθίνουσα σειρά το πολύ πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό, την πρόσβαση οποιαδήποτε στιγμή στο εκπαιδευτικό υλικό, τη χρήση περισσότερων και διαφόρων καινοτόμων εκπαιδευτικών μεθόδων, την επιλογή χωρίς περιορισμούς για το χρόνο τον τόπο και το ρυθμό μελέτης, την αναζήτηση περισσότερων δεδομένων και τη δικτύωση και επαφή με ανθρώπους με τα ίδια ενδιαφέροντα.

Σε σχέση με την εμπειρία χρήσης των ΤΠΕ:

Παρατηρούμε το αναμενόμενο φαινόμενο κατά το οποίο οι μαθητές οι οποίοι χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ συχνά Η/Υ σε όλες τις κατηγορίες να θεωρούν σημαντικότερα τα σχεδόν όλα οφέλη της διαδικτυακής εκπαίδευσης. Δεν περνάει σίγουρα απαρατήρητο τα αρκετά υψηλά ποσοστά που παρουσιάζουν και τα παιδιά που χρησιμοποιούν μερικές φορές ή και ποτέ Η/Υ.

Β) Σε σχέση με το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα για το ποια στοιχεία της διαδικτυακής μάθησης θεωρούν ως εμπόδια-μειονεκτήματα οι μαθητές και πως αυτές οι απόψεις διαφοροποιούνται ανάλογα με (το φύλο, το τόπο καταγωγής, το τόπο διαμονής, μορφωτικό επίπεδο γονέων, το γενικό βαθμό επίδοσης στο γυμνάσιο, το βαθμό επίδοσης στο μάθημα της πληροφορικής, την εμπειρία χρήσης των ΤΠΕ, την δυνατότητα ύπαρξης στο οικογενειακό περιβάλλον διαθέσιμου δικτύου/internet- Η/Υ) παρατηρούμε:

Σε σχέση με το φύλο:

Παρατηρούμε ότι τόσο για τα αγόρια όσο και για τα κορίτσια το μεγαλύτερο εμπόδιο-μειονέκτημα της διαδικτυακής εκπαίδευσης είναι η δυσκολία πρόσβασης στο διαδίκτυο και η χαμηλή ταχύτητα πρόσβασης, κάτι που είναι πολύ φυσιολογικό όταν μιλάμε για τέτοιου είδους μαθήματα. Επόμενο μειονέκτημα σε σημαντικότητα και για τα αγόρια και για τα κορίτσια είναι η έλλειψη ζωντανής επικοινωνίας με τον εκπαιδευτικό και τους υπόλοιπους εκπαιδευομένους, κάτι που φανερώνει την σιγουριά και τη βοήθεια που τους προσφέρει ο εκπαιδευτικός και οι συμμαθητές. Ίδιας υφής είναι και το επόμενο μειονέκτημα σε σημαντικότητα και για τους δύο που είναι η απομόνωση των εκπαιδευομένων και η ταυτόχρονη αποδυνάμωση της κοινωνικοποίησής τους. Ακολουθούν η υποβάθμιση του ρόλου του εκπαιδευτικού, ο πολύ μεγάλος όγκος πληροφοριών και τέλος η συνεχής αλλαγή λογισμικών. Τούτο κρίνεται ελπιδοφόρο γιατί δείχνει ότι οι μαθητές έχουν πάντα τη διάθεση να εξερευνούν καινούρια πράγματα.

Σε σχέση με τον τόπο καταγωγής:

Και εδώ παρατηρούμε ότι τόσο για τους έλληνες όσο και για τους αλλοδαπούς μαθητές το μεγαλύτερο εμπόδιο-μειονέκτημα της διαδικτυακής εκπαίδευσης είναι η δυσκολία πρόσβασης στο διαδίκτυο και η χαμηλή ταχύτητα πρόσβασης κάτι απολύτως φυσιολογικό. Στα επόμενα μειονεκτήματα για τους έλληνες ακολουθεί η έλλειψη ζωντανής επικοινωνίας με τον εκπαιδευτικό και η απομόνωση των εκπαιδευομένων ενώ για τους αλλοδαπούς ο μεγάλος όγκος πληροφοριών και με το ίδιο ποσοστό η έλλειψη ζωντανής επικοινωνίας με τον εκπαιδευτικό και η απομόνωση των εκπαιδευομένων. Και εδώ από τα χαμηλότερα ποσοστά έχει η συνεχής αλλαγή λογισμικών.

Σε σχέση με τον τόπο διαμονής:

Βλέπουμε και εδώ ότι η δυσκολία πρόσβασης στο διαδίκτυο και η χαμηλή ταχύτητα πρόσβασης θεωρείται το μεγαλύτερο εμπόδιο-μειονέκτημα της διαδικτυακής μάθησης με πολύ μεγαλύτερο ποσοστό στους μαθητές που διαμένουν στην πόλη. Ακολουθεί η έλλειψη ζωντανής επικοινωνίας με τον εκπαιδευτικό και η απομόνωση των εκπαιδευομένων. Προκαλεί εντύπωση εδώ το μεγαλύτερο ποσοστό των μαθητών που μένουν στην πόλη σε σχέση με αυτούς που μένουν στο χωριό για την απομόνωση. Και εδώ το χαμηλότερο ποσοστό σαν μειονέκτημα έχει η συνεχής αλλαγή λογισμικών.

Σε σχέση με το μορφωτικό επίπεδο των γονέων:

Και σε αυτή την κατηγορία παρατηρούμε ότι σαν σημαντικότερο εμπόδιο-μειονέκτημα της διαδικτυακής μάθησης είναι η δυσκολία πρόσβασης στο διαδίκτυο και η χαμηλή ταχύτητα πρόσβασης ανεξάρτητα από το επίπεδο μόρφωσης των γονέων. Για τους μαθητές των οποίων οι γονείς έχουν υψηλό επίπεδο μόρφωσης (ΑΕΙ/ΤΕΙ) ακολουθεί η έλλειψη ζωντανής επικοινωνίας με τον εκπαιδευτικό, ενώ για τους μαθητές των οποίων το επίπεδο μόρφωσης είναι πιο χαμηλό (Δημοτικό/Γυμνάσιο/Λύκειο) σε σχέση με τους άλλους επόμενο μειονέκτημα είναι ο μεγάλος όγκος πληροφοριών. Σχεδόν ίδια ποσοστά υπάρχουν στην υποβάθμιση του ρόλου των εκπαιδευτικού και στην απομόνωση των εκπαιδευομένων ενώ τα χαμηλότερα ποσοστά καταγράφονται στην συνεχή αλλαγή λογισμικών.

Σε σχέση με το βαθμό επίδοσης στο γυμνάσιο:

Αναμενόμενα και εδώ τα αποτελέσματα. Και στις τρεις κατηγορίες επίδοσης των μαθητών σαν σημαντικότερο μειονέκτημα φαντάζει η δυσκολία πρόσβασης στο διαδίκτυο και η χαμηλή ταχύτητα πρόσβασης. Αισιόδοξο μήνυμα είναι ότι και οι μαθητές με την χαμηλότερη επίδοση έχουν σαν τελευταίο εμπόδιο την συνεχή αλλαγή λογισμικών, μαζί με τους υπόλοιπους μαθητές με μέτρια και υψηλή επίδοση. Εντύπωση προκαλούν τα μεγάλα ποσοστά, ιδιαίτερα των καλών μαθητών στις κατηγορίες έλλειψη ζωντανής επικοινωνίας και

απομόνωση εκπαιδευομένων. Να τονίσουμε ότι ο μεγάλος όγκος πληροφοριών φαντάζει σαν μεγαλύτερο μειονέκτημα για τους καλούς μαθητές.

Σε σχέση με το βαθμό επίδοσης στο μάθημα της Πληροφορικής:

Και εδώ για όλες τις κατηγορίες επίδοσης των μαθητών, το λιγότερο σημαντικό εμπόδιο είναι η συνεχής αλλαγή λογισμικών, ενώ σαν σημαντικότερο είναι η χαμηλή ταχύτητα πρόσβασης στο διαδίκτυο. Και εδώ οι καλοί μαθητές αντιμετωπίζουν με μεγαλύτερη επιφυλακτικότητα το μεγάλο όγκο πληροφοριών.

Σε σχέση με τη διαθεσιμότητα δικτύου/internet στο σπίτι:

Και για τους μαθητές που έχουν διαθεσιμότητα δικτύου και για αυτούς που δεν έχουν η συνεχής αλλαγή λογισμικού είναι το τελευταίο εμπόδιο. Και για τις δύο κατηγορίες η δυσκολία πρόσβασης και η χαμηλή ταχύτητα είναι πρωτεύον εμπόδιο. Για τους μαθητές που δεν έχουν διαθεσιμότητα δικτύου σημαντικό εμπόδιο είναι η υποβάθμιση του ρόλου του εκπαιδευτικού μαζί με τον μεγάλο όγκο πληροφοριών, ενώ για αυτούς που έχουν διαθεσιμότητα δικτύου σημαντικό μειονέκτημα φαντάζει η έλλειψη ζωντανής επικοινωνίας.

Σε σχέση με την ύπαρξη Η/Υ στο σπίτι:

Και σε αυτή την κατηγορία έχουμε ίδιες απόψεις για το σημαντικότερο και για το λιγότερο σημαντικό μειονέκτημα. Έτσι η δυσκολία πρόσβασης στο διαδίκτυο είναι το σημαντικότερο και η συνεχής αλλαγή λογισμικού το λιγότερο σημαντικό. Υψηλά ποσοστά καταγράφουν και η έλλειψη ζωντανής επικοινωνίας και η απομόνωση των εκπαιδευομένων.

Σε σχέση με την εμπειρία χρήσης των ΤΠΕ:

Η δυσκολία πρόσβασης στο διαδίκτυο είναι το μεγαλύτερο εμπόδιο και εδώ, ιδιαίτερα για τους μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή πολύ Η/Υ. η συνεχής αλλαγή είναι το λιγότερο σημαντικό πρόβλημα για σχεδόν όλους τους μαθητές, ενώ αρκετά υψηλά ποσοστά παρουσιάζουν η έλλειψη ζωντανής επικοινωνίας και η απομόνωση των εκπαιδευομένων.

Γ) Σχετικά με το τρίτο ερευνητικό ερώτημα για το ποια στοιχεία θεωρούν οι μαθητές ότι αποτελούν τους σημαντικούς παράγοντες για να πετύχει μια διαδικασία διαδικτυακής μάθησης και πως αυτές οι απόψεις διαφοροποιούνται ανάλογα με (το φύλο, το τόπο καταγωγής, το τόπο διαμονής, μορφωτικό επίπεδο γονέων, το γενικό βαθμό επίδοσης στο γυμνάσιο, το βαθμό επίδοσης στο μάθημα της πληροφορικής, την εμπειρία χρήσης των ΤΠΕ, την δυνατότητα ύπαρξης στο οικογενειακό περιβάλλον διαθέσιμου δικτύου/internet- Η/Υ) παρατηρούμε:

Σε σχέση με το φύλο:

Τα κορίτσια σαν πρώτο στοιχείο που αποτελεί σημαντικό παράγοντα για να πετύχει μια διαδικασία διαδικτυακής μάθησης θεωρούν ότι είναι η σωστή δομή και παρουσίαση του

εκπαιδευτικού υλικού. Κατά φθίνουσα σειρά ακολουθούν η άνεση και ελευθερία στην αναζήτηση βοήθειας, η εξοικείωση με τη χρήση διαφόρων λογισμικών και προγραμμάτων, η τεχνική υποστήριξη σε πιθανά τεχνικά προβλήματα, η παρουσίαση του εκπαιδευτικού, η θέσπιση συγκεκριμένων προδιαγραφών και κανόνων, η επεξήγηση από τον εκπαιδευτικό όλων των στοιχείων που σχετίζονται με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, η αλληλεπίδραση μεταξύ των εκπαιδευομένων και τέλος η υποστήριξη από τον εκπαιδευτικό. Από τη μεριά τους τα αγόρια σημαντικότερο στοιχείο θεωρούν ότι είναι η τεχνική υποστήριξη σε πιθανά τεχνικά θέματα, στη συνέχεια η άνεση και ελευθερία στην αναζήτηση βοήθειας, η σωστή δομή και παρουσίαση, η εξοικείωση με χρήση λογισμικών, η αλληλεπίδραση μεταξύ εκπαιδευομένων, η υποστήριξη από τον εκπαιδευτικό και τέλος τη θέσπιση συγκεκριμένων προδιαγραφών και κανόνων.

Σε σχέση με τον τόπο καταγωγής:

Οι έλληνες μαθητές θεωρούν πρωτεύοντες παράγοντες την τεχνική υποστήριξη και αμέσως μετά την άνεση και ελευθερία για βοήθεια. Οι αλλοδαποί μαθητές από την πλευρά τους θεωρούν ότι η εξοικείωση με τα λογισμικά και τη σωστή δομή και παρουσίαση του εκπαιδευτικού τους σημαντικότερους παράγοντες. Εντύπωση προκαλεί το αρκετά χαμηλό ποσοστό που έχει στους αλλοδαπούς μαθητές η επεξήγηση από τον εκπαιδευτικό της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Σε σχέση με τον τόπο διαμονής:

Και για τους μαθητές που μένουν στην πόλη και για αυτούς που μένουν σε χωριό η τεχνική υποστήριξη είναι ο σημαντικότερος παράγοντας. Σχεδόν ταυτόσημες απόψεις και για τους υπόλοιπους παράγοντες όπως η άνεση και ελευθερία για βοήθεια και η σωστή δομή και παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού. Τα χαμηλότερα ποσοστά καταγράφονται στον παράγοντα επεξήγηση από τον εκπαιδευτικό των στοιχείων της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Συνδυάζοντας το αποτέλεσμα της επεξήγησης από τον εκπαιδευτικό με τα αποτελέσματα από τις παραπάνω κατηγορίες σε σχέση με το φύλο και την καταγωγή ίσως οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι οι μαθητές δεν έχουν κατανοήσει τον όρο εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Σε σχέση με το μορφωτικό επίπεδο των γονέων:

Με βάση το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα παρατηρούμε ότι η τεχνική υποστήριξη είναι το σημαντικότερο στοιχείο και για τους αποφοίτους δευτεροβάθμιας και για τους αποφοίτους τριτοβάθμιας. Για τους μαθητές που ο πατέρας τους είναι απόφοιτος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ακολουθούν η επεξήγηση από τον εκπαιδευτικό, η υποστήριξη από τον εκπαιδευτικό, η εξοικείωση με τα λογισμικά και η άνεση και η ελευθερία για βοήθεια. Για

τους μαθητές των οποίων ο πατέρας έχει τελειώσει έως και λύκειο ακολουθούν η άνεση και η ελευθερία για βοήθεια και η σωστή δομή και παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού.

Η άνεση και η ελευθερία για βοήθεια, η τεχνική υποστήριξη και η σωστή δομή και παρουσίαση είναι τα βασικά στοιχεία για να πετύχει μια διαδικασία διαδικτυακής εκπαίδευσης.

Σε σχέση με το βαθμό επίδοσης στο γυμνάσιο:

Για τους πολύ καλούς μαθητές (σε πολύ υψηλό ποσοστό) όπως και για τους λιγότερο καλούς η τεχνική υποστήριξη είναι το σημαντικότερο στοιχείο. Για τους μέτριους μαθητές έρχεται δεύτερη μετά τη σωστή δομή και παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού. Για τους πολύ καλούς μαθητές σημαντικά στοιχεία είναι επίσης η παρουσίαση του εκπαιδευτικού και η άνεση και ελευθερία για βοήθεια. Για τους μέτριους και τους λιγότερο καλούς μαθητές σημαντικό στοιχείο είναι η εξοικείωση με τα λογισμικά. Προκαλεί ενδιαφέρον το χαμηλό ποσοστό των καλών μαθητών στο στοιχείο της αλληλεπίδρασης μεταξύ των εκπαιδευομένων.

Σε σχέση με το βαθμό επίδοσης στο μάθημα της Πληροφορικής:

Η τεχνική υποστήριξη είναι και εδώ το κυρίαρχο στοιχείο για τους πολύ καλούς και τους μέτριους μαθητές. Για τους λιγότερο καλούς μαθητές σημαντικότερο στοιχείο είναι η άνεση και η ελευθερία στην αναζήτηση βοήθειας. Σε αυτό το στοιχείο εντυπωσιακή είναι η ομοιομορφία της συμφωνίας και των τριών κατηγοριών των μαθητών. Ενδιαφέρον προκαλεί το πολύ χαμηλό ποσοστό των λιγότερο καλών μαθητών στην υποστήριξη από τον εκπαιδευτικό καθώς και στην επεξήγηση από τον εκπαιδευτικό κάτι που ίσως δείχνει παιδιά που είναι κουρασμένα από το υπάρχον εκπαιδευτικό σύστημα.

Σε σχέση με τη διαθεσιμότητα δικτύου/internet στο σπίτι:

Και για τους μαθητές που έχουν διαθεσιμότητα δικτύου και για αυτούς που δεν έχουν βασικά στοιχεία είναι η τεχνική υποστήριξη, η σωστή δομή και παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού και η άνεση και ελευθερία για βοήθεια. Περίπου στα ίδια ποσοστά όλα τα ευρήματα με ενδιαφέρον να παρουσιάζει το χαμηλό ποσοστό των μαθητών που δεν έχουν internet στη θέσπιση προδιαγραφών και κανόνων.

Σε σχέση με την ύπαρξη Η/Υ στο σπίτι:

Για τους μαθητές που δεν έχουν Η/Υ σημαντικότερο στοιχείο είναι η σωστή δομή και παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού. Στη συνέχεια ακολουθούν η εξοικείωση με λογισμικά, η τεχνική υποστήριξη, η άνεση και η ελευθερία στην αναζήτηση βοήθειας. Ιδιαίτερη εντύπωση προκαλεί το χαμηλό ποσοστό στην θέσπιση προδιαγραφών και κανόνων και στην επεξήγηση από τον εκπαιδευτικό. Για όσους διαθέτουν Η/Υ σημαντικότερα είναι η άνεση και η ελευθερία στην αναζήτηση βοήθειας, η τεχνική υποστήριξη.

Σε σχέση με την εμπειρία χρήσης των ΤΠΕ:

Σχεδόν σε όλες τις κατηγορίες χρήσης ΤΠΕ οι σημαντικοί παράγοντες για να πετύχει μια διαδικασία διαδικτυακής μάθησης είναι η τεχνική υποστήριξη, η σωστή δομή και παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού, η ελευθερία στην αναζήτηση βοήθειας, η εξοικείωση με λογισμικά.

Δ) Σχετικά με το τέταρτο ερευνητικό ερώτημα για το αν οι αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ συμβάλλουν αποφασιστικά στην επιλογή τομέα, ειδικότητας, σπουδών, επαγγέλματος και πως αυτές οι απόψεις διαφοροποιούνται ανάλογα με (το φύλο, το τόπο καταγωγής, το τόπο διαμονής, μορφωτικό επίπεδο γονέων, το γενικό βαθμό επίδοσης στο γυμνάσιο, το βαθμό επίδοσης στο μάθημα της πληροφορικής, την εμπειρία χρήσης των ΤΠΕ, την δυνατότητα ύπαρξης στο οικογενειακό περιβάλλον διαθέσιμου δικτύου/internet- H/Y) παρατηρούμε:

Σε σχέση με το φύλο:

Παρατηρούμε την εμφανή ωριμότητα των κοριτσιών έναντι των αγοριών. Σε όλες τις κατηγορίες για την επιλογή ειδικότητας, τομέα, σπουδών τα ποσοστά των κοριτσιών είναι κατά πολύ υψηλότερα. Κατά φθίνουσα σειρά τα κορίτσια διαλέγουν λόγω πληροφοριών καλών συνθηκών εργασίας, λόγω προσωπικής κλίσης, λόγω πληροφοριών για καλές αποδοχές, λόγω μεγάλης ζήτησης της συγκεκριμένης ειδικότητας, λόγω περισσότερων επαγγελματικών επιλογών. Με τη σειρά τους τα αγόρια διαλέγουν λόγω πληροφοριών καλών συνθηκών εργασίας, λόγω προσωπικής κλίσης, λόγω περισσότερων επαγγελματικών επιλογών, λόγω μεγάλης ζήτησης της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Σε σχέση με τον τόπο καταγωγής:

Και οι έλληνες και οι αλλοδαποί μαθητές φαίνεται να επιλέγουν ειδικότητα, επάγγελμα λόγω πληροφοριών για καλές συνθήκες εργασίας και λόγω προσωπικής κλίσης. Από εκεί και πέρα οι έλληνες μαθητές δεν θέλουν να κάνουν μία τυχαία επιλογή, επιλέγουν λόγω περισσότερων επαγγελματικών επιλογών, λόγω καλών αποδοχών, λόγω μεγάλης ζήτησης της συγκεκριμένης ειδικότητας. Το μικρότερο ποσοστό έχουμε στο να αντικρούσουν την παρότρυνση των γονιών. Για τους αλλοδαπούς μαθητές ακολουθεί η επιλογή λόγω καλών αποδοχών, η μεγάλη ζήτηση της ειδικότητας, οι περισσότερες επαγγελματικές επιλογές.

Σε σχέση με τον τόπο διαμονής:

Τόσο οι μαθητές που μένουν στην πόλη όσο και οι μαθητές που μένουν σε χωριό επιλέγουν ειδικότητα, επάγγελμα λόγω πληροφοριών για καλές συνθήκες εργασίας και λόγω προσωπικής κλίσης. Σε όλες τις ερωτήσεις το ποσοστό συμφωνίας των μαθητών που μένουν στην πόλη είναι αισθητά υψηλότερο σε σχέση με τους μαθητές που διαμένουν στο χωριό που

ίσως να οφείλεται στα στερεότυπα των απομακρυσμένων χωριών. Αυτό ίσως να φαίνεται και στο μικρό ποσοστό των μαθητών των χωριών στην αντίκρουση της παρότρυνσης των γονιών.

Σε σχέση με το μορφωτικό επίπεδο των γονέων:

Σε γενικές γραμμές οι απαντήσεις είναι περίπου στο ίδιο επίπεδο. Με μικρές διαφορές τόσο οι μαθητές των οποίων οι γονείς έχουν τελειώσει τριτοβάθμια εκπαίδευση όσο και οι μαθητές των οποίων οι γονείς έχουν τελειώσει έως και δευτεροβάθμια εκπαίδευση φαίνεται να επιλέγουν με τον ίδιο τρόπο δηλαδή λόγω πληροφοριών για καλές συνθήκες εργασίας, λόγω προσωπικής κλίσης, λόγω καλών αποδοχών, λόγω μεγάλης ζήτησης της συγκεκριμένης ειδικότητας. Αρκετά μεγάλο ποσοστό παρατηρείται στην αντίκρουση της γνώμης των γονιών ανάλογα με το επίπεδο εκπαίδευσης της μητέρας.

Σε σχέση με το βαθμό επίδοσης στο γυμνάσιο:

Και οι πολύ καλοί και οι μέτριοι και οι λιγότερο καλοί μαθητές επιλέγουν με τον ίδιο τρόπο, λόγω πληροφοριών για καλές συνθήκες εργασίας, λόγω προσωπικής κλίσης, λόγω καλών αποδοχών. Ακολουθούν με περίπου ίδια ποσοστά και για τους τρεις τύπους μαθητών οι επιλογές λόγω καλών αποδοχών, λόγω μεγάλης ζήτησης της συγκεκριμένης ειδικότητας. Να τονίσουμε εδώ το χαμηλό ποσοστό των πολύ καλών μαθητών στην αντίκρουση της παρότρυνσης των γονιών.

Σε σχέση με το βαθμό επίδοσης στο μάθημα της Πληροφορικής:

Και ανάλογα με το βαθμό στην πληροφορική τόσο οι καλοί όσο και οι μέτριοι και οι λιγότερο καλοί μαθητές φαίνεται να επιλέγουν με τον ίδιο τρόπο με τις παραπάνω κατηγορίες. Επιλέγουν δηλαδή, λόγω πληροφοριών για καλές συνθήκες εργασίας, λόγω προσωπικής κλίσης, λόγω μεγάλης ζήτησης της συγκεκριμένης ειδικότητας, λόγω καλών αποδοχών. Εδώ το χαμηλότερο ποσοστό το έχουν οι λιγότερο καλοί μαθητές στην αντίκρουση της παρότρυνσης των γονιών.

Σε σχέση με τη διαθεσιμότητα δικτύου/internet στο σπίτι:

Ίδιο αποτέλεσμα και σε αυτή την κατηγορία. Και όσοι μαθητές έχουν internet και όσοι δεν έχουν επιλέγουν με τον ίδιο τρόπο δηλαδή, λόγω πληροφοριών για καλές συνθήκες εργασίας, λόγω προσωπικής κλίσης, λόγω περισσότερων επαγγελματικών επιλογών, λόγω καλών αποδοχών. Και οι δύο κατηγορίες μαθητών με περίπου το ίδιο ποσοστό δεν θέλουν να κάνουν μια τυχαία επιλογή. Ενδιαφέρον προκαλεί το μεγάλο ποσοστό των μαθητών που δεν έχουν internet στην αντίκρουση της παρότρυνσης των γονιών.

Σε σχέση με την ύπαρξη Η/Υ στο σπίτι:

Η επιλογή λόγω πληροφοριών για καλές συνθήκες εργασίας έχει και εδώ τον πρώτο λόγο. Από εκεί και πέρα έχουμε κάποιες μικρές διαφοροποιήσεις. Όσοι έχουν Η/Υ επιλέγουν μετά

λόγω προσωπικής κλίσης, λόγω μεγάλης ζήτησης της συγκεκριμένης ειδικότητας, λόγω καλών αποδοχών, λόγω περισσότερων επαγγελματικών επιλογών. Όσοι δεν έχουν Η/Υ επιλέγουν λόγω μεγάλης ζήτησης της συγκεκριμένης ειδικότητας, λόγω περισσότερων επαγγελματικών επιλογών. Οι μισοί μαθητές που δεν έχουν Η/Υ επιλέγουν για να αντικρούσουν την παρότρυνση των γονιών ενώ χαμηλό ποσοστό έχουν και στην επιλογή λόγω προσωπικής κλίσης.

Σε σχέση με την εμπειρία χρήσης των ΤΠΕ:

Σε όλες τις κατηγορίες εμπειρίας χρήσης των ΤΠΕ και ιδιαίτερα όσων σχετίζονται περισσότερο με την έννοια του κονεκτιβισμού, όπως χρήση forum, blogs, facebook, twitter, skype, chat, email, αναζήτηση πληροφοριών από διαδίκτυο, ενημέρωση ιστοσελίδας η επιλογή των μαθητών είναι ίδια, δηλαδή λόγω πληροφοριών για καλές συνθήκες εργασίας, λόγω προσωπικής κλίσης, λόγω μεγάλης ζήτησης της συγκεκριμένης ειδικότητας για όλους τους τύπος δηλαδή για όσους έχουν μεγάλη εμπειρία, μέτρια εμπειρία και μικρή εμπειρία.

Ε) Σχετικά με το πέμπτο ερευνητικό ερώτημα για το αν οι αρχές του κονεκτιβισμού συμβάλλουν στην εύρεση εργασίας είτε στην Ελλάδα είτε στο εξωτερικό, στην εύρεση πιθανής εξειδίκευσης, , στην εντόπιση πιθανών προγραμμάτων για νέους επιχειρηματίες, στην εύρεση πιθανής νέας εξειδίκευσης σε άλλο τομέα εργασίας και πως αυτές οι απόψεις διαφοροποιούνται ανάλογα με (το φύλο, το τόπο καταγωγής, το τόπο διαμονής, μορφωτικό επίπεδο γονέων, το γενικό βαθμό επίδοσης στο γυμνάσιο, το βαθμό επίδοσης στο μάθημα της πληροφορικής, την εμπειρία χρήσης των ΤΠΕ, την δυνατότητα ύπαρξης στο οικογενειακό περιβάλλον διαθέσιμου δικτύου/internet- Η/Υ) παρατηρούμε:

Σε σχέση με το φύλο:

Και τα αγόρια και τα κορίτσια θεωρούν ότι αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να βρουν ειδικότητες με τη μεγαλύτερη ζήτηση στην αγορά εργασίας. Από εκεί και πέρα με ελάχιστες διαφορές μεταξύ τους θεωρούν ότι είναι ευκολότερο να εξειδικευτούν πάνω στην ειδικότητά τους, ότι μπορούν να καταρτιστούν σε νέα ειδικότητα με καλύτερες προοπτικές εργασίας, είναι ευκολότερο να βρουν μια νέα θέση εργασίας τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό και να μάθουν για καινούρια προγράμματα που τρέχουν για νέους επιχειρηματίες. Και στα αγόρια και στα κορίτσια το ποσοστό που συμφωνεί είναι συντριπτικά μεγαλύτερο από αυτό που διαφωνεί.

Σε σχέση με τον τόπο καταγωγής:

Τόσο οι έλληνες όσο και οι αλλοδαποί μαθητές θεωρούν ότι αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να βρουν ειδικότητες με τη μεγαλύτερη ζήτηση στην αγορά

εργασίας. Και εδώ το ποσοστό που συμφωνεί είναι συντριπτικά μεγαλύτερο από αυτό που διαφωνεί. Ακολουθούν η ευκαιρία εξειδίκευσης πάνω στην ειδικότητα. Οι αλλοδαποί μαθητές πιστεύουν σε μεγαλύτερο βαθμό ότι είναι ευκολότερο να βρουν μια νέα θέση εργασίας στο εξωτερικό, ενώ οι έλληνες να βρουν καινούρια προγράμματα για νέους επιχειρηματίες.

Σε σχέση με τον τόπο διαμονής:

Εδώ παρατηρείται έντονα η διαφορά ανάμεσα στους μαθητές της πόλης σε σχέση με τους μαθητές που μένουν σε χωριό. Σε όλες τις ερωτήσεις το ποσοστό των μαθητών της πόλης που συμφωνεί είναι αισθητά μεγαλύτερο από το αντίστοιχο των μαθητών του χωριού. Και οι δύο τύποι μαθητών όμως θεωρούν ότι αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να βρουν ειδικότητες με τη μεγαλύτερη ζήτηση στην αγορά εργασίας. Για τους μαθητές της πόλης ακολουθεί η ευκαιρία εξειδίκευσης πάνω στην ειδικότητα, η ευκολία για νέα θέση εργασίας, η ευκολία για κατάρτιση σε νέα ειδικότητα. Για τους μαθητές του χωριού ακολουθεί η ευκαιρία εξειδίκευσης πάνω στην ειδικότητα, η ευκολία για κατάρτιση σε νέα ειδικότητα, η ευκολία να βρουν καινούρια προγράμματα για νέους επιχειρηματίες.

Σε σχέση με το μορφωτικό επίπεδο των γονέων:

Σε όλα τα ερωτήματα οι μαθητές των οποίων οι γονείς έχουν τελειώσει τριτοβάθμια εκπαίδευση φαίνεται να πιστεύουν ότι οι αρχές του κονεκτιβισμού τους βοηθούν. Όμως και οι δύο κατηγορίες θεωρούν ότι αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να βρουν ειδικότητες με τη μεγαλύτερη ζήτηση στην αγορά εργασίας. Ακολουθεί η κατάρτιση σε νέα ειδικότητα, η ευκολία για νέα θέση εργασίας, η ευκολία να βρουν καινούρια προγράμματα για νέους επιχειρηματίες και τέλος με ίδιο ποσοστό η ευκολία να βρουν μια νέα θέση εργασίας στο εξωτερικό.

Σε σχέση με το βαθμό επίδοσης στο γυμνάσιο:

Και εδώ ανεξάρτητα από το βαθμό επίδοσης στο γυμνάσιο οι μαθητές θεωρούν ότι αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να βρουν ειδικότητες με τη μεγαλύτερη ζήτηση στην αγορά εργασίας. Από εκεί και πέρα με μικρές διαφοροποιήσεις ακολουθούν η κατάρτιση σε νέα ειδικότητα, η εξειδίκευση πάνω στην ειδικότητα τους, η ευκολία για νέα θέση εργασίας, η ευκολία να βρουν καινούρια προγράμματα για νέους επιχειρηματίες και τέλος η ευκολία να βρουν μια νέα θέση εργασίας στο εξωτερικό.

Σε σχέση με το βαθμό επίδοσης στο μάθημα της Πληροφορικής:

Και ανάλογα με το βαθμό στην πληροφορική τόσο οι καλοί όσο και οι μέτριοι και οι λιγότερο καλοί μαθητές φαίνεται να επιλέγουν με τον ίδιο τρόπο με τις παραπάνω κατηγορίες. Θεωρούν ότι αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να

βρουν ειδικότητες με τη μεγαλύτερη ζήτηση στην αγορά εργασίας. Οι πολύ καλοί μαθητές θεωρούν ότι ευκολότερα θα καταρτιστούν σε νέα ειδικότητα με καλύτερες προοπτικές, θα βρουν μια νέα θέση εργασίας τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό.

Σε σχέση με τη διαθεσιμότητα δικτύου/internet στο σπίτι:

Ανεξάρτητα με τη διαθεσιμότητα δικτύου και εδώ οι μαθητές θεωρούν ότι αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να βρουν ειδικότητες με τη μεγαλύτερη ζήτηση στην αγορά εργασίας. Με περίπου ίδια ποσοστά οι μαθητές είτε έχουν είτε δεν έχουν internet θεωρούν ευκολότερα θα καταρτιστούν σε νέα ειδικότητα με καλύτερες προοπτικές, θα βρουν μια νέα θέση εργασίας τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, θα εξειδικευτούν πάνω στην ειδικότητα.

Σε σχέση με την ύπαρξη Η/Υ στο σπίτι:

Όπως και σε όλες τις παραπάνω κατηγορίες οι μαθητές θεωρούν ότι αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να βρουν ειδικότητες με τη μεγαλύτερη ζήτηση στην αγορά εργασίας. Με πολύ μικρές αυξομειώσεις στα ποσοστά μεταξύ των μαθητών που έχουν και που δεν έχουν Η/Υ ακολουθούν η κατάρτιση σε νέα ειδικότητα, η εύρεση νέας θέσης εργασίας στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, η εξειδίκευση πάνω στην ειδικότητα και τα προγράμματα για νέους επιχειρηματίες.

Σε σχέση με την εμπειρία χρήσης των ΤΠΕ:

Σε όλες τις κατηγορίες εμπειρίας χρήσης των ΤΠΕ και ιδιαίτερα όσων σχετίζονται περισσότερο με την έννοια του κονεκτιβισμού, όπως χρήση forum, blogs, facebook, twitter, skype, chat, email, αναζήτηση πληροφοριών από διαδίκτυο, ενημέρωση ιστοσελίδας η επιλογή των μαθητών είναι ίδια. Θεωρούν ότι αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να βρουν ειδικότητες με τη μεγαλύτερη ζήτηση στην αγορά εργασίας. Πάντως είναι φανερό ότι οι μαθητές που χρησιμοποιούν συχνά ή και πολύ συχνά Η/Υ σε όλες τις κατηγορίες έχουν μια πολύ πιο αισιόδοξη άποψη σε σχέση με τους υπόλοιπους μαθητές.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ – ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ

Από τον τίτλο της μελέτης-διπλωματικής εργασίας «Η αξιοποίηση των αρχών της θεωρίας του κονεκτιβισμού στη συμβουλευτική σταδιοδρομίας στο πλαίσιο του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού για την καταπολέμηση της ανεργίας» γίνεται σαφές ότι η παρούσα έρευνα αποσκοπούσε στο να διερευνηθούν οι στάσεις και οι αντιλήψεις των μαθητών έναντι των αρχών του κονεκτιβισμού στη συμβουλευτική σταδιοδρομίας..

Σύμφωνα με τον κονεκτιβισμό η μάθηση και η γνώση θέλουν ποικιλία απόψεων και ο μαθητής μπορεί να φτιάξει τη δική του πορεία μάθησης. Έτσι ο μαθητής πλοηγείται σε αρκετές και διάφορες διαδικτυακές πηγές και μπορεί ο ίδιος να ρυθμίσει το πώς θα καταφέρει αυτό το οποίο του έχει αναθέσει ο εκπαιδευτικός. Μπορεί να έχει επικοινωνία με καθηγητές, με γονείς, με άλλους συμμαθητές, με ειδικούς και με αυτό τον τρόπο η γνώση δεν είναι μόνο η εισήγηση του καθηγητή. Άρα ο ρόλος του καθηγητή γίνεται επικουρικός και λειτουργεί συνήθως υποστηρικτικά.

Στα πλαίσια αυτά διερευνήσαμε και τη διαδικτυακή μάθηση, τα οφέλη και τα μειονεκτήματά της, τους παράγοντες επιτυχίας της και πτυχές του κονεκτιβισμού.

Δημιουργήσαμε έτσι πέντε ερευνητικά ερωτήματα που αφορούσαν τα οφέλη της διαδικτυακής μάθησης, τα εμπόδια-μειονεκτήματα της, τους σημαντικούς παράγοντες που καθορίζουν την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης, το πώς αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού επιλέγουν επάγγελμα/ειδικότητα/τομέα και το πώς αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού τους βοηθά στην εύρεση εργασίας.

Στα πλαίσια του ΣΕΠ οι μαθητές μαθαίνουν τον εαυτό τους, τις προσωπικές τους κλίσεις και οτιδήποτε άλλο σχετίζεται με τον επαγγελματικό τους προσανατολισμό, συνεπώς η παρούσα έρευνα τους κέντρισε το ενδιαφέρον και συμμετείχαν με μεγάλη ευχαρίστηση.

Οι μαθητές που συμμετείχαν στην έρευνα ζώντας στην εποχή της τεχνολογικής έκρηξης είναι εξοικειωμένοι με τη χρήση του Η/Υ. Ξεκάθαρα, σύμφωνα πάντα με τις απόψεις τους, θεωρούν μεγάλη βοήθεια τον κονεκτιβισμό για όλα τα ερευνητικά ερωτήματα. Έτσι συμμετέχοντας σε forum, blogs και αλληλεπιδρώντας με άλλους τους είναι πιο εύκολο να ενημερωθούν για σπουδές, επαγγέλματα και δουλειές.

Πιο αναλυτικά ως προς το πρώτο ερευνητικό ερώτημα η έρευνα μας έδειξε ότι οι μαθητές ως σημαντικότερα οφέλη θεωρούν την πρόσβαση οποιαδήποτε στιγμή στο εκπαιδευτικό υλικό, τη χρήση διάφορων και περισσότερων καινοτόμων εκπαιδευτικών μεθόδων. Μπορούμε να πούμε δηλαδή ότι όποιος εκπαιδευτικός σκεφτεί να ετοιμάσει ένα τέτοιο

πρόγραμμα θα πρέπει να λάβει σοβαρά υπόψη του αυτού τους δύο παράγοντες για να συμμετάσχουν με μεγαλύτερη προθυμία οι μαθητές. Εδώ θα πρέπει να τονιστεί ότι πρέπει να ληφθεί υπόψη οι απαντήσεις των μαθητών που μένουν σε απομακρυσμένα και ορεινά χωριά της επαρχίας του νομού όπου έγινε η έρευνα, καθώς και τα στερεότυπα που υπάρχουν στα συγκεκριμένα χωριά.

Ως προς το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα η έρευνα μας έδειξε ότι οι μαθητές θεωρούν μεγαλύτερο εμπόδιο-μειονέκτημα της διαδικτυακής μάθησης τη δυσκολία πρόσβασης στο διαδίκτυο και τη χαμηλή ταχύτητα πρόσβασης σε αυτό. Επόμενο μειονέκτημα για τους μαθητές θεωρείται η έλλειψη ζωντανής επικοινωνίας με τον εκπαιδευτικό και τους υπόλοιπους εκπαιδευομένους. Αισιόδοξο μήνυμα αποτελεί το γεγονός ότι η συνεχής αλλαγή των λογισμικών φαίνεται να είναι από τα λιγότερα σημαντικά εμπόδια-μειονεκτήματα για τους μαθητές. Αυτό αποδεικνύει ότι οι σημερινοί μαθητές δεν νιώθουν ανασφάλεια και προβληματισμό απέναντι στην τεχνολογία όπως ίσως νιώθουν οι παλαιότερες γενιές. Να τονιστεί εδώ ότι οι πολύ καλοί μαθητές νιώθουν σαν αρκετά σημαντικό μειονέκτημα τον πολύ μεγάλο όγκο πληροφοριών.

Σε σχέση με το τρίτο ερευνητικό ερώτημα η έρευνα μας έδειξε ότι όλοι οι παράγοντες του ερωτηματολογίου έχουν αρκετά σημαντικά ποσοστά. Ως σημαντικότεροι παράγοντες όμως είναι η τεχνική υποστήριξη σε πιθανά τεχνικά προβλήματα, η σωστή δομή και παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού, η άνεση και η ελευθερία στο να αναζητήσουν βοήθεια. Μπορούμε να πούμε δηλαδή ότι όποιος εκπαιδευτικός σκεφτεί να ετοιμάσει ένα τέτοιο πρόγραμμα θα πρέπει να παρουσιάσει ένα εκπαιδευτικό υλικό το οποίο θα πρέπει να είναι άρτιο και σωστά κατασκευασμένο ώστε να προσελκύσει τους μαθητές. Ακόμη θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν καλύτερος γνώστης των τεχνολογιών για να είναι σε θέση να υποστηρίξει και να απαντάει στα διάφορα ερωτήματα των εκπαιδευομένων. Το βασικό όμως που προέκυψε από την έρευνα είναι ότι όποιος φορέας δημόσιος ή ιδιωτικός αναλάβει να πραγματοποιήσει ένα τέτοιο πρόγραμμα διαδικτυακής μάθησης πρέπει να έχει τεχνικό προσωπικό άρτια εκπαιδευμένο ώστε να ανταπεξέλθει σε πιθανά προβλήματα που θα προκύψουν στους εκπαιδευομένους. Να τονίσουμε εδώ ότι το πιο χαμηλό ποσοστό στους παράγοντες επιτυχίας έχει η επεξήγηση από τον εκπαιδευτικό όλων εκείνων των στοιχείων που σχετίζονται με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και έτσι ίσως οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι οι μαθητές δεν έχουν κατανοήσει πλήρως τον όρο εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Αναφορικά τώρα με το τέταρτο ερευνητικό ερώτημα και πως οι αρχές του κονεκτιβισμού συμβάλλουν αποφασιστικά στην επιλογή τομέα/ειδικότητας/επαγγέλματος παρατηρούμε τα υψηλά επίπεδα συμφωνίας με το πόσο βοηθούν οι αρχές του κονεκτιβισμού. Ανατρέχοντας

στα αποτελέσματα βλέπουμε ότι με τη βοήθεια των αρχών του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ οι μαθητές είναι ευκολότερο να διαλέξουν ειδικότητα/σπουδές/επάγγελμα λόγω πληροφοριών καλών συνθηκών εργασίας. Ακολουθούν λόγω προσωπικής κλίσης, λόγω μεγάλης ζήτησης της συγκεκριμένης ειδικότητας και λόγω πληροφοριών για καλές αποδοχές. Το χαμηλότερο ποσοστό πήρε το ερώτημα της αντίκρουσης της παρότρυνσης των γονιών και τη βεβαιότητα τους για γρήγορη επαγγελματική αποκατάσταση, πράγμα θετικό γιατί σημαίνει ότι οι μαθητές ίσως δεν επιλέγουν πλέον σύμφωνα με τις βουλές των γονιών τους..

Σχετικά με το πέμπτο ερευνητικό ερώτημα για το αν οι αρχές του κονεκτιβισμού συμβάλλουν στην εύρεση εργασίας είτε στην Ελλάδα είτε στο εξωτερικό, στην εύρεση πιθανής εξειδίκευσης, , στην εντόπιση πιθανών προγραμμάτων για νέους επιχειρηματίες, στην εύρεση πιθανής νέας εξειδίκευσης σε άλλο τομέα εργασίας το βασικό που προκύπτει είναι το πολύ υψηλό ποσοστό συμφωνίας με τα ερωτήματα. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας το μεγαλύτερο ποσοστό στις απαντήσεις των μαθητών κατέχει η ευκολία να βρουν τις ειδικότητες με την μεγαλύτερη ζήτηση στην αγορά εργασίας. Να καταρτιστούν σε μια νέα ειδικότητα που θα έχει καλύτερες προοπτικές εργασίας, να βρουν μια νέα θέση εργασίας είτε στην Ελλάδα είτε στο εξωτερικό.

Αναλύοντας αυτά τα αποτελέσματα βλέπουμε ότι έχουν τη διάθεση και την ικανότητα να ψάξουν και να δοκιμάσουν. Έχουν τη διάθεση να βρουν μια νέα ειδικότητα πράγμα που παραπέμπει στη δια βίου μάθηση, δεν έχουν πρόβλημα να βρουν μια νέα θέση εργασίας στο εξωτερικό και θέλουν να βρουν μια νέα ευκαιρία εξειδίκευσης πάνω στην ειδικότητά τους.

Προτάσεις σχετικά με τις αρχές του κονεκτιβισμού, θα πρέπει όσο το δυνατόν περισσότεροι εκπαιδευτικοί να επιμορφωθούν στις ΤΠΕ και να αρχίσουν σταδιακά να παρουσιάζουν διαδικτυακά μαθήματα ώστε να κεντρίσουν το ενδιαφέρον των μαθητών και να τους εμπλέξουν στη διαδικασία του κονεκτιβισμού.

Σαν προτάσεις σχετικά με τη συμβουλευτική θα μπορούσαμε να καταθέσουμε ότι τα διάφορα Κέντρα Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού (ΚΕ.ΣΥ.Π) θα πρέπει να είναι στελεχωμένα με έμπειρα στελέχη και πιστοποιημένα στη συμβουλευτική. Επίσης το μάθημα του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΣΕΠ) θα πρέπει να διδασκεται από ανθρώπους που έχουν σπουδάσει το συγκεκριμένο τομέα και όχι να δίνεται ως ανάθεση για συμπλήρωμα ωραρίου.

Από την επιστημονική προσέγγιση που επιχειρήθηκε με την παρούσα μελέτη-διπλωματική εργασία, για τις αρχές του κονεκτιβισμού στη Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας κατέστη σαφές ότι αποτελεί μια παιδαγωγική – ψυχολογική διαδικασία όχι μόνο για την προετοιμασία/στήριξη του ατόμου που προβληματίζεται για την κατάληψη μιας θέσης

εργασίας, αλλά και για την πρακτική βοήθεια που του προσφέρει στον τομέα της αναζήτησης εργασίας.

Αυτονόητο είναι όμως ότι η Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας έχει αντίκρισμα μόνο εάν εφαρμόζεται συστηματικά από καταρτισμένους ανθρώπους, με συνέπεια και χωρίς παλινωδίες.

Με την εξασφάλιση αυτών των προϋποθέσεων η διαδικασία αυτή σε ένα μεγάλο βαθμό ασφαλώς αποτελεί ανάχωμα ενάντια στην ανεργία υπό την έννοια ότι:

- Προετοιμάζει το νέο άτομο κυρίως παιδαγωγικά και ψυχολογικά
- Το καθιστά ικανό να εντοπίζει όσα στοιχεία μπορούν να του φανούν χρήσιμα για τις εργασιακές του επιλογές
- Το παρακινεί να «παίρνει τη ζωή του στα χέρια του» και να αυτοενδυναμώνεται
- Να αναπροσαρμόζει τις δυνάμεις του και τους στόχους ζωής αν το κρίνει σκόπιμο
- Να θωρακίζεται απέναντι σε ότι μπορεί να το καταστήσει ευάλωτο ως εργαζόμενο

Ολοκληρώνοντας αυτό το ταξίδι της προσπάθειας ευελπιστώ ότι για τους αναγνώστες της μελέτης θα αποτελέσει το έναυσμα για νέο προβληματισμό στο πολύ σημαντικό ζήτημα του κονεκτιβισμού ως θεωρίας μάθησης στη συμβουλευτική σταδιοδρομίας στα πλαίσια του ΣΕΠ.

Θα μπορούσαμε να πούμε ότι αν διεξαχθεί μία έρευνα σε όλους τους μαθητές της επικράτειας θα μπορούσε να δώσει άλλη διάσταση στα ευρήματα. Επίσης, ίσως μια ποιοτική έρευνα θα μας κάνει να καταλάβουμε καλύτερα τις αντιλήψεις των μαθητών.

Ελληνική Βιβλιογραφία

- Ασημάκης, Π. (2003). *Συμβουλευτική. Τριμηνιαία Έκδοση Επικοινωνιακής Αγωγής και Διαπροσωπικών Σχέσεων*, τ. 36, 2003, σελ.3.
- Ασημάκης, Π. (2003). *Συμβουλευτική. Τριμηνιαία Έκδοση Επικοινωνιακής Αγωγής και Διαπροσωπικών Σχέσεων*, τ. 39, 2003, σελ.3.
- Βουτυρά, Α. (2007). *Η Επίδραση της Οικογένειας στη Λήψη Επαγγελματικών Αποφάσεων από μαθητές των ΤΕΕ*. Στο περιοδικό της ΕΛΕΣΥΠ, τ. 80-81, 2007, σελ. 21-42.
- Βρεττάκου, Β. (1990). *Ο Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός στην Ελλάδα*. Αθήνα: Παπαζήσης.
- Γεώργας, Δ. (1991). *Απόφαση – Λήψη αποφάσεων. Παιδαγωγική – Ψυχολογική Εγκυκλοπαίδεια – Λεξικό*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Γεώργας, Δ. (1995). *Κοινωνική Ψυχολογία. Τόμος Β΄*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα (δ΄ έκδοση).
- Γκιζελή, Β. (1984). *Κοινωνικοί μετασχηματισμοί και προέλευση της κοινωνικής κατοικίας στην Ελλάδα (1920-1930)*. Αθήνα: Επικαιρότητα.
- Γκιζελή, Β. (1996). *Απλά Μαθήματα Κοινωνιολογίας*. Αθήνα: ΟΕΔΒ, σελ. 232.
- Δαρεμάς, Γ. (1998). *Επικοινωνιακός αποκλεισμός και μορφές αντιπροσώπευσης. Στο Κοινωνικές ανισότητες και κοινωνικός αποκλεισμός*. Αθήνα: Ιδρ. Σ. Καράγιωργα, σελ. 713-727.
- Δημητρόπουλος, Ε. (1986α). *Συμβουλευτική – Προσανατολισμός στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Μια πρώτη προσπάθεια αξιολόγησης του θεσμού (εμπειρ. έρευνα)*. Αθήνα: Καραμπερόπουλος.
- Δημητρόπουλος, Ε. (1986γ). *Παράγοντες που καθορίζουν τον προσανατολισμό των μαθητών του Λυκείου*. Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, τ. 1, φθινόπωρο 1986, σελ.66-85.
- Δημητρόπουλος, Ε. (1988). *Για ένα πρόγραμμα πρακτικών γνώσεων και πρακτικού προσανατολισμού*. Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, τ. 4, 1988, σελ. 9-12.
- Δημητρόπουλος, Ε. (1994). *Σχολικός Εκπαιδευτικός και Επαγγελματικός Προσανατολισμός και Συμβουλευτική*. Αθήνα: Γρηγόρη (Ε΄ έκδοση).
- Δημητρόπουλος, Ε. (1994). *Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας*. Αθήνα: Γρηγόρη.
- Δημητρόπουλος, Ε. (1998). *Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας*. Αθήνα: Γρηγόρη.
- Δημητρόπουλος, Ε. (1998α). *Συμβουλευτική και Συμβουλευτική Ψυχολογία*. Αθήνα: Γρηγόρη.
- Δημητρόπουλος, Ε. (2000). *Συμβουλευτική Προσανατολισμός*. Αθήνα: Γρηγόρη.

- Δημητρόπουλος, Ε. (2002). *Αναζητώντας Εργασία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Δημητρόπουλος, Ε. και Παπά Α. (1993). *Η παραβατικότητα των ανηλίκων: Μια αξιολογική θεώρηση και πρόταση για μια δυναμική συμβουλευτική παρέμβαση*. Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, τ. 26-27, 1993, σελ.14-49.
- Δημητρόπουλος, Ε. και Καλούση, Κ. (1997). *Σχολική αποτυχία: Η αποτυχία του σχολείου Ι*. Νέα Παιδεία, τ. 84, φθινόπωρο 1997, σελ. 24-48.
- Δημητρόπουλος, Ε. και Καλούση, Κ. (1998). *Σχολική αποτυχία: Η αποτυχία του σχολείου ΙΙ*. Νέα Παιδεία, τ. 85, χειμώνας 1998, σελ. 22-40.
- Ελληνική Εκπαιδευτική Εγκυκλοπαίδεια. *λήμμα: εργασία*. Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών, τόμος 22,
- Ευστρατόγλου, Κ. (1986). *Βασικοί όροι για θέματα Οικονομίας και Ανεργίας*. Αθήνα: ΟΑΕΔ.
- Ευστρατόγλου, Κ. (1993). *Ελεύθερη Διακίνηση Εργαζομένων στη Κοινότητα και η Πολιτική Απασχόλησης στην Ελλάδα*. Αθήνα: ΚΕΠΕ.
- Ζερβός, Γ. (2004). *Ο Επαγγελματικός Προσανατολισμός και η Επαγγελματική Κατάρτιση των ΑμΕΑ (εφήβων με κινητικά και νοητικά προβλήματα) στην Ελλάδα. Κατάσταση και Προοπτικές*. Πάτρα: Διδακτορική διατριβή.
- Ζώνιου – Σιδέρη, Α. (1998). *Οι ανάπηροι και η εκπαίδευσή τους*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Ζώνιου – Σιδέρη, Α. (1998). *Σκεπτικό για την επαγγελματική κατάρτιση και αποκατάσταση των ΑμΕΑ*. Αθήνα: Νεφέλη.
- Καζάκος, Π. (2002). «*Ο Μύθος του Αδύναμου Κράτους*» στον Οικονομικό Ταχυδρόμο, 09/02/2002, σελ. 77.
- Καλαβά – Μυλωνά, Ν. (2006). « *Ο θεσμός Συμβουλευτική – Προσανατολισμός και ο ρόλος του στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας* », Πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου Συμβουλευτικής – Προσανατολισμού, Ε.Κ.Ε.Π. – ΕΛ.Ε.ΣΥ.Π.
- Καλογήρου, Κ. (1989). *Επαγγελματική Διαπαιδαγώγηση*. Αθήνα: Καραμπερόπουλος.
- Καλούρη, Ο. και Φίλιος, Α. και Λαγός Δ. (2007). *Ο Ρόλος της Οικογένειας στην Επιλογή Σπουδών και Επαγγέλματος: Ανιχνεύοντας Μορφές Ανισότητας*. Στο περιοδικό της ΕΛΕΣΥΠ, τ. 80-81, 2007, σελ. 133-144.
- Κάντας, Α. και Χαντζή, Α. (1991). *Ψυχολογία της Εργασίας. Θεωρίες της Επαγγελματικής Ανάπτυξης. Στοιχεία Συμβουλευτικής*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Κάντας, Α. (1993). *Οργανωτική Βιομηχανική Ψυχολογία: Μέρος 2^ο, Επιλογή Αξιολόγησης Προσωπικού*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

- Καρακατσανίδης, Σ. (1992). *Εγχειρίδιο Συμβούλου Job Club*. Αθήνα: ΟΑΕΔ. (Μετάφραση του *Counselor's Manual for the Job Finding Club* του Υπουργείου Απασχόλησης και Μετανάστευσης του Καναδά).
- Καραλής, Θ. (1999). *Τεχνικές εύρεσης εργασίας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Κασσωτάκης, Μ. (1994). *Κοινωνικοοικονομικές και εκπαιδευτικές εξελίξεις και οι επιπτώσεις τους στον ΣΕΠ και στην κατάρτιση στελεχών*. Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, τ. 30-31, 1994, σελ.40-53.
- Κασσωτάκης, Μ. (1999). *Πληροφόρηση για τις Σπουδές και τα Επαγγέλματα*. Αθήνα: Γρηγόρη.
- Κασσωτάκης, Μ. (1999). *Η μέση τεχνική Εκπαίδευση στην Ελλάδα και η Ενιαία Ευρωπαϊκή Αγορά* στο: Καλογιαννάκη Π. και Μαρκάκης Β. *Ευρώπη και Εκπαίδευση* στο: Παιδαγωγική εταιρεία Ελλάδος. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Κασσωτάκης, Μ., Παπαπέτρου, Σ. και Φακιολάς Ν. (1996). *Φραγμοί στην εκπαίδευση και την Επαγγελματική Αποκατάσταση των ΑμΕΑ*. Αθήνα: Έκδοση ΕΚΚΕ 1999, 2^{ος}, τ. 2^ο.
- Κασσωτάκης, Μ. και Μαρμαρινός, Ι. (2005). *Η Παγκοσμιοποίηση και οι Επιπτώσεις της στην Επαγγελματική Σταδιοδρομία και την Εφαρμογή της Επαγγελματικής Συμβουλευτικής*. Στο περιοδικό της ΕΛΕΣΥΠ, τεύχος 74-75, σελ. 182-193.
- Κατάκη, Χ. (1984). *Οι τρεις ταυτότητες της Ελληνικής οικογένειας*. Αθήνα: Κέδρος, σελ. 62-66.
- Κατσανέβας, Θ. (1984). *Το σύγχρονο Συνδικαλιστικό Κίνημα στην Ελλάδα*. Αθήνα: ΟΑΕΔ.
- Κατσανέβας, Θ. (1985). *Απασχόληση και Ανεργία στην Ελλάδα*. Αθήνα: ΟΑΕΔ.
- Κατσανέβας, Θ. (2000). *Ορθολογική Συσχέτιση Σπουδών και Επαγγελμάτων στη Σύγχρονη Κοινωνία*. Αθήνα: εφημ. «Το Έθνος», 25/10/2000.
- Κατσανέβας, Θ. (2002). *Επαγγέλματα του μέλλοντος και του παρελθόντος. Προοπτικές επαγγελμάτων στην Ελλάδα και στις 13 περιφέρειές της και επαγγελματικός προσανατολισμός*. Αθήνα: Πατάκη.
<http://www.mysep.gr/?p=15767>. Πρόσβαση την 20 Μαρτίου 2018, 23:45.
- Κατσανέβας, Θ. και Ζησιμοπούλου, Ε. (1985). *Έρευνα για την ίδρυση Ινστιτούτου Εργασίας στην Ελλάδα*. Αθήνα: ΟΑΕΔ.
- Κατσανέβας, Θ. και Παπαβασιλείου, Μ. (1985). *Εργασιακές Σχέσεις με Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις στην Ελλάδα*. Αθήνα: ΟΑΕΔ.
- Κόντης, Α. (1998). «*Ημεδαπό και αλλοδαπό εργατικό δυναμικό στην ελληνική αγορά εργασίας*». Στο Κοινωνικές Ανισότητες και Κοινωνικός Αποκλεισμός. Αθήνα: Ίδρ. Σ. Καραγιωργα, σελ 509-533.

- Κοσμίδου – Hardy, X. (1996α). *Ένα κριτικό αναπτυξιακό μοντέλο για τον Εκπαιδευτικό και Επαγγελματικό Προσανατολισμό. Πολυτέλεια ή αναγκαιότητα;* Στο Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού τ. 38-39, σελ. 25-52.
- Κοσμίδου – Hardy, X. (1996β). *Η αποτυχία συνεχίζεται. Κριτική περιδιάβαση στο χώρο της Συμβουλευτικής και του Προσανατολισμού.* Στο Α. Καζαμιάς και Μ. Κασσωτάκης (επιμ.), 1996.
- Κοσμίδου – Hardy, X. (1996γ). *Αγωγή στα ΜΜΕ. Από την παθητική πληροφόρηση στη κριτική ανάγνωση της πληροφορίας.* Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, τ. 36-37, 1996, σελ.56-71.
- Κοσμίδου – Hardy, X. (1997). *Αναζητώντας την «ταυτότητα» του επιτυχημένου καθηγητή ΣΕΠ. Υπόθεση ειδίκευσης.* Στο Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, τ. 40-41, σελ. 112-125.
- Κουλουμπής, Θ.Α. (2002). *«Μια νέα αρχιτεκτονική για την παγκόσμια ασφάλεια».* Στον Οικονομικό Ταχυδρόμο, 09/02/2002, σελ. 78-81.
- Κούρτη, Ε. και Μεσθεναίου, Ε. (1995). *Αναζητώντας Εργασία.* Θεσσαλονίκη: Μάγια
- Κριμπάς, Γ. (1979). *Θεωρία της οικονομικής εξέλιξης.* Αθήνα: Παπαζήση, σελ. 49
- Κρουσταλλάκης, Γ. (1998). *Παιδιά με ιδιαίτερες ανάγκες.* Αθήνα: Ιδίου.
- Κώττης, Γ. και Πετράκη, Α (1995). *Σύγχρονα Οικονομικά Θέματα.* Αθήνα: Παπαζήση.
- Κώττης, Γ. (1996). *Οικονομικά για όλους.* Αθήνα: Το Οικονομικόν.
- Λεονταρή, Α. (1998). *Αυτοαντίληψη.* Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα (Β' έκδοση).
- Μπούζας, Ν και Κετσετζοπούλου, Μ. (1998). *Πολιτική καταπολέμησης του αποκλεισμού από την αγορά εργασίας.* Στο Κοινωνικές Ανισότητες και Κοινωνικός Αποκλεισμός. Αθήνα: Ίδρ. Σ. Καραγιωργα.
- Μπούζος, Α. (1998). *Ο εκπαιδευτικός ως λειτουργός Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού.* Αθήνα: Λύχνος (Β' έκδοση).
- Μπούζος, Α. (1999). *Η Συμβουλευτική στο σχολείο ως αίτημα των σύγχρονων κοινωνικών μεταβολών.* Στην Επιστημονική επετηρίδα Παιδαγωγικού τμήματος της Δημοτικής εκπαίδευσης του Παν/μίου Ιωαννίνων, τ. 12, σελ. 99-134.
- Μπούζος, Α. και Ράπτη, Α. (2001). *Ο ρόλος της Σχολικής Συμβουλευτικής στην προαγωγή της αποδοχής της διαφορετικότητας.* Στο Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, τ. 56-57, σελ. 25-41.
- Ναστός, Α. (2005). *«Παγκοσμιοποίηση».* Στο Οικονομικό περιοδικό Press Code, 25/02/2005)
- «Οικονομικός Ταχυδρόμος» (1991). *Η προοπτική της παγκοσμιοποίησης.*
- Πάντα, Δ. (1988α). *Οι επαγγελματικές επιλογές των νέων.* Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής.

- Πάντα, Δ. (1988β). *Η σημασία της αυτογνωσίας στην προσωπικότητα και επαγγελματική ανάπτυξη του ατόμου*. Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, τ. 4, 1988, σελ. 38-45.
- Παπαδάκης, Στ., & Καλογιαννάκης, Μ. (2014). MOOC «Massive Open Online Courses»: Μια πρώτη επισκόπηση του πεδίου. *Νέος Παιδαγωγός*, 2(1), 51-58.
- Παπαναστασίου, Ε. & Παπαναστασίου, Κ. (2016). *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας*. Γ' Εκδ. Λευκωσία:
- Παπάς, Γ. (1994). *Θέματα Εκπαίδευσης – Απασχόλησης: Προτάσεις Αποφοίτων Γενικών Λυκείων Αθηνών*. Αθήνα: ιδίου.
- Παρασκευά, Μ. Σ. (1954). *Η Επαγγελματική Κατεύθυνσις εν Θεωρία και Πράξει*. Αθήνα: Διατριβή επί Διδακτορία, Φιλοσοφική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών.
- Ρέππα, Α. - Καλαβρού, Κ. – Καπογιάννη, Δ – Πανούση, Γ. (1996). *Στοιχεία εργατικού και εμπορικού δικαίου*. Αθήνα: ΟΕΔΒ.
- Ρόμπολης, Σ. και Δημουλά, Κ. (1996). *Παγκοσμιοποίηση, Σχολείο και Αγορά Εργασίας*. Αθήνα.
- Ρουμελιώτης, Π. (2000). *Η πορεία προς τη Παγκοσμιοποίηση. Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τον 21^ο αιώνα*. Αθήνα: Νέα Σύνορα – Λιβάνη.
- Σιώτης Ντ. (2001). «*Το τέλος της εργασίας*». Στην παρουσίαση του βιβλίου του Τζέρεμι Ρίφκιν
- Σταυριανός, Λ. (1988). *Ιστορία του ανθρώπινου γένους*. Αθήνα: ΟΕΔΒ.
- Σωμερίτης, Ρ. (1994). *Το αδιέξοδο της ανεργίας*. Αθήνα.
- Τσουκνίδας, Δ. (1995). *Η Συμβουλευτική στην πολεμική αεροπορία*. Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, τ. 34-35, 1995, σελ. 104-105.
- Φίλιας, Β. (1992). *Κοινωνιολογία Γ' Λυκείου*. Αθήνα: ΟΕΔΒ.
- Χάντιγκτον, Σ.Π. (2001). *Η σύγκρουση των Πολιτισμών και ο ανασχηματισμός της Παγκόσμιας τάξης*. Αθήνα: Terso Books.
- Χαραλαμπίδου, Μ. (2007). *Ο Επαγγελματικός Προσανατολισμός των Νέων στα Πλαίσια της Ευελιξίας και της Συνεχούς Κατάρτισης*. Στο περιοδικό της ΕΛΕΣΥΠ, τ. 80-81, 2007, σελ. 203-207.
- Χαραλάμπους, Γ. (2007). *Μεταπολίτευση και εκπαιδευτική πολιτική*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 2007, σελ. 378-399.
- Χασιάκος, Γ. (1992). *Λεξικό των –ισμών*. Αθήνα: Επικαιρότητα.
- Χατζηγεωργίου, Χ. (2016). *Σημειώσεις για το μάθημα "Ερευνητικές Μεθοδολογίες" στο ΠΜΣ Οργάνωση και Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων*. Θεσσαλονίκη.

Χουρδάκη, Μ και Μαρούδα, Α. και Σταύρου, Μ. (1989). *Θέματα Προετοιμασίας για Γονείς, Συμβίωση και Σχέσεις στην Οικογένεια*. Αθήνα: Σχολή Γονέων Αθήνας.

Χουρδάκη, Μ. (1992). *Οικογενειακή Ψυχολογία*. Αθήνα: Γρηγόρη (Β' έκδοση).

Χουρδάκη, Μ. (1992). *Επαγγελματικός Προσανατολισμός*. Αθήνα: Έκδοση Ιδίας.

ΥΠΕΠΘ: ΦΕΚ 1566/30-09-1985 Δομή και λειτουργία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις (Ν.1566/1985).

ΥΠΕΠΘ: ΦΕΚ 188/23-09-1997 Ενιαίο Λύκειο, Πρόσβαση των αποφοίτων του στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού έργου και άλλες διατάξεις (2525/1997)

ΥΠΕΠΘ: ΦΕΚ Α'78/14-03-2000 Εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και άλλες διατάξεις (Ν.2817/2000).

Ξένη Βιβλιογραφία

- Adler, A. (1978). *Η γνώση της ζωής*. Αθήνα: Επίκουρος.
- Argyle, M. (1981). *Ψυχολογία της Συμπεριφοράς*. Αθήνα: Θυμάρι.
- Bell, J. (1997). *Μεθοδολογικός σχεδιασμός παιδαγωγικής και κοινωνικής έρευνας. Οδηγός για φοιτητές και υποψήφιους διδάκτορες*. Αθήνα: Gutenberg
- Bell, F. (2010). *Network theories for technology-enabled learning and social change: Connectivism and actor network theory*. Paper presented at the Seventh International Conference on Networked Learning, Aalborg, Denmark. Retrieved March 03, 2018 from <http://www.lancs.ac.uk/fss/organisations/netlc/past/nlc2010/abstracts/Creanor.html>
- Blau, D. M. et al (1956). Occupational Choice: A Conceptual Framework. *Industrial and Labor Relations Review*, 9 (4), 1956.
- Brill, A. (1949). *Basic principles of psychoanalysis*. N.Y.: Doubleday.
- Burns, R. (1982). *Self – concept: Theory, measurement, development and behavior*. London: Longman.
- Caplow, T. (1954). *The Sociology of Work*. M. N.: The U.O.M. Press.
- Clark, H. F. (1931). *Economic theory and Correct Occupational Distribution*. N.Y.: Teachers College.
- Cohen, J. & Manion, L. (2007). *Research methods in education* (6th ed.). London: Routledge
- Dawley, L. (2007). *The Tools for Successful Online Teaching*. London: Information Science Publishing.
- Devai, M. K. (1990). *The relation of the development of types of self concept in childhood and personality characteristics*. In L. Oppenheimer (ed).
- Downes, S. (2005). E-learning 2.0. *Learn magazine*. Retrieved February, 23, 2018 from <http://elearnmag.acm.org/featured.cfm?aid=1104968>
- Downes, S. (2007). *What Connectivism Is*. Retrieved February, 23, 2018 from: <http://halfanhour.blogspot.gr/2007/02/what-connectivism-is.html>
- Downes, S. (2010). New technology supporting informal learning. *Journal of Emerging Technologies in Web Intelligence*, 2(1), 27-33.
- Durkheim, E. (1979). *Οι κανόνες της κοινωνιολογικής μεθόδου*. Αθήνα: Gutenberg.
- Erickson, E. H. (1968 & 1969). *Identity: Youth and Crisis*. N.Y.: Norton.
- European Commission (2002). *Directorate – General for Employment. Industrial Relations and Social Affairs Unit D3. New Forms of Work*. Organisation: The Obstacles to Wider Diffusion. Final Report + Annex.

- Farmer, J. (2006). Blogging to basics: How blogs are bringing online education back from the brink. In A. Bruns and J. Jacobs (Eds.), *Uses of blogs* (pp. 91-103). New York: Peter Lang Publishing, Inc.
- Ford, D. H. (1987). *Humans as self – constructing living systems. A developmental perspective in personality and behavior*. Hillsdale, N. J.: L Elbaum Associates.
- Francois – Xavier – Merrien (1996). Αντιμέτωποι με τη φτώχεια. Αθήνα: Κατάρτι
- Friedman, G. (1984). *Που τραβά η ανθρώπινη εργασία*. Αθήνα: Κάλβος.
- Giddens, A. (1989). *Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία*. Αθήνα: Οδυσσέας, p.43-44.
- Giddens, A. (1993). *Sociology*. Cambridge: polity press, p.747.
- Ginzberg, E. et al (1951). *Occupational choice: An approach to a general theory*. N.Y.: College University Press.
- Gottfredson, L. (1981). *Circumscription and compromise. A developmental theory of occupational aspirations*. *Journal of Counseling Psychology*, v.28, 1981, 545-579.
- Guthrie, K.-M. (2012). Barriers to the adoption of online learning systems. *Educause Review*, 47(4), 50-51. Retrieved 20 February 2018 from <http://www.educause.edu/ero/article/barriers-adoption-online-learning-systems>
- Hanley, G. (2013). A Message from the MERLOT Executive Director: MOOCs, MERLOT, and Open Educational Services. *MERLOT Journal of Online Learning and Teaching*, 9(2). Retrieved 22 February 2018 from http://jolt.merlot.org/vol9no2/hanley_message_0613.htm?utm_source=buffer&utm_campaign=Buffer&utm_content=buffer94cd4&utm_medium=twitter
- Hemmi, A., Bayne, S., & Land, R. (2009). The appropriation and repurposing of social technologies in higher education. *Journal of Computer Assisted Learning*, 25, 19-30.
- Holland, J. (1985). *Making vocational choices*. N.J.: Prentice – Hall.
- Jenkins, H. (2007). From YouTube to YouNiversity. *Chronicle of Higher Education: Chronicle Review*, 53(24), B9–B10.
- Isaacson, L. E. & Brown, D. (1993). *Career information, career counseling and career development*. Boston: Allyn and Bacon.
- Killeen, J. (1996). *The learning and economic outcomes of guidance*. In A.G. Watts et al (Eds), 72-94.
- Killeen, J. & Kidd, J.M. (1991). *Learning outcomes of guidance. A review of research*. Sheffield Employment Service.
- Krumboltz, J. D. et al (1976). *A social learning theory of career selection*. *The Counseling Psychologist*, 6, 1, 1976, 71-81.

- Larry, C. (2012). MOOCs and Pedagogy: Teacher-Centered, Student-Centered, and Hybrids (Part 2). Retrieved 10 March 2018 from <http://larrycuban.wordpress.com/2013/02/13/moocs-and-pedagogy-part-2/>
- Law, B. (1992). *Understanding careers work*. U.K.: NACGT.
- Law, B. (1993). *Careers education and guidance. What it is and why it is such a good idea*. Πρακτικά Συνεδρίου ΕΛΕΣΥΠ 1993, σελ.163-170.
- Le Monde Diplomatique, *Η προοπτική μιας παγκόσμιας κοινωνίας*, Ελληνική έκδοση του Maniere de Voir. τεύχος 13.
- Lippsett, L. (1962). *Social factors in vocational development*. Personnel & Guidance Journal, 40, 1962, 432-437.
- Lofquist, I. H. & Dawis, R. V. (1991). *Essential of person - environment correspondence counseling*. Minneapolis: University of Minneapolis Press.
- Madge, C., Meek, J., Wellens, J., & Hooley, T. (2009). Facebook, social integration and informal learning at university: “It is more for socializing and talking to friends about work than for actually doing work”. *Learning, Media and Technology*, 34(2), 141-155.
- Marx, K. (1974). *Εργασία μέρα*. Αθήνα: Χρόνος, 36.
- Marx, K. (1989). *Βασικές γραμμές της κριτικής της πολιτικής οικονομίας*. Αθήνα: Στοχαστής.
- Meyer, R. (2012). What it's like to teach a MOOC (and what the heck's a MOOC?). Retrieved 10 March 2018, from <http://www.theatlantic.com/technology/archive/2012/07/what-its-like-to-teach-a-mooc-and-what-thehecks-a-mooc/260000/>
- Miller, D. & Form, W. (1951). *Industrial Psychology*. N.Y.: Harper.
- Miller, A. W. (1968). *Learning theory and vocational decisions*. Personnel & Guidance Journal, 47, 1968, 18-23.
- Muir, D. J. (2001). Adapting Online Education to Different Learning Styles. *National Educational Computing Conference, “Building on the Future”*. Chicago.
- Musgrave, P. W. (1967). *Towards a sociological theory of occupational choice*. The Sociological Review, v. 15, 1967.
- Neumann, D., & Hood, M. (2009). The effects of using a wiki on student engagement and learning of report writing skills in a university statistics course. *Australasian Journal of Educational Technology*, 25(3), 382-398.
- O’ Hara, R. P. (1968). *A theoretical foundation for the use of occupational information in guidance*. Personnel and Guidance Journal, 46, 1968, 636-640.
- Oxford Dictionaries (2013). MOOC. Retrieved 25 February 2018 from <http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/MOOC>

- Parnes, H. S. (1954). *Research on labor mobility*. N.Y.: Social Science Research Council.
- Raitman, R., Ngo, L., Augar, N., & Zhou, W. (2005). Security in the Online E-Learning Environment. *Fifth IEEE International Conference on Advanced Learning Technologies (ICALT'05)*, 702-706.
- Reynolds, S. & Gilbert, P. (1991). *Psychological impact of unemployment: Interactive effects of vulnerability and protective factors on depression*. *Journal of Counseling Psychology*.
- Rifkin, J. (2001). *To τέλος της εργασίας*.
- Roberts, K. (1981). *The sociology of work entry and occupational choice*. In A.G. Watts D.E. Super and J.M. Kidd (eds) *career development in Britain*. Cambridge: CRAC (Hobson).
- Rogers, C. (1981). *Client – centered therapy*. London: Constable.
- Savickas, M. L. (1984). *Career maturity. The construct and its measures*. *Vocational Guidance Quarterly*, v. 32, 1984, 222-231.
- Segal, S. J. (1961). *A psychoanalytic analysis of personality factors in vocational choice*. *Journal of Counseling Psychology*, 8, 1961, 202-210.
- Selwyn, N. (2009). Faceworking: exploring students' education-related use of Facebook. *Learning, Media and Technology*, 34(2), 157-174.
- Siemens, G. (2004). *Connectivism: A Learning Theory for the Digital Age*. Retrieved March, 1, 2018 from: <http://www.elearnspace.org/Articles/connectivism.htm>
- Siemens, G. (2006). *Connectivism: Learning Theory or pastime of the self-amused*. Retrieved March, 1, 2018 from: <http://www.elearnspace.org/Articles/connectivism.htm>
- Siemens, G. (2006). *What are learning analytics?* Retrieved March, 1, 2018 from: <http://www.elearnspace.org/Articles/connectivism.htm>
- Siemens, G. & Downes S. (2008). *Connectivism and connective knowledge online course support wiki*. Retrieved March, 01, 2018 from: <http://www.elearnspace.org/Articles/connectivism.htm>
- Smyrnoff, B. (1975). *Οι Νευρικοί Γονείς*. Paris: Σχολή Γονέων Παρισίων (μετάφραση, Χουρδάκη, Μ).
- Super, D. E. (1953). *A theory of vocational development*. *The American Psychologist*, 8, 1953, 185-190.
- Super, D. E. (1963). *Career development: Self - concept theory*. N.Y.: C.E.E.B.
- Super, D. E. & Bachrach, P. B. (1957). *Scientific careers and vocational development theory*. N.Y.: Teachers College.
- The Economist (2018a). *The attack of the MOOCs*. Retrieved 08 March 2018 from

<http://www.economist.com/news/business/21582001-army-new-online-courses-scaring-wits-out-traditionaluniversities-can-they>

The Economist (2018b) Will MOOCs kill university degrees? Retrieved 08 March 2018 from <http://www.economist.com/blogs/economist-explains/2013/10/economist-explains>

Thomas, L. G. (1956). *The occupational structure of education*. N.J.: Prentice – Hall.

Thoresen, C. E. & Mehrens W. A. (1967). Decision theory and vocational counseling: Important concepts and question. *Personnel and Guidance Journal*, 46, 1967, 165-171.

Tiedeman, D. V. & O' Hara, R. P. (1963). *Career development: Choice and adjustment*. N.Y.: C.E.E.B.

Tolbert, E. L. (1978). *An introduction to guidance*. Boston: Little & Brown.

Tolbert, E. L. (1984). *Counseling for career development*. Boston: Mifflin.

Totterdill, P., Dhondt, St. & Milsome, S. (2002). Partners at work? A Report to Europe's Policy Makers and Social Partners. Report of the Hi – Res Project Funded by D. G. Research of the European Commission under the Competitive and Sustainable Growth: Accompanying Measures Programme.

Walsh, W. & Betz, N. (1990). *Tests and assessment*. N.J. Prentice – Hall.

Walsh, W. & Osipow, S. H. (eds). (1990). *Career counseling. Contemporary topics in vocational psychology*. N.J.: Erlbaum Associates.

Wright, G. (1984). *Behavioral decision theory*. Newbury Park. CA: Sage.

Wikipedia (2018a). Connectivism. Retrieved 05 March 2018 from <http://en.wikipedia.org/wiki/Connectivism>

Wikipedia (2018b). OpenCourseWare. Retrieved 05 January 2018 from <http://en.wikipedia.org/wiki/OpenCourseWare>

Wikipedia (2018c). Massive open online course. Retrieved 05 March 2018 from http://en.wikipedia.org/wiki/Massive_open_online_course

Wikipedia (2018d). Ιστός 2.0. Retrieved 06 March 2018 from <http://el.wikipedia.org/wiki/Web.2.0>

Wikipedia (2018e). Personal Learning Environments. Retrieved 06 March 2018 from http://en.wikipedia.org/wiki/Personal_Learning_Environment

Wikipedia (2018f). Κοινωνικά Δίκτυα. Retrieved 06 March 2018 from http://el.wikipedia.org/wiki/κοινωνικό_δίκτυο

Wikipedia (2018g). wiki. Retrieved 05 March 2018 from

<http://en.wikipedia.org/wiki/WiKi>

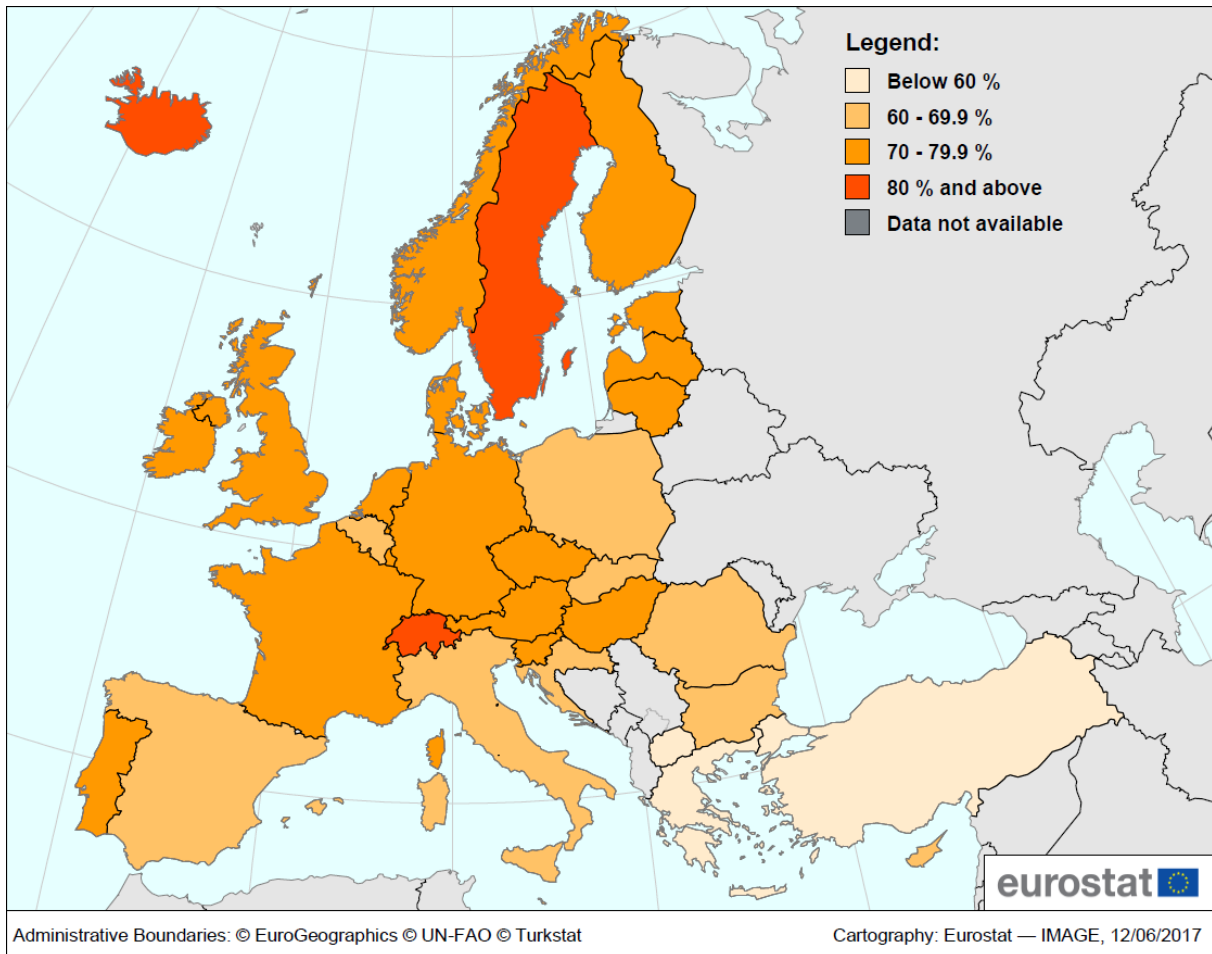
Wikipedia (2018f). Ιστολόγιο. Retrieved 06 March 2018 from

<http://el.wikipedia.org/wiki/ιστολόγιο>

Yuan, L., & Powell, S. (2013). *MOOCs and Open Education: Implications for Higher Education*. Glasgow: JISC CETIS. Retrieved 12 March 2018 from

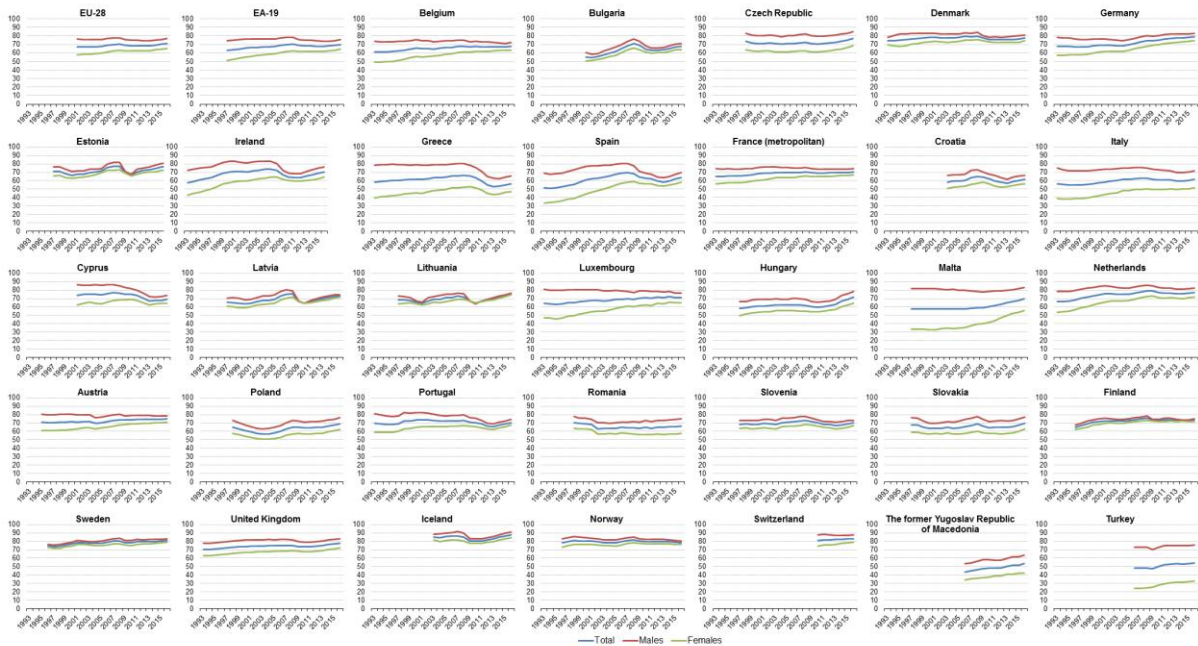
<http://publications.cetis.ac.uk/2013/667>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

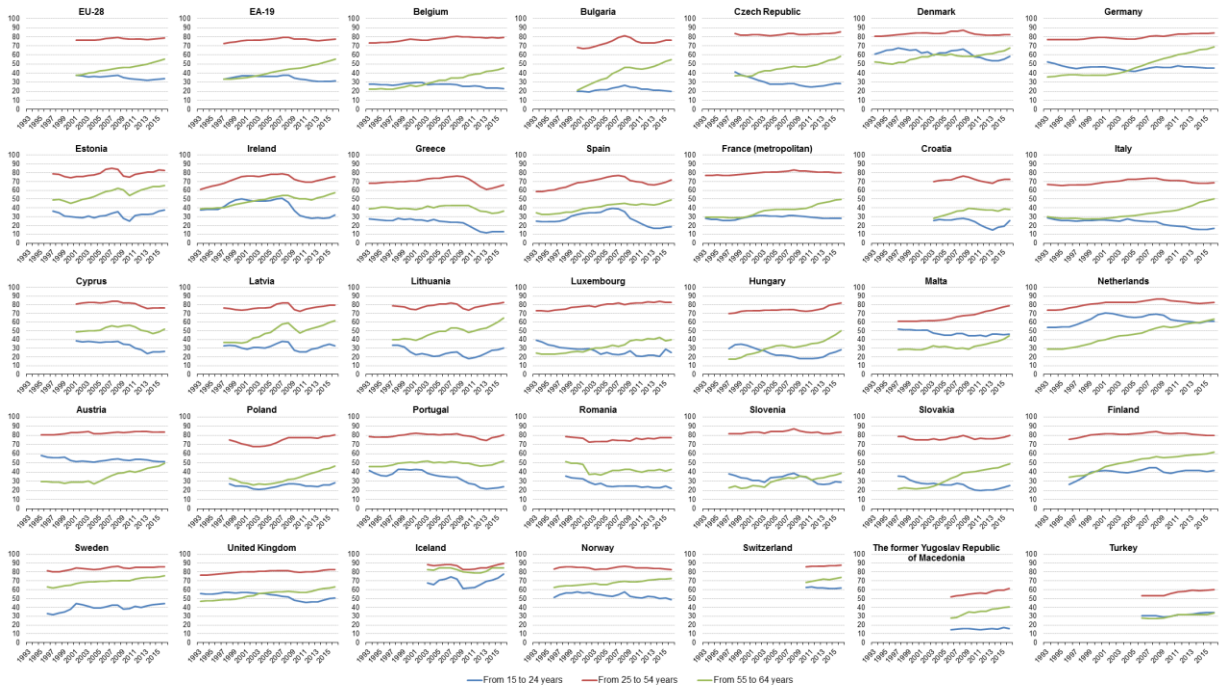
Χάρτης 1: Ποσοστό απασχόλησης, ηλικιακή ομάδα 20-64, 2016 (%)

Πηγή: Eurostat ([lfsi_emp_a](#))

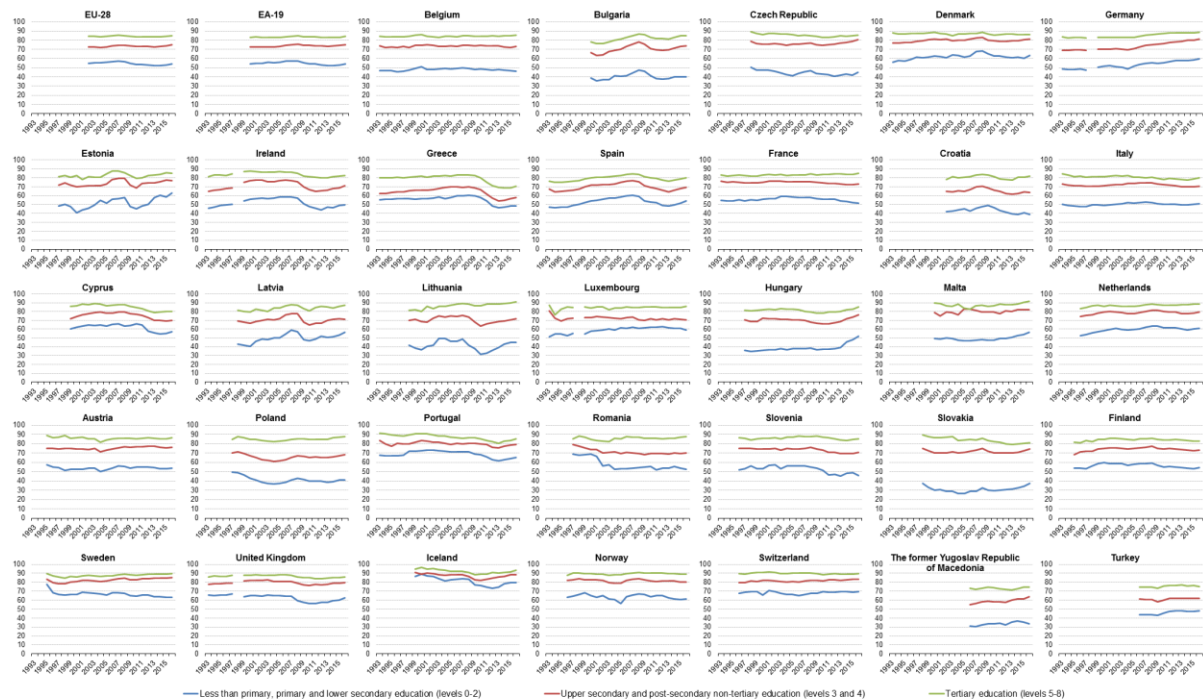
Σχήμα 1: Ποσοστό απασχόλησης κατά φύλο, ηλικιακή ομάδα 20-64, 1993-2016 (%)

Πηγή: Eurostat ([lfsi_emp_a](#))

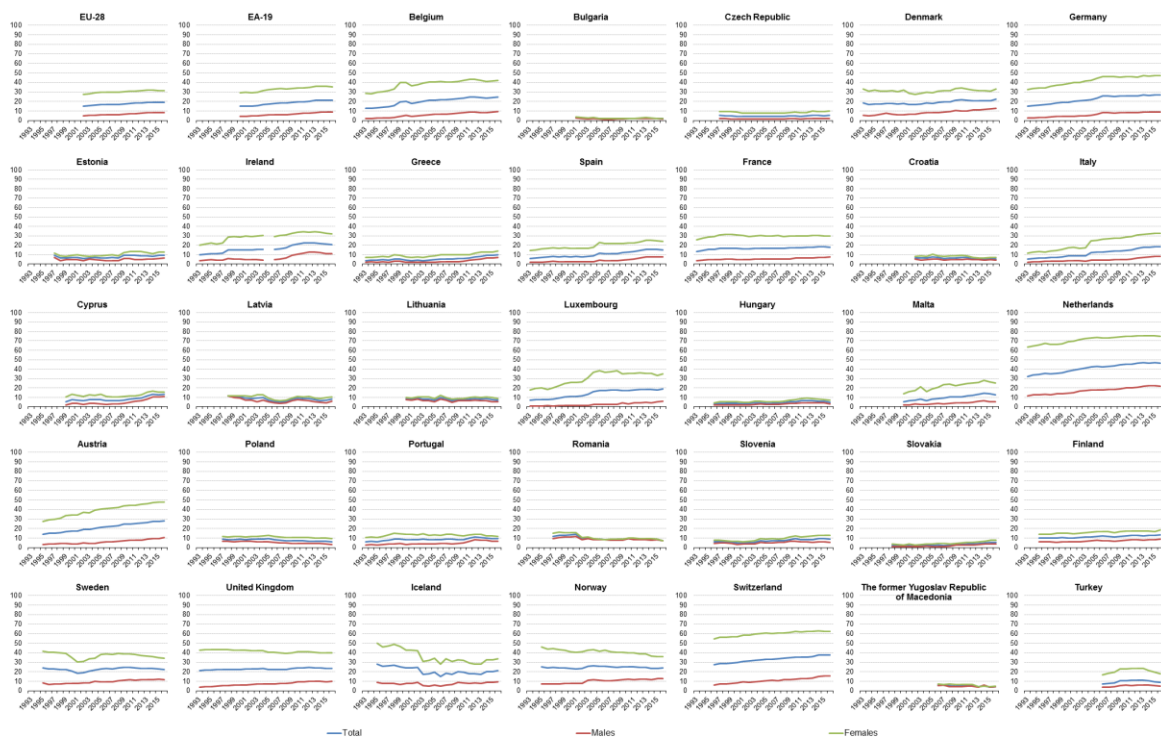

Σχήμα 2: Ποσοστό απασχόλησης ανά ηλικιακή ομάδα, 1993-2016 (%)

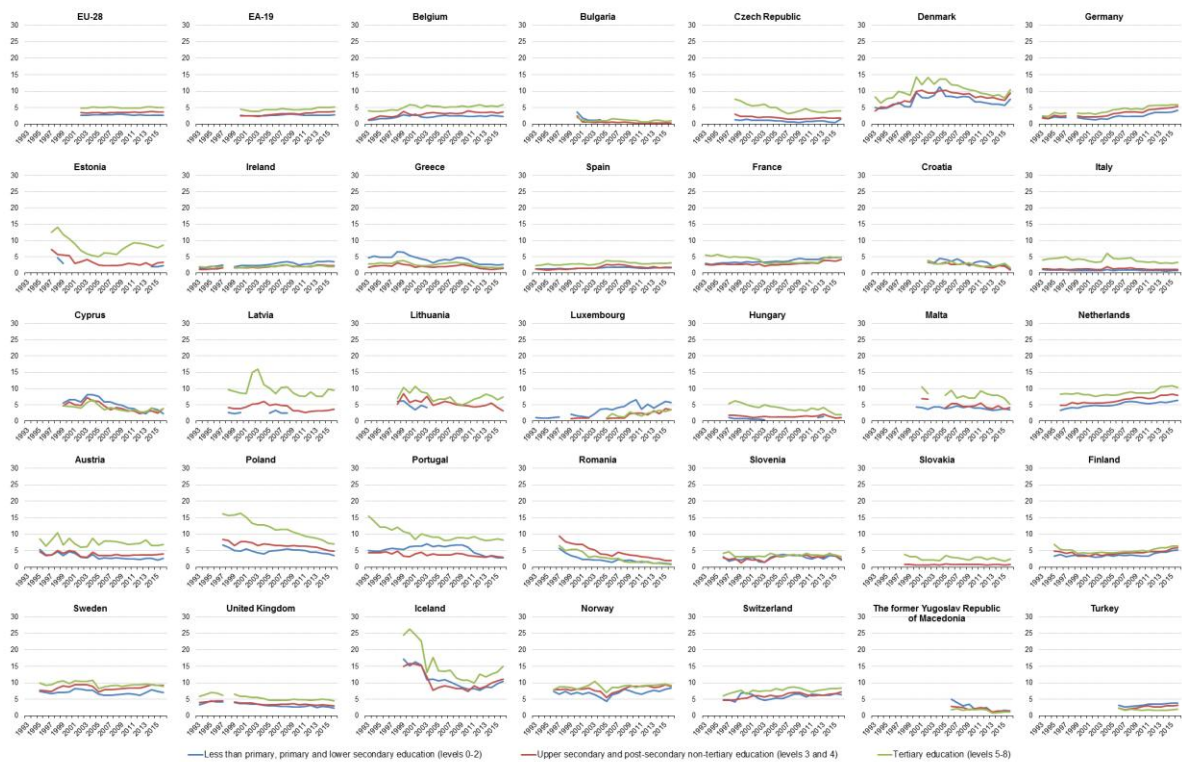
Πηγή: Eurostat ([lfsi_emp_a](#))

Σχήμα 3: Ποσοστό απασχόλησης κατά μορφωτικό επίπεδο, ηλικιακή ομάδα 25-64, 1993-2016 (%) Πηγή: Eurostat ([lfsa_ergaed](#))

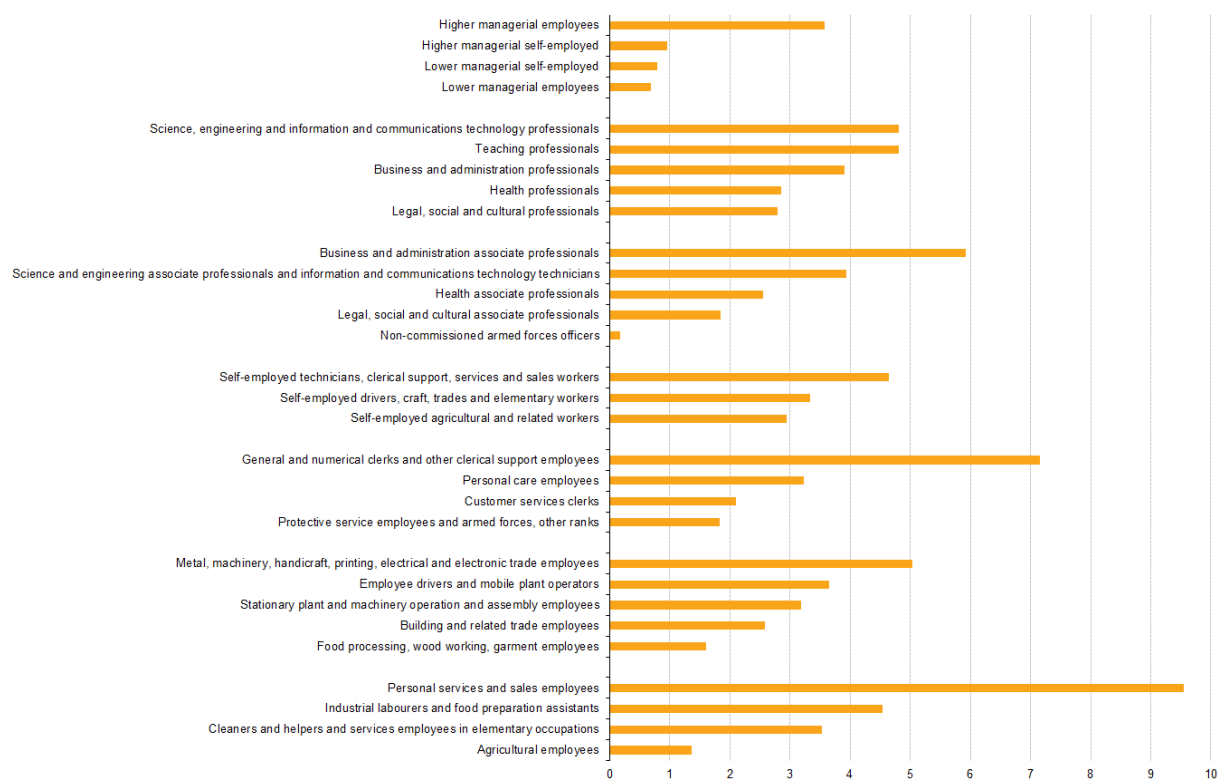

Σχήμα 4: Μερική απασχόληση ως ποσοστό της συνολικής απασχόλησης κατά φύλο, ηλικιακή ομάδα 20-64, 1993-2016 (%) Πηγή: Eurostat ([lfsa_eppga](#))

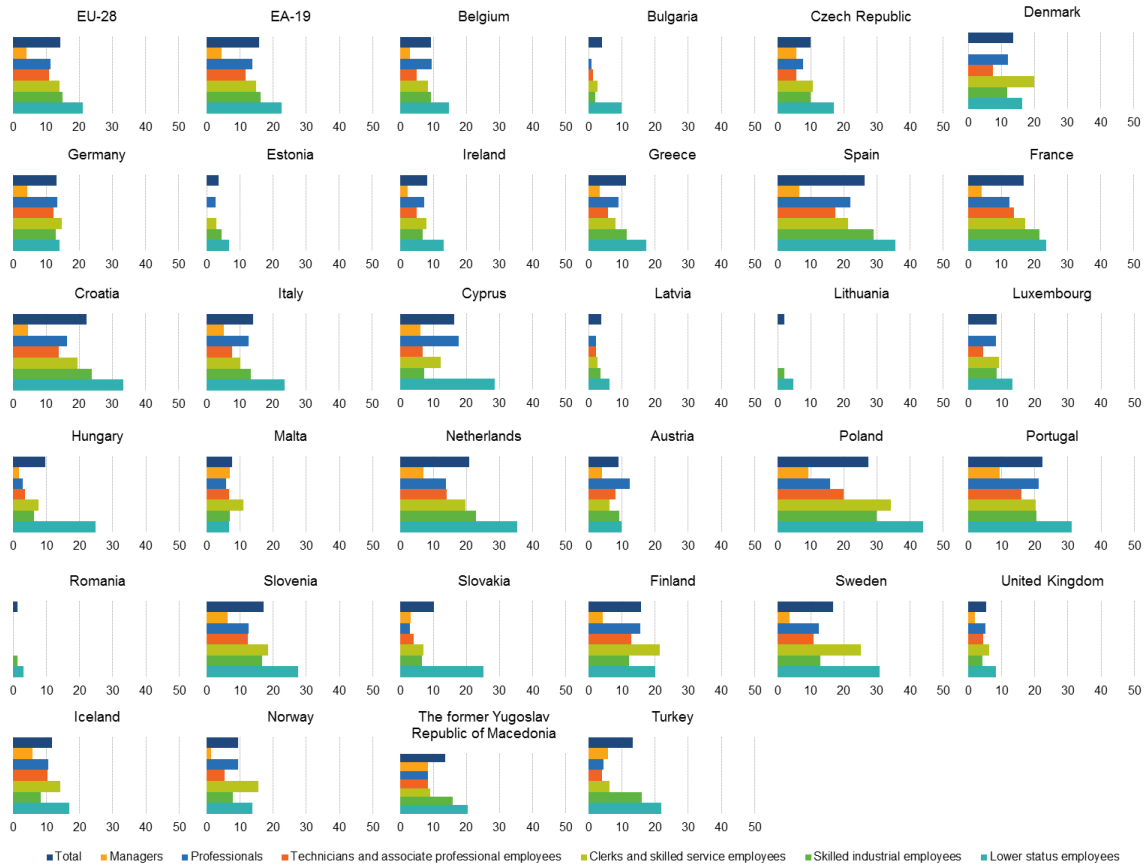
Σχήμα 5: Αριθμός απασχολουμένων που έχουν και δεύτερη εργασία, ανά μορφωτικό επίπεδο, ηλικιακή ομάδα 15-74, 1993-2016 (% της συνολικής απασχόλησης)

Πηγή: Eurostat ([lfsa_e2ged](#)) και ([lfsa_egaed](#))

Σχήμα 6: Άτομα σε απασχόληση ανά επαγγελματική δραστηριότητα, ηλικιακή ομάδα 15-74, ΕΕ-28, 2016 (% της συνολικής απασχόλησης)

Πηγή: Eurostat ([lfsa_esegp](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table))

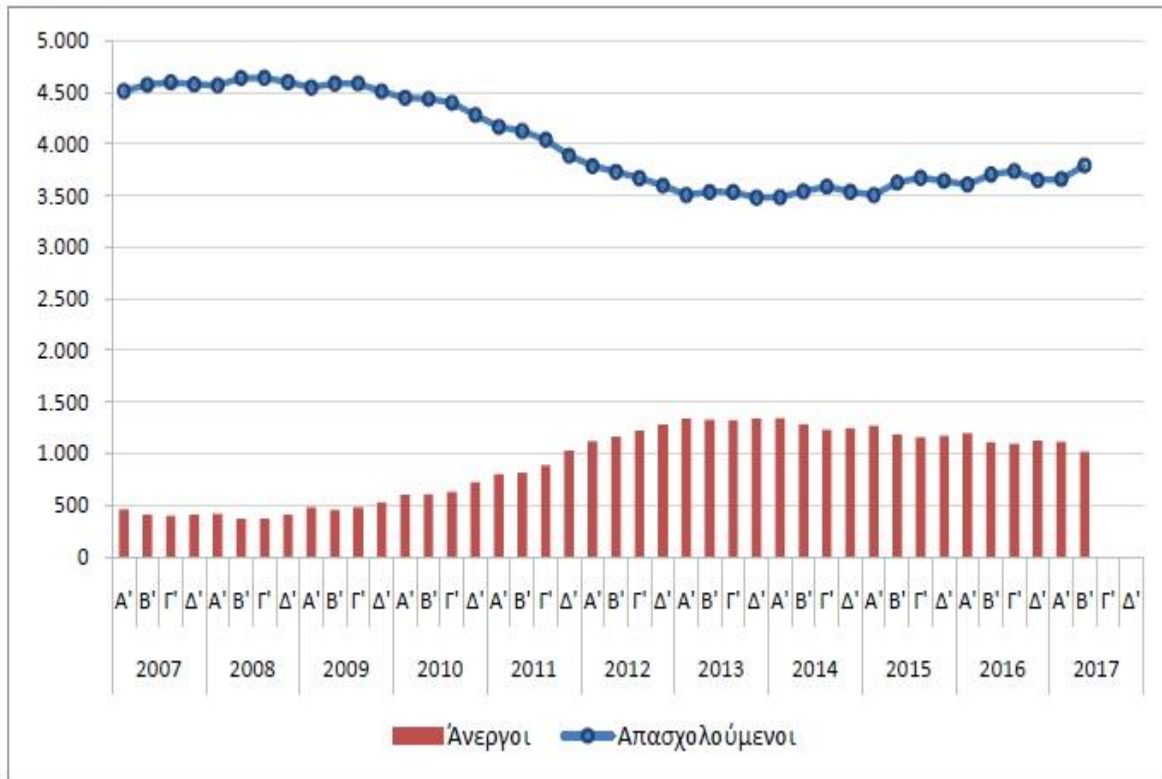
Σχήμα 7: Ποσοστό απασχολούμενων με σύμβαση ορισμένου χρόνου, ανά επαγγελματική ομάδα, ηλικιακή ομάδα 15-74, 2016 (%της επαγγελματικής ομάδας)

Πηγή: Eurostat ([ifsa_esegt](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table))

Γράφημα 1. Αριθμός απασχολούμενων και ανέργων

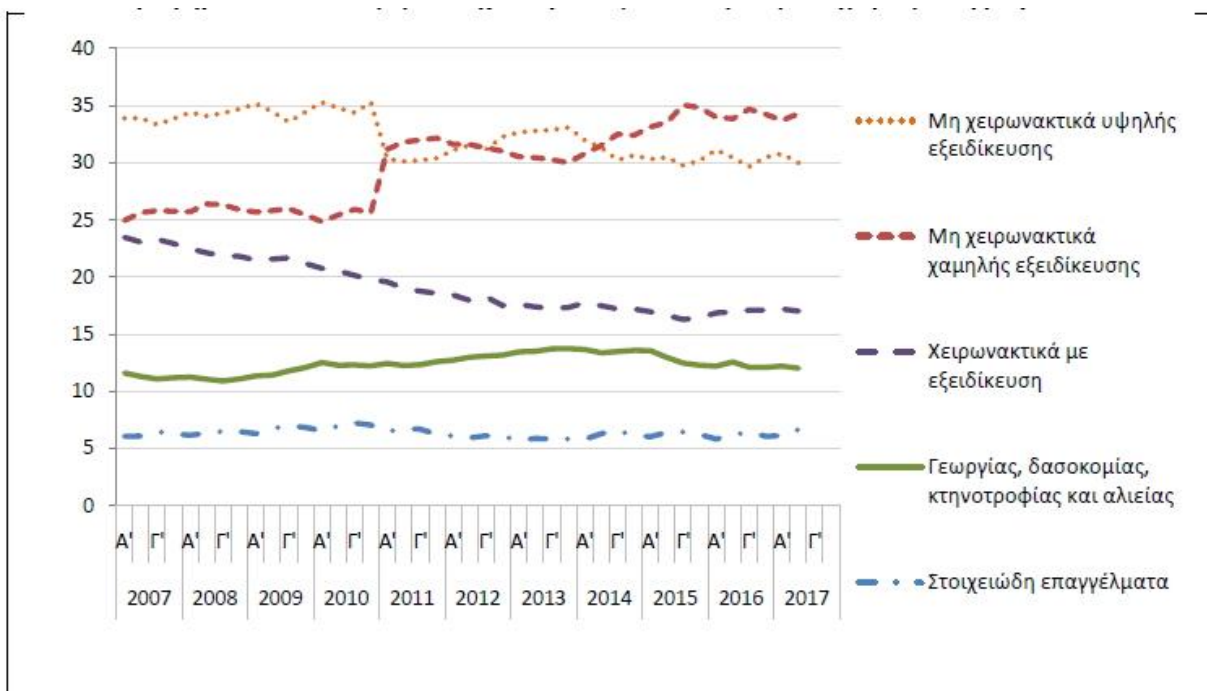
Πηγή: Taxheaven <https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/36767>

(Σε χιλιάδες)

Γράφημα 2. Ποσοστό (%) απασχολούμενων, κατά ευρείες κατηγορίες επαγγελμάτων

Πηγή: Taxheaven <https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/36767>

Πίνακας 1. Κατάσταση απασχόλησης κατά φύλο, ηλικία, περιφέρεια, επίπεδο εκπαίδευσης και υπηκοότητα (1), Β' τρίμηνο 2017

Πηγή: Taxheaven <https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/36767>

(Σε χιλιάδες)

		Απασχολούμενοι	Άνεργοι	Μη ενεργοί	Ποσοστό ανεργίας (%)	Ποσοστό εργατικού δυναμικού (%)
	Σύνολο⁽²⁾	3.791,4	1.016,6	4.373,4	21,1	52,4
ΦΥΛΟ	Άνδρες	2.187,8	469,5	1.769,3	17,7	60,0
	Γυναίκες	1.603,6	547,1	2.604,1	25,4	45,2
ΗΛΙΚΙΑ	15 - 19	15,2	19,0	494,2	55,5	6,5
	20 - 24	135,9	98,7	287,0	42,1	45,0
	25 - 29	337,8	145,6	100,4	30,1	82,8
	30 - 44	1.631,2	415,2	257,5	20,3	88,8
	45 - 64	1.601,3	329,2	1.024,0	17,1	65,3
	65+	70,1	9,0	2210,4	11,3	3,5
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	206,4	49,6	254,9	19,4	50,1
	Κεντρική Μακεδονία	624,9	188,3	788,8	23,2	50,8
	Δυτική Μακεδονία	85,1	35,3	114,6	29,3	51,2
	Ήπειρος	104,0	35,5	152,6	25,4	47,8
	Θεσσαλία	254,6	64,1	302,7	20,1	51,3
	Ιόνιοι Νήσοι	80,0	14,7	77,6	15,5	54,9
	Δυτική Ελλάδα	219,5	77,7	275,7	26,2	51,9
	Στερεά Ελλάδα	187,6	49,0	236,9	20,7	50,0
	Αττική	1.374,7	376,4	1.519,6	21,5	53,5
	Πελοπόννησος	207,7	39,2	221,7	15,9	52,7
	Βόρειο Αιγαίο	69,5	19,5	76,0	21,9	54,0
	Νότιο Αιγαίο	133,3	22,2	119,0	14,3	56,6
Κρήτη	244,1	45,1	233,3	15,6	55,4	
ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	Έως λίγες τάξεις Δημοτικού	14,9	10,9	342,4	42,3	7,0
	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	390,6	113,0	1.529,7	22,4	24,8
	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	1.667,9	507,3	1.852,6	23,3	54,0
	Μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση	366,7	124,4	143,5	25,3	77,4
	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	1.351,3	260,9	505,2	16,2	76,1
ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ	Ελληνική	3.567,8	939,4	4.250,1	20,8	51,5
	Ξένη	223,6	77,1	123,3	25,7	70,9

Πίνακας 2. Απασχολούμενοι, κατά θέση στο επάγγελμα, επάγγελμα, πλήρη - μερική απασχόληση, μόνιμη - προσωρινή εργασία

Πηγή: Taxheaven <https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/36767>

(Σε χιλιάδες)

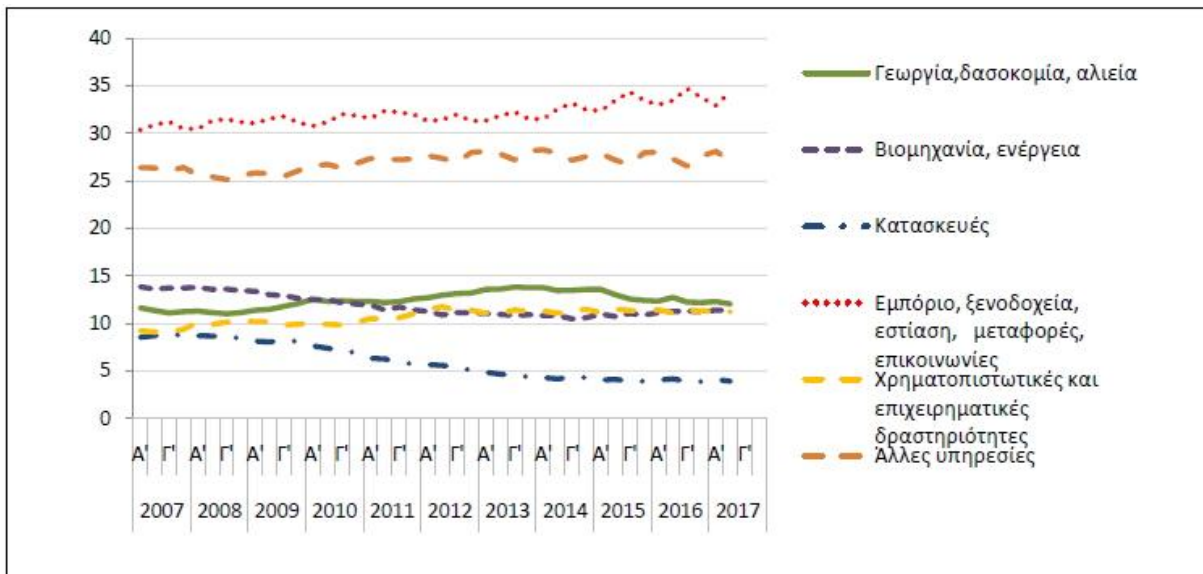
	Β' τρίμηνο 2017	Ποσοστό (%) επί του συνόλου	Α' τρίμηνο 2017	Β' τρίμηνο 2016	Μεταβολή (%) ως προς το προηγούμενο τρίμηνο	Μεταβολή (%) ως προς το ίδιο τρίμηνο του προηγούμενου έτους
Σύνολο	3.791,4		3.659,3	3.702,6	3,6	2,4
Θέση στο επάγγελμα						
Αυτοαπασχολούμενοι με προσωπικό	272,4	7,2	267,7	270,5	1,8	0,7
Αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό	861,7	22,7	851,9	847,1	1,2	1,7
Μισθωτός	2.504,8	66,1	2.394,7	2.440,0	4,6	2,7
Βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση	152,5	4,0	145,0	145,0	5,2	5,2
Επάγγελμα						
Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	87,7	2,3	88,4	104,4	-0,8	-16,0
Επαγγελματίες	734,4	19,4	725,9	700,9	1,2	4,8
Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	301,0	7,9	300,1	311,7	0,3	-3,4
Υπάλληλοι γραφείου	402,4	10,6	378,9	384,0	6,2	4,8
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	898,4	23,7	854,5	869,8	5,1	3,3
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς	421,9	11,1	420,7	430,9	0,3	-2,1
Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	360,9	9,5	344,8	363,7	4,7	-0,8
Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού	232,0	6,1	230,5	212,7	0,7	9,1
Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες	286,0	7,5	249,2	262,8	14,8	8,8
Πρόσωπα μη δυνάμενα να καταταγούν	66,7	1,8	66,3	61,6	0,6	8,3
Πλήρης - μερική απασχόληση						
Πλήρης	3.417,1	90,1	3.274,1	3.338,3	4,4	2,4
Μερική	374,3	9,9	385,2	364,3	-2,8	2,7
Μισθωτοί κατά μόνιμη - προσωρινή εργασία						
Μόνιμη	2.190,1	57,8	2.168,6	2.145,2	1,0	2,1
Προσωρινή	314,7	8,3	226,1	294,8	39,2	6,8

Πίνακας 3. Απασχολούμενοι, κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας
 Πηγή: Taxheaven <https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/36767>

(Σε χιλιάδες)

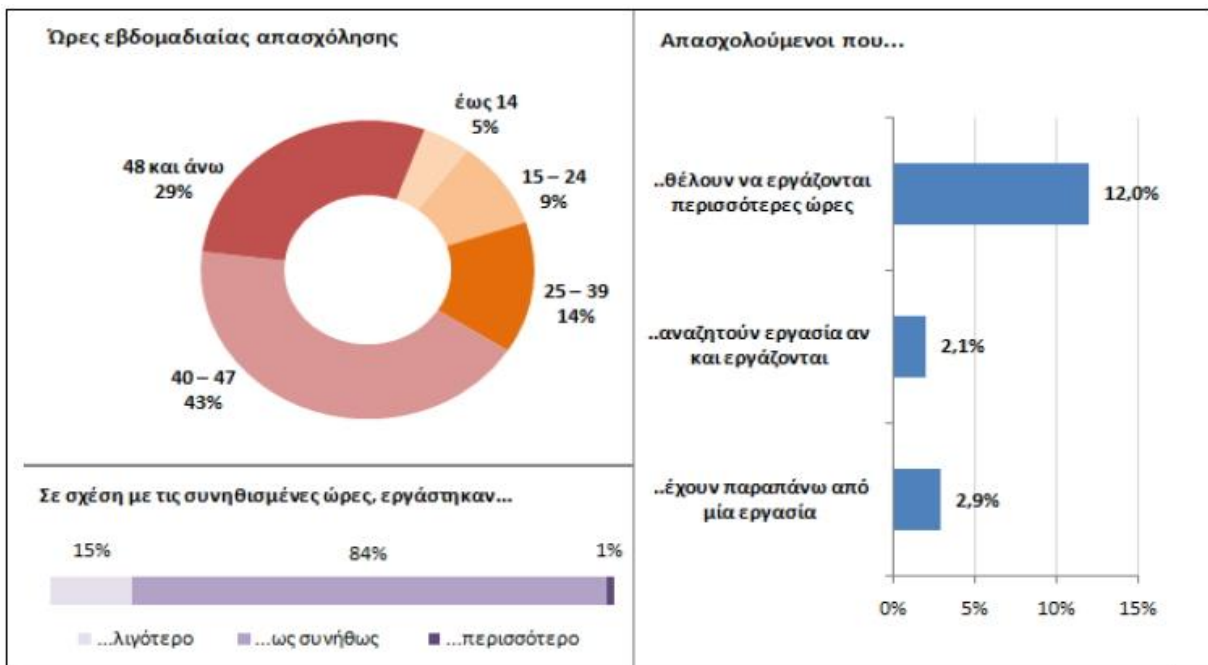
	Β' τρίμηνο 2017	Ποσοστό (%) επί του συνόλου	Α' τρίμηνο 2017	Β' τρίμηνο 2016	Μεταβολή (%) ως προς το προηγούμενο τρίμηνο	Μεταβολή (%) ως προς το ίδιο τρίμηνο του προηγούμενου έτους
Γεωργία, δασοκομία και αλιεία	457,0	12,1	450,9	471,2	1,40	-3,00
Ορυχεία και λατομεία	12,8	0,3	12,1	13,7	5,80	-6,60
Μεταποίηση	360,2	9,5	349,6	350,1	3,00	2,90
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	31,7	0,8	29,9	29,9	6,00	6,00
Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης	27,3	0,7	25,6	23,0	6,60	18,70
Κατασκευές	149,1	3,9	148,4	154,7	0,50	-3,60
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	683,9	18,0	661,2	650,3	3,40	5,20
Μεταφορά και αποθήκευση	189,1	5,0	184,0	181,2	2,80	4,40
Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και εστίασης	375,2	9,9	303,5	351,9	23,60	6,60
Ενημέρωση και επικοινωνία	87,9	2,3	82,6	80,2	6,40	9,60
Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες	94,6	2,5	94,3	93,9	0,30	0,70
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	4,2	0,1	4,3	6,3	-2,30	-33,30
Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	206,3	5,4	198,7	196,5	3,80	5,00
Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες	90,9	2,4	85,3	89,8	6,60	1,20
Δημόσια διοίκηση και άμυνα. Υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	331,9	8,8	335,4	332,6	-1,00	-0,20
Εκπαίδευση	295,2	7,8	310,5	301,4	-4,90	-2,10
Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας και κοινωνικής μέριμνας	225,3	5,9	222,0	218,4	1,50	3,20
Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία	55,3	1,5	50,7	48,2	9,10	14,70
Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	74,6	2,0	71,7	65,2	4,00	14,40
Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών	37,6	1,0	36,4	41,2	3,30	-8,70
Δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και φορέων	1,4	0,0	2,0	2,7	-30,00	-48,10

Γράφημα 3. Ποσοστό (%) απασχολουμένων, κατά ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας
 Πηγή: Taxheaven <https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/36767>

Γράφημα 4. Ώρες εργασίας, ύπαρξη δεύτερης εργασίας, επιθυμία για περισσότερες ώρες εργασίας και αναζήτηση εργασίας, Β' τρίμηνο 2017.

Πηγή: Taxheaven <https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/36767>

Πίνακας 4. Άνεργοι, κατά λόγο που σταμάτησαν την τελευταία τους εργασία, διάρκεια ανεργίας, είδος εργασίας που αναζητούν και εγγραφή τους στον ΟΑΕΔ

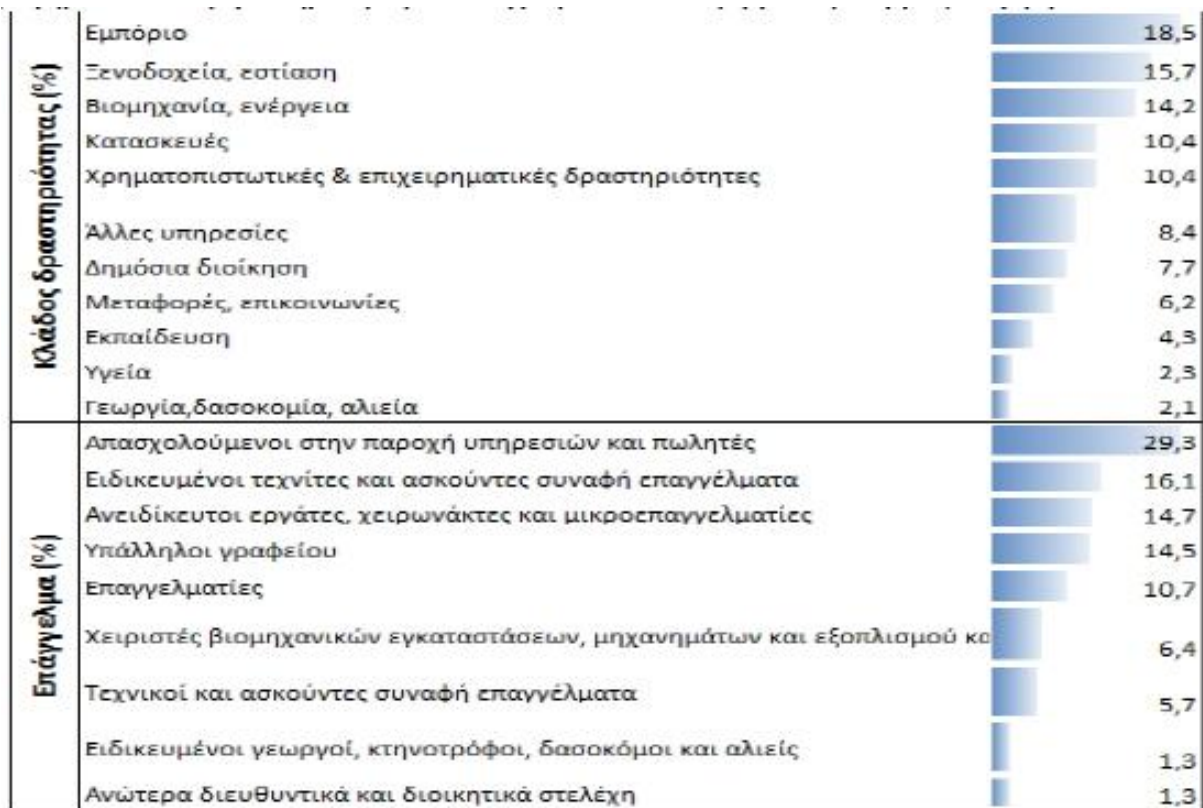
Πηγή: Taxheaven <https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/36767>

(Σε χιλιάδες)

	Β' τρίμηνο 2017	Ποσοστό (%) επί του συνόλου	Α' τρίμηνο 2017	Β' τρίμηνο 2016	Μεταβολή (%) ως προς το προηγούμενο τρίμηνο	Μεταβολή (%) ως προς το ίδιο τρίμηνο του προηγούμενου έτους
Σύνολο	1.016,6		1.114,7	1.112,1	-8,8	-8,6
Λόγος που σταμάτησαν την τελευταία εργασία						
Δεν έχει εργαστεί στο παρελθόν	204,4	20,1	214,1	238,5	-4,5	-14,3
Απολύθηκε	285,8	28,1	302,2	328,2	-5,4	-12,9
Η εργασία του ήταν περιορισμένης διάρκειας και τελείωσε	255,2	25,1	316,1	279,4	-19,3	-8,7
Για άλλους λόγους	152,0	15,0	161,4	167,6	-5,8	-9,3
Δε δήλωσε ⁽¹⁾	119,2	11,7	120,9	98,5	-1,4	21,0
Διάρκεια ανεργίας						
Τώρα θα αρχίσει να αναζητά εργασία	3,6	0,4	4,7	3,8	-23,4	-5,3
Λιγότερο από 1 μήνα	15,0	1,5	21,6	21,7	-30,6	-30,9
1 - 2 μήνες	39,1	3,8	64,0	52,5	-38,9	-25,5
3 - 5 μήνες	77,1	7,6	132,5	88,2	-41,8	-12,6
6 - 11 μήνες	129,7	12,8	112,8	143,5	15,0	-9,6
Μακροχρόνια άνεργοι						
12 - 17 μήνες	110,2	10,8	119,8	115,3	-8,0	-4,4
18 - 23 μήνες	98,2	9,7	95,6	110,1	2,7	-10,8
24 - 47 μήνες	183,9	18,1	194,4	214,1	-5,4	-14,1
4 έτη και άνω	359,7	35,4	369,4	362,9	-2,6	-0,9
Είδος εργασίας που αναζητά						
Προσπαθεί να κάνει δική του εργασία	25,1	2,5	30,4	24,7	-17,4	1,6
Ως μισθωτός, μόνο σε εργασία με πλήρη απασχόληση	117,7	11,6	131,4	124,2	-10,4	-5,2
Ως μισθωτός σε εργασία με πλήρη απασχόληση, αλλά στην ανάγκη θα δεχόταν και εργασία με μερική απασχόληση	811,8	79,9	889,7	913,7	-8,8	-11,2
Ως μισθωτός σε εργασία με μερική απασχόληση, αλλά στην ανάγκη θα δεχόταν και εργασία με πλήρη απασχόληση	16,6	1,6	12,5	15,5	32,8	7,1
Ως μισθωτός, μόνο σε εργασία με μερική απασχόληση	5,9	0,6	6,6	7,6	-10,6	-22,4
Ως μισθωτός, αλλά δεν καθόρισε αν η εργασία που ζητάει θα είναι πλήρους ή μερικής απασχόλησης	39,4	3,9	44,2	26,3	-10,9	49,8
Εγγραφή στον ΟΑΕΔ						
Εγγεγραμμένος ΟΑΕΔ και παίρνει επίδομα ή βοήθημα	99,2	9,8	140,4	104,7	-29,3	-5,3
Εγγεγραμμένος ΟΑΕΔ και δεν παίρνει επίδομα ή βοήθημα	668,4	65,8	709,7	722,5	-5,8	-7,5
Δεν είναι εγγεγραμμένος στον ΟΑΕΔ	247,6	24,4	263,2	283,3	-5,9	-12,6
Δεν απάντησε	1,3	0,1	1,4	1,5	-7,1	-13,3

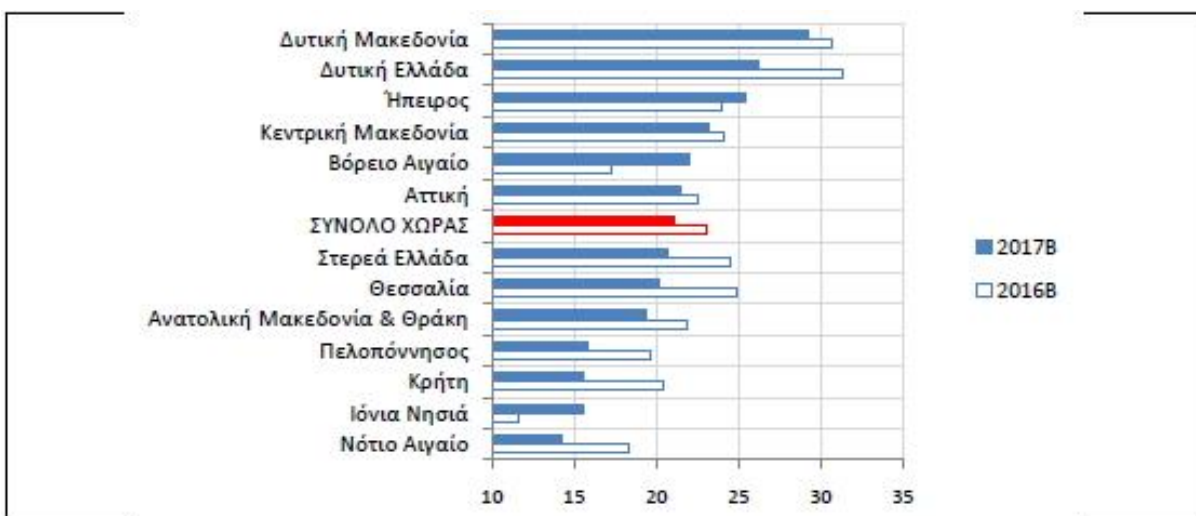
Γράφημα 5. Κλάδος δραστηριότητας και επάγγελμα τελευταίας εργασίας ανέργων, Β' τρίμηνο 2017.

Πηγή: Taxheaven <https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/36767>

Γράφημα 6. Ποσοστό (%) ανεργίας ανά περιφέρεια

Πηγή: Taxheaven <https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/36767>

Πίνακας 5. Μη ενεργοί, ηλικίας κάτω των 75 ετών, κατά εργασιακή εμπειρία, λόγο που σταμάτησαν την τελευταία τους εργασία και λόγο που δεν αναζητούν εργασία
 Πηγή: Taxheaven <https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/36767>

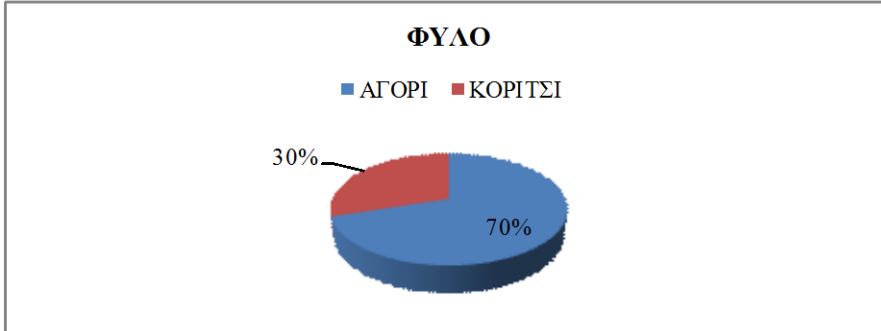
(Σε χιλιάδες)

	Β' τρίμηνο 2017	Ποσοστό (%) επί του συνόλου	Α' τρίμηνο 2017	Β' τρίμηνο 2016	Μεταβολή (%) ως προς το προηγούμενο τρίμηνο	Μεταβολή (%) ως προς το ίδιο τρίμηνο του προηγούμενου έτους
Σύνολο	3.213,3		3.255,2	3.241,6	-1,3	-0,9
Εργασιακή εμπειρία						
Δεν έχει εργαστεί στο παρελθόν	1.513,8	47,1	1.518,0	1.520,3	-0,3	-0,4
Έχουν περάσει περισσότερα από 8 έτη από την τελευταία εργασία του ¹⁰	854,8	26,6	874,6	828,1	-2,3	3,2
Εργάστηκε τα τελευταία 8 έτη	844,7	26,3	862,6	893,1	-2,1	-5,4
Λόγος που σταμάτησαν την τελευταία τους εργασία						
Απολύθηκε	39,4	4,7	41,7	48,0	-5,5	-17,9
Η εργασία του ήταν περιορισμένης διάρκειας και τελείωσε	59,9	7,1	82,3	54,2	-27,2	10,5
Φροντίζει μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες	11,6	1,4	13,6	12,8	-14,7	-9,4
Παραιτήθηκε για προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους	26,6	3,2	25,8	21,0	3,1	26,7
Λόγω εκπαίδευσης ή επιμόρφωσης	12,8	1,5	12,1	15,5	5,8	-17,4
Λόγω ασθένειας ή ανικανότητας για εργασία	34,0	4,0	32,4	35,7	4,9	-4,8
Πήρε πρόωγη σύνταξη	36,8	4,4	37,1	48,6	-0,8	-24,3
Συνταξιοδοτήθηκε	571,1	67,6	560,1	592,8	2,0	-3,7
Για άλλους λόγους	52,5	6,2	57,5	64,6	-8,7	-18,7
Λόγος που δεν αναζητούν εργασία						
Αναζητά εργασία, αλλά δεν είναι διαθέσιμος να την αναλάβει άμεσα	25,0	0,8	48,1	26,6	-48,0	-6,0
Φροντίζει μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες	101,2	3,1	106,0	103,5	-4,5	-2,2
Για άλλους προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους	236,8	7,4	246,5	242,0	-3,9	-2,1
Εκπαιδεύεται ή επιμορφώνεται	777,0	24,2	775,1	793,6	0,2	-2,1
Βρίσκεται σε σύνταξη	1.264,6	39,4	1.265,0	1.283,9	0,0	-1,5
Είναι ασθενής ή ανίκανος για εργασία	168,0	5,2	167,7	153,0	0,2	9,8
Πιστεύει ότι δε θα βρει εργασία ή δε γνωρίζει που θα απευθυνθεί	37,6	1,2	40,5	38,2	-7,2	-1,6
Για άλλους λόγους	559,1	17,4	563,8	555,7	-0,8	0,6
Δεν καθόρισε τον λόγο	43,9	1,4	42,5	45,1	3,3	-2,7

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β
ΦΥΛΟ**

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΑΓΟΡΙ	119	70,0	70,0	70,0
ΚΟΡΙΤΣΙ	51	30,0	30,0	100,0
Total	170	100,0	100,0	

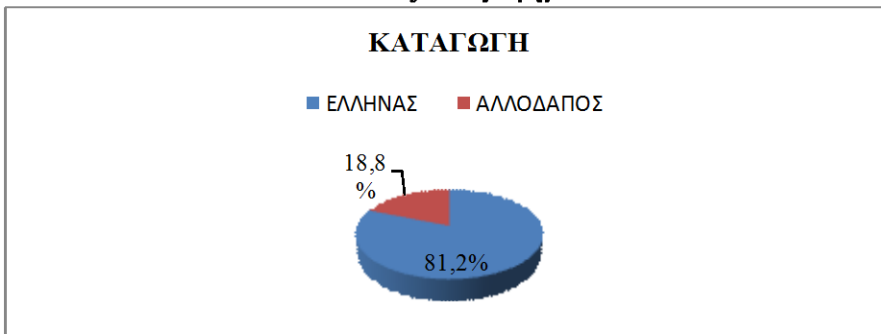
Πίνακας 1 - Γράφημα 1

ΚΑΤΑΓΩΓΗ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΕΛΛΗΝΑΣ	138	81,2	81,2	81,2
ΑΛΛΟΔΑΠΟΣ	32	18,8	18,8	100,0
Total	170	100,0	100,0	

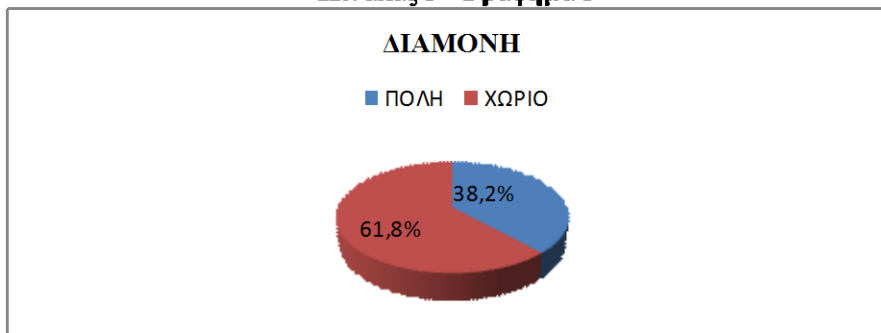
Πίνακας 2 - Γράφημα 2

ΔΙΑΜΟΝΗ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΠΟΛΗ	65	38,2	38,2	38,2
ΧΩΡΙΟ	105	61,8	61,8	100,0
Total	170	100,0	100,0	

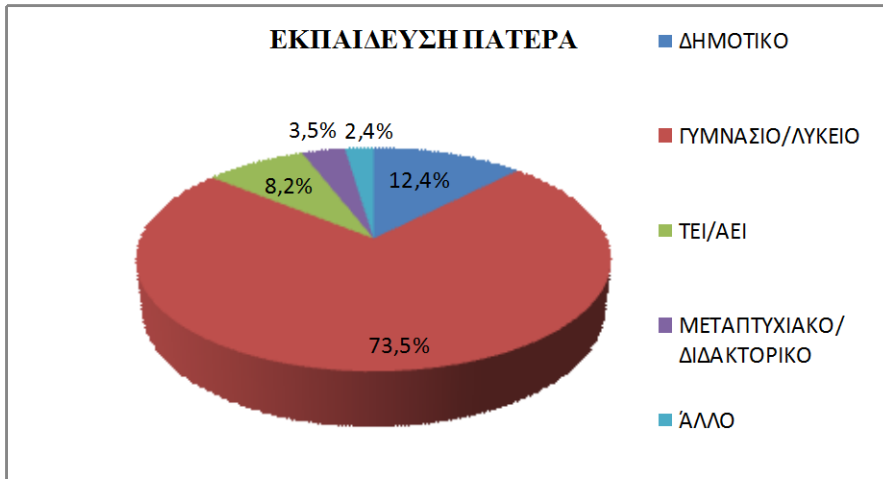
Πίνακας 3 - Γράφημα 3

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΑΤΕΡΑ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΗΜΟΤΙΚΟ	21	12,4	12,4	12,4
ΓΥΜΝΑΣΙΟ/ΛΥΚΕΙΟ	125	73,5	73,5	85,9
ΤΕΙ/ΑΕΙ	14	8,2	8,2	94,1
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ/ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ	6	3,5	3,5	97,6
ΆΛΛΟ	4	2,4	2,4	100,0
Total	170	100,0	100,0	

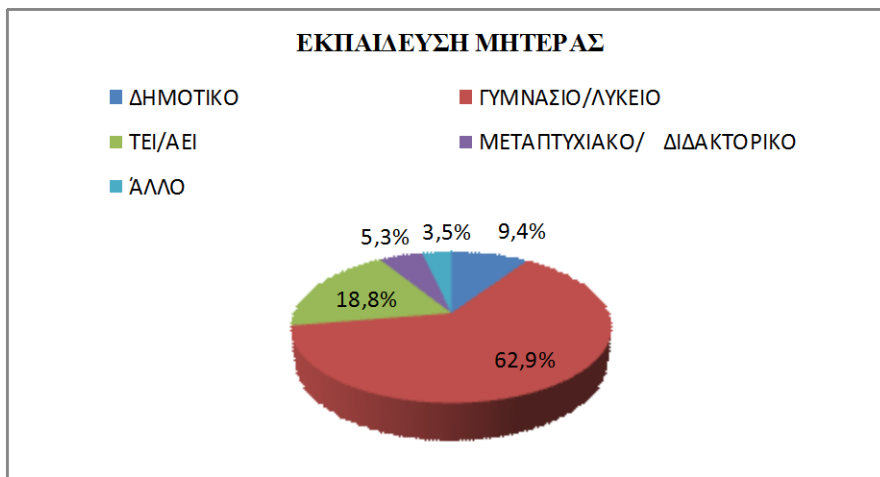
Πίνακας 4 - Γράφημα 4

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΜΗΤΕΡΑΣ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΗΜΟΤΙΚΟ	16	9,4	9,4	9,4
ΓΥΜΝΑΣΙΟ/ΛΥΚΕΙΟ	107	62,9	62,9	72,4
ΤΕΙ/ΑΕΙ	32	18,8	18,8	91,2
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ/ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ	9	5,3	5,3	96,5
ΆΛΛΟ	6	3,5	3,5	100,0
Total	170	100,0	100,0	

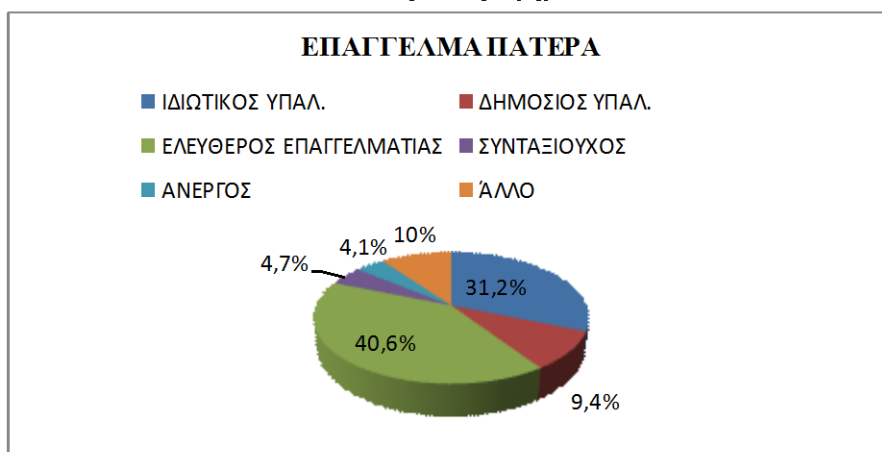
Πίνακας 5 - Γράφημα 5

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΠΑΤΕΡΑ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΥΠΑΛ.	53	31,2	31,2	31,2
	ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΥΠΑΛ.	16	9,4	9,4	40,6
	ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ	69	40,6	40,6	81,2
	ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΣ	8	4,7	4,7	85,9
	ΑΝΕΡΓΟΣ	7	4,1	4,1	90,0
	ΆΛΛΟ	17	10,0	10,0	100,0
	Total	170	100,0	100,0	

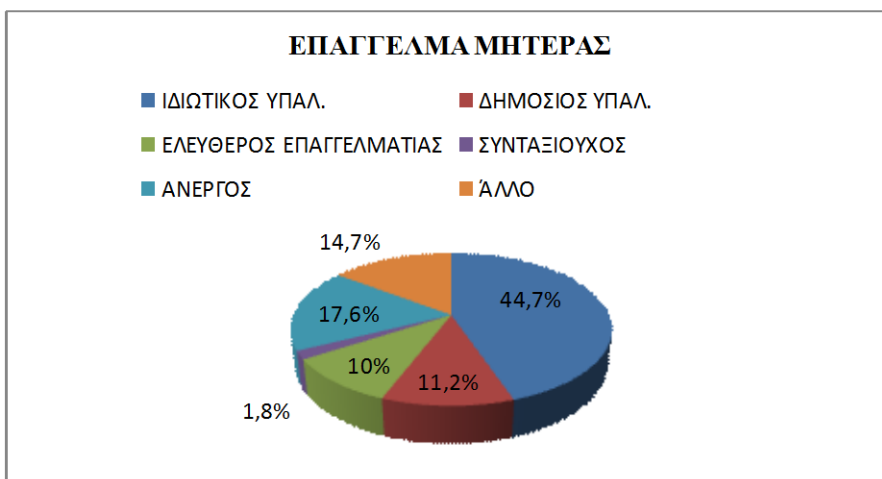
Πίνακας 6 - Γράφημα 6

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΜΗΤΕΡΑΣ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΥΠΑΛ.	76	44,7	44,7	44,7
	ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΥΠΑΛ.	19	11,2	11,2	55,9
	ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ	17	10,0	10,0	65,9
	ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΣ	3	1,8	1,8	67,6
	ΑΝΕΡΓΟΣ	30	17,6	17,6	85,3
	ΆΛΛΟ	25	14,7	14,7	100,0
	Total	170	100,0	100,0	

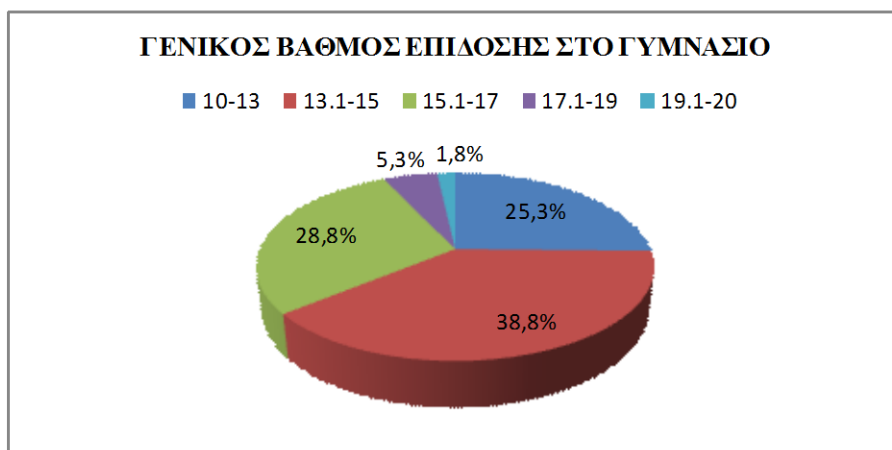
Πίνακας 7 - Γράφημα 7

ΓΕΝΙΚΟΣ ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 10-13	43	25,3	25,3	25,3
13.1-15	66	38,8	38,8	64,1
15.1-17	49	28,8	28,8	92,9
17.1-19	9	5,3	5,3	98,2
19.1-20	3	1,8	1,8	100,0
Total	170	100,0	100,0	

Πίνακας 8 - Γράφημα 8

ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 10-13	23	13,5	13,5	13,5
13.1-15	42	24,7	24,7	38,2
15.1-17	47	27,6	27,6	65,9
17.1-19	42	24,7	24,7	90,6
19.1-20	16	9,4	9,4	100,0
Total	170	100,0	100,0	

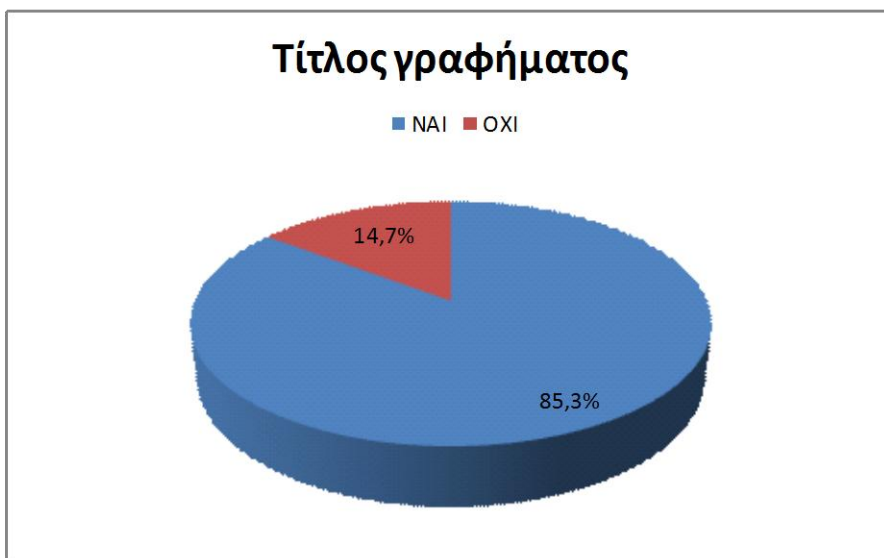
Πίνακας 9 - Γράφημα 9

ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid NAI	145	85,3	85,3	85,3
OXI	25	14,7	14,7	100,0
Total	170	100,0	100,0	

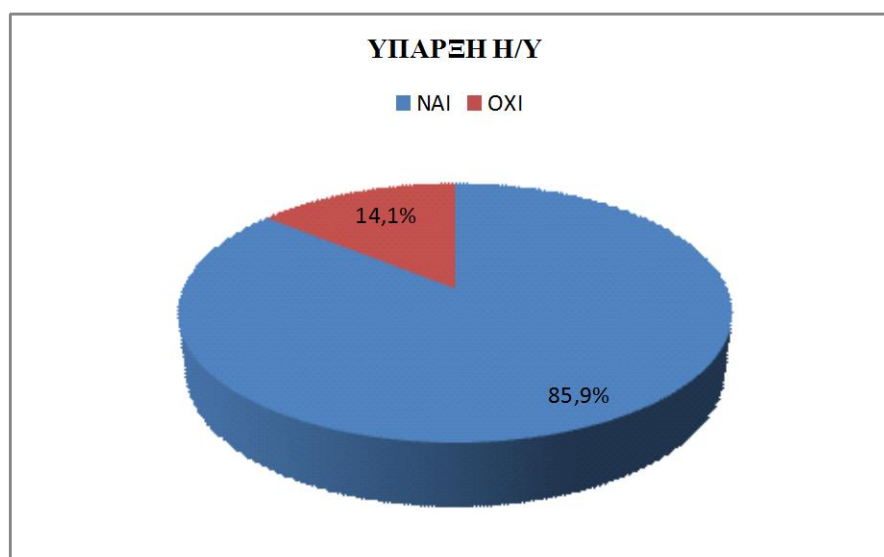
Πίνακας 10 - Γράφημα 10

ΥΠΑΡΞΗ Η/Υ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid NAI	146	85,9	85,9	85,9
OXI	24	14,1	14,1	100,0
Total	170	100,0	100,0	

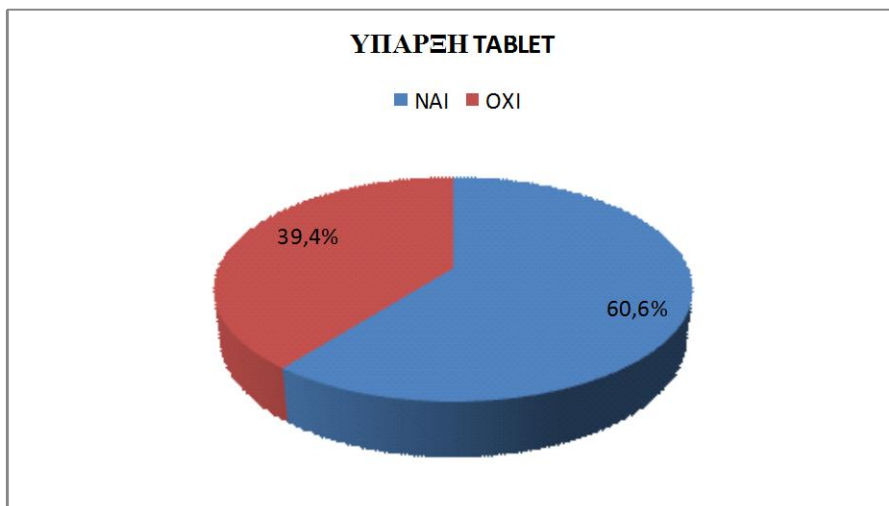
Πίνακας 11 - Γράφημα 11

ΥΠΑΡΞΗ TABLET

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid NAI	103	60,6	60,6	60,6
OXI	67	39,4	39,4	100,0
Total	170	100,0	100,0	

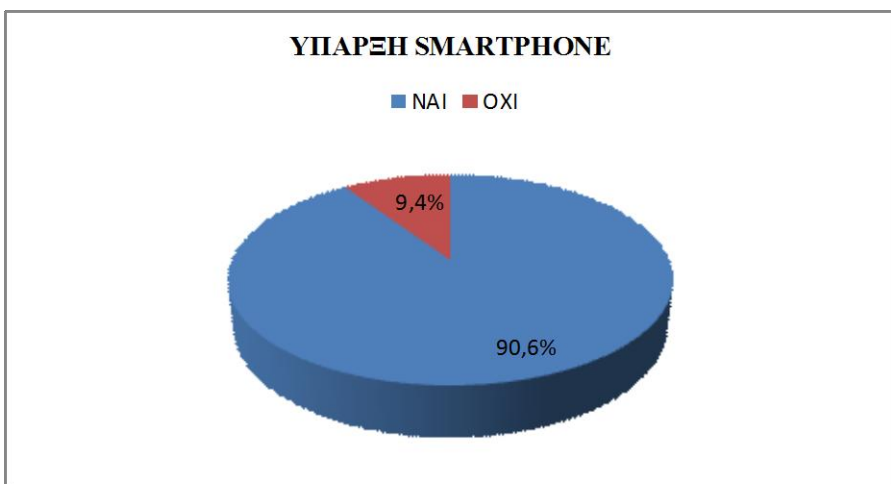
Πίνακας 12 - Γράφημα 12

ΥΠΑΡΞΗ SMARTPHONE

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid NAI	154	90,6	90,6	90,6
OXI	16	9,4	9,4	100,0
Total	170	100,0	100,0	

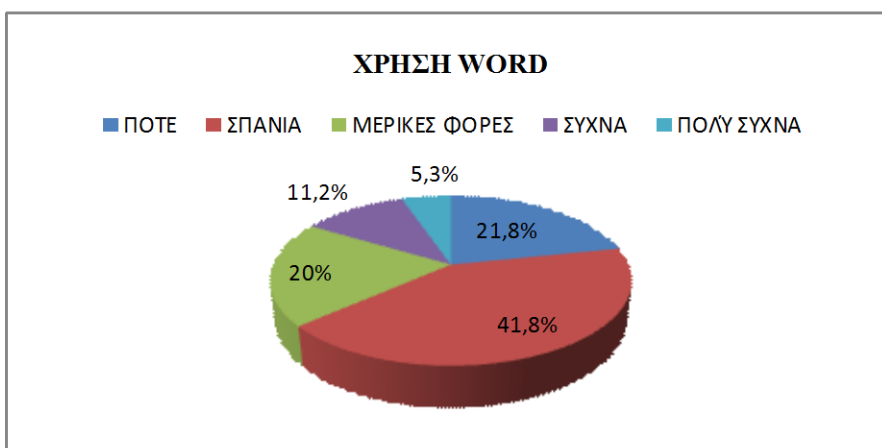
Πίνακας 13 - Γράφημα 13

ΧΡΗΣΗ WORD

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΠΟΤΕ	37	21,8	21,8	21,8
ΣΠΑΝΙΑ	71	41,8	41,8	63,5
ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	34	20,0	20,0	83,5
ΣΥΧΝΑ	19	11,2	11,2	94,7
ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	9	5,3	5,3	100,0
Total	170	100,0	100,0	

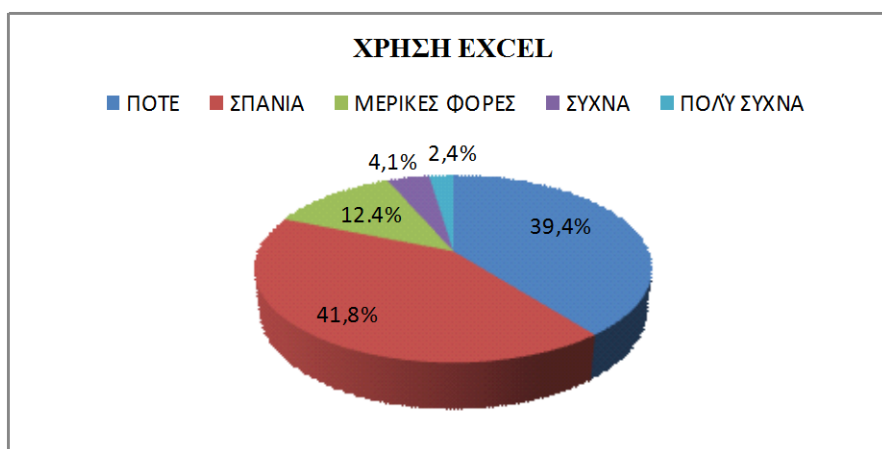
Πίνακας 14 - Γράφημα 14

ΧΡΗΣΗ EXCEL

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΠΟΤΕ	67	39,4	39,4	39,4
ΣΠΑΝΙΑ	71	41,8	41,8	81,2
ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	21	12,4	12,4	93,5
ΣΥΧΝΑ	7	4,1	4,1	97,6
ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	4	2,4	2,4	100,0
Total	170	100,0	100,0	

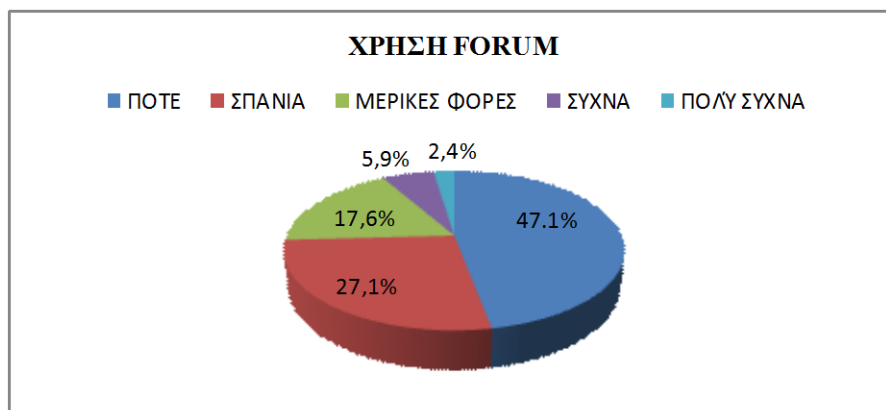
Πίνακας 15 - Γράφημα 15

ΧΡΗΣΗ FORUM

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΠΟΤΕ	80	47,1	47,1	47,1
ΣΠΑΝΙΑ	46	27,1	27,1	74,1
ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	30	17,6	17,6	91,8
ΣΥΧΝΑ	10	5,9	5,9	97,6
ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	4	2,4	2,4	100,0
Total	170	100,0	100,0	

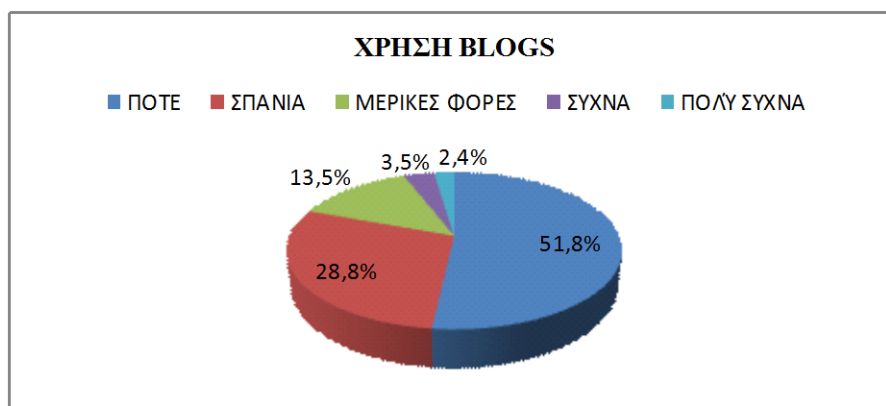
Πίνακας 16 - Γράφημα 16

ΧΡΗΣΗ BLOGS

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΠΟΤΕ	88	51,8	51,8	51,8
ΣΠΑΝΙΑ	49	28,8	28,8	80,6
ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	23	13,5	13,5	94,1
ΣΥΧΝΑ	6	3,5	3,5	97,6
ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	4	2,4	2,4	100,0
Total	170	100,0	100,0	

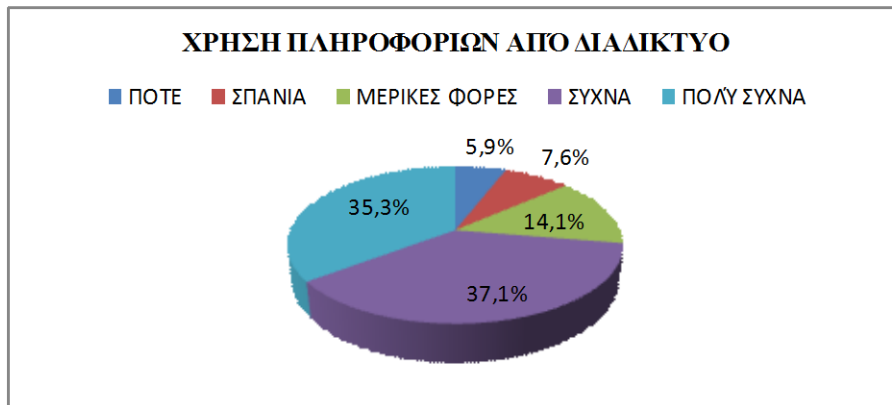
Πίνακας 17 - Γράφημα 17

ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΠΟΤΕ	10	5,9	5,9	5,9
ΣΠΑΝΙΑ	13	7,6	7,6	13,5
ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	24	14,1	14,1	27,6
ΣΥΧΝΑ	63	37,1	37,1	64,7
ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	60	35,3	35,3	100,0
Total	170	100,0	100,0	

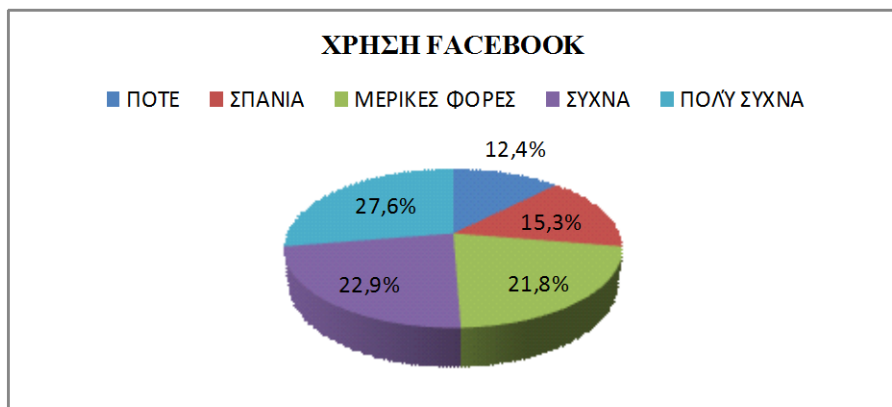
Πίνακας 18 - Γράφημα 18

ΧΡΗΣΗ FACEBOOK

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΠΟΤΕ	21	12,4	12,4	12,4
ΣΠΑΝΙΑ	26	15,3	15,3	27,6
ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	37	21,8	21,8	49,4
ΣΥΧΝΑ	39	22,9	22,9	72,4
ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	47	27,6	27,6	100,0
Total	170	100,0	100,0	

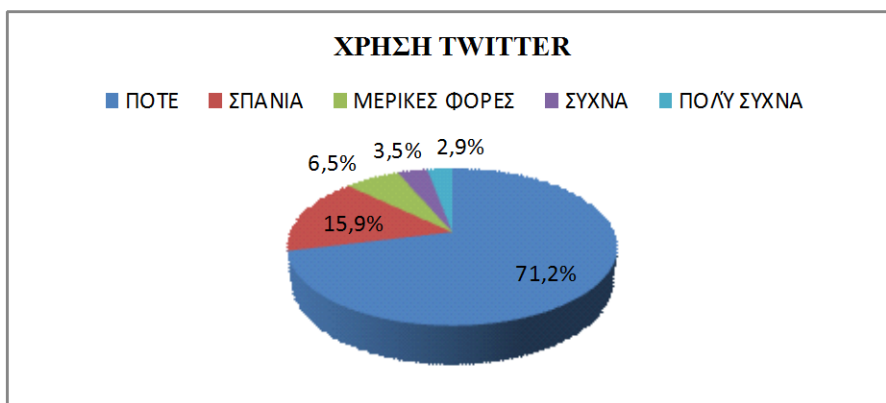
Πίνακας 19 - Γράφημα 19

ΧΡΗΣΗ TWITTER

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΠΟΤΕ	121	71,2	71,2	71,2
ΣΠΑΝΙΑ	27	15,9	15,9	87,1
ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	11	6,5	6,5	93,5
ΣΥΧΝΑ	6	3,5	3,5	97,1
ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	5	2,9	2,9	100,0
Total	170	100,0	100,0	

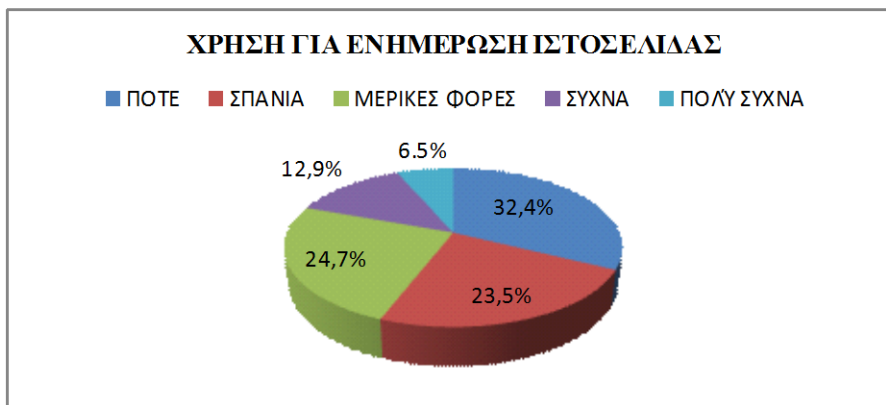
Πίνακας 20 - Γράφημα 20

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΠΟΤΕ	55	32,4	32,4	32,4
ΣΠΑΝΙΑ	40	23,5	23,5	55,9
ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	42	24,7	24,7	80,6
ΣΥΧΝΑ	22	12,9	12,9	93,5
ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	11	6,5	6,5	100,0
Total	170	100,0	100,0	

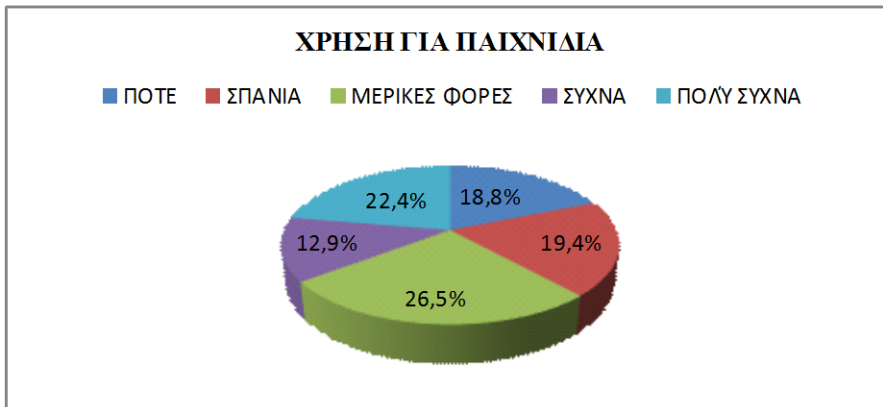
Πίνακας 21 - Γράφημα 21

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΠΟΤΕ	32	18,8	18,8	18,8
ΣΠΑΝΙΑ	33	19,4	19,4	38,2
ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	45	26,5	26,5	64,7
ΣΥΧΝΑ	22	12,9	12,9	77,6
ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	38	22,4	22,4	100,0
Total	170	100,0	100,0	

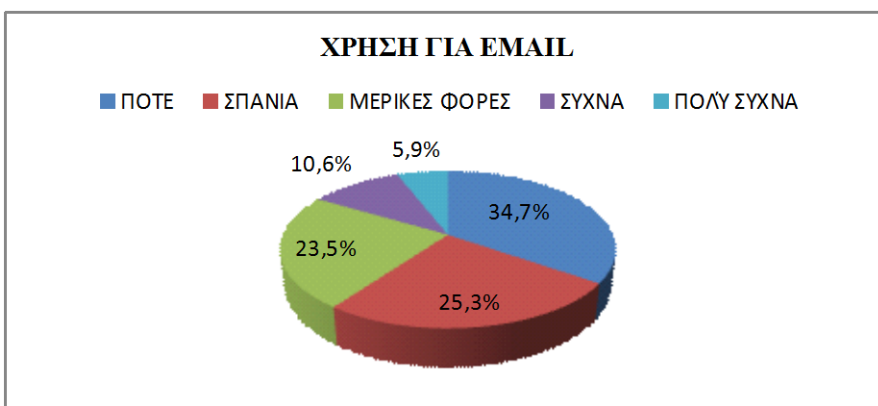
Πίνακας 22 - Γράφημα 22

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ EMAIL

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΠΟΤΕ	59	34,7	34,7	34,7
ΣΠΑΝΙΑ	43	25,3	25,3	60,0
ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	40	23,5	23,5	83,5
ΣΥΧΝΑ	18	10,6	10,6	94,1
ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	10	5,9	5,9	100,0
Total	170	100,0	100,0	

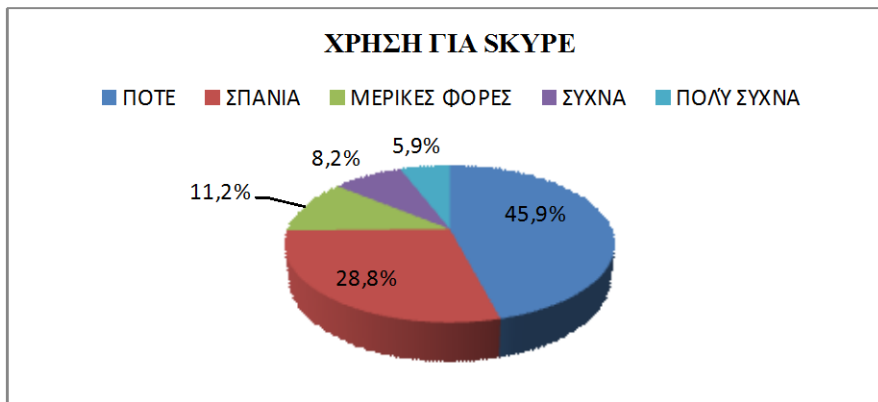
Πίνακας 23 - Γράφημα 23

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ SKYPE

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΠΟΤΕ	78	45,9	45,9	45,9
ΣΠΑΝΙΑ	49	28,8	28,8	74,7
ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	19	11,2	11,2	85,9
ΣΥΧΝΑ	14	8,2	8,2	94,1
ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	10	5,9	5,9	100,0
Total	170	100,0	100,0	

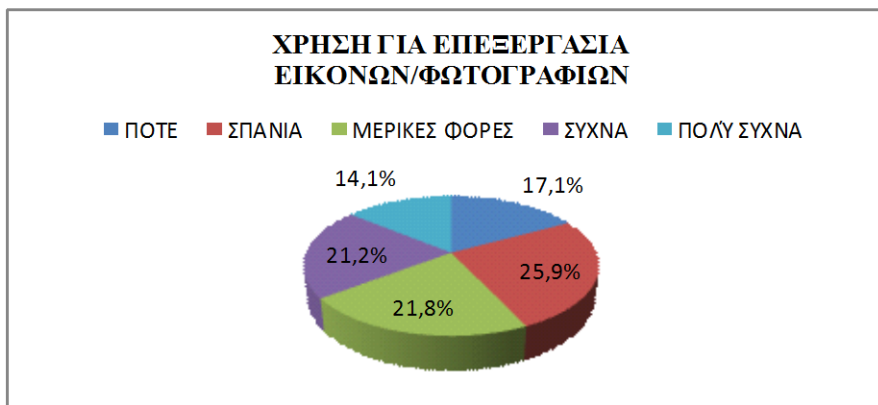
Πίνακας 24 - Γράφημα 24

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΚΟΝΩΝ/ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΠΟΤΕ	29	17,1	17,1	17,1
ΣΠΑΝΙΑ	44	25,9	25,9	42,9
ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	37	21,8	21,8	64,7
ΣΥΧΝΑ	36	21,2	21,2	85,9
ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	24	14,1	14,1	100,0
Total	170	100,0	100,0	

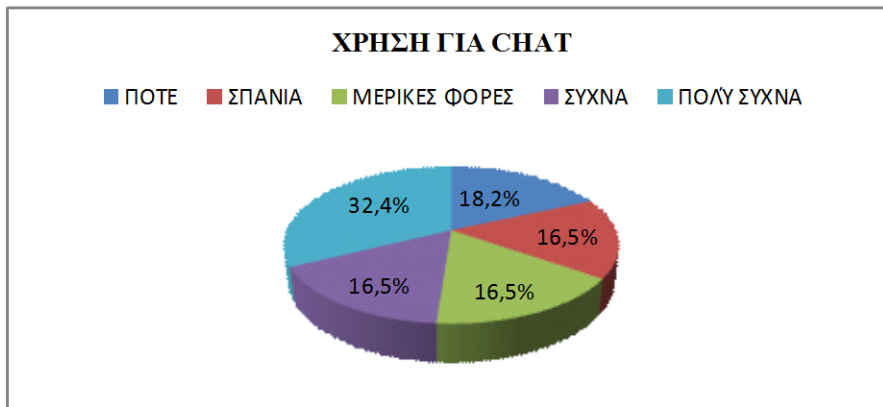
Πίνακας 25 - Γράφημα 25

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ CHAT

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΠΟΤΕ	31	18,2	18,2	18,2
ΣΠΑΝΙΑ	28	16,5	16,5	34,7
ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	28	16,5	16,5	51,2
ΣΥΧΝΑ	28	16,5	16,5	67,6
ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	55	32,4	32,4	100,0
Total	170	100,0	100,0	

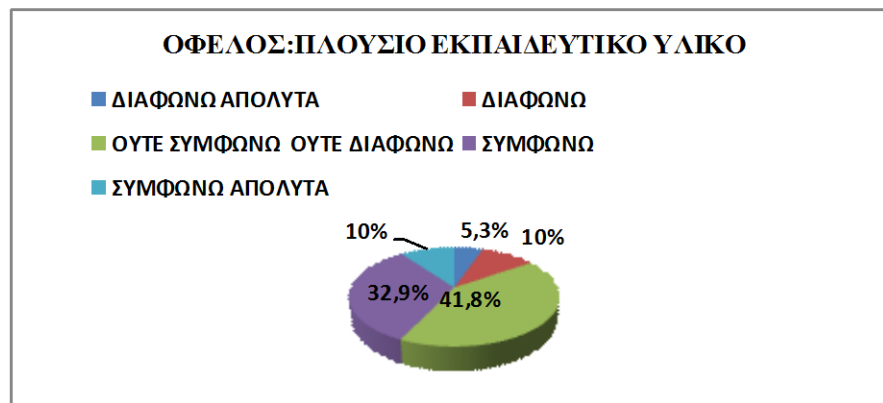
Πίνακας 26 - Γράφημα 26

ΟΦΕΛΟΣ:ΠΛΟΥΣΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ	9	5,3	5,3	5,3
ΑΠΟΛΥΤΑ ΔΙΑΦΩΝΩ	17	10,0	10,0	15,3
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	71	41,8	41,8	57,1
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	56	32,9	32,9	90,0
ΣΥΜΦΩΝΩ	17	10,0	10,0	100,0
ΑΠΟΛΥΤΑ ΣΥΜΦΩΝΩ	17	10,0	10,0	100,0
Total	170	100,0	100,0	

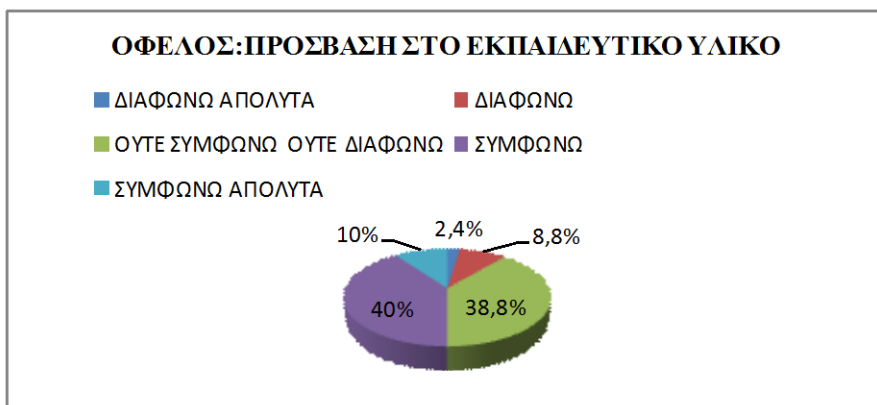
Πίνακας 27 - Γράφημα 27

ΟΦΕΛΟΣ:ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ	4	2,4	2,4	2,4
ΑΠΟΛΥΤΑ				
ΔΙΑΦΩΝΩ	15	8,8	8,8	11,2
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	66	38,8	38,8	50,0
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ				
ΣΥΜΦΩΝΩ	68	40,0	40,0	90,0
ΣΥΜΦΩΝΩ				
ΑΠΟΛΥΤΑ	17	10,0	10,0	100,0
Total	170	100,0	100,0	

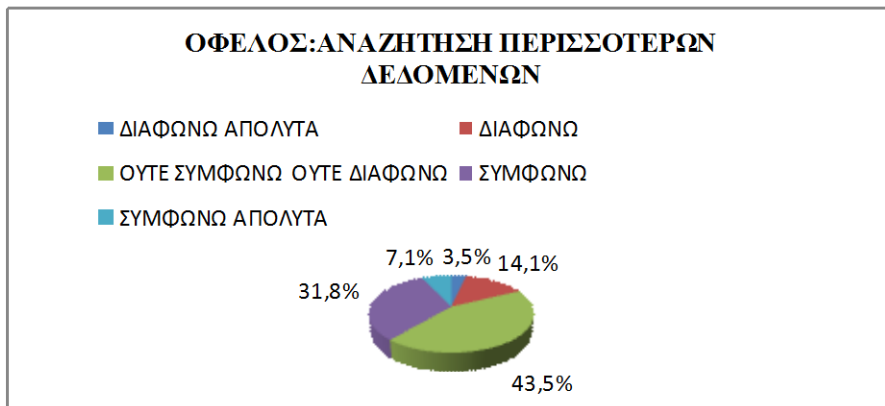
Πίνακας 28 - Γράφημα 28

ΟΦΕΛΟΣ:ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΔΕΛΟΜΕΝΩΝ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ	6	3,5	3,5	3,5
ΑΠΟΛΥΤΑ				
ΔΙΑΦΩΝΩ	24	14,1	14,1	17,6
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	74	43,5	43,5	61,2
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ				
ΣΥΜΦΩΝΩ	54	31,8	31,8	92,9
ΣΥΜΦΩΝΩ				
ΑΠΟΛΥΤΑ	12	7,1	7,1	100,0
Total	170	100,0	100,0	

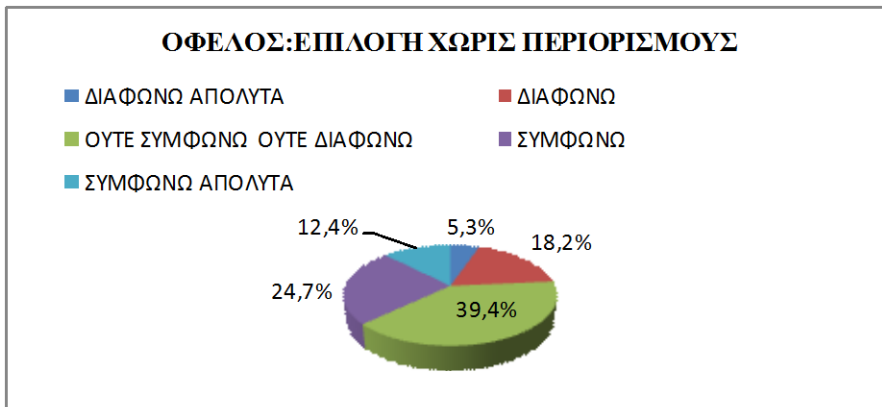
Πίνακας 29 - Γράφημα 29

ΟΦΕΛΟΣ:ΕΠΙΛΟΓΗ ΧΩΡΙΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ	9	5,3	5,3	5,3
ΑΠΟΛΥΤΑ				
ΔΙΑΦΩΝΩ	31	18,2	18,2	23,5
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	67	39,4	39,4	62,9
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ				
ΣΥΜΦΩΝΩ	42	24,7	24,7	87,6
ΣΥΜΦΩΝΩ				
ΑΠΟΛΥΤΑ	21	12,4	12,4	100,0
Total	170	100,0	100,0	

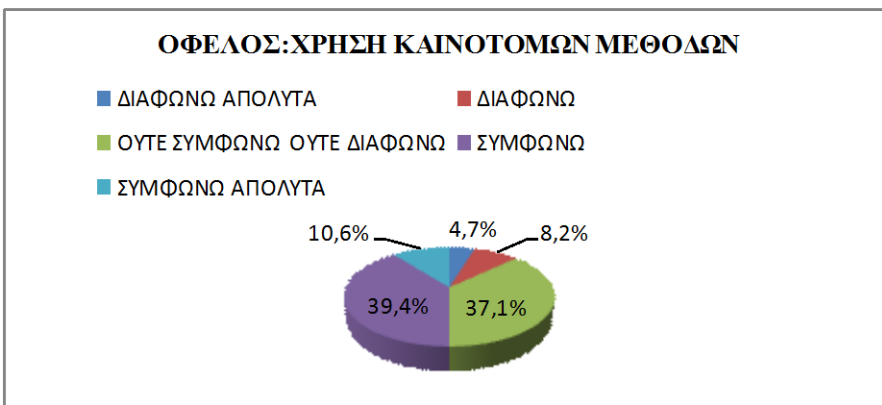
Πίνακας 30 - Γράφημα 30

ΟΦΕΛΟΣ:ΧΡΗΣΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ	8	4,7	4,7	4,7
ΑΠΟΛΥΤΑ				
ΔΙΑΦΩΝΩ	14	8,2	8,2	12,9
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	63	37,1	37,1	50,0
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ				
ΣΥΜΦΩΝΩ	67	39,4	39,4	89,4
ΣΥΜΦΩΝΩ				
ΑΠΟΛΥΤΑ	18	10,6	10,6	100,0
Total	170	100,0	100,0	

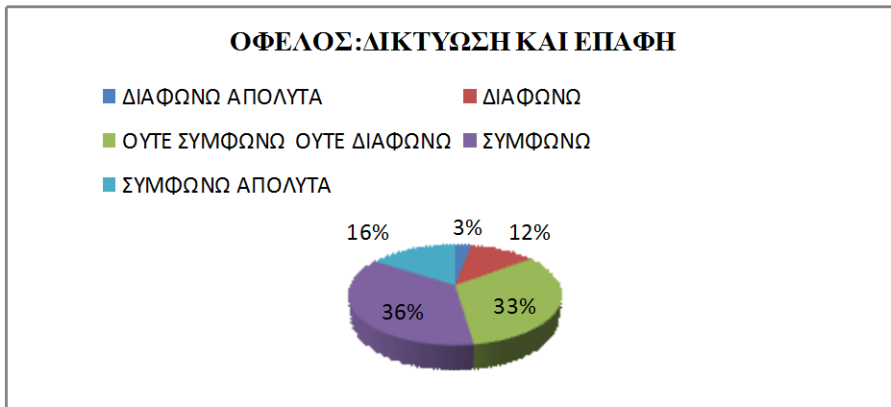
Πίνακας 31 - Γράφημα 31

ΟΦΕΛΟΣ:ΔΙΚΤΥΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΦΗ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	5	2,9	2,9	2,9
ΔΙΑΦΩΝΩ	20	11,8	11,8	14,7
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	56	32,9	32,9	47,6
ΣΥΜΦΩΝΩ	62	36,5	36,5	84,1
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	27	15,9	15,9	100,0
Total	170	100,0	100,0	

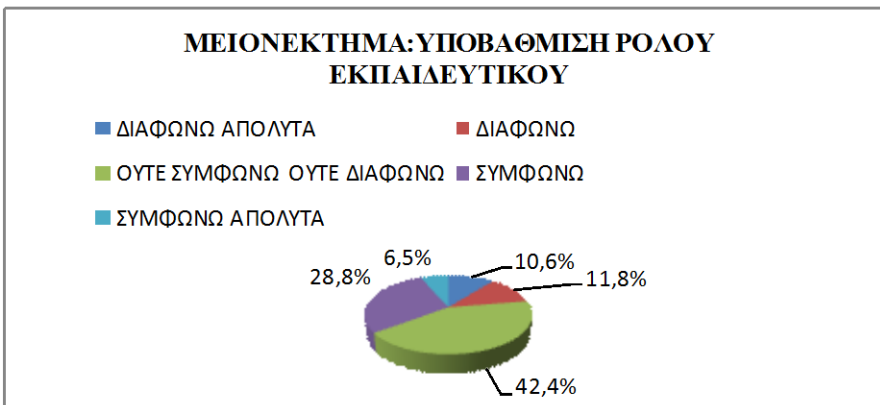
Πίνακας 32 - Γράφημα 32

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗ ΡΟΛΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	18	10,6	10,6	10,6
ΔΙΑΦΩΝΩ	20	11,8	11,8	22,4
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	72	42,4	42,4	64,7
ΣΥΜΦΩΝΩ	49	28,8	28,8	93,5
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	11	6,5	6,5	100,0
Total	170	100,0	100,0	

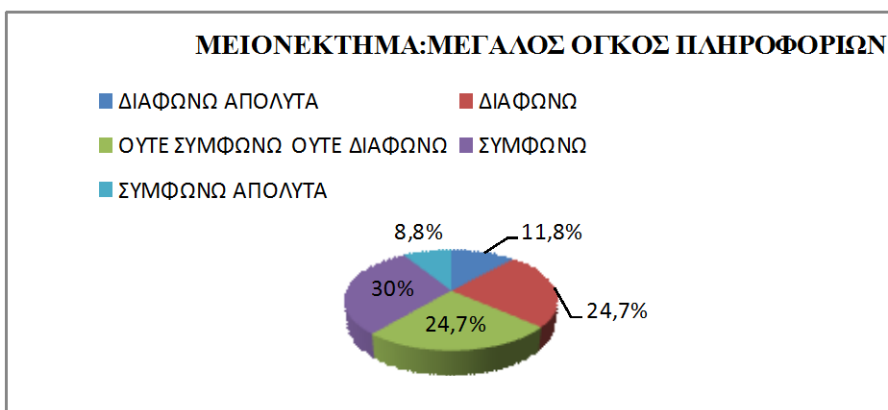
Πίνακας 33 - Γράφημα 33

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΜΕΓΑΛΟΣ ΟΓΚΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ	20	11,8	11,8	11,8
ΑΠΟΛΥΤΑ				
ΔΙΑΦΩΝΩ	42	24,7	24,7	36,5
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	42	24,7	24,7	61,2
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ				
ΣΥΜΦΩΝΩ	51	30,0	30,0	91,2
ΣΥΜΦΩΝΩ	15	8,8	8,8	100,0
ΑΠΟΛΥΤΑ				
Total	170	100,0	100,0	

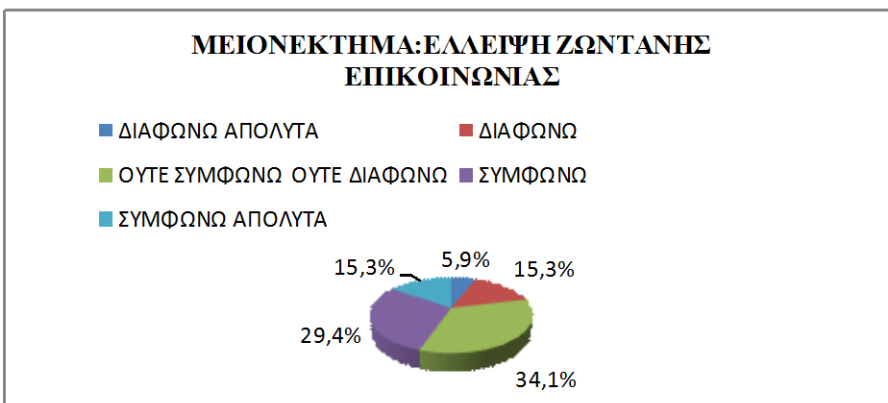
Πίνακας 34- Γράφημα 34

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΕΛΛΕΙΨΗ ΖΩΝΤΑΝΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ	10	5,9	5,9	5,9
ΑΠΟΛΥΤΑ				
ΔΙΑΦΩΝΩ	26	15,3	15,3	21,2
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	58	34,1	34,1	55,3
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ				
ΣΥΜΦΩΝΩ	50	29,4	29,4	84,7
ΣΥΜΦΩΝΩ	26	15,3	15,3	100,0
ΑΠΟΛΥΤΑ				
Total	170	100,0	100,0	

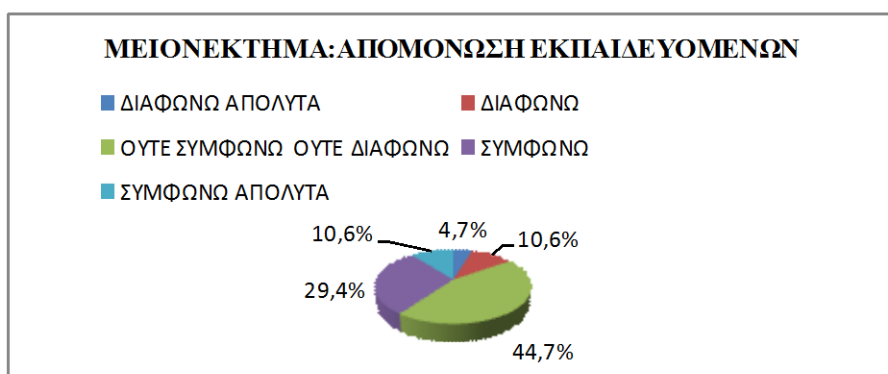
Πίνακας 35- Γράφημα 35

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ: ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ	8	4,7	4,7	4,7
ΑΠΟΛΥΤΑ ΔΙΑΦΩΝΩ	18	10,6	10,6	15,3
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	76	44,7	44,7	60,0
ΣΥΜΦΩΝΩ	50	29,4	29,4	89,4
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	18	10,6	10,6	100,0
Total	170	100,0	100,0	

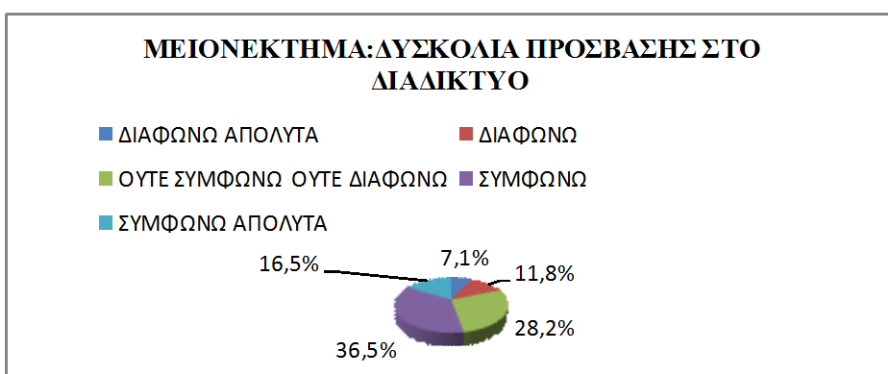
Πίνακας 36 - Γράφημα 36

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ: ΔΥΣΚΟΛΙΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ	12	7,1	7,1	7,1
ΑΠΟΛΥΤΑ ΔΙΑΦΩΝΩ	20	11,8	11,8	18,8
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	48	28,2	28,2	47,1
ΣΥΜΦΩΝΩ	62	36,5	36,5	83,5
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	28	16,5	16,5	100,0
Total	170	100,0	100,0	

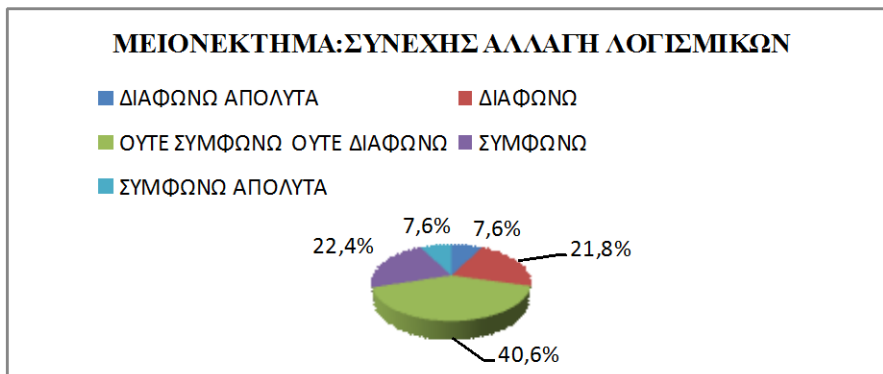
Πίνακας 37 - Γράφημα 37

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΣΥΝΕΧΗΣ ΑΛΛΑΓΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΩΝ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ ΔΙΑΦΩΝΩ	13	7,6	7,6	7,6
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	37	21,8	21,8	29,4
ΣΥΜΦΩΝΩ	69	40,6	40,6	70,0
ΑΠΟΛΥΤΑ ΣΥΜΦΩΝΩ	38	22,4	22,4	92,4
Total	170	100,0	100,0	100,0

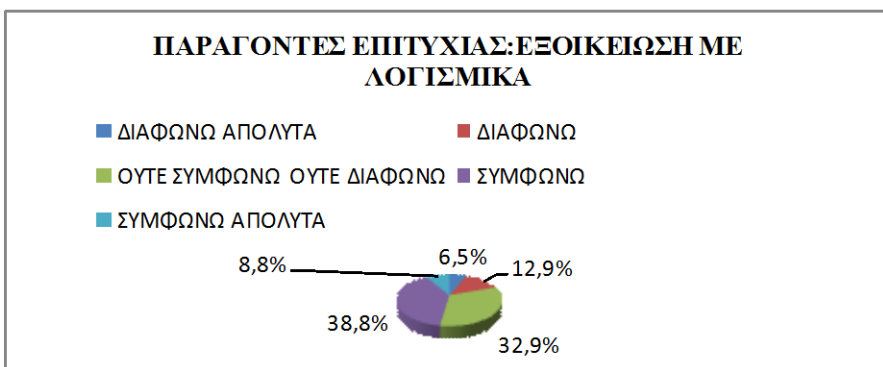
Πίνακας 38 - Γράφημα 38

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ ΜΕ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ ΔΙΑΦΩΝΩ	11	6,5	6,5	6,5
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	22	12,9	12,9	19,4
ΣΥΜΦΩΝΩ	56	32,9	32,9	52,4
ΑΠΟΛΥΤΑ ΣΥΜΦΩΝΩ	66	38,8	38,8	91,2
Total	170	100,0	100,0	100,0

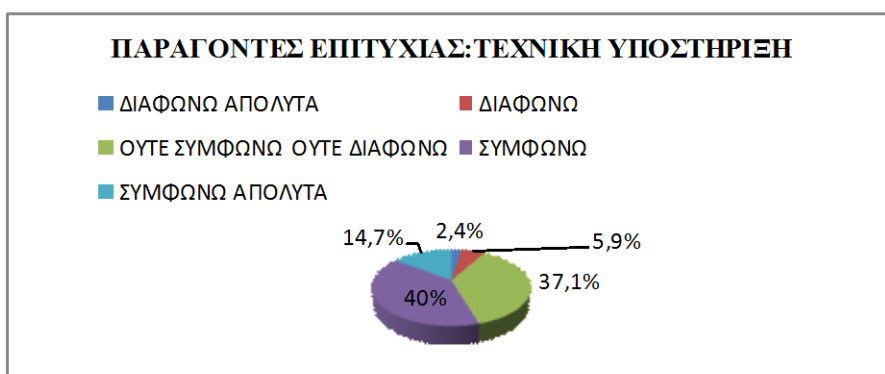
Πίνακας 39 - Γράφημα 39

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ: ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ	4	2,4	2,4	2,4
ΑΠΟΛΥΤΑ ΔΙΑΦΩΝΩ	10	5,9	5,9	8,2
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	63	37,1	37,1	45,3
ΣΥΜΦΩΝΩ	68	40,0	40,0	85,3
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	25	14,7	14,7	100,0
Total	170	100,0	100,0	

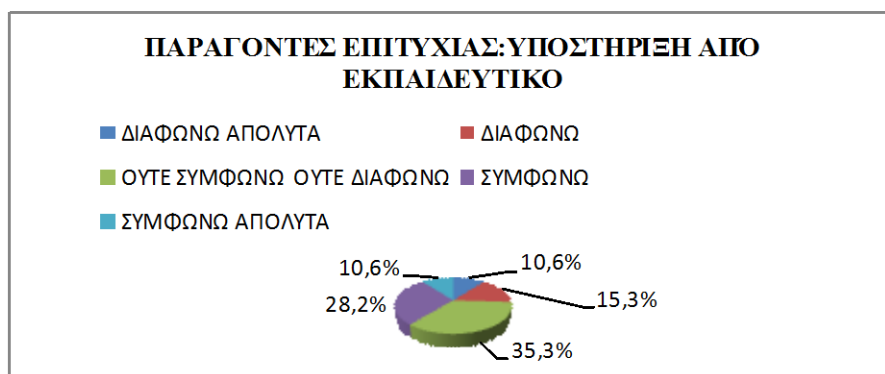
Πίνακας 40 - Γράφημα 40

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ: ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΑΠΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ	18	10,6	10,6	10,6
ΑΠΟΛΥΤΑ ΔΙΑΦΩΝΩ	26	15,3	15,3	25,9
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	60	35,3	35,3	61,2
ΣΥΜΦΩΝΩ	48	28,2	28,2	89,4
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	18	10,6	10,6	100,0
Total	170	100,0	100,0	

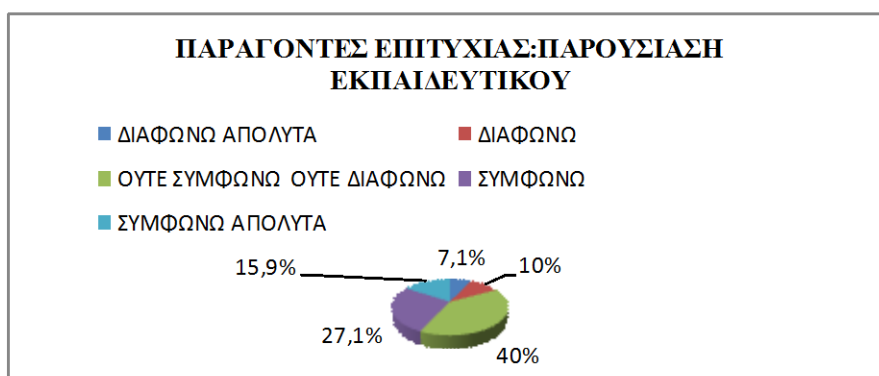
Πίνακας 41 - Γράφημα 41

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ ΔΙΑΦΩΝΩ	12	7,1	7,1	7,1
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ ΣΥΜΦΩΝΩ	68	40,0	40,0	57,1
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	46	27,1	27,1	84,1
Total	170	100,0	100,0	

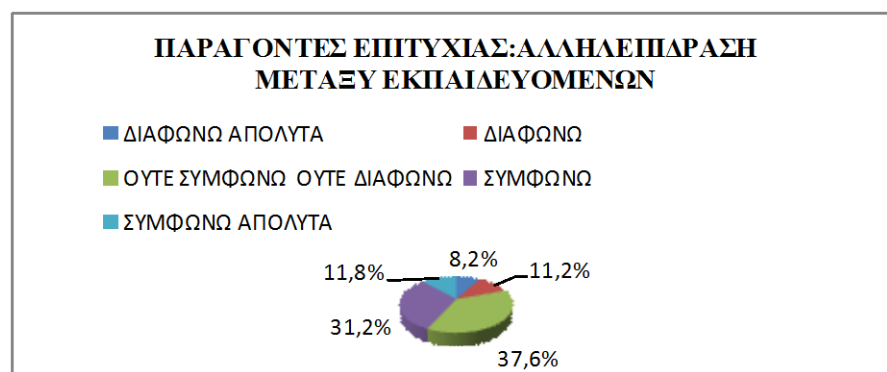
Πίνακας 42 - Γράφημα 42

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΑΛΛΗΛΕΠΑΡΑΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ ΔΙΑΦΩΝΩ	14	8,2	8,2	8,2
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ ΣΥΜΦΩΝΩ	64	37,6	37,6	57,1
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	53	31,2	31,2	88,2
Total	170	100,0	100,0	

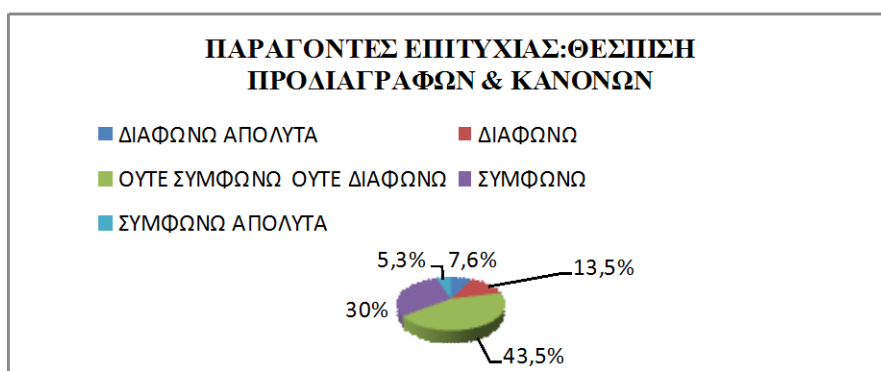
Πίνακας 43 - Γράφημα 43

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΘΕΣΠΙΣΗ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ & ΚΑΝΟΝΩΝ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ	13	7,6	7,6	7,6
ΑΠΟΛΥΤΑ ΔΙΑΦΩΝΩ	23	13,5	13,5	21,2
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	74	43,5	43,5	64,7
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	51	30,0	30,0	94,7
ΣΥΜΦΩΝΩ	9	5,3	5,3	100,0
ΑΠΟΛΥΤΑ				
Total	170	100,0	100,0	

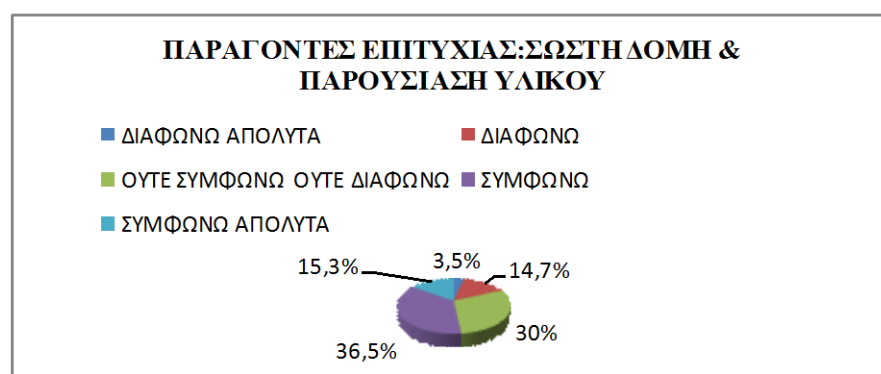
Πίνακας 44 - Γράφημα 44

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΣΩΣΤΗ ΔΟΜΗ & ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΥΛΙΚΟΥ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ	6	3,5	3,5	3,5
ΑΠΟΛΥΤΑ ΔΙΑΦΩΝΩ	25	14,7	14,7	18,2
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	51	30,0	30,0	48,2
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	62	36,5	36,5	84,7
ΣΥΜΦΩΝΩ	26	15,3	15,3	100,0
ΑΠΟΛΥΤΑ				
Total	170	100,0	100,0	

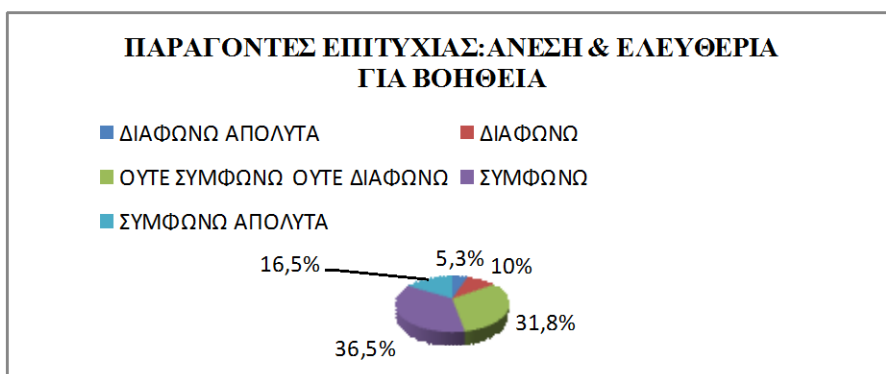
Πίνακας 45 - Γράφημα 45

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΑΝΕΣΗ & ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΓΙΑ ΒΟΗΘΕΙΑ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ	9	5,3	5,3	5,3
ΑΠΟΛΥΤΑ ΔΙΑΦΩΝΩ	17	10,0	10,0	15,3
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	54	31,8	31,8	47,1
ΣΥΜΦΩΝΩ	62	36,5	36,5	83,5
ΑΠΟΛΥΤΑ ΣΥΜΦΩΝΩ	28	16,5	16,5	100,0
Total	170	100,0	100,0	

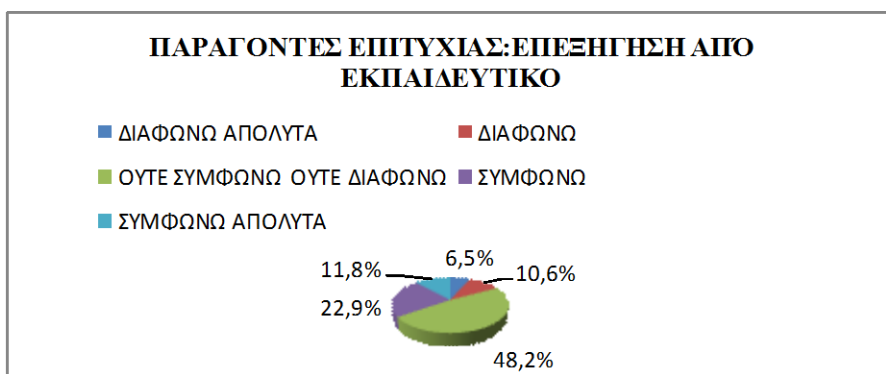
Πίνακας 46 - Γράφημα 46

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΑΠΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ	11	6,5	6,5	6,5
ΑΠΟΛΥΤΑ ΔΙΑΦΩΝΩ	18	10,6	10,6	17,1
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	82	48,2	48,2	65,3
ΣΥΜΦΩΝΩ	39	22,9	22,9	88,2
ΑΠΟΛΥΤΑ ΣΥΜΦΩΝΩ	20	11,8	11,8	100,0
Total	170	100,0	100,0	

Πίνακας 47 - Γράφημα 47

ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΛΟΓΩ ΚΑΙΣΗΣ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ ΔΙΑΦΩΝΩ	20	11,8	11,8	11,8
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	17	10,0	10,0	21,8
ΣΥΜΦΩΝΩ	42	24,7	24,7	46,5
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	59	34,7	34,7	81,2
Total	170	100,0	100,0	100,0

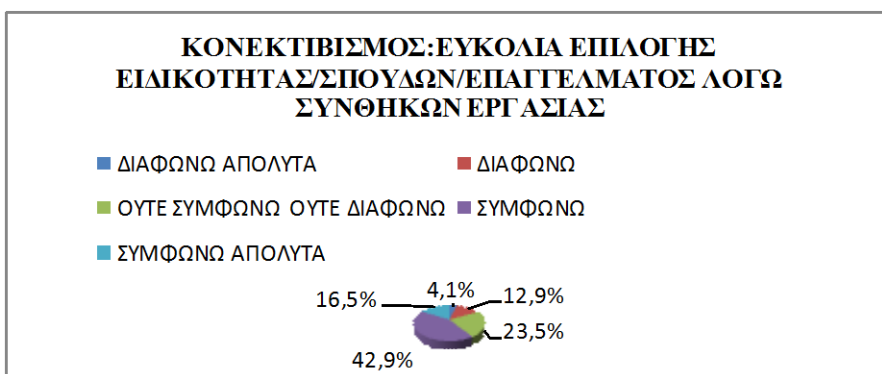
Πίνακας 48 - Γράφημα 48

ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΛΟΓΩ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ ΔΙΑΦΩΝΩ	7	4,1	4,1	4,1
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	22	12,9	12,9	17,1
ΣΥΜΦΩΝΩ	40	23,5	23,5	40,6
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	73	42,9	42,9	83,5
Total	170	100,0	100,0	100,0

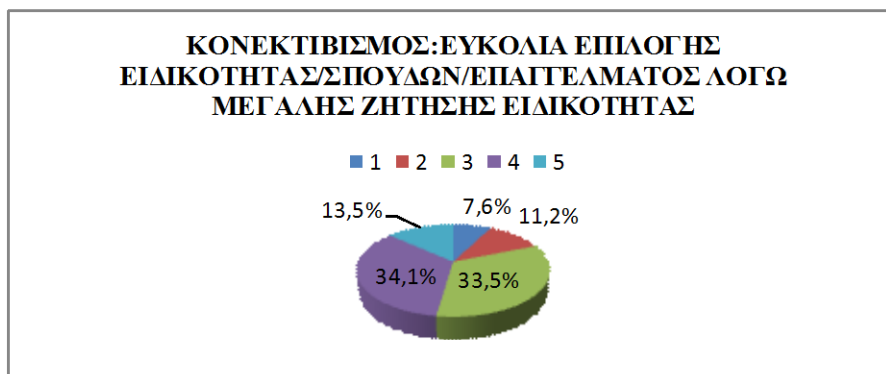
Πίνακας 49 - Γράφημα 49

ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΛΟΓΩ ΜΕΓΑΛΗΣ ΖΗΤΗΣΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ ΔΙΑΦΩΝΩ	13	7,6	7,6	7,6
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ ΣΥΜΦΩΝΩ	19	11,2	11,2	18,8
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	57	33,5	33,5	52,4
Total	58	34,1	34,1	86,5
	23	13,5	13,5	100,0
Total	170	100,0	100,0	

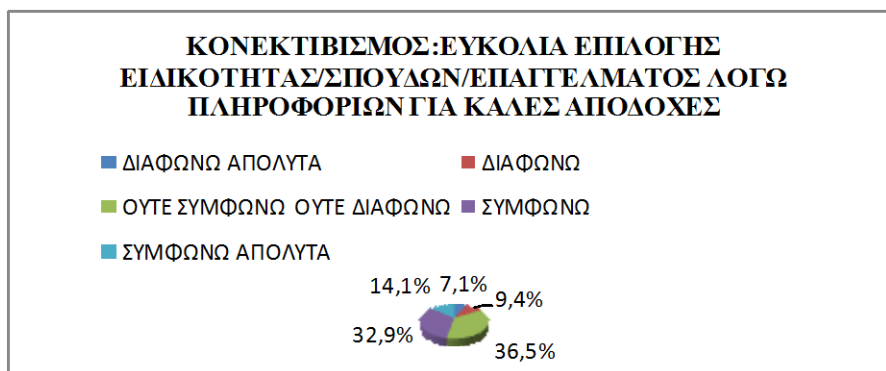
Πίνακας 50 - Γράφημα 50

ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ ΔΙΑΦΩΝΩ	12	7,1	7,1	7,1
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ ΣΥΜΦΩΝΩ	16	9,4	9,4	16,5
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	62	36,5	36,5	52,9
Total	56	32,9	32,9	85,9
	24	14,1	14,1	100,0
Total	170	100,0	100,0	

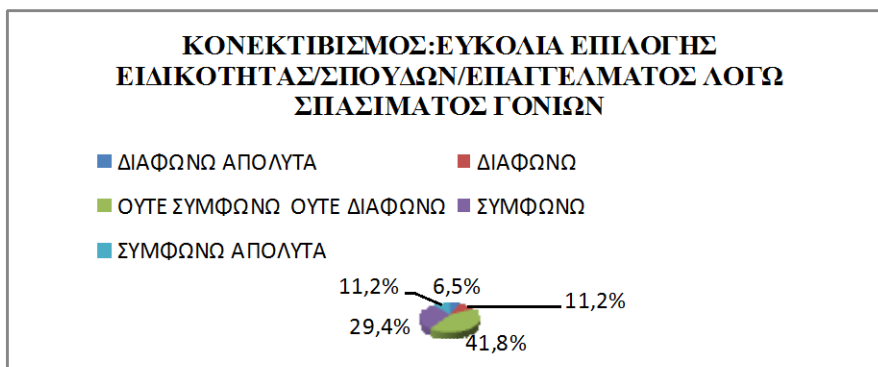
Πίνακας 51 - Γράφημα 51

ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΛΟΓΩ ΑΝΤΙΚΡΟΥΣΗΣ ΓΟΝΙΩΝ ΓΟΝΙΩΝ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ ΔΙΑΦΩΝΩ	11	6,5	6,5	6,5
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΣΥΜΦΩΝΩ	71	41,8	41,8	59,4
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	50	29,4	29,4	88,8
Total	170	100,0	100,0	100,0

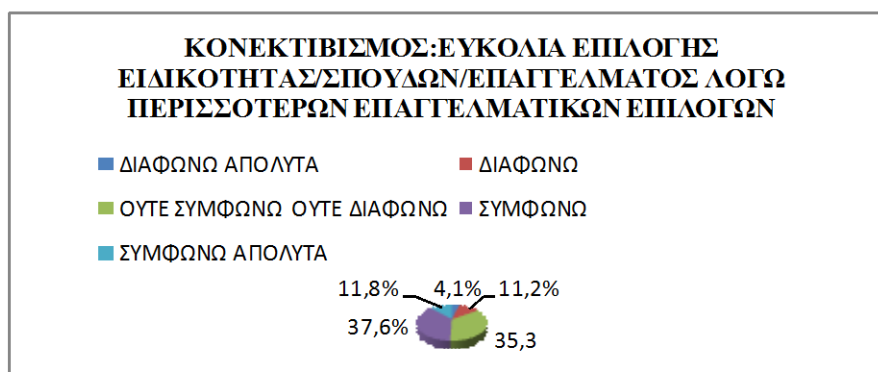
Πίνακας 52 - Γράφημα 52

ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΛΟΓΩ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΕΠΙΛΟΓΩΝ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ ΔΙΑΦΩΝΩ	7	4,1	4,1	4,1
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ ΣΥΜΦΩΝΩ	60	35,3	35,3	50,6
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	64	37,6	37,6	88,2
Total	170	100,0	100,0	100,0

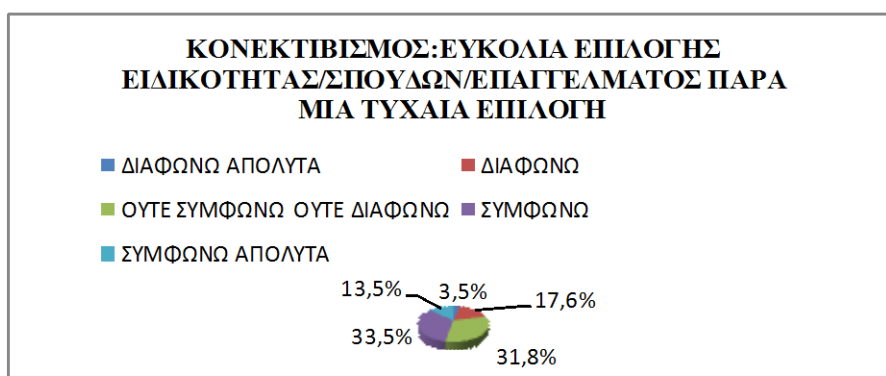
Πίνακας 53 - Γράφημα 53

ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΠΑΡΑ ΜΙΑ ΤΥΧΑΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ	6	3,5	3,5	3,5
ΑΠΟΛΥΤΑ ΔΙΑΦΩΝΩ	30	17,6	17,6	21,2
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	54	31,8	31,8	52,9
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	57	33,5	33,5	86,5
ΣΥΜΦΩΝΩ	23	13,5	13,5	100,0
ΑΠΟΛΥΤΑ				
Total	170	100,0	100,0	

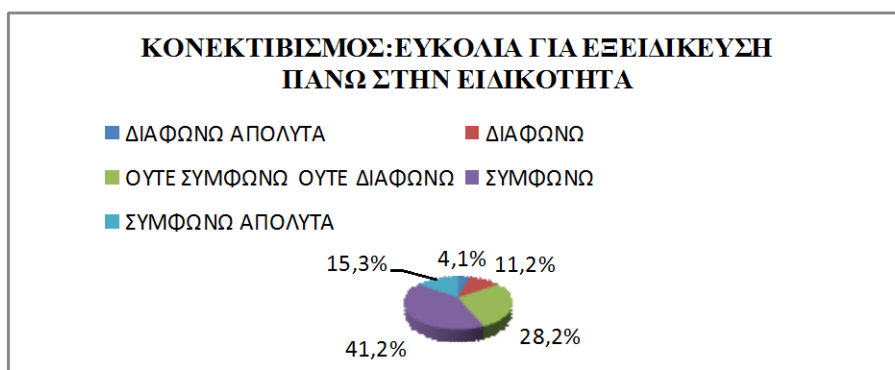
Πίνακας 54 - Γράφημα 54

ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ	7	4,1	4,1	4,1
ΑΠΟΛΥΤΑ ΔΙΑΦΩΝΩ	19	11,2	11,2	15,3
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	48	28,2	28,2	43,5
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	70	41,2	41,2	84,7
ΣΥΜΦΩΝΩ	26	15,3	15,3	100,0
ΑΠΟΛΥΤΑ				
Total	170	100,0	100,0	

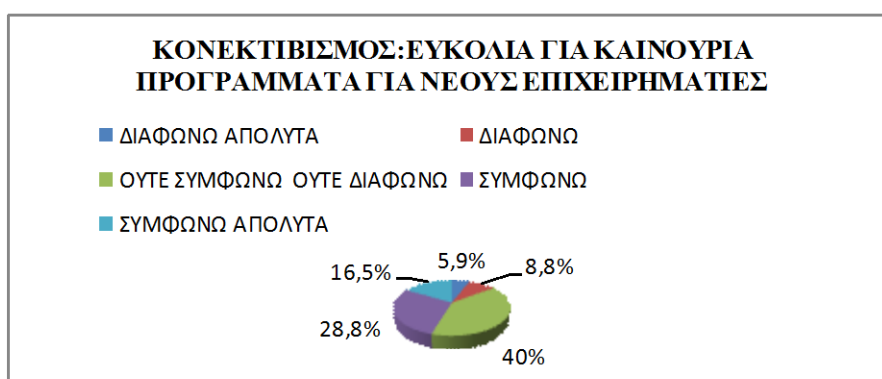
Πίνακας 55 - Γράφημα 55

ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΚΑΙΝΟΥΡΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΝΕΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΕΣ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ	10	5,9	5,9	5,9
ΑΠΟΛΥΤΑ ΔΙΑΦΩΝΩ	15	8,8	8,8	14,7
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	68	40,0	40,0	54,7
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	49	28,8	28,8	83,5
ΣΥΜΦΩΝΩ	28	16,5	16,5	100,0
ΑΠΟΛΥΤΑ				
Total	170	100,0	100,0	

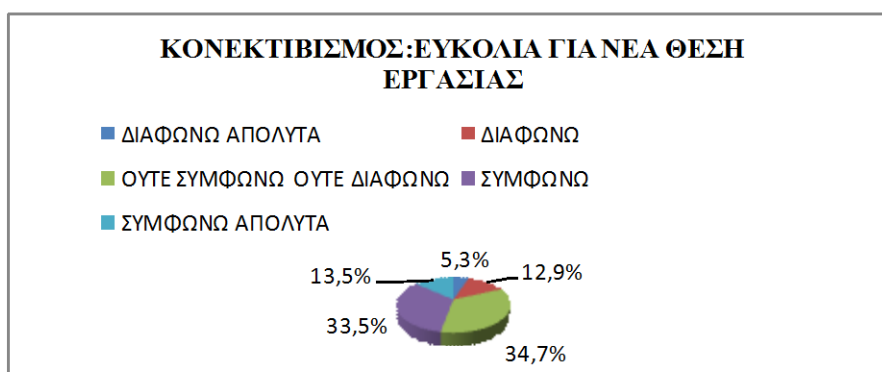
Πίνακας 56 - Γράφημα 56

ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ	9	5,3	5,3	5,3
ΑΠΟΛΥΤΑ ΔΙΑΦΩΝΩ	22	12,9	12,9	18,2
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ	59	34,7	34,7	52,9
ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	57	33,5	33,5	86,5
ΣΥΜΦΩΝΩ	23	13,5	13,5	100,0
ΑΠΟΛΥΤΑ				
Total	170	100,0	100,0	

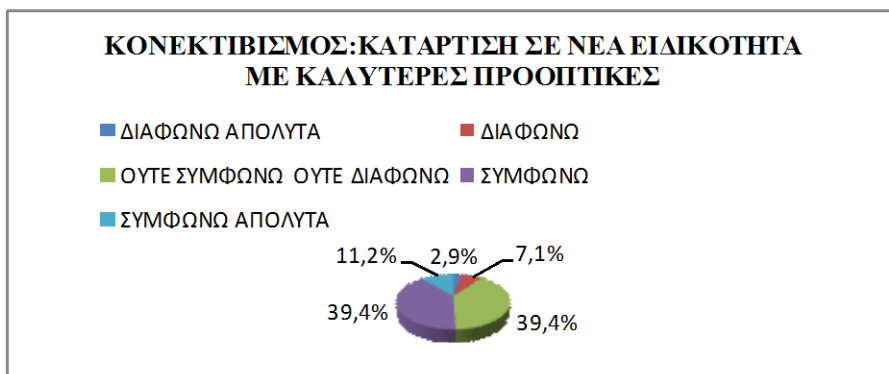
Πίνακας 57 - Γράφημα 57

ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΕ ΝΕΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΚΑΛΥΤΕΡΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	5	2,9	2,9	2,9
ΔΙΑΦΩΝΩ	12	7,1	7,1	10,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	67	39,4	39,4	49,4
ΣΥΜΦΩΝΩ	67	39,4	39,4	88,8
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	19	11,2	11,2	100,0
Total	170	100,0	100,0	

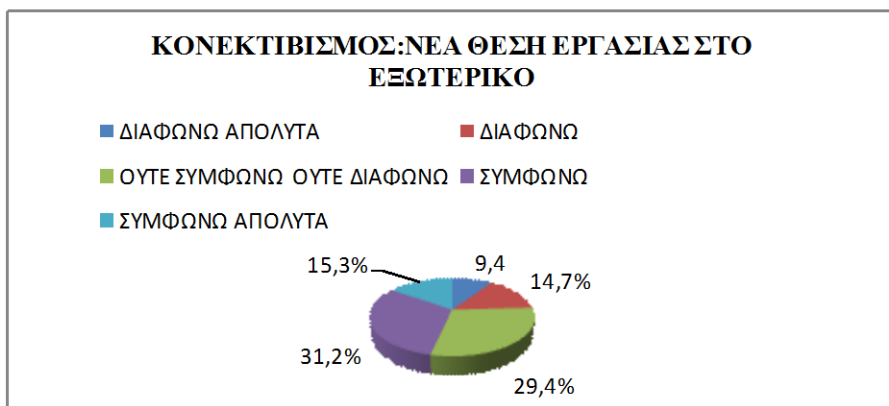
Πίνακας 58 - Γράφημα 58

ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΝΕΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

	Frequency	Percent	Valid	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	16	9,4	9,4	9,4
ΔΙΑΦΩΝΩ	25	14,7	14,7	24,1
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	50	29,4	29,4	53,5
ΣΥΜΦΩΝΩ	53	31,2	31,2	84,7
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	26	15,3	15,3	100,0
Total	170	100,0	100,0	

Πίνακας 59 - Γράφημα 59

ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΙΛΙΚΟΤΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΖΗΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ ΔΙΑΦΩΝΩ	5	2,9	2,9	2,9
	11	6,5	6,5	9,4
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	50	29,4	29,4	38,8
ΣΥΜΦΩΝΩ	68	40,0	40,0	78,8
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	36	21,2	21,2	100,0
Total	170	100,0	100,0	

Πίνακας 60 - Γράφημα 60

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ
ΟΦΕΛΗ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ**

ΦΥΛΟ*ΟΦΕΛΟΣ:ΠΛΟΥΣΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Crosstab

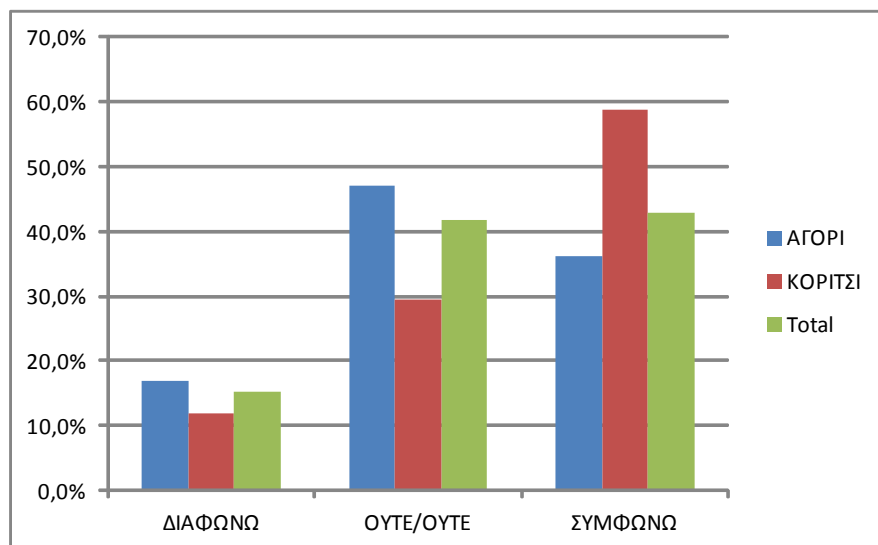
		ΟΦΕΛΟΣ: ΠΛΟΥΣΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ			Total	
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ		
ΦΥΛΟ	ΑΓΟΡΙ	Count	20	56	43	119
		Expected Count	18,2	49,7	51,1	119,0
		% within ΦΥΛΟ	16,8%	47,1%	36,1%	100,0%
	ΚΟΡΙΤΣΙ	Count	6	15	30	51
		Expected Count	7,8	21,3	21,9	51,0
		% within ΦΥΛΟ	11,8%	29,4%	58,8%	100,0%
Total	Count	26	71	73	170	
	Expected Count	26,0	71,0	73,0	170,0	
	% within ΦΥΛΟ	15,3%	41,8%	42,9%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	7.535 ^a	2	,023
Likelihood Ratio	7,512	2	,023
Linear-by-Linear Association	5,395	1	,020
N of Valid Cases	170		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 7,80.

Πίνακας 1 - Γράφημα 1

ΦΥΛΟ*ΟΦΕΛΟΣ:ΧΡΗΣΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ

Crosstab

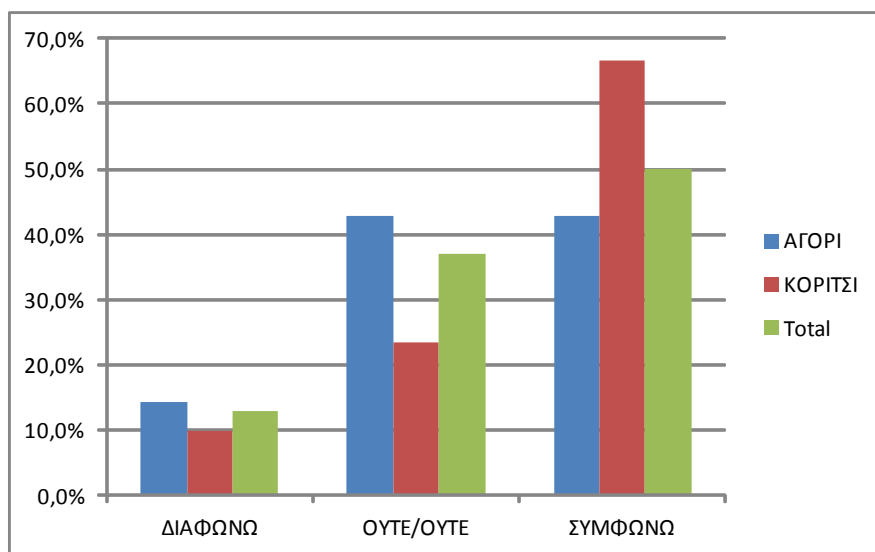
		ΟΦΕΛΟΣ:ΧΡΗΣΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ			Total	
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ		
ΦΥΛΟ	ΑΓΟΡΙ	Count	17	51	51	119
		Expected Count	15,4	44,1	59,5	119,0
		% within ΦΥΛΟ	14,3%	42,9%	42,9%	100,0%
	ΚΟΡΙΤΣΙ	Count	5	12	34	51
		Expected Count	6,6	18,9	25,5	51,0
		% within ΦΥΛΟ	9,8%	23,5%	66,7%	100,0%
	Total	Count	22	63	85	170
		Expected Count	22,0	63,0	85,0	170,0
		% within ΦΥΛΟ	12,9%	37,1%	50,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	8.200 ^a	2	,017
Likelihood Ratio	8,349	2	,015
Linear-by-Linear Association	5,773	1	,016
N of Valid Cases	170		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,60.

Πίνακας 2 - Γράφημα 2

ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ*ΟΦΕΛΟΣ:ΠΛΟΥΣΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Crosstab

		ΟΦΕΛΟΣ: ΠΛΟΥΣΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
10-15	Count	17	28	20	65
	Expected Count	9,9	27,1	27,9	65,0
	% within ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	26,2%	43,1%	30,8%	100,0%
15.1-17	Count	4	20	23	47
	Expected Count	7,2	19,6	20,2	47,0
	% within ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	8,5%	42,6%	48,9%	100,0%
17.1-20	Count	5	23	30	58
	Expected Count	8,9	24,2	24,9	58,0
	% within ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	8,6%	39,7%	51,7%	100,0%
Total	Count	26	71	73	170
	Expected Count	26,0	71,0	73,0	170,0
	% within ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	15,3%	41,8%	42,9%	100,0%

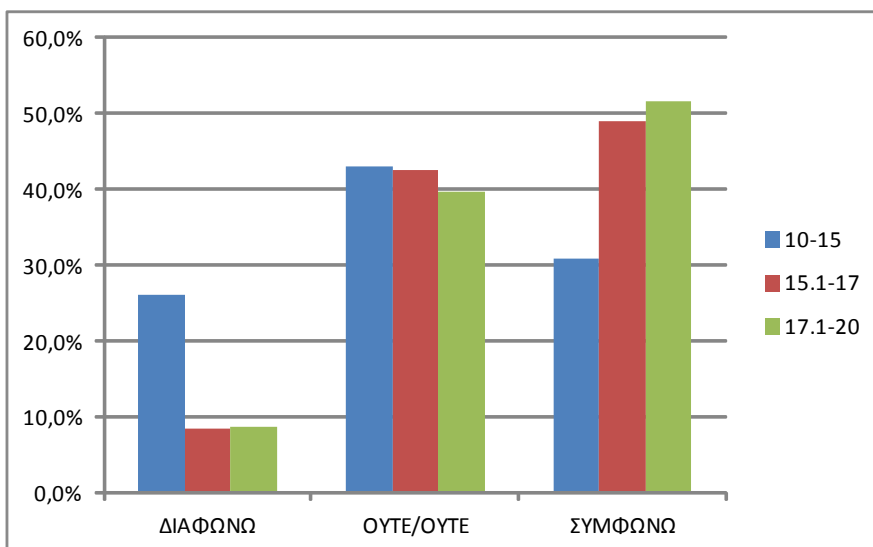
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	11.889 ^a	4	,018
Likelihood Ratio	11,761	4	,019
Linear-by-Linear Association	9,174	1	,002
N of Valid Cases	170		

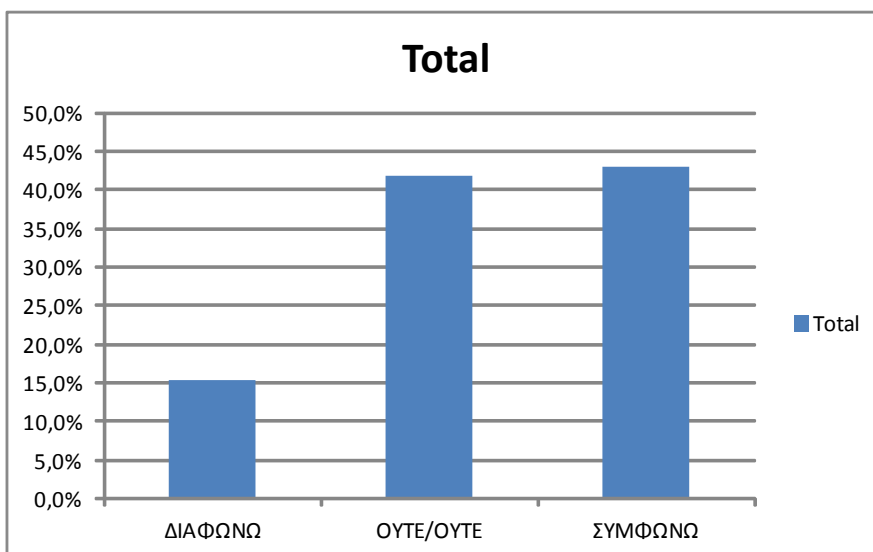
a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 7,19.

Πίνακας 3

ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ*ΟΦΕΛΟΣ:ΠΛΟΥΣΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Γράφημα 3

ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ*ΟΦΕΛΟΣ:ΕΠΙΛΟΓΗ ΧΩΡΙΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ

Crosstab

		ΟΦΕΛΟΣ:ΕΠΙΛΟΓΗ ΧΩΡΙΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
10-15	Count	22	27	16	65
	Expected Count	15,3	25,6	24,1	65,0
	% within ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	33,8%	41,5%	24,6%	100,0%
15.1-17	Count	6	20	21	47
	Expected Count	11,1	18,5	17,4	47,0
	% within ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	12,8%	42,6%	44,7%	100,0%
17.1-20	Count	12	20	26	58
	Expected Count	13,6	22,9	21,5	58,0
	% within ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	20,7%	34,5%	44,8%	100,0%
Total	Count	40	67	63	170
	Expected Count	40,0	67,0	63,0	170,0
	% within ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	23,5%	39,4%	37,1%	100,0%

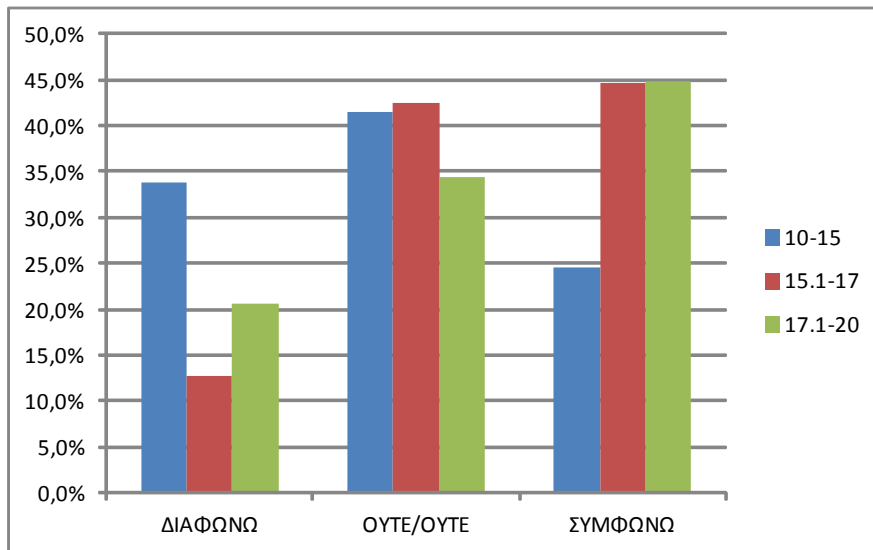
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10.400 ^a	4	,034
Likelihood Ratio	10,794	4	,029
Linear-by-Linear Association	6,050	1	,014
N of Valid Cases	170		

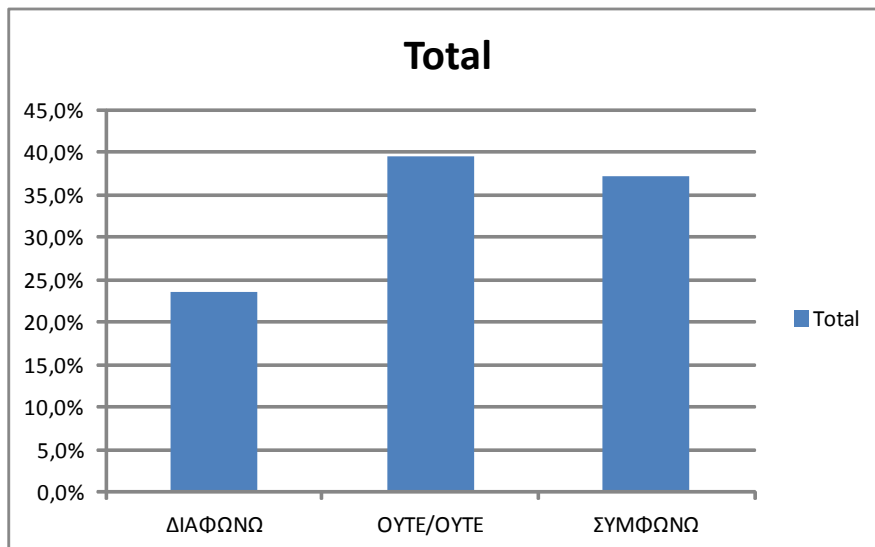
a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 11,06.

Πίνακας 4

ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ*ΟΦΕΛΟΣ:ΕΠΙΛΟΓΗ ΧΩΡΙΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ

Γράφημα 4

ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET*ΟΦΕΛΟΣ:ΕΠΙΛΟΓΗ ΧΩΡΙΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ

Crosstab

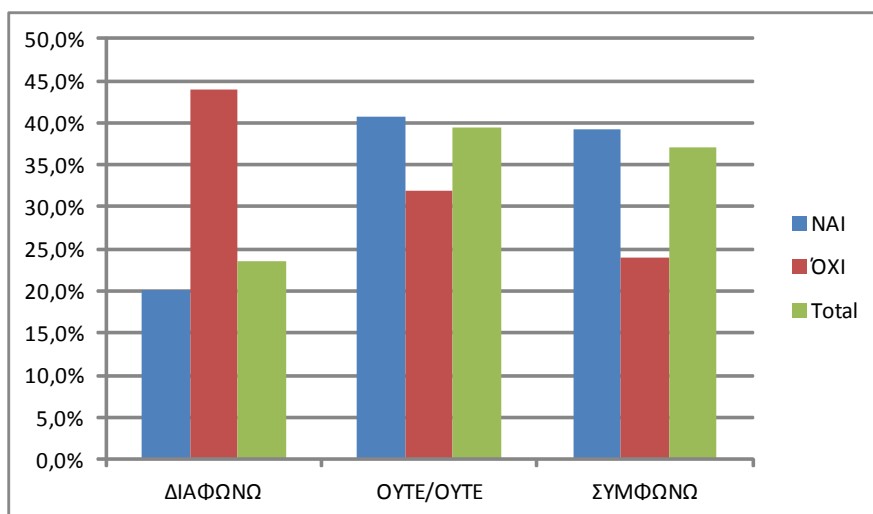
		ΟΦΕΛΟΣ:ΕΠΙΛΟΓΗ ΧΩΡΙΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ			Total	
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ		
ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET	ΝΑΙ	Count	29	59	57	145
		Expected Count	34,1	57,1	53,7	145,0
		% within ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET	20,0%	40,7%	39,3%	100,0%
	ΟΧΙ	Count	11	8	6	25
		Expected Count	5,9	9,9	9,3	25,0
		% within ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET	44,0%	32,0%	24,0%	100,0%
Total	Count	40	67	63	170	
	Expected Count	40,0	67,0	63,0	170,0	
	% within ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET	23,5%	39,4%	37,1%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	6.977 ^a	2	,031
Likelihood Ratio	6,287	2	,043
Linear-by-Linear Association	5,575	1	,018
N of Valid Cases	170		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,88.

Πίνακας 5 - Γράφημα 5

ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET*ΟΦΕΛΟΣ:ΔΙΚΤΥΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΦΗ

Crosstab

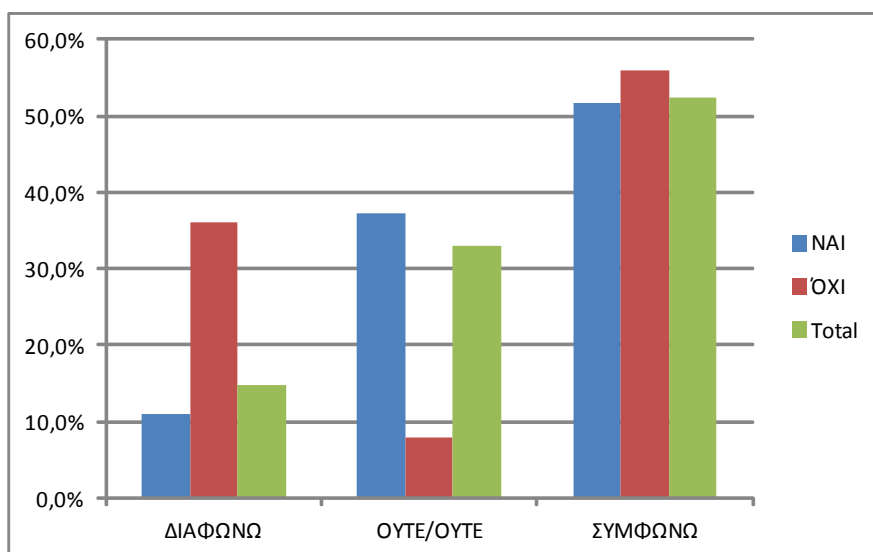
		ΟΦΕΛΟΣ:ΔΙΚΤΥΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΦΗ			Total	
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ		
ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET	ΝΑΙ	Count	16	54	75	145
		Expected Count	21,3	47,8	75,9	145,0
		% within ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET	11,0%	37,2%	51,7%	100,0%
	ΟΧΙ	Count	9	2	14	25
		Expected Count	3,7	8,2	13,1	25,0
		% within ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET	36,0%	8,0%	56,0%	100,0%
	Total	Count	25	56	89	170
		Expected Count	25,0	56,0	89,0	170,0
		% within ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET	14,7%	32,9%	52,4%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	14.647 ^a	2	,001
Likelihood Ratio	14,587	2	,001
Linear-by-Linear Association	1,716	1	,190
N of Valid Cases	170		

a. 1 cells (16,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,68.

Πίνακας 6 - Γράφημα 6

ΥΠΑΡΞΗ Η/Υ*ΟΦΕΛΟΣ:ΔΙΚΤΥΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΦΗ

Crosstab

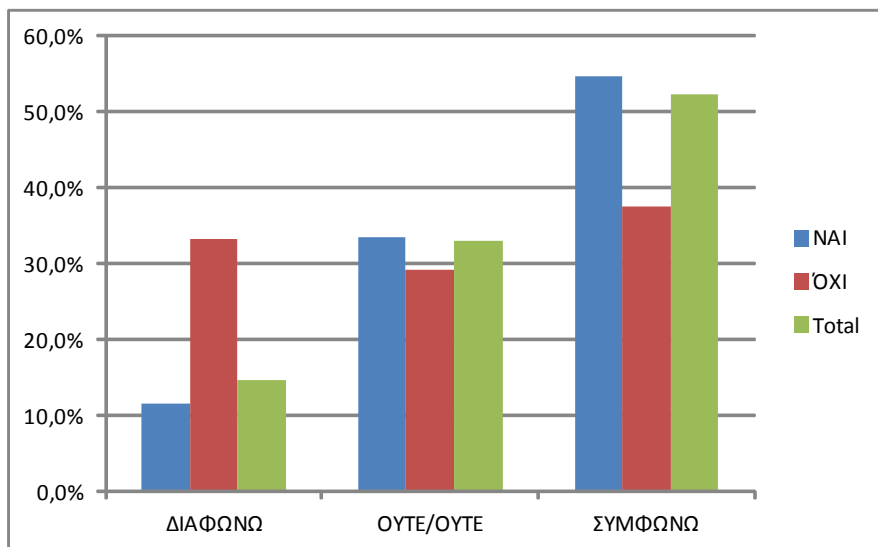
		ΟΦΕΛΟΣ:ΔΙΚΤΥΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΦΗ			Total	
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ		
ΥΠΑΡΞΗ Η/Υ	ΝΑΙ	Count	17	49	80	146
		Expected Count	21,5	48,1	76,4	146,0
		% within ΥΠΑΡΞΗ Η/Υ	11,6%	33,6%	54,8%	100,0%
	ΌΧΙ	Count	8	7	9	24
		Expected Count	3,5	7,9	12,6	24,0
		% within ΥΠΑΡΞΗ Η/Υ	33,3%	29,2%	37,5%	100,0%
Total	Count	25	56	89	170	
	Expected Count	25,0	56,0	89,0	170,0	
	% within ΥΠΑΡΞΗ Η/Υ	14,7%	32,9%	52,4%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	7.892 ^a	2	,019
Likelihood Ratio	6,567	2	,037
Linear-by-Linear Association	5,888	1	,015
N of Valid Cases	170		

a. 1 cells (16,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,53.

Πίνακας 7 - Γράφημα 7

ΧΡΗΣΗ WORD*ΟΦΕΛΟΣ:ΕΠΙΛΟΓΗ ΧΩΡΙΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ

Crosstab

		ΟΦΕΛΟΣ:ΕΠΙΛΟΓΗ ΧΩΡΙΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
	Count	30	41	37	108
	Expected Count	25,4	42,6	40,0	108,0
ΠΟΤΕ/ΣΠΑΝΙΑ	% within ΧΡΗΣΗ WORD	27,8%	38,0%	34,3%	100,0%
	Count	7	18	9	34
	Expected Count	8,0	13,4	12,6	34,0
ΧΡΗΣΗ WORD ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	% within ΧΡΗΣΗ WORD	20,6%	52,9%	26,5%	100,0%
	Count	3	8	17	28
	Expected Count	6,6	11,0	10,4	28,0
ΣΥΧΝΑ/ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	% within ΧΡΗΣΗ WORD	10,7%	28,6%	60,7%	100,0%
	Count	40	67	63	170
	Expected Count	40,0	67,0	63,0	170,0
Total	% within ΧΡΗΣΗ WORD	23,5%	39,4%	37,1%	100,0%

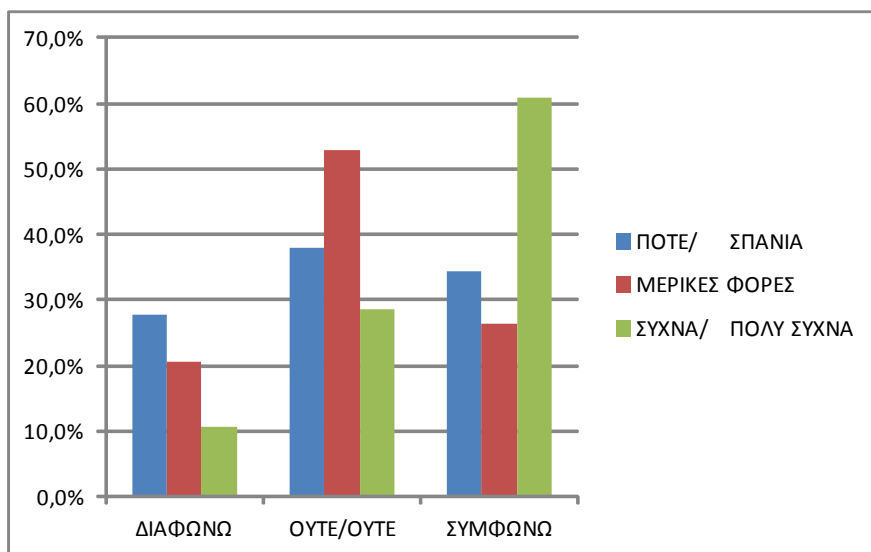
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10.864 ^a	4	,028
Likelihood Ratio	10,692	4	,030
Linear-by-Linear Association	5,465	1	,019
N of Valid Cases	170		

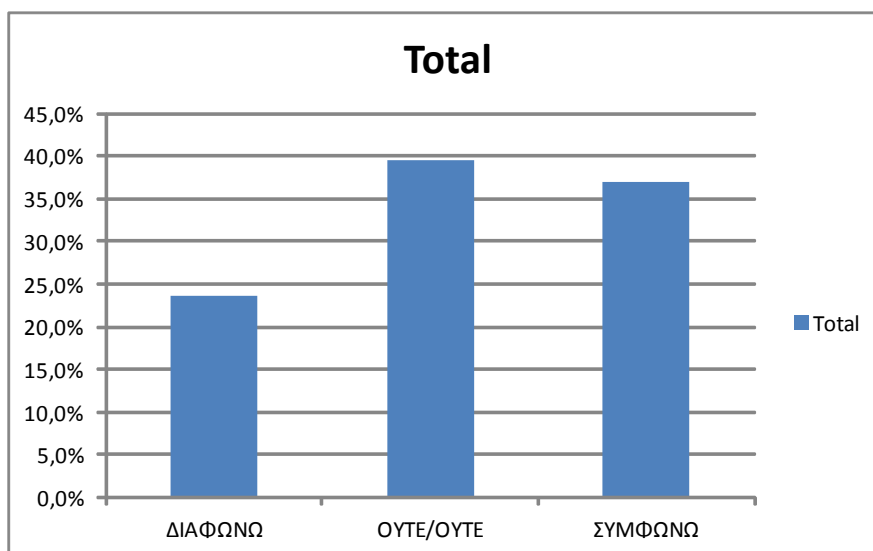
a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,59.

Πίνακας 8

ΧΡΗΣΗ WORD*ΟΦΕΛΟΣ:ΕΠΙΛΟΓΗ ΧΩΡΙΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ

Γράφημα 8

ΧΡΗΣΗ EXCEL*ΟΦΕΛΟΣ:ΕΠΙΛΟΓΗ ΧΩΡΙΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ

Crosstab

		ΟΦΕΛΟΣ:ΕΠΙΛΟΓΗ ΧΩΡΙΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
	Count	35	53	50	138
ΠΟΤΕ/ ΣΠΑΝΙΑ	Expected Count	32,5	54,4	51,1	138,0
	% within ΧΡΗΣΗ EXCEL	25,4%	38,4%	36,2%	100,0%
	Count	4	13	4	21
ΧΡΗΣΗ ΜΕΡΙΚΕΣ EXCEL ΦΟΡΕΣ	Expected Count	4,9	8,3	7,8	21,0
	% within ΧΡΗΣΗ EXCEL	19,0%	61,9%	19,0%	100,0%
	Count	1	1	9	11
ΣΥΧΝΑ/ ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Expected Count	2,6	4,3	4,1	11,0
	% within ΧΡΗΣΗ EXCEL	9,1%	9,1%	81,8%	100,0%
	Count	40	67	63	170
Total	Expected Count	40,0	67,0	63,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ EXCEL	23,5%	39,4%	37,1%	100,0%

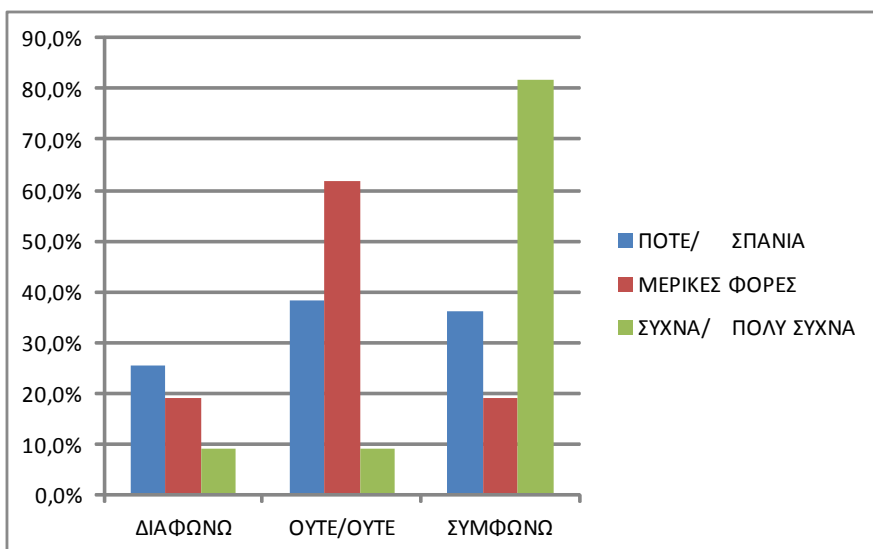
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	14.458 ^a	4	,006
Likelihood Ratio	14,399	4	,006
Linear-by- Linear Association	3,241	1	,072
N of Valid Cases	170		

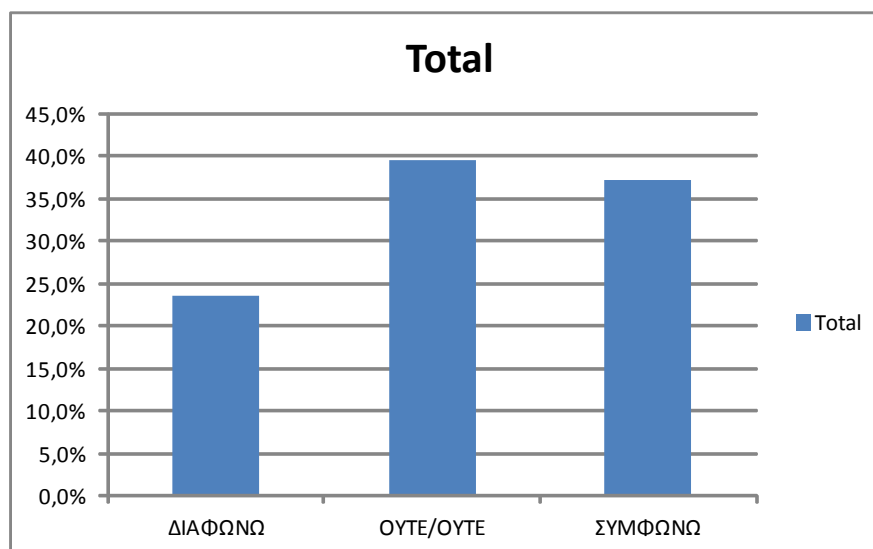
a. 4 cells (44,4%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 2,59.

Πίνακας 9

ΧΡΗΣΗ EXCEL*ΟΦΕΛΟΣ:ΕΠΙΛΟΓΗ ΧΩΡΙΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ

Γράφημα 9

ΧΡΗΣΗ EXCEL*ΟΦΕΛΟΣ:ΧΡΗΣΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ

Crosstab

		ΟΦΕΛΟΣ:ΧΡΗΣΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ			Total
		ΜΕΘΟΔΩΝ			
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
	Count	15	51	72	138
ΠΟΤΕ/ ΣΠΑΝΙΑ	Expected Count	17,9	51,1	69,0	138,0
	% within ΧΡΗΣΗ EXCEL	10,9%	37,0%	52,2%	100,0%
	Count	5	12	4	21
ΧΡΗΣΗ EXCEL	Expected Count	2,7	7,8	10,5	21,0
	% within ΧΡΗΣΗ EXCEL	23,8%	57,1%	19,0%	100,0%
	Count	2	0	9	11
ΣΥΧΝΑ/ ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Expected Count	1,4	4,1	5,5	11,0
	% within ΧΡΗΣΗ EXCEL	18,2%	0,0%	81,8%	100,0%
	Count	22	63	85	170
Total	Expected Count	22,0	63,0	85,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ EXCEL	12,9%	37,1%	50,0%	100,0%
	Count				

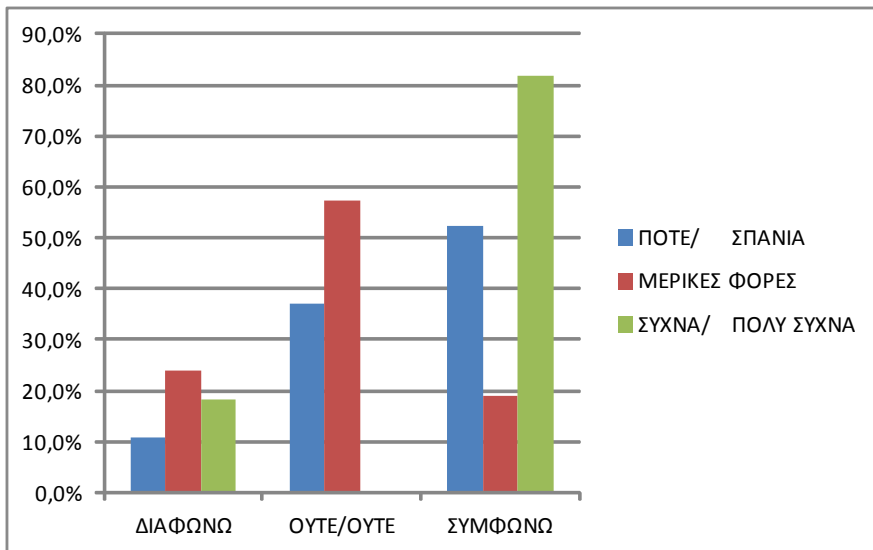
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	15.352 ^a	4	,004
Likelihood Ratio	19,607	4	,001
Linear-by- Linear Association	,322	1	,571
N of Valid Cases	170		

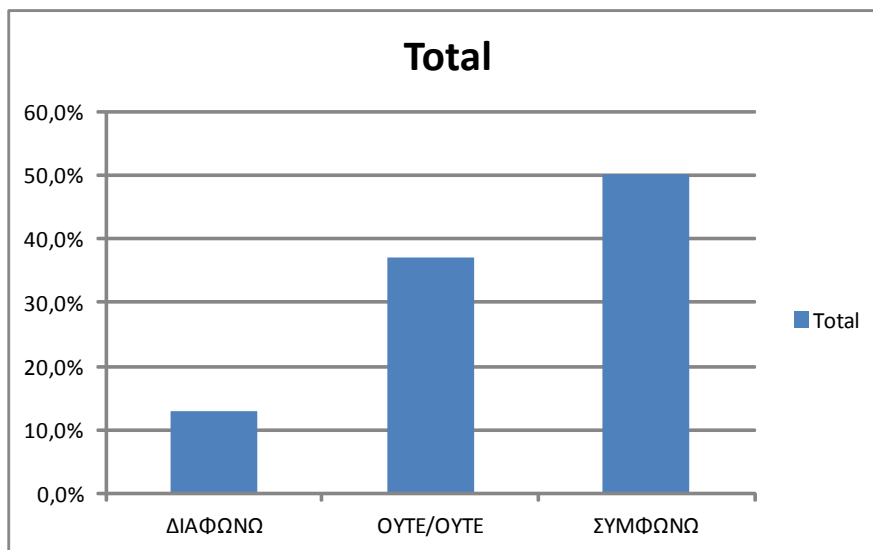
a. 3 cells (33,3%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 1,42.

Πίνακας 10

ΧΡΗΣΗ EXCEL*ΟΦΕΛΟΣ:ΧΡΗΣΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ

Γράφημα 10

ΧΡΗΣΗ FORUM*ΟΦΕΛΟΣ:ΕΠΙΛΟΓΗ ΧΩΡΙΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ

Crosstab

		ΟΦΕΛΟΣ:ΕΠΙΛΟΓΗ ΧΩΡΙΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
	Count	25	56	45	126
	Expected Count	29,6	49,7	46,7	126,0
ΠΟΤΕ/ΣΠΑΝΙΑ	% within ΧΡΗΣΗ FORUM	19,8%	44,4%	35,7%	100,0%
	Count	13	8	9	30
	Expected Count	7,1	11,8	11,1	30,0
ΧΡΗΣΗ FORUM ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	% within ΧΡΗΣΗ FORUM	43,3%	26,7%	30,0%	100,0%
	Count	2	3	9	14
	Expected Count	3,3	5,5	5,2	14,0
ΣΥΧΝΑ/ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	% within ΧΡΗΣΗ FORUM	14,3%	21,4%	64,3%	100,0%
	Count	40	67	63	170
	Expected Count	40,0	67,0	63,0	170,0
Total	% within ΧΡΗΣΗ FORUM	23,5%	39,4%	37,1%	100,0%

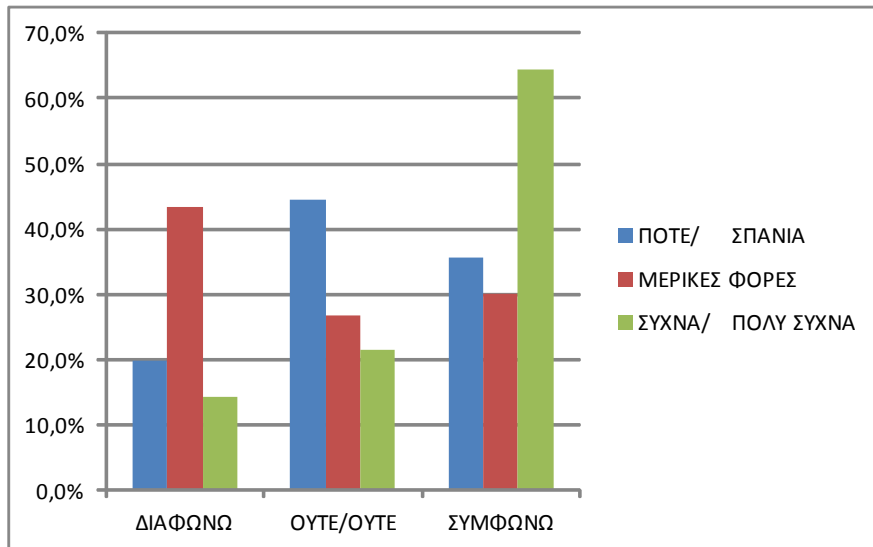
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	12.698 ^a	4	,013
Likelihood Ratio	11,696	4	,020
Linear-by-Linear Association	,118	1	,731
N of Valid Cases	170		

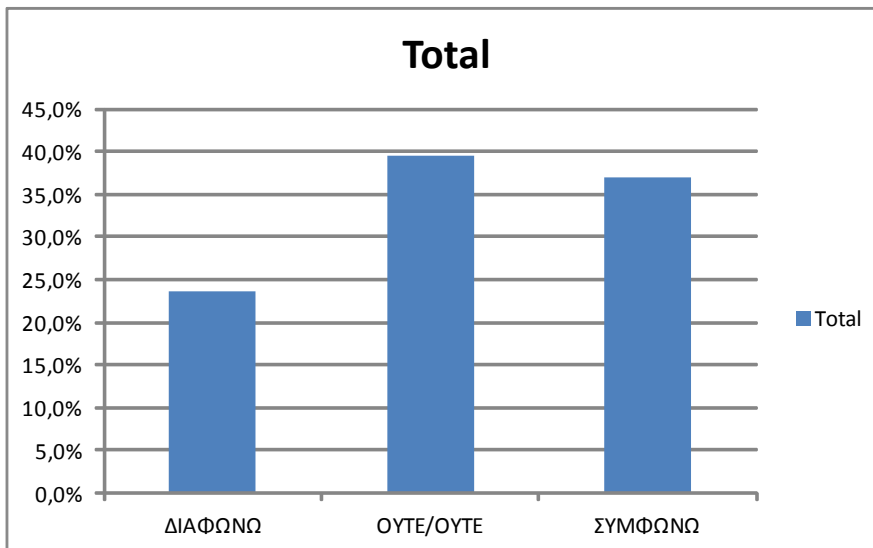
a. 1 cells (11,1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,29.

Πίνακας 11

ΧΡΗΣΗ FORUM*ΟΦΕΛΟΣ:ΕΠΙΛΟΓΗ ΧΩΡΙΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ

Γράφημα 11

ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ*ΟΦΕΛΟΣ:ΠΛΟΥΣΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Crosstab

		ΟΦΕΛΟΣ: ΠΛΟΥΣΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΠΟΤΕ/ ΣΠΑΝΙΑ	Count	6	9	8	23
	Expected Count	3,5	9,6	9,9	23,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	26,1%	39,1%	34,8%	100,0%
ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	Count	7	12	5	24
	Expected Count	3,7	10,0	10,3	24,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	29,2%	50,0%	20,8%	100,0%
ΣΥΧΝΑ/ ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	13	50	60	123
	Expected Count	18,8	51,4	52,8	123,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	10,6%	40,7%	48,8%	100,0%
Total	Count	26	71	73	170
	Expected Count	26,0	71,0	73,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	15,3%	41,8%	42,9%	100,0%

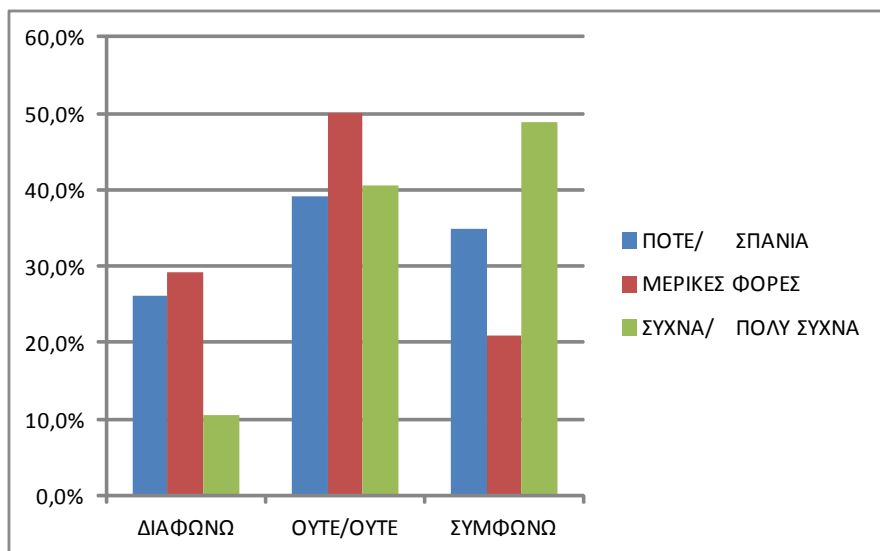
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	11,097 ^a	4	,025
Likelihood Ratio	10,976	4	,027
Linear-by-Linear Association	6,787	1	,009
N of Valid Cases	170		

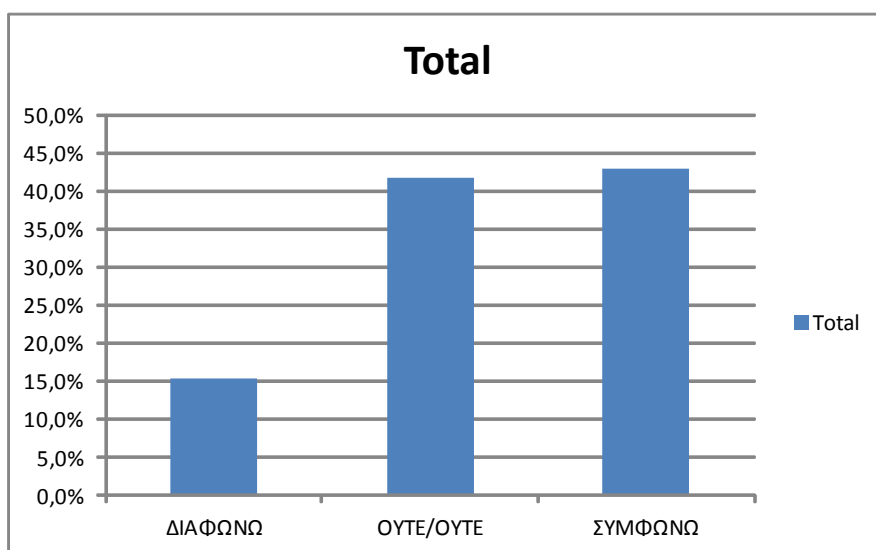
a. 2 cells (22,2%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,52.

Πίνακας 12

ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ*ΟΦΕΛΟΣ:ΠΛΟΥΣΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Γράφημα 12

ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ*ΟΦΕΛΟΣ:ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Crosstab

		ΟΦΕΛΟΣ: ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΠΟΤΕ/ΣΠΑΝΙΑ	Count	6	6	11	23
	Expected Count	2,6	8,9	11,5	23,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	26,1%	26,1%	47,8%	100,0%
ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	Count	3	13	8	24
	Expected Count	2,7	9,3	12,0	24,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	12,5%	54,2%	33,3%	100,0%
ΣΥΧΝΑ/ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	10	47	66	123
	Expected Count	13,7	47,8	61,5	123,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	8,1%	38,2%	53,7%	100,0%
Total	Count	19	66	85	170
	Expected Count	19,0	66,0	85,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	11,2%	38,8%	50,0%	100,0%

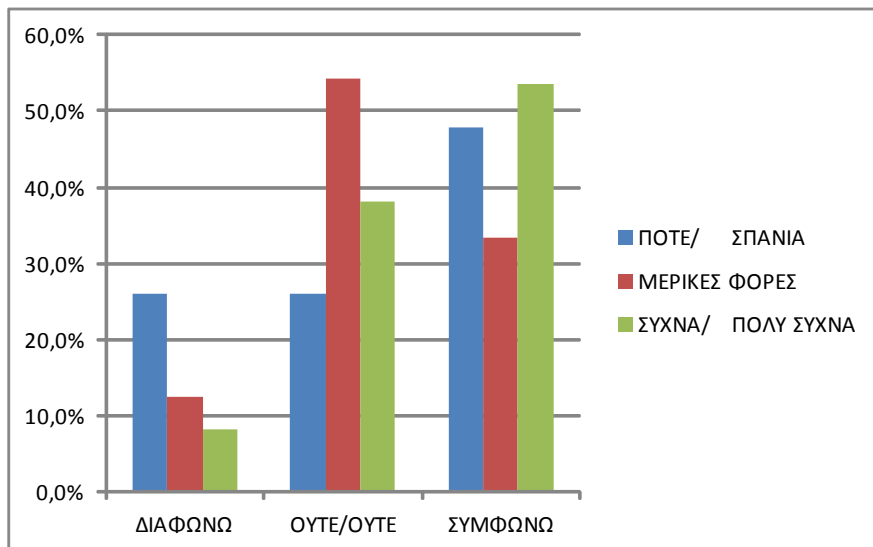
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	9.747 ^a	4	,045
Likelihood Ratio	8,728	4	,068
Linear-by-Linear Association	3,667	1	,055
N of Valid Cases	170		

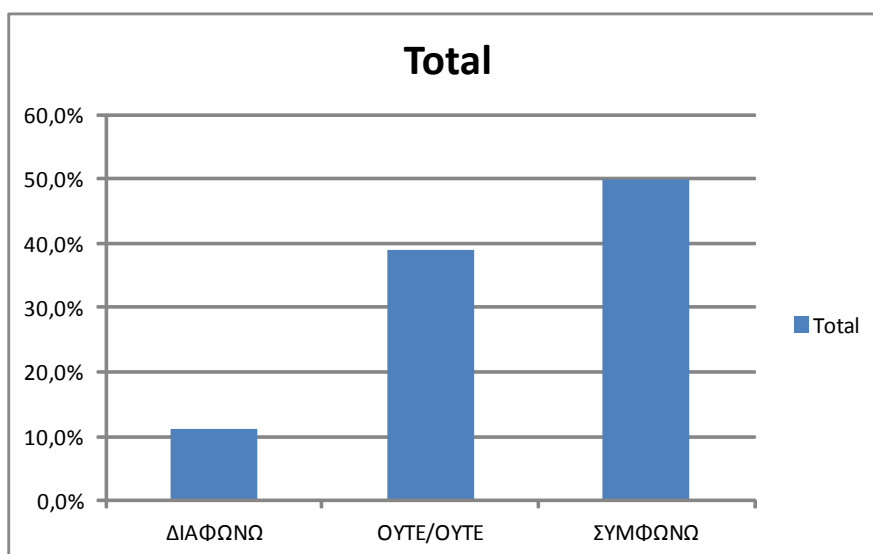
a. 2 cells (22,2%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,57.

Πίνακας 13

ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ*ΟΦΕΛΟΣ:ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Γράφημα 13

ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ*ΟΦΕΛΟΣ:ΔΙΚΤΥΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΦΗ

Crosstab

		ΟΦΕΛΟΣ: ΔΙΚΤΥΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΦΗ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΠΟΤΕ/ ΣΠΑΝΙΑ	Count	8	8	7	23
	Expected Count	3,4	7,6	12,0	23,0
	% within ΧΡΗΣΗ	34,8%	34,8%	30,4%	100,0%
	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ				
ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	Count	5	9	10	24
	Expected Count	3,5	7,9	12,6	24,0
	% within ΧΡΗΣΗ	20,8%	37,5%	41,7%	100,0%
	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ				
ΣΥΧΝΑ/ ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	12	39	72	123
	Expected Count	18,1	40,5	64,4	123,0
	% within ΧΡΗΣΗ	9,8%	31,7%	58,5%	100,0%
	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ				
Total	Count	25	56	89	170
	Expected Count	25,0	56,0	89,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ	14,7%	32,9%	52,4%	100,0%
	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ				

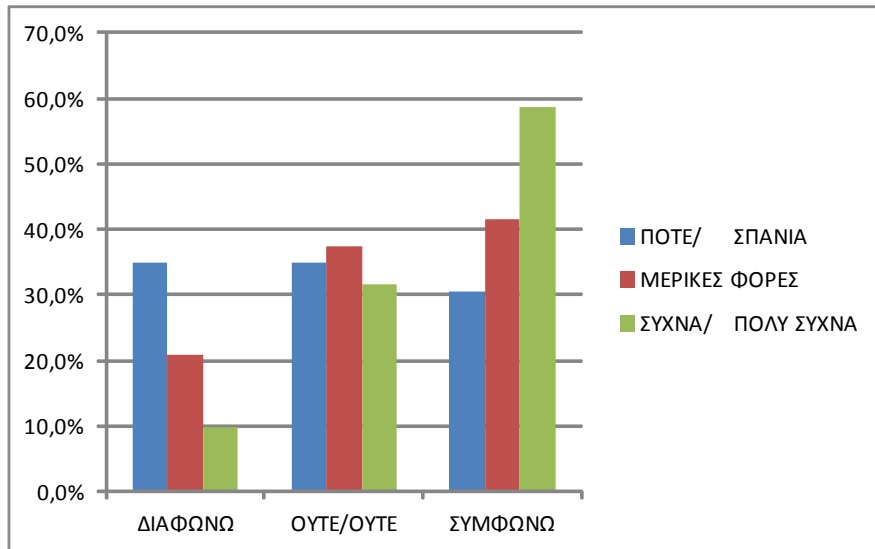
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	12.730 ^a	4	,013
Likelihood Ratio	11,551	4	,021
Linear-by-Linear Association	11,759	1	,001
N of Valid Cases	170		

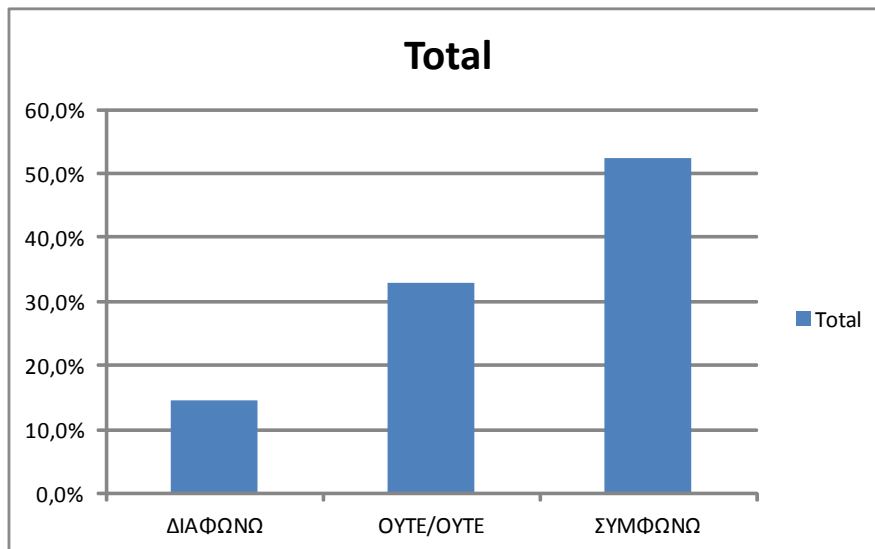
a. 2 cells (22,2%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,38.

Πίνακας 14

ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ*ΟΦΕΛΟΣ:ΔΙΚΤΥΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΦΗ

Γράφημα 14

ΧΡΗΣΗ FACEBOOK*ΟΦΕΛΟΣ:ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Crosstab

		ΟΦΕΛΟΣ: ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΠΟΤΕ/ ΣΠΑΝΙΑ	Count	8	12	27	47
	Expected Count	5,3	18,2	23,5	47,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	17,0%	25,5%	57,4%	100,0%
ΧΡΗΣΗ ΜΕΡΙΚΕΣ FACEBOOK ΦΟΡΕΣ	Count	6	22	9	37
	Expected Count	4,1	14,4	18,5	37,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	16,2%	59,5%	24,3%	100,0%
ΣΥΧΝΑ/ ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	5	32	49	86
	Expected Count	9,6	33,4	43,0	86,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	5,8%	37,2%	57,0%	100,0%
Total	Count	19	66	85	170
	Expected Count	19,0	66,0	85,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	11,2%	38,8%	50,0%	100,0%

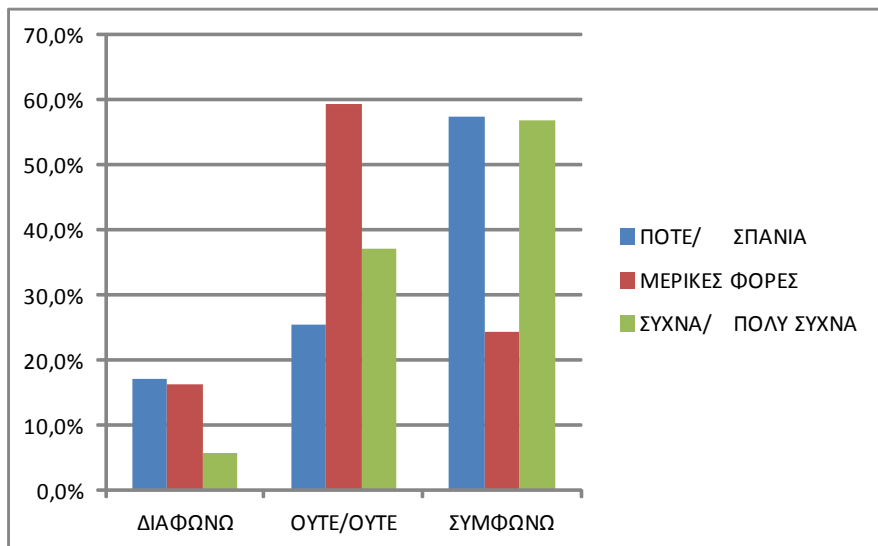
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	16.982 ^a	4	,002
Likelihood Ratio	17,969	4	,001
Linear-by-Linear Association	1,689	1	,194
N of Valid Cases	170		

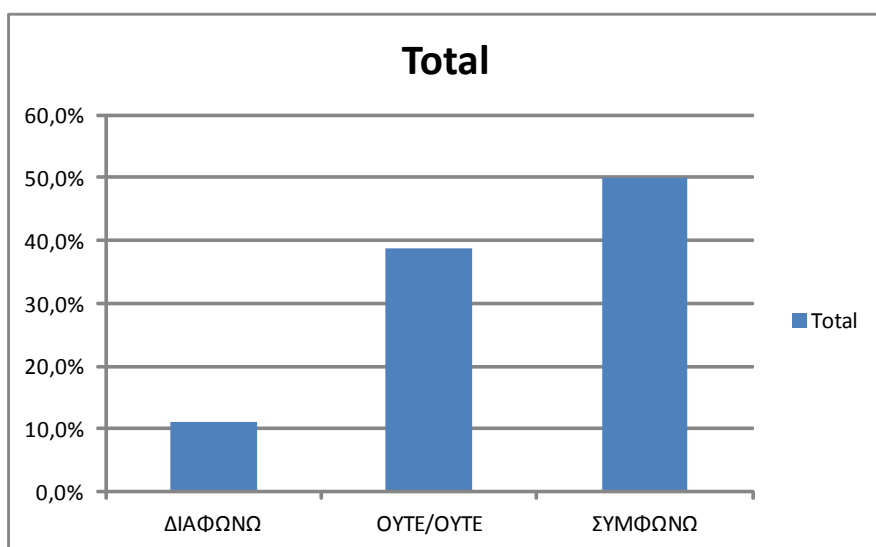
a. 1 cells (11,1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,14.

Πίνακας 15

ΧΡΗΣΗ FACEBOOK*ΟΦΕΛΟΣ:ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Γράφημα 15

ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ*ΟΦΕΛΟΣ:ΠΛΟΥΣΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Crosstab

		ΟΦΕΛΟΣ: ΠΛΟΥΣΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΠΟΤΕ/ ΣΠΑΝΙΑ	Count	14	43	38	95
	Expected Count	14,5	39,7	40,8	95,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩ ΣΗΣ	14,7%	45,3%	40,0%	100,0%
	ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ				
ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩ ΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙ ΔΑΣ	Count	9	20	13	42
	Expected Count	6,4	17,5	18,0	42,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩ ΣΗΣ	21,4%	47,6%	31,0%	100,0%
	ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ				
ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	Count	3	8	22	33
	Expected Count	5,0	13,8	14,2	33,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩ ΣΗΣ	9,1%	24,2%	66,7%	100,0%
	ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ				
ΣΥΧΝΑ/ ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	26	71	73	170
	Expected Count	26,0	71,0	73,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩ ΣΗΣ	15,3%	41,8%	42,9%	100,0%
	ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ				
Total					

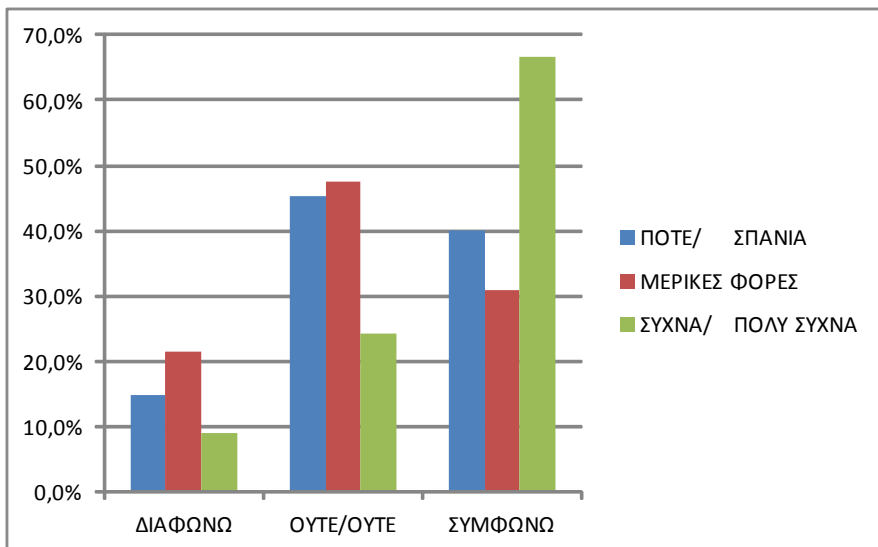
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10,855 ^a	4	,028
Likelihood Ratio	10,822	4	,029
Linear-by- Linear Association	2,748	1	,097
N of Valid Cases	170		

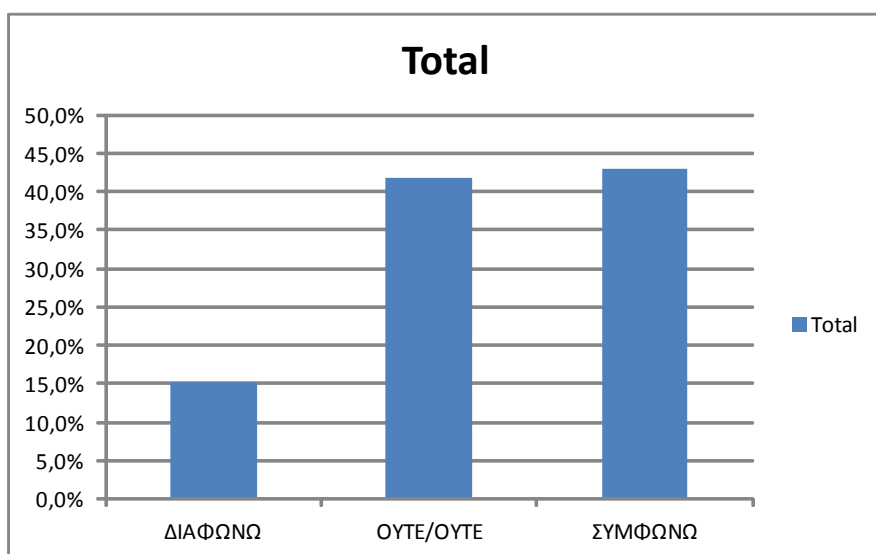
a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 5,05.

Πίνακας 16

ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ*ΟΦΕΛΟΣ:ΠΛΟΥΣΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Γράφημα 16

ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ*ΟΦΕΛΟΣ:ΧΡΗΣΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ

Crosstab

		ΟΦΕΛΟΣ: ΧΡΗΣΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΠΟΤΕ/ ΣΠΑΝΙΑ	Count	8	42	45	95
	Expected Count	12,3	35,2	47,5	95,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩ ΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ	8,4%	44,2%	47,4%	100,0%
ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩ ΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙ ΔΑΣ	Count	10	15	17	42
	Expected Count	5,4	15,6	21,0	42,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩ ΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ	23,8%	35,7%	40,5%	100,0%
ΣΥΧΝΑ/ ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	4	6	23	33
	Expected Count	4,3	12,2	16,5	33,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩ ΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ	12,1%	18,2%	69,7%	100,0%
Total	Count	22	63	85	170
	Expected Count	22,0	63,0	85,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩ ΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ	12,9%	37,1%	50,0%	100,0%

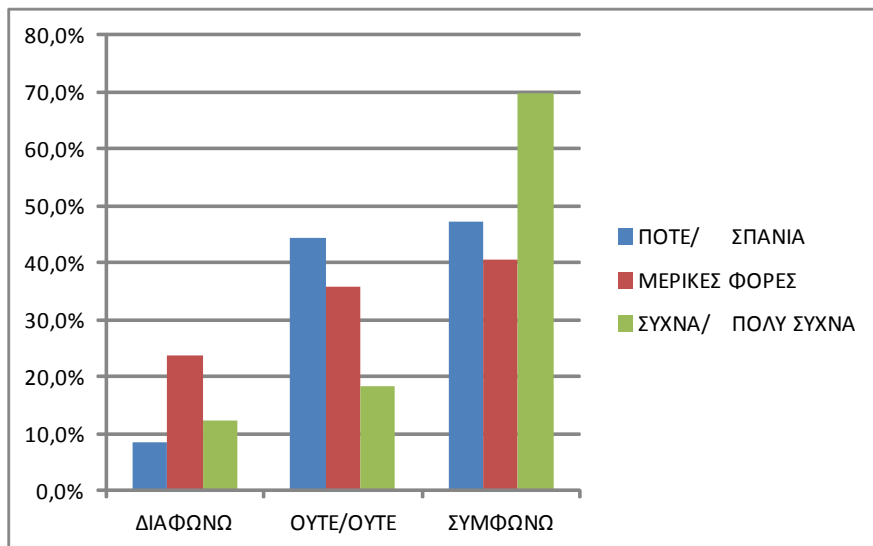
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	13.309 ^a	4	,010
Likelihood Ratio	13,191	4	,010
Linear-by- Linear Association	,475	1	,491
N of Valid Cases	170		

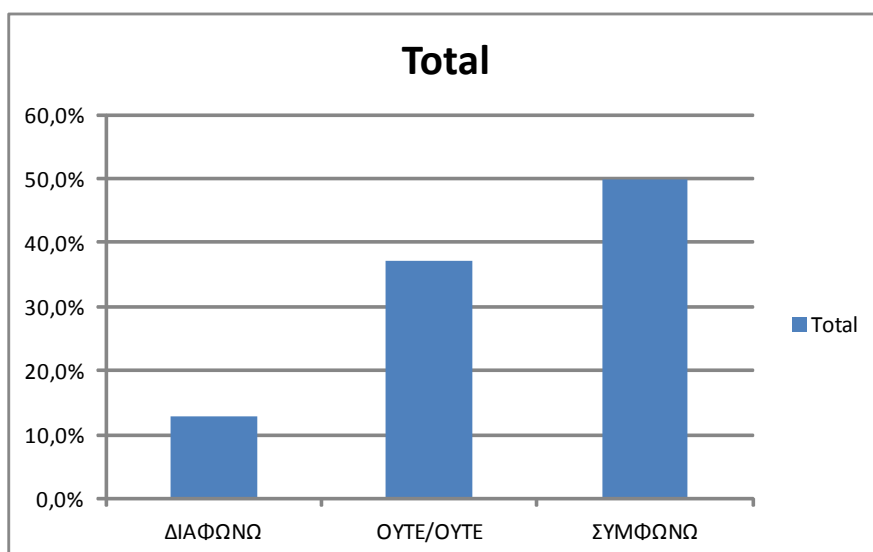
a. 1 cells (11,1%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 4,27.

Πίνακας 17

ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ*ΟΦΕΛΟΣ:ΧΡΗΣΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ

Γράφημα 17

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ E-MAIL*ΟΦΕΛΟΣ:ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Crosstab

		ΟΦΕΛΟΣ: ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΠΟΤΕ/ ΣΠΑΝΙΑ	Count	14	42	46	102
	Expected Count	11,4	39,6	51,0	102,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ E- MAIL	13,7%	41,2%	45,1%	100,0%
ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΜΕΡΙΚΕΣ E-MAIL ΦΟΡΕΣ	Count	5	17	18	40
	Expected Count	4,5	15,5	20,0	40,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ E- MAIL	12,5%	42,5%	45,0%	100,0%
ΣΥΧΝΑ/ ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	0	7	21	28
	Expected Count	3,1	10,9	14,0	28,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ E- MAIL	0,0%	25,0%	75,0%	100,0%
Total	Count	19	66	85	170
	Expected Count	19,0	66,0	85,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ E- MAIL	11,2%	38,8%	50,0%	100,0%

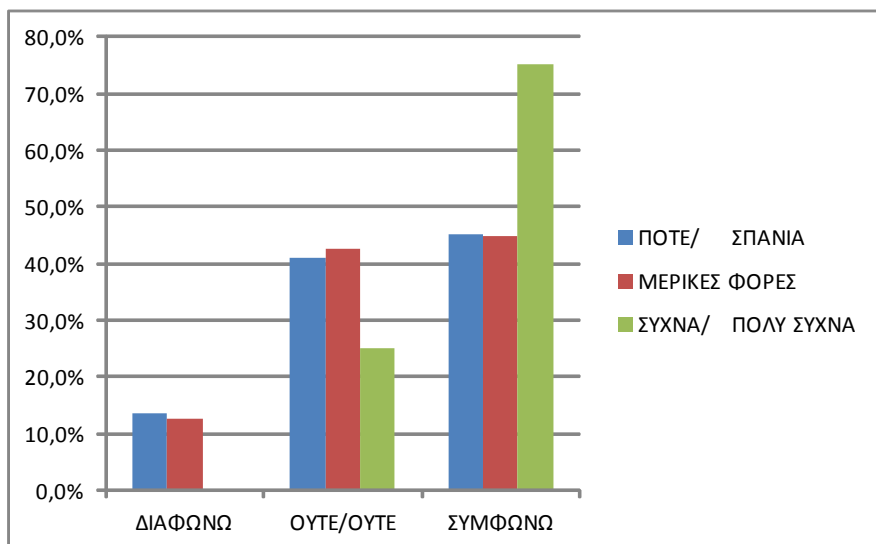
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	9.638 ^a	4	,047
Likelihood Ratio	12,472	4	,014
Linear-by- Linear Association	6,931	1	,008
N of Valid Cases	170		

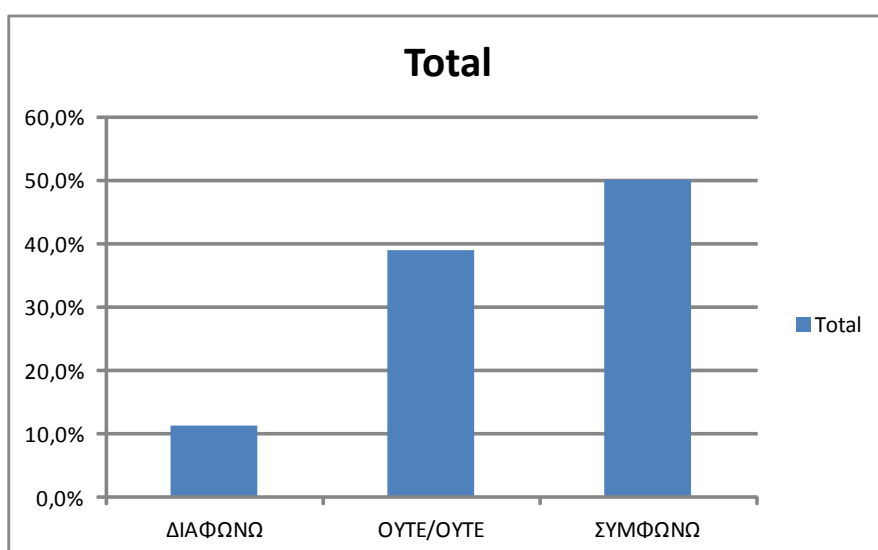
a. 2 cells (22,2%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 3,13.

Πίνακας 18

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ E-MAIL*ΟΦΕΛΟΣ:ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Γράφημα 1 8

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ E-MAIL*ΟΦΕΛΟΣ:ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Crosstab

		ΟΦΕΛΟΣ: ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΠΟΤΕ/ ΣΠΑΝΙΑ	Count	25	43	34	102
	Expected Count	18,0	44,4	39,6	102,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ E- MAIL	24,5%	42,2%	33,3%	100,0%
ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΜΕΡΙΚΕΣ E-MAIL ΦΟΡΕΣ	Count	4	19	17	40
	Expected Count	7,1	17,4	15,5	40,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ E- MAIL	10,0%	47,5%	42,5%	100,0%
ΣΥΧΝΑ/ ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	1	12	15	28
	Expected Count	4,9	12,2	10,9	28,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ E- MAIL	3,6%	42,9%	53,6%	100,0%
Total	Count	30	74	66	170
	Expected Count	30,0	74,0	66,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ E- MAIL	17,6%	43,5%	38,8%	100,0%

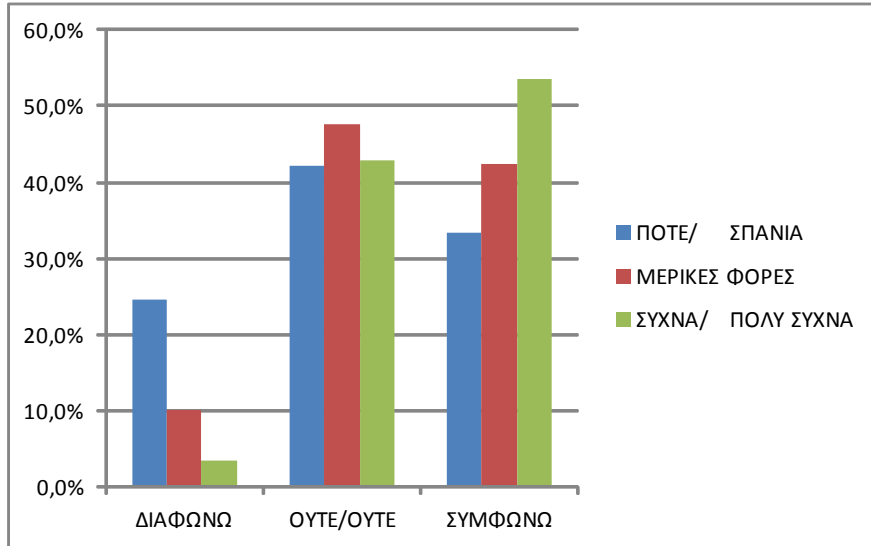
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	9,883 ^a	4	,042
Likelihood Ratio	11,242	4	,024
Linear-by- Linear Association	8,355	1	,004
N of Valid Cases	170		

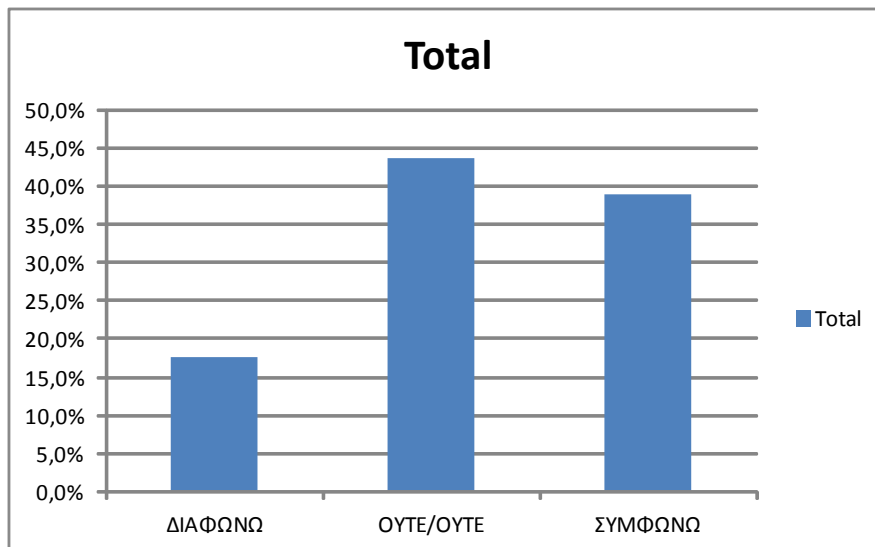
a. 1 cells (11,1%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 4,94.

Πίνακας 19

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ E-MAIL*ΟΦΕΛΟΣ:ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Γράφημα 19

ΕΜΠΟΔΙΑ - ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET*ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗ ΡΟΛΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

Crosstab

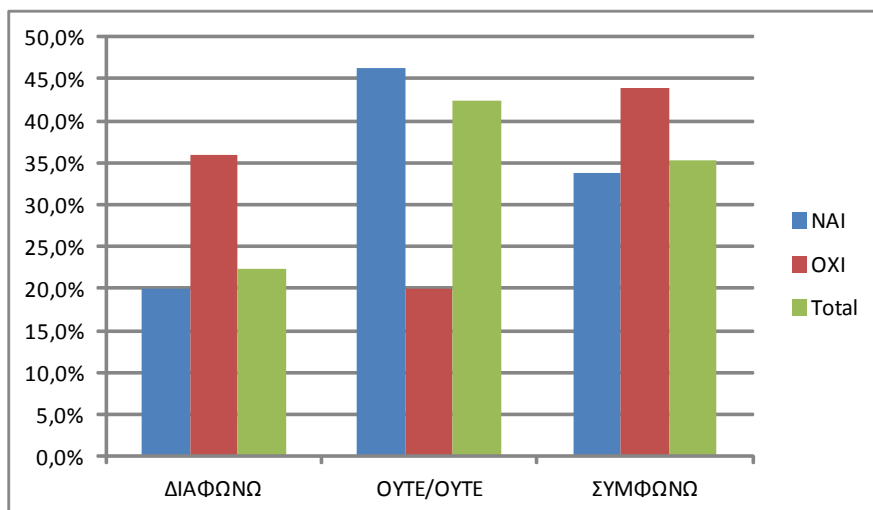
		ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗ ΡΟΛΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ			Total	
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ		
ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET	ΝΑΙ	Count	29	67	49	145
		Expected Count	32,4	61,4	51,2	145,0
		% within ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET	20,0%	46,2%	33,8%	100,0%
	ΟΧΙ	Count	9	5	11	25
		Expected Count	5,6	10,6	8,8	25,0
		% within ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET	36,0%	20,0%	44,0%	100,0%
Total	Count	38	72	60	170	
	Expected Count	38,0	72,0	60,0	170,0	
	% within ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET	22,4%	42,4%	35,3%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	6,529 ^a	2	,038
Likelihood Ratio	6,886	2	,032
Linear-by-Linear Association	,127	1	,721
N of Valid Cases	170		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 5,59.

Πίνακας 20 - Γράφημα 20

ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET*ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΕΛΛΕΙΨΗ ΖΩΝΤΑΝΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Crosstab

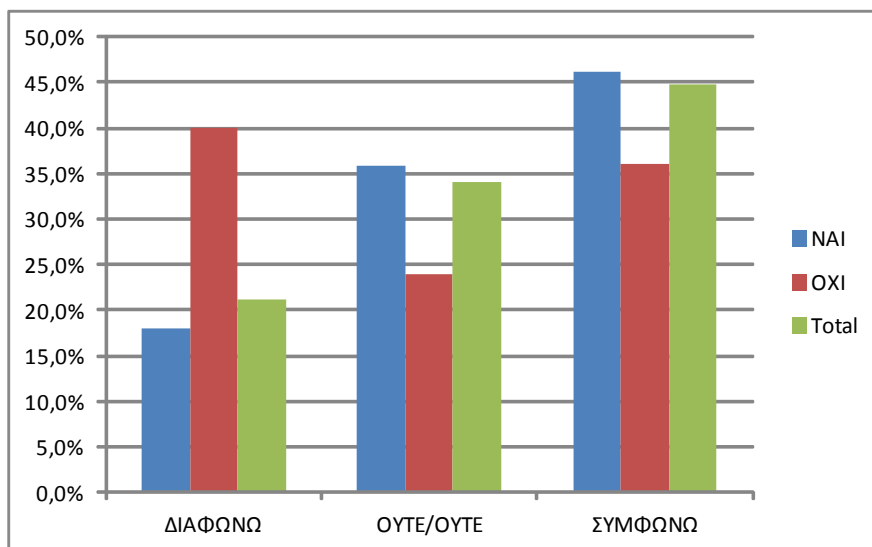
		ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΕΛΛΕΙΨΗ ΖΩΝΤΑΝΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ			Total	
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ		
ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET	ΝΑΙ	Count	26	52	67	145
		Expected Count	30,7	49,5	64,8	145,0
		% within ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET	17,9%	35,9%	46,2%	100,0%
	ΟΧΙ	Count	10	6	9	25
		Expected Count	5,3	8,5	11,2	25,0
		% within ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET	40,0%	24,0%	36,0%	100,0%
Total	Count	36	58	76	170	
	Expected Count	36,0	58,0	76,0	170,0	
	% within ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET	21,2%	34,1%	44,7%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	6.281 ^a	2	,043
Likelihood Ratio	5,561	2	,062
Linear-by-Linear Association	3,659	1	,056
N of Valid Cases	170		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5.29.

Πίνακας 21 - Γράφημα 21

ΥΠΑΡΞΗ Η/Υ*ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΜΕΓΑΛΟΣ ΟΓΚΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Crosstab

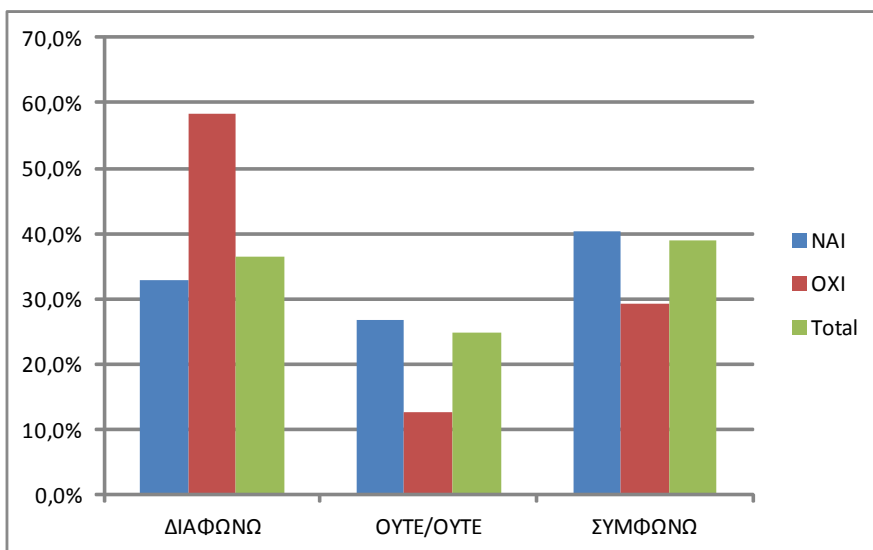
			ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΜΕΓΑΛΟΣ ΟΓΚΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ			Total
			ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΥΠΑΡΞΗ Η/Υ	ΝΑΙ	Count	48	39	59	146
		Expected Count	53,2	36,1	56,7	146,0
		% within ΥΠΑΡΞΗ Η/Υ	32,9%	26,7%	40,4%	100,0%
	ΟΧΙ	Count	14	3	7	24
		Expected Count	8,8	5,9	9,3	24,0
		% within ΥΠΑΡΞΗ Η/Υ	58,3%	12,5%	29,2%	100,0%
Total	Count	62	42	66	170	
	Expected Count	62,0	42,0	66,0	170,0	
	% within ΥΠΑΡΞΗ Η/Υ	36,5%	24,7%	38,8%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	6.019 ^a	2	,049
Likelihood Ratio	5,919	2	,052
Linear-by-Linear Association	3,668	1	,055
N of Valid Cases	170		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,93.

Πίνακας 22 - Γράφημα 22

ΧΡΗΣΗ WORD*ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΜΕΓΑΛΟΣ ΟΓΚΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Crosstab

			ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΜΕΓΑΛΟΣ ΟΓΚΟΣ			Total
			ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΧΡΗΣΗ WORD	ΠΟΤΕ/ΣΠΑΝΙΑ	Count	45	19	44	108
		Expected	39,4	26,7	41,9	108,0
		% within ΧΡΗΣΗ WORD	41,7%	17,6%	40,7%	100,0%
	ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	Count	10	14	10	34
		Expected	12,4	8,4	13,2	34,0
		% within ΧΡΗΣΗ WORD	29,4%	41,2%	29,4%	100,0%
	ΣΥΧΝΑ/ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	7	9	12	28
		Expected	10,2	6,9	10,9	28,0
		% within ΧΡΗΣΗ WORD	25,0%	32,1%	42,9%	100,0%
Total	Count	62	42	66	170	
	Expected	62,0	42,0	66,0	170,0	
	% within ΧΡΗΣΗ WORD	36,5%	24,7%	38,8%	100,0%	

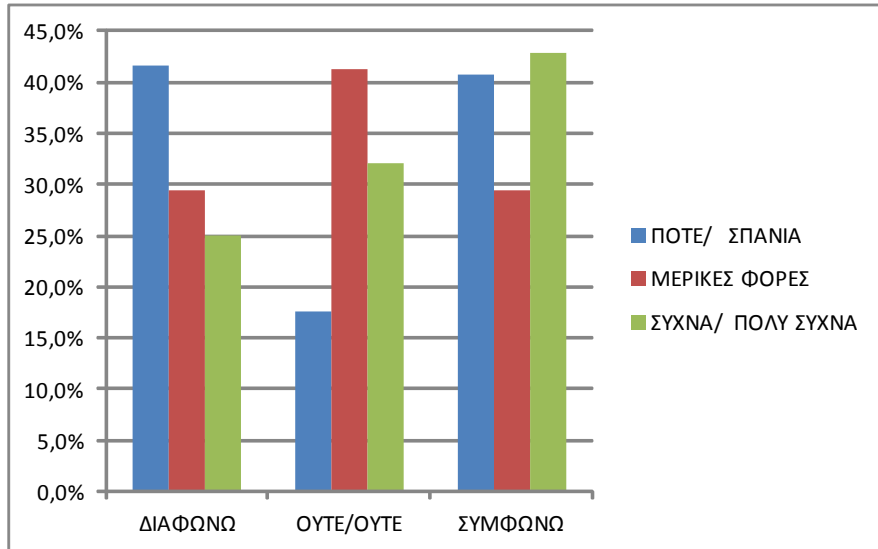
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	9,842 ^a	4	,043
Likelihood Ratio	9,596	4	,048
Linear-by-Linear Association	,835	1	,361
N of Valid Cases	170		

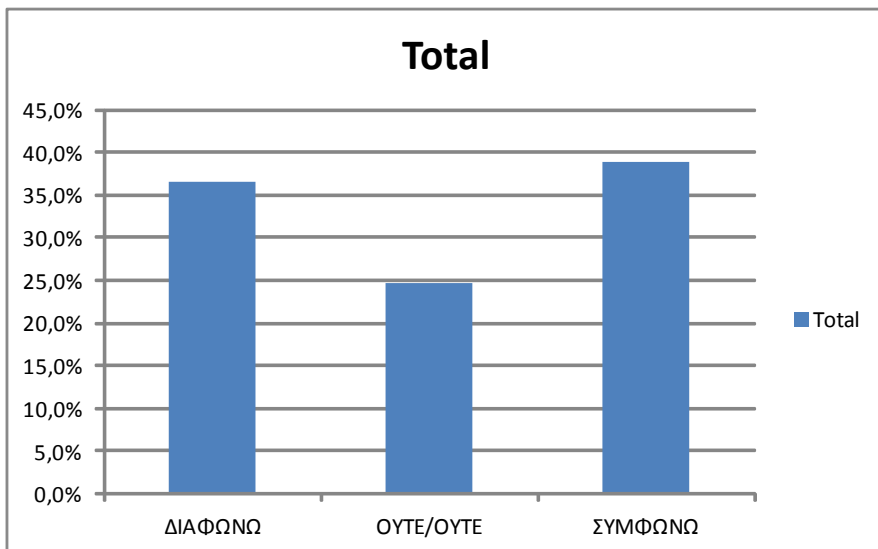
a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 6,92.

Πίνακας 23

ΧΡΗΣΗ WORD*ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΜΕΓΑΛΟΣ ΟΓΚΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Γράφημα 23

ΧΡΗΣΗ WORD*ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΔΥΣΚΟΛΙΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Crosstab

		ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΔΥΣΚΟΛΙΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
	Count	25	27	56	108
	Expected				
	Count	20,3	30,5	57,2	108,0
	% within				
	ΧΡΗΣΗ	23,1%	25,0%	51,9%	100,0%
	WORD				
	Count	5	15	14	34
	Expected				
	Count	6,4	9,6	18,0	34,0
	% within				
	ΧΡΗΣΗ	14,7%	44,1%	41,2%	100,0%
	WORD				
	Count	2	6	20	28
	Expected				
	Count	5,3	7,9	14,8	28,0
	% within				
	ΧΡΗΣΗ	7,1%	21,4%	71,4%	100,0%
	WORD				
	Count	32	48	90	170
	Expected				
	Count	32,0	48,0	90,0	170,0
	% within				
	ΧΡΗΣΗ	18,8%	28,2%	52,9%	100,0%
	WORD				

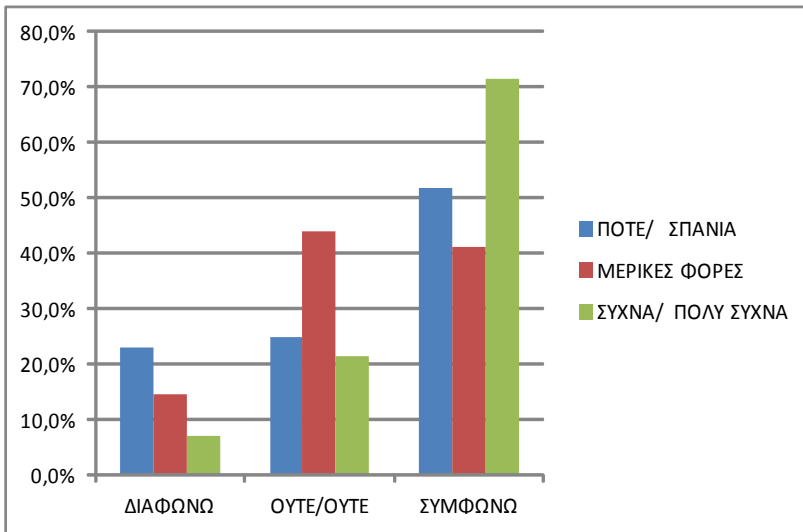
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson	10,027 ^a	4	,040
Chi-Square			
Likelihood	10,118	4	,038
Ratio			
Linear-by-			
Linear	3,435	1	,064
Association			
N of Valid			
Cases	170		

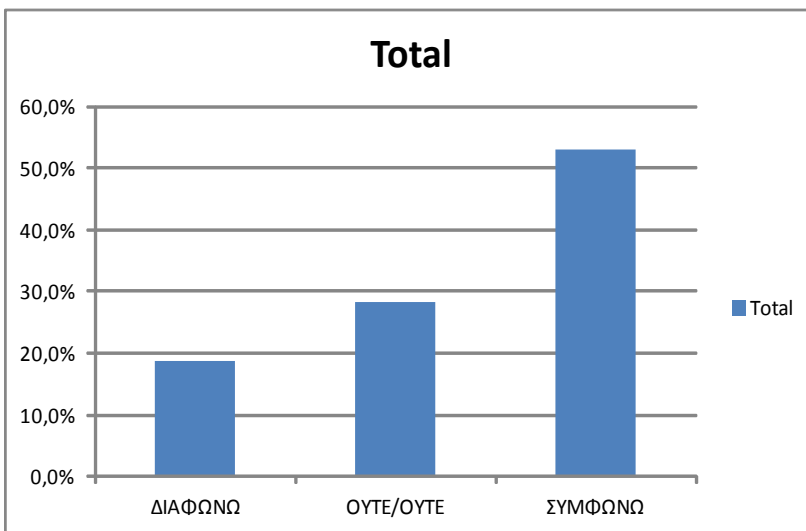
a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 5,27.

Πίνακας 24

ΧΡΗΣΗ WORD*ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΔΥΣΚΟΛΙΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Γράφημα 24

ΧΡΗΣΗ FACEBOOK*ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗ ΡΟΛΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

Crosstab

		ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗ ΡΟΛΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΠΟΤΕ/ ΣΠΑΝΙΑ	Count	15	14	18	47
	Expected Count	10,5	19,9	16,6	47,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	31,9%	29,8%	38,3%	100,0%
ΧΡΗΣΗ ΜΕΡΙΚΕΣ FACEBOOK ΦΟΡΕΣ	Count	2	22	13	37
	Expected Count	8,3	15,7	13,1	37,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	5,4%	59,5%	35,1%	100,0%
ΣΥΧΝΑ/ ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	21	36	29	86
	Expected Count	19,2	36,4	30,4	86,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	24,4%	41,9%	33,7%	100,0%
Total	Count	38	72	60	170
	Expected Count	38,0	72,0	60,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	22,4%	42,4%	35,3%	100,0%

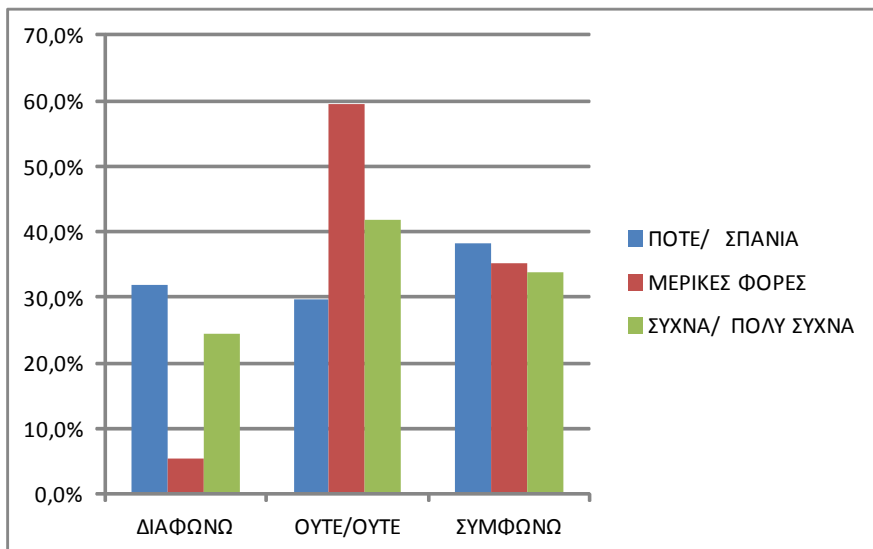
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	11.335 ^a	4	,023
Likelihood Ratio	13,126	4	,011
Linear-by- Linear Association	,000	1	,996
N of Valid Cases	170		

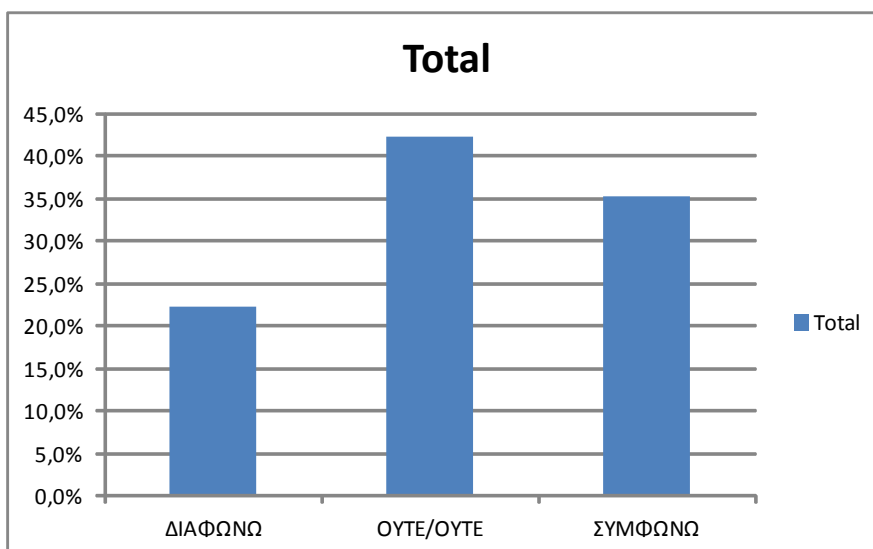
a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 8,27.

Πίνακας 25

ΧΡΗΣΗ FACEBOOK*ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗ ΡΟΛΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

Γράφημα 25

ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ*ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ

Crosstab

		ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΤΟΜΕΝΩΝ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
	Count	9	45	41	95
	Expected	14,5	42,5	38,0	95,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ	9,5%	47,4%	43,2%	100,0%
ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ	Count	12	20	10	42
	Expected	6,4	18,8	16,8	42,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ	28,6%	47,6%	23,8%	100,0%
ΠΟΤΕ/ΣΠΑΝΙΑ	Count	5	11	17	33
	Expected	5,0	14,8	13,2	33,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ	15,2%	33,3%	51,5%	100,0%
ΣΥΧΝΑ/ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	26	76	68	170
	Expected	26,0	76,0	68,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ	15,3%	44,7%	40,0%	100,0%
Total					

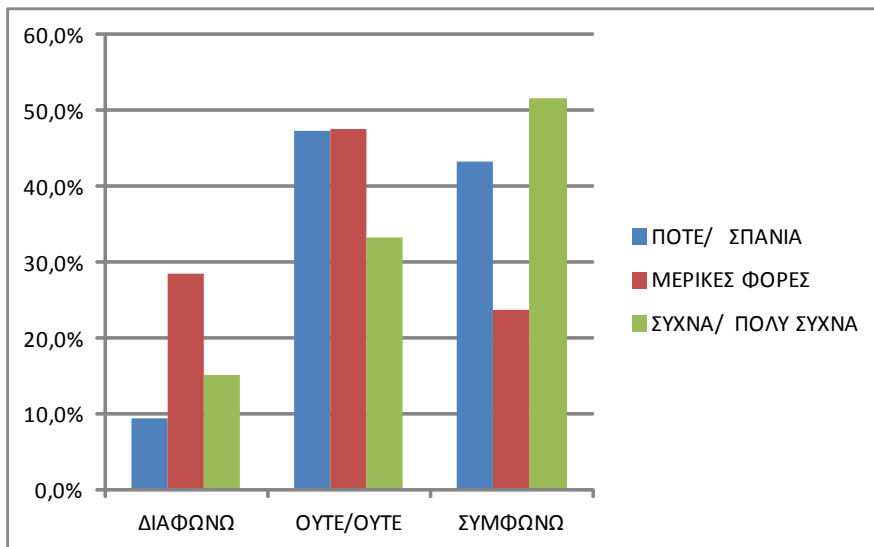
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	12.214 ^a	4	,016
Likelihood Ratio	12,014	4	,017
Linear-by-Linear Association	,420	1	,517
N of Valid Cases	170		

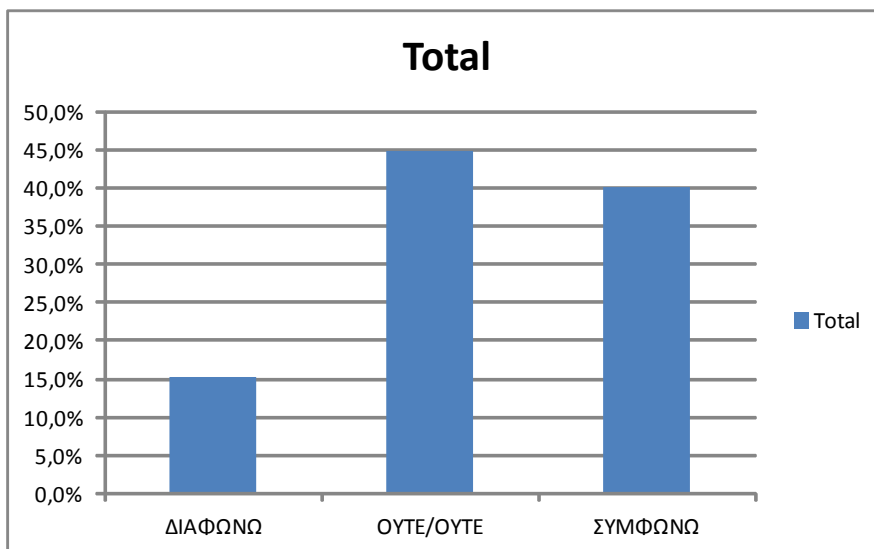
a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,05.

Πίνακας 26

ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ*ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ

Γράφημα 26

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ*ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ

Crosstab

		ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΤΟΜΕΝΩΝ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΠΟΤΕ/ ΣΠΑΝΙΑ	Count	12	28	25	65
	Expected Count	9,9	29,1	26,0	65,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	18,5%	43,1%	38,5%	100,0%
ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΜΕΡΙΚΕΣ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΦΟΡΕΣ	Count	11	22	12	45
	Expected Count	6,9	20,1	18,0	45,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	24,4%	48,9%	26,7%	100,0%
ΣΥΧΝΑ/ ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	3	26	31	60
	Expected Count	9,2	26,8	24,0	60,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	5,0%	43,3%	51,7%	100,0%
Total	Count	26	76	68	170
	Expected Count	26,0	76,0	68,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	15,3%	44,7%	40,0%	100,0%

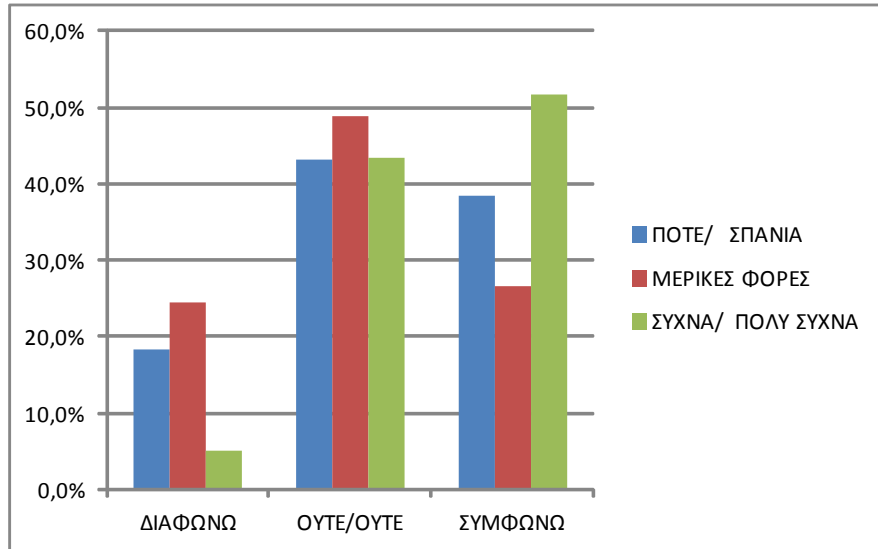
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	11.367 ^a	4	,023
Likelihood Ratio	12,537	4	,014
Linear-by- Linear Association	4,267	1	,039
N of Valid Cases	170		

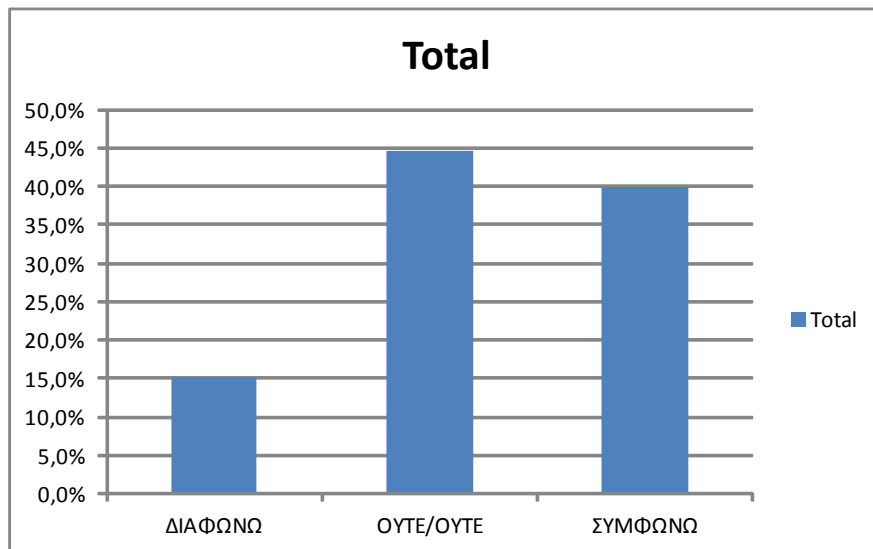
a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 6,88.

Πίνακας 27

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ *ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ

Γράφημα 27

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ SKYPE*ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΔΥΣΚΟΛΙΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Crosstab

		ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΔΥΣΚΟΛΙΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
	Count	27	39	61	127
	Expected Count	23,9	35,9	67,2	127,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ SKYPE	21,3%	30,7%	48,0%	100,0%
ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΜΕΡΙΚΕΣ SKYPE ΦΟΡΕΣ	Count	4	6	9	19
	Expected Count	3,6	5,4	10,1	19,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ SKYPE	21,1%	31,6%	47,4%	100,0%
ΣΥΧΝΑ/ ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	1	3	20	24
	Expected Count	4,5	6,8	12,7	24,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ SKYPE	4,2%	12,5%	83,3%	100,0%
Total	Count	32	48	90	170
	Expected Count	32,0	48,0	90,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ SKYPE	18,8%	28,2%	52,9%	100,0%

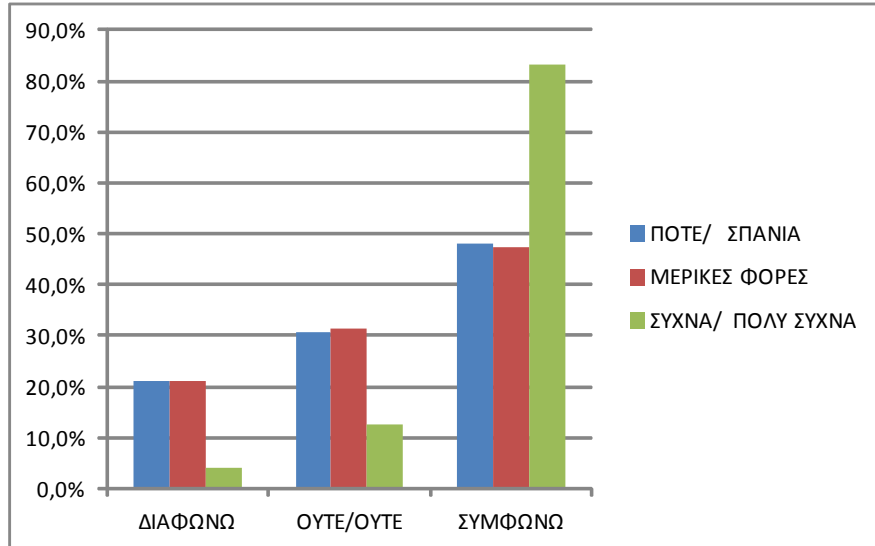
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10.522 ^a	4	,032
Likelihood Ratio	11,727	4	,020
Linear-by- Linear Association	7,571	1	,006
N of Valid Cases	170		

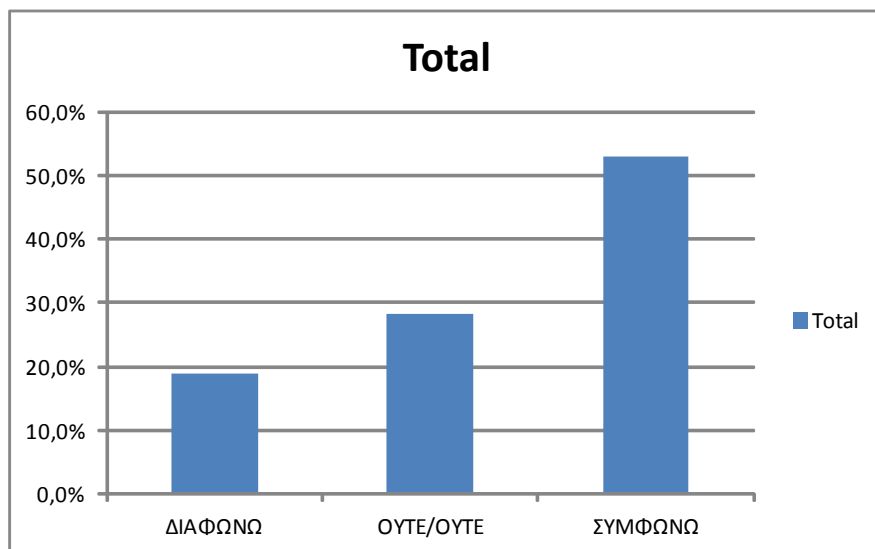
a. 2 cells (22,2%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 3,58.

Πίνακας 28

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΣΚΥΡΕ*ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΔΥΣΚΟΛΙΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Γράφημα 28

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ CHAT*ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΔΥΣΚΟΛΙΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Crosstab

		ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΔΥΣΚΟΛΙΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ			Total	
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ		
	Count	12	17	30	59	
	Expected Count	11,1	16,7	31,2	59,0	
	% within ΧΡΗΣΗ CHAT	20,3%	28,8%	50,8%	100,0%	
	Count	10	9	9	28	
	Expected Count	5,3	7,9	14,8	28,0	
ΧΡΗΣΗ CHAT	ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	% within ΧΡΗΣΗ CHAT	35,7%	32,1%	32,1%	100,0%
	Count	10	22	51	83	
	Expected Count	15,6	23,4	43,9	83,0	
	% within ΧΡΗΣΗ CHAT	12,0%	26,5%	61,4%	100,0%	
	Count	32	48	90	170	
	Expected Count	32,0	48,0	90,0	170,0	
Total	% within ΧΡΗΣΗ CHAT	18,8%	28,2%	52,9%	100,0%	

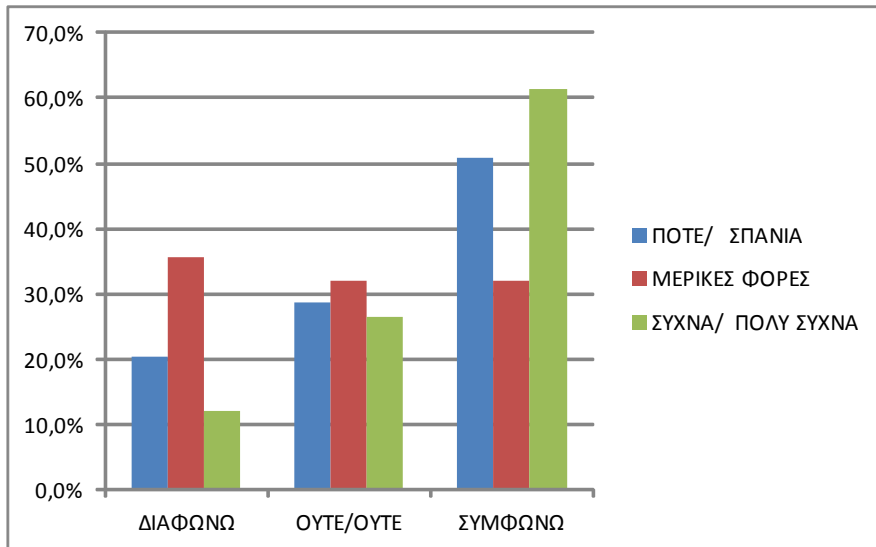
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10.057 ^a	4	,039
Likelihood Ratio	9,777	4	,044
Linear-by- Linear Association	2,617	1	,106
N of Valid Cases	170		

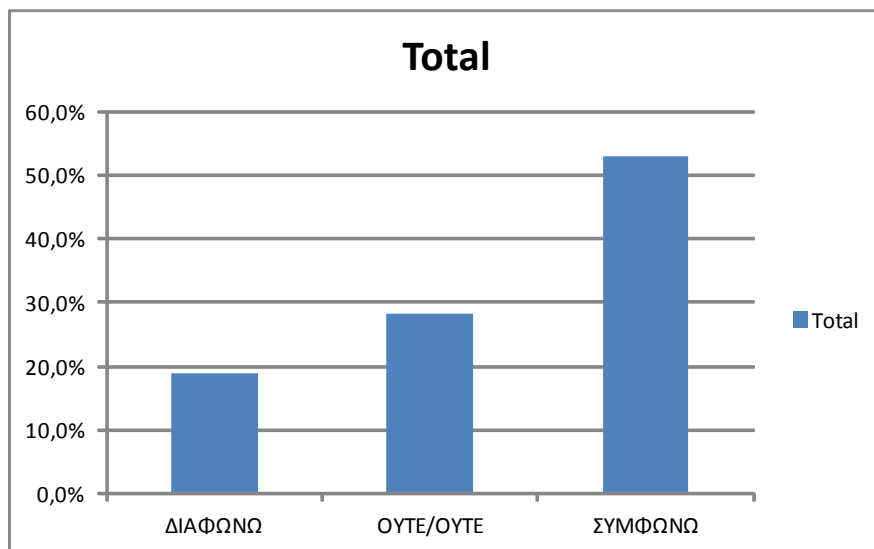
a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 5,27.

Πίνακας 29

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ CHAT*ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ:ΔΥΣΚΟΛΙΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Γράφημα 29

ΦΥΛΟ*ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΣΩΣΤΗ ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Crosstab

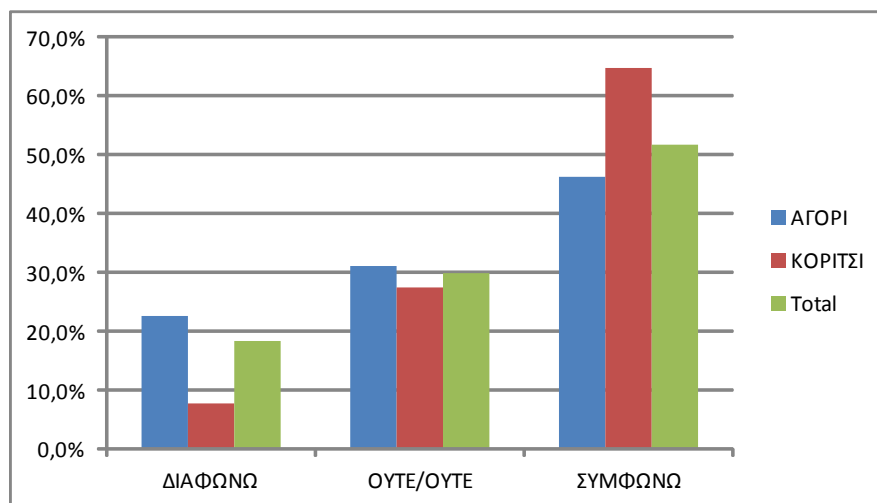
		ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΣΩΣΤΗ ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΥΛΙΚΟΥ			Total	
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ		
ΦΥΛΟ	ΑΓΟΡΙ	Count	27	37	55	119
		Expected Count	21,7	35,7	61,6	119,0
		% within ΦΥΛΟ	22,7%	31,1%	46,2%	100,0%
	ΚΟΡΙΤΣΙ	Count	4	14	33	51
		Expected Count	9,3	15,3	26,4	51,0
		% within ΦΥΛΟ	7,8%	27,5%	64,7%	100,0%
Total	Count	31	51	88	170	
	Expected Count	31,0	51,0	88,0	170,0	
	% within ΦΥΛΟ	18,2%	30,0%	51,8%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	6.830 ^a	2	,033
Likelihood Ratio	7,472	2	,024
Linear-by-Linear Association	6,711	1	,010
N of Valid Cases	170		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 9,30.

Πίνακας 30 - Γράφημα 30

ΔΙΑΜΟΝΗ*ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΑΠΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ

Crosstab

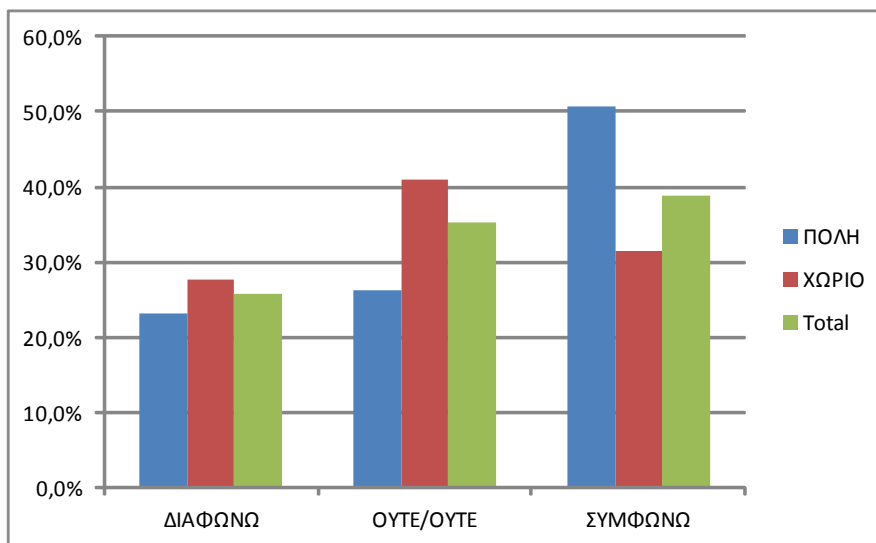
		ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΑΠΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ			Total	
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ		
ΔΙΑΜΟΝΗ	ΠΟΛΗ	Count	15	17	33	65
		Expected Count	16,8	22,9	25,2	65,0
		% within ΔΙΑΜΟΝΗ	23,1%	26,2%	50,8%	100,0%
	ΧΩΡΙΟ	Count	29	43	33	105
		Expected Count	27,2	37,1	40,8	105,0
		% within ΔΙΑΜΟΝΗ	27,6%	41,0%	31,4%	100,0%
Total	Count	44	60	66	170	
	Expected Count	44,0	60,0	66,0	170,0	
	% within ΔΙΑΜΟΝΗ	25,9%	35,3%	38,8%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	6.679 ^a	2	,035
Likelihood Ratio	6,681	2	,035
Linear-by-Linear Association	3,612	1	,057
N of Valid Cases	170		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 16,82.

Πίνακας 31 - Γράφημα 31

ΥΠΑΡΞΗ Η/Υ*ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ ΜΕ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ

Crosstab

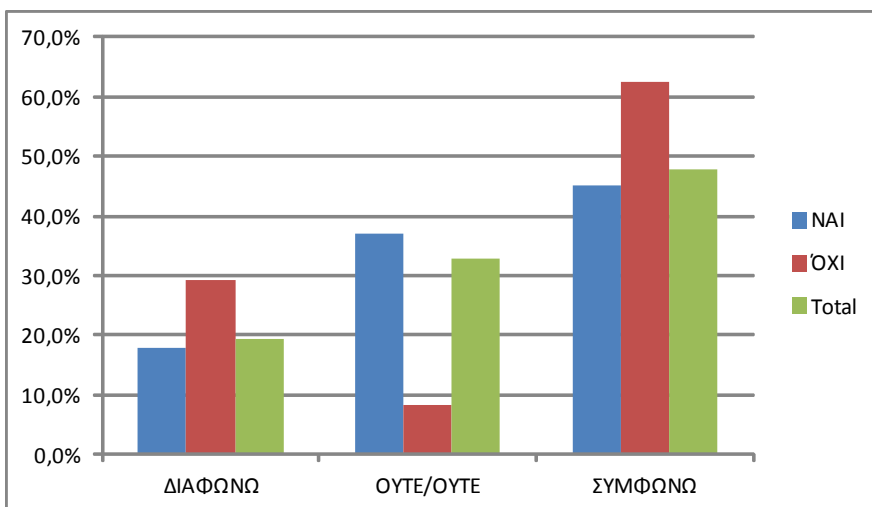
		ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ ΜΕ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ			Total	
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ		
ΥΠΑΡΞΗ Η/Υ	ΝΑΙ	Count	26	54	66	146
		Expected Count	28,3	48,1	69,6	146,0
		% within ΥΠΑΡΞΗ Η/Υ	17,8%	37,0%	45,2%	100,0%
	ΌΧΙ	Count	7	2	15	24
		Expected Count	4,7	7,9	11,4	24,0
		% within ΥΠΑΡΞΗ Η/Υ	29,2%	8,3%	62,5%	100,0%
Total	Count	33	56	81	170	
	Expected Count	33,0	56,0	81,0	170,0	
	% within ΥΠΑΡΞΗ Η/Υ	19,4%	32,9%	47,6%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	7.801 ^a	2	,020
Likelihood Ratio	9,425	2	,009
Linear-by-Linear Association	,122	1	,727
N of Valid Cases	170		

a. 1 cells (16,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,66.

Πίνακας 32 - Γράφημα 32

ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ*ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ ΜΕ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ

Crosstab

		ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ ΜΕ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
	Count	7	6	10	23
	Expected Count	4,5	7,6	11,0	23,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟ ΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	30,4%	26,1%	43,5%	100,0%
ΠΟΤΕ/ ΣΠΑΝΙΑ	Count	5	14	5	24
	Expected Count	4,7	7,9	11,4	24,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟ ΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	20,8%	58,3%	20,8%	100,0%
ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟ ΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	Count	21	36	66	123
	Expected Count	23,9	40,5	58,6	123,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟ ΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	17,1%	29,3%	53,7%	100,0%
ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	Count	33	56	81	170
	Expected Count	33,0	56,0	81,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟ ΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	19,4%	32,9%	47,6%	100,0%
ΣΥΧΝΑ/ ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	33	56	81	170
	Expected Count	33,0	56,0	81,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟ ΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	19,4%	32,9%	47,6%	100,0%
Total	Count	33	56	81	170
	Expected Count	33,0	56,0	81,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟ ΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	19,4%	32,9%	47,6%	100,0%

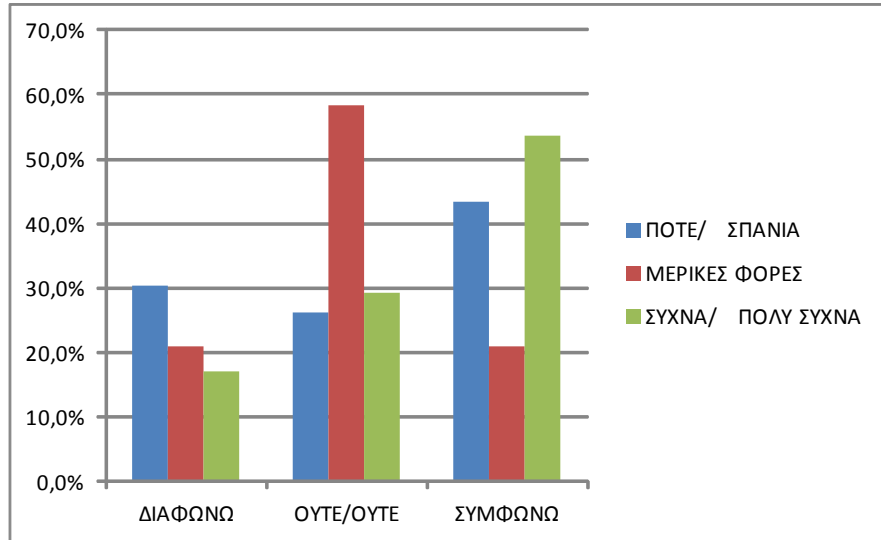
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	11,979 ^a	4	,018
Likelihood Ratio	11,881	4	,018
Linear-by-Linear Association	3,657	1	,056
N of Valid Cases	170		

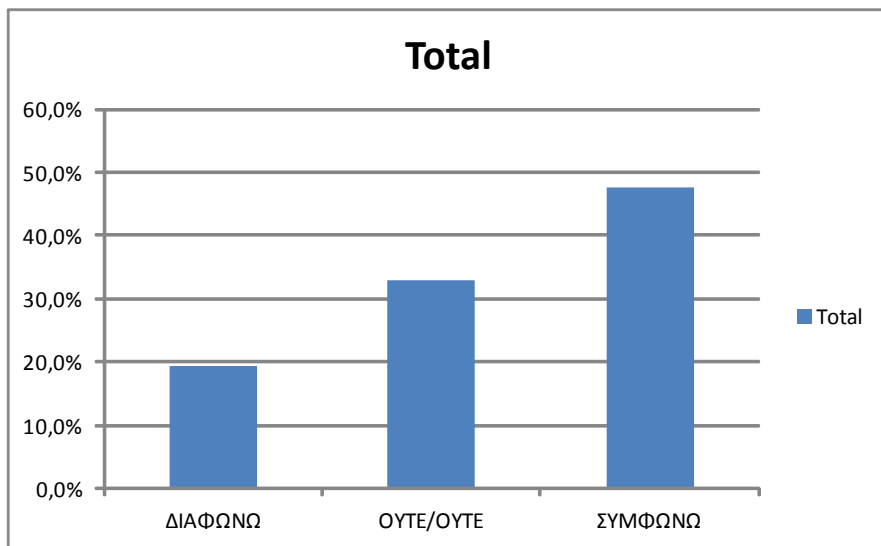
a. 2 cells (22,2%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 4,46.

Πίνακας 33

ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ*ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ ΜΕ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ

Γράφημα 33

ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ*ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΑΠΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ

Crosstab

		ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΑΠΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΠΟΤΕ/ ΣΠΑΝΙΑ	Count	9	5	9	23
	Expected Count	6,0	8,1	8,9	23,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟ ΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	39,1%	21,7%	39,1%	100,0%
	Count	6	15	3	24
ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟ ΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	Expected Count	6,2	8,5	9,3	24,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟ ΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	25,0%	62,5%	12,5%	100,0%
	Count	29	40	54	123
	Expected Count	31,8	43,4	47,8	123,0
ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟ ΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	23,6%	32,5%	43,9%	100,0%
	Count	44	60	66	170
	Expected Count	44,0	60,0	66,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟ ΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	25,9%	35,3%	38,8%	100,0%
ΣΥΧΝΑ/ ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	44	60	66	170
	Expected Count	44,0	60,0	66,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟ ΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	25,9%	35,3%	38,8%	100,0%
	Count	44	60	66	170
Total	Expected Count	44,0	60,0	66,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟ ΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	25,9%	35,3%	38,8%	100,0%
	Count	44	60	66	170
	Expected Count	44,0	60,0	66,0	170,0

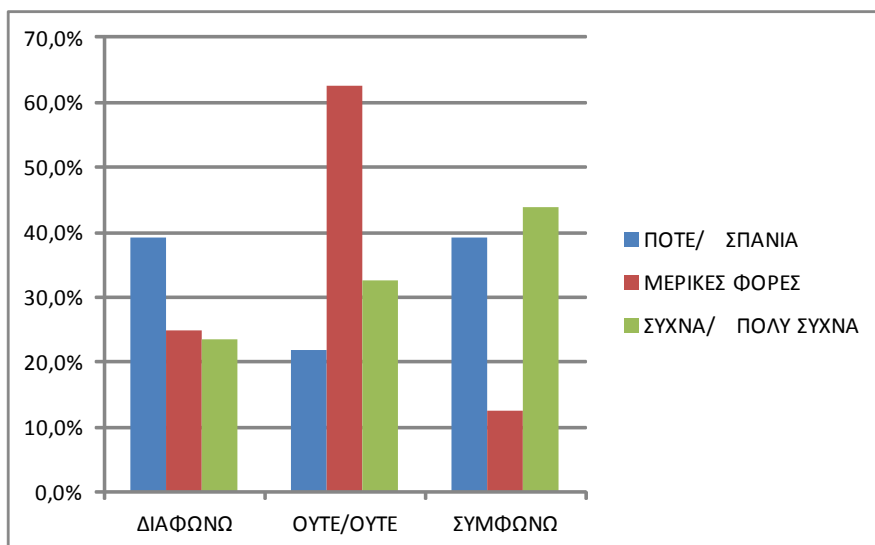
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	13,419 ^a	4	,009
Likelihood Ratio	13,983	4	,007
Linear-by-Linear Association	2,631	1	,105
N of Valid Cases	170		

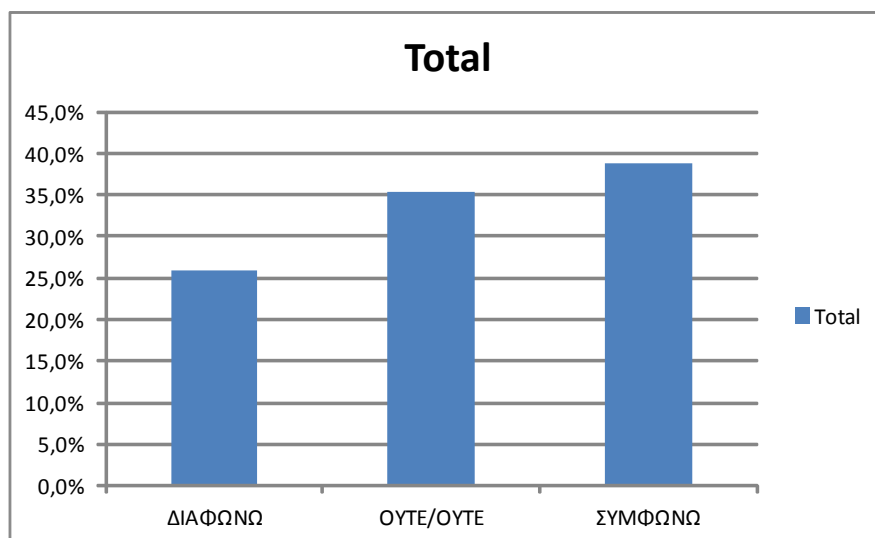
a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 5,95.

Πίνακας 34

ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ*ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΑΠΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ

Γράφημα 34

ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ*ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΣΩΣΤΗ ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΥΛΙΚΟΥ

Crosstab

		ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΣΩΣΤΗ ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΥΛΙΚΟΥ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
	Count	8	6	9	23
	Expected Count	4,2	6,9	11,9	23,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	34,8%	26,1%	39,1%	100,0%
ΠΟΤΕ/ΣΠΑΝΙΑ	Count	9	7	8	24
	Expected Count	4,4	7,2	12,4	24,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	37,5%	29,2%	33,3%	100,0%
ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	Count	14	38	71	123
	Expected Count	22,4	36,9	63,7	123,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	11,4%	30,9%	57,7%	100,0%
ΣΥΧΝΑ/ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	31	51	88	170
	Expected Count	31,0	51,0	88,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	18,2%	30,0%	51,8%	100,0%
Total					

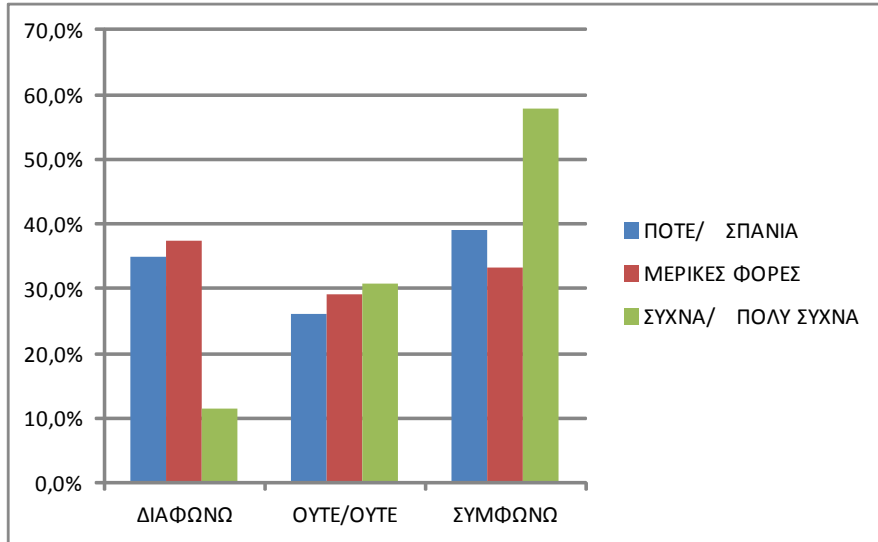
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	14,790 ^a	4	,005
Likelihood Ratio	13,667	4	,008
Linear-by-Linear Association	9,799	1	,002
N of Valid Cases	170		

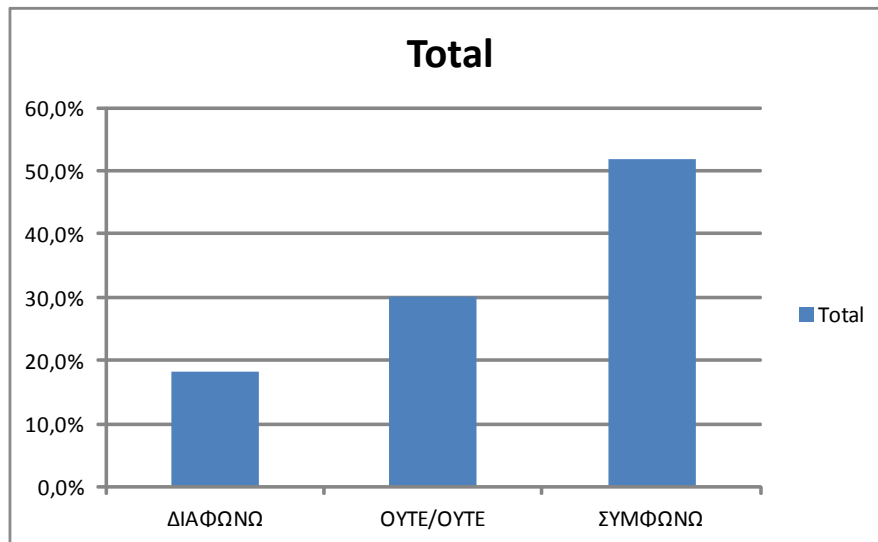
a. 2 cells (22,2%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,19.

Πίνακας 35

ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ*ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΣΩΣΤΗ ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΥΛΙΚΟΥ

Γράφημα 35

ΧΡΗΣΗ FACEBOOK*ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ

Crosstab

		ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
	Count	12	21	14	47
	Expected Count	9,1	17,7	20,2	47,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	25,5%	44,7%	29,8%	100,0%
ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	Count	2	14	21	37
	Expected Count	7,2	13,9	15,9	37,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	5,4%	37,8%	56,8%	100,0%
ΣΥΧΝΑ/ ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	19	29	38	86
	Expected Count	16,7	32,4	36,9	86,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	22,1%	33,7%	44,2%	100,0%
Total	Count	33	64	73	170
	Expected Count	33,0	64,0	73,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	19,4%	37,6%	42,9%	100,0%

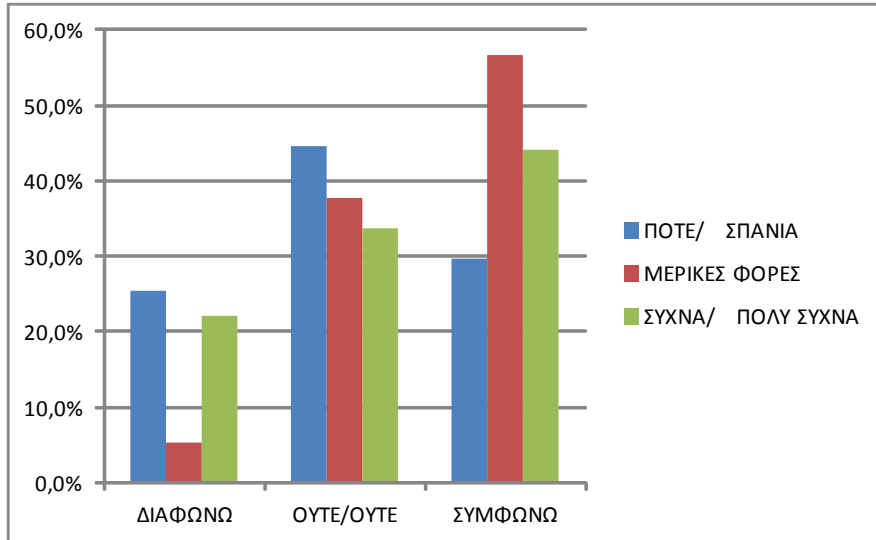
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	9.504 ^a	4	,050
Likelihood Ratio	10,974	4	,027
Linear-by-Linear Association	,863	1	,353
N of Valid Cases	170		

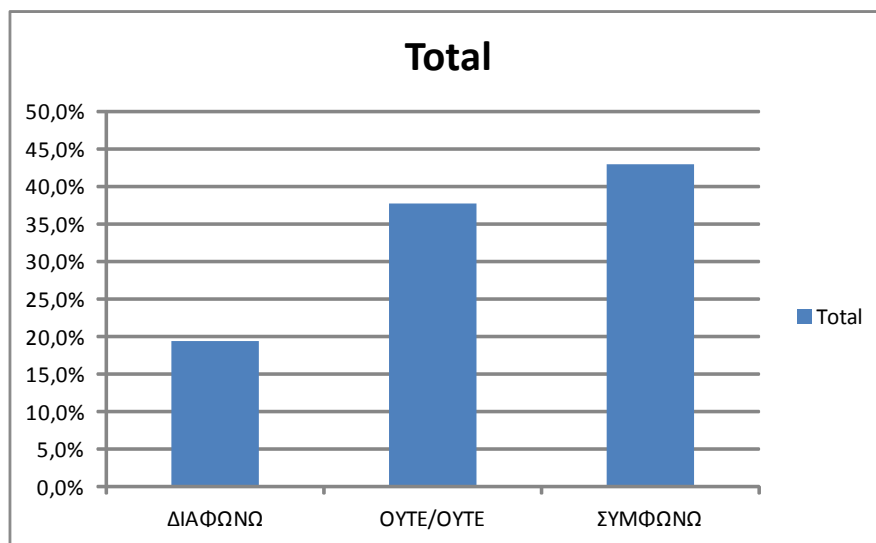
a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 7,18.

Πίνακας 36

ΧΡΗΣΗ FACEBOOK*ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ

Γράφημα 36

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ*ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ ΜΕ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ

Crosstab

			ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ ΜΕ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ			Total
			ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	ΠΟΤΕ/ ΣΠΑΝΙΑ	Count	20	16	29	65
		Expected Count	12,6	21,4	31,0	65,0
		% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	30,8%	24,6%	44,6%	100,0%
	ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	Count	11	16	18	45
		Expected Count	8,7	14,8	21,4	45,0
		% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	24,4%	35,6%	40,0%	100,0%
	ΣΥΧΝΑ/ ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	2	24	34	60
		Expected Count	11,6	19,8	28,6	60,0
		% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	3,3%	40,0%	56,7%	100,0%
Total	Count	33	56	81	170	
	Expected Count	33,0	56,0	81,0	170,0	
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	19,4%	32,9%	47,6%	100,0%	

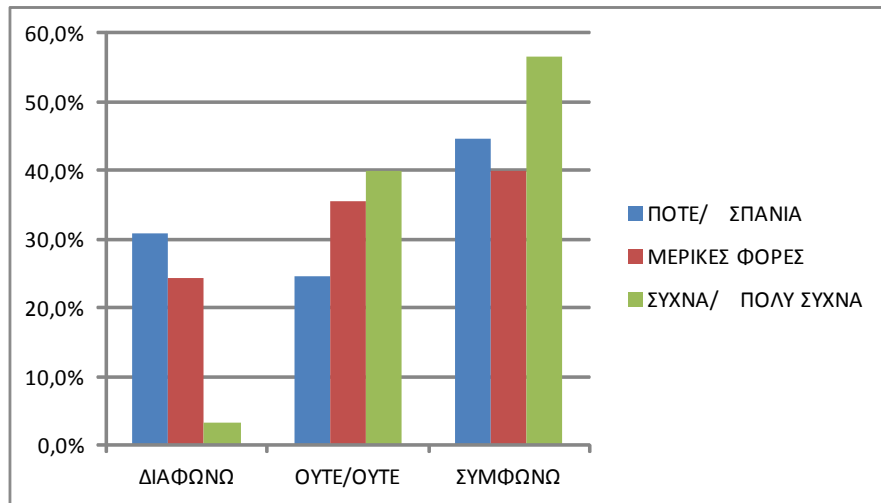
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	16.968 ^a	4	,002
Likelihood Ratio	20,567	4	,000
Linear-by-Linear Association	8,031	1	,005
N of Valid Cases	170		

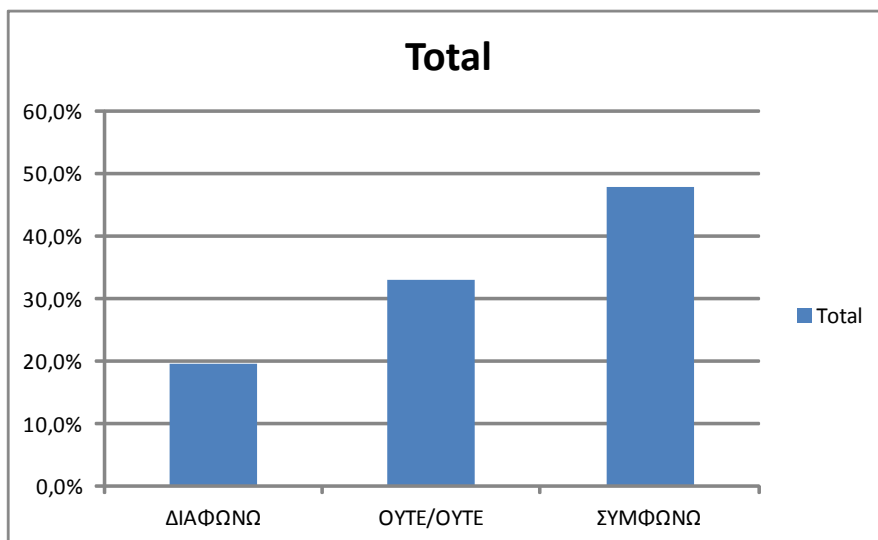
a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 8,74.

Πίνακας 37

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ*ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ ΜΕ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ

Γράφημα 37

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ*ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Crosstab

		ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ			Total	
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ		
ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	ΠΟΤΕ/ΣΠΑΝΙΑ	Count	10	22	33	65
		Expected Count	5,4	24,1	35,6	65,0
		% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	15,4%	33,8%	50,8%	100,0%
	ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	Count	3	22	20	45
		Expected Count	3,7	16,7	24,6	45,0
		% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	6,7%	48,9%	44,4%	100,0%
	ΣΥΧΝΑ/ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	1	19	40	60
		Expected Count	4,9	22,2	32,8	60,0
		% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	1,7%	31,7%	66,7%	100,0%
	Total	Count	14	63	93	170
		Expected Count	14,0	63,0	93,0	170,0
		% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	8,2%	37,1%	54,7%	100,0%

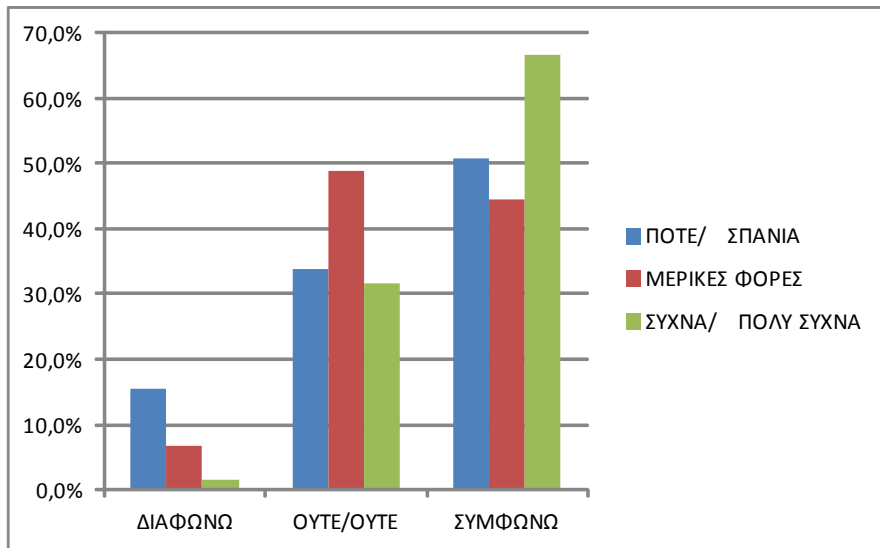
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	12.283 ^a	4	,015
Likelihood Ratio	12,841	4	,012
Linear-by-Linear Association	6,466	1	,011
N of Valid Cases	170		

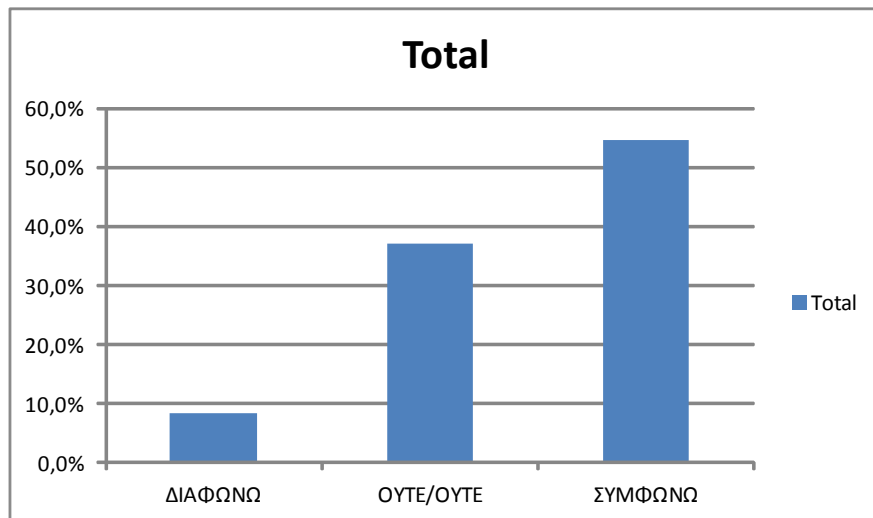
a. 2 cells (22,2%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,71.

Πίνακας 38

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ*ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Γράφημα 38

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ*ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ

Crosstab

		ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
	Count	18	24	23	65
	Expected Count	12,6	24,5	27,9	65,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	27,7%	36,9%	35,4%	100,0%
ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	Count	11	15	19	45
	Expected Count	8,7	16,9	19,3	45,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	24,4%	33,3%	42,2%	100,0%
ΣΥΧΝΑ/ ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	4	25	31	60
	Expected Count	11,6	22,6	25,8	60,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	6,7%	41,7%	51,7%	100,0%
Total	Count	33	64	73	170
	Expected Count	33,0	64,0	73,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	19,4%	37,6%	42,9%	100,0%

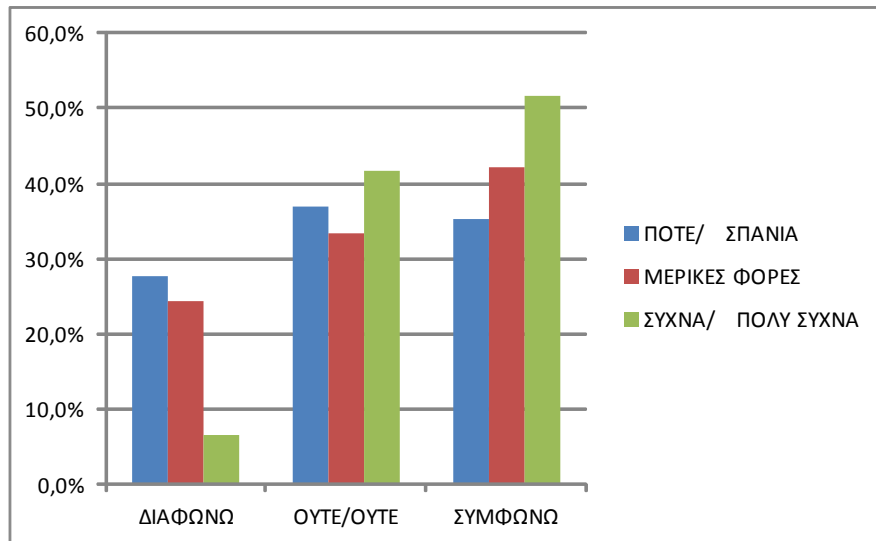
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10.326 ^a	4	,035
Likelihood Ratio	11,724	4	,020
Linear-by-Linear Association	7,528	1	,006
N of Valid Cases	170		

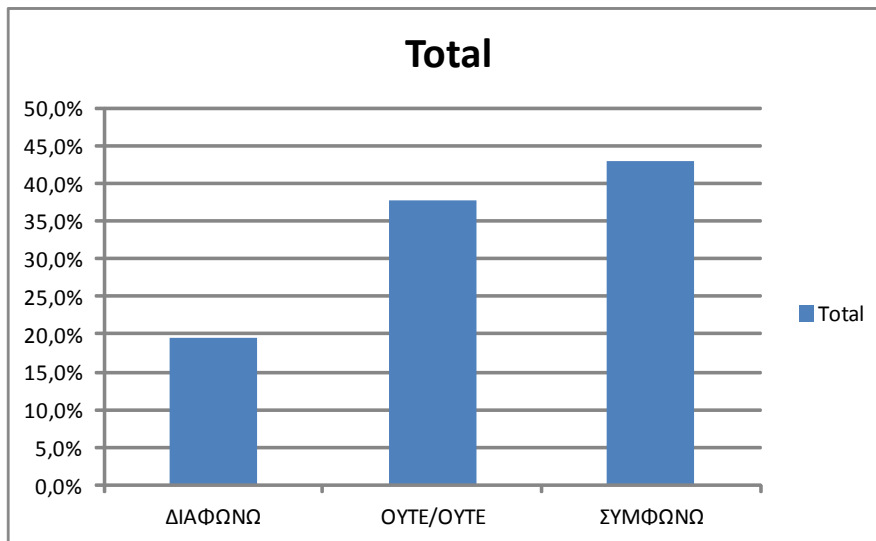
a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 8,74.

Πίνακας 39

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ*ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ

Γράφημα 39

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ*ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΑΝΕΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΓΙΑ ΒΟΗΘΕΙΑ

Crosstab

			ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΑΝΕΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΓΙΑ ΒΟΗΘΕΙΑ			Total
			ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	ΠΟΤΕ/ ΣΠΑΝΙΑ	Count	16	24	25	65
		Expected Count	9,9	20,6	34,4	65,0
		% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	24,6%	36,9%	38,5%	100,0%
	ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	Count	3	13	29	45
		Expected Count	6,9	14,3	23,8	45,0
		% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	6,7%	28,9%	64,4%	100,0%
	ΣΥΧΝΑ/ ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	7	17	36	60
		Expected Count	9,2	19,1	31,8	60,0
		% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	11,7%	28,3%	60,0%	100,0%
Total	Count	26	54	90	170	
	Expected Count	26,0	54,0	90,0	170,0	
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	15,3%	31,8%	52,9%	100,0%	

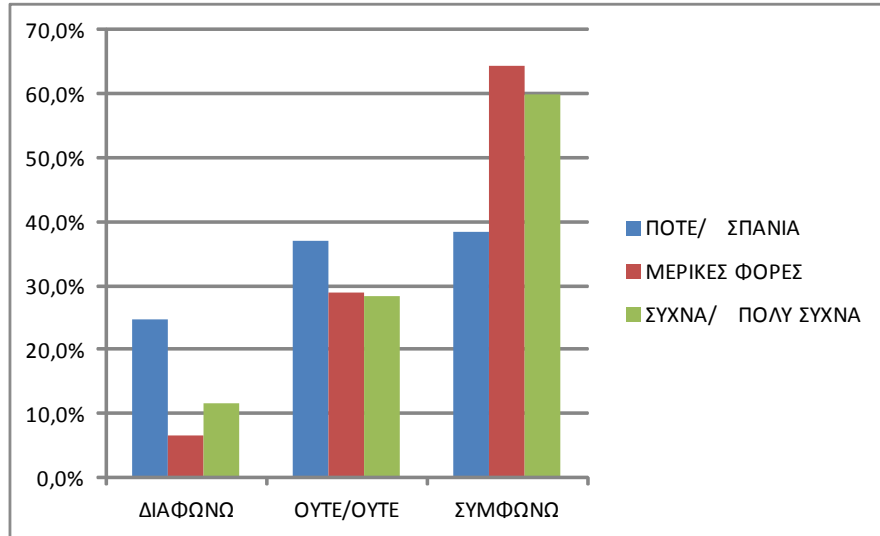
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	11.547 ^a	4	,021
Likelihood Ratio	11,765	4	,019
Linear-by-Linear Association	7,052	1	,008
N of Valid Cases	170		

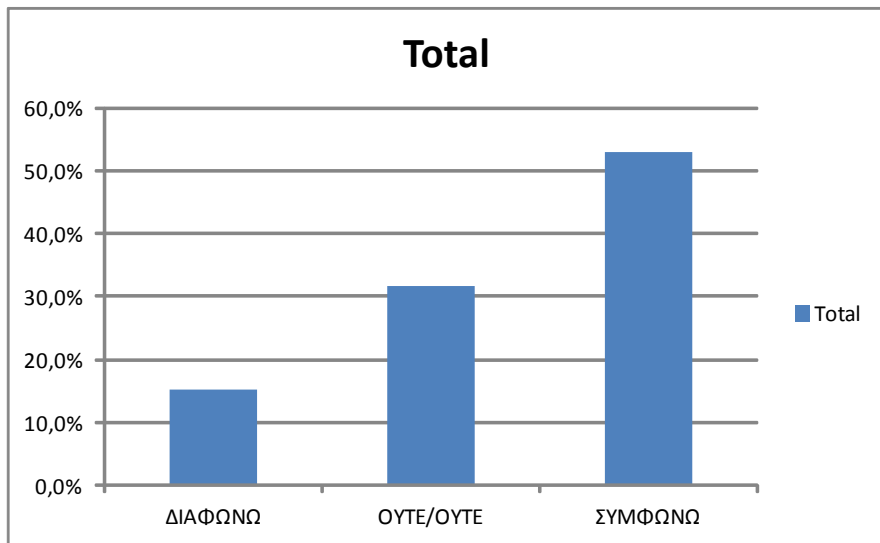
a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 6,88.

Πίνακας 40

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ*ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΑΝΕΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΓΙΑ ΒΟΗΘΕΙΑ

Γράφημα 40

**ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΚΟΝΩΝ & ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ*ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΑΝΕΣΗ ΚΑΙ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΓΙΑ ΒΟΗΘΕΙΑ**

Crosstab

		ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΑΝΕΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΓΙΑ ΒΟΗΘΕΙΑ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
	Count	18	19	36	73
	Expected Count	11,2	23,2	38,6	73,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑ ΣΙΑ	24,7%	26,0%	49,3%	100,0%
	EΙΚΟΝΩΝ/ ΦΩΤΟΓΡΑ ΦΙΩΝ				
ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑ ΣΙΑ	Count	3	18	16	37
	Expected Count	5,7	11,8	19,6	37,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑ ΣΙΑ	8,1%	48,6%	43,2%	100,0%
	EΙΚΟΝΩΝ/ ΦΩΤΟΓΡΑ ΦΙΩΝ				
ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	Count	5	17	38	60
	Expected Count	9,2	19,1	31,8	60,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑ ΣΙΑ	8,3%	28,3%	63,3%	100,0%
	EΙΚΟΝΩΝ/ ΦΩΤΟΓΡΑ ΦΙΩΝ				
ΣΥΧΝΑ/ ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	26	54	90	170
	Expected Count	26,0	54,0	90,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑ ΣΙΑ	15,3%	31,8%	52,9%	100,0%
	EΙΚΟΝΩΝ/ ΦΩΤΟΓΡΑ ΦΙΩΝ				
Total	Count	36	114	120	270
	Expected Count	36,0	114,0	120,0	270,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑ ΣΙΑ	13,3%	42,2%	44,5%	100,0%
	EΙΚΟΝΩΝ/ ΦΩΤΟΓΡΑ ΦΙΩΝ				

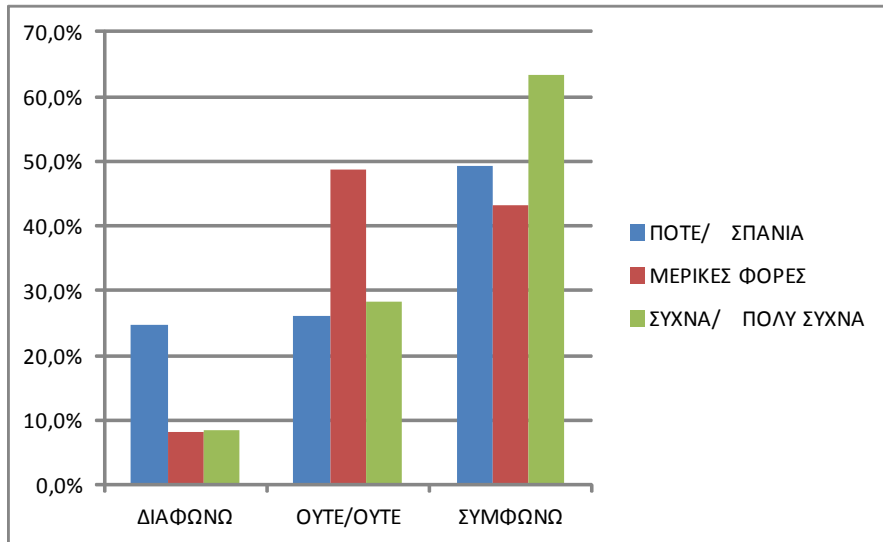
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	13.697 ^a	4	,008
Likelihood Ratio	13,242	4	,010
Linear-by-Linear Association	5,513	1	,019
N of Valid Cases	170		

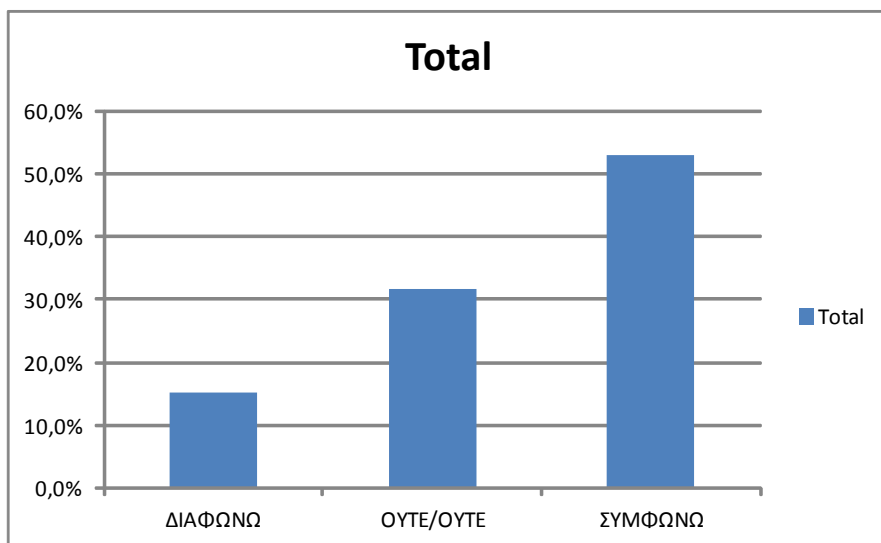
a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 5,66.

Πίνακας 41

**ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΚΟΝΩΝ & ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ*ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΑΝΕΣΗ ΚΑΙ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΓΙΑ ΒΟΗΘΕΙΑ**

Γράφημα 41

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ CHAT*ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ ΜΕ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ

Crosstab

			ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ ΜΕ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ			Total
			ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΧΡΗΣΗ CHAT	ΠΟΤΕ/ ΣΠΑΝΙΑ	Count	15	15	29	59
		Expected Count	11,5	19,4	28,1	59,0
		% within ΧΡΗΣΗ CHAT	25,4%	25,4%	49,2%	100,0%
	ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	Count	6	15	7	28
		Expected Count	5,4	9,2	13,3	28,0
		% within ΧΡΗΣΗ CHAT	21,4%	53,6%	25,0%	100,0%
	ΣΥΧΝΑ/ ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	12	26	45	83
		Expected Count	16,1	27,3	39,5	83,0
		% within ΧΡΗΣΗ CHAT	14,5%	31,3%	54,2%	100,0%
Total	Count	33	56	81	170	
	Expected Count	33,0	56,0	81,0	170,0	
	% within ΧΡΗΣΗ CHAT	19,4%	32,9%	47,6%	100,0%	

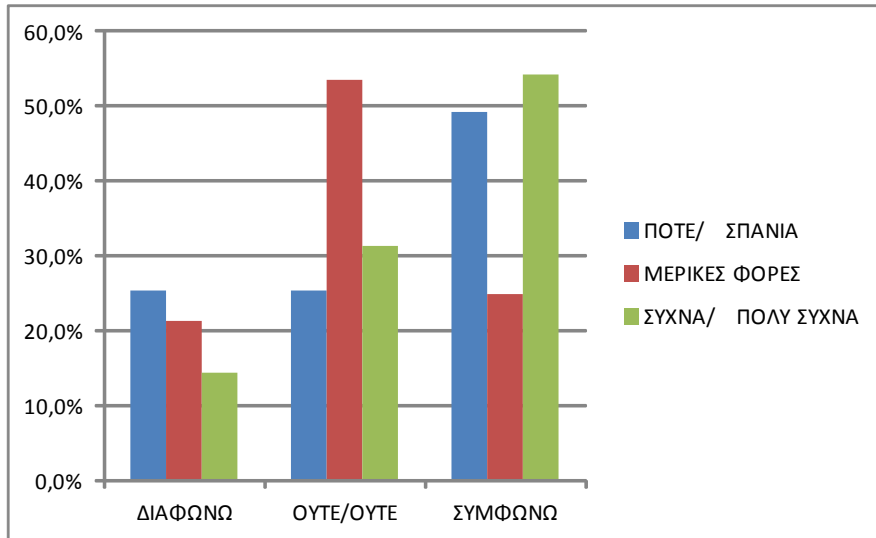
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10.696 ^a	4	,030
Likelihood Ratio	10,811	4	,029
Linear-by-Linear Association	1,814	1	,178
N of Valid Cases	170		

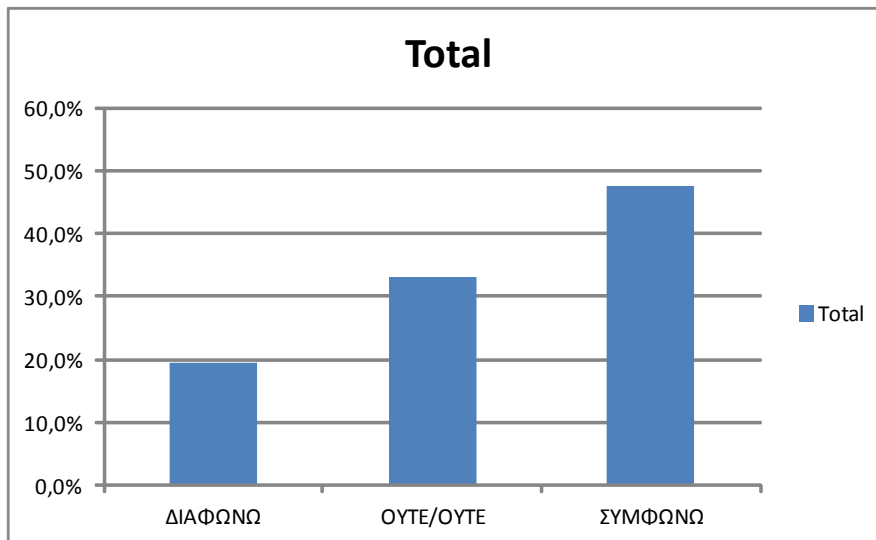
a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 5,44.

Πίνακας 42

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ CHAT*ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ ΜΕ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ

Γράφημα 42

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ CHAT*ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Crosstab

			ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ			Total
			ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΧΡΗΣΗ CHAT	ΠΟΤΕ/ΣΠΑΝΙΑ	Count	7	22	30	59
		Expected Count	4,9	21,9	32,3	59,0
		% within ΧΡΗΣΗ CHAT	11,9%	37,3%	50,8%	100,0%
	ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	Count	6	9	13	28
		Expected Count	2,3	10,4	15,3	28,0
		% within ΧΡΗΣΗ CHAT	21,4%	32,1%	46,4%	100,0%
	ΣΥΧΝΑ/ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	1	32	50	83
		Expected Count	6,8	30,8	45,4	83,0
		% within ΧΡΗΣΗ CHAT	1,2%	38,6%	60,2%	100,0%
Total	Count	14	63	93	170	
	Expected Count	14,0	63,0	93,0	170,0	
	% within ΧΡΗΣΗ CHAT	8,2%	37,1%	54,7%	100,0%	

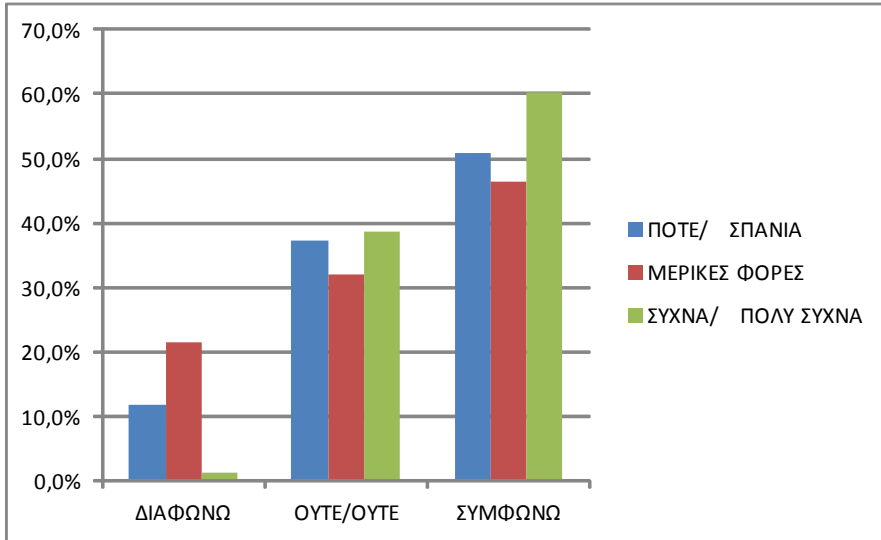
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	13.053 ^a	4	,011
Likelihood Ratio	13,969	4	,007
Linear-by-Linear Association	3,824	1	,051
N of Valid Cases	170		

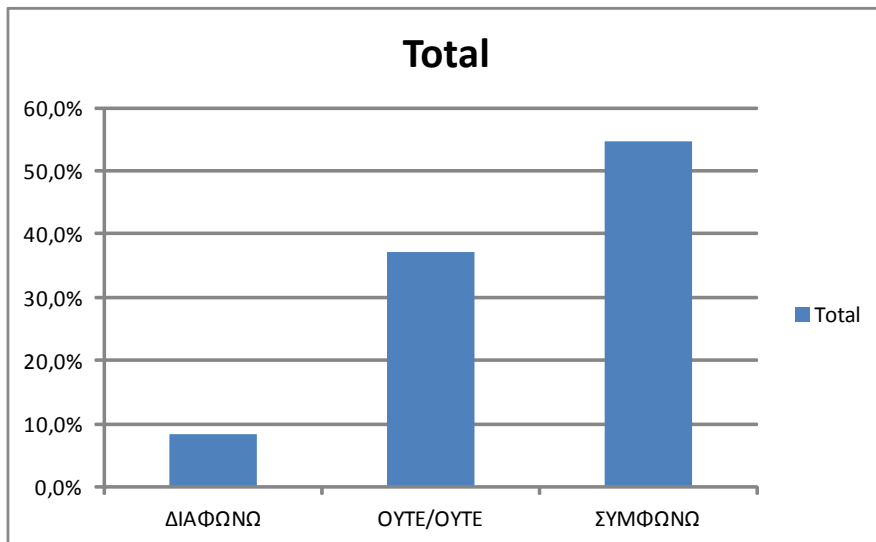
a. 2 cells (22,2%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,31.

Πίνακας 43

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ CHAT*ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Γράφημα 43

ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ/ΣΠΟΥΔΩΝ/ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ

ΦΥΛΟ*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ ΛΟΓΩ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΚΛΙΣΗΣ

Crosstab

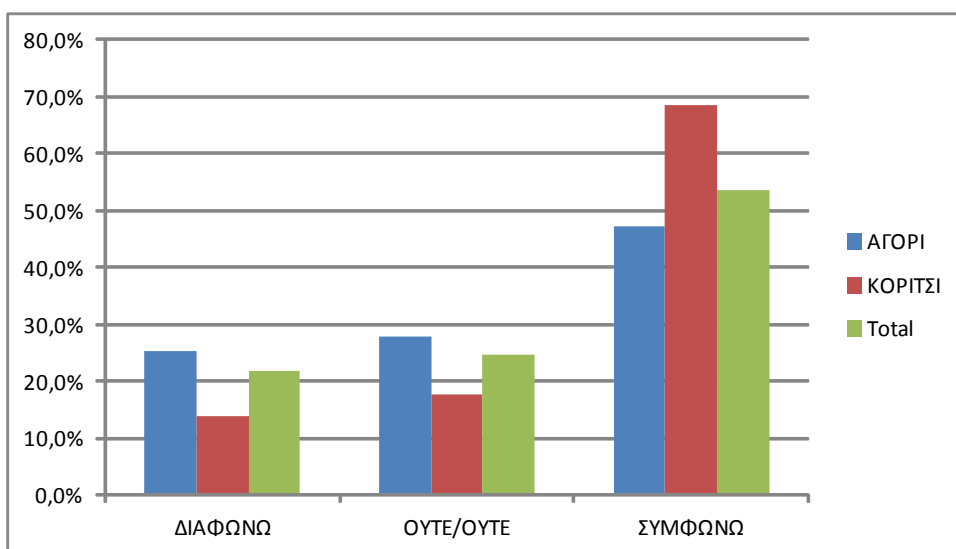
		ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ/ΣΠΟΥΔΩΝ/ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΛΟΓΩ ΚΛΙΣΗΣ			Total	
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ		
ΦΥΛΟ	ΑΓΟΡΙ	Count	30	33	56	119
		Expected Count	25,9	29,4	63,7	119,0
		% within ΦΥΛΟ	25,2%	27,7%	47,1%	100,0%
	ΚΟΡΙΤΣΙ	Count	7	9	35	51
		Expected Count	11,1	12,6	27,3	51,0
		% within ΦΥΛΟ	13,7%	17,6%	68,6%	100,0%
Total	Count	37	42	91	170	
	Expected Count	37,0	42,0	91,0	170,0	
	% within ΦΥΛΟ	21,8%	24,7%	53,5%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	6.735 ^a	2	,034
Likelihood Ratio	6,893	2	,032
Linear-by-Linear Association	5,946	1	,015
N of Valid Cases	170		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 11,10.

Πίνακας 44 - Γράφημα 44

ΦΥΛΟ*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ ΛΟΓΩ ΚΑΛΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Crosstab

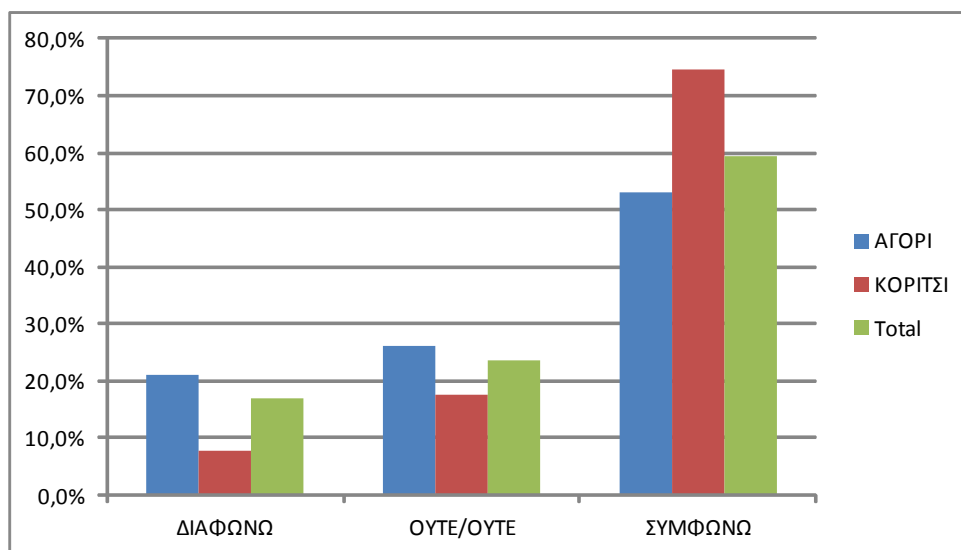
		ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ/ΣΠΟΥΔΩΝ/ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΛΟΓΩ ΚΑΛΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ			Total	
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ		
ΦΥΛΟ	ΑΓΟΡΙ	Count	25	31	63	119
		Expected Count	20,3	28,0	70,7	119,0
		% within ΦΥΛΟ	21,0%	26,1%	52,9%	100,0%
	ΚΟΡΙΤΣΙ	Count	4	9	38	51
		Expected Count	8,7	12,0	30,3	51,0
		% within ΦΥΛΟ	7,8%	17,6%	74,5%	100,0%
Total	Count	29	40	101	170	
	Expected Count	29,0	40,0	101,0	170,0	
	% within ΦΥΛΟ	17,1%	23,5%	59,4%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	7.494 ^a	2	,024
Likelihood Ratio	8,009	2	,018
Linear-by-Linear Association	7,315	1	,007
N of Valid Cases	170		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 8,70.

Πίνακας 45 - Γράφημα 45

ΦΥΛΟ*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ ΛΟΓΩ ΚΑΛΩΝ ΑΠΟΔΟΧΩΝ

Crosstab

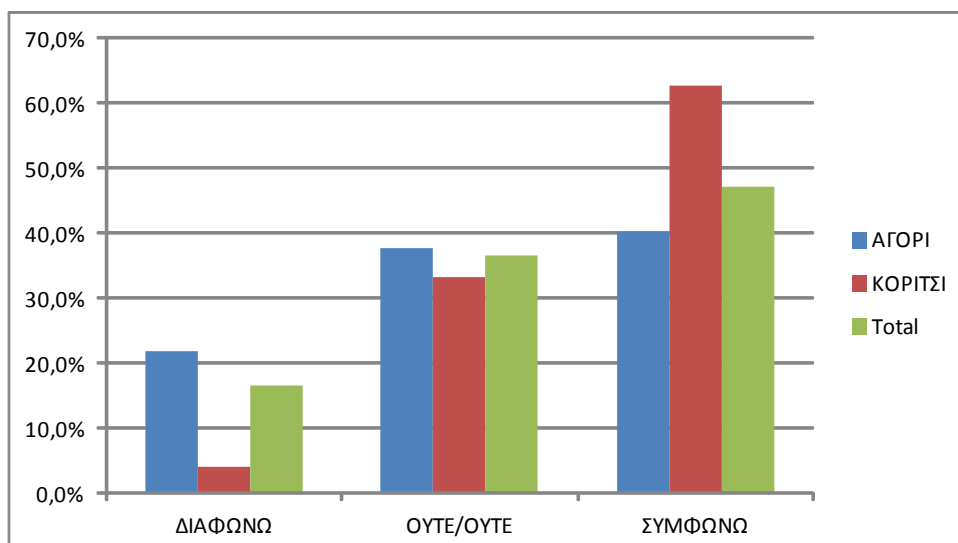
		ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ/ΣΠΟΥΔΩΝ/ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΛΟΓΩ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΓΙΑ ΚΑΛΕΣ ΑΠΟΔΟΧΕΣ			Total	
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ		
ΦΥΛΟ	ΑΓΟΡΙ	Count	26	45	48	119
		Expected Count	19,6	43,4	56,0	119,0
		% within ΦΥΛΟ	21,8%	37,8%	40,3%	100,0%
	ΚΟΡΙΤΣΙ	Count	2	17	32	51
		Expected Count	8,4	18,6	24,0	51,0
		% within ΦΥΛΟ	3,9%	33,3%	62,7%	100,0%
Total	Count	28	62	80	170	
	Expected Count	28,0	62,0	80,0	170,0	
	% within ΦΥΛΟ	16,5%	36,5%	47,1%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10.972 ^a	2	,004
Likelihood Ratio	12,766	2	,002
Linear-by-Linear Association	10,659	1	,001
N of Valid Cases	170		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 8,40.

Πίνακας 46- Γράφημα 46

ΥΠΑΡΞΗ Η/Υ*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ ΛΟΓΩ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΚΛΙΣΗΣ

Crosstab

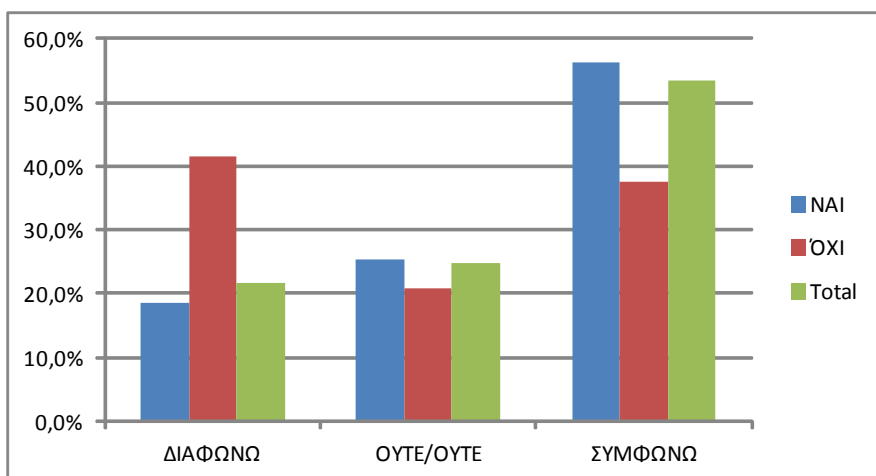
		ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ/ΣΠΟΥΔΩΝ/ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΛΟΓΩ ΚΛΙΣΗΣ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΥΠΑΡΞΗ Η/Υ	ΝΑΙ	Count	27	37	82
		Expected Count	31,8	36,1	78,2
		% within ΥΠΑΡΞΗ Η/Υ	18,5%	25,3%	56,2%
	ΟΧΙ	Count	10	5	9
		Expected Count	5,2	5,9	12,8
		% within ΥΠΑΡΞΗ Η/Υ	41,7%	20,8%	37,5%
Total	Count	37	42	91	
	Expected Count	37,0	42,0	91,0	
	% within ΥΠΑΡΞΗ Η/Υ	21,8%	24,7%	53,5%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	6.597 ^a	2	,037
Likelihood Ratio	5,844	2	,054
Linear-by-Linear Association	5,501	1	,019
N of Valid Cases	170		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,22.

Πίνακας 47 - Γράφημα 47

ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ ΛΟΓΩ ΑΝΤΙΚΡΟΥΣΗΣ ΓΟΝΙΩΝ

Crosstab

		ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ/ΣΠΟΥΔΩΝ/ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΛΟΓΩ ΑΝΤΙΚΡΟΥΣΗΣ ΓΟΝΙΩΝ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΠΟΤΕ/ ΣΠΑΝΙΑ	Count	8	3	12	23
	Expected Count	4,1	9,6	9,3	23,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	34,8%	13,0%	52,2%	100,0%
ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	Count	1	15	8	24
	Expected Count	4,2	10,0	9,7	24,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	4,2%	62,5%	33,3%	100,0%
ΣΥΧΝΑ/ ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	21	53	49	123
	Expected Count	21,7	51,4	49,9	123,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	17,1%	43,1%	39,8%	100,0%
Total	Count	30	71	69	170
	Expected Count	30,0	71,0	69,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	17,6%	41,8%	40,6%	100,0%

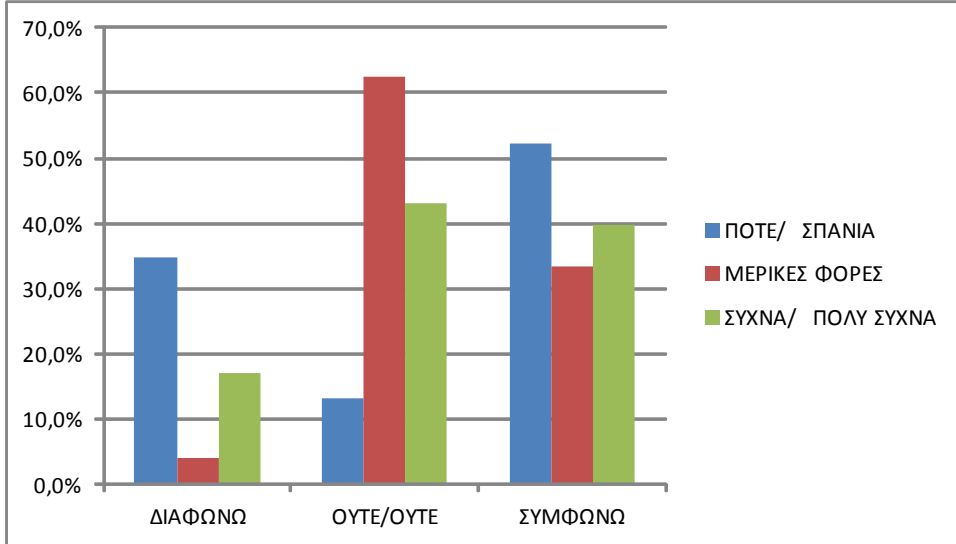
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	14.475 ^a	4	,006
Likelihood Ratio	16,048	4	,003
Linear-by-Linear Association	,024	1	,877
N of Valid Cases	170		

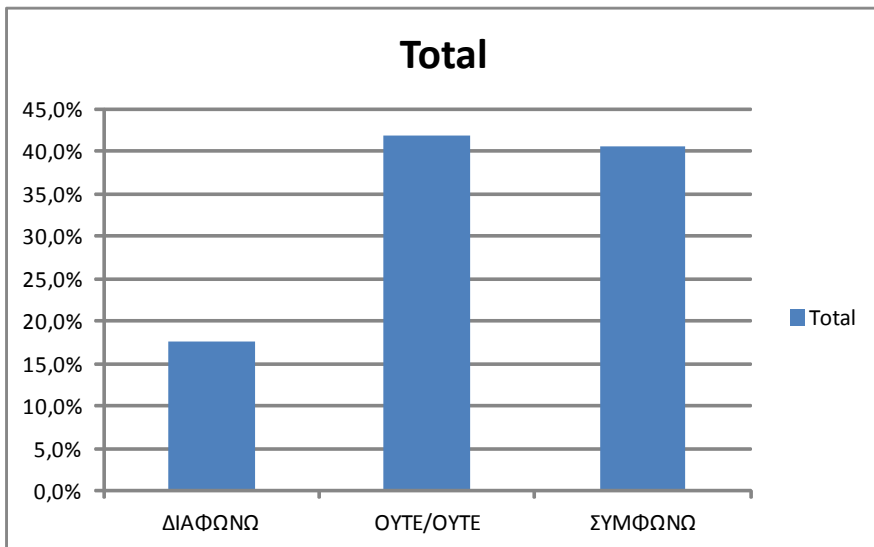
Πίνακας 48

a. 2 cells (22,2%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,06.

ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ ΛΟΓΩ ΑΝΤΙΚΡΟΥΣΗΣ ΓΟΝΙΩΝ

Γράφημα 48

ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ ΛΟΓΩ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΕΠΙΛΟΓΩΝ

Crosstab

		ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ/ΣΠΟΥΔΩΝ/ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΛΟΓΩ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΕΠΙΛΟΓΩΝ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
	Count	7	4	12	23
	Expected Count	3,5	8,1	11,4	23,0
	% within ΣΠΑΝΙΑ	30,4%	17,4%	52,2%	100,0%
	Count	3	13	8	24
ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	Expected Count	3,7	8,5	11,9	24,0
	% within ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	12,5%	54,2%	33,3%	100,0%
	Count	16	43	64	123
	Expected Count	18,8	43,4	60,8	123,0
	% within ΣΥΧΝΑ/ ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	13,0%	35,0%	52,0%	100,0%
	Count	26	60	84	170
	Expected Count	26,0	60,0	84,0	170,0
	% within Total	15,3%	35,3%	49,4%	100,0%

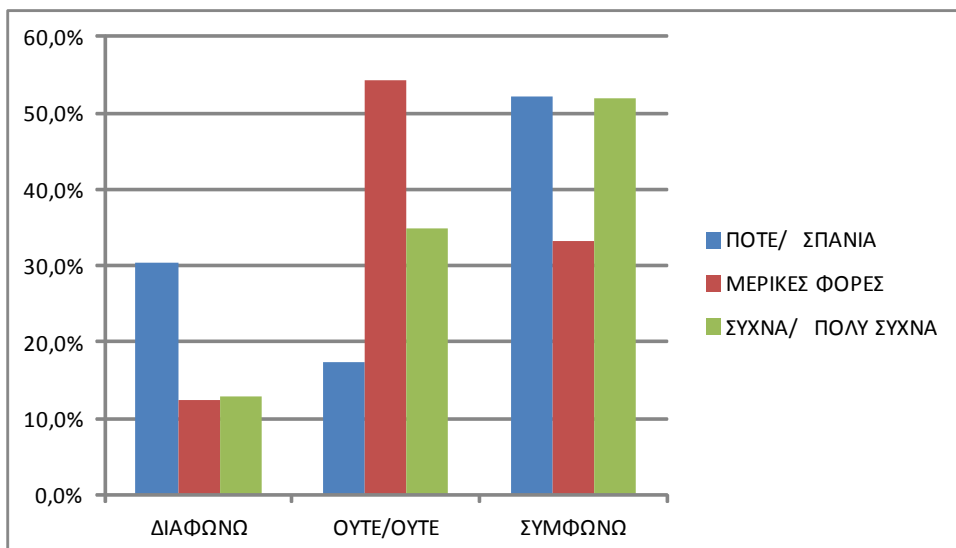
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	9.967 ^a	4	,041
Likelihood Ratio	9,521	4	,049
Linear-by-Linear Association	1,695	1	,193
N of Valid Cases	170		

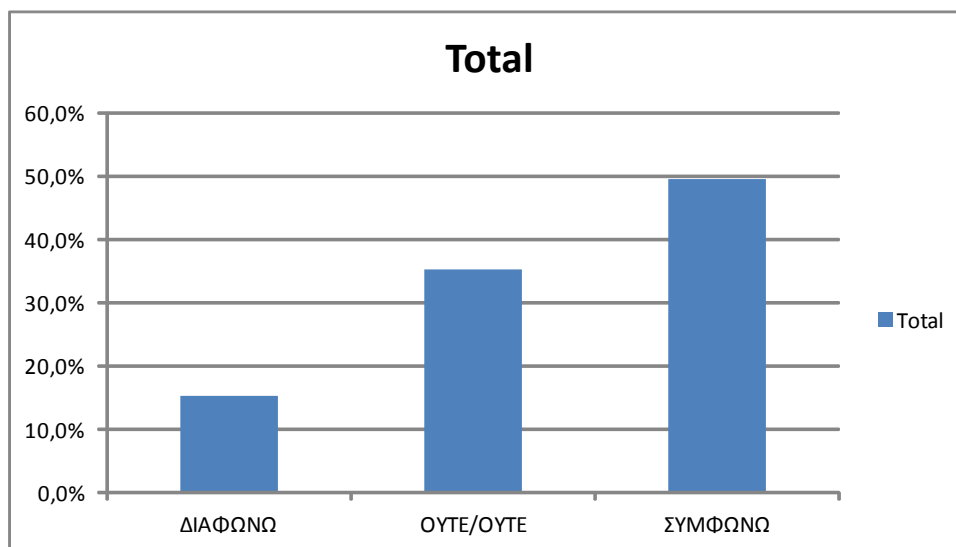
a. 2 cells (22,2%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,52.

Πίνακας 49

ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ ΛΟΓΩ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΕΠΙΛΟΓΩΝ

Γράφημα 49

ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ ΠΑΡΑ ΜΙΑ ΤΥΧΑΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗ

Crosstab

		ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ/ΣΠΟΥΔΩΝ/ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑ ΜΙΑ ΤΥΧΑΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
	Count	7	4	12	23
	Expected Count	4,9	7,3	10,8	23,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	30,4%	17,4%	52,2%	100,0%
ΠΟΤΕ/ΣΠΑΝΙΑ	Count	0	13	11	24
	Expected Count	5,1	7,6	11,3	24,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	0,0%	54,2%	45,8%	100,0%
ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	Count	29	37	57	123
	Expected Count	26,0	39,1	57,9	123,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	23,6%	30,1%	46,3%	100,0%
ΣΥΧΝΑ/ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	36	54	80	170
	Expected Count	36,0	54,0	80,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	21,2%	31,8%	47,1%	100,0%
Total					

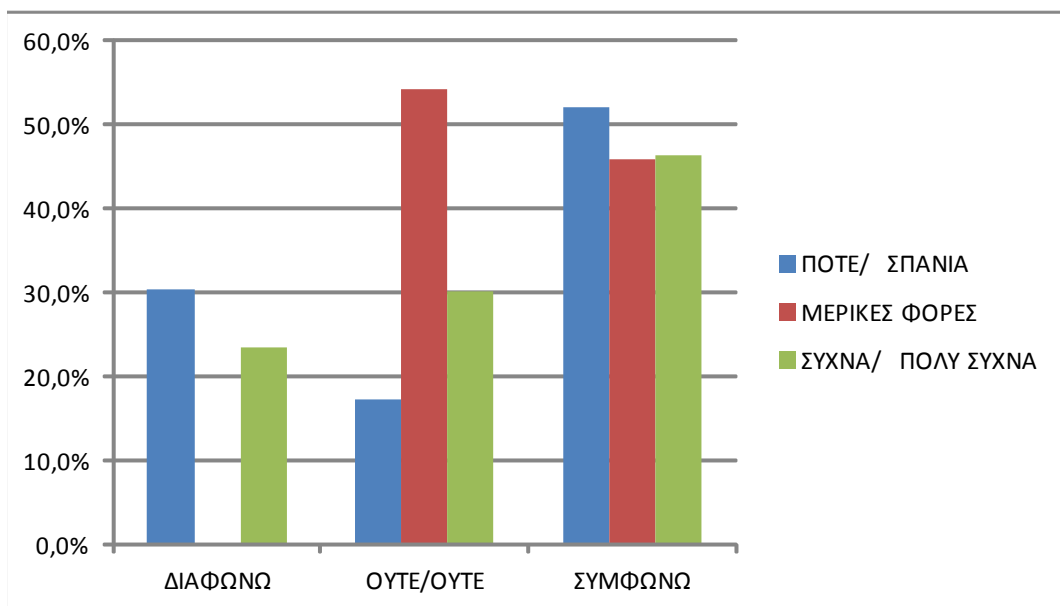
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	11.894 ^a	4	,018
Likelihood Ratio	16,479	4	,002
Linear-by-Linear Association	,154	1	,695
N of Valid Cases	170		

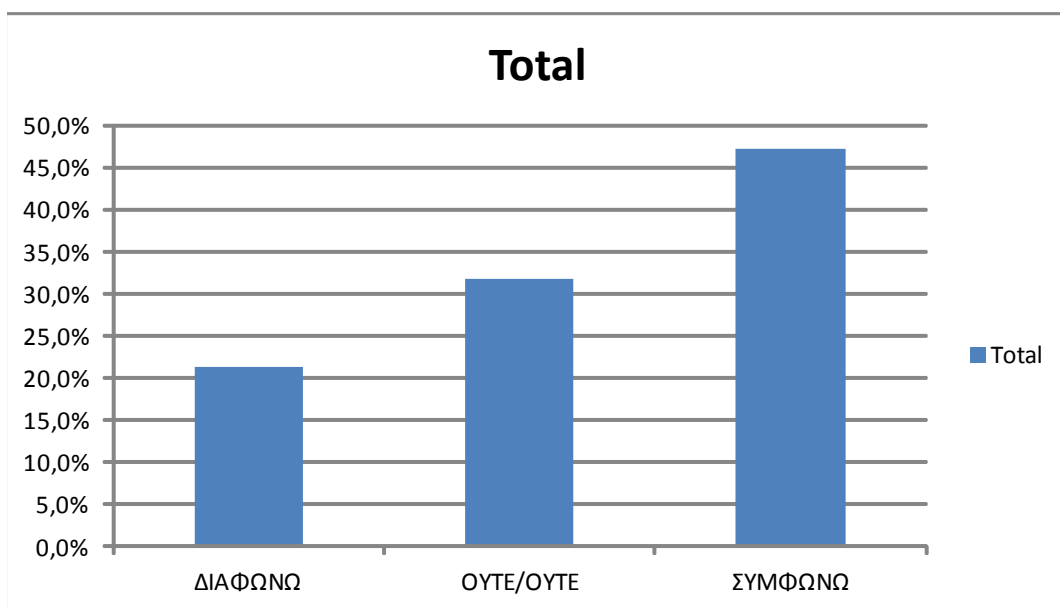
a. 1 cells (11,1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,87.

Πίνακας 50

ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ ΠΑΡΑ ΜΙΑ ΤΥΧΑΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗ

Γράφημα 50

ΧΡΗΣΗ FACEBOOK*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ ΛΟΓΩ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΚΛΙΣΗΣ

Crosstab

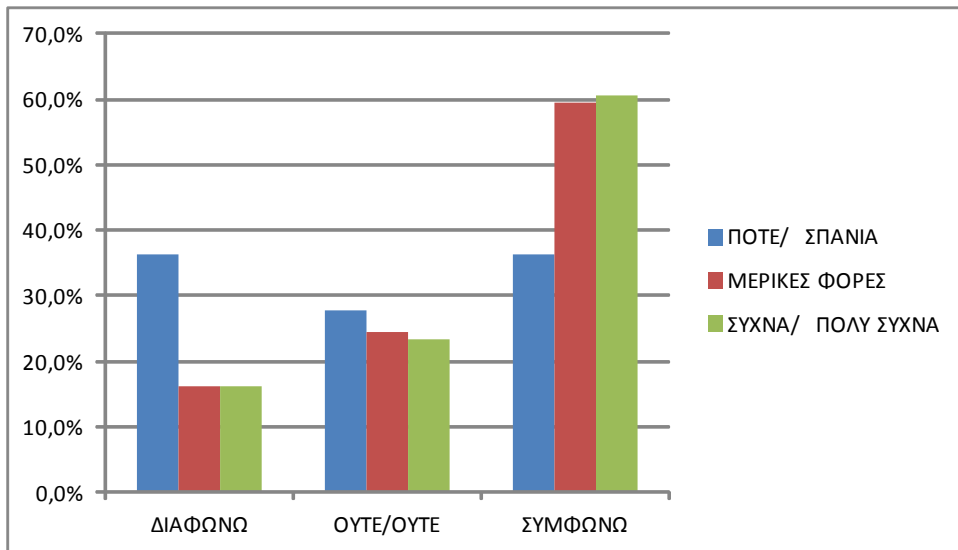
		ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ/ΣΠΟΥΔΩΝ/ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΛΟΓΩ ΚΛΙΣΗΣ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΠΟΤΕ/ΣΠΑΝΙΑ	Count	17	13	17	47
	Expected Count	10,2	11,6	25,2	47,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	36,2%	27,7%	36,2%	100,0%
ΧΡΗΣΗ FACEBOOK ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	Count	6	9	22	37
	Expected Count	8,1	9,1	19,8	37,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	16,2%	24,3%	59,5%	100,0%
ΣΥΧΝΑ/ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	14	20	52	86
	Expected Count	18,7	21,2	46,0	86,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	16,3%	23,3%	60,5%	100,0%
Total	Count	37	42	91	170
	Expected Count	37,0	42,0	91,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	21,8%	24,7%	53,5%	100,0%

Chi-Square Tests

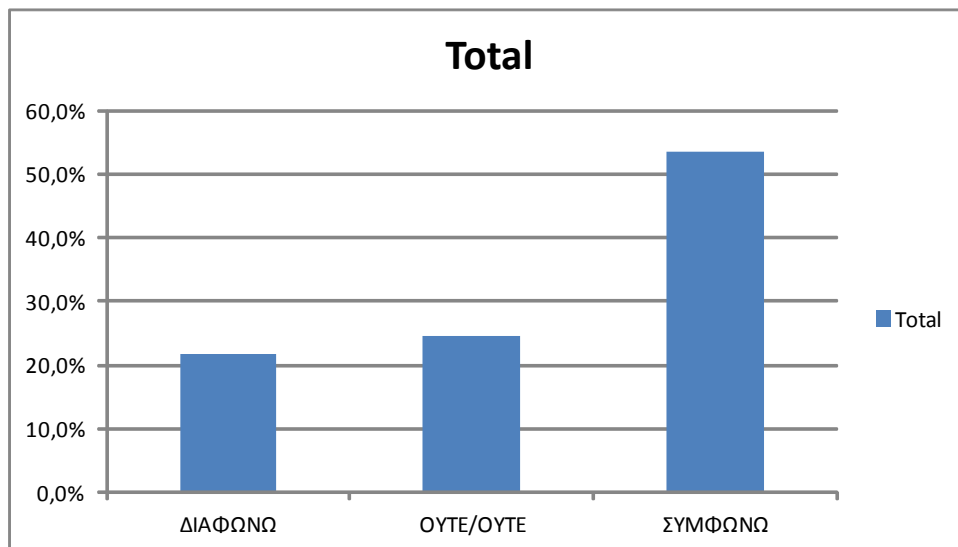
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10,097 ^a	4	,039
Likelihood Ratio	9,810	4	,044
Linear-by-Linear Association	8,062	1	,005
N of Valid Cases	170		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 8,05.

Πίνακας 51

Γράφημα 51

ΧΡΗΣΗ FACEBOOK*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ ΛΟΓΩ ΚΑΛΩΝ ΑΠΟΔΟΧΩΝ

Crosstab

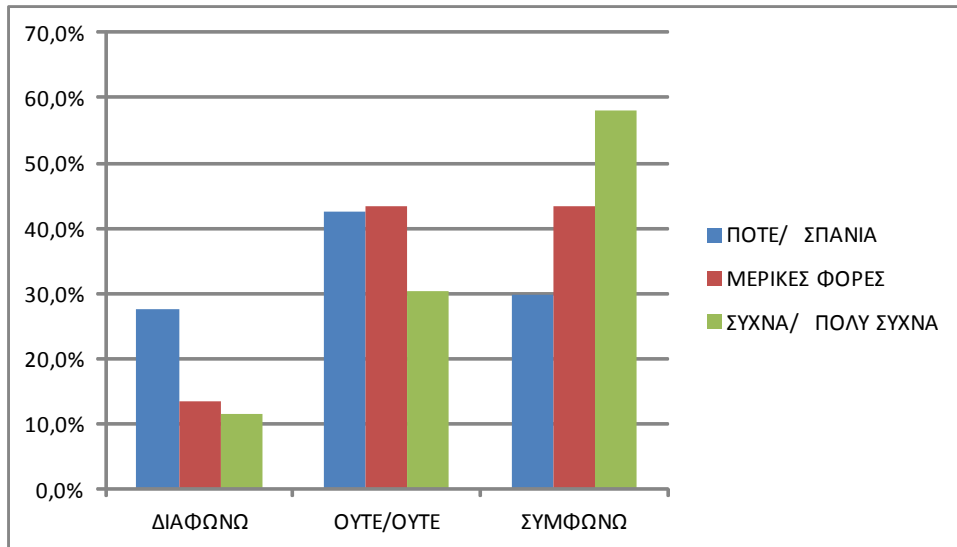
			ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ/ΣΠΟΥΔΩΝ/ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΛΟΓΩ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΓΙΑ ΚΑΛΕΣ ΑΠΟΔΟΧΕΣ			Total
			ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
	ΠΟΤΕ/ΣΠΑΝΙΑ	Count	13	20	14	47
		Expected Count	7,7	17,1	22,1	47,0
		% within FACEBOOK	27,7%	42,6%	29,8%	100,0%
XRHSH FACEBOOK	ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	Count	5	16	16	37
		Expected Count	6,1	13,5	17,4	37,0
		% within FACEBOOK	13,5%	43,2%	43,2%	100,0%
	ΣΥΧΝΑ/ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	10	26	50	86
		Expected Count	14,2	31,4	40,5	86,0
		% within FACEBOOK	11,6%	30,2%	58,1%	100,0%
Total		Count	28	62	80	170
		Expected Count	28,0	62,0	80,0	170,0
		% within FACEBOOK	16,5%	36,5%	47,1%	100,0%

Chi-Square Tests

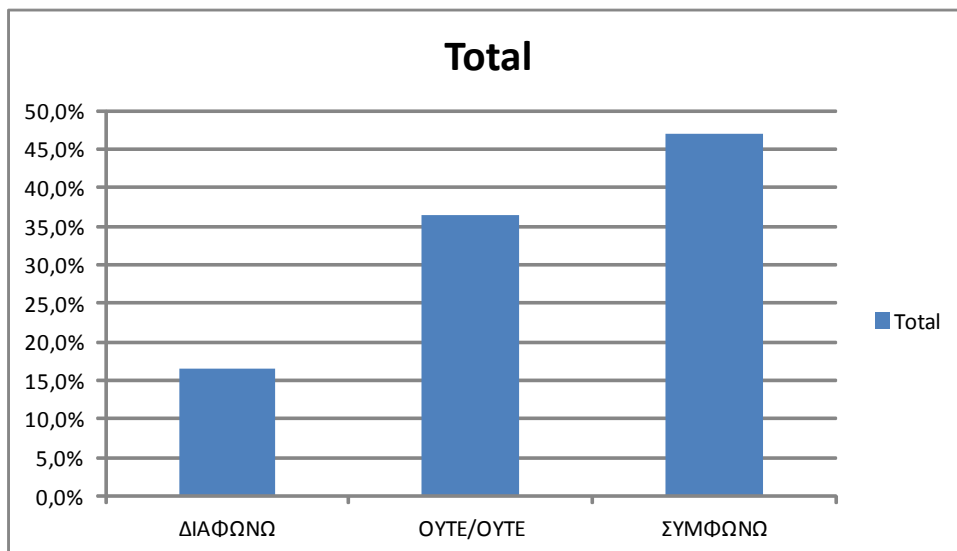
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	12.191 ^a	4	,016
Likelihood Ratio	12,036	4	,017
Linear-by-Linear Association	10,840	1	,001
N of Valid Cases	170		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,09.

Πίνακας 52

Γράφημα 52

ΧΡΗΣΗ FACEBOOK*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ ΛΟΓΩ ΑΝΤΙΚΡΟΥΣΗΣ ΓΟΝΙΩΝ

Crosstab

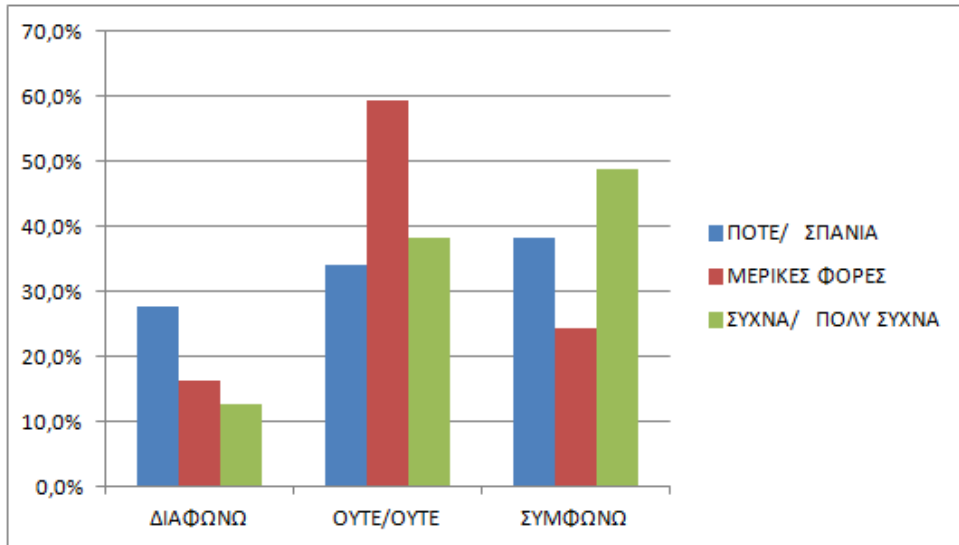
		ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ/ΣΠΟΥΔΩΝ/ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΛΟΓΩ ΑΝΤΙΚΡΟΥΣΗΣ ΓΟΝΙΩΝ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΠΟΤΕ/ΣΠΑΝΙΑ	Count	13	16	18	47
	Expected Count	8,3	19,6	19,1	47,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	27,7%	34,0%	38,3%	100,0%
	Count	6	22	9	37
ΧΡΗΣΗ ΜΕΡΙΚΕΣ FACEBOOK ΦΟΡΕΣ	Expected Count	6,5	15,5	15,0	37,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	16,2%	59,5%	24,3%	100,0%
	Count	11	33	42	86
	Expected Count	15,2	35,9	34,9	86,0
ΣΥΧΝΑ/ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	12,8%	38,4%	48,8%	100,0%
	Count	30	71	69	170
	Expected Count	30,0	71,0	69,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	17,6%	41,8%	40,6%	100,0%

Chi-Square Tests

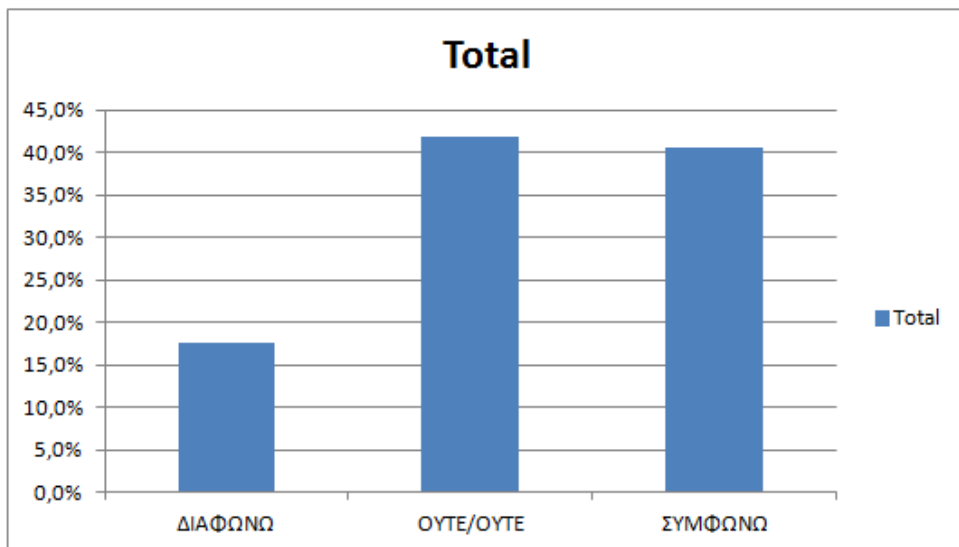
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	11.458 ^a	4	,022
Likelihood Ratio	11,232	4	,024
Linear-by-Linear Association	4,399	1	,036
N of Valid Cases	170		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,53.

Πίνακας 53

Γράφημα 53

ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ ΛΟΓΩ ΑΝΤΙΚΡΟΥΣΗΣ ΓΟΝΙΩΝ

Crosstab

		ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ/ΣΠΟΥΔΩΝ/ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΛΟΓΩ ΑΝΤΙΚΡΟΥΣΗΣ ΓΟΝΙΩΝ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΠΟΤΕ/ΣΠΑΝΙΑ	Count	16	39	40	95
	Expected Count	16,8	39,7	38,6	95,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ	16,8%	41,1%	42,1%	100,0%
ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	Count	10	23	9	42
	Expected Count	7,4	17,5	17,0	42,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ	23,8%	54,8%	21,4%	100,0%
ΣΥΧΝΑ/ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	4	9	20	33
	Expected Count	5,8	13,8	13,4	33,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ	12,1%	27,3%	60,6%	100,0%
Total	Count	30	71	69	170
	Expected Count	30,0	71,0	69,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ	17,6%	41,8%	40,6%	100,0%

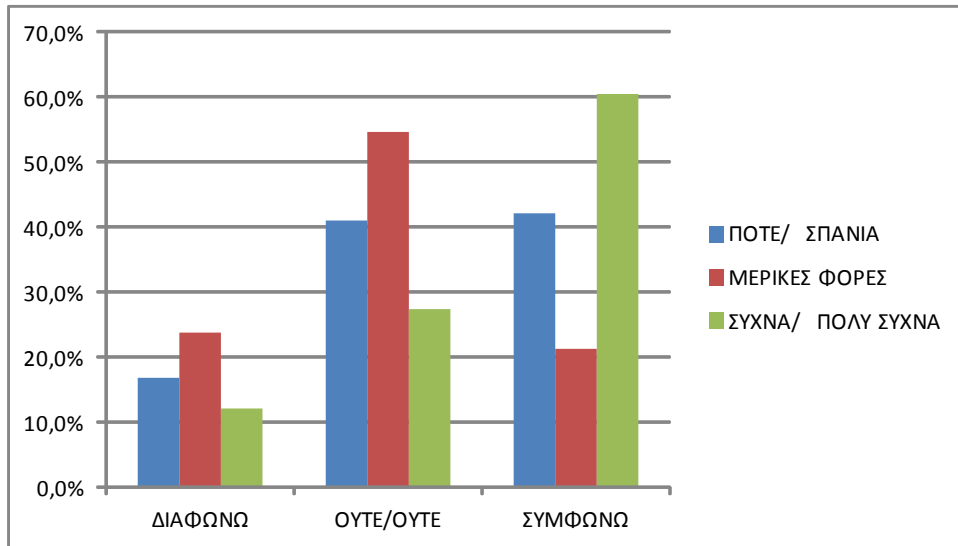
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	11,990 ^a	4	,017
Likelihood Ratio	12,417	4	,015
Linear-by-Linear Association	,690	1	,406
N of Valid Cases	170		

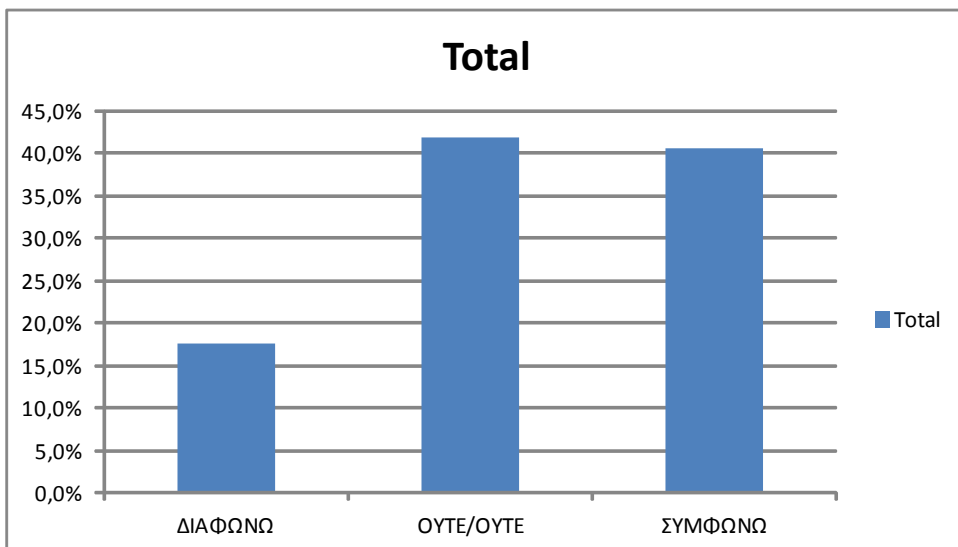
a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,82.

Πίνακας 54

ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ ΛΟΓΩ ΑΝΤΙΚΡΟΥΣΗΣ ΓΟΝΙΩΝ

Γράφημα 54

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ E-MAIL*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ ΛΟΓΩ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΚΛΙΣΗΣ

Crosstab

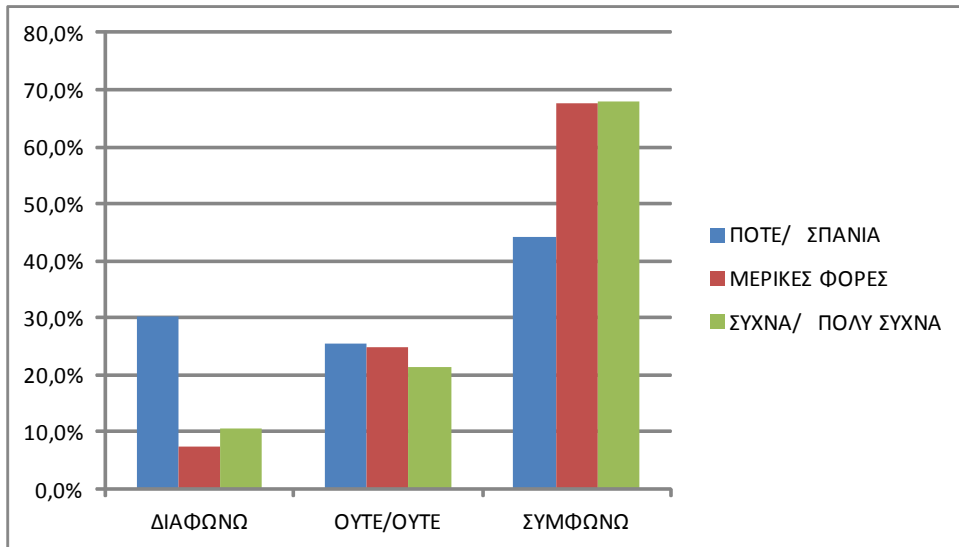
		ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ/ΣΠΟΥΔΩΝ/ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΛΟΓΩ ΚΛΙΣΗΣ			Total	
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ		
ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ EMAIL	ΠΟΤΕ/ΣΠΑΝΙΑ	Count	31	26	45	102
		Expected Count	22,2	25,2	54,6	102,0
		% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ EMAIL	30,4%	25,5%	44,1%	100,0%
	ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	Count	3	10	27	40
		Expected Count	8,7	9,9	21,4	40,0
		% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ EMAIL	7,5%	25,0%	67,5%	100,0%
	ΣΥΧΝΑ/ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	3	6	19	28
		Expected Count	6,1	6,9	15,0	28,0
		% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ EMAIL	10,7%	21,4%	67,9%	100,0%
	Total	Count	37	42	91	170
		Expected Count	37,0	42,0	91,0	170,0
		% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ EMAIL	21,8%	24,7%	53,5%	100,0%

Chi-Square Tests

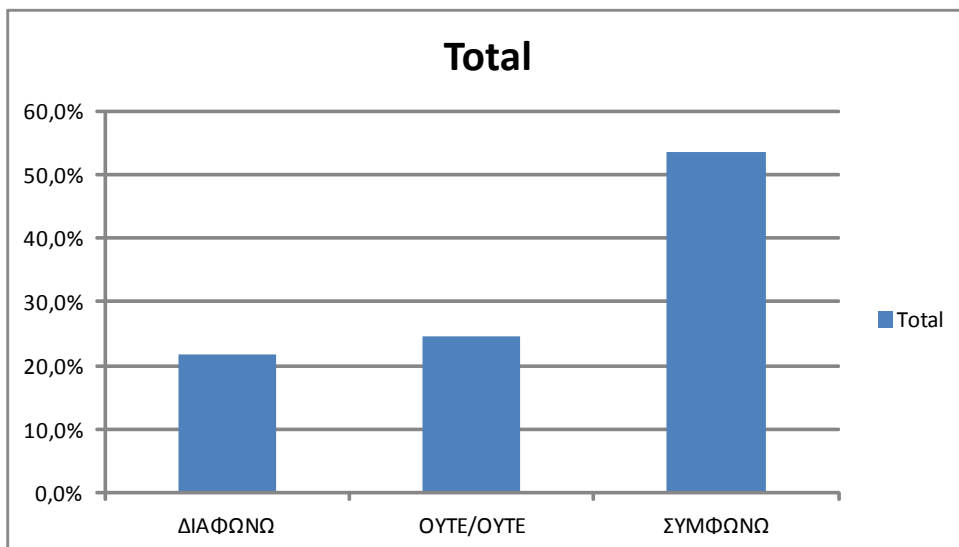
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	13.168 ^a	4	,010
Likelihood Ratio	14,342	4	,006
Linear-by-Linear Association	10,143	1	,001
N of Valid Cases	170		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,09.

Πίνακας 55

Γράφημα 55

ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΕΥΡΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΔΙΑΜΟΝΗ*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΖΗΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Crosstab

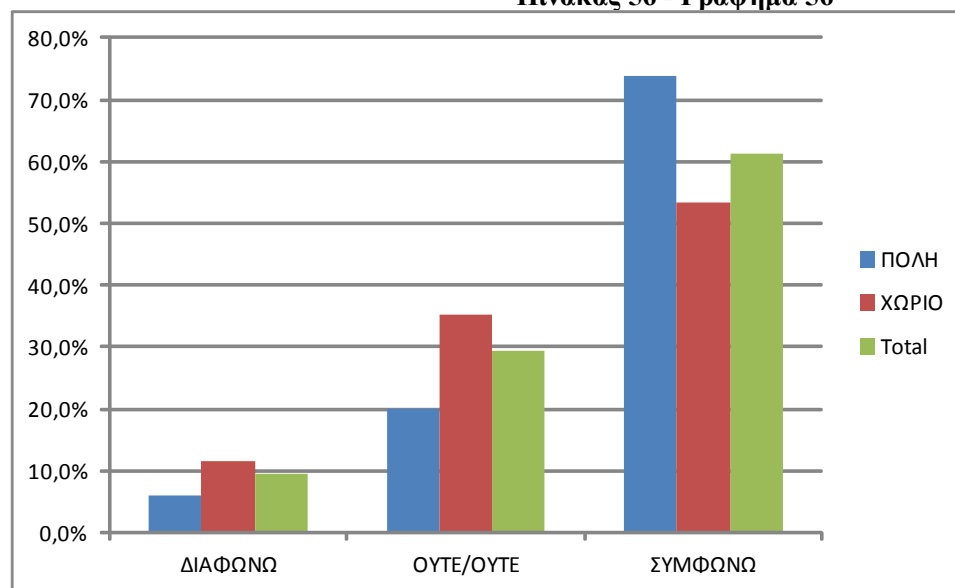
		ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΖΗΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ			Total	
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ		
ΔΙΑΜΟΝΗ	ΠΟΛΗ	Count	4	13	48	65
		Expected Count	6,1	19,1	39,8	65,0
		% within ΔΙΑΜΟΝΗ	6,2%	20,0%	73,8%	100,0%
	ΧΩΡΙΟ	Count	12	37	56	105
		Expected Count	9,9	30,9	64,2	105,0
		% within ΔΙΑΜΟΝΗ	11,4%	35,2%	53,3%	100,0%
Total	Count	16	50	104	170	
	Expected Count	16,0	50,0	104,0	170,0	
	% within ΔΙΑΜΟΝΗ	9,4%	29,4%	61,2%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	7.118 ^a	2	.028
Likelihood Ratio	7,310	2	.026
Linear-by-Linear Association	6,061	1	.014
N of Valid Cases	170		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 6,12.

Πίνακας 56 - Γράφημα 56

ΔΙΑΜΟΝΗ*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

Crosstab

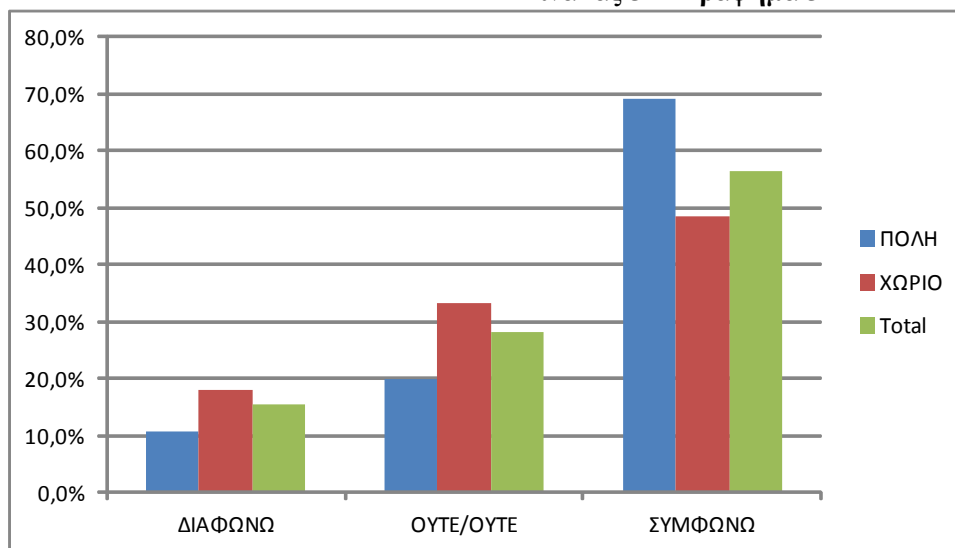
		ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ			Total	
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ		
		Count	7	13		45
ΔΙΑΜΟΝΗ	ΠΟΛΗ	Expected Count	9,9	18,4	36,7	65,0
	% within ΔΙΑΜΟΝΗ	10,8%	20,0%	69,2%	100,0%	
	Count	19	35	51	105	
ΔΙΑΜΟΝΗ	ΧΩΡΙΟ	Expected Count	16,1	29,6	59,3	105,0
	% within ΔΙΑΜΟΝΗ	18,1%	33,3%	48,6%	100,0%	
	Count	26	48	96	170	
Total	Expected Count	26,0	48,0	96,0	170,0	
	% within ΔΙΑΜΟΝΗ	15,3%	28,2%	56,5%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	6,971 ^a	2	,031
Likelihood Ratio	7,099	2	,029
Linear-by- Linear Association	5,703	1	,017
N of Valid Cases	170		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 9,94.

Πίνακας 57 - Γράφημα 57

ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Crosstab

		ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	Count	27	36	46	109
	Expected Count	19,9	37,8	51,3	109,0
	10-15 % within ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	24,8%	33,0%	42,2%	100,0%
	Count	2	20	27	49
	Expected Count	8,9	17,0	23,1	49,0
	15.1-17 % within ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	4,1%	40,8%	55,1%	100,0%
	Count	2	3	7	12
	Expected Count	2,2	4,2	5,6	12,0
	17.1-20 % within ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	16,7%	25,0%	58,3%	100,0%
	Count	31	59	80	170
	Expected Count	31,0	59,0	80,0	170,0
	Total % within ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	18,2%	34,7%	47,1%	100,0%

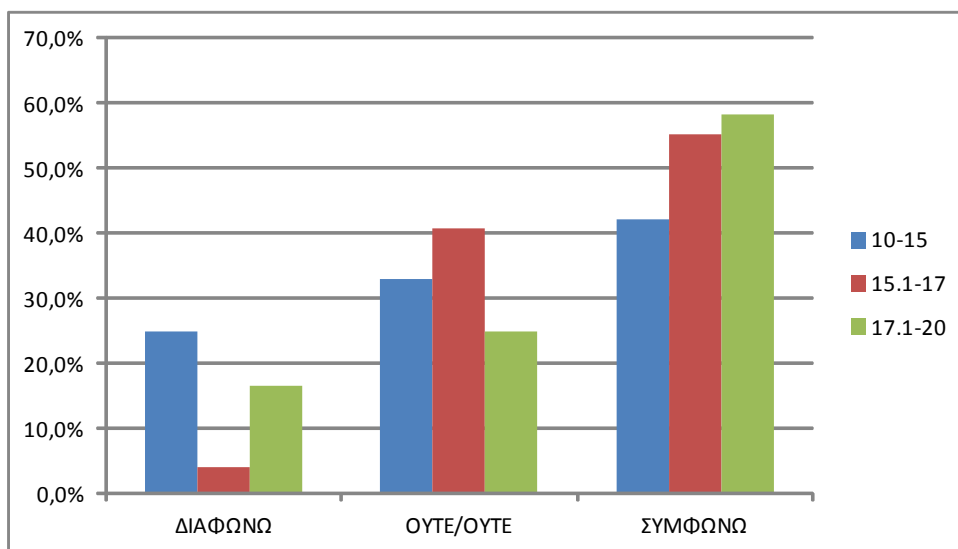
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10.438 ^a	4	,034
Likelihood Ratio	12,648	4	,013
Linear-by- Linear Association	5,177	1	,023
N of Valid Cases	170		

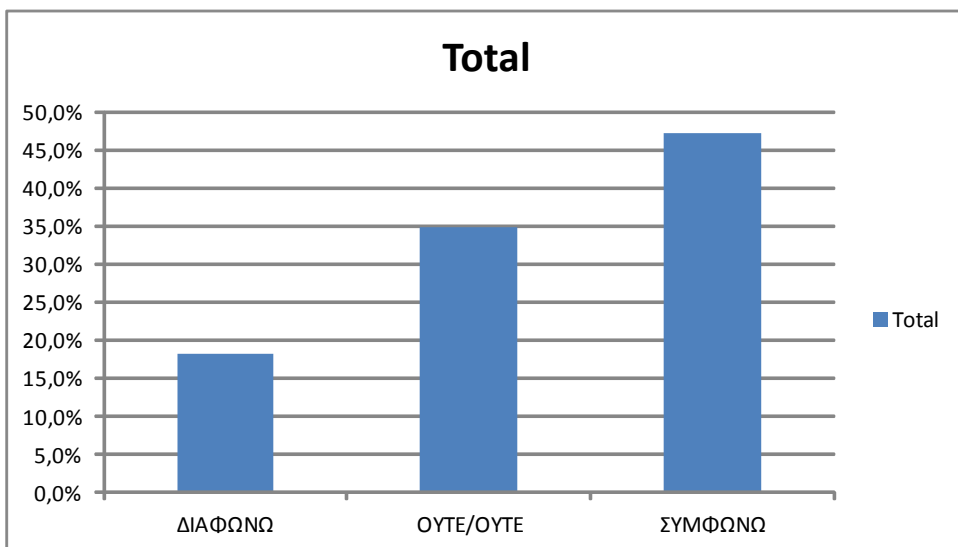
a. 2 cells (22,2%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,19.

Πίνακας 58

ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Γράφημα 58

ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Crosstab

		ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
10-15	Count	19	21	25	65
	Expected Count	11,9	22,6	30,6	65,0
	% within ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	29,2%	32,3%	38,5%	100,0%
15.1-17	Count	8	17	22	47
	Expected Count	8,6	16,3	22,1	47,0
	% within ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	17,0%	36,2%	46,8%	100,0%
17.1-20	Count	4	21	33	58
	Expected Count	10,6	20,1	27,3	58,0
	% within ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	6,9%	36,2%	56,9%	100,0%
Total	Count	31	59	80	170
	Expected Count	31,0	59,0	80,0	170,0
	% within ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	18,2%	34,7%	47,1%	100,0%

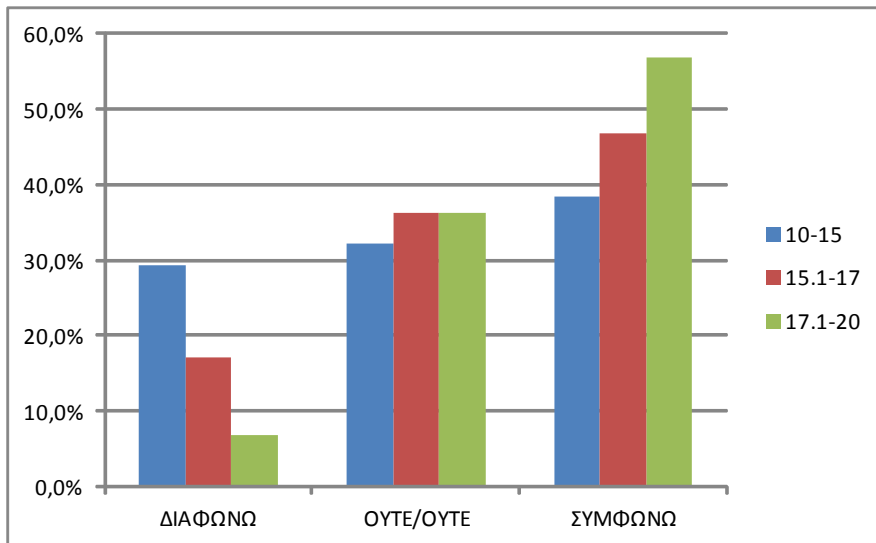
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10.826 ^a	4	,029
Likelihood Ratio	11,433	4	,022
Linear-by-Linear Association	8,898	1	,003
N of Valid Cases	170		

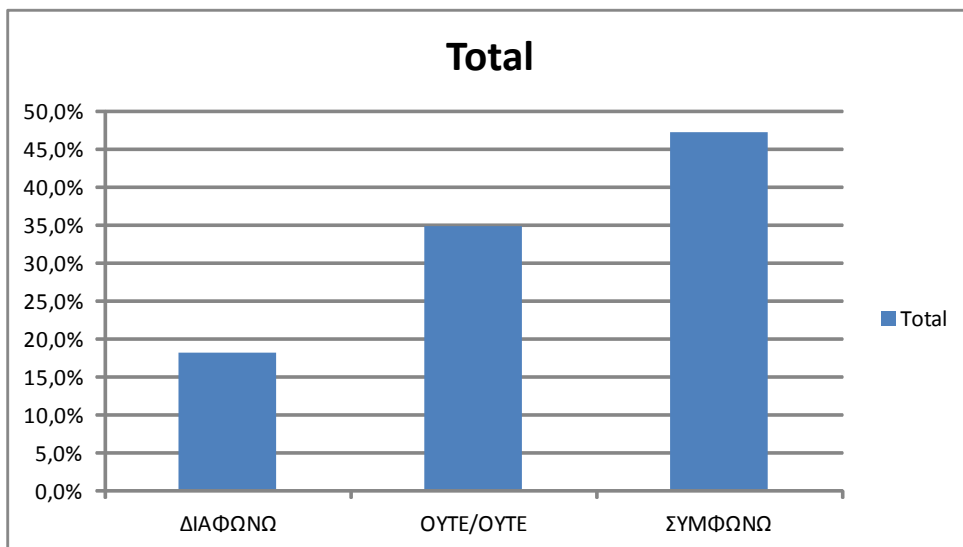
a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 8,57.

Πίνακας 59

ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Γράφημα 59

ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Crosstab

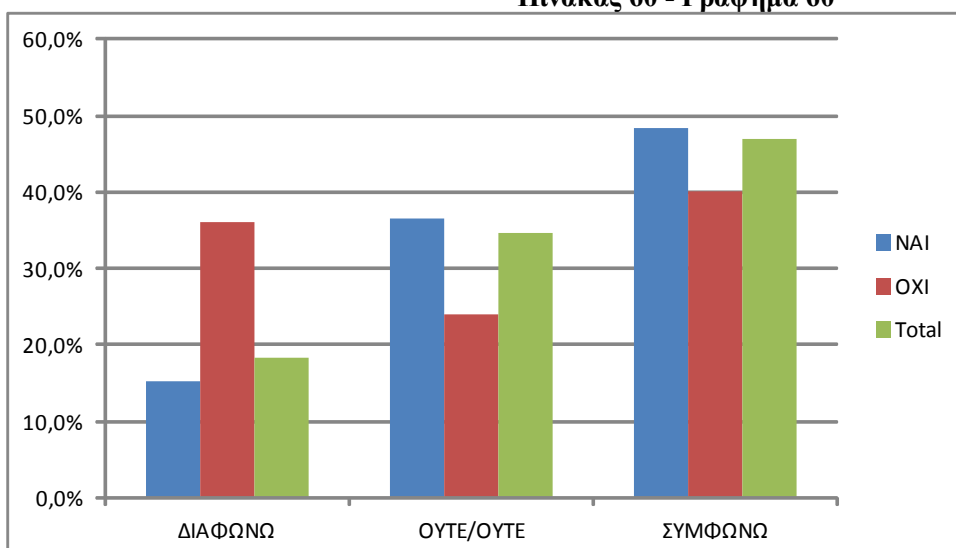
		ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ			Total	
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ		
ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET	NAI	Count	22	53	70	145
		Expected Count	26,4	50,3	68,2	145,0
		% within ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET	15,2%	36,6%	48,3%	100,0%
	OXI	Count	9	6	10	25
		Expected Count	4,6	8,7	11,8	25,0
		% within ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET	36,0%	24,0%	40,0%	100,0%
Total	Count	31	59	80	170	
	Expected Count	31,0	59,0	80,0	170,0	
	% within ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET	18,2%	34,7%	47,1%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	6.351 ^a	2	,042
Likelihood Ratio	5,543	2	,063
Linear-by-Linear Association	3,151	1	,076
N of Valid Cases	170		

a. 1 cells (16,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,56.

Πίνακας 60 - Γράφημα 60

ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

Crosstab

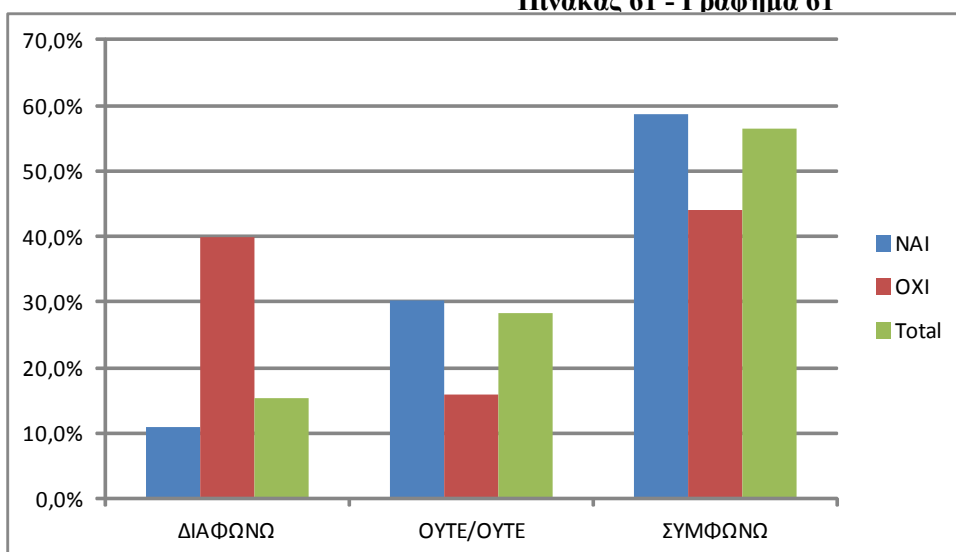
		ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET	NAI	Count	16	44	85
		Expected Count	22,2	40,9	81,9
		% within ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET	11,0%	30,3%	58,6%
	OXI	Count	10	4	11
		Expected Count	3,8	7,1	14,1
		% within ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET	40,0%	16,0%	44,0%
Total	Count	26	48	96	
	Expected Count	26,0	48,0	96,0	
	% within ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ INTERNET	15,3%	28,2%	56,5%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	14.059 ^a	2	,001
Likelihood Ratio	11,442	2	,003
Linear-by- Linear Association	7,347	1	,007
N of Valid Cases	170		

a. 1 cells (16,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,82.

Πίνακας 61 - Γράφημα 61

ΥΠΑΡΞΗ Η/Υ*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Crosstab

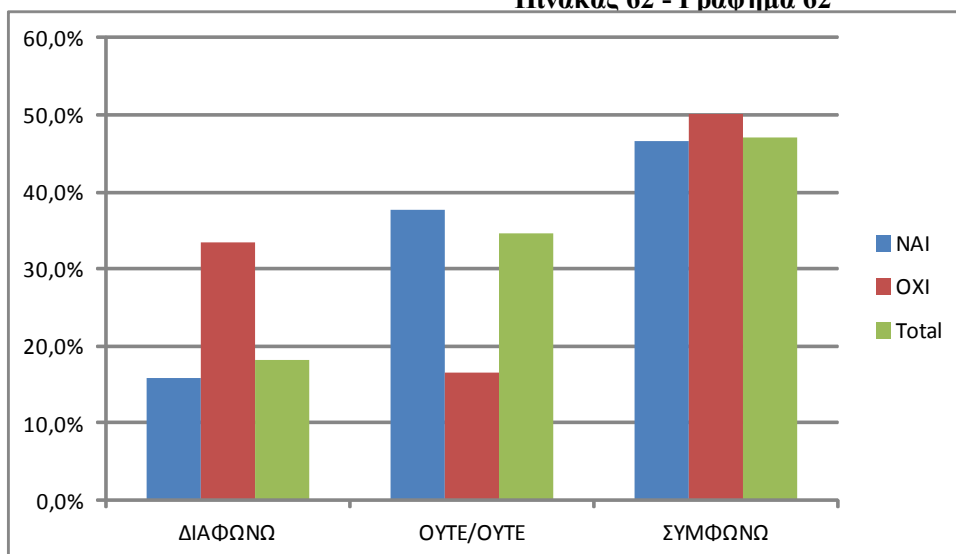
		ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ			Total	
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ		
ΥΠΑΡΞΗ Η/Υ	ΝΑΙ	Count	23	55	68	146
		Expected Count	26,6	50,7	68,7	146,0
		% within ΥΠΑΡΞΗ Η/Υ	15,8%	37,7%	46,6%	100,0%
	ΟΧΙ	Count	8	4	12	24
		Expected Count	4,4	8,3	11,3	24,0
		% within ΥΠΑΡΞΗ Η/Υ	33,3%	16,7%	50,0%	100,0%
Total	Count	31	59	80	170	
	Expected Count	31,0	59,0	80,0	170,0	
	% within ΥΠΑΡΞΗ Η/Υ	18,2%	34,7%	47,1%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	6.165 ^a	2	,046
Likelihood Ratio	6,122	2	,047
Linear-by-Linear Association	,720	1	,396
N of Valid Cases	170		

a. 1 cells (16,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,38.

Πίνακας 62 - Γράφημα 62

ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΚΑΙΝΟΥΡΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΝΕΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΕΣ

Crosstab

		ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΚΑΙΝΟΥΡΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΝΕΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΕΣ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΠΟΤΕ/ ΣΠΑΝΙΑ	Count	8	7	8	23
	Expected Count	3,4	9,2	10,4	23,0
	% within ΧΡΗΣΗ	34,8%	30,4%	34,8%	100,0%
ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	Count	1	14	9	24
	Expected Count	3,5	9,6	10,9	24,0
	% within ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	4,2%	58,3%	37,5%	100,0%
ΣΥΧΝΑ/ ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	16	47	60	123
	Expected Count	18,1	49,2	55,7	123,0
	% within ΧΡΗΣΗ	13,0%	38,2%	48,8%	100,0%
Total	Count	25	68	77	170
	Expected Count	25,0	68,0	77,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ	14,7%	40,0%	45,3%	100,0%
	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ				

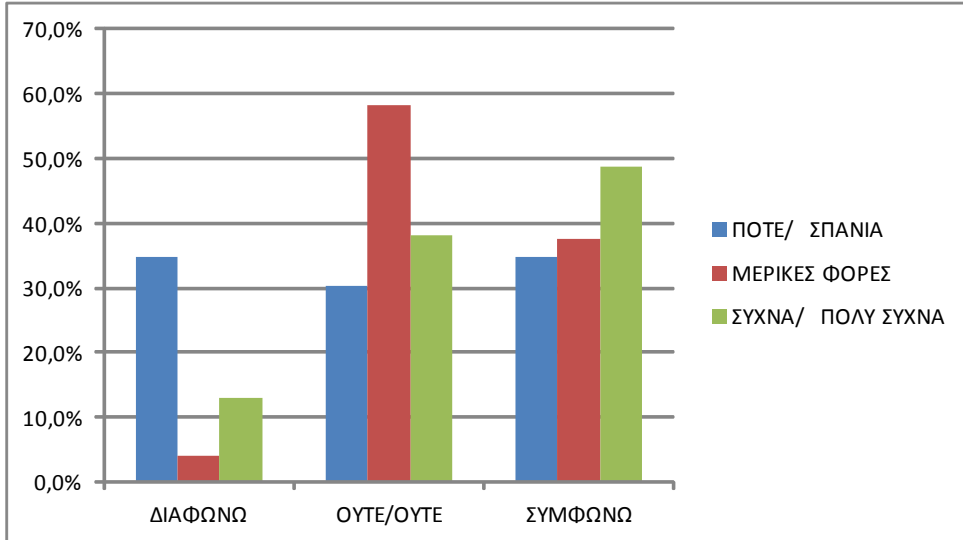
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	12.212 ^a	4	,016
Likelihood Ratio	11,039	4	,026
Linear-by-Linear Association	4,050	1	,044
N of Valid Cases	170		

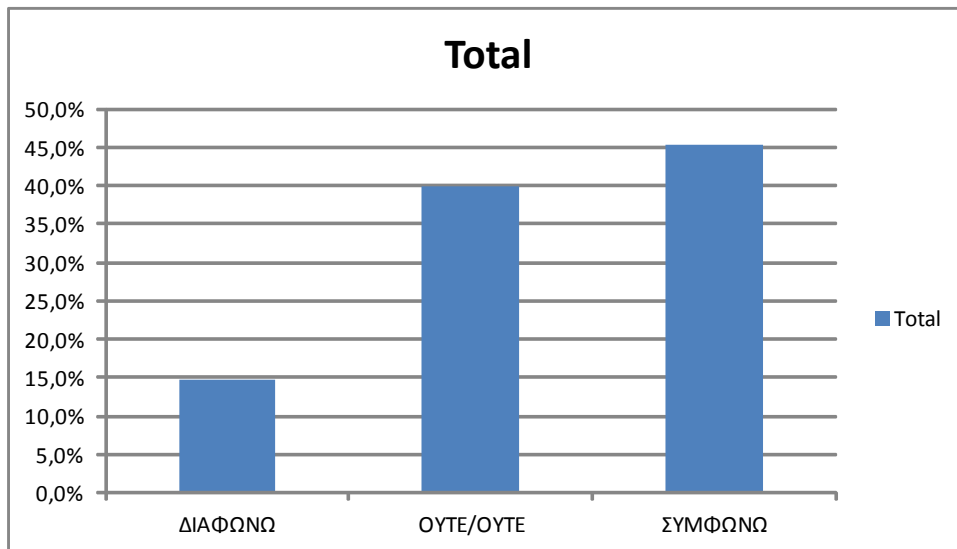
a. 2 cells (22,2%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,38.

Πίνακας 63

ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΚΑΙΝΟΥΡΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΝΕΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΕΣ

Γράφημα 63

ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Crosstab

		ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΠΟΤΕ/ ΣΠΑΝΙΑ	Count	10	2	11	23
	Expected Count	5,5	6,8	10,7	23,0
	% within ΧΡΗΣΗ	43,5%	8,7%	47,8%	100,0%
	ΠΛΗΡΟΦΟ ΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ				
ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟ ΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	Count	9	10	5	24
	Expected Count	5,8	7,1	11,2	24,0
	% within ΧΡΗΣΗ	37,5%	41,7%	20,8%	100,0%
	ΠΛΗΡΟΦΟ ΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ				
ΣΥΧΝΑ/ ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	22	38	63	123
	Expected Count	29,7	36,2	57,2	123,0
	% within ΧΡΗΣΗ	17,9%	30,9%	51,2%	100,0%
	ΠΛΗΡΟΦΟ ΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ				
Total	Count	41	50	79	170
	Expected Count	41,0	50,0	79,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ	24,1%	29,4%	46,5%	100,0%
	ΠΛΗΡΟΦΟ ΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ				

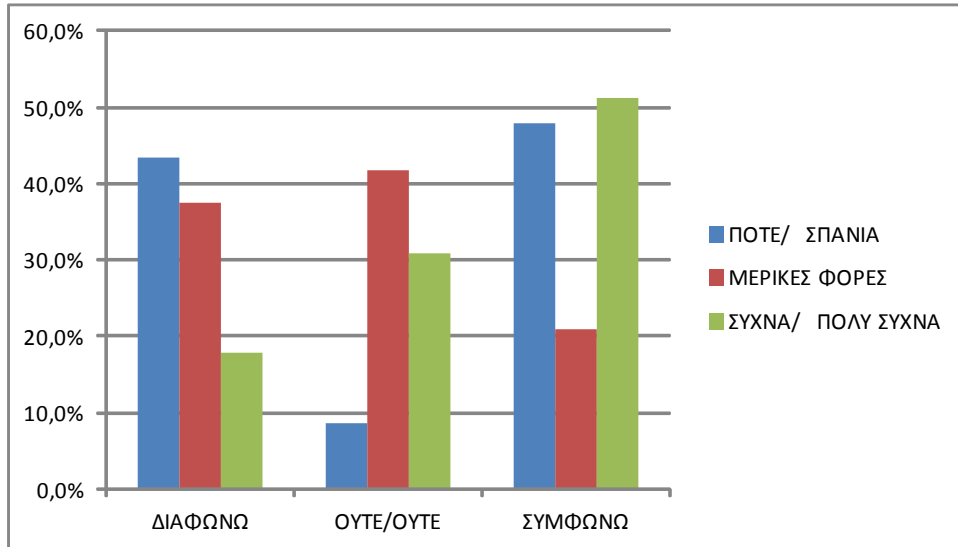
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	16.011 ^a	4	,003
Likelihood Ratio	17,278	4	,002
Linear-by- Linear Association	5,414	1	,020
N of Valid Cases	170		

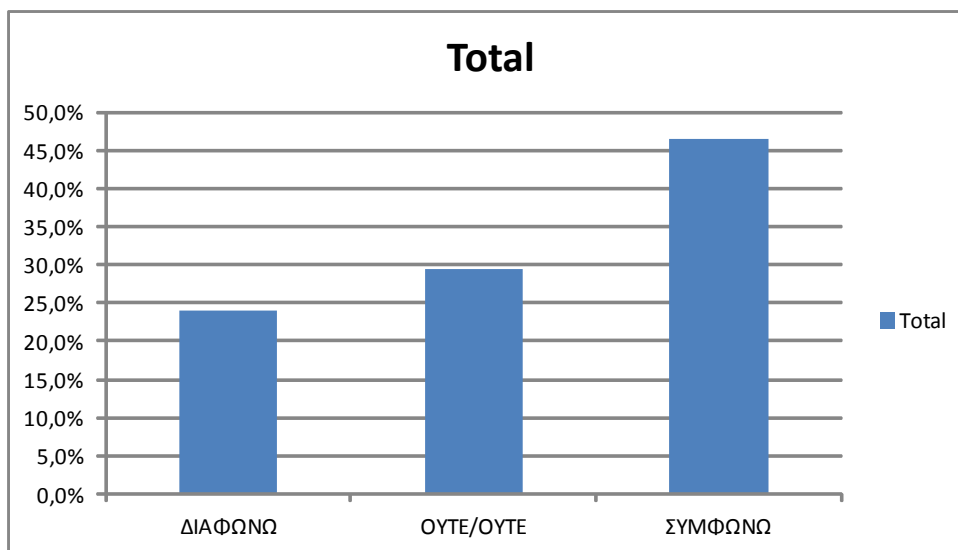
a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 5,55.

Πίνακας 64

ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Γράφημα 64

ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΖΗΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Crosstab

		ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΖΗΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΠΟΤΕ/ ΣΠΑΝΙΑ	Count	6	4	13	23
	Expected Count	2,2	6,8	14,1	23,0
	% within ΧΡΗΣΗ	26,1%	17,4%	56,5%	100,0%
ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	Count	2	9	13	24
	Expected Count	2,3	7,1	14,7	24,0
	% within ΧΡΗΣΗ	8,3%	37,5%	54,2%	100,0%
ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	Count	8	37	78	123
	Expected Count	11,6	36,2	75,2	123,0
	% within ΧΡΗΣΗ	6,5%	30,1%	63,4%	100,0%
ΣΥΧΝΑ/ ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	16	50	104	170
	Expected Count	16,0	50,0	104,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ	9,4%	29,4%	61,2%	100,0%
Total					

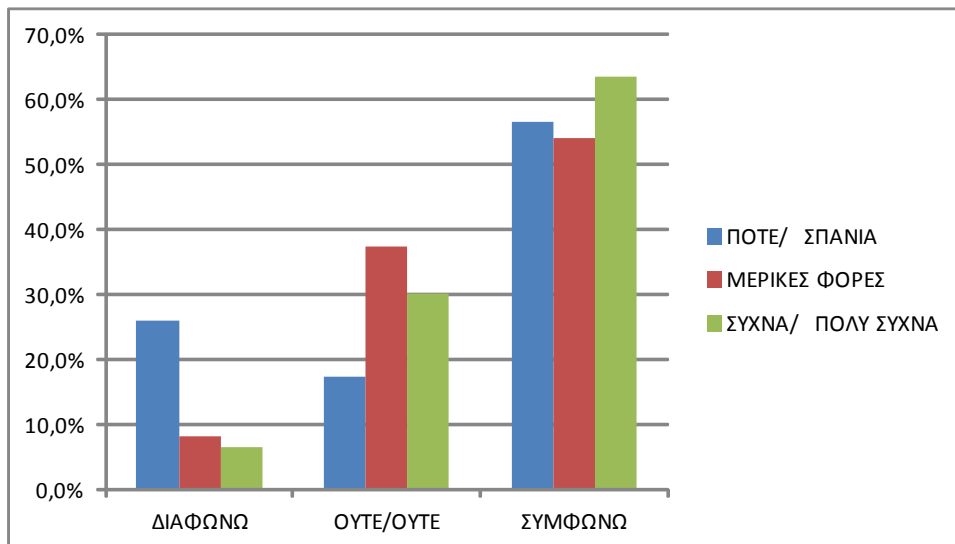
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	9,987 ^a	4	,041
Likelihood Ratio	8,053	4	,090
Linear-by-Linear Association	3,287	1	,070
N of Valid Cases	170		

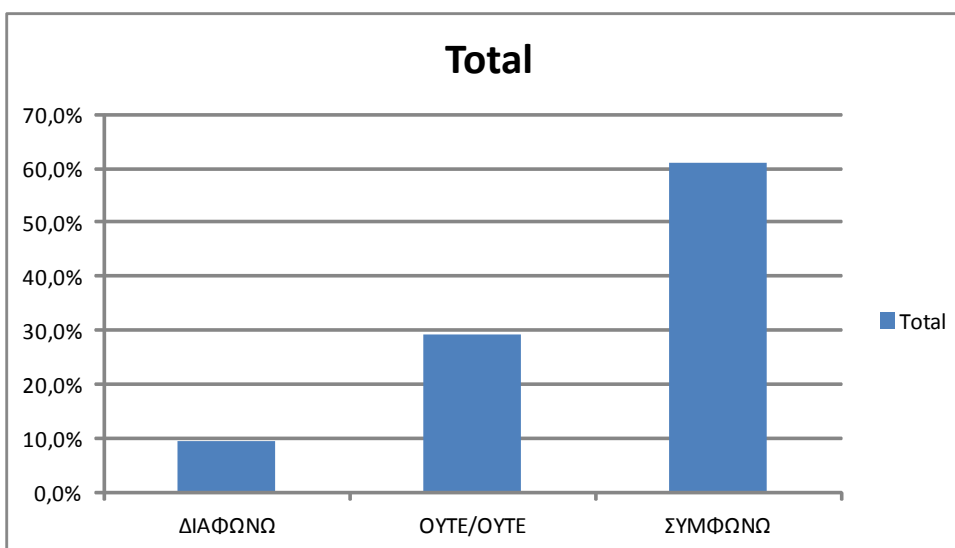
a. 2 cells (22,2%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,16.

Πίνακας 65

ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΖΗΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Γράφημα 65

ΧΡΗΣΗ FACEBOOK*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΚΑΙΝΟΥΡΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΝΕΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΕΣ

Crosstab

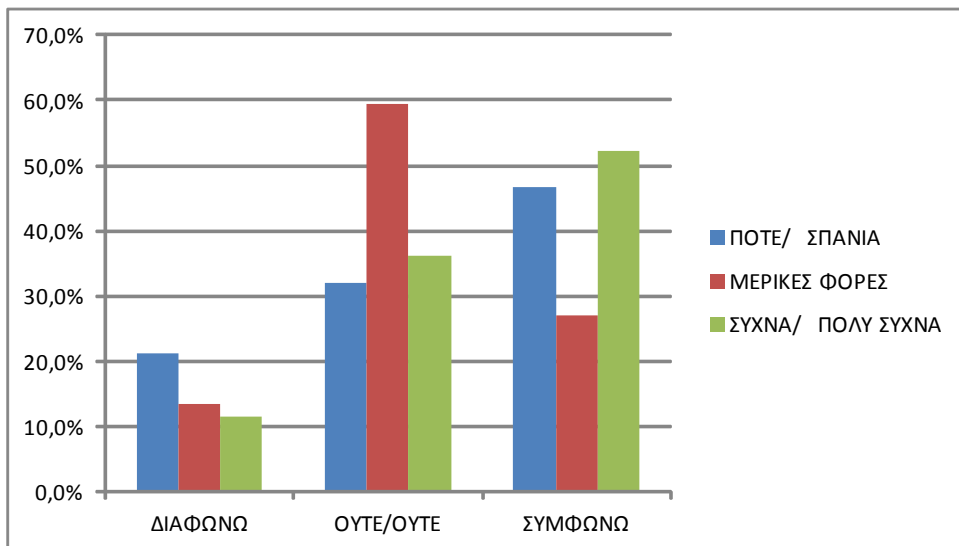
		ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΚΑΙΝΟΥΡΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΝΕΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΕΣ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΠΟΤΕ/ ΣΠΑΝΙΑ	Count	10	15	22	47
	Expected Count	6,9	18,8	21,3	47,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	21,3%	31,9%	46,8%	100,0%
ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	Count	5	22	10	37
	Expected Count	5,4	14,8	16,8	37,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	13,5%	59,5%	27,0%	100,0%
ΣΥΧΝΑ/ ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	10	31	45	86
	Expected Count	12,6	34,4	39,0	86,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	11,6%	36,0%	52,3%	100,0%
Total	Count	25	68	77	170
	Expected Count	25,0	68,0	77,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	14,7%	40,0%	45,3%	100,0%

Chi-Square Tests

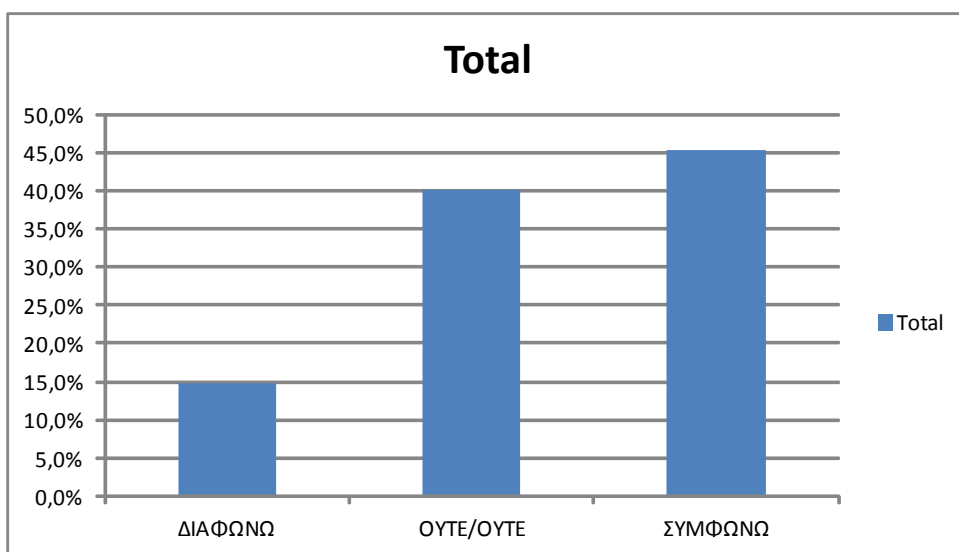
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10,265 ^a	4	,036
Likelihood Ratio	10,169	4	,038
Linear-by-Linear Association	1,939	1	,164
N of Valid Cases	170		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 5,44.

Πίνακας 66

Γράφημα 66

ΧΡΗΣΗ FACEBOOK*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Crosstab

		ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΠΟΤΕ/ ΣΠΑΝΙΑ	Count	12	13	22	47
	Expected Count	8,6	16,3	22,1	47,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	25,5%	27,7%	46,8%	100,0%
ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	Count	5	22	10	37
	Expected Count	6,7	12,8	17,4	37,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	13,5%	59,5%	27,0%	100,0%
ΣΥΧΝΑ/ ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	14	24	48	86
	Expected Count	15,7	29,8	40,5	86,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	16,3%	27,9%	55,8%	100,0%
Total	Count	31	59	80	170
	Expected Count	31,0	59,0	80,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	18,2%	34,7%	47,1%	100,0%

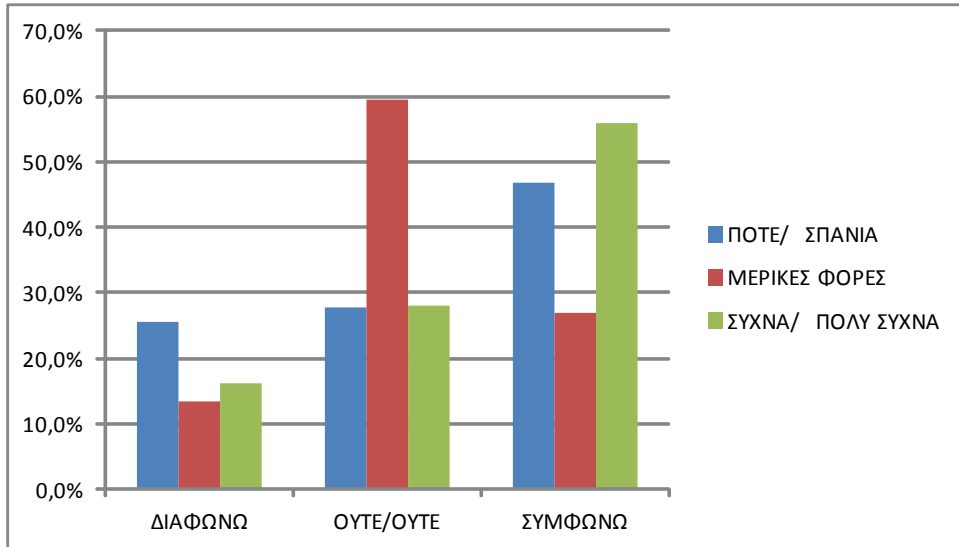
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	14.912 ^a	4	,005
Likelihood Ratio	14,281	4	,006
Linear-by- Linear Association	2,289	1	,130
N of Valid Cases	170		

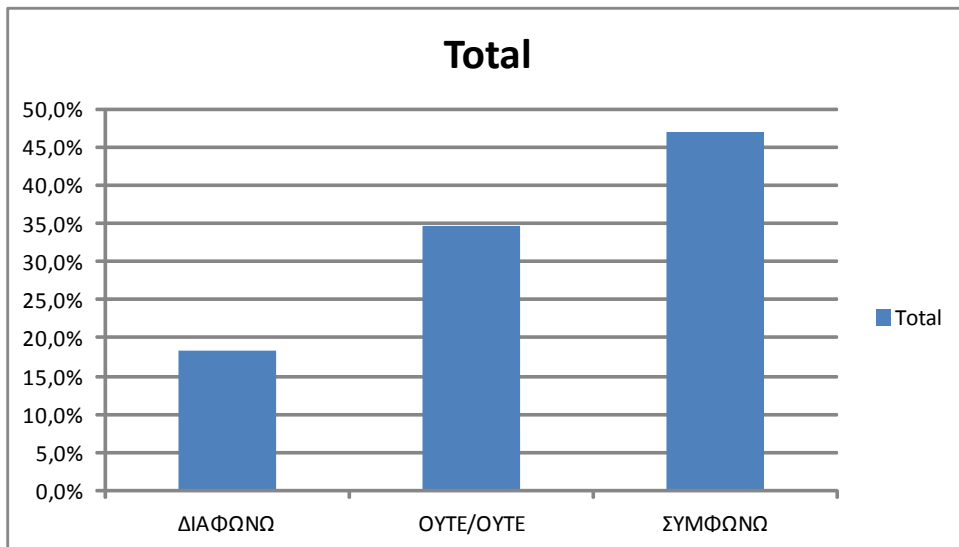
a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 6,75.

Πίνακας67

ΧΡΗΣΗ FACEBOOK*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Γράφημα 67

ΧΡΗΣΗ FACEBOOK*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΖΗΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Crosstab

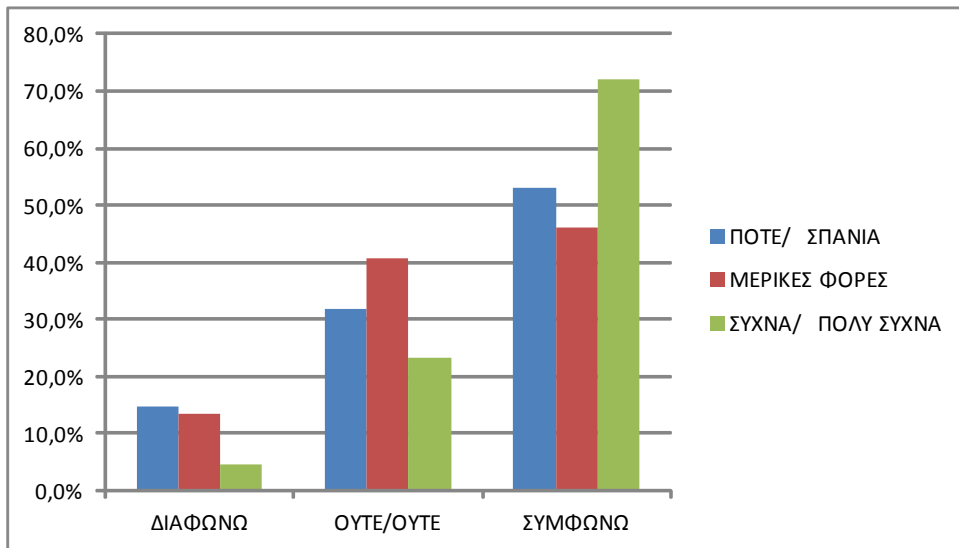
		ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΖΗΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΠΟΤΕ/ΣΠΑΝΙΑ	Count	7	15	25	47
	Expected Count	4,4	13,8	28,8	47,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	14,9%	31,9%	53,2%	100,0%
ΧΡΗΣΗ FACEBOOK ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	Count	5	15	17	37
	Expected Count	3,5	10,9	22,6	37,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	13,5%	40,5%	45,9%	100,0%
ΣΥΧΝΑ/ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	4	20	62	86
	Expected Count	8,1	25,3	52,6	86,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	4,7%	23,3%	72,1%	100,0%
Total	Count	16	50	104	170
	Expected Count	16,0	50,0	104,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ FACEBOOK	9,4%	29,4%	61,2%	100,0%

Chi-Square Tests

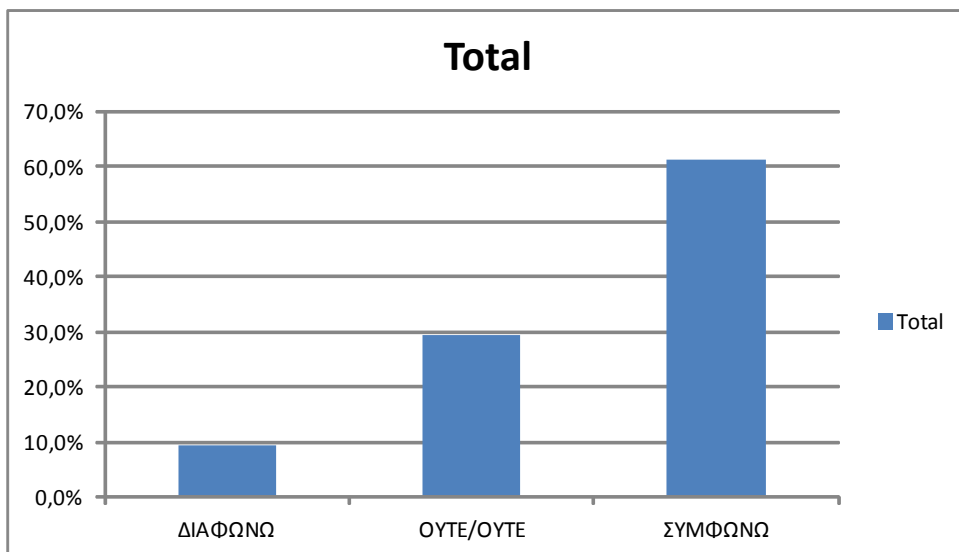
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10.567 ^a	4	,032
Likelihood Ratio	10,721	4	,030
Linear-by-Linear Association	7,183	1	,007
N of Valid Cases	170		

a. 2 cells (22,2%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,48.

Πίνακας 68

Γράφημα 68

ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Crosstab

		ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
ΠΟΤΕ/ ΣΠΑΝΙΑ	Count	21	27	47	95
	Expected Count	22,9	27,9	44,1	95,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ	22,1%	28,4%	49,5%	100,0%
ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ	Count	16	16	10	42
	Expected Count	10,1	12,4	19,5	42,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ	38,1%	38,1%	23,8%	100,0%
ΣΥΧΝΑ/ ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	4	7	22	33
	Expected Count	8,0	9,7	15,3	33,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ	12,1%	21,2%	66,7%	100,0%
Total	Count	41	50	79	170
	Expected Count	41,0	50,0	79,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ	24,1%	29,4%	46,5%	100,0%

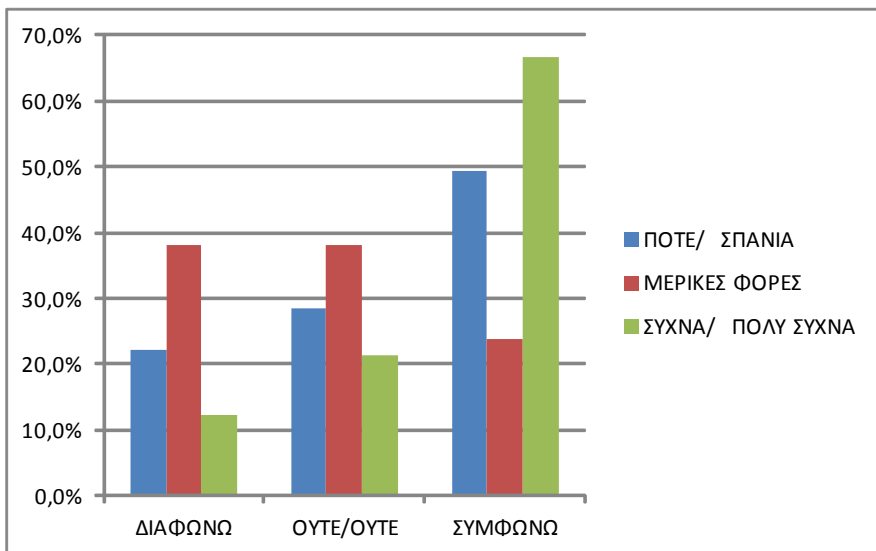
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	15.116 ^a	4	,004
Likelihood Ratio	15,708	4	,003
Linear-by-Linear Association	,494	1	,482
N of Valid Cases	170		

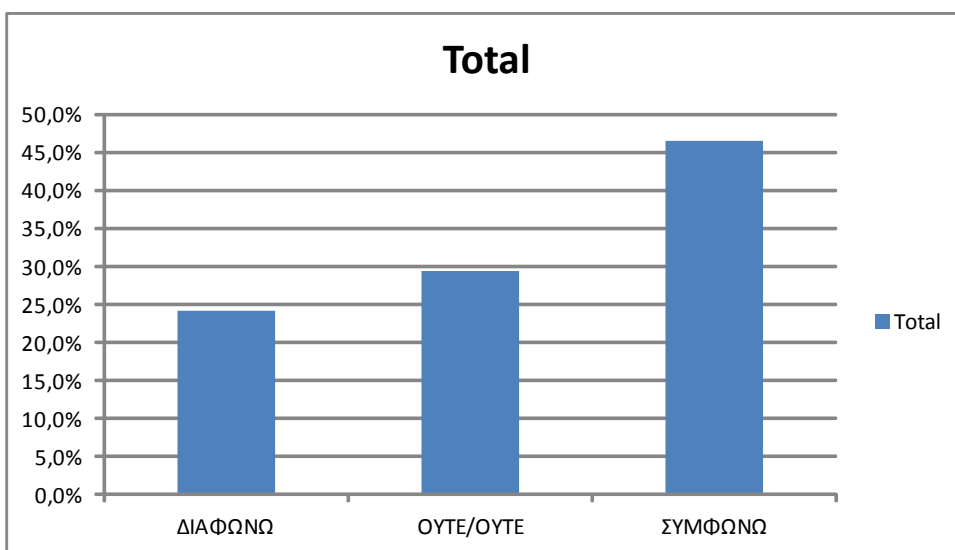
a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 7,96.

Πίνακας 69

ΧΡΗΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Γράφημα 69

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Crosstab

		ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
	Count	18	25	22	65
	Expected Count	11,9	22,6	30,6	65,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	27,7%	38,5%	33,8%	100,0%
ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	Count	8	16	21	45
	Expected Count	8,2	15,6	21,2	45,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	17,8%	35,6%	46,7%	100,0%
	Count	5	18	37	60
	Expected Count	10,9	20,8	28,2	60,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	8,3%	30,0%	61,7%	100,0%
Total	Count	31	59	80	170
	Expected Count	31,0	59,0	80,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	18,2%	34,7%	47,1%	100,0%

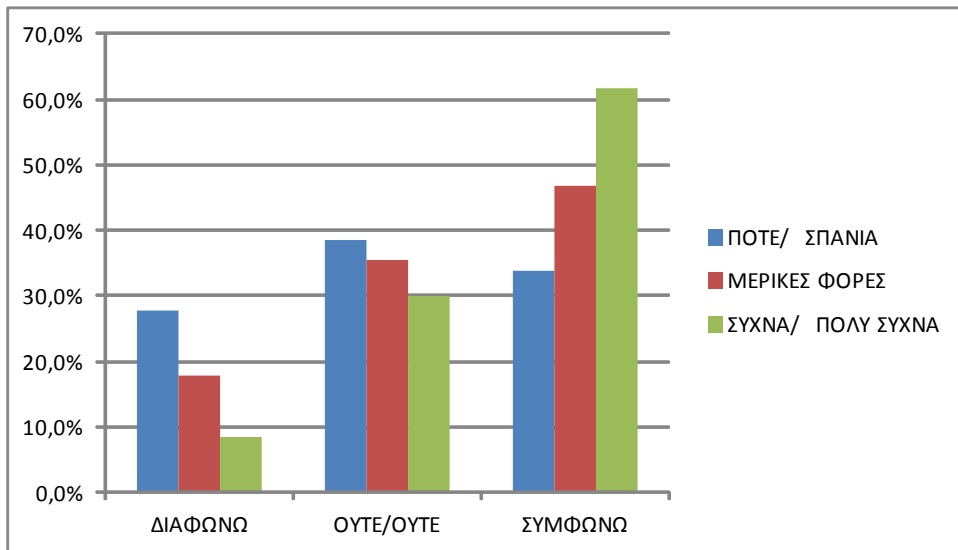
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	12.209 ^a	4	,016
Likelihood Ratio	12,622	4	,013
Linear-by-Linear Association	12,111	1	,001
N of Valid Cases	170		

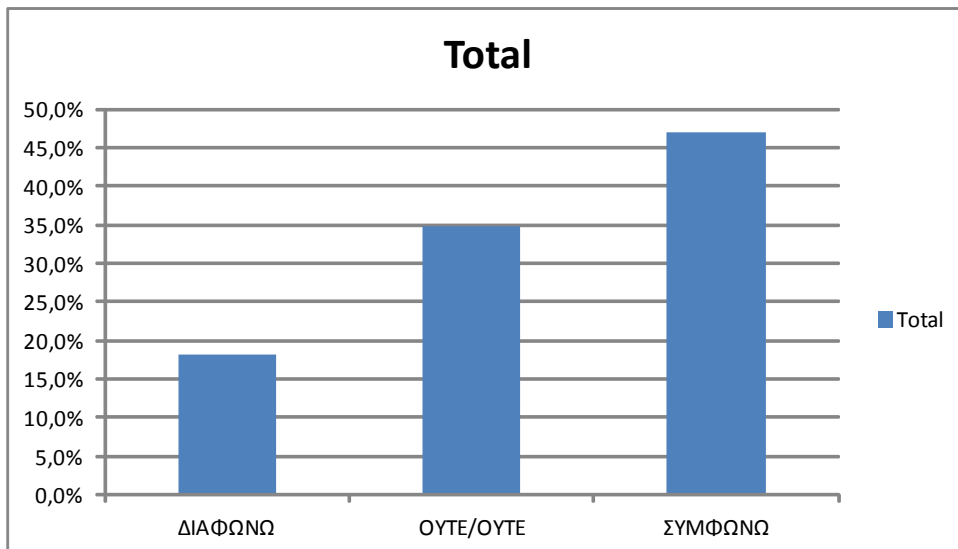
a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 8,21.

Πίνακας 70

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Γράφημα 70

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ E-MAIL *ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Crosstab

			ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ			Total
			ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
	ΠΟΤΕ/ΣΠΑΝΙΑ	Count	26	34	42	102
		Expected Count	18,6	35,4	48,0	102,0
		% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ EMAIL	25,5%	33,3%	41,2%	100,0%
ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ EMAIL	ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	Count	5	13	22	40
		Expected Count	7,3	13,9	18,8	40,0
		% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ EMAIL	12,5%	32,5%	55,0%	100,0%
	ΣΥΧΝΑ/ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ	Count	0	12	16	28
		Expected Count	5,1	9,7	13,2	28,0
		% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ EMAIL	0,0%	42,9%	57,1%	100,0%
Total		Count	31	59	80	170
		Expected Count	31,0	59,0	80,0	170,0
		% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ EMAIL	18,2%	34,7%	47,1%	100,0%

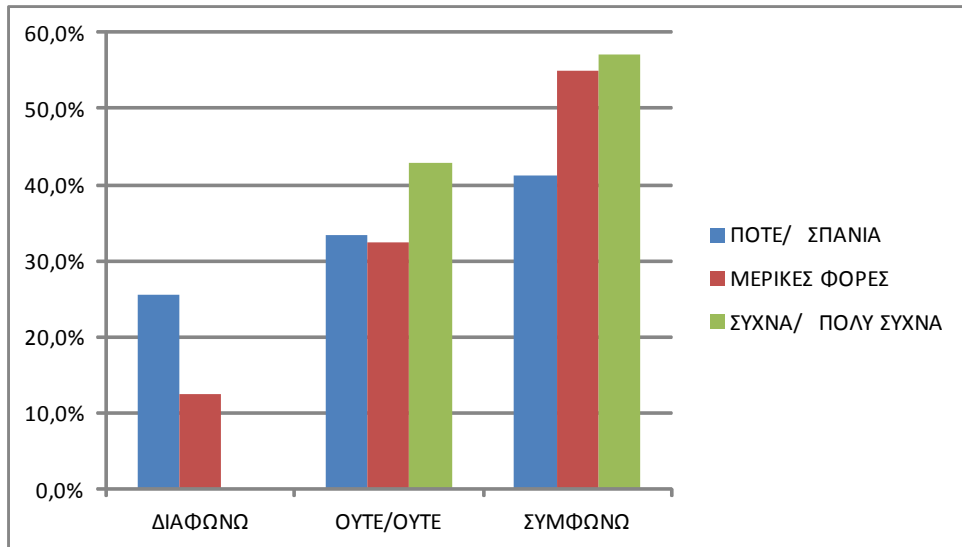
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	11.310 ^a	4	,023
Likelihood Ratio	16,110	4	,003
Linear-by-Linear Association	8,116	1	,004
N of Valid Cases	170		

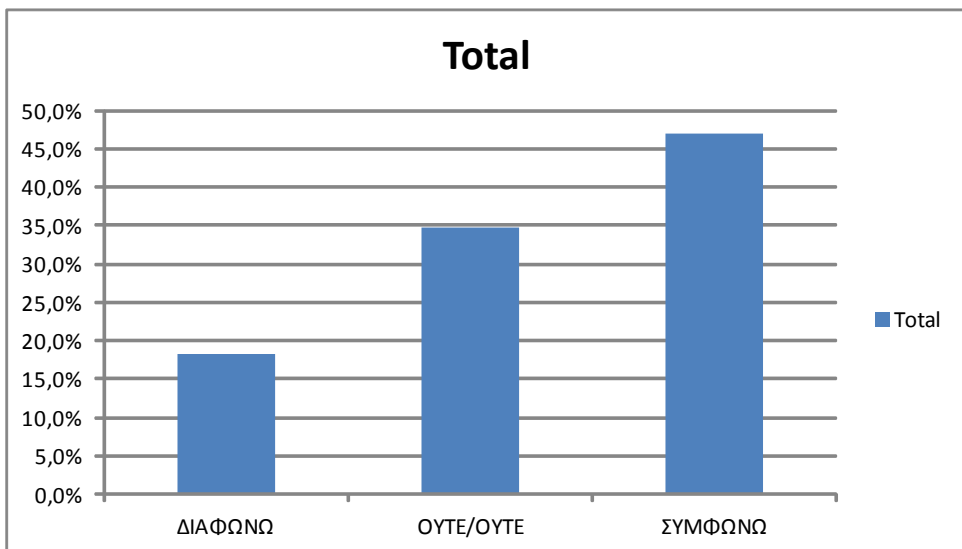
a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,11.

Πίνακας 71

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ E-MAIL *ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Γράφημα 71

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ E-MAIL*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Crosstab

		ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ			Total
		ΔΙΑΦΩΝΩ	ΟΥΤΕ/ΟΥΤΕ	ΣΥΜΦΩΝΩ	
	Count	29	32	41	102
	Expected Count	24,6	30,0	47,4	102,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ EMAIL	28,4%	31,4%	40,2%	100,0%
ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ EMAIL	Count	6	15	19	40
	Expected Count	9,6	11,8	18,6	40,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ EMAIL	15,0%	37,5%	47,5%	100,0%
ΠΟΤΕ/ΣΠΑΝΙΑ	Count	6	3	19	28
	Expected Count	6,8	8,2	13,0	28,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ EMAIL	21,4%	10,7%	67,9%	100,0%
Total	Count	41	50	79	170
	Expected Count	41,0	50,0	79,0	170,0
	% within ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ EMAIL	24,1%	29,4%	46,5%	100,0%

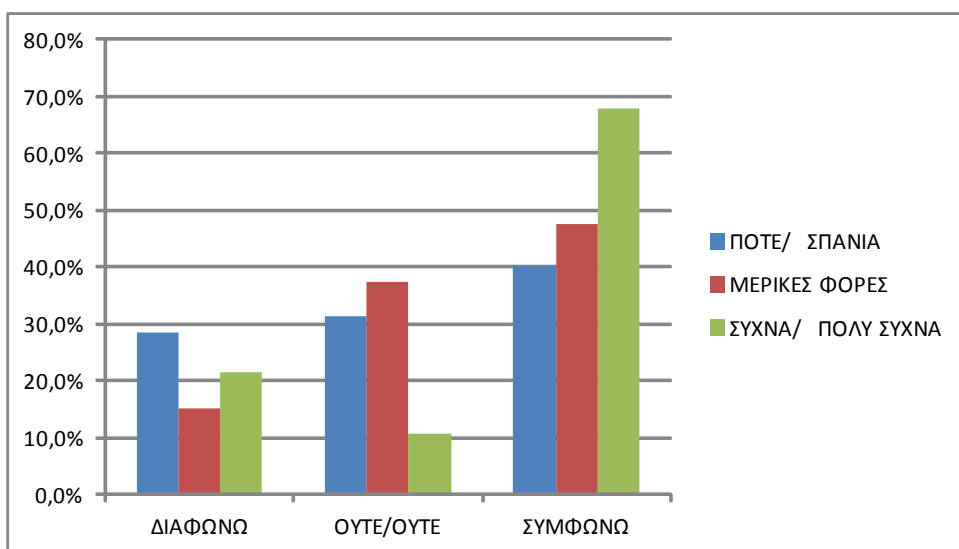
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10.230 ^a	4	,037
Likelihood Ratio	11,111	4	,025
Linear-by-Linear Association	4,769	1	,029
N of Valid Cases	170		

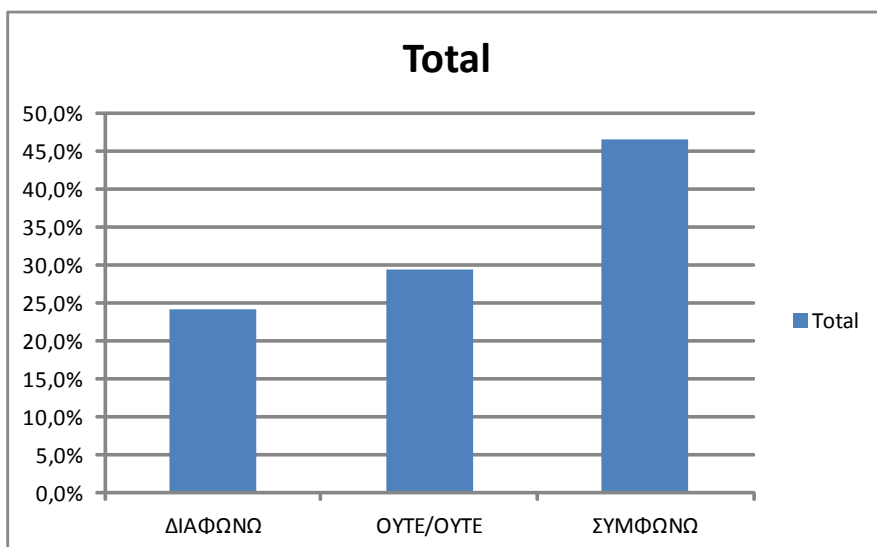
a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 6,75.

Πίνακας 72

ΧΡΗΣΗ ΓΙΑ E-MAIL*ΚΟΝΕΚΤΙΒΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΟΛΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Γράφημα 72

Δημογραφικά στοιχεία

Παρακαλούμε να απαντήσεις στις παρακάτω ερωτήσεις

1. Φύλο

Αγόρι

Κορίτσι

2. Καταγωγή

Έλληνας/Ελληνίδα

Αλλοδαπός/ή

3. Διαμονή

Πόλη

Χωριό

4. Επίπεδο Εκπαίδευσης Πατέρα

Δημοτικό

Γυμνάσιο/Λύκειο

ΤΕΙ/ΑΕΙ

Μεταπτυχιακός τίτλος/Διδακτορικός τίτλος

Άλλο

5. Επίπεδο Εκπαίδευσης Μητέρας

Δημοτικό

Γυμνάσιο/Λύκειο

ΤΕΙ/ΑΕΙ

Μεταπτυχιακός τίτλος/Διδακτορικός τίτλος

Άλλο

6. Επάγγελμα Πατέρα

Ιδιωτικός Υπάλληλος

Δημόσιος Υπάλληλος

Ελεύθερος Επαγγελματίας

Συνταξιούχος

Άνεργος

Άλλο

7. Επάγγελμα Μητέρας

Ιδιωτικός Υπάλληλος

Δημόσιος Υπάλληλος

Ελεύθερος Επαγγελματίας

Συνταξιούχος

Άνεργος

Άλλο

8. Γενικός Βαθμός Επίδοσης στο Γυμνάσιο

10-13

13,1-15

15,1-17

17,1-19

19,1-20

9. Βαθμός Επίδοσης στο μάθημα της Πληροφορικής

10-13

13,1-15

15,1-17

17,1-19

19,1-20

10. Στο σπίτι σας υπάρχει διαθέσιμο δίκτυο / internet

Ναι

Όχι

11. Στην οικογένειά σας έχετε Η/Υ

Ναι

Όχι

12. Στην οικογένεια σας έχετε tablet

Ναι

Όχι

13. Στην οικογένειά σας έχετε smartphones

Ναι

Όχι

Εμπειρία σε χρήση ΤΠΕ

1. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε Η/Υ για συγγραφή κειμένων (Word)

Ποτέ	Σπάνια	Μερικές Φορές	Συχνά	Πολύ Συχνά
☐	☐	☐	☐	☐

2. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε Η/Υ για δημιουργία υπολογιστικών φύλλων (Excel) και για την πραγματοποίηση υπολογισμών

Ποτέ	Σπάνια	Μερικές Φορές	Συχνά	Πολύ Συχνά
☐	☐	☐	☐	☐

3. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε Η/Υ για τη συμμετοχή σε forum

Ποτέ	Σπάνια	Μερικές Φορές	Συχνά	Πολύ Συχνά
☐	☐	☐	☐	☐

4. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε Η/Υ για τη συμμετοχή σε blogs

Ποτέ	Σπάνια	Μερικές Φορές	Συχνά	Πολύ Συχνά
☐	☐	☐	☐	☐

5. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε Η/Υ για αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο

Ποτέ	Σπάνια	Μερικές Φορές	Συχνά	Πολύ Συχνά
☐	☐	☐	☐	☐

6. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε Η/Υ για ενημέρωση προφίλ κοινωνικού δικτύου (Facebook)

Ποτέ	Σπάνια	Μερικές Φορές	Συχνά	Πολύ Συχνά
☐	☐	☐	☐	☐

7. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε Η/Υ για ενημέρωση προφίλ κοινωνικού δικτύου (Twitter)

Ποτέ	Σπάνια	Μερικές Φορές	Συχνά	Πολύ Συχνά
☐	☐	☐	☐	☐

8. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε Η/Υ για ενημέρωση ιστοσελίδας

Ποτέ	Σπάνια	Μερικές Φορές	Συχνά	Πολύ Συχνά
☐	☐	☐	☐	☐

9. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε Η/Υ για να παίζετε παιχνίδια

Ποτέ	Σπάνια	Μερικές Φορές	Συχνά	Πολύ Συχνά
☐	☐	☐	☐	☐

10. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε Η/Υ για να στέλνετε μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail)

Ποτέ	Σπάνια	Μερικές Φορές	Συχνά	Πολύ Συχνά
☐	☐	☐	☐	☐

11. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε Η/Υ για να συμμετάσχετε σε εφαρμογές τηλεσυνδιάσκεψης (Skype)

Ποτέ	Σπάνια	Μερικές Φορές	Συχνά	Πολύ Συχνά
☐	☐	☐	☐	☐

12. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε Η/Υ για να κάνετε λήψη και επεξεργασία εικόνων και φωτογραφιών

Ποτέ	Σπάνια	Μερικές Φορές	Συχνά	Πολύ Συχνά
☐	☐	☐	☐	☐

13. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε Η/Υ για να συμμετάσχετε σε ομαδικές συζητήσεις (chat)

Ποτέ	Σπάνια	Μερικές Φορές	Συχνά	Πολύ Συχνά
☐	☐	☐	☐	☐

Οφέλη και μειονεκτήματα της διαδικτυακής μάθησης

Με τον όρο διαδικτυακή μάθηση (online learning) εννοούμε τη μάθηση κατά την οποία, η αλληλεπίδραση μεταξύ των εκπαιδευομένων μεταξύ τους, η αλληλεπίδραση μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευομένων, η πρόσβαση στο εκπαιδευτικό υλικό γίνεται χρησιμοποιώντας το διαδίκτυο.

1. Το πολύ πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό είναι σημαντικό όφελος κατά τη διαδικασία της διαδικτυακής μάθησης

Διαφωνώ Απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε Συμφωνώ Ούτε Διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ Απόλυτα
☐	☐	☐	☐	☐

2. Η πρόσβαση οποιαδήποτε στιγμή σε αυτό το εκπαιδευτικό υλικό είναι σημαντικό όφελος κατά τη διαδικασία της διαδικτυακής μάθησης

Διαφωνώ Απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε Συμφωνώ Ούτε Διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ Απόλυτα
☐	☐	☐	☐	☐

3. Η αναζήτηση περισσότερων δεδομένων σε σχέση με τις κλασικές-παραδοσιακές μεθόδους είναι σημαντικό όφελος κατά τη διαδικασία της διαδικτυακής μάθησης

Διαφωνώ Απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε Συμφωνώ Ούτε Διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ Απόλυτα
☐	☐	☐	☐	☐

4. Η επιλογή χωρίς περιορισμούς για το χρόνο, τον τόπο και τον ρυθμό της μελέτης είναι σημαντικό όφελος κατά τη διαδικασία της διαδικτυακής μάθησης

Διαφωνώ Απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε Συμφωνώ Ούτε Διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ Απόλυτα
☐	☐	☐	☐	☐

5. Η χρήση διάφορων και περισσότερων καινοτόμων εκπαιδευτικών μεθόδων είναι σημαντικό όφελος κατά τη διαδικασία της διαδικτυακής μάθησης

Διαφωνώ Απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε Συμφωνώ Ούτε Διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ Απόλυτα
☐	☐	☐	☐	☐

6. Η δικτύωση και η επαφή με ανθρώπους με τα ίδια ενδιαφέροντα είναι σημαντικό όφελος κατά τη διαδικασία της διαδικτυακής μάθησης

Διαφωνώ Απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε Συμφωνώ Ούτε Διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ Απόλυτα
☐	☐	☐	☐	☐

7. Η υποβάθμιση του ρόλου του εκπαιδευτικού με την παράλληλη αντικατάσταση του από τις Νέες Τεχνολογίες αποτελεί μειονέκτημα της διαδικτυακής μάθησης

**Διαφωνώ
Απόλυτα**

Διαφωνώ

**Ούτε Συμφωνώ
Ούτε Διαφωνώ**

Συμφωνώ

**Συμφωνώ
Απόλυτα**

8. Ο πολύ μεγάλος όγκος πληροφοριών είναι πρόβλημα και αποτελεί μειονέκτημα της διαδικτυακής μάθησης

**Διαφωνώ
Απόλυτα**

Διαφωνώ

**Ούτε Συμφωνώ
Ούτε Διαφωνώ**

Συμφωνώ

**Συμφωνώ
Απόλυτα**

9. Η έλλειψη ζωντανής επικοινωνίας με τον εκπαιδευτικό και τους υπόλοιπους εκπαιδευόμενους αποτελεί μειονέκτημα της διαδικτυακής μάθησης

**Διαφωνώ
Απόλυτα**

Διαφωνώ

**Ούτε Συμφωνώ
Ούτε Διαφωνώ**

Συμφωνώ

**Συμφωνώ
Απόλυτα**

10. Η απομόνωση των εκπαιδευόμενων και η ταυτόχρονη αποδυνάμωση της κοινωνικοποίησής τους αποτελεί μειονέκτημα της διαδικτυακής μάθησης

**Διαφωνώ
Απόλυτα**

Διαφωνώ

**Ούτε Συμφωνώ
Ούτε Διαφωνώ**

Συμφωνώ

**Συμφωνώ
Απόλυτα**

11. Η δυσκολία πρόσβασης στο διαδίκτυο και η χαμηλή ταχύτητα πρόσβασης αποτελεί μειονέκτημα της διαδικτυακής μάθησης

**Διαφωνώ
Απόλυτα**

Διαφωνώ

**Ούτε Συμφωνώ
Ούτε Διαφωνώ**

Συμφωνώ

**Συμφωνώ
Απόλυτα**

12. Η συνεχής αλλαγή λογισμικών αποτελεί μειονέκτημα της διαδικτυακής μάθησης

**Διαφωνώ
Απόλυτα**

Διαφωνώ

**Ούτε Συμφωνώ
Ούτε Διαφωνώ**

Συμφωνώ

**Συμφωνώ
Απόλυτα**

Παράγοντες που καθορίζουν την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης

Με τον όρο διαδικτυακή μάθηση (online learning) εννοούμε τη μάθηση κατά την οποία, η αλληλεπίδραση μεταξύ των εκπαιδευομένων μεταξύ τους, η αλληλεπίδραση μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευομένων και η πρόσβαση στο εκπαιδευτικό υλικό γίνεται χρησιμοποιώντας το διαδίκτυο.

1. Η εξοικείωση με τη χρήση διαφόρων λογισμικών και προγραμμάτων αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης

Διαφωνώ		Ούτε Συμφωνώ		Συμφωνώ
Απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε Διαφωνώ	Συμφωνώ	Απόλυτα
☐	☐	☐	☐	☐

2. Η τεχνική υποστήριξη σε πιθανά τεχνικά προβλήματα αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης

Διαφωνώ		Ούτε Συμφωνώ		Συμφωνώ
Απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε Διαφωνώ	Συμφωνώ	Απόλυτα
☐	☐	☐	☐	☐

3. Η υποστήριξη από τον εκπαιδευτικό με διάφορα forum και online συναντήσεις αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης

Διαφωνώ		Ούτε Συμφωνώ		Συμφωνώ
Απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε Διαφωνώ	Συμφωνώ	Απόλυτα
☐	☐	☐	☐	☐

4. Η παρουσίαση του εκπαιδευτικού η οποία μπορεί να κρατήσει το ενδιαφέρον των εκπαιδευομένων ζωντανό αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης

Διαφωνώ		Ούτε Συμφωνώ		Συμφωνώ
Απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε Διαφωνώ	Συμφωνώ	Απόλυτα
☐	☐	☐	☐	☐

5. Η αλληλεπίδραση μεταξύ των εκπαιδευομένων αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης

Διαφωνώ		Ούτε Συμφωνώ		Συμφωνώ
Απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε Διαφωνώ	Συμφωνώ	Απόλυτα
☐	☐	☐	☐	☐

6. Η θέσπιση συγκεκριμένων προδιαγραφών και κανόνων αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης

Διαφωνώ

Ούτε Συμφωνώ

Συμφωνώ

Απόλυτα

Διαφωνώ

Ούτε Διαφωνώ

Συμφωνώ

Απόλυτα

7. Η σωστή δομή και παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης

Διαφωνώ

Ούτε Συμφωνώ

Συμφωνώ

Απόλυτα

Διαφωνώ

Ούτε Διαφωνώ

Συμφωνώ

Απόλυτα

8. Η άνεση και η ελευθερία στο να αναζητήσουν βοήθεια αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης

Διαφωνώ

Ούτε Συμφωνώ

Συμφωνώ

Απόλυτα

Διαφωνώ

Ούτε Διαφωνώ

Συμφωνώ

Απόλυτα

9. Η επεξήγηση από τον εκπαιδευτικό όλων εκείνων των στοιχείων που σχετίζονται με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία μιας διαδικτυακής μάθησης

Διαφωνώ

Ούτε Συμφωνώ

Συμφωνώ

Απόλυτα

Διαφωνώ

Ούτε Διαφωνώ

Συμφωνώ

Απόλυτα

Αξιοποίηση αρχών κονεκτιβισμού

Σύμφωνα με τον κονεκτιβισμό η μάθηση και η γνώση θέλουν ποικιλία απόψεων και ο μαθητής μπορεί να φτιάξει τη δική του πορεία μάθησης. Δηλαδή ο μαθητής με το να πλοηγείται σε διάφορες διαδικτυακές πηγές μπορεί ο ίδιος να ρυθμίσει το πώς θα καταφέρει αυτό που του έχει αναθέσει ο καθηγητής. Μπορεί να έχει επικοινωνία με άλλους συμμαθητές του, με καθηγητές, με γονείς, με ειδικούς και έτσι η γνώση δεν είναι μόνο η εισήγηση του καθηγητή. Με τον τρόπο αυτό ο μαθητής ρυθμίζει μόνος του τη μάθηση, ο ρόλος του καθηγητή γίνεται επικουρικός και συνήθως λειτουργεί υποστηρικτικά απέναντι στους μαθητές.

Με λίγα λόγια με τον κονεκτιβισμό η πληροφορία διαμοιράζεται και οι μαθητές έχουν ενεργή συμμετοχή σε συζητήσεις, σχόλια, ανταλλαγή υλικού μέσω του διαδικτύου.

1. Αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ είναι ευκολότερο να διαλέξω ειδικότητα, σπουδές, επάγγελμα λόγω προσωπικής κλίσης.

Διαφωνώ		Ούτε Συμφωνώ		Συμφωνώ
Απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε Διαφωνώ	Συμφωνώ	Απόλυτα
☐	☐	☐	☐	☐

2. Αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ είναι ευκολότερο να διαλέξω ειδικότητα, σπουδές, επάγγελμα λόγω πληροφοριών καλών συνθηκών εργασίας.

Διαφωνώ		Ούτε Συμφωνώ		Συμφωνώ
Απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε Διαφωνώ	Συμφωνώ	Απόλυτα
☐	☐	☐	☐	☐

3. Αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ είναι ευκολότερο να διαλέξω ειδικότητα, σπουδές, επάγγελμα λόγω μεγάλης ζήτησης της συγκεκριμένης ειδικότητας

Διαφωνώ		Ούτε Συμφωνώ		Συμφωνώ
Απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε Διαφωνώ	Συμφωνώ	Απόλυτα
☐	☐	☐	☐	☐

4. Αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ είναι ευκολότερο να διαλέξω ειδικότητα, σπουδές, επάγγελμα λόγω πληροφοριών για καλές αποδοχές.

Διαφωνώ		Ούτε Συμφωνώ		Συμφωνώ
Απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε Διαφωνώ	Συμφωνώ	Απόλυτα
☐	☐	☐	☐	☐

5. Αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ είναι ευκολότερο να διαλέξω ειδικότητα, σπουδές, επάγγελμα και να αντικρούσω τη παρότρυνση των γονιών και τη βεβαιότητα τους για γρήγορη επαγγελματική αποκατάσταση.

Διαφωνώ		Ούτε Συμφωνώ		Συμφωνώ
Απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε Διαφωνώ	Συμφωνώ	Απόλυτα
☐	☐	☐	☐	☐

6. Αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ είναι ευκολότερο να διαλέξω ειδικότητα, σπουδές, επάγγελμα λόγω περισσότερων επαγγελματικών επιλογών.

Διαφωνώ		Ούτε Συμφωνώ		Συμφωνώ
Απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε Διαφωνώ	Συμφωνώ	Απόλυτα
☐	☐	☐	☐	☐

7. Αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ είναι ευκολότερο να διαλέξω ειδικότητα, σπουδές, επάγγελμα παρά να κάνω μια τυχαία επιλογή.

Διαφωνώ		Ούτε Συμφωνώ		Συμφωνώ
Απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε Διαφωνώ	Συμφωνώ	Απόλυτα
☐	☐	☐	☐	☐

8. Αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να βρω μία νέα ευκαιρία εξειδίκευσης πάνω στην ειδικότητα μου

Διαφωνώ		Ούτε Συμφωνώ		Συμφωνώ
Απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε Διαφωνώ	Συμφωνώ	Απόλυτα
☐	☐	☐	☐	☐

9. Αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να μάθω για καινούρια προγράμματα που τρέχουν για νέους επιχειρηματίες

Διαφωνώ		Ούτε Συμφωνώ		Συμφωνώ
Απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε Διαφωνώ	Συμφωνώ	Απόλυτα
☐	☐	☐	☐	☐

10. Αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να βρω μία νέα θέση εργασίας

Διαφωνώ		Ούτε Συμφωνώ		Συμφωνώ
Απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε Διαφωνώ	Συμφωνώ	Απόλυτα
☐	☐	☐	☐	☐

11. Αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να καταρτιστώ σε μία νέα ειδικότητα η οποία θα έχει καλύτερες προοπτικές εργασίας

Διαφωνώ		Ούτε Συμφωνώ		Συμφωνώ
Απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε Διαφωνώ	Συμφωνώ	Απόλυτα
☐	☐	☐	☐	☐

12. Αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού είναι ευκολότερο να βρω μία νέα θέση εργασίας στο εξωτερικό

Διαφωνώ

Ούτε Συμφωνώ

Συμφωνώ

Απόλυτα

Διαφωνώ

Ούτε Διαφωνώ

Συμφωνώ

Απόλυτα

13. Αξιοποιώντας τις αρχές του κονεκτιβισμού στα πλαίσια του ΣΕΠ και με τη βοήθεια του ΚΕ.ΣΥ.Π (Κέντρο Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού) είναι ευκολότερο να βρω τις ειδικότητες που έχουν τη μεγαλύτερη ζήτηση στην αγορά εργασίας

Διαφωνώ

Ούτε Συμφωνώ

Συμφωνώ

Απόλυτα

Διαφωνώ

Ούτε Διαφωνώ

Συμφωνώ

Απόλυτα

